Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Berggreen, A. P.; Af A. P. Berggreen.
Titel | Title:	Melodier til den fra Roskilde Præstekonvent udgaaede "Salmebog til Kirke- og Hus-Andagt" og til "Evangelisk-kristelig Salmebog", udsatte for fire Syngestemmer, for Orgel eller Pianoforte
Udgavebetegnelse | Edition Statement:	Sjette Udgave.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : C. A. Reitzel, 1883
Fysiske størrelse | Physical extent:	XXXI + 224 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at krediterе ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

mu 7212. 2884

Melodier

til den fra Roskilde Præstekonvent udgaaede

„Salmebog til Kirke- og Hus-Andagt“

og til

„Evangelisk-kristelig Salmebog“,

udsatte for fire Syngestemmer, for Orgel eller Pianoforte.

Af

A. P. BERGGREEN.

Sjette Udgave.

KJØBENHAVN.

C. A. Reitzels Forlag.

1883.

Fr. G. Knudtzons Bogtrykkeri. Kjøbenhavn.

Aandelige Sange med Melodier,

udsatte for

fire Syngestemmer, for Orgel eller Pianoforte.

Af

A. P. BERGGREEN.

Sjette Udgave.

KJØBENHAVN.
C. A. Reitzels Forlag.
1883.

Taler hverandre til med Salmer og Lovsange og aandelige Viser,
og synger og leger for Herren i eders Hjærte.

Ef. 5, 19.

Efter Anmodning af Forlæggeren har jeg paataget mig at besørge 6te Udgave af Berggreens Koralbog. Jeg har naturligvis ikke gjort nogen som helst Forandring af indgribende Betydning, og som jeg, med mit nøje Kjendskab til afdøde Prof. Berggreen, vidste, ikke vilde stemme nøje overens med hans Anskuelse og Principper. Af de 2 nye Melodier, som ere optagne, er den ene allerede af ham selv optagen i Registret i Hovedværket, med Henvisning til Nr. 171 i Tillægget, og den anden »Vi samles for dit Aasyn her« havde jeg lovet at afskrive til ham, saafremt han oplevede et 6te Oplag. Da jeg mange Gange har hørt Beklagelser over de mange Registre og Henvisninger, tror jeg at have imødekommet et almindeligt Ønske ved at forandre Hovedregistrets Plads (til foran i Bogen) og udelade Ansættelse af Melodierne til de af Kjøbenhavns Konvents Salme-Komite udgivne »Kirke-Salmer« 1845 og Registret til »de ældre Melodier efter deres Benævnelse i Zincks Koralbog«. Zincks Koralbog er for længst udsolgt, og jeg tror ikke, at nogen vil savne Ansættelsen af Melodierne til de anførte »Kirke-Salmer«.

Da Berggreen endnu i forrige Udgave har bibeholdt Forordene til 2den, 3dje og 4de Udgave, har jeg efter nøje Overlæg ikke troet at burde gjøre nogen Forandring i denne Retning. De indeholde desuden adskillige gode og praktiske Vink, som have deres store Betydning for yngre Organister og Kirkesangere.

Kjøbenhavn, den 13de April 1882.

V. Sanne,
Sanginspektør, Kantor ved »Vor Frue Kirke«.

Forord til 2den Udgave.

De, som Tillæg til den 1ste Udg., i 1856 udkomne Melodier ere optagne i denne, foruden flere nye Melodier. Nogle af disse slutte sig til Biskop Monrads Psbg. [1]); andre, fremkaldte ved særegne Anledninger, kunne forhaabentlig tjene til Opbyggelse i Hjemmet. Texten er — paa en enkelt Læsemaade nær i Nr. 67, sidste Vers — bragt i Overeensstemmelse med den af Digteren Ingemann gjennemsete Udgave af Roesk. Psalmebog [2]). Fermat-Systemet er simplificeret, saa at Fermaterne have samme Betydning i ulige som i lige Taktart [3]).

Skjøndt jeg i den indledende Afhandling om Menighedssangen har forvaret mig mod den Mening, at jeg skulde betragte alle de optagne Melodier som passende til Menighedssange [4]), har dog Erfaringen lært mig, at det ikke vil være uhensigtsmæssigt her udtrykkelig at nævne de kun for Hjemmet bestemte Melodier [5]). Til disse regner jeg nedenstaaende, deels paa Grund af deres Stiil, deels for deres Vanskeligheds Skyld. Den sidste Egenskab alene udelukker dem imidlertid ikke fra Kirken, hvor de paa sine Steder kunne være brugelige til Chorsange, og de herhenhørende Melodier har jeg i følgende Fortegnelse indklamret:

[Nr. 7, 10 [6]), 20], 29 a), 30, 36, [38, 61, 68], 77, 83, 108, 109, [110], 117, 120, 122, 124 a).

I de senere Oplag af den reviderede Roesk. Psbg. har jeg for flere Psalmer anført 2 Melodier, af hvilke den anden er valgt med strengere Hensyn til Menighedssangen. For dem, der kun have det 1ste Oplag af Psalmebogen, skal jeg her anføre disse Psalmer med deres dobbelte Melodie-Ansættelser, som Kirkesangere og Organister bør tilføje i deres Psbg.

Nr. 59. Mel. Din Villie skee, o Herre,
eller: Jeg vil min Herre love.
- 63. Mel. Jeg veed et evigt Himmerig [1]),
eller: Gud Fader udi Himmerig.
- 79. Mel. Dagen gaaer med raske Fjed,
eller: Kvinde, o din Tro er stor.
- 167. Mel. Jeg veed et evigt Himmerig,
eller: Gud Fader udi Himmerig.
- 285. Mel. Jeg veed et evigt Himmerig,
eller: Gud Fader udi Himmerig.
- 320. Mel. Til vor lille Gjerning ud,
eller: Kvinde, o din Tro er stor *(Verset deelt)*.
- 338. Mel. Jeg veed et evigt Himmerig,
eller: Gak, under Jesu Kors at staae.
- 405. Mel. Jeg veed et evigt Himmerig,
eller: Gud Fader udi Himmerig.
- 444. Mel. Jeg veed et evigt Himmerig,
eller: Gud Fader udi Himmerig.
- 493. Mel. Jeg veed et evigt Himmerig,
eller: Gud Fader udi Himmerig.
- 502. Mel. Jeg veed et evigt Hiumerig,
eller: Gak, under Jesu Kors at staae.
- 530. Mel. Jeg veed et evigt Himmerig,
eller: Gak, under Jesu Kors at staae.
- 551. Mel. Jeg veed et evigt Himmerig,
eller: Gak, under Jesu Kors at staae.

Desuden have Psalmerne Nr. 161, 357 og 556 hver faaet sin »egen Melodie«. Med den første Mel. (»Glade Juul, dejlige Juul«) kan ogsaa Ps. 454 synges; med den anden (»Søndag Morgen fra de

[1]) »Evangelisk-christelig Psalmebog. Ny Udgave. Et Forslag af D. G. Monrad.« Kbh. 1854. — De deri staaende Psalmer Nr. 46, 122 og 409 kunne ogsaa synges med Mel. Nr. 151, naar Verset deles; Nr. 447 har faaet sin »egen Melodie«; Nr. 489 kan ogsaa synges med Mel. Nr. 105.

[2]) Ifølge kgl. Resolution af 22de Februar 1855 autoriseret til Indførelse, »hvor Præst og Menighed derom maatte enes«.

[3]) s. den følgende Indledning Pag. XIX—XX.

[4]) s. Indledningen Pag. XX, Spalte 1, Anm. 2.

[5]) Flere af disse ere allerede ved de tilhørende Texter stemplede som saadanne.

[6]) Det er kun ved den for 2det Vers stedfindende Omskiftning af Mol med Dur, at denne smukke Melodie turde være for vanskelig til Menighedssang; hvor der imidlertid er et Orgel til Sangens Understøttelse, vil Dette ikke være at befrygte.

[1]) Da denne Melodie maaskee kunde have sine Vanskeligheder for en større Menighed, har jeg tilføjet den anden.

Døde«) synges ogsaa Ps. 319; med den tredie Mel. (»Udrust dig, Helt fra Golgatha«) tillige Psalmerne Nr. 67, 209 og 544. Istedetfor den til Ps. 545 ansatte Mel. ville Nogle foretrække Mel. »Lær mig, o Skov, at visne glad« [1]).

Endskjøndt jeg naturligviis ikke kan frafalde det Princip, som jeg i den indledende Afhandling om Menighedssangen har opstillet, at en Melodie ikke blot bør passe til en Psalmes Stavelsemaal, men ogsaa til dens Indhold [2]), saa har dog de mere umiddelbare Iagttagelser, som jeg i senere Aar har havt Leilighed til at gjøre, overbeviist mig om, at Gjennemførelsen af dette Princip kun kan ventes under gunstigere Forhold, end de for Øjeblikket findes at være paa mange Steder, hvor Kirkesangeren neppe kan een Psalme-Mel. rigtigt, endsige saa mange, som nødvendigt er, for at hævde det ovennævnte Princip. Jeg indsaae derfor strax det Velmeente og Velbegrundede i Hr. Pastor R. M. Schmidt's Forslag [3]), foreløbig at indskrænke Melodierne til den nye Psbg. til et saa lidet Antal, som muligt; og da jeg dertil nylig fra en anden Side, hvor der vises den varmeste Iver for Kirkesangens Fremme, er bleven opfordret til at paavise en mulig Lettelse i min Melodiesamlings Anvendelse, saa har jeg forsøgt, hvorledes jeg, uden ganske at opgive Hensynet til Psalmernes Charakteer, kunde sammenstille flere Melodier som ombyttelige med hinanden. Men da den tilsigtede Livelighed i Kirkesangen — vel forstaaet — kun kan opnaaes ved en betydningsfuld Forbindelse mellem Psalme og Melodie, saa maa det forsøgte Middel kun betragtes som et Palliativ, der maaskee paa nogle Steder kunde fremhjælpe den nye Psalmebogs Indførelse, men som kun skulde bruges midlertidig, indtil mere musikalsk-dannede Skolelærere ville udgaae fra Seminarierne og gjøre Benyttelsen af den hele Melodie-Kreds mulig. Imidlertid gjøre Nogle sig de underligste Forestillinger om disse Melodiers Beskaffenhed. I nærværende Samling findes alle de gamle Melodier (et Par undtagne, som ikke benyttedes). Den ældre Kirkesanger kan altsaa ikke savne dem i min Bog; men mangen ældre Kirkesanger kjender kun meget faa af disse gamle Melodier, paa hvilke han da synger alle de Psalmer, hvis Versemaal dertil kunne passe, uden Hensyn til deres Charakteer; saaledes: Gravsange paa Lovsangs-Melodier, Lovsange paa Grav-Melodier, Julepsalmer paa Passions-Melodier, Passionspsalmer paa Jule-Melodier o. s. v. Saavidt tør Eftergivenheden, under Forsøget paa en lettet Brug af Melodierne, ikke gaae. For de Melodier, der ere nødvendiggjorte ved de i den nye Psbg. staaende Psalmers særegne Form, kunne naturligviis ikke andre fra den gl. Psbg. bekjendte Melodier sættes istedet; ligesaalidt for dem, der allerede i den gl. Psbg. sluttede sig til særegne Verseformer, f. Ex.: »Vi troe, vi Alle troe paa Gud«, »I Jesu Navn«, »Gud du skabte Jordens Kreds«, o. s. v. Hellerikke kan jeg tillade mig at knytte de Psalmer, hvis Indhold staae i den ovfr. berørte skarpe Modsætning til de forhaandenværende ældre Melodier, og derfor bleve forsynede med nye Melodier, til mere bekjendte, aldeles upassende Melodier, der modarbejde Psalmernes Indtryk, f. Ex. Ps. Nr. 180 »Jesus græder, Verden leer« til Mel. »Søde Jesu, vi er her«. Hellere maa Benyttelsen af saadanne Psalmer indtil videre undgaaes. Jeg vil dog her ikke lade ubemærket, at ligesom ovennævnte Mel. til Ps. Nr. 180 kun er anvendt til denne ene Ps., skal man hellerikke i andre Tilfælde kunne paavise, at de nye Melodier i min Samling fremtrænge sig mere, end Ideen om en liveligere Kirkesang har medført. Saaledes har af 39 nye Melodier hver kun een Ps.; af 21 hver 2 Psalmer. For at give et klarere Begreb om Melodieantallets Forhold til den nye Psbg., skal jeg her tilføje: Der findes i denne 91 forskjellige Versemaal, der altsaa fordre 91 Melodier[1]); naar hertil lægges 18 Melodier, der ikke høre til Psbg., bliver der af de 160 Melodier 51 tilbage [2]), ved hvilke jeg har søgt at fyldestgjøre Hensynet til det forskjellige Indhold af 479 Psalmer [3]), og dette kunde visselig endnu fordre flere Melodier. For imidlertid, af tidligere anførte Grunde, at vise Vei til en Lempelse efter mindre gunstige Forhold, har jeg nedfr. sammenstillet de Melodier, der have samme Versemaal, men tilføjet et a) ved dem af en lysere, et b) ved dem af en mørkere Farve. Medens jeg herved haaber, paa den ene Side at foranledige — idetmindste hos Nogle — en Overveielse og derefter en Indrømmelse af det Forkastelige i at substituere Melodier for hinanden blot efter Stavelsemaalet, uden Hensyn til Psalmens Charakteer, er der paa den anden Side givet Anviisning til en saadan Ombytning af Melodierne, at Hensynet til Udtrykket ikke ganske opgives. Kun de Melodier med samme

[1]) Allerede i 3die Udgave har imidlertid Ps. Nr. 545 faaet sin egen Mel. — Anmærk. 1868.

[2]) s. Pag. XV-XVII.

[3]) Ugeskr. f. den evang. Kirke, 1857, Nr. 46-47.

[1]) slg. den følg. Indl. S. XXII.

[2]) Jeg tager ikke med i Beregningen, at nogle Melodie-Nummere ere dobbelte — (Nærværende 4de Udg. har, Indgangspsalmen »Giv mig Gud en Psalmetunge« og »Amen« medregnede, 11 Melodier flere, hvoraf dog kun de 4 høre til Psbg. — Anmærkning 1868).

[3]) — nemlig Psalmebogens 570 Psalmer ÷ de ovennævnte 91.

Bogstavmærke ere altsaa at ombytte med hinanden. En Gaaen udenfor denne Grændse kan kun overlades den mere musikalsk Dannede. Mellem de Melodier, der ikke ere betegnede med disse Bogstaver, er Charakteerforskjellen mindre, og Valget altsaa friere.

Da jeg har ladet mig sige, at det skulde forvirre de ældre Kirkesangere, at nogle af de gamle Melodier fremtræde hos mig under andre Benævnelser eller — rettere — kun under een af de flere Benævnelser, som de tidligere have havt, saa skal jeg i den følgende Liste ogsaa optage de tilsidesatte Overskrifter, hvorunder de maaskee lettere gjenkjendes. [1])

	Nr.
a) Det kimer nu til Julefest	24
a) Fra Himlen højt { kom Budskab her / vi komme her }	27
a) Her komme, Jesu, dine Smaa	37
a) Naar vi i største Nød mon staae	90[2])
a) Jeg veed et evigt Himmerig	75
a) Op, al den Ting, som Gud har gjort	11
a) Nu ringer alle Klokker mod Sky	83
b) Gak, under Jesu Kors at staae / b) Jesu søde Ihukommelse	51

a) Af dybeste Nød lader os til Gud / I dybest Nød vil jeg til Gud	106
a) Alene Gud i Himmerig	2
a) Enhver, som troer og bliver døbt	78
a) Hvad kan os komme til for Nød / Gud Helligaand, i Tro os lær	13
b) Af Dybsens Nød, o Gud, til dig	85
b) O Herre, frels mig, døm min Sag	125

[3]) Du, o Gud, vort Haab skal være	8
Jesu, dine dybe Vunder	52
Jesu, Frelser, Saliggjører	41
Nu velan, vær frisk tilmode	121

Jeg veed et lille Himmerig	75
Gud Fader udi Himmerig	40

a) Din Villie skee, o Herre	110
a) Jeg vil min Herre love / Saa er vor Høst tilende	105
b) Jeg raaber fast, o Herre	28
b) Mig hjertelig nu længes / Hjertelig mig nu længes	18

a) I Glands for Herrens Throne staaer	102
a) Naturen holder Pintsefest	73
b) Mit Haab og Trøst og al Tillid	45
b) O store Gud, din Kjærlighed / Jeg beder dig, o Herre Christ / Jeg beder dig, min Herre og Gud	98

a) O gode Gud, jeg takker dig	124
a) Reis op dit Hoved, al Christenhed	68
b) At sige Verden ret Farvel	160
b) Lær mig, o Skov, at visne glad	128
b) O, kjære Sjæl, fald ydmyg ned / Kommer til mig, sagde Guds Søn	80

a) Christne, synger høit i Chor	6
a) Verdens Igjenfødelse	61
b) Frygt, min Sjæl, / Mit Barn, frygt } den sande Gud	79

a) Solen daler, Lyset svinder	123
a) Himlen aabnes, Mørket svinder	59
b) Paa sit Kors i Dødens Smerte / Naglet til et Kors paa Jorden	50

[1]) Man vil under Nr. IV i Bilagene til denne Udg. finde en fuldstændig alphabetisk Fortegnelse over de ældre Melodie-Benævnelser efter Zincks Chbg.

[2]) Jeg vil tage Anledning af Melodierne Nr. 90 og 11 til at bemærke, at en Sammentrækning af to Noder paa een Stavelse, eller en Deling af een Node til to Stavelser, som her i 7de og 15de Takt, falder saa ganske af sig selv, at jeg ikke har fundet det nødvendigt at udhæve det ved hver Mel., hvori Dette maa gjøres.

[3]) I denne Melodie-Række er Charakteerforskjellen mindre fremtrædende, saa at man ret vel kan synge alle Psalmer af dette Versemaal paa een af Melodierne. Men — da der ere saa mange Psalmer af dette Versemaal, har jeg troet, at Tilføielsen af et Par nye Melodier var nødvendig for at forebygge Monotonie ved en mulig Anvendelse af flere af disse Ps. til een Gudstjeneste (slg. S. XXI).

	Nr.
a) I Østen stiger Solen op	116
a) Op hver, som her paa Jorden boer	4
b) Udrust dig, Helt fra Golgatha	154
[1]) Dagen gaaer med raske Fjed	122
Kvinde, o din Tro er stor	151
Til vor lille Gjerning ud *(Verset deelt)*	77
a) Dig, Jesu priser jeg af ganske Hjerte	48
b) Afvend din Vrede, Herre Gud, af Naade / Vreden din afvend, Herre Gud	89
Den yndigste Rose er funden	33
Med Sorgen og Klagen hold Maade	135
Gaa nu hen og grav min Grav	131
Jesus er mit Haab og Trøst / Jesus han er Synderes Ven	91
a) Jeg vil din Priis udsjunge	58
b) Guds Godhed vil vi prise	87
a) Haabet ogsaa blege Kinder	56
b) Kæmp alvorlig, nu Guds Naade	142
a) Søndag-Morgen fra de Døde	158
b) Herre, jeg har handlet ilde	88
Hvo ikkun lader Herren raade	19
Hvo veed, hvor nær mig er min Ende	126
Jo større Kors, des bedre Bønner	159
a) Søde Jesu, vi er her	60
b) Jesus græder, Verden leer	49
Nu takker, Alle, Gud	5
O Gud, du fromme Gud	42
Stor er du, Gud! Utalte Engles Hære	7
Den prægtig' Sol, som hele Verden glæder	127
Den signede Dag med Fryd vi seer	115
Velkommen igjen, Guds Engle smaa	26
Glade Juul, deilige Juul	157
Stille Nat, hellige Nat	38
a) Jeg kjender ham, hvem jeg har overgivet	47
b) Vor Jesus kan ei noget Herberg finde	31
a) Jesus Christ, du overvandt	97
b) Stirrer ej i Graven ned	133
Nu hviler Mark og Enge	118
Nu lukker sig mit Øie	120
Den lyse Dag forgangen er	119 ell. 150

[1]) Charakteer-Forskjellen paa Melodierne i denne og nogle følgende Afdelinger har jeg ikke antydet af Hensyn til den Lempelse, som her er tilsigtet.

Jeg vil nu kun ønske, at den ovfr. givne Anviisning til Hjælp for de musikalsk ubefæstede Kirkesangere ikke maa blive en Sovepude for de sløve og ligegyldige, der have mere Evne, end de bruge. Selv under mindre gunstige Betingelser kan der med en god Villie udrettes ikke saa Lidet. Gid den vakte religiøse Sands snart vilde aabenbare sig i en almindelig, levende Menighedssang, hvis Livelighed imidlertid ikke maatte minde for stærkt om det Liv, hvorfra vi just skulde vende Blikket, forat Tanken kunde dvæle ved Det, hvorom al Tale og Sang i Kirken bør dreie sig; men vidne om den dybe Alvor, hvormed det religiøse Sind hengiver sig i Bøn og Paakaldelse, og som visselig ofte er tilstede der, hvor den ikke har faaet sit tilsvarende Udtryk i Tonerne, men hvor det ogsaa er at haabe, at de Toner, der virkelig kunne hæve Andagten, ville finde aabne Øren og velvillige Hjerter.

Kjøbenhavn, Maj 1859. (Paany gjennemseet i Juni 1863.)

Forord til 3die Udgave.

Kun til et Par Bemærkninger giver nærværende Udgave Anledning.

Da det for mangen i Musikens Theorie mindre indviet Landsby-Organist falder vanskeligt at indlede Psalme-Melodien med et passende Forspil, der ikke blot skal angive Tone- og Takt-Arten, men ogsaa antyde Melodien, har jeg viist, hvorledes et saadant kan dannes ved Forbindelsen af Melodiens første og sidste Takter, idet jeg i hver Melodi har anbragt et Tegn, hvortil, og et tilsvarende, hvorfra man skal fortsætte Forspillet. Forbindelsen kan vistnok skee paa flere Maader. En korere Melodie kan ogsaa som Forspil spilles een Gang heelt igjennem paa svagt Værk. At Forspil, der ere byggede paa et Motiv af Psalme-Melodien og udarbejdede med Kunstsands, ere langt at foretrække, behøver jeg vel ikke at bemærke; men hiin Anviisning er at betragte som et Huusraad, der dog maaskee ikke er af de sletteste. Det er iøvrigt min Hensigt, til alle Melodierne at udgive en Samling af Forspil, hvoraf et ikke ringe Antal allerede er componeret.[1]) Angaaende Foredraget af Psalme-Melodierne i andre Henseender henviser jeg til hvad derom er sagt i den følgende Indledning S. XIX-XXI. Tempo-Angivelserne ere de samme som tidligere, men kunde vel for nogle Melodier være ansatte en lille Grad hurtigere. Jeg har imidlertid fastholdt det engang antagne Taktmaal som en Modvægt mod den Iilsomhed, hvormed Melodierne paa flere Steder udføres.

For ikke at forandre Melodiernes engang bekjendte Følge ere de siden 1ste Udgave efterhaanden tilkomne nye Melodier ikke blevne indordnede paa de Steder, hvor de ifølge Psalmernes Indhold burde staae; men denne Mangel paa Orden er udjevnet ved den S. XXIII-XXV givne Fortegnelse over Psalmerne »efter deres Indhold«[1]).

Det er just nu 10 Aar siden, at disse Melodier første Gang udkom. Jeg tilstaaer, at mine dengang nærede dristigste Forventninger ere langt overtrufne, idet Melodierne nu foreligge i tre Udgaver af Hovedværket, to Udgaver af den trestemmige[2]) og fem Udgaver af den tostemmige Udsætning; ialt i 20,000 Exemplarer. Har jeg, derefter at dømme, formaaet at medvirke til Kirkesangens Oplivelse, da takker jeg derfor Gud af et ydmygt Hjerte.

[1]) Denne Samling udkom forrige Aar. — Anmærk. 1868.

Kjøbenhavn, d. 12te August 1863.

[1]) Denne Fortegnelse findes ikke i nærværende Udgave. Udg.'s Anm.
[2]) 3die Udg. af den trest. Udsætning udkom 1866. — Anmærk. 1868.

Forord til 4de Udgave.

I den Hurtighed, som Tempo-Betegningen i denne Udgave angiver, har jeg altid selv spillet Psalme-Melodierne; men naar jeg hidtil har ansat Tempoet langsommere, har det, som alt tidligere bemærket, været for at modarbejde somme Kirkesangeres Tilbøjelighed til et altfor hurtigt Foredrag; idet jeg haabede, at Angivelsen af det langsommere Tempo maaskee kunde tjene til Advarsel for En og Anden, medens jeg paa den anden Side ikke tvivlede paa, at somme En og Anden dog ikke vilde afholde sig fra i Retning af Hurtighed at overskride det af mig ansatte Tempo. Da det imidlertid ogsaa har viist sig, at der ere dem, der enten af gammel Vane eller af Dorskhed foredrage Melodierne altfor langsomt, er jeg her gaaet til Bekjendelse af den Hurtighed, som efter min Mening er den rette, en Bekjendelse, som den Gamle har god Grund til ikke at opsætte.

Den foran (S. VIII-IX) gjorte Sammenstilling af Melodier til Psalmer af samme Versemaal er bleven misforstaaet i den Grad, at man har meent, at hvilkensomhelst af de sammenstillede Melodier kunde vælges til en Psalme af det tilsvarende Versemaal uden nærmere Overvejelse af den valgte Psalmes Charakteer! Mod en saadan Opfattelse maa jeg gjøre Indsigelse; og har jeg givet Anledning til Misforstaaelse, skal jeg her søge at tydeliggjøre min Mening.

Paa anførte Sted har jeg adskilt Mol- og Dur- Melodierne af samme Metrum ved at tilføje et a) ved Dur-Melodierne, de af en lysere Farve, og et b) ved Mol-Melodierne, de af en mørkere Farve, og sagt, at »kun de Melodier med samme Bogstavmærke ere at ombytte med hinanden«. Hermed ere dog ikke alle nødvendige Hensyn tagne, men en nøjere Beskrivelse af hver enkelt, i disse to Melodierækker opført Melodies større eller mindre Anvendelighed til Psalmebogens Sange af eet Versemaal vilde ikke kunne gjøres uden en uhyre Vidtløftighed, der visselig vilde være mere afskrækkende end vejledende for dem, for hvem hiin Sammenstilling er gjort. En Overvejelse i denne Henseende maatte jeg overlade til vedkommende Præstes, Kirkesangers eller Organistes Skjøn, der desværre ikke altid vil kunne forebygge Fejlgreb, ikke engang af Den, der er saa musikalsk, at han kan spille en Psalme-Melodie; thi denne Færdighed er ofte ikke forbunden med en musikalsk Opfattelsesevne, der heldigviis — og dertil støttede jeg mit Haab — hyppigt findes hos dannede Mennesker, der, uden musikalsk Indsigt, ved en medfødt Sands træffe det Rette.

Et Par oplysende Exempler paa, hvad der maa betragtes som Misgreb, skal jeg her anføre.

Ps. Nr. 503, hvori Tanken om Verdens Fornægtelse og Jesu Efterfølgelse under Korset er det til Grund Liggende, vil vistnok finde en bedre Understøttelse ved Mel. »Guds Godhed vil vi prise«, end ved den jublende Mel. »Jeg vil din Priis udsjunge«. Skjøndt begge Melodier have samme Metrum, vilde en Ombytning af dem være meget uheldig. Til Advarsel er da ogsaa den første Mel. mærket med et b), den anden med et a). — Ps. Nr. 428 er en altfor stærkt udpræget Bodspsalme, til at en Mel., der aander barnlig Juleglæde i den Grad, som »Det kimer nu til Julefest«, dertil bør anvendes. Imidlertid har jeg betegnet den til Nr. 428 ansatte Mel. »Naar vi i største Nød mon staae« (Nr. 90) og den nævnte Julemelodie (Nr. 24), som begge staaende i Dur, med a). Vilde man nu ombytte Mel. Nr. 90 med en anden i samme Række (s. Side VIII), da burde det være med Nr. 11 eller 27, der ligesom Nr. 90 have Udtrykket af den rolige, faste Tro, hvori den Christne til enhver Tid skal finde Hvile, men ikke med Nr. 24 eller 37, hvilke begge ere stærkt udprægede Julemelodier. Derimod kunde disse to Melodier ikke blot ombyttes med hinanden, men ogsaa med Melodierne Nr. 11, 27 og 90 paa Grund af disses ovfr. beskrevne Charakteer. Kort sagt: Nr. 90 kan ikke ombyttes med Nr. 24; Nr. 24 derimod med Nr. 90. Under de senere Tiders Bestræbelse for at give enkelte Klasser af Psalmer et stærkere udpræget musikalsk (maaskee turde jeg kalde det lyrisk) Udtryk, end det mere rolige (episke) i de egentlige Choralmelodier, maa man, saa glædeligt vækkende

som denne Bestræbelse er, ikke lade sig forlede til en Tilsidesættelse af disse, hvis Udtryk dog stemme med de fleste Psalmer. Ved Benyttelsen af en Melodie som Nr. 24 udenfor Juletiden — andre Hensyn forbigaaede — betager man den ogsaa meget af sin Virkning som Julemelodie. Thi ihvorvel Christi Fødsel, Død og Opstandelse altid bør være os i Tanke, har dog Kirken sine særegne Fester til Erindring om hver enkelt af disse Begivenheder, og af stor Betydning vilde det være, naar disse Fester ogsaa paatryktes et særeget Stempel ved nogle til hver især hørende Melodier.

Af alle forunderlige Forestillinger om Psalmesang har dog ingen forundret mig mere end den: at den samme Psalme til forskjellige Tider af Aaret hensigtsmæssigt kan synges paa Melodier af forskjellig Charakteer![1]) Thi er en Mel. virkelig stemmende med Psalmens Indhold, saa maa denne Mel. ogsaa passe til enhver Tid, hvor Ps. passer, og det efter den bekjendte Formel:

naar a (ɔ: Mel.) = b (ɔ: Ps.), og b (ɔ: Ps.) = c (ɔ: Tiden),
saa maa ogsaa $a = c$ (ɔ: Melodien passe til Tiden).

Hertil kommer, at har man ikke villet istemme Klagerne, der ere førte over de for mange Melodier til Psalmebogen (s. den følgende Indledning, S. XXII, 2den Spalte), da vilde der virkelig gives skjellig Grund til Klage, dersom man vilde anvende flere, om ogsaa lige gode, Melodier til samme Ps., idet man vilde besværliggjøre Opnaaelsen af en liveligere Kirkesang ved af Menigheden at fordre Kjendskab til et større Antal Melodier end nødvendigt.

Tanken om hine Klager foranlediger mig til en Bemærkning. Psalmebogen gjør vistnok Fordring paa mange Melodier; men Fordringen er jo ikke den, at hver enkelt Menighed skal tilegne sig alle Melodierne. Hver Præst holder sig jo i Regelen til en vis Kreds af Psalmer, som han efter de mere eller mindre heldige Forhold, hvorunder han virker, enten udvider eller indskrænker, navnlig af Hensyn til Melodierne. En hensigtsmæssig Maade, hvorpaa en ny Mel. kan indføres i Menigheden, er den, hyppigt at ansætte den samme Psalme, eller — dersom Mel. passer til flere Psalmer — da snart en, snart en anden af disse til samme Mel. passende Psalmer. Iøvrigt er det en Glæde at høre, hvorledes Menighedssangen paa mange Steder rundtom i Landet har udviklet sig; men ogsaa kun der, hvor der er en stadigt mødende, afsluttet Menighed.

Ved hver ny Udgave af dette Værk bestyrkes naturligviis mit Haab om, ikke forgjæves at have arbejdet til Fremme af det religiøse Liv. Herpaa har jeg ogsaa oftere modtaget Beviser ved en Paaskjønnelse, der vel maa kunne trøste mig ligeoverfor mangen vrang og ukjærlig Bedømmelse. Med det derved styrkede Haab udgives denne Samling paany, forøget med nogle faa for Hjemmet bestemte Sange.

[1]) Det skulde da være, naar en Psalme var saa charakteer- eller indholdsløs, at den fik al sin Betydning ved Melodien. En Opfattelse af Musikens Væsen, ganske modsat deres, der mene, at en Mel. i og for sig ingen Betydning har, men faar først en saadan ved Texten (slg. hvad derom er sagt i den følgende Indledning, S. XVI).

Kjøbenhavn, d. 14de November 1868.

Forord til 5te Udgave.

Meget lidt har jeg at bemærke ved denne Udgave. Et Par nye Melodier ere tilføjede, nemlig Nr. 68 b), 124 b) og Sangen S. 198, der intet Nummer har faaet, for ikke at forstyrre Nummerfølgen mellem Psalmerne i Hovedværket og de to dertil sig sluttende Tillæg. Ligeledes har jeg fundet Plads til Optagelse af nogle Texter S. 83, 145, 197.

Til Oplysningerne om Melodiernes Udspring har jeg benyttet en Deel senere gjorte Opdagelser, see f. Ex. Nr. 1, 27, 28, 67, 85, 89, 112.

Kjøbenhavn i Maj 1875.

Angaaende nogle Udtalelser om mine Arbejder for Kirken, der have en stærk Afsmag af den Kilde, hvorfra de ere udsprungne, til Expl.: »Med et saadant Syn paa Hovedværket vil man ikke nære store Forventninger om Tillæget«, skal jeg indskrænke mig til at bemærke, at der maa dog vist være dem, der have et andet Syn paa dette Arbejde, da med denne 5te Udgave disse Melodier i de forskjellige Udsætninger foreligge i 28,750 Exemplarer, hvilket, haaber jeg, vil være en Steen i Vægtskaalen for mig.

Om Menighedssangen.

(Som Indledning.)

Kirkesangens Forbedring er et saa almindeligt Løsen i vor Tid, at Nødvendigheden deraf kan betragtes som indrømmet fra alle Sider. Men hvori skal denne Forbedring bestaae? Skal en tidligere Tilstand søges fremkaldt igjen, eller en ganske anden og ny? Jeg vilde ligesaalidt svare Ja til det Første som Nej til det Sidste. Her ere nemlig to Ting, som ret maae adskilles: det Forraad af Sange, som Kirken ejer, og den Maade, hvorpaa dette er blevet benyttet: og det er dog egentlig denne Benyttelse, som afgiver Maalestokken for Kirkesangens Tilstand. Thi de skjønneste Sange, ere de blot til i Optegnelser, og er Folket ikke deelagtiggjort i dem, ere som en død Skat. Kirken ejer nu fra ældre Tid mangen herlig Melodie, som ikke blot i og for sig har musikalsk Værd, men hvis Betydning forhøjes ved den Ærværdighed, som Ælden og den gjennem flere Aarhundreder stedfundne Brug give den. Disse Melodier maae vi holde paa; thi om de ogsaa vidne om et i musikalsk-technisk Henseende lavere Udviklingstrin, navnlig hvad den rhythmiske Form angaaer, saa ere de dog gjennemstrømmede af hine Tiders religiøse Inderlighed og Begejstring og afgive et skjønt Tilknytningspunkt for den nyere Tids Frembringelser, hvori hines religiøse Varme maa søges forbunden med en renere Kunstform. Overalt er Fastholdelsen af det smukke Gamle den bedste Støtte for det Nye. Som noget længe Bekjendt og Kjært baner det Vejen for det Nye og skaffer det en venlig Modtagelse. En nok saa høj Aand, der var istand til at frembringe Melodier, der i absolut Værd stode langt over Kirkens gamle, vilde kun tilvejebringe Forvirring ved aldeles at løsrive sig fra det Ældre. Det vilde være et Forsøg paa som Hellig Anders at hænge sine Handsker paa Solens Straaler. Men en alle tidligere Tider overstraalende Ideens Klarhed vilde vist hellerikke lede til at oversee det Historisk-Givne, men til rigtigt at benytte det.

Hvorledes er nu det Givne, som her omhandles, i tidligere og sildigere Dage blevet benyttet? Med andre Ord: hvorledes har Udførelsen af Menighedssangen været, og hvorledes er den? — De foreliggende, allerede paa Luthers Tid af ham selv og senere af Andre aflagte Vidnesbyrd beskrive den langtfra som god; neppe har den været bedre, end nutildags — forsaavidt nemlig, som der nutildags synges i Kirkerne. Saaledes betegnede Luther ved et Kraftudtryk sin Misfornøjelse med Menighedssangen, idet han lignede den ved »Eselgeschrei«, og af flere Kirkesangen afhandlende Skrifter [1]) see vi, at det egentlig kun var Chorsangen (den af et musikalsk dannet Chor fleerstemmigt udførte Kirkesang), som man efter den katholske Kirkes Exempel viste nogen Omhu, idetmindste paa enkelte Steder i Tydskland. Hos os har der Intet været gjort for at skaffe en tilfredsstillende Chorsang tilveje, og hvad Menighedssangen i de danske Kirker angaaer, da ere Klagerne over dens Slethed ogsaa gamle. Saaledes siger Hans Thomissøn (Psbg. 1569), at Mange læse og sjunge Guds Ord „met en forfengelig mundklammer"; og Niels Jespersøn nævner ligeledes i Fortalen til sit Graduale (1573) den „forfengelige Skraal oc Mundklammer vdi Kircken". Sammesteds læse vi om de „ferfindige" Sognedegne, der „icke fig beflite at bruge oc ved macht holde thend ordentlige Sang, fom vdi Ordinantzen til fin beſtempte tid beramt er, Allenegne vdi Kirckerne at ſkulle ſjungis; Men mere effter theris egen lyſt, vden ald forſkjel, ſjunger huad thennem gott thckis och forſt forekommer". Men Degnene, og Andre ikke mindre, vedbleve at være »sersindige«, saa at Uovereensstemmelsen i Kirkesangen næsten 200 Aar senere foranledigede Breitendich (Chbg. 1764) til at indskærpe,

[1]) See de længere hen anførte Skrifter af Anthes, Heinisch, Bollens og Flere.

at det ikke er ligemeget, om man synger en Psalme »ret eller uret; .... thi ligesom Andagten virkelig befordres, naar alle i Kirken saa at sige synger af een Mund og med een Tone, saa forhindres den, naar enhver synger sin egen Tone«. En noget sildigere Forf. taler om »den Skurren i vore Kirker, som saameget klages over, ... et vrælende Miskmask« [1]); og Schulz [2]) har samme Mening om den danske Kirkesang, som Luther havde om den tydske, kun udtrykker han sig lidt artigere, idet han siger: ».... Sogar der allgemeine Choralgesang in den Kirchen ist noch ein rohes Geschrei ohne reine Intonation und Zusammenstimmung«. Efter 63 Aars Forløb er det forsaavidt blevet anderledes, som man istedetfor tidligere Dages ufuldkomne Sang nu, kunde man næsten sige, sletingen Sang har i Kirkerne. Betragter man dette Phænomen ene fra den musikalske Side, tyder det ikke paa noget Tilbageskridt; thi en nøjere Undersøgelse viser, at den Aand, der i ældre Tider bragte Menighederne til at synge, var en religiøs, medens den Aand, der nu bringer dem til at tie, er en — musikalsk! Min Mening er nemlig den, at Folkets musikalske Sands — idetmindste dets Sands for Rhythmus og Tonefald, eller Det i Kunsten, der ret egentligen skal sandses — har udviklet sig og finder saaledes ikke længer Tilfredsstillelse ved Det, der paa et tidligere Standpunkt fyldestgjorde dets Fordringer til Menighedssangen. At en Slappelse i det religiøse Liv ogsaa har bidraget Sit til, at Sangen er forstummet i Kirkerne, er ikke at nægte. Den første Aarsag gjør sig vistnok i høiere Grad gjældende i de større Stæder end i Landsbyerne; men den Indflydelse, som de større Stæders Exempel i alle Forhold har paa de mindre, er ogsaa her af Betydning. Saaledes ville de, der skulde indvirke vækkende paa Menigheden i denne Henseende, Præsterne og Skolelærerne, lettelig medbringe til deres Kald en Ligegyldighed for Kirkesangen, som — tildeels — finder sin Forklaring og Undskyldning i de tilvante Forhold i de større Stæder, og som maaskee er størst hos dem, der erkjende Kirkesangens Mangler, medens de dog ikke i Reglen besidde den fornødne musikalske Dannelse til at afhjælpe disse. Det gjælder altsaa her om at tage Kunsten i Religionens Tjeneste saaledes, at, idet dens Udøvelse tilfredsstillede en mere udviklet Musiksands, den fremkaldte og hævede den religiøse Stemning; og ved paa denne Maade selv at føre Beviset for sin indgribende Virkning, vilde Kirkesangen mere og mere overvinde den Ligegyldighed, der i lange Tider er viist den, og som hos Enkelte vel turde være bleven forstærket af en altfor eensidig Tillid til Talens Magt alene. Sangen er dog det Moment i vor Gudtjeneste, hvori Menighedslivet stærkest kunde aabenbare sig. Ved en klar Erkjendelse af denne Sags Vigtighed og ved Over- og Underordnedes ivrige Samvirken for at fremme den er det at haabe, at Sangen i vore Kirker snart vil lyde mere fuldtonende fra Menighedens Læber, end nogensinde før.

Det er mit Haab, at nærværende Arbejde maa kunne vidne om en Stræben mod dette Maal. Den Idee, der har ledet mig, er: Opnaaelsen af en liveligere Kirkesang uden at opgive den kirkelige Charakteer. Thi medens vist Alle ere enige i Opfattelsen af Kirkesangens Hensigt: at sætte Sindet i en religiøs Stemning, — saa hersker megen Forskjellighed i Begrebet om Kirkesangens Væsen, og Nogle ere, under den priisværdige Bestræbelse efter at opnaae hiin Hensigt, slaaede ind paa Veie, som jeg ikke kan ansee for de rette, idet der visselig bør drages en skarp Grændse imellem verdslig og kirkelig Sang. Kirkemelodierne bør altid være folkelige; men Folke-Melodierne ere ikke altid kirkelige. En dannet musikalsk Smag vil erkjende Rigtigheden af denne Adskillelse og ikke kunne billige en i den sidste Tid paany optagen Skik, at anvende verdslige Melodier til Psalmer; enSkik, der i tidligere Aarhundreder fandt Sted under undskyldende Omstændigheder, der nu ikke længer ere tilstede. [1]) Det melodiske Element var nemlig i hine Tiders Kunstmusik meget tilbagetrængt. Musikerne søgte at overbyde hinanden i en kunstig Technik og satte den største Ære i den derved for Dagen lagte Lærdom. Psalmedigterne havde derfor intet Andet at gjøre, end at tye til Folkemelodierne, af hvilke visselig mange meget passende kunde bruges som hørende til aandelige Folkesange, andre bleve tagne med, »fordi de nu eengang vare bekjendte og bedre manglede« [2]), mange, ligesom nu, af Mangel paa bedre Smag. [3]) Det er behageligt her at kunne anføre en gammel dansk Forfatter som Exempel

[1]) See »Forslag til Kirkesangens Forbedring .... i denne liturgiske Tidspunkt udg. af A.«, Kjøbh. 1785, S. 10.

[2]) See »Gedanken über den Einfluss der Musik auf die Bildung eines Volks, und über deren Einführung in den Königl. Dänischen Staaten, von J. A. P. Schulz, Königl. Capelmeister«, Kjøbh. 1790, S. 4.

[1]) At der imidlertid ogsaa i ældre Dage ikke vare Faa, der misbilligede denne Fremgangsmaade, kan sees af Fortalen til Kingos »Aandelige Sjungechor«, 1ste Part, 1674, S. 11.

[2]) slg. »Lebensbeschreibung Hanns Sachsens«, af Ranisch, Altenburg 1765, S. 130.

[3]) En medvirkende Grund for Componisterne i det 16de og 17de Aarh. til at behandle Psalmemelodierne med denne contrapunktistiske Kunst, hvorved Mel. lagdes i en Mellemstemme (navnlig Tenoren), skulde være den, at de derved søgte at skjule den ofte fra en verdslig Sang laante Mel. og ligesom at indsmugle den i Kirken under den harmoniske Forklædning. Slg. Heinisch: »Der Gemeindegesang in der evang. Kirche«, Bayreuth 1848, S. 32-33.

paa, at Valget af Melodier til Psalmer ikke altid blev betragtet som en aldeles ligegyldig Sag. Efterat Arøeboe[1]) har budt sine Læsere det „Davidiſke Psalterium, Sangvjjß paa vort Danſke Maal vdſat .... icke vnder de fremmede Franſke Toner [rimeligviis til »Boleviser«, som H. Thomissøn siger], Men vnder ſaadanne Melodier, ſom vdi Cithara Lutheri oc vore Pſalmeboger findis, oc ellers i vore Chriſtelige Huſe giengſe erre", yttrer han sig længerhen saaledes: „Men om icke Texterne her allevegne ſig ſaa vel met Tonerne, ſom det burde, bequemme: Ombedes den veldømmende Musicant vilde mig det gunſteligen til bedſte holde, Anſeendis ſaadant at være det allerbeſuerligſte i dette ringe Arbejde, beſynderlig nu Jiſſen i ſlig Maade førſte gang brydis. Til met er David en Autor oc Geiſtlig Poet, fuld aff den hellig Aand, ſaa hand for Aandſens offuerflødige Rijgdoms ſkyld falder aff en materia oc genere dicendi i en anden, oc ofte i en Pſalme baade lærer, formaner, troſter, truer, ſpaar, beder oc tacker, ꝛc. Met huilcke Stycker oc Ingredientzer en Melodi oc Tone ſig icke ſaa paſſe oc arte kand, ſom Konſten ellers fordrer oc vdkræffuer." Det havde været ønskeligt, om disse Arøboes Yttringer, hvori der viser sig Evne til at opfatte en Melodie efter dens poetiske Charakteer, dens Overeensstemmelse ikke blot med en given Textes Stavelsemaal, men ogsaa med dens Indhold, vare tagne til Følge af senere Tiders Psalmedigtere eller, maaskee rettere: Psalmeudgivere.[2]) Men hvor beklageligt er det nu ikke, at, medens Folkets mere udviklede Musiksands fordrer noget Bedre, er der af Nogle kun blevet budt det noget Andet end det Sædvanlige; og man maatte kun kjende lidet til den ubefæstede Folkesmag, naar man vilde undre sig over, at Sligt paa flere Steder er blevet modtaget som det Bedre. Folket formaaer ikke altid at skjelne mellem et Andet og et Bedre. Det maa derfor ansees som Pligt for dem, hvis Kald Musiken er, at bidrage til Erkjendelsen af det Rette. Men dette finde vi visselig ikke truffet ved til »Psalmer«, »Bibelhistoriske« og »Kirkehistoriske« Sange at vælge Melodier som følgende, hvis Benyttelse jeg kan paavise: »Her ved Havets aabne Bredder« (af Røverromanen »Rinaldo Rinaldini«), »Duftende Enge og kornrige Vange«, »Hold Lampen tændt, sy Tøfler, Sko« (af »Dragedukken«), »Skaberen skued den nyskabte Klode«, »Sørge hvo, som sørge vil«, »en Grube staaer i Bjergets Indre« (af »Hugo von Rheinberg«), »Du, hvis Aasyn Glæden tænder« (af »Hermann von Unna«), »Du lille Ø paa Havets blanke Vove«, »Dannevang ved grønne Bred« (ɔ: »Vil Du være stærk og fri«, af »Ludlams Hule«), »Vort Fødeland var altid rigt« (ɔ: »Vi Sømænd gjør ej mange Ord«), »De klare Bølger rulled« (af »Sovedrikken« — en meget melismatisk Mel., af en vanskelig Modulation, hvis Udførelse gjør Fordring paa en musikalsk dannet Stemme!), »Lad den skrantende Magister« (kun sunget i C istedetfor 𝄡), »Skjære, skjære Havre«, »Skjønne Minka, Æren byder«, »Stolten Edderkop sidder paa Tue« (af »Lulu«), »Liden Gunver vandrer som helst i Kvæld«, »Je tente paa Kjölsta ifjor« (norsk Folkemel.[1]), »Stusle Söndags Kvelden« (ligeledes[2]), »Wer reitet so spät durch Nacht und Wind«, Mel. til Vægtervisen, »I Juras skjønne Egne«, »Paa Sjølunds fagre Sletter«, »Hr. Peder kasted Runer over Spange« (af »Svend Dyrings Huus«), »Der boede en Konge i Lejre«, »Hvor Bølgen larmer høit mod Sky«, »I Aftenens Glands mon gløde« (en Schweizermelodie[3]), »Det var en Lørdag Aften«[4]), og hvilkensomhelst Kæmpevise-Melodie, der omtrent har saamange Toner, som Stavelsernes Antal fordrer, o. s. v. o. s. v. Hvilken Miskjendelse af Musikens Væsen udtaler sig ikke i en saadan Anordning! Have vi dog ikke Alle født den Sandhed, som ligger i Digterens Ord:

> Der maner Intet dog saa tryllerisk
> De svundne Dages Følelser tilbage,
> Som Blomsterduft og gamle Melodier!«[5])

Og ligesom disse Ord paa det Sted, hvor de siges, tillægge gamle, bekjendte Kirkemelodier denne Magt til at fremkalde religiøse Minder og Stemninger, saaledes maae ogsaa bekjendte verdslige Melodier fremmane Tanker og Stemninger hos os, der, saa rene de kunne være, dog ikke høre hjemme i Kirken; eller, hvad Stemningerne angaaer, da vil jeg troe, at Stedets Hellighed forebygger, at den Stemning indtræder, som er den ved Melodien oprindelig tilsigtede, men ogsaa at, istedetfor denne, Uvillie imod en saadan Melodies Anvendelse vil udelukke al religiøs Stemning.[6]) Men nu vil man fordre, at man ved at høre de verdslige Melodier til Psalmetexter, hvad enten dette nu er i Kirken eller i Hjemmet, skal kunne glemme den Forbindelse, hvori de

[1]) »En liden Haandbog«, Kjøbh. 1627.

[2]) Hvorlidet dette skete, viser følgende Bemærkning af C. A. Thielo: «Man tager uden Betænkning, ſom jeg ſelv har hørt og erfaret, forliebte Italiænſke Arier, ſætter i et andet Sprog en Aandelig Text derunder, og fører dem ſaa op paa hellige Steder; men de klinger, paa reen Danſk at ſige, alt for forliebt, og følgelig ere in Stylo Ecclesiastico Foragt værd." (s. «Tanker og Regler om Musiken« Kjøbh. 1746, S. 9.)

[1]) s. mine »Norske Folke-S. og Mel.« (1861) Nr. 47,

[2]) Sammest. Nr. 57.

[3]) s. mine »Tydske Folke-S. og Mel.«(1863) Nr. 132.

[4]) s. mine »Danske Folke-S. og Mel.« (1860) Nr. 123.

[5]) Oehlenschlägers »Erik og Abel«.

[6]) slg. Dr. Joh. Fr. Naue »Ueber den sogenannten quantitirend-rhythmischen Choral«, Halle 1849, S. 49-50.

staae med deres oprindelige Texter, ganske tilbagetrænge al Erindring, al Kundskab herom! Psychologerne tillægge Ideeassociationen en større Magt. Og, for at hente et oplysende Exempel fra en bekjendt Sphære, have vi ikke ofte erfaret, hvilken parodisk Virkning Vaudevilledigterne just derved have frembragt, at de have underlagt en Melodie, der var os bekjendt som hørende til en alvorlig eller erotisk Text, nogle skjemtsomme Vers. [1]) Forf. af det tidligere anførte Skrift »Forslag til Kirkesangens Forbedring« fortæller følgende, meget belærende Historie: »En Forsanger, som sang vel, kunde just en Kæmpevise, hvori han var meget forelsket, paa en Psalme-Melodie. Det træffer engang, at han havde en Psalme af denne Melodie til Beslutning; men Ideen af Melodien var i hans Sjæl saa nøje forbunden med Kæmpevisen, at den forleder ham til at begynde Kæmpevisen. De Nærstaaende paamindede ham strax: »Faer, I ta'er Fejl!« Men han svarer uforsagt: »I skal gjøre mig en Skade, naar jeg passer Tonen!« — Noget Lignende tildrog sig for ikke længe siden her i Hovedstaden: Der holdtes Bibellæsning. Ved denne Lejlighed blev, under Ledelse af en vis Forsanger, en Psalme sungen paa Mel. af en meget pøbelagtig Vise, som man en Tid lang hørte Gadedrengene fløjte, men som nu ogsaa synes at være forsvunden fra deres Repertoire. Præsten foreholdt alvorligt Forsangeren dette Misgreb. Denne havde Dristighed nok til at foregive, at »det var en gammel Kirkemelodie (!), og han kunde ikke gjøre for, at den var bleven brugt til en smudsig Vise«. Denne Undskyldning lod Præsten jo ikke gjælde; men — Forargelsen var allerede given. Moralen af disse Fortællinger er let at uddrage.

Det er vel ingen Trøst at see lignende Misbrug paa andre Steder; men det vækker Haab om i en bedre Fremtid at see det erkjendt og paatalt. Jeg skal derfor endnu som yderligere Beviis for, paa hvilke Afveje Kirkesangen i vor Tidsalder er geraadet, anføre, at i Frankrig anvendte i Aaret 1835 en vis Berthiot Melodien til Champagnervisen i Mozarts »Don Juan« til Hymnen paa Christi Legemsfest »Lauda Sion salvatorem«, og Mel. til »Vi binde dig din Jomfrukrands« af Webers Opera »Jægerbruden« til Antiphonien »Veni Sancte Spiritus« [2]). I den engelske Kirke synges Psalmer paa Mel. til den østerrigske Nationalsang »Gott erhalte Franz, den Kaiser« og »In deinem Arm zu weilen« (af Mozarts »Titus«) [1]). Kvækerne i Richmond i de forenede Stater skulle synge Psalmer paa Melodierne af Revolutionssangene »Marseillaise« og »Reveil du peuple« [2]), og i 1827 sang man i Mainz »Fader vor« paa Mel. af en østerrigsk Infanterimarsch! [3])

Naar en Kirke under særegne Omstændigheder har tjent til verdslig Brug og atter skal benyttes som Kirke, bliver den indviet paany for at indskærpe Menigheden Stedets Betydning og Hellighed, hvorom Forestillingen ved den senere Brug naturlig er bleven tilbagetrængt. Men en Melodie, Sangens Sjæl [4]), den lader sig ikke afvaske som en Kirkemuur, den er paa en ganske anden Maade Bærer af Menneskets Tanker og Følelser, end at dens med disse indgaaede Forbindelse saaledes skulde kunne løses. Og dog troer man uden Anstød at kunne bruge samme Melodie den ene Dag i lystigt Lag, næste Dag i Kirken!

I det Foregaaende er Sagen betragtet fra en Side, fra hvilken det Forkastelige i at benytte verdslige Melodier til Kirkesange vist vil være indlysende for de Fleste. Der er imidlertid en anden Side, fra hvilken Misligheden i denne Forbindelse viser sig; men til at indsee dette hører der en større musikalsk Skjønsomhed. En Melodie — en god nemlig — fremkalder uafhængig af den tilhørende Text en vis Stemning, hvorunder visselig højst forskjellige Tanker kunne finde Indgang, men dog ingen, der modsige denne Stemning. »Die Melodie«, siger v. Tucher [5]), »ist nicht wie eine äusserliche beliebige Zuthat zu dem Liede zu betrachten, nicht als ein blosses Mittel dasselbe durch eine grössere Menge zugleich vortragen zu lassen . . . . . Der Gesang einer Melodie dient zu einem Mehreren, wovon freilich die meisten unserer modernen Liederdichter und Gesangbuchsredactoren keinen Begriff zu haben scheinen, sie dient dem Gemüthe zu einer Ergänzung dessen, was dem Worte des Liedes aus-

[1]) »Herre, hvad skal Enden blive« til Mel. »Eensom er jeg, dog ej ene« (i »Kong Salomon og Jørgen Hattemager«), eller: »For en Vest at reparere« til Mel. »Kjøl og sval er Aftenstunden« (i »Aprilsnarrene«) o. s. v.

[2]) N. A. Janssen: »Wahre Grundregeln des Gregorianischen oder Choralgesanges, übers. von Smeddink«, Mainz 1846, S. 90.

[1]) Fr. C. Anthes »Die Tonkunst im evangelischen Cultus«, Wiesbaden 1846, S. 55. Disse Melodier ere ogsaa brugte her i Kbhvn, i det engelske Capel.

[2]) G. Chr. Apels »Choralbuch«, Kiel 1822, S. X. — Det maa rimeligviis være de saakaldte »frie« eller »fægtende« Kvækere, der ikke som de andre unddrage sig fra at gaae i Krig; thi de egentlige Kvækere synge ikke i deres Forsamlinger.

[3]) Sammest. — »Diese Verirrung des Kirchengesanges«, siger Fr. Bollensi sit interessante Skrift: »Der deutsche Choralgesang der katholischen Kirche« (Tübingen 1851, S. 104), »diese weltliche Musik mit geistlichem Texte, dies Zwittergewächs und Bastardwesen verbreitet sich bald, wie eine epidemische Krankheit, über ganz Deutschland«.

[4]) » . . . . . Geist fodr' ich vom Dichter;
Aber die Seele spricht nur Polyhymnia aus«. (Schiller.)

[5]) »Schatz des evangelischen Kirchengesangs im ersten Jahrhundert der Reformation«, Leipzig 1848, I. S. XI.

zusprechen versagt ist«. Let er det nu at skjelne mellem Udtrykket i en Sørgemarsch og i en Menuet, eller overhovedet mellem en alvorlig og munter Musik; men

> den religiøse Glæde, der bør aande i en Hymne — og den patriotiske Begeistring i en Fædrelandssang; den milde, andagtsfulde Ro i en Takkepsalme — og Følelsen af Velbehag i en Selskabssang; det bønlige Udtryk i Psalmen — og det erotiske Sværmeri i en Elskovsvise; det med Trøst og Haab blandede Veemod i en Gravpsalme — og det lidenskabelige Udbrud af den Enkeltes Smerte i Elegien

ere Tonefarver, der for den mindre skærpede Sands lettelig glide over i hinanden; og dog er Forskjellen stor. Musikeren raader her over mange Udtryksformer, som rigtigt anvendte, ikke ville forfejle deres Virkning, men som ikke kunne findes ved den blotte Aftællen af en Psalmes Stavelser! Saaledes bliver en af de skjønneste Folkemelodier, jeg kjender, nemlig: »Och Jungfrun hon skulle sig åt ottesången gå«[1]), ikke blot paa Grund af den ved Ideeforbindelsen vakte Erindring om dens oprindelige Text, men ogsaa ved sin egen erotiske Charakteer en for Kirken upassende Melodie.[2])

En Gjendrivelse af de i det Foregaaende fremsatte Anskuelser maatte, forekommer det mig, indeholde Beviset for Rigtigheden af at ophæve Forskjellen mellem det Verdslige og Aandelige, og for den Antagelse, at en Mel. i og for sig Intet har at betyde, men tjener højest kun til stærkere at udhæve det Rhythmiske i Ordenes Forbindelse. Beviserne herfor vil jeg afvente. Paa mine Indvendinger mod de gamle, kjære Folkemelodiers Anvendelse til Kirkesange har man kun svaret mig, at disse Melodier vare benyttede, fordi de vare kjendte og yndede af Folket, og saaledes hjalp til at skaffe Psalmerne Indgang. Var dette nu virkelig Tilfældet, gjaldt dog ligefuldt de tidligere gjorte Bemærkninger; men — er det ikke oftere og allerede for mange Aar siden just beklaget, at disse gamle Melodier næsten vare udslettede af Folkets Erindring? Og ere de bekjendte, hvorledes modarbejder man da ikke sin egen Hensigt ved at omforme dem saaledes, at de neppe ere til at kjende igjen?[1]) Og naar jeg har fremhævet den ved disse Melodier fremkaldte Ideeassociation, saa har man igjen trøstet mig med, at Folket ikke kjendte den tidligere Text til dem! Ikke at tale om, at denne Paastand staaer i besynderlige Modsigelse til det Haab, som man har sat til senere Tiders Bestræbelser for at opfriske Mindet om de gamle Folkesange, saa veed Enhver, der kjender Noget til Folkemelodiernes Forplantelse, at det i Regelen er Ordene, hvortil Erindringen om Mel. knytter sig, og at man endnu har Texten til mangen gammel Vise optegnet, hvis Mel. man forgjæves efterspørger, fordi den glemtes, da Folket ophørte at synge Visen; medmindre Melodiens Beskaffenhed har gjort den tjenlig til Dands eller Marsch. Altsaa: i Regelen følges Text og Mel. ad i Folkets Tanker; glemmes den første, glemmes ogsaa den sidste; er den sidste bekjendt for Folket, er vist ogsaa den første det. Hertil kommer, at Kirken ogsaa er for dem, der, uden at høre til det store Fleertal, dog høre med til Menigheden og have samme Krav paa og Trang til Opbyggelse, som de, der uden Kritik synge Alt, hvad der forlanges. Ligesom det ogsaa er en Pligt for Enhver, der ifølge sin Stilling kan bidrage til Gudstjenestens Højtidelighed, at søge denne hævet i Forhold til det ved Dyrkelsen af Videnskab og Kunst vundne Udbytte for den almindelige Dannelse, og saaledes ogsaa gjennem den offentlige Ritus at lade Menigmand tilflyde saa Meget heraf, som muligt, og afværge, at det mindre Rigtige eller aldeles Urigtige finder et Tilhold i hans Begrebers Uklarhed.

Naar jeg i det Foregaaende har udtalt mig imod verdslige Melodiers Anvendelse til Kirkesange, har jeg naturligviis dermed ikke villet prædike et Korstog imod de allerede for Aarhundreder siden i vor Kirke optagne Melodier, som før have hørt til verdslige Sange. Derfor var der af dobbelt Grund hellerikke nogen Nødvendighed; thi deels have de af disse Melodier, som bruges hos os, i og for sig en kirkelig Charakteer, den være nu deres oprindelige eller fremkaldt ved en langt tilbage i Tiden foretagen Omarbejdelse, hvilket for de fleste af dem ikke kan afgjøres af Mangel paa ældre Optegnelser end de, Psalmebøgerne meddele; deels ere de til dem tidligere hørende, verdslige Texter gaaede tabte (paa Begyndelsen nær, der er bleven vedligeholdt som Melodie-Overskrift[2]), eller de ere traadte tilbage i Erindringen for de saalænge sungne religiøse Texter, saa at disses Indhold nu bliver det, hvorom Melodien minder. I denne sidste Bemærkning vil

---

[1]) s. mine »Svenske Folkes. og Mel.« (1861) Nr. 1.

[2]) Der bruges ogsaa nogle nye til religiøse Texter componerede Melodier, som: »Livsalig Paaskedag«, »Tag det sorte Kors fra Graven«, »Sin Vogn han gjør af Skyer blaa«, hvilke man, uden Kjendskab til denne Forbindelse, maatte antage, at høre til verdslige Sange. Den talentfulde Componist til disse har selv, baade i skriftlige og mundtlige Yttringer til mig, brudt Staven over dem som Kirkemelodier. [Senere (1857 og 1868) har han dog udgivet disse og andre Melodier af samme Charakteer som »Tillæg til Weyses Choralbog«. Anm. 1868.]

[1]) f. Ex. en af Melodierne til Svend Vonveds Vise (s. mine »Danske Folke-S. og Mel.«, 1860, Nr. 2 b) anvendt til »Lovet være du, Jesu Christ«.

[2]) s. de om Melodierne tilføjede Oplysninger.

man dog ikke, haaber jeg, finde Misbilligelsen af verdslige Melodiers Anvendelse modsagt, og gjøre et saadant Raisonnement gjældende, at man altsaa kun har at give lidt Tid, saa ville de Melodier, der i Begyndelsen støde, efterhaanden tabe det Stødende! Thi — idet jeg forbigaaer de Indvendinger herimod, som ligge i det tidligere Sagte — vilde denne Forventning, under en saa hensynsløs Anvendelse af de verdslige Melodier, som den nutildags stedfindende, hverken gaae ud paa Mere eller Mindre, end en Tilbagegang i den musikalske Dannelse! Men derpaa ville vi ikke haabe, men paa en bestandig mere og mere luttret musikalsk Sands, der vil vide at lade renere Kunstanskuelser komme Kirken til Bedste.

Angaaende Behandlingen af de gamle Melodier i nærværende Samling, da ere de redigerede under en bestandig Sammenligning af de ældste Kilder, hvorefter vel flere Forandringer ere foretagne, de betydeligere dog kun i de mindre bekjendte Melodier, medens jeg har troet, at Forandringer i de almindeligste Melodier, selv om reent musikalske Principer kunde have tilraadet dem, vilde gribe altfor forstyrrende ind i det Tilvante. I et Par hos Zinck staaende Melodier, hvortil jeg deels ikke har kunnet finde Kilderne, og som deels høre til de sjeldnere brugte, har jeg ladet det musikalske Princip friere raade og tilladt mig nogle Forandringer, hvis Hensigtsmæssighed, haaber jeg, vil være indlysende.

Ved Undersøgelsen af Kilderne til de gamle Melodier har jeg fundet ikke faa af dem optegnede i en meget broget Blanding af lige og ulige Taktart. Jeg har forundret mig over, at man heri har seet en Afspejling af tidligere Dages mere rhythmisk-livelige Sang. Jeg har ikke kunnet see Andet deri end en ufuldkommen, ubehjælpelig Gjengivelse af Melodierne, en uklar Opfattelse af deres Form: eller — give Optegnelserne os virkelig et tro Billede af Melodierne, da maae vi atter af disse Overleveringer slutte, at Menighedssangen i hine Tider har været højst forvirret. Thi Rhythmus, og det en bestemt og let fattelig Rhythmus er en nødvendig Betingelse for Muligheden af en reen Menighedssang. Men hiin brogede Blanding af Toleds- og Treleds-Takter er saaledes, at en Capelmester med sin Taktstok vilde have ondt ved at holde et musikalsk dannet Chor sammen, endsige at en umusikalsk Menighed — og som en saadan maa enhver Menighed betragtes — skulde have kunnet følges ad under Udførelsen af saa urhythmiske Melodier, hvis Vanskelighed endnu forøges ved hyppigt indflettede Melismaer. En Afvexling af Melodier i lige og ulige Taktart er derimod et ikke nok benyttet Middel til at bringe Liv i Menighedssangen. Man vil derfor i denne Samling finde et temmelig stort Antal Melodier i ulige Taktart. Den passer vel bedst for det daktyliske Versemaal, dog vise Nr. 24, 55 og 75, at den ogsaa kan slutte sig utvungent til det jambiske og trochæiske.

Der er stridt meget i Tydskland om accentueret-rhythmisk, eller qvantiteret-rhythmisk Choralsang burde gives Fortrinet. Ved den første forstaaes den, hvori Noderne have samme Varighed (en enkelt forekommende Node af dobbelt Længde ikke at regne), og hvori Rhythmus kun giver sig tilkjende ved Afvexlingen af Nedslag og Opslag(Thesis og Arsis)[1]), saaledes som i vore almindelige Choralmelodier. Qvantiteret-rhythmisk Choralsang er derimod den, hvori Noder af forskjellig Varighed forekomme, saa at Accenten forstærkes ved Forbindelsen med Qvantitet. Denne Strid er ført med stor Eensidighed; thi medens Nogle udelukkende have holdt paa den blot acc.-rhythm. Choralsang, have Andre ligesaa afvisende villet have denne fortrængt af den qvant.-rhythm. Choralsang. Men Kirkesangens Frelse er upaatvivlelig at søge i Optagelsen af qvant.-rhythm. Melodier ved Siden af de acc.-rhythmiske[2]), og det saaledes, at man ikke gjør for store Fordringer til en Menighed ved i qvant.-rhythmiske Melodier at benytte for mange eller for hurtigt med hinanden vexlende Nodeslags, og at man ved et mere levende Foredrag af de blot acc.-rhythmiske Melodier betager dem den trættende Eensformighed, hvoraf de nu lide, der især bevirkes ved en Langsomhed i Tempo, der ligesaalidt er begrundet i Melodiernes Charakteer, som den er et naturligt Udtryk for en andagtsfuld Stemning.[3]) Thi i Glæden over modtagne Goder, i Bønnens Varme, i den inderlige Attraa efter Frelse er der en Fylde af Liv, som ikke kan komme til Gjennembrud under saa langsomt udførte Melodier, at hverken Sætningernes rhythmiske Forhold eller det corresponderende Forhold mellem enkelte Toner, der ofte ere skilte ved flere Takter fra hinanden, og af hvis Samvirken en Melodies Skjønhed fremgaaer, kan gjøre sig gjældende; hvorved altsaa Melodien taber al Sammenhæng og Betydning. Men ikke blot herved, men ogsaa ved den med hiin Langsomhed som et nødvendigt Onde følgende Skik, at gjøre lange Standsninger (Fermater) ved Enden af hver Verselinie, for at de, der under Sangen ere komne fra hinanden, kunne faae Tid til at samles igjen, bliver Melodien ligesaa meningsløs, som Psalmen maatte blive, naar man under Oplæsningen af den vilde gjøre et Punktums-Ophold efter hver Linie. Med Melodiens Sammenhæng tabes saaledes ved denne Foredragsmaade ogsaa Textens.

---

[1]) I Musiken bruges disse Udtryk i den omvendte Betydning af den i Metriken.
[2]) slg. Naue, S. 42-43.
[3]) Med Hensyn til Langsomheden er der paa de fleste Steder i senere Aar skeet stor Forandring. (Anmærk. 1868.)

En i Tydskland almindelig stedfindende Uskik, der bidrager til at gjøre ovennævnte Onder endnu større, vil jeg dog her berøre, fordi den, efter hvad jeg har hørt, desværre ogsaa finder Sted hist og her i Slesvig, nemlig: at Organisten efter hver Sætning i Choralen giver nogle Passager tilbedste paa Orgelet, hvilket kaldes Mellemspil. Mon den, der oplæste en Psalme og efter hver Linie vilde gjøre sig et Ærinde ind i andre Stuer, gaae nogle Gange op og ned ad Gulvet, eller henkaste Bemærkninger om uvedkommende Ting (ja selv om vedkommende), turde vente at gjøre noget Indtryk paa sine Tilhørere?
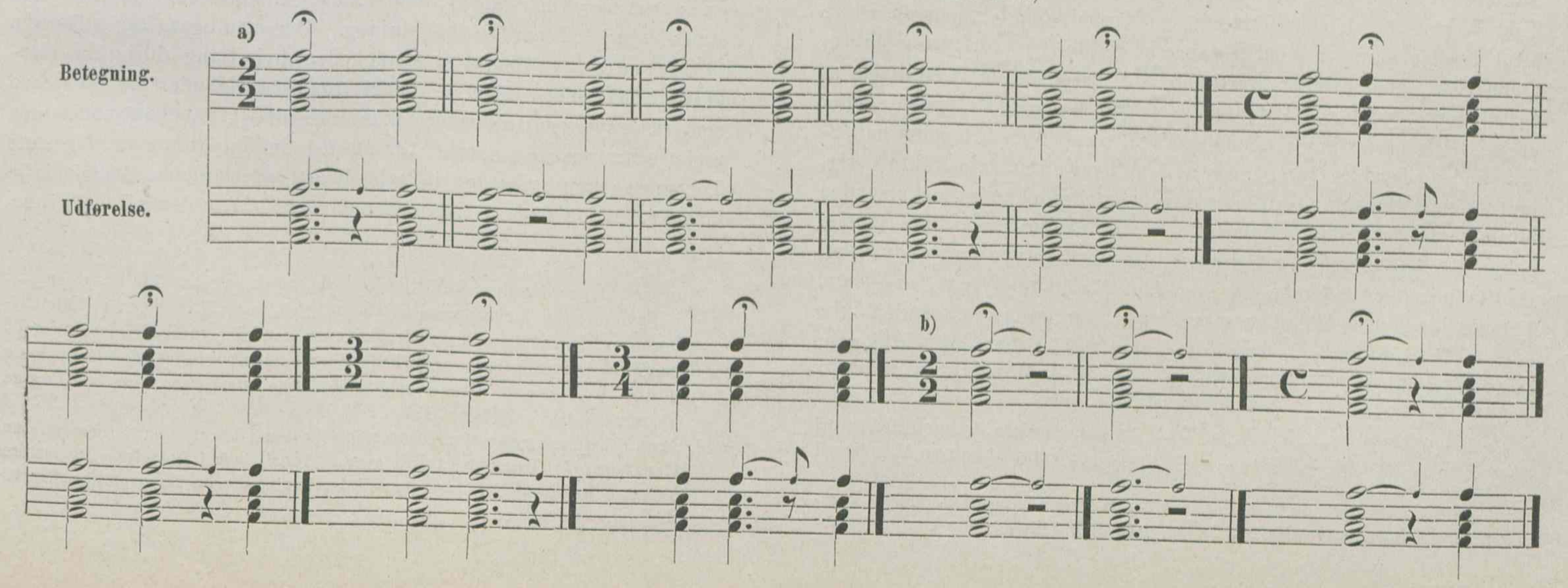
Endskjøndt Psalme-Melodiernes Bevægelse altid bør holde sig indenfor Langsomhedens Begreb, kan dog denne paaskyndes indtil Grændsen, hvor Mindre langsomt og Ikke for hurtigt falde sammen. Mellem de indenfor denne Grændse liggende Grader har jeg valgt Tempoet for Melodierne. Det er ved det første Tal fastsat efter Mälzels Metronom, ved det andet efter almindeligt Tommemaal[1]), saaledes, at en i Svingning bragt Snor, i hvis ene Ende er befæstet en lille Vægt, og af saa mange Tommers Længde, som det andet Tal angiver, viser den Hurtighed, hvormed de foran Tallene anførte Taktdele skulle følge paa hinanden. Tempo-Betegningen for Nr. 1 er f. Ex. saaledes at læse: Fjerdedelene skulle følge saa hurtigt efter hinanden, som Svingningerne af Pendulen paa Mälzels Metronom, naar det stilles paa 72, eller som Svingningerne af en Snor, naar den gjøres 26 Tommer lang.
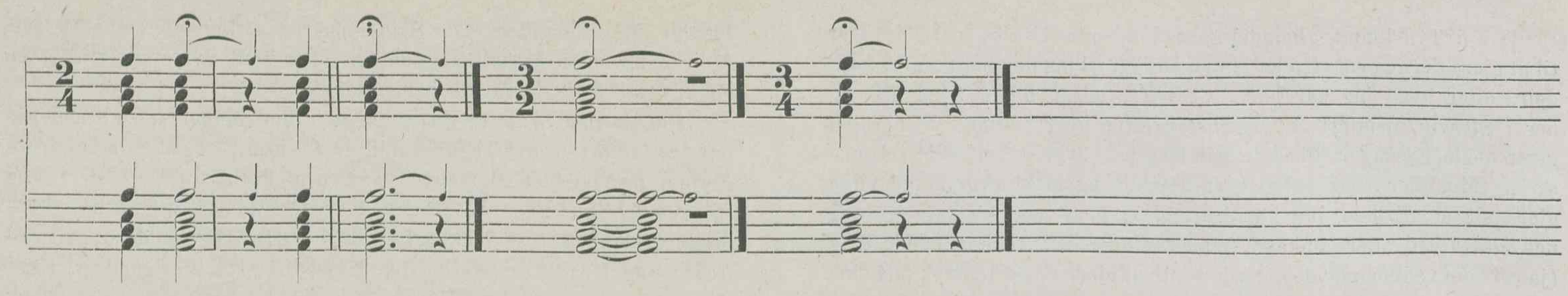
For at modvirke de altfor lange Standsninger ved Fermaterne har jeg indført to nye Tegn, nemlig et Comma- og et Semicolon-Fermat foruden det tidligere Puuktum-Fermat (𝄐 𝄑 𝄐), og tillagt ethvert af disse en bestemt Varighed, saa at Comma-Fermatet giver Noden den dobbelte, Semicolon-Ferm. den tredobbelte, og Punktum-Ferm. den fiirdobbelte Varighed; f. Ex.

Denne Fermaternes Betydning modificeres dog ved Udførelsen saaledes, at i Tilfælde som ndfr. ved a) forlænges Accorden kun med det Halve af Comma- og Semicolon-Fermatets og med to Trediedele af Punktum-Fermatets Værdi, idet Melodiens Node alene udholdes paa Orgelet (eller Pianofortet) i den øvrige Tid af Fermatets Varighed. Men — naar Takten har levnet Plads for en særskilt Antydning ved en lille Node af den Tone, der skal udholdes paa Instrumentet[1]), da forlænges Accorden med Fermatets

[1]) See Gottfr. Webers »Theorie der Tonsetzkunst«, 2 Udg., Mainz 1824, I. § LI og flg.

[1]) og som undertiden, af harmoniske Grunde, er Bastonen (s. Nr. 21 og 25a). (Dersom man ikke vil foretrække at gjøre en lille Standsning efter hvert Vers. Anm. 1875.)

hele Værdi (s. ovfr. ved b). Udføres Melodien uden Ledsagelse af Instrument, træder en Pause istedetfor den lille Node (s. den to- og trestemmige Udgave af disse Melodier.)

Man seer nok, at medens Takterne ved den sædvanlige Brug af Fermatet udvides til en ubestemt Længde, faae de her et bestemt Maal, hvormed Menigheden omsider bliver fortrolig og derved ledes til at synge Melodierne taktmæssigt.

Med Fermaterne indtræder der altid en Uregelmæssighed i Taktformen, idet enkelte Takter ikke blot simpelthen faae den dobbelte Længde, men ofte bliver en Toleds-Takt udvidet til en Treleds. (ved Punktum-Fermatet undertiden til en Femleds-, eller egentlig en Sammensætning af en Treleds- og en Toleds-Takt), en Treleds- til en Fireleds-Takt, og en Fireleds- til en Femleds- eller Sexleds-Takt, (det Sidste dog at forstaae som en Triplering af en Toleds-Takt, ikke som en Doublering af en Treleds-Takt); men da Dette altid træffer sammen med Cæsurerne i Mel.[1]), forstyrrer det ej alene ikke, men bringer tvertimod ved en passende Adskillelse af Sætningerne Tydelighed i Menighedssangen. I mange Psalme-Melodier ere disse Fermater dog ikke nødvendige, ligesom de i Regelen heller ikke findes i de ældre Optegnelser af dem, hvor ofte aldeles taktmæssigt indtrædende Pauser adskille Sætningerne tilstrækkeligt og give den fornødne Hvile. Man vil derfor i denne Samling see flere gamle, bekjendte Melodier uden Fermater eller med færre end sædvanligt. De Baand, hvormed man har standset Melodiens Flugt, ere løste. I nogle faa nyere Melodier staae ingen Fermater, undertiden ikke engang Pauser; men de ere saa simple og let fattelige, at jeg er overbeviist om, at de ikke ville medføre Vanskeligheder.[2])

[1]) Jeg tør ikke sige: i Melodie og Text; thi der ere flere Psalmetexter, hvori Cæsuren falder saa forskjelligt i de forskjellige Vers, at ingen Melodie vil kunne passe til dem.

[2]) Nogle herhid hørende Melodier, navnlig Weyses Conpositioner af de Ingemannske Børnesange (Nr. 36, 77, 83, 109, 120, 122) ere dog kun derfor optagne i denne Samling, fordi jeg haabede, at den ogsaa vilde blive benyttet i Hjemmet; thi (for at anføre Digterens egen, saa rigtige Dom i »Landsbybørnene«, II. S. 134) »disse simple, men uendelig yndige Melodier [ere] i en Stiil, som uden at være kirkelig eller bestemt religiøs, dog nærmer sig dertil«. Af samme Grund som Melodierne staae her, ere vist ogsaa Texterne optagne i Roesk. Psbg.

Angaaende Udførelsen paa Orgelet af de Melodier, hvori Sætningernes Slutning ikke er betegnet med Pauser eller Fermater — især naar den følgende Sætning begynder med samme Tone i Melodie og Bas, som de, hvormed den foregaaende endte — maa jeg gjøre den vistnok for mange unødvendige Bemærkning, at Cæsurerne antydes derved, at man afknapper Lidt af Slutnings-Accordens Varighed, medens man udholder Melodiens Tone i dens fulde Varighed paa Orgelet.

Som Noget, der vedkommer Melodiernes Foredrag, vil det vel her være Stedet at gjøre opmærksom paa, at Benyttelsen af de almindelig bekjendte Tegn: *p* (piano ɔ: svagt), *mf* (meno forte ɔ: mindre stærkt) og f (forte ɔ: stærkt), hvorved den for hver Mel. passende Tonestyrke er angiven, af Organisten er at henføre til Orgelets Registrering. Denne maa dog lempes efter Omstændighederne. Til en eenstemmig Chorsang[1]), som er det Almindelige, kan registeres stærkere end til en fleerstemmig. Der maa ogsaa tages Hensyn til Størrelsen af Choret og Menigheden, hvis Sang aldrig bør overdøves af Orgelet. Men — naar Organisten kjender sin Menighed som ikkesyngende, er det ikke ubegrundet, at han undertiden registrerer temmelig stærkt, for at dog det Imposante ved Orgelets Tonemasse kan gribe den i Psalmebogen efterlæsende Menighed, ja maaskee endog ved at rive den med sig bringe den til at synge.

[1]) Menighedssangen forudsætter jeg bestandig som eenstemmig. en fiirstemmig Menighedssang er et Ideal, hvis Opnaaelse eller rettere Tilnærmelse gjorde Forandringer i Underviisningsvæsenet nødvendige, hvortil der ingen Udsigt er.

Naar engang det af Saamange nærede Ønske om en fiirstemmig Chorsang bliver opfyldt[1]), da er dertil Orgelets Tonemasse ikke nødvendig; thi den harmoniske Sang af et nogenlunde stærkt Chor har ved sig selv den største Magt til at gribe Sindet, og Orgelet bør blot understøtte, lette Sangens Udførelse. Skjøndt det er utvivlsomt, at den fulde Virkning af en fiirstemmig Chorsang især vil fornemmes uden Forbindelse med den eenstemmige Menighedssang, maa man dog ikke forestille sig, at den eenstemmige Menighedssang vil ophæve Virkningen af den fleerstemmige Chorsang. Thi ligesaavel som den eenstemmige Menighedssang og den fiirstemmige Harmoni paa Orgelet kunne passe sammen, kunne ogsaa eenst. Menighedssang og fiirst. Chorsang uden Anstød forbindes. Det er i sidste Tilfælde kun at betragte, som om Orgelets fiirst. Harmoni blev hævet til articuleret Sang. Ogsaa de samtidig med dette Værk udkomne to- og trestemmige Udsætninger af Melodierne ere saaledes indrettede, at de kunne ledsages af den fiirst. paa Orgelet eller Pianofortet.[2])

En Afvexling af eenst. Menighedssang og fleerst. Chorsang, saaledes, at Menigheden sang eet Vers, Choret et andet, vilde i reen musikalsk Henseende vistnok være af Virkning, men kunde vel neppe passe ind i vor Ritus uden ved Psalmer, der have Formen af Vexelsang.[3]) Snarere kunde det gaae an, at lade en enkelt eller et Par Psalmer udføres fleerstemmigt af Choret alene. Hertil meget passende Momenter vilde være Psalmen under Communionen, maaskee ogsaa Indgangs-Psalmen og — især — den Ps., som undertiden bliver afsungen efter Evangeliets Oplæsning fra Prædikestolen.

Hermed har jeg nu gjort Rede for den musikalske Deel af Arbejdet; thi en Udvikling af Principerne for Melodiernes Rhythmisering og Harmonisering[4]) vilde føre mig dybere ind i theoretiske Betragtninger, end her var passende.[1]) De Musik-Kyndige ville desuden kunne abstrahere Principerne af Værket selv, og de blot Musik-Nydende ville finde Motivet til deres Dom i det modtagne Indtryk, som jeg vil haabe — i det Hele taget — maa være det af letfattelige Melodier eller — med Hensyn til de gamle Melodier — en lettet Opfattelse af dem og en Melodierne naturligt understøttende Harmonie, hvori jeg dog ugjerne vilde, at man skulde savne den harmoniske Kunst, der er nødvendig for at fængsle Opmærksomheden under den Gjentagelse, som Melodiernes Bestemmelse medfører. Angaaende Texterne har jeg følgende Bemærkninger at gjøre.

I Regelen har jeg optaget Orginaltexten ɔ: den, hvortil Melodien er componeret (eller en Oversættelse af den); men undertiden har jeg foretrukket en anden Text, deels fordi jeg fandt den skjønnere, deels fordi den hjalp til at udfylde mit Schema, ifølge hvilket der skulde gives Psalmer til Kirkeaarets Festdage, for de forskjellige Aarstider, Morgen- og Aften-Sange o. s. v. Med Hensyn til de sidstnævnte, da har jeg opfyldt et Løfte til den herlige, forevigede Psalme-Digter, C. J. Boye, der ønskede de i hans Samlinger staaende Morgen- og Aften-Sange optagne i et Arbeide, der ogsaa var bestemt til huslig Andagt.[2]) Saaledes ere Texterne ikke udelukkende hentede fra de Psalmebøger, hvormed Melodierne ere satte i Forbindelse, men tagne af forskjellige Digtsamlinger. Mellem flere Redactioner har jeg valgt den, der tiltalte mig meest; undertiden har jeg vel ogsaa selv vovet en ubetydelig Ordomsætning i en ældre Psalme. De nyere Psalmer ere i Regelen optagne efter Forfatternes Udgaver, undtagen forsaavidt, som en besværlig Mængde Vers i et Par Psalmer er bleven indskrænket; i hvilke Tilfælde jeg har holdt mig til Roesk. Psalmebog. Det er paa flere Steder gjort gjældende, at Versemaalet i nogle Psalmer i nysnævnte Psbg. er ifølge mit Raad forandret efter ældre Melodier, for at undgaae Nødvendigheden af en yderligere Forøgelse af de nye Melodiers Antal, der udgjør Halvdelen af de her leverede.[3]) Hertil maa jeg

---

[1]) I et Par Kirker heri Hovedstaden ere gjorte de første Skridt mod dette Maal. (Anm. 1859). Senere ere Chor-Assistenter til Udførelse af Tenor- og Bas-Stemmerne ansatte ved næsten alle Hovedstadens Kirker. (Anm. 1863).

[2]) Maaskee jeg paa enkelte Steder havde indrettet den trest. og navnlig den tost. Udsætning anderledes, dersom jeg ikke havde sat mig den Opgave, at disse Udsætninger skulde passe til den fiirst. Sats. Dog gjør jeg ikke denne Bemærkning som en Undskyldning for Noget, der maatte være absolut Utilfredsstillende i harmonisk Henseende. — Det forstaaes vel af sig selv, at ved den vocale Udførelse af den fiirstemmige Sats maae enkelte Noder i Understemmerne deles efter Stavelsernes Antal.

[3]) Ps. Nr. 205 i Roesk. Psbg. (her Nr. 51.) kunde maaskee, saaledes som jeg har inddeelt Versene, benyttes paa denne Maade.

[4]) De nye, til dette Værk componerede Melodier ere naturligviis optagne efter Componisternes Meddelelser.

[1]) Man har efter den Tid, Dette blev skrevet, givet mig tilstrækkelig Leilighed til at udvikle disse Principer. See »Belysning af et Angreb paa mit Psalmeværk« og »Yderligere Belysning af Angrebet paa mit Psalmeværk« i Evangelisk Ugeskrift for 1855, Nr. 32. 53 og flg.; ogsaa særskilt aftrykte. (Anm. 1859.)

[2]) Et Vidnesbyrd om, at disse Melodier maa have gjort sig gjældende i denne Retning, synes at ligge i den Omstændighed, st Hovedværket for mere end et Aar siden har været udsolgt. Melodierne, i de 3 forskjellige Udsætninger, ere i en Tid af 5½ Aar udbredte i 9,000 Explr. (Anm. 1859.) — Nu ere ialt 14,750 Explr. afsatte; og samtidig med nærværende Udg. af Hovedværket er 5te Udg. af Melodierne for 2 Stemmer udkommen. (Anm. 1863).

[3]) Ved nye Melodier forstaaer jeg saadanne, som ikke findes i Zincks Chbg.

føje den Bemærkuing, at idet jeg under Forhandlingerne herom stillede det Alternativ: enten en ny Melodie, eller Texten forandret — saa valgtes vel nogle Gange det Sidste, fordi Vedkommende deelte min Frygt for et altfor stort Antal nye Melodier: men jeg kan imidlertid hverken tilegne mig Æren eller paatage mig Ansvaret for den Maade, hvorpaa Forandringen er udført. De Psalmer, hvori Versemaalet er forandret efter en given Mel., ere Nr. 284, 393, 471, 553 og 555. Til Nr. 393 og 553 har jeg selv foreslaaet Melodierne; til de andre valgte Textens Red. naturligviis den nærmestliggende Melodieform. I ikke faa Ps. har jeg gjort opmærksom paa den meget uheldige, med Melodien aldeles ikke passende Cæsur; men skjøndt min Kritik i denne Henseende undertiden blev fulgt, var det dog ofte, at den ikke blev fulgt, og af andre Hensyn vel hellerikke burde følges. Der findes saaledes flere Psalmer, f. Ex. Nr. 8, 467, 496, 567 og især Nr. 514[1]), hvori Cæsuren lader Meget tilbage at ønske. Ogsaa har jeg for et Par Psalmer, f. Ex. 248 og 470, ansat Melodier, der ikke passe saa godt, som de burde, til Textens Charakteer; men denne Mangel hidrører atter fra Frygten for at udvide Kredsen af de nye Melodier.

Man vil see, at hver Mel. kun har een Benævnelse, og at denne for nogle af de gamle Melodier ved en lempelig Forandring er bragt til at stemme med Textens Versemaal, hvilket den før ikke altid gjorde. Det er jo dernæst naturligt, at jeg efter mine i det Foregaaende udviklede Anskuelser ikke har kunnet understøtte den saa almindelige Misbrug at synge Psalmer af høist forskjellig Charakteer paa samme Melodie ved, som Skik og Brug er i alle Choralbøger, at sammenstille de Melodier, der have eens Versemaal, til behageligt Udvalg. De, der ville gaae den urette Vej, kunne altfor let finde den uden en saadan Hjælp.[2]) Jeg har da ansat en bestemt Melodie for hver Ps. i de Psalmebøger, hvortil mine Melodier slutte sig.[1]) En enkelt Ombytning, foretagen med Skjønsomhed, for at undgaae flere Ganges Gjentagelse af samme Melodie til een Gudstjeneste, kunde vel undtagelsesviis gaae an. Herved tænker jeg især paa de mange Psalmer, for hvilke Melodierne Nr. 52 (Jesu dine dybe Vunder) og 121 (Nu velan, vær frisk tilmode) ere ansatte, i hvis Sted man undertiden kunde bruge Nr. 8 og 41. Mel. Nr. 73. (Naturen holder Pintsefest) kunde vel ogsaa oftere, end det af mig er anviist, bruges til Psalmer, hvortil som Mel. er angivet: »Mit Haab og Trøst og al Tillid«, eller »O store Gud, din Kjærlighed« (= »Jeg beder dig, min Herre og Gud« og »Jeg beder dig, o Herre Christ«).

Denne Ansættelse af en vis, bestemt Melodie for hver Ps. vil vel ikke finde deres Bifald, der have foreslaaet at indskrænke Kirkemelodiernes Antal til 20 eller 30. Men ligesom dette Forslag vist er udsprunget af en altfor stor Mistillid til Menighedernes Evne til at tilegne sig flere Melodier (thi hvormange verdslige Visemelodier kan ikke Folket lære mellem Aar og Dag!), saa kan det hellerikke bestaae med de Fordringer, som maae gjøres til Melodiernes Overeensstemmelse med Textens Form og Indhold, uden at man maatte udelukke en Mængde Psalmer, som dog vist ingen Præst gjerne vilde savne i Psalmebogen. For i Korthed at tydeliggjøre Dette, vil jeg anstille følgende løselige Beregning:

1) Der ere Psalmer paa 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, og 12 Linier. Dertil fordres strax 9 Melodier.
2) Antage vi i enhver af disse Klasser Psalmer af jambisk, trochæisk og daktylisk Verseform, blive 27 Melodier nødvendige.
3) Enhver af disse Klasser har indenfor de allerede gjorte Bestemmelser atter Psalmer af saa forskjellig Versebygning (længere og kortere Linier; disses forskjellige Følge; den paa mange Maader stedfindende Vexlen af Versefødder; Forskjelligheden i Cæsuren), at, naar man blot vil regne 3 Modificationer af hver af de 27 Melodieformer, faaer man 81 Melodier.

Dette er kun det omtrentlige, ingenlunde for stort angivne Antal, som alene Verse-Formerne medføre. Kunde ogsaa nogle af disse Verseformer undværes, fordi der i dem ikke fandtes egentlige »Kjærnepsalmer«, saa vilde en nøjere Drøftelse af de øvrige

[1]) slg. Anm. 1) S. XX. 1ste Spalte.

[2]) Abr. Mankell meddeler i sine »Berättelser ur Kyrkomusikens Historia« (Stockholm 1841, S. 93) Sverrigs berømteste Psalmedigters Mening om denne Sag saaledes: »Erkebiskop Wallin var af den tanken, att det äfven i Sverige vore nyttigt att för hvarje psalm bestämma en viss melodi . . . Han insåg det orätta uti att låta män, som ofta hafva nog liten urskiljning, välja melodi, kanske utan allt afseende på texten. Kort före sin död, i anledning af et samtal öfver dette ämne, yttrade han, att man borde göra et förslag öfver de till hvarje psalm bäst passande melodier, samt deraf sedan välja den ton, som till karakter mest öfverensstämde med orden. Erkebiskopen insåg väl svårigheterna vid införandet af anbefallda melodier. Äfven trodde han, att saken, som orden föllo, »ännu icke vore mogen«. Men han uppgaf icke ideen, att i framtiden få denne reform tilvägabragt. »Jag hoppas!« sade han. »Saken vore af stor vigt för vår kyrka, det indser jag nog.«

[1]) Til nogle faa Psalmer i »Evang. chr. Psbg.« findes her vel ikke Melodier, men da disse Psalmer høre til de saa sjeldent brugte, at de i de Aar (siden 1838), hvori jeg har været Organist, ikke, med Undtagelse af Ps. Nr. 537 (med en meget lidt tiltalende Mel.), ere forekomne i min Praxis, saa ville Melodier til dem neppe savnes.

Verseformers Forskjellighed — tage vi endog blot et Par af dem, f. Ex. de paa 4, 6 og 7 Linier — allerede mere end tilstrækkeligt godtgjøre Nødvendigheden af et langt større Melodieantal, end det foreslaaede. Men hertil kommer, at det nødvendige Hensyn til Psalmernes Indhold jo endnu vil fordre mange flere Melodier. Saaledes maae vist de 142 Melodier, som min Samling indeholder til Psalmerne i den nye Psbg.[1]), betragtes som et sig til Minimum nærmende Antal. I alt Fald vare de nødvendige for den Opgave, jeg havde sat mig, og i intet Tilfælde ville de være overflødige med Hensyn til Brugen i Hjemmet.

Til Slutning vil jeg forsøge korteligen at antyde Midlerne til at naae Maalet: en god Menighedssang. Næst efter Præsters, Cantorers og Organisters samvirkende Iver for Sagen, maa en bedre Menighedssang forberedes derved, at der blev lagt en større Vægt paa Skolelærernes musikalske Dannelse, forsaavidtsom de indstille sig til Embeder, hvormed Forpligtelsen til at lede Kirkesangen er forbunden.[2]) Skulde de Hindringer for Sangens Fremme, som Landsbybørnenes nregelmæssige Skolegang medfører, ikke kunne overvindes, da vilde det vist paa de fleste Steder kunne lykkes Præstens og Skolelærerens forenede Bestræbelser at samle et lille Chor af Byens allerede confirmerede Ungdom.[3]) Melodier af en mere tiltrækkende Charakteer, end de ved det tidligere sædvanlige Foredrag i Langsomhed stivnende Choralmelodier, ville lette disses Bestræbelser. I Hovedstaden og i de større Byer vilde Indførelsen af en fiirstemmig Chorsang, som ovenfor omtalt, bidrage ganske overordentlig til at oplive Interessen for Kirkesangen. Ved et saadant vel indøvet Chor kunde den musikalske Deel af den protestantiske Kirkes Cultus rivalisere med den katholske Kirkes. Thi saa høj en Nydelse, som Palestrinas Musik end skjænker de mere Kunstforstandige, saa forbinder den sig dog ikke lettelig med Gangen i vor Cultus, ej at tale om andre manglende Forudsætninger; i ethvert Tilfælde vilde den kun være undtagelsesviis at anvende. Foruden Indøvelsen af disse Melodier gjennem Seminarier og Skoler vil ogsaa Benyttelsen af nærværende Værk i Hjemmet bidrage til at udbrede Bekjendtskabet til dem.[1]) Ligeledes vilde Organisterne ved Opoffrelsen af et Par Timer om Ugen i nogen Tid kunne hjælpe meget til Sangens Fremme, naar de til en fastsat Tid vilde møde i Kirken eller i et Skolelokale, som vist ikke vilde blive nægtet til denne Brug, for at indøve Melodierne med dem af Menigheden, der have Interesse for Sagen.[2]) Paa denne Maade kunde ugentlig læres flere nye Melodier — og gamle da ogsaa; thi Menighederne, idetmindste her i Hovedstaden, ere heller ikke fortrolige nok med disse. Jeg er er overbeviist om, at man ved denne Fremgangsmaade vilde forbauses over en uventet hurtig indtrædende Forbedring; især naar Præsterne ved Valget af Psalmer vilde give Lejlighed til Afvexling af de nye, mere rhythmisk livelige Melodier og de ældre Choralmelodier, af hvilke dog atter flere ved Behandlingen i dette Værk have gjenvundet deres tabte, tidligere Livelighed. Dernæst vilde ogsaa Undgaaelsen af flere lange Psalmer være at tilraade, hvad der under den ovenfor omtalte Afvexling af Melodier i forskjellig Stiil vel vilde indvirke mindre skadeligt, end tidligere; men som dog let baade i physisk og psychisk Henseende kan blive trættende. Afsyngelsen af enkelte Vers, eller en længere Psalmes Deling, saa at nogle Vers synges før, andre efter Prædiken, turde maaskee være hyppigere at anvende, end det i nogle Kirker skeer.

Hermed være dette Værk anbefalet til venlig Modtagelse. Jeg bringer de Kunstbrødre min Tak, der velvilligen have forskjønnet det med nye Compositioner. Herren lægge sin Velsignelse til vor Gjerning, at Hjerterne under disse Toner maatte røres til Andagt, Tro, Haab og Kjærlighed levendegjøres, og et Tempel til hans Ære rejse sig i vort Indre!

---

[1]) 18 Melodier høre nemlig ikke til Roesk. Psbg. [Nærværende 4de Udg. er forøget med 11 nye Melodier, hvoraf dog kun de 4 høre til Psbg. — Anm. 1868].

[2]) Regjeringen har ved »Bekjendtgjørelse« af 9de Maj 1857 draget Omsorg herfor (Anm. 1863).

[3]) Flere Steder i Landet have Præster og Skolelærere paa denne og andre Maader, f. Ex. ved Dannelsen af Sangforeninger, udfoldet en glædelig Virksomhed. (Anm. 1863).

Kjøbenhavn, September 1853. (Paany gjennemseet i Juni 1863.)

[1]) Vil man synge Melodierne fiirstemmigt, da skal jeg her give Anviisning paa en Besparelse, idet man nemlig i den trestemmige Udg. kan have den 1ste og — ved en med Blyant let gjort Forandring af nogle faa Noder — 4de Stemme, saa at kun 2den og 3die Stemme, der i Regelen ere besatte med de færreste Sangere, behøve at udskrives. Den kostbare Anskaffelse af flere Exemplarer af Hovedværket gjør jo al Udskrivning af Stemmer unødvendig og giver desuden Fordelen af den ved Noderne staaende Text; men i denne sidste Henseende kunde atter Anskaffelsen af nogle Exemplarer af Roeskilde Psbg. lette Udgiften. Et Exemplar af Hovedværket for Den, der leder Sangen, er nødvendigt.

[2]) Paa flere Steder rundt i Landet have Organister og Skolelærere herved allerede bidraget betydeligt til Kirkesangens Fremme. (Anm. 1863).

Fortegnelse over Melodierne

og de dem underlagte Texter, med vedføjet Angivelse af de til hver Melodi hørende Sange i den fra Roskilde Præstekonvent udgaaede

„Salmebog til Kirke- og Hus-Andagt".

1. De Texter, hvis Begyndelse ikke falder sammen med Melodititlerne, ere betegnede med mindre Skrift. Det efter nogle Numre tilføjede b), c) eller d) viser hen til den anden, tredje eller fjerde af de til samme Melodi optagne Texter.
2. Det udhævede Tal viser den til Kirkebrug mest passende Melodi.

A.

№

Af Dybsens Nød, o Gud, til dig 85
S. 11, 99, 181, 253, 255, 258, 266, 332, 423, 434, 443, 461, 529.

Af Højheden oprunden er 32
S. 8, 20, 75, 134, 153, 231, 236, 239, 240, 260, 271, 377, 378, 381, 382, 567.

Afvend din Vrede, Herre Gud, af Naade . . . 89
S. 10, 298, 426, 478.

Ak, som en Drøm er manges Liv 10
S. 18.

Ak, vidste du, som gaar i Syndens Lænke *(2 Mel.)* 86
S. 418.

Aldrig er jeg uden Vaade 94
S. 466, 542.

Alene Gud i Himmerig 2
S. 3, 42, 282, 312.

Alle Vegne, hvor jeg vanker . . . . . 94 b)

Almindelig er Kristi Kirke 139

Alt oprejst Maanen staar. 129
S. 553.

№

Amen raabe hver en Tunge 161
S. 571.

At sige Verden ret Farvel 160
S. 337, 545.

B.

Befal du dine Veje 18

Bevar, o Gud, i Nat . . . . . 5 b)

Bortvend din Vrede, Gud, ved vore Sukke 89

D.

Dagen gaar med raske Fjed . . . . . 122 eller **151**
S. 79, 87.

Dagen har fuldendt sin Gang . . . . . 112 b)

Dagen kortes, Aaret daler . . . . . 86 b)

Dagen synker, Lyset svinder . . . . . 41 b)

Dag til Hvile, Dag til Glæde. . . . . 56 b)

De hellig tre Konger saa hjærtensglad 30
S. 150.

№

Dejlig er den Himmel blaa *(3 Melodier)* 29
S. 149.

Dejlig er Jorden 101
S. 516.

Den Glæde, Verden giver 100

Den lyse Dag forgangen er 119
S. 82.

Den lyse Dag forgangen er *(en anden Bearbejdelse af Texten)* 150

Den lyse Tid nu kommer 110

Den prægtig' Sol, som hele Verden glæder . . . 127
S. 9, 241, 417, 455, 483.

Den signede Dag med Fryd vi ser 115
S. 74, 146.

Den snævre Vej er bred nok til Guds Rige . . 137

Den, som mig føder, det er Gud, min Herre . . 16
S. 27.

Den store, hvide Flok, vi se 136
S. 569.

Den yndigste Rose er funden 33
S. 154, 221.

Der er Sang i Dødninghaven . . . . . 59 b)

Det kimer nu til Julefest 24
S. 142.

Det koster mere, end man ret betænker 140

Dig, Jesu, priser jeg af ganske Hjærte 48
S. 172.

Din Kraft er i den svage stærk . . . . . 4 b)

Din Sæd udstrø . . . . . 39 b)

Din Vilje ske, o Herre . . . . . 110 eller **105**
S. 59.

Drag, Jesu, mig 64

Du bød mig bede, Fader . . . . . 120 b)

№

Du er jo min og bliver min 155

Dugdraaben blinker paa Rosengren 166

Du, Herre Krist 43
S. 130.

Du o, Gud, vort Haab skal være 8
S. 188, 196, 212, 215, 227, 305, 411, 450,

Dyb af Kjærlighed 107

E.

Eja, min Sjæl, ret inderlig . . . . . 129 b)

Ej Livets Kummer, Jordens Møje 104
S. 47, 519.

En himmelsk Længsel er nedlagt 156

Enhver, som tror og bliver døbt 78
S. 48, 62, 223, 267, 275, 288, 291, 295, 301, 306, 313, 323, 328, 379, 402.

Endt er Ugens Værk og Møje . . . . . 52 b)

Et Aar vi saa' hensvinde 108

Et Barn er født i Betlehem *(2 Melodier)* 25
S. 143, 148, 224, 238, 273.

Et lidet Barn saa lysteligt . . . . . 35 eller 183 *)
S. 147, 155, 159, 160, 242, 248.

F.

Far, Verden, far vel 95
S. 482, 534.

Forkrænkeligt, i Muldets Skjød 134

Forlen mig Kraft at elske dig 103
S. 518.

Fra Himlen højt { kom Budskab her / vi komme her } 27
S. 2, 142, 144, 259, 281, 297, 318, 349, 351, 383, 394, 490.

*) s. det 1ste Melodi-Tillæg.

№

Frelser, Sandhed er din Lære 138
Fryd dig, du Kristi Brud 65
S. 185, 226, 247, 475.
Frygt, { mit Barn, / min Sjæl, } den sande Gud 79
S. 13, 91, 103, 169, 245, 254, 300, 324, 325 , 327, 375.
Følger med til Urtegaarden 138

G.

Gaa nu hen og grav min Grav 131
S. 498, 504, 559.
Gak under Jesu Kors at staa 51
S. 98, 205, 210, 338, 340, 341, 343, 344, 345, 401, 403, 520, 530, 551.
Giv, jeg, o Herre, følger dig 13
Giv mig, Gud, en Salmetunge . . . . . Side 1
Glade Jul, dejlige Jul 157
S. 161, 454.
Glæd dig, Zion, glæd dig, Jord 66
God Morgen igjen . . . . . 95 b)
Gud, du skabte Jordens Kreds 66
S. 164, 250.
Gud Fader udi Himmerig 40
S. 63, 118, 167, 285, 405, 444, 493.
Gud Herre, jeg er i din Magt 70
S. 264.
Guds Engle i Flok, synger liflig i Kor . . . . . 21 b)
Guds Godhed vil vi prise 87
S. 40, 46, 52, 53, 54, 92, 94, 109, 152, 176, 321, 362, 384, 407, 479, 497, 503, 505, 506, 531.
Guds Menighed, syng for vor Skaber i Løn . . . 21
S. 361.

№

H.

Haabet ogsaa blege Kinder 56
S. 220.
Halleluja! om Sejr og Fred . . . . . 67 b)
Halleluja! Se, Herren er opstanden 62
Han staar paa Randen af sin Grav . . . . . 125 b)
Helligaand! din Pris udsjunger 74
Helligaand, vor Sorg du slukke 152
Her komme, Jesu, dine smaa 37
S. 162.
Herre, jeg har handlet ilde 88
S. 97, 410, 427, 441, 469, 541, 555.
Herren strækker ud sin Arm . . . . . 151 b)
Her vil ties, her vil bies 143
S. 474, 515.
Himlen aabnes, Mørket svinder 59
S. 229, 359, 269.
Himlens Morgenrøde . . . . . 57 b)
Hvad kan os komme til for Nød *(2 Melodier)* . . 13
S. 22, 25, 32, 102, 116, 123, 166, 177, 289, 290, 292, 339, 342, 360, 368, 376, 409, 445, 465.
Hvert et Lys i Livets Nat 171
S. 14.
Hvi vil du græmme dig for Livet 14
Hvo ikkun lader Herren raade 19
S. 12, 17, 28, 38, 51, 64, 127, 131, 158, 232, 234, 310, 311, 369, 385, 419, 430, 473, 476, 481, 488, 513.
Hvor er en Rædsel, som kan os forfærde 44
Hvor godt er det i Jesu Arme 14
S. 24.
Hvor har Jordens Glæde 96
Hvor ligligt er det dog at gaa . . . . . 75 d)

№

Hvor salig er den lille Flok 93
S. 457.

Hvo véd, hvor nær mig er min Ende 126
S. 200, 203, 386, 387, 389, 390, 391, 539.

Hør vor Helligaftens Bøn 55
S. 219.

I.

I Kristne, hvo I ere 144

I dybest Nød vil jeg til Gud 106
S. 287, 293, 294, 366, 370.

I Glans for Herrens Trone staar 102
S. 114, 510.

I Gud vil jeg mig glæde 105

I Jesu Navn 39
S. 49, 126, 165, 380, 399.

I Korsets Skole blev jeg sat . . . . . 125 c)

Ingen er min Ven som du . . . . . 91 b)

I Underværkers Land jeg bor 40

I Østen stiger Solen op . . . . . .116 eller **4**
S. 76, 95.

J.

Jeg gaar til Døden, hvor jeg gaar 134
S. 458, 538.

Jeg haabe vil, hvordan det gaar . . . . . 128 b)

Jeg haver været rank og ung 125

Jeg kjender ham, hvem jeg har overgivet . . . 47
S. 171.

Jeg raaber fast, o Herre 28
S. 50, 145, 168, 189, 303, 421, 424, 501, 511.

Jeg som et Barn mig glæde vil 35

№

Jeg véd et evigt Himmerig . . . . . .75 eller **40**
S. 63, 70, 89, 167, 285, 338, 405, 444, 493, 520, 530, 551.

Jeg véd et lille Himmerig 75

Jeg véd et Ord, som fast bestaar 106

Jeg vil dig gjærne love 164

Jeg vil din Pris udsjunge 58
S. 156, 225, 283, 322, 436.

Jeg vil min Gud paakalde . . . . . 87 b)

Jeg vil min Herre love 105
S. 59, 438, 521.

Jeg vil nu gaa til Herrens Bord 80

Jesu Krist, du overvandt 97
S. 491.

Jesus Kristus er vor Ven 91

Jesu, dine dybe Vunder 52
S. 36, 43, 135, 192, 193, 194, 195, 197, 198, 201, 204, 206, 207, 208, 211, 213, 218, 334, 348, 459, 472, 489, 507, 552.

Jesu, din søde Forening at smage 81
S. 31, 280, 336.

Jesu, du min Glæde 96
S. 132, 485, 509.

Jesus er mit Haab, min Trøst 91
S. 35, 347, 412, 431.

Jesus er mit Liv i Live 53
S. 216, 414, 537, 564.

Jesus, Frelser, Saliggjører 41
S. 191, 228, 302, 463, 487, 550.

Jesus græder, Verden ler 49
S. 180.

Jesus lever, Graven brast 60

Jo større Kors, des bedre Bønner 159
S. 386, 513, 539.

№

Julen har bragt velsignet Bud 36
S. 163.

Julen har Engle-Lyd 34
S. 157.

K.

Kirken den er et gammelt Hus *(2 Melodier)* . . . 76
S. 286.

Kom, Glutter smaa, kom I kun hid 169

Kom, Helligaand, Gud Herre from 71
S. 265, 272.

Kom, lad os trøstig vandre 87

Kom, o Helligaand, kom brat 153

Kristne, synger højt i Kor 6
S. 7, 140, 235.

Krist stod op af Døde 57
S. 222.

Kristus gaar til Kedrons Bæk . . . . . 49 b)

Kvinde, o din Tro er stor 151
S. 79, 320.

Kæmp alvorlig, nu Guds Naade 142
S. 439.

L.

Lad bruse Storm paa Verdens Hav . . . . . 13 b)

Lover den Herre, den mægtige Konge, med Ære 3
S. 4, 58, 107, 246, 395.

Lovet være du, Jesu Krist 23
S. 141.

Lovsynger Gud, den vældige, den vise 44
S. 133.

Lovsynger Herren, den evige Konge, med Ære 3

Lyksalig den, som ydmygt tror 45

№

Lyksalig, hvo som frygter Gud . . . . . 27 b)

Lyksalig, lyksalig hver Sjæl, som har Fred . . . 141

Lær mig, o Skov, at visne glad 128
S. 452, 499, 545, 546.

M.

Med sin Alabasterkrukke 46
S. 179.

Med Sorgen og Klagen hold Maade 135
S. 221, 263, 543, 563.

Mig hjærtelig nu længes 18
S. 39, 68, 78, 184, 388, 396, 398, 433, 435, 437, 502, 512, 549, 557, 558, 570.

Milde Drot, igjen du kommer 146

Min Aand ved dig, algode Gud, sig fryder . . . 140

Min Gud, jeg gammel er og graa . . . . . 85 b)

Min Jesu, du min Sjæletrøst 99

Min Jesus han er mig 42

Min Sjæl, hvi vil du græmme dig 15
S. 26, 335.

Min Sjæl og Aand, opmuntre dig 63
S. 174, 187, 237, 374, 514, 547.

Min Sjæl nu lover Herren 100
S. 508.

Mit Haab og Trøst og al Tillid 45
S. 23, 93, 199, 333, 566.

Mit Hjærte altid vanker . . . . . 28 b)

Morgenstund har Guld i Mund 147

N.

Naar skal da min Tid faa Ende 130
S. 554.

Naar Tvivl og Angst omspænde mig 98

№

Naar vi i største Nød mon staa 90
S. 249, 270, 315, 393, 428.
Nat, Søvn og Leje, far nu vel . . . . . 75 b)
Naturen holder Pinsefest 73
S. 277, 314.
Nu bede vi den Helligaand 72
S. 268.
Nu falmer Skoven trindt om Land . . . . . 75 c)
Nu har jeg vunden 132
Nu hviler Mark og Enge 118
S. 81, 83, 88, 408, 540, 561.
Nu kom der Bud fra Englekor 22
S. 138.
Nu lukker sig mit Øje . . . . . 120 eller **118**
S. 83, 88.
Nu rinder Solen op (*2 Melodier*) 113
S. 72, 464, 480.
Nu ringe alle Klokker mod Sky 83
S. 358.
Nu takker alle Gud 5
S. 6, 86.
Nu titte til hinanden de favre Blomster smaa . 109
S. 57, 60.
Nu vaagne alle Guds Fugle smaa 117
S. 77.
Nu velan, vær frisk til Mode 121
S. 34, 55, 61, 84, 104, 105, 136, 227, 304, 308, 350, 373, 400, 413, 432, 449, 453

O.

O Drøvelse 64
S. 243.

№

O du store Sejerherre 114
S. 73, 355.
O Fryd, o Held 62
S. 230.
O glade Budskab for mit Hjærte 12
S. 422, 447, 470.
O gode Gud, jeg takker dig (*2 Melodier*) 124
S. 96.
O Gud, du fromme Gud 42
S. 129, 296, 420, 456, 484, 522.
O Gud, hvor liflig kvæde . . . . . 170 b)
O Herre, frels mig, døm min Sag 125
S. 65, 100, 101, 173, 178, 183, 190, 262, 316, 331, 392, 425, 460, 486, 495, 525, 526, 535, 548, 565.
O Herre, gaar jeg tro, hvor du mig sender 127
O Herre, kommer Sorgens Stund her nede . . . . . 89 b)
O Himmelbrudgom, Jesu Krist 165
O hjærtenskjære Jesu Krist 54
O Jesus, klare Aftenstjærne . . . . . 19 b)
O kjære Sjæl, fald ydmyg ned 80
S. 108, 111, 112, 182, 244, 337, 404, 406, 446, 448, 468, 532.
O, lad din Aand nu med os være 145
Om mit Hjærte kunde give sig Luft i en Sang . Side 204
Op, al den Ting, som Gud har gjort 11
S. 19, 21, 249, 346.
Op, glædes alle, glædes nu . . . . . 124 b)
S. 139, 284.
Op, hver, som her paa Jorden bor 4
S. 5, 29, 356.
Op, hver, som Jordens Kreds bebor 4
Op, min Sjæl, thi Sol er oppe 114
Op, op i søde Jesu Navn 148

№

Op, thi Dagen nu frembryder 20
S. 137.

O sanctissima 107
S. 106.

O store Gud, din Kjærlighed 98
S. 45, 122, 124, 128, 170, 175, 329, 330, 397, 415, 462, 471, 477, 494, 517, 536.

P.

Paa dig jeg haaber, Herre from 111
S. 66.

Paa Gud alene 132
S. 30, 44, 354, 560.

Paa sit Kors i Dødsens Smerte 50
S. 80, 85, 202, 214.

R.

Rejs op dit Hoved, al Kristenhed (*2 Melodier*) . . 68
S. 256.

Rind nu op i Jesu Navn 112
S. 69, 71, 119, 125, 429.

S.

Saa vil vi nu sige hverandre Farvel (*2 Melodier*) . 84
S. 367.

Saa træt du est og mødig . . . . . 110 b)

Se, Marken taber nu sin Pragt 111

Se ned i Naade, Himlens Fader 163

Solen daler, Lyset svinder . . . . . 59 eller 123
S. 269.

Som Klippen Herrens Løfter staa 70

Sorrig og Glæde de vandre til Hobe 17
S. 37, 120.

№

Stille Nat, hellige Nat . . . . . 38 eller 223*)
S. 161, 454.

Stirrer ej i Graven ned 133
S. 562.

Stor er du, Gud! Utalte Engles Hære . . 7 eller **127**
S. 9, 241.

Store Gud, som dig til Ære 74
S. 16, 276, 492.

Søde Jesu, vi er her 60
S. 233, 299, 326, 353, 363, 364, 365, 500.

Søndag Morgen fra de døde 158
S. 319, 357.

T.

Tag det sorte Kors fra Graven 167

Tak, Gud, for hver en Glæde 170

Til dig alene, Jesu Krist 92
S. 440.

Til dig jeg raaber, Jesu Krist 99
S. 467, 496.

Til Himlene rækker din Miskundhed, Gud . . . 9
S. 15.

Til vor lille Gjerning ud . . . 77 eller **151** (Verset delt)
S. 320.

Tænk, naar engang den Taage er forsvunden . . 162

U.

Udrust dig, Helt fra Golgatha 154
S. 67, 209, 544, 556.

*) s. det 1ste Melodi-Tillæg.

№

V.

Vaagner op! en Stemme byder 69
S. 261, 568.

Ve mig, at jeg saa mangelund . . . . . 85 c)

Velkommen igjen, Guds Engle smaa . . . 26 eller **115**
S. 146.

Velkommen, Morgenstund med Guld og Gavn i Mund 149

Verdens Igjenfødelse . . . . . 61 eller **6**
S. 235.

Vi tro, vi alle tro paa Gud 1
S. 1.

№

Vi samles for dit Aasyn her 13

Visselulle, Datter min 168

Vor Fader udi Himmerig 54
S. 33, 41, 56, 90, 115, 117, 217, 274, 279, 416, 451, 523, 524, 527, 528.

Vor Gud han er saa fast en Borg 67
S. 110, 113, 121, 186, 251, 252, 257, 278, 307, 309, 317, 371, 372, 442, 533.

Vor Jesus kan ej noget Herberg finde 31
S. 151.

Vor Sjæl er dertil født og baaren 12

Vær velkommen, Herrens Aar 82
S. 352.

Halleluja! Lovsjunger Gud,
I, som i Himlen ere!
Op, Engle, priser eders Gud!
Lovpriser ham, hans Hære!
Lovsyng ham, gyldne Sol, og du,
O Maane, kom hans Pris i Hu!

Lovpriser ham, I Stjærner smaa,
Der tindre for mit Øje!
Lovpris ham, fjærne Himmelblaa,
Der hvælves i det høje!
Du mørke Sky, som vandrer frem,
Lovpris ham fra dit høje Hjem.

Lovsjunger, alle, Himlens Gud,
Lovsjunger til hans Ære!
Thi alt gik frem paa Herrens Bud
For evigen at være.
Bestandig, uforandret er
Den Lov, han foreskrev enhver.

Lovpris, o viden Jord, din Gud!
Havdybets vilde Skarer,
Lyn, Mulm og Storm — du Herrens Bud,
Som over Jorden farer —
Og Fjæld og Høj med yndig Skov,
Udjubler alle Herrens Lov!

Du Støvets Orm med langsom Gang,
Og Fugl med lette Vinger,
I vilde Dyr, og Hjord i Vang,
Du Rigers Undertvinger,
Og Folk, og Drot i Purpurdragt —
Lovsjunger alle Herrens Magt!

Den muntre Yngling røre glad
Til Herrens Pris sin Tunge!
Istem, o Jomfru, Jubelkvad!
Op, Oldinger, at sjunge!
Lovpriser Gud i fulde Kor,
Thi ene han er stærk og stor!

Ham Hav og Jord er underlagt,
Og Himlen ham adlyder;
Sin fromme Dyrker gi'r han Magt,
Ved Dyden han sig fryder.
Halleluja! han naadig er
Mod alle dem, der har ham kjær!

Efter Davids 148de Salme af **C. J. Boye.**

Giv mig, Gud, en Salmetunge.

♪ = 66 ɔ: 31″.

1. Giv mig, Gud, en Sal - me - tun - ge, Saa jeg ret for dig kan sjun - ge Højt og ly - de-
2. Him - le - ne din Glans for - kyn - de; Lad hver Mor - gen mig be - gyn - de Da - gen med din

p

1. lig; Saa jeg fø - le kan med Glæ-de, Sødt det er om dig at kvæ - de Og lov - pri - se dig!
2. Pris; Og naar Af - ten - klok - ken rin-ger, Lad min Sang paa Lær - ke - vin - ger Sti - ge li - ger - vis!

N. F. S. Grundtvig.

Nr. 1. Vi tro, vi alle tro paa Gud.

♩ = 72 o: 26″.

1. Vi tro, vi al - le tro paa Gud; Him - len skab - te han og Jor - den; En kjær - lig Fa - der
er vor Gud, Men - ne - sket hans Slægt er vor - den. Dag - ligt Brød han os vil gi - ve,
Os for - sør - ge vel i Li - ve; Al - tid han i Liv og Fa - re Sjæl og Le - gem
vil be - va - re. Vi tro paa ham med Haab og Mod; Thi han er mæg - tig, vis og god.

mf

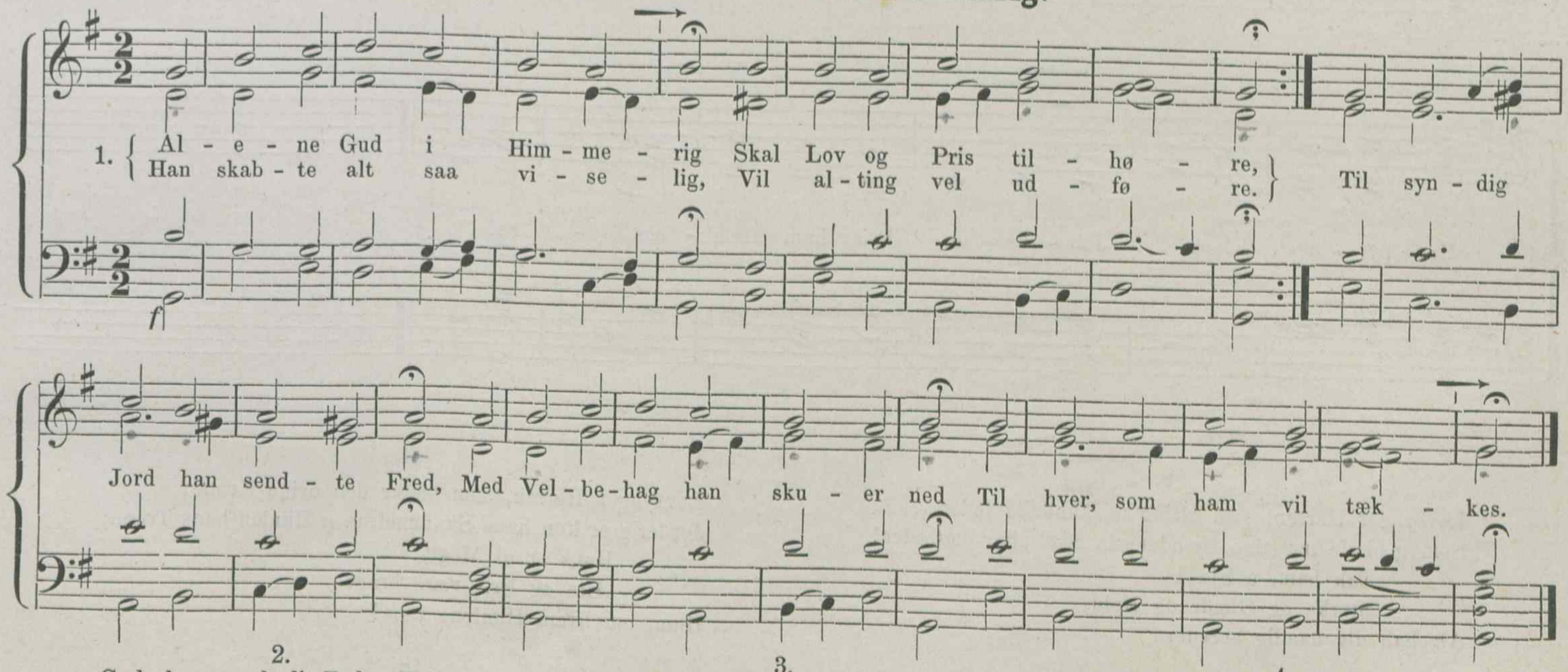
2.
Vi tro paa Sønnen, Jesum Krist,
Guds enbaarne Søn, vor Herre,
Paa Verdens Frelser, Jesum Krist,
Herren til Gud Faders Ære.
Han et Menneske er vorden,
Korsfæst, død og lagt i Jorden;
Men han lever, vor Forsoner,
Hos Guds højre Haand han troner;
Der fra han kommer vældelig,
Naar han skal dømme Jorderig.

3.
Vi tro og paa den Helligaand,
Sendt fra Faderen og Sønnen;
Den Sandheds, Kraftens, Trøstens Aand
Hæver os til Gud i Bønnen.
Kristi Rige han udbreder,
Os til Bod og Bedring leder,
Os i Troen han bekræfter
Og i Haab om Liv herefter,
At vi gaa ind til Fryd og Fred,
Som evig, evig varer ved.

Oprindelig latinsk; — Luther; — Claus Tøndebinder; — Ev.-kr. Sbg.

Nr. 2. Alene Gud i Himmerig.

♩ = 76 ɔ; 24″.

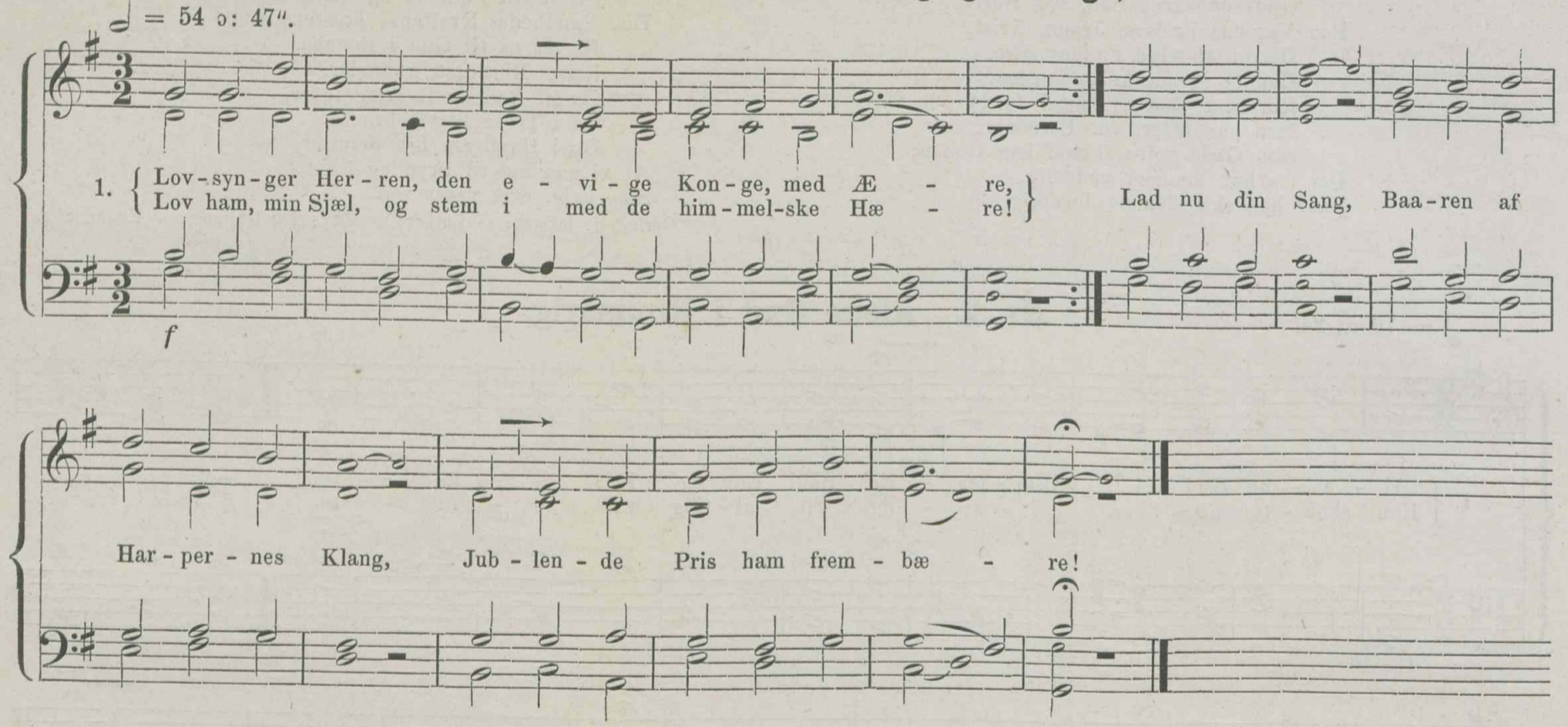
2.
Gud, du gav selv dig Faders Navn,
Som Børn vi dig tilbede;
Vi finde Tryghed i din Favn,
Du hører, naar vi bede;
Din Vælde uindskrænket er,
Alt, hvad du byder, se, det sker;
Vel os for saadan Herre!

3.
O Jesu, Guds enbaarne Søn,
Til Frelser os udkaaret,
Du kom til Adams faldne Kjøn,
Blev hadet, spottet, saaret;
O vor Forsoner, sendt fra Gud,
Annam vor Bøn og fri os ud
Fra, hvad os kan fordærve!

4.
O Helligaand, det er dit Værk,
At Sandheds Lys vi finde!
I Kamp du gjør den svage stærk,
At han kan Sejer vinde;
Før os ved Tro og Kjærlighed
Til Maalet frem, til Salighed;
Bønhør, bønhør os! Amen!

Oprindelig græsk; — tysk; — Ev.-kr. Sbg.

Nr. 3. Mel. „Lover den Herre, den mægtige Konge, med Ære.“

2.

Lovsynger Herren, som alting miskundelig leder,
Som med de mægtige Hænder sin Skabning omfreder!
Tak ham, o Sjæl!
Styrke og Glæde og Held,
Alt han dig naadig bereder!

3.

Lovsynger Herren! Velsignelse kom fra det høje,
Kom til vort Arbejd og styrkede os i vor Møje;
Synlig vi kan
Spore i Stad og i Land
Forsynets vaagende Øje.

4.

Lovsynger Herren, som bærer den evige Krone;
Jorderig er kun hans Skammel, men Himlen hans Trone;
Hans er al Magt,
Ære og Pris være bragt
Ham, om hvem Himlene tone!

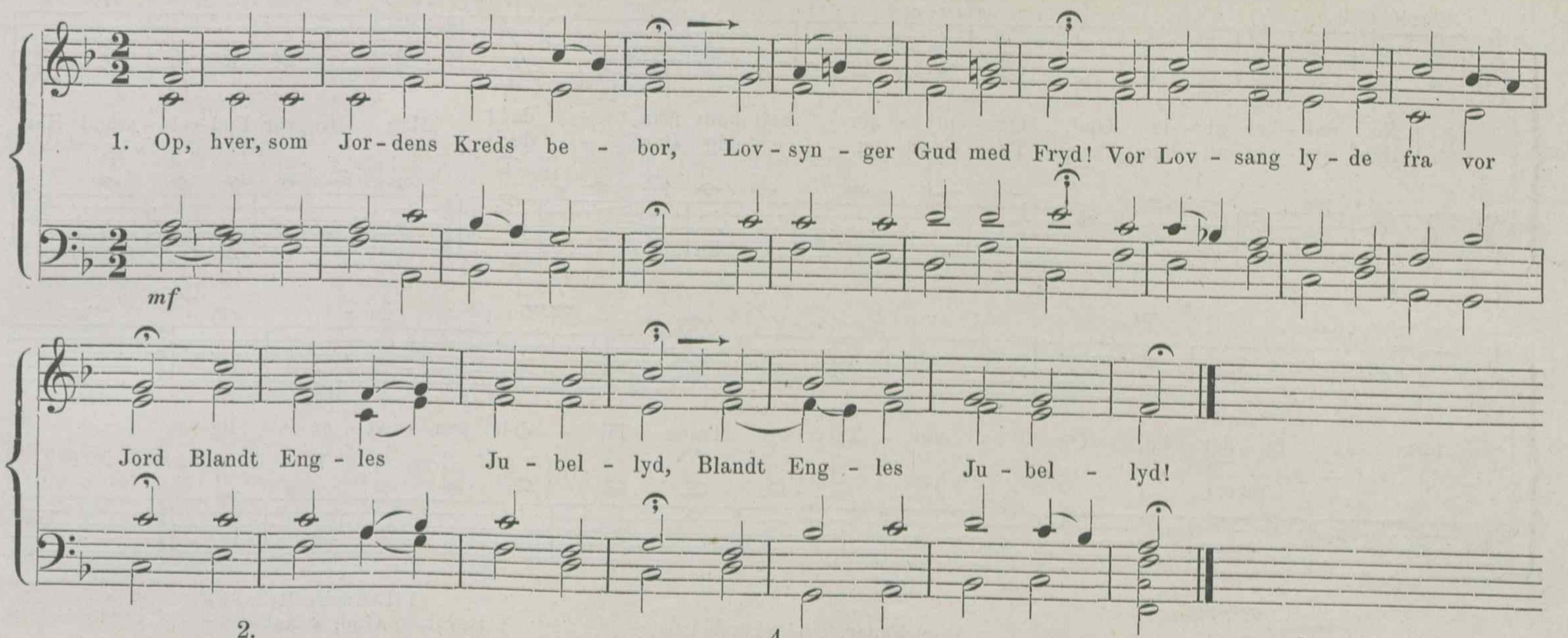
5.

Lovsyng da Herren, min Sjæl, med de himmelske Hære;
Hvad, som har Aande, ophøje hans Navn og hans Ære!
Han er dig god,
Ak, gjør ham aldrig imod!
Amen, hans Aand dig det lære!

Efter det tyske; — Ev.-kr. Sbg.

Nr. 4. Mel. „Op, hver, som her paa Jorden bor.“

♩ = 76 ↄ: 24″.

2.

Os alle Liv og Kraft og Brød
Han giver ufortjent,
I al vor Kummer, al vor Nød
|: Han har os Redning sendt. :|

3.

Ak, vi saa megen Synd begaa!
Dog Gud langmodig er;
I Straffens Tid saa tit vi faa
|: Endog Velgjerninger. :|

4.

Han være os fremdeles blid
Og frelse os af Nød,
Han signe faderlig vor Flid
|: Og give dagligt Brød! :|

5.

Hans Naade staa os kraftig bi,
Imens vi vandre her,
At vi fra Synden blive fri
|: I Gjerning og Begjær. :|

6.

Han styrke os i virksom Tro
Paa Herren, Jesum Krist,
At stadig ham vi lyde fro
|: Trods Verdens Magt og List. :|

7.

Da, mens vi gjennem Livet gaa,
Er Gud os Lys og Kraft,
Og naar vi Livets Ende naa,
|: Er Gud os Lys og Kraft. :|

Efter det tyske; — Ev.-kr. Sbg.

(Til samme Melodi.)

1.

Din Kraft er i den svage stærk,
O Gud, vort Haab, vor Trøst!
Vi bie paa dit Almagtsværk,
|: Som læger Sorg og Brøst. :|

2.

Paa Mark og Ager rundt omkring
Og under Himlens Blaa
Der sker saa underfulde Ting,
|: Som ikke vi forstaa. :|

3.

I Frosten visne Skov og Lund,
Men du helbreder dem,
Og Spiren skyder, stærk og sund,
|: Af døde Kjærner frem! :|

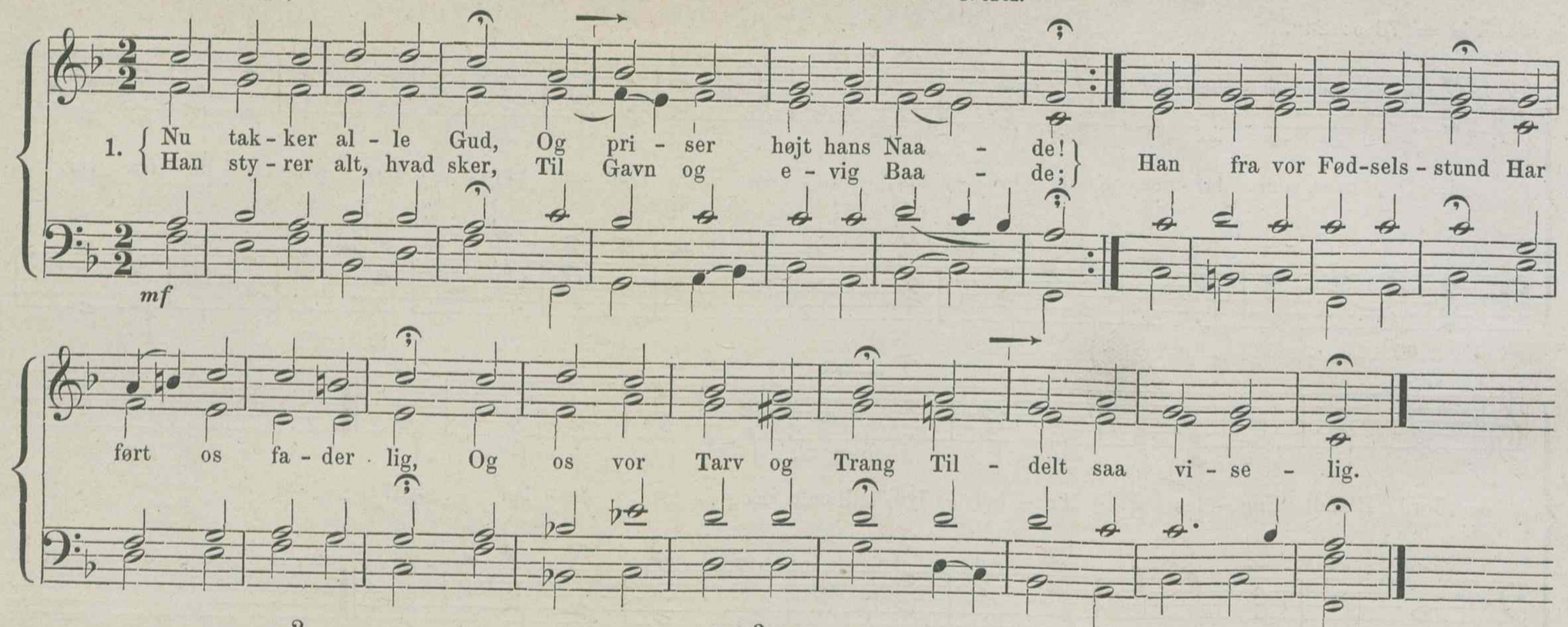
4.

Du tæller Dybets store Hær
Og vogter Stjærnens Vej,
Du er os alle lige nær,
|: Din Haand os glemmer ej. :|

C. J. Boye.

Nr. 5. Nu takker alle Gud.

♩ = 76 ɔ: 24″.

2.
Den eviggode Gud,
Han give os herefter
Til Legem og til Sjæl
Fred, Sundhed, Held og Kræfter;
Men fremfor dette alt
Han give, at vi maa
Ved Tro og Kristendyd
I Naade hos ham staa!

3.
Dig, Fader, evig ske
Lov, Tak og Pris og Ære!
Din Søn, din Helligaand
Højlovet evig være!
Du Kraftens, Naadens Gud,
Som altid var og er,
Velsign al Jordens Slægt
Og hver af os især!
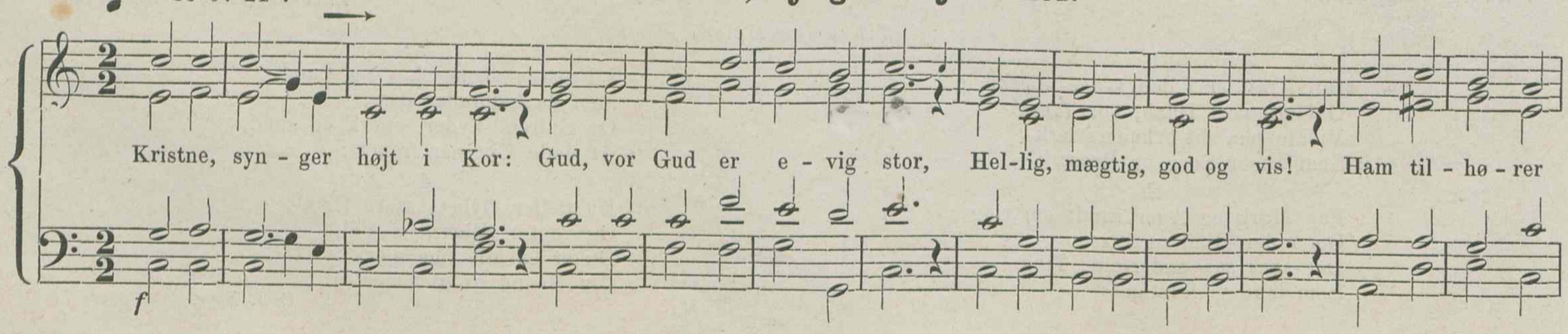
Efter det tyske; — Kampmann.

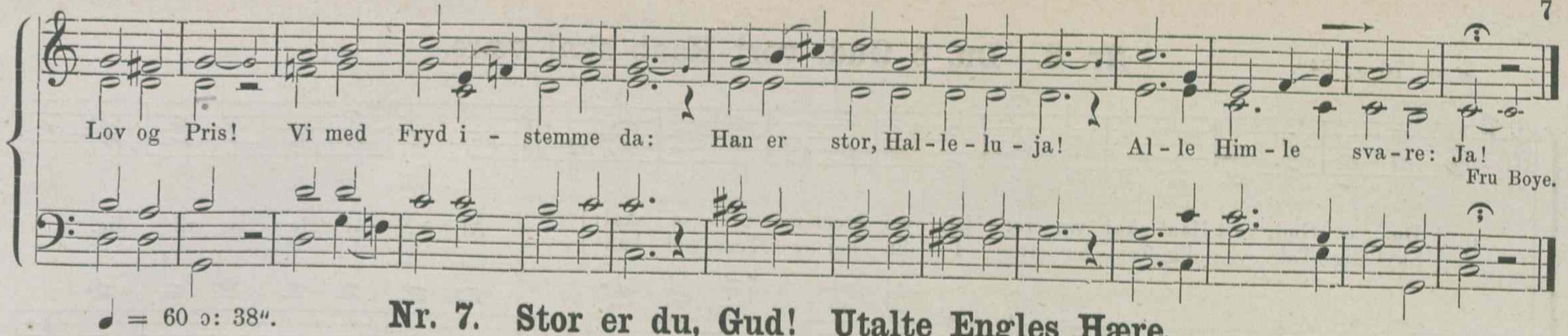
(Til samme Melodi.)
Bevar, o Gud, i Nat
Min Fader og min Moder,
Vort Land, vor By, vort Hus,
Min Søster og min Broder!
Luk du hvert Øje til,
I hvilket Taarer staa,
At styrket det din Hjælp
I Morgen skue maa!

O. D. Lütken.

Nr. 6. Kristne, synger højt i Kor.

♩ = 80 ɔ: 21″.

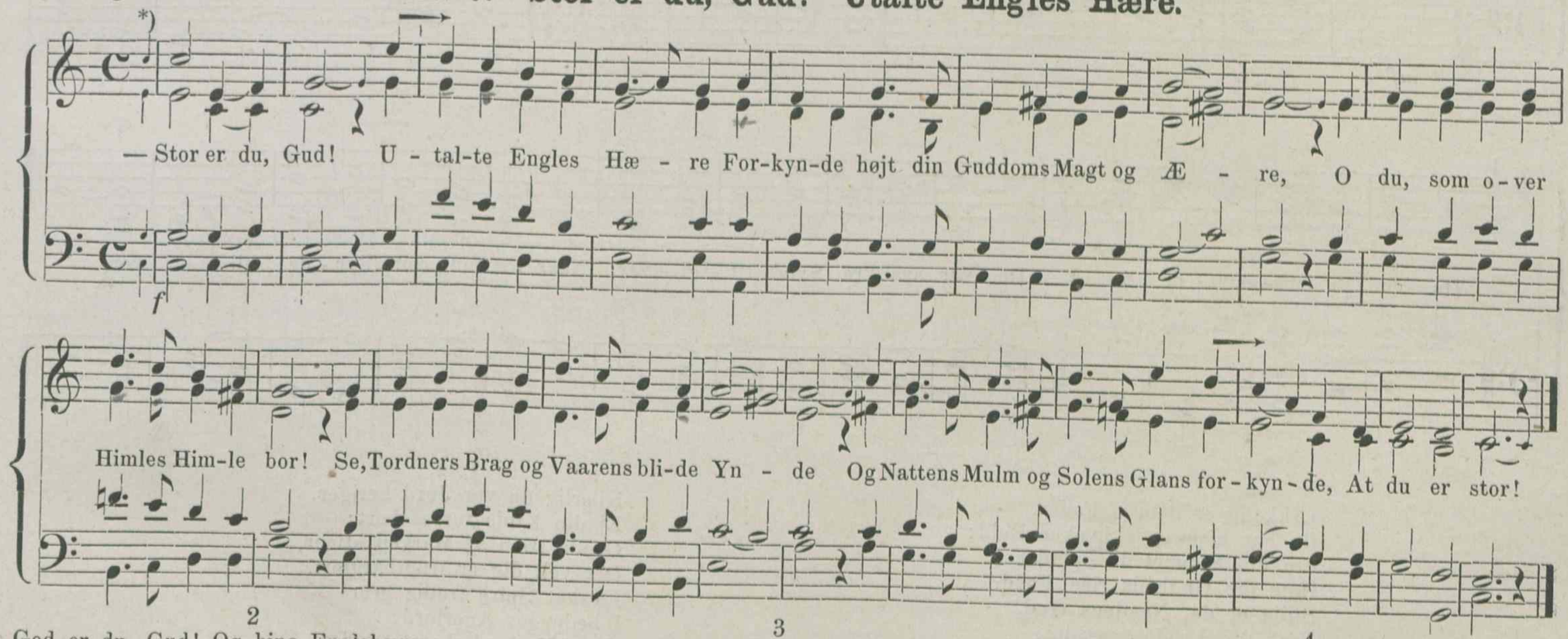

Fru Boye.

♩ = 60 o: 38″.

Nr. 7. Stor er du, Gud! Utalte Engles Hære.

2

God er du, Gud! Og hine Englehære
Og vi, som Præg af dig i Støvet bære,
Og Ormen skabtes til Lyksalighed.
Vaar, Sommer, Høst for os din Godhed vise,
Selv Vinterfrost og Hvirvelstorm maa prise
Din Kjærlighed!

3

Naar du til Doms vil hele Slægter kalde,
Og Jorden skjælver, stolte Stæder falde,
Jeg ser din Magt og bæver tavs for den.
Du byder Fred, og Skabningen sig fryder,
At du, hvis Magt al Skabningen adlyder,
Er Støvets Ven.

4

Hvi skulde da mit svage Hjærte grue?
Jeg overalt jo kan din Godhed skue,
Og aldrig, aldrig den skal slettes ud.
Om Ild og Vand al Jordens Kreds omspændte,
Med Haab og Tro jeg dog mit Øje vendte
Til dig, min Gud!

5.

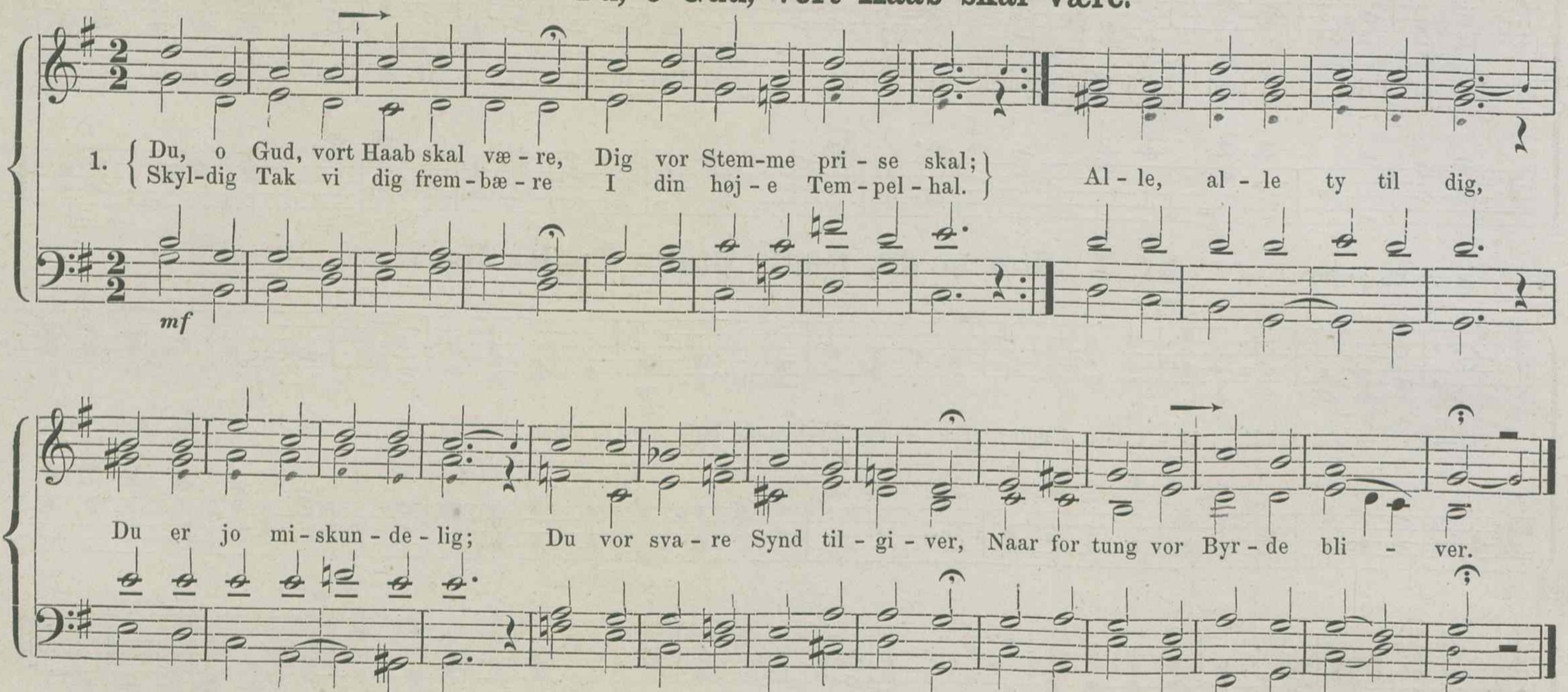
Ej Dødens Skræk, ej Gravens skumle Skygger
Forfærde mig; din Godhed mig betrygger;
Jeg vandrer glad mod Evigheden hen.
Frimodig ser jeg Døden, naar den kommer.
Frimodig jeg fremstaar for dig, min Dommer,
Min Gud, min Ven!

Cl. Pavels.

*) Ved Anvendelsen af denne Mel. til Salme 241 maa til de første 3 Vers den første Akkord anslaas som en Fjerdedels Optakt, og de 2 Fjerdedele i 1ste Takt sammentrækkes paa Versets 3dje Stavelse.

♩ = 76 ɔ: 24″.

Nr. 8. Du, o Gud, vort Haab skal være.

2

Lykkelig er den, o Fader,
Du har kjær og skjænker Held;
Fra din Himmel du oplader
Ham din Godheds rige Væld.
Billig er du, Naadens Gud,
Naar din Vrede farer ud;
Fjærne Lande dig anraabe,
Fjærne Lande paa dig haabe.

3

Du grundfæsted' høje Fjælde
Ved din stærke Guddomsarm;
Du betvinger Bølgens Vælde
Og de vilde Kæmpers Larm.
Fjærne Zoner studse ved
Dine Unders Herlighed;
Og ved Dag og Aftenrøde
Jubler mig din Pris i Møde.

4

Kjærlig du vor Jord beriger,
Ej din Kilde tørres bort;
Grøde frem af Marken stiger,
Der ved dig er frugtbargjort.
Læsket Spire frodig gror
I bedugget Agerjord;
Din Algodhed Aaret pryder,
Rigdom i dit Spor frembryder.

5

Spraglet Blomsterflor udbreder
Du paa Højens gyldne Rand;
Du med grønne Tæppe klæder
Vilde Ørkens hede Sand.
Rige Hjord i Engen gaar,
Fuld af Grøde Dalen staar;
Alle juble til din Ære,
Synge: »Gud lovpriset være!«

Efter Davids 65de Salme af C. J. Boye.

(Til samme Melodi.)

1.

Dagen kortes, Aaret daler
Hastig mod sit Vinterblund;
Snart ej mer om Glæden taler
Øde Mark og nøgne Lund.
Før Naturen vorder stum,
Hør dens Evangelium!
Hvis din Sorg mod Herren synder,
Mærk dig, hvad dens Røst forkynder!

2.

Rinder Taaren, klager Sukket,
At dig Haabets Dør er lukt?
Skovens Knop var ogsaa lukket,
Bladet kom dog, grønt og smukt!
Mørke Skyer sank og steg,
Solen modned' dog dit Neg,
Aldrig Himlen dig forlader;
Høstens Herre er din Fader.

3.

Ængste dig de sjunkne Grave
Med Forgængeligheds Gru?
Blomsten sang i Vaarens Have:
»Kom Opstandelsen ihu!«
Frøet maatte dø i Muld,
Spiren voxte og blev Guld;
Livets Skat har Evigheden,
Derfor maa du dø her neden!

4.

Skjælver du for Dommens Torden,
Du, der saa' den rige Høst?
Lad Velsignelsen paa Jorden
Styrke Tanken med sin Trøst!
Han tilgiver, han, som gav;
Anger er hans Naades Krav.
Fulde Gren sig dybest bøjer,
Ydmygt Hjærte han ophøjer.
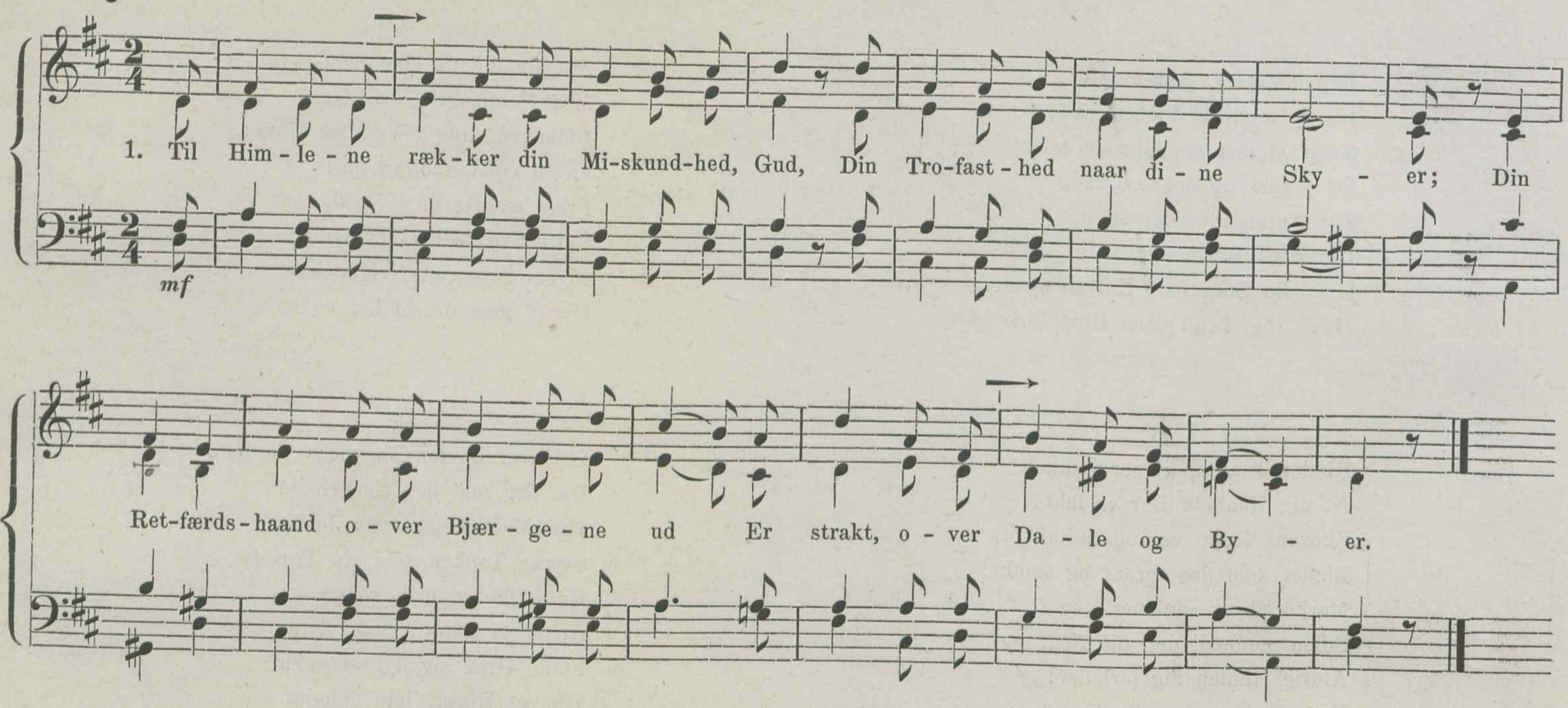
5.

Vaaren sang om Kjærligheden,
Sang om Haabets hele Lyst;
Sommerstraalen modned' Freden
I det tillidsfulde Bryst;
Høstens Dag er ikke stum,
Hør dens Evangelium:
»Her vil Godhed evig raade!
Hist er Liv og Fryd og Naade!«

C. J. Boye.

Nr. 9. Til Himlene rækker din Miskundhed, Gud.

♪ = 76 ↄ: 24″.

2.

Som Himlenes Favn er din Kjærlighed, Gud,
Som Havenes Dyb dine Domme;
Til Frelsen fører du Sjælene ud,
Vil Skabningens Suk ihukomme.

3.

Hvor dyrebar er dog din Miskundhed, Gud,
Hvor Menneskebørnene bygge!
I Mulm er Kjærlighedsvingen bredt ud,
Vi skjule os under dens Skygge.

4.

Du kvæger i Ørken den tørstende Sjæl,
Du bjærger den bævende Due;
Hos dig er Livets det evige Væld,
Og Lys i dit Lys skal vi skue!

B. S. Ingemann.

Nr. 10. Ak, som en Drøm er manges Liv.

♪ = 72 ↄ: 26″.

1. Ak, som en Drøm er manges Liv Og tomt som Bøl-gens Skum blandt Siv, Et Daarskabs Spil, der ej be-staar, Men

p

snart for-gaar Som let-te Sky i stormfuld Vaar.

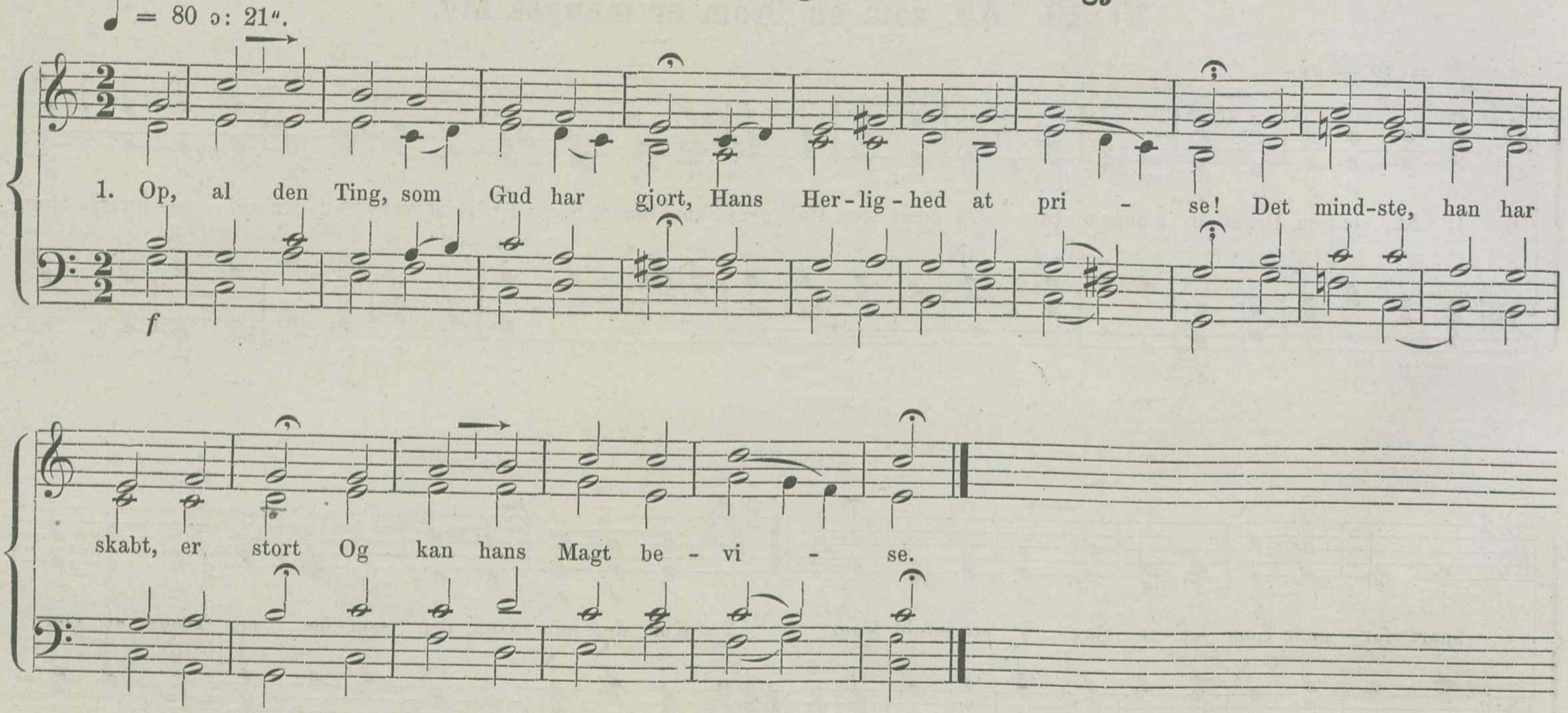
2. Kun du, min Gud, den sam-me er, Trods al Om-

f

skif-ten fjærn og nær; Om Bjær-ge sank, og Da-le steg, Du al-drig veg Fra den, som ej sin Frelser sveg.

H. A. Timm.

Nr. 11. Op, al den Ting, som Gud har gjort.

2.

Gik alle Konger frem i Rad
I deres Magt og Vælde,
De mægted ej det mindste Blad
At sætte paa en Nælde.

3.

Det mindste Græs jeg undrer paa
I Skove og i Dale;
Hvor skulde jeg den Visdom faa
Om det kun ret at tale?

4.

Hvad skal jeg sige, naar jeg ser,
At alle Skove vrimle,
De mange Fuglesving, der sker
Op under Herrens Himle!

5.

Hvad skal jeg sige, naar jeg gaar
Blandt Blomsterne i Enge,
Naar Fuglesangen sammenslaar
Som tusend Harpestrænge?

6.

Hvad skal jeg sige, naar mit Sind
I Havets dybe Grunde
Dog kun saa lidt kan kige ind
Og ser saa mange Munde?

7.

Hvad skal jeg sige, naar jeg ser,
Hvor Stjærneflokken blinker,
Hvor mildt enhver imod mig ler
Og op til Himlen vinker?

8.

Hvad skal jeg sige, naar jeg op
Til Gud i Aanden farer,
Og ser den store Kæmpetrop
Af blide Engleskarer?

9.

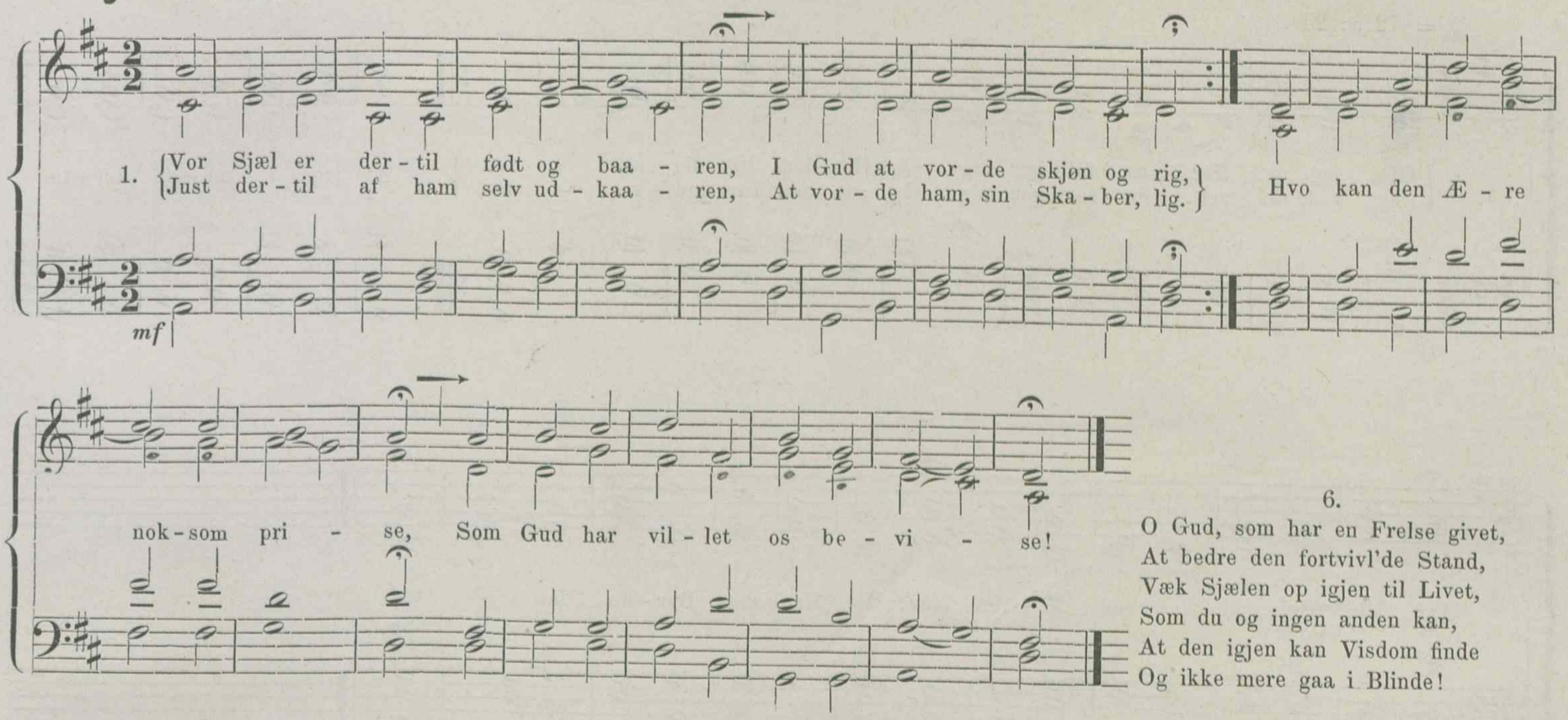
Hvad skal jeg sige? — Mine Ord
Vil ikke meget sige!
O Gud, hvor er din Visdom stor,
Din Godhed, Kraft og Rige!

10.

Op, stemmer alle Folk paa Jord
Med Frydetoner sammen:
Halleluja, vor Gud er stor!
Og Himlen svare: Amen!

H. A. Brorson.

Nr. 12. Mel. „O glade Budskab for mit Hjærte.“

2.
Her var et Adelskab at finde
Som Englens, der Guds Ansigt saa',
Ej mindste Smitte var der inde
I Sjælens Væsen og Attraa;
Her kunde ingen Mangel være,
Thi Gud var Sjælens Lys og Ære.

3.
Den drak af samme Kildes Floder,
Hvoraf den selv var kommen frem,
Og Visdom var dens Selskabsbroder,
Og Paradiset var dens Hjem;
Den havde mer end Rigdom funden,
Thi den var ret med Gud forbunden.

4.
Hvo kan den Liflighed beskrive,
Som her den i sin Gud fornam?
O, at den lod sig fra ham rive,
Sig til uhørlig Last og Skam!
Thi Fjenden nu dens Højtidsdage
Har vendt til Skjændsel, Ve og Plage.

5.
Nu er den ganske jordisk bleven
Og intet mere ret forstaar,
Véd ej, hvor hen den er fordreven,
Og vild i denne Verden gaar;
Den kan sig ej til Gud opsvinge,
Men elsker det, som er saa ringe.

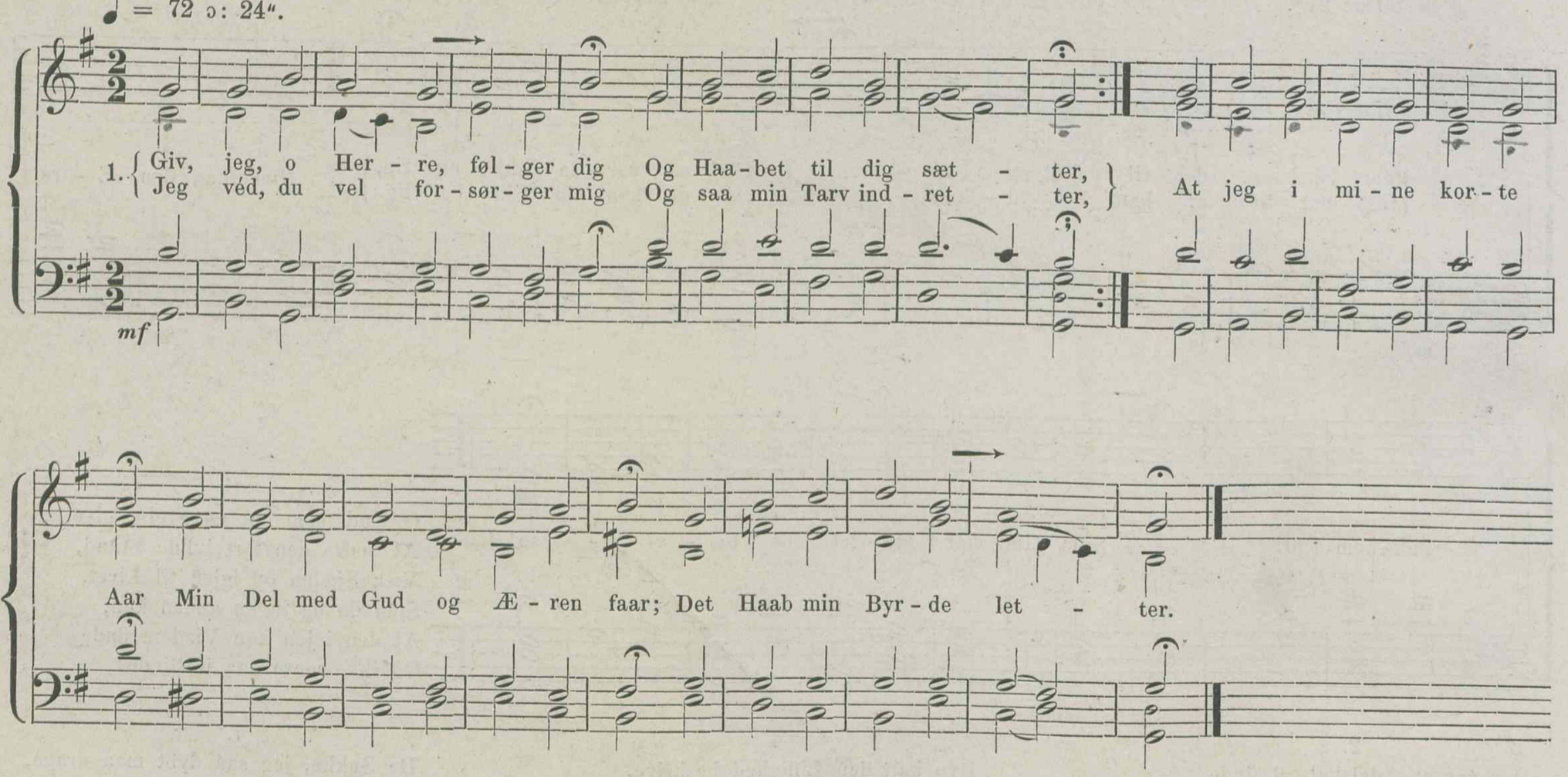
6.
O Gud, som har en Frelse givet,
At bedre den fortvivl'de Stand,
Væk Sjælen op igjen til Livet,
Som du og ingen anden kan,
At den igjen kan Visdom finde
Og ikke mere gaa i Blinde!

7.
De Sukke, jeg saa dybt maa drage,
Ak, lad dem dig til Hjærte gaa!
Din søde Kjærlighed at smage
Er al den Del, jeg tænker paa;
Thi kan jeg elske dig af Hjærte,
Da kan mig intet mere smerte.

8.
O store Gud, hvor skal jeg finde
Den Lue, Hjærtet ønsker sig?
O, lad dig, lad dig overvinde,
Og drag mig selv igjen til dig;
Thi bliver du med mig forbunden,
Jeg da min Sjæl igjen har funden.

Efter det tyske af H. A. Brorson.

Nr. 13 a). Mel. „Hvad kan os komme til for Nød.“

2.

Skal jeg og intet andet faa
End Levninger, der falde
Fra andres Bord, og skal jeg gaa
Til dem om Hjælp at kalde,
Dog sidder Herren ved mit Bord,
Han kvæger mig med Livsens Ord
Og sødgjør Armods Galde.

3.

Del derfor til mig, hvad du ser
Der mig kan gavnligt være;
Jeg takker og vil intet mer
I Verden her begjære!
Du rammer selv min bedste Tarv
Og giver Himmelen til Arv
Med evig Fryd og Ære.

Th. Kingo.

(Til samme Melodi.)

1.

Lad bruse Storm paa Verdens Hav!
Er Herren med paa Havet,
Paa Vejen over store Grav
Jeg vorder ej begravet;
Og skjulte Bølgen Skibets Rand,
Jeg paa den Herre lide kan,
Som Storm og Hav kan tvinge.

2.

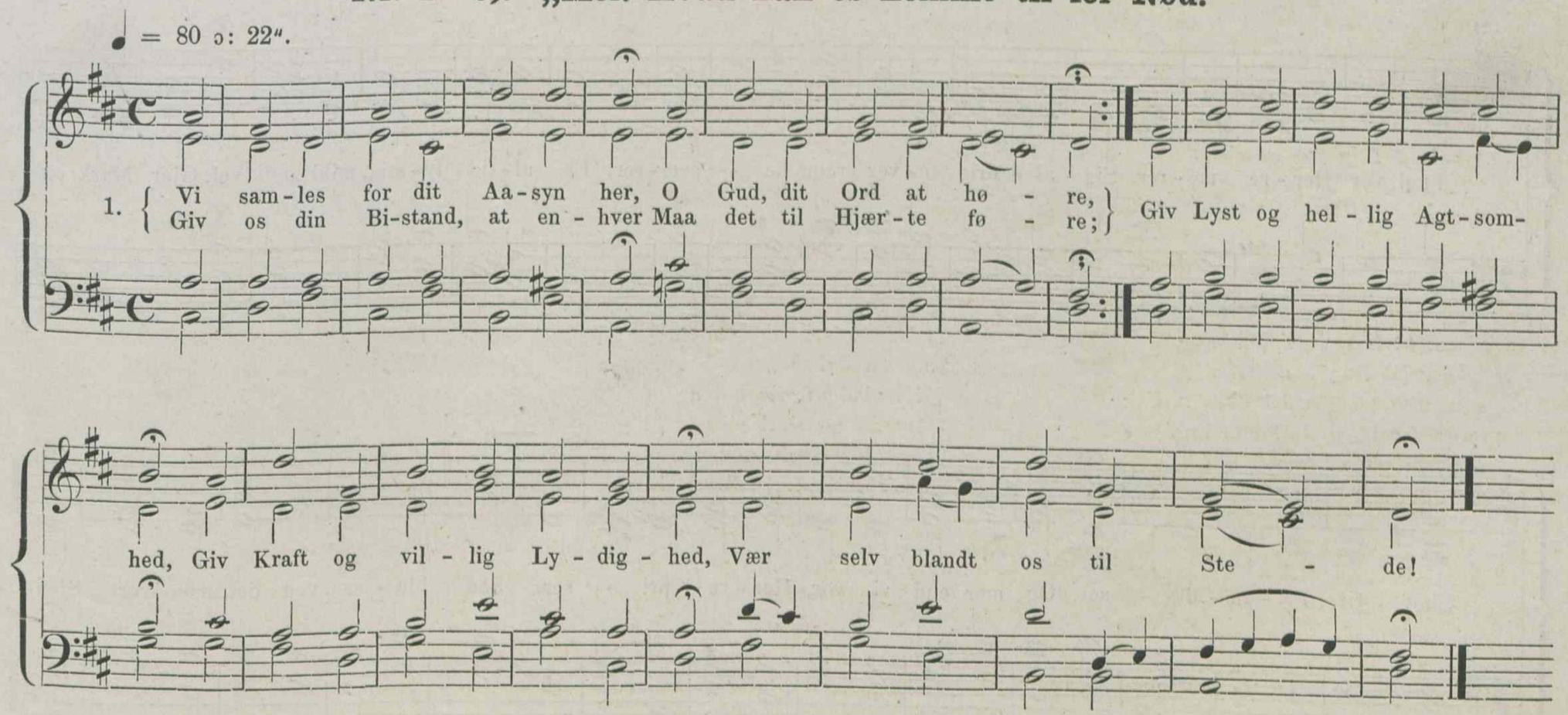
Og om mit Øje ham ej saa',
Skreg vantro Sjæl: han sover!
Skreg Frygten: Herre, vi forgaa,
Os skjule Dybets Vover!
O Herre, er kun fast min Tro,
Jeg ser i aabne Grav med Ro,
Min Frelser ej mig glemmer.

3.

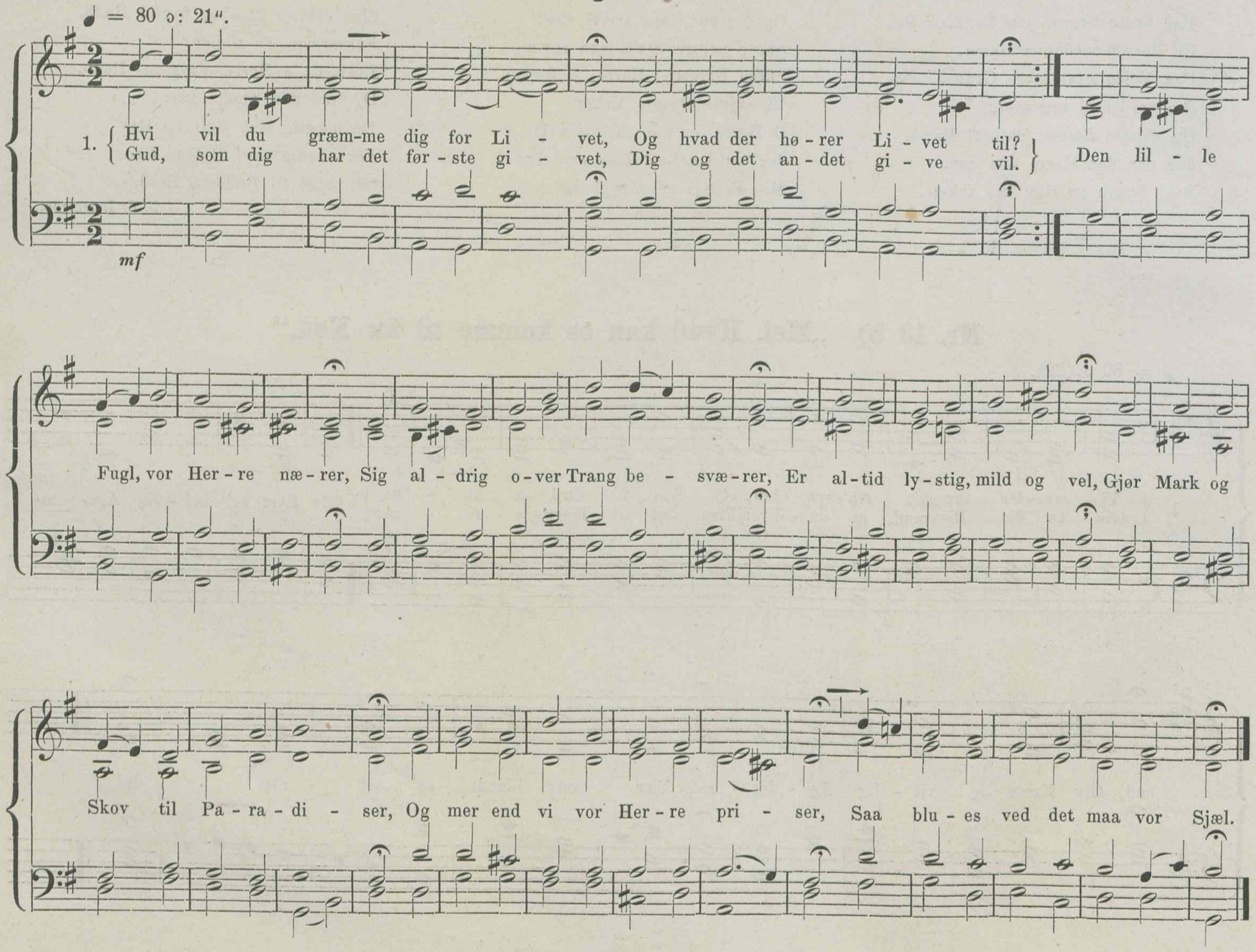
Men svigter Mod og flygter Haab,
Forbarmer, du tilgive!
Beskæm, o Herre, Frygtens Raab,
O, hold min Sjæl i Live!
Du mægtig true Vejr og Hav!
Før naadig over Dybets Grav
Min Sjæl til Frelsens Bredder!

B. S. Ingemann.

Nr. 13 b). „Mel. Hvad kan os komme til for Nød.“

Nr. 14. Mel. „Hvor godt er det i Jesu Arme.“

2.

Se Lilien i grønne Dale,
Hvo har vel smykket denne Brud?
Hun skulde, om hun kunde tale,
Dig skamme for en Tidsel ud.
Kan Gud en Blomst saa højt begave,
Hvad skal da du, min Sjæl, vel have
For Prydelse og Herlighed,
Som har den bedste Skjønhed arvet
Og er med Blodet purpurfarvet,
Der flød af Jesu Vunder ned?

3.

Den Del, vi bruge her i Live,
Er ikke megen Kummer værd;
Een Ting er nødig ret at drive
Og tage sig af Hjærtet nær.
Hvor mangen gaar med Suk og Klager
For det, som Gud sig selv antager,
Og bærer Sorgen i sit Bryst,
Da tit, naar ingen Redning kjendes,
Ved hannem al vor Jammer vendes
Til Hjærtens Glæde, Fryd og Lyst.

4.

Hvor daarligt, som en Hedning fare
I alle Kummers Torne ind!
Du kunde jo den Møje spare
Og favne Jesum i dit Sind.
Da skulde Sorgen selv sig glemme,
Og du en liflig Ro fornemme,
Og se, hvad han fra Evighed
For Kjærlighed har til dig baaret,
Som jo endnu er ubeskaaret
Og evig, evig bliver ved.
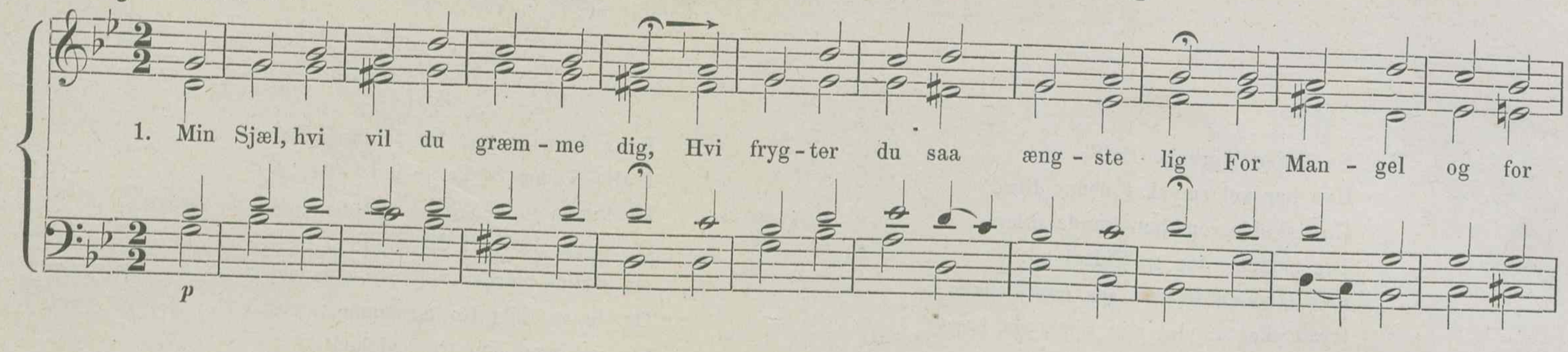
5.

Saa hvil, min Sjæl, foruden Klage
Saa stille i din Jesu Skjød!
Lad dig den Glæde ej betage,
Men glæd dig derved til din Død,
At Gud i Kristus dig udval'te
Og alle dine Taarer talte,
Har maalet al din Gang og Vej!
O, lad dig det dog engang sige:
Din Gud han kan dig aldrig svige;
Nej, Gud alene sviger ej!

Efter det tyske af H. A. Brorson.

Nr. 15. Min Sjæl, hvi vil du græmme dig.

♩ = 72 ɔ: 26″.

2.

Alt, hvormed Verden her er fuld,
Det være Perler, Sølv og Guld,
Hvad heller Ærens Krans,
En liden Stund det varer ved
Og hjælper ej til Salighed.

3.

Men den, Gud ynder, han har mer
End jordisk Gods og gyldent Ler,
Thi ham velsigner Gud;
Hans Rigdom er hans Sjælefred,
Hans Arv er Haab om Salighed.

4.

O Gud, du est min Fader sand,
Dit Barn du ej forlade kan,
Hvor mørkt det end ser ud;
Jeg tror og véd det visselig,
At Hjælp du vil tilskikke mig.

5.

Elias, sig, hvo føded dig,
Der Regn forholdtes underlig,
Og Hungeren blev svar?
I Sidons Land, i Enkens Hus
Gav Gud dig Brød og Oljekrus.

6.

Til fremmed Land blev Josef bragt,
I Lænker blev med Vold han lagt
For sin Gudfrygtighed;
Men Gud hjalp ham til Herrenavn,
Og det blev meget Folk til Gavn.

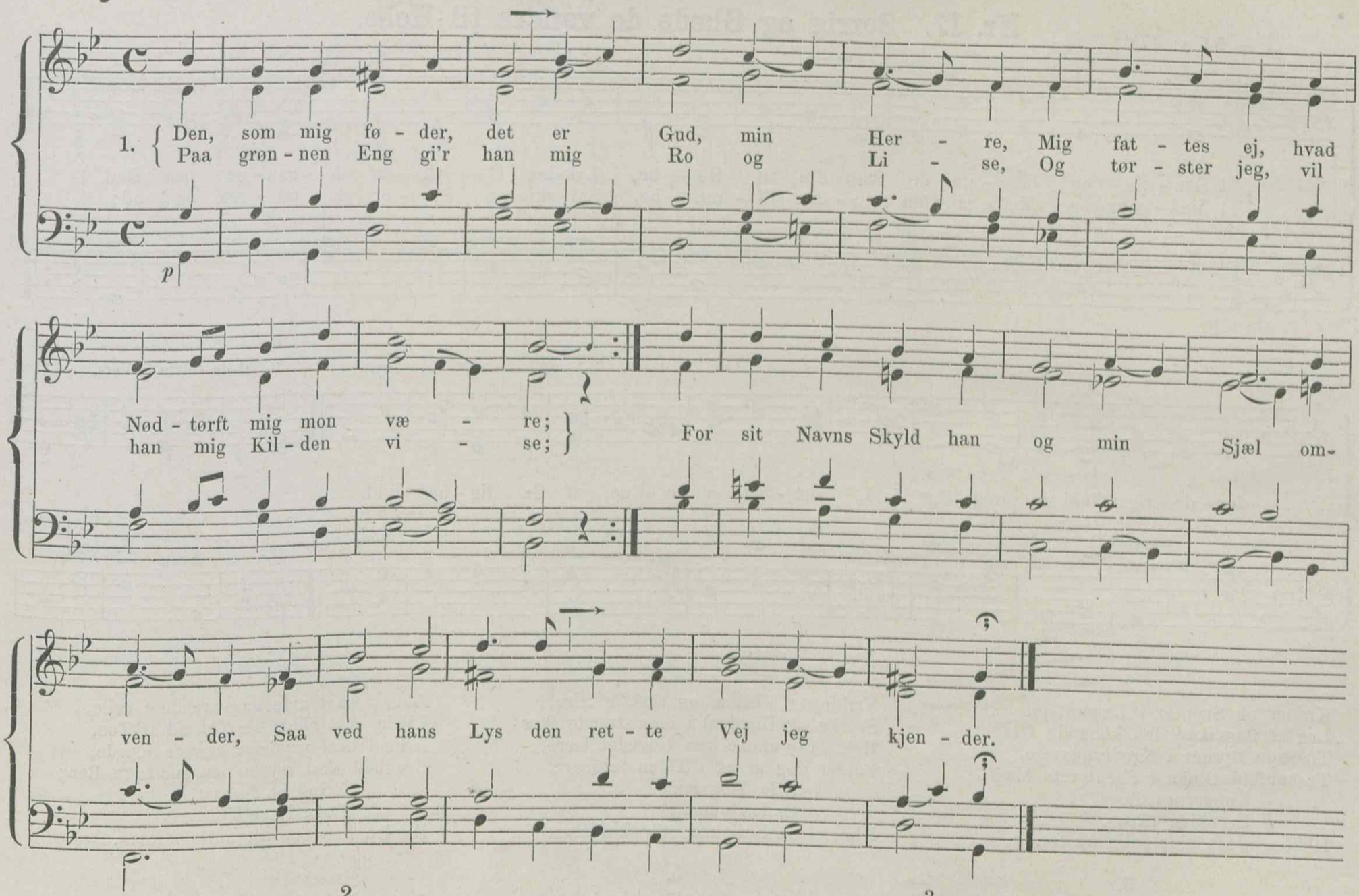
7.

Min Gud, du er endnu saa rig,
Saa mægtig og miskundelig,
Som du det altid var;
Bevar min Sjæl og gjør den rig,
Saa har jeg nok evindelig!

Hans Sachs; — Hans Thomissøn.

Nr. 16. Den, som mig føder, det er Gud, min Herre.

♩ = 54 ɔ: 47″.

2.

Om jeg end gaar i Dødsens Dal hin mørke,
Vil jeg ej frygte, thi du est min Styrke;
Du est med mig, min Gud, i allen Stunde,
Din Kjæp og Stav mig trøster mangelunde,
Du vil for mig dit Bord saa vel berede,
Ej lade mig med Sorg om Brødet lede.

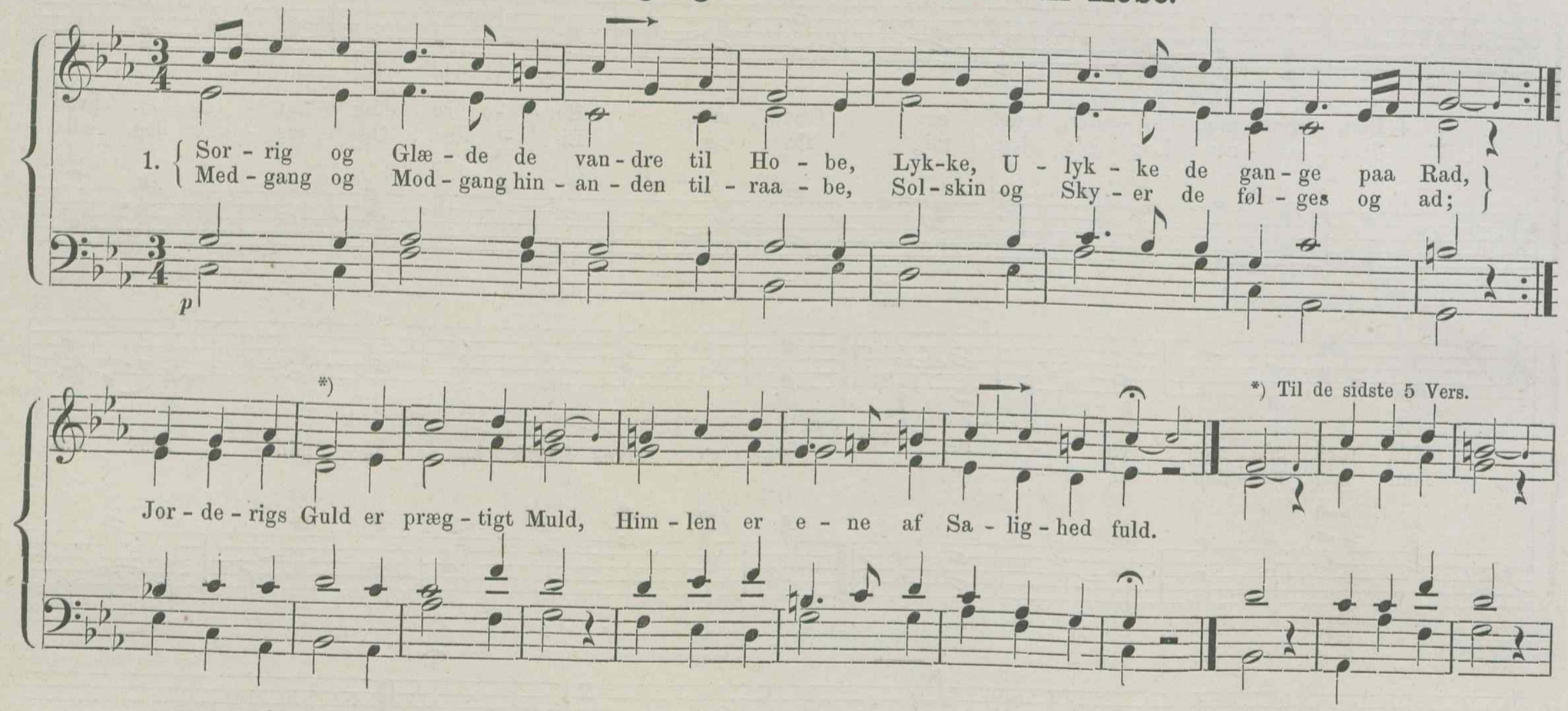
3.

Med Balsam du mit Hoved overgyder,
Min Skaal er fuld af det, mit Hjærte fryder;
Din rige Naade altid hos mig blive
Den ganske Stund, mens jeg er her i Live,
Saa skal jeg hjem til Herrens Bolig vende,
Naar min Udlændighed engang faar Ende.

Af en ubekjendt Forfatter (1620).

Nr. 17. Sorrig og Glæde de vandre til Hobe.

♩ = 54 ɔ: 47″.

*) Til de sidste 5 Vers.

2.

Kroner og Scepter i Demantspil lege,
Leg er dog ikke den kongelig Dragt;
Tusende Byrder i Kronerne veje,
Tusendfold Omhu i Scepterets Magt.
Kongernes Bo
Er skjøn Uro,
Himlen alene gjør salig og fro.

3.

Alle Ting har sin foranderlig Lykke,
Alle kan finde sin Sorrig i Barm;
Tit er et Bryst under dyrebart Smykke
Fuldt af Bekymring og hemmelig Harm;
Hver Mand har sit,
Stort eller lidt,
Himmerig ene for Sorgen er frit.

4.

Vælde og Visdom og timelig Ære,
Styrke og Ungdom i blomstrende Aar
Højt over andre kan Hovedet bære,
Falder dog af og i Tiden forgaar;
Alle Ting maa
Enden opnaa,
Himmelens Salighed ene skal staa.

5.

Dejligste Roser paa Tornebusk gløde,
Skjønneste Blomster har tærende Gift,
Under en Rosenkind Hjærtet kan bløde,
For dog at Skæbnen saa sælsomt er skift.
Farefuldt Vand
Bruser om Land,
Himlen har ene Lyksaligheds Stand.

6

Angest skal avle en varende Glæde,
Kvide skal vinde sin Tot ud af Ten,
Armod skal prydes i rigeste Klæde,
Svaghed skal rejses paa sundeste Ben;
Avind skal staa
Fængslet i Vraa;
Himlen kan ene alt dette formaa.

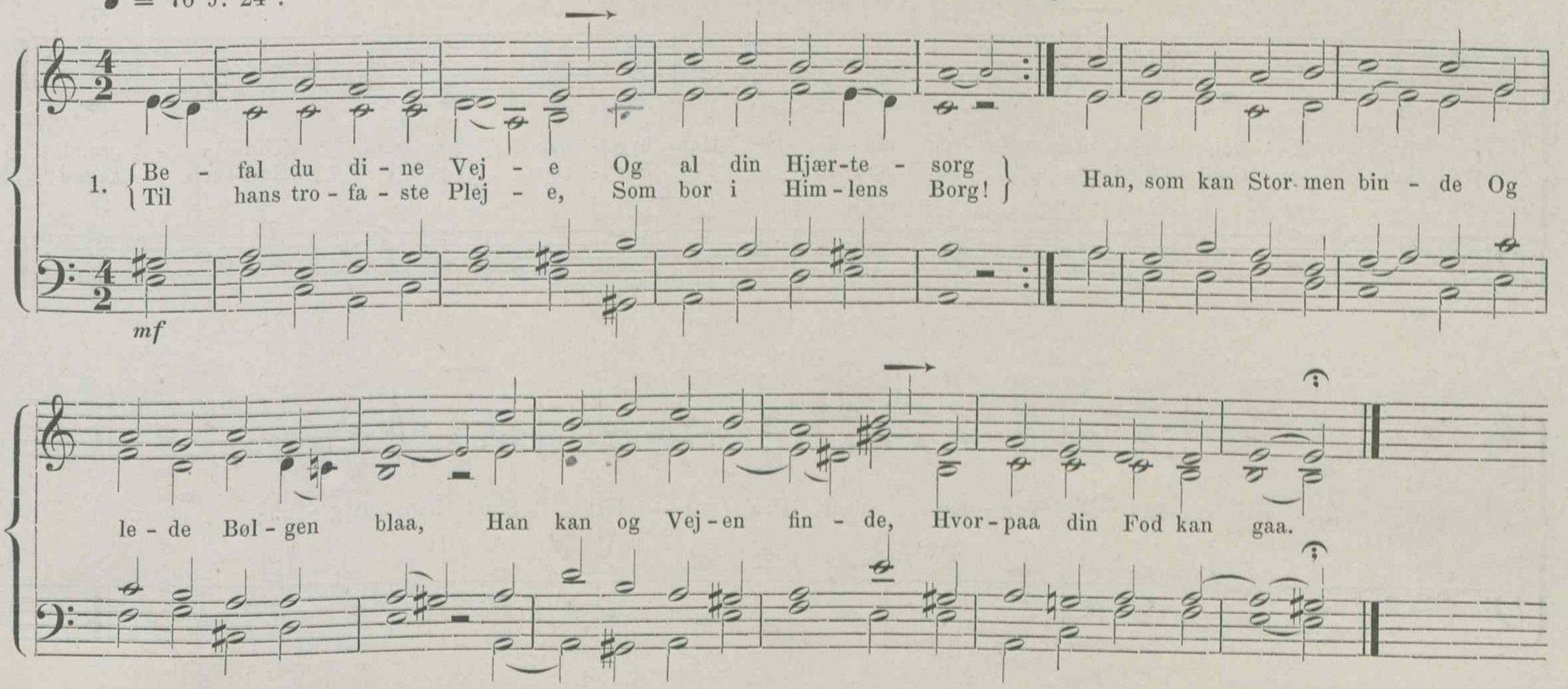
7.

Lad da min Lod og min Lykke kun falde,
Hvordan min Gud og min Herre han vil;
Lad ikkun Avind udøse sin Galde,
Lad og kun Verden fulddrive sit Spil;
Sorrig skal dø,
Saligheds Frø
Blomstre paa Himmerigs dejlige Ø.

Th. Kingo.

Nr. 18. Mel. „Mig hjærtelig nu længes“.

♩ = 76 ɔ: 24″.

2.

Paa Herren maa du agte,
Hvis det dig vel skal gaa,
Hans Gjerning du betragte,
Hvis din skal vel bestaa!
Ved Sorg og selvskabt Plage
Du intet retter ud;
Thi intet kan du tage,
Alt kan du faa af Gud.

3.

Din Trofasthed og Naade,
O Fader, bedst forstaar,
Hvad skade kan og baade
De dødeliges Kaar.
Og hvad du har for Øje,
Det sker, o stærke Gud,
Og alting sig maa føje,
Dit Raad at føre ud.

4.

Vej har du alle Steder,
Dig Midler fattes ej,
Kun Naade du udspreder,
Kun Lys er al din Vej;
Din Gjerning kan ej hvile,
Ej standses kan dit Fjed,
Naar du til os vil ile
Med Hjælp og Bistand ned.

5.

Om alle Helvedmagter
End trodse og modstaa,
Det du for intet agter,
Vil ej tilbage gaa.
Hvo kan mod dig vel stande,
Som slynger Lynets Pil?
Hvo vover at forbande,
Naar du velsigne vil?

6.

Saa kast da al din Smerte
Paa Herrrens stærke Magt,
Og haab, o haab, mit Hjærte,
Vær trøstigt, uforsagt!—
Du er dog ej den Herre,
Som alting raade bør;
Gud monne Sceptret bære,
Og alting vel han gjør.

Efter P. Gerhard af Prof. Stenersen; — Ev.-kr. Sbg.

Nr. 19. Hvo ikkun lader Herren raade.

♩ = 76 ɔ: 24″.

1. Hvo ik - kun la - der Her - ren raa - de, Han byg - ger fast paa Klip - pe - grund,
Han ser Guds hjæl - pe - ri - ge Naa - de I Sor - rigs og i Ræd - sels Stund;

mf

Men hvo sin Lid til Ver - den slaar, Paa tro - løst Sand hans Byg - ning staar.

2.
Med Visdom du, o Gud, afmaaler
Den Tid, naar Hjælpen nyttigst er,
Og naar vort Hjærte det kun taaler,
Da er din Haand til Redning nær.
Ja tit, før vi det ventede,
Kom ned fra dig Forbarmelse.

3.
Saa ville vi da med vor Byrde
Gaa stille frem den tunge Vej;
Vi lide paa den gode Hyrde,
Ej sover han, han slumrer ej,
Og al vor Tarv og Trang han véd;
Thi er al Sorg kun Daarlighed.

4.
Hvad hjalp mig al min Jammerklage?
Den er mig ej til Lettelse.
Saa tit jeg føler, at min Plage
Ved Mismod bliver tungere,
Ej lindrer Vemods hede Graad,
Den skaffer mig ej Trøst, ej Raad.

5.
Min Gud, saa vil jeg tro og bede
Og ærlig røgte Pligt og Kald
Og lide paa, at du er rede
At hjælpe, naar jeg hjælpes skal.
Da er mit Sind, mit Hjærte trygt;
Paa Klippegrund mit Haab er bygt.

Efter G. Neumark; — Ev.-kr. Sbg.

(Til samme Melodi.)

1.
O Jesus! klare Aftenstjærne!
Du milde Lys paa Himlens Grund!
Hvor hilser jeg dig glad og gjærne
I hver min stille Vemodsstund;
Ved Jordens Kummer og Fortræd
Dit Glimt er Trøst, dit Smil er Fred!

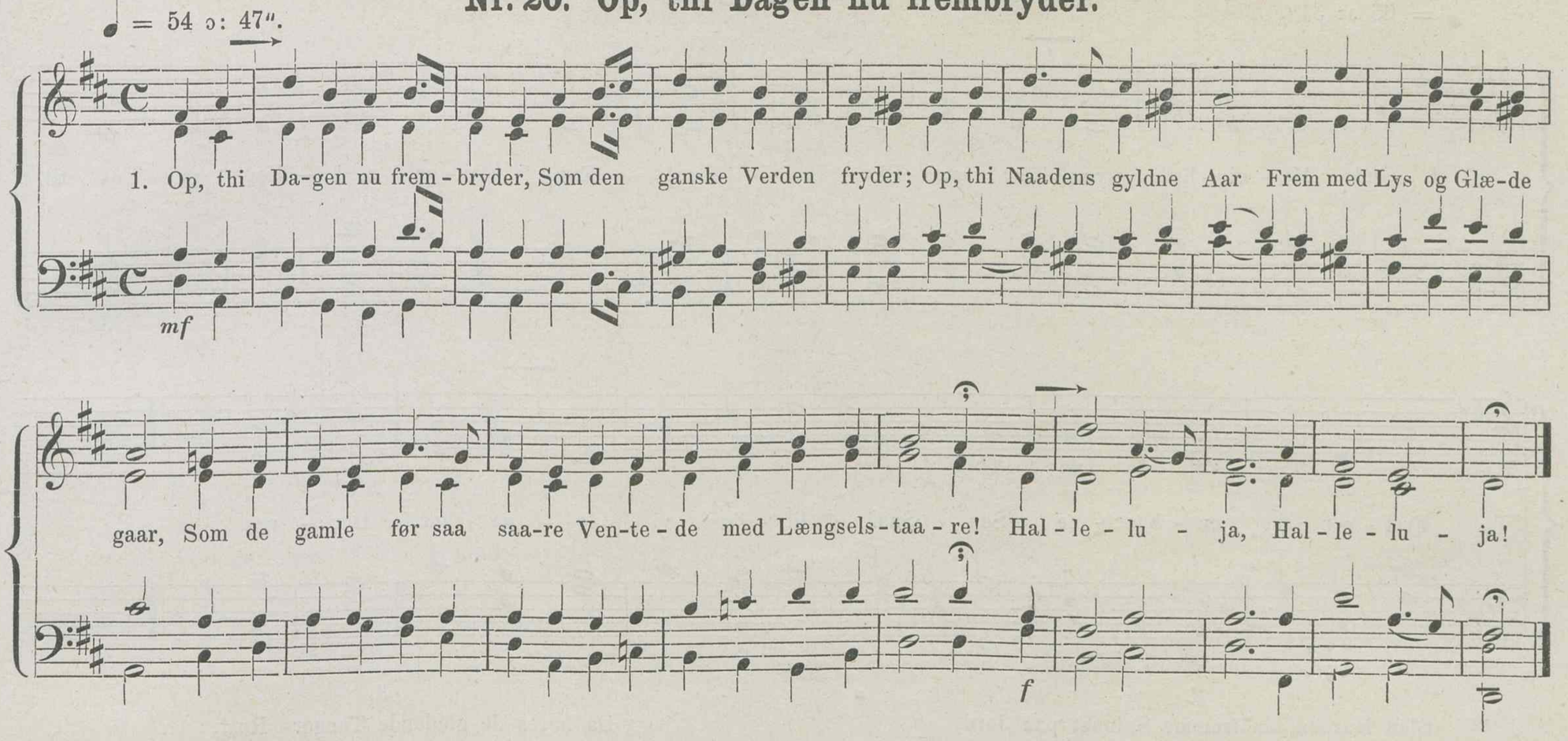
2.
Naar Taarer os i Øjet blinke
Ved Savnet af den falske Ven,
Du alle vore Tanker vinke
Til Urtegaardens Palme hen!
Der lærer jeg paa Smertens Sted
At sørge uden Bitterhed.

3.
Naar Vredens Skygger vil fordunkle
For Aanden Kjærlighedens Bud,
Dit klare Lys i Hjærtet funkle
Og drive Mørkets Frister ud!
Bedrøver Verden os med Strid,
Bevar vor Tanke from og blid!

4.
Bestyrk os med din Himmelstraale!
Din Glans er stærk, som den er skjøn!
At Næstens Had og Haan vi taale
Og bede med forsonlig Bøn:
Tilgiv du mig, o gode Gud!
Min Uvens Skyld er slettet ud!

C. J. Boye.

Nr. 20. Op, thi Dagen nu frembryder.

2.

Han, som mange Majestæter,
Fromme Fædre og Profeter
Bad med Længsel om at se,
Og det kunde dog ej ske,
Han til os saa kjærlig kommer
I en yndig Naadens Sommer.
Halleluja, Halleluja!

3.

Han, som Abraham var lovet,
Menighedens Liv og Hoved,
Jakobs Krone, Sol og Lyst,
Alle Folkes Haab og Trøst,
Han kom ned til os omsider
I den nye Pagtes Tider.
Halleluja, Halleluja!

4.

Nu maa Skyggen bort sig vende,
Nu maa Billedværket ende,
Hvad skal Offerdyrets Blod?
Jesus skjænked evig Bod;
Her selv Pagtens Ark maa vige,
Her er Pagtens Naade-Rige.
Halleluja, Halleluja!

5.

Nu er Tæppet sønderrevet
Og en Indgang aabnet blevet,
I Guds Helligdom at gaa
Og for Naadens Sol at staa;
Han, som Verdens Lys er blevet,
Nattens Mørke har fordrevet.
Halleluja, Halleluja!
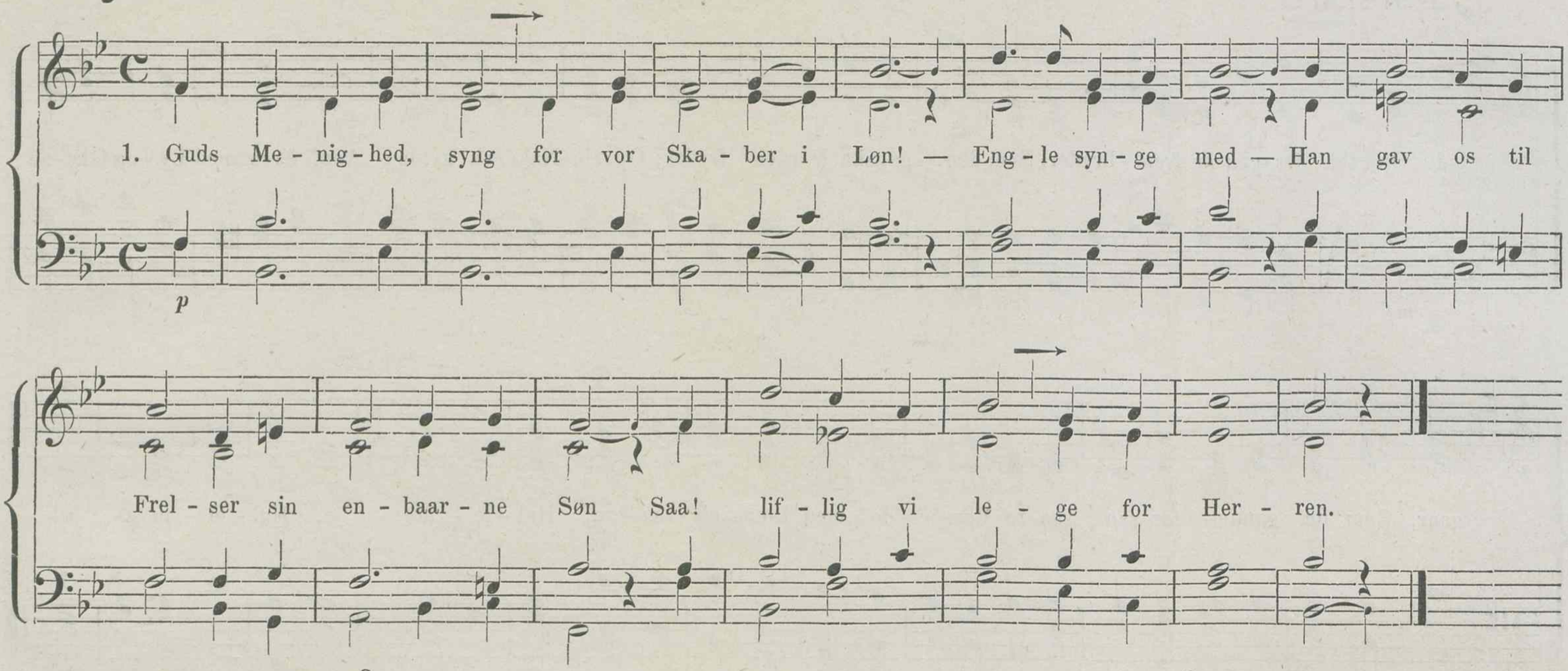
6.

Moses' Rige nu ophører,
Kristi Friheds Aand os fører,
Borte er al Trældoms Frygt;
Hvo Guds Naade ret har søgt,
Kan nu trygt sig dertil fryde,
Børnefriheds Ret at nyde.
Halleluja, Halleluja!

Efter det tyske ved H. A. Brorson.

Nr. 21. Guds Menighed, syng for vor Skaber i Løn.

♩ = 66 ɔ: 31″.

2.

Slaa Harpen, du fromme Salmist paa Jord,
Strængen er af Guld,
For Jesus, vor Konge, Guds levende Ord!
Saa liflig vi lege for Herren.

3.

Da høres de glødende Tungers Røst,
Aanden er os nær,
Som bringer os altid den evige Trøst!
Saa liflig vi lege for Herren.

N. F. S. Grundtvig.

(Til samme Melodi.)

1.

Guds Engle i Flok! synger liflig i Kor
Som den første Jul
Om Barnet, Gudsbarnet, som fødtes paa Jord,
Om Jesus, vor Helt og vor Herre!

2.

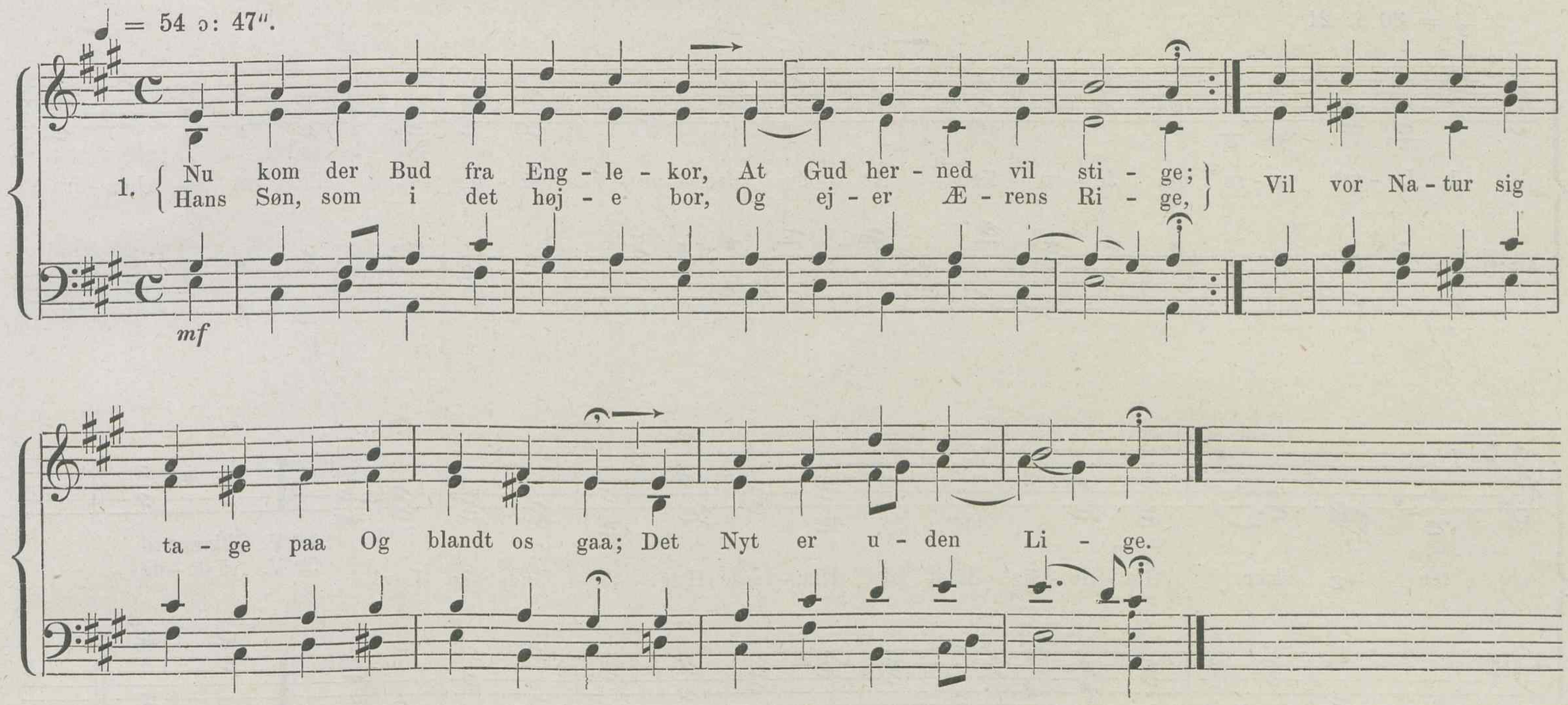
Guds-Folket paa Jord! tager Barnet i Favn
Som den første Jul!
Med Fred kom vor Frelser i Faderens Navn,
Vor Jesus, vor Helt og vor Herre!

3.

Al Æren er Guds over højeste Sky
For den glade Jul,
I Billede sit har han skabt os paa ny
Med Jesus, vor Helt og vor Herre!

N. F. S. Grundtvig.

Nr. 22. Nu kom der Bud fra Englekor.

2.

Til Nazaret det Budskab gaar,
Som Gud sin Engel byder;
En Jomfru der en Hilsen faar,
Vidunderlig den lyder.
Som Lyn indtræder Gabriel
Med et Hilsæl,
Som skrækker, skjønt det fryder.

3.

»Livsaligste blandt Evas Kjøn,
Gud saa' til dig i Naade!
Du føde skal Guds egen Søn,
Som haver alt at raade,
Som strækker ud sin Kongestav
Fra Hav til Hav,
Til alle Slægters Baade!

4.

Guds Kraft dig overskygge skal,
Og Aanden fra det høje
Med Naade, uden Maal og Tal,
Sig over dig skal bøje;
Og Jesus er hans søde Navn,
Som du i Favn
Skal se med Moderøje!«

5.

O Herre Jesu, lad din Aand
Mig kraftig overskygge,
Bered mit Hjærte ved din Haand,
At du deri kan bygge;
At ogsaa jeg kan aandelig
Undfange dig
Og aldrig fra dig rygge!

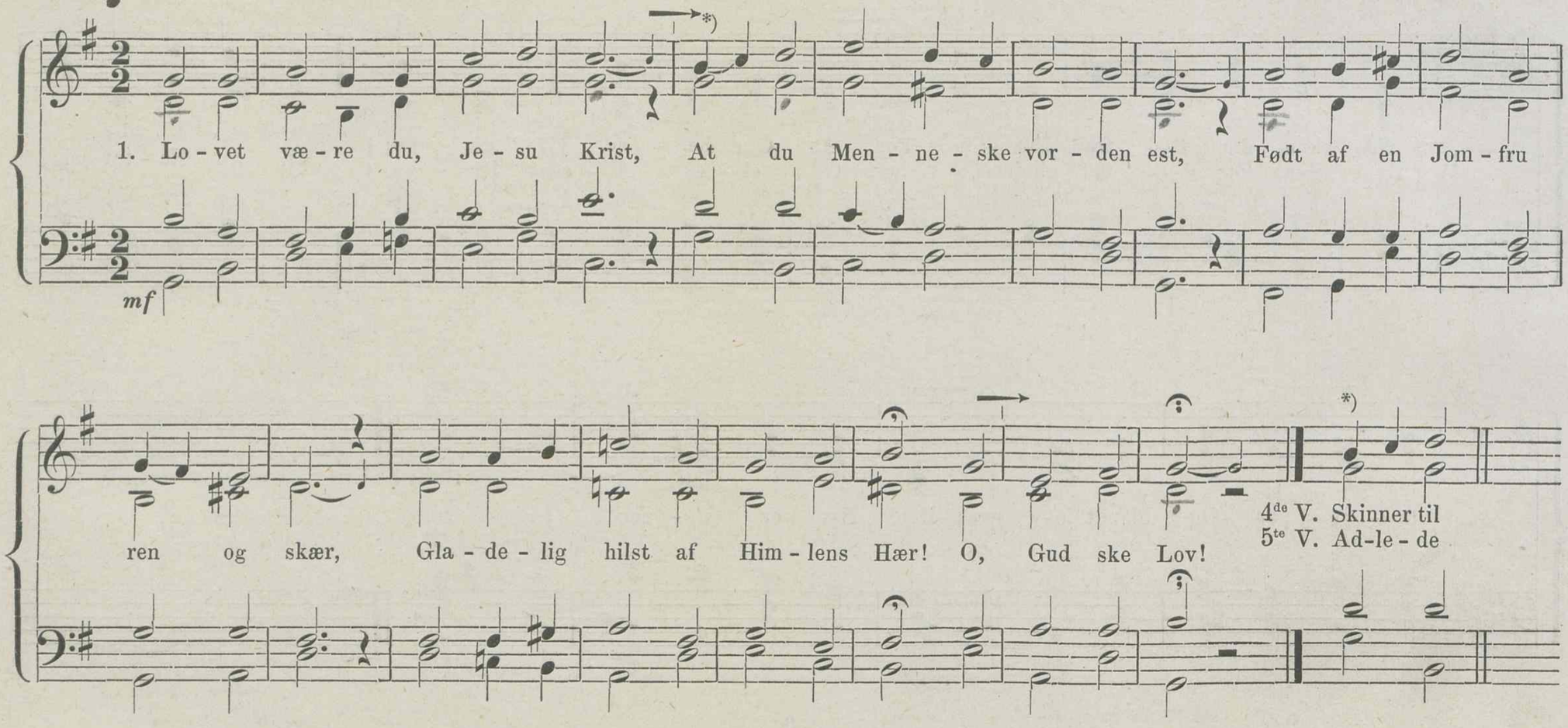
6.

Saa skal din Himmel i mig her
Ved Aandens Kraft begynde,
Mit Hjærte, Sjæl og al Begjær
Sig op til Gud skal skynde,
Indtil jeg bliver Engle lig
I Himmerig,
Og aldrig mer skal synde.

Th. Kingo.

Nr. 23. Lovet være du, Jesu Krist.

♩ = 80 ɔ: 21″.

2.

Du, Gud Faders enbaarne Søn,
Mand i Lys, men dog Gud i Løn,
Underlig klædt i Kjød og Blod,
Kom paa vor Brøst at raade Bod.
O, Gud ske Lov!

3.

Verden gaar i dit Ledebaand,
Dig dog svøber en Kvindes Haand,
Du, som har skabt og styrer alt,
Blev dog paa Skjød Barnlille kaldt.
O, Gud ske Lov!

4.

Himlens Lys kom i dig til Jord,
Skinner til ny Oplysning stor,
Godt kan vi nu ved Nattetid
Kjende som Børn vor Fader blid.
O, Gud ske Lov!

5.

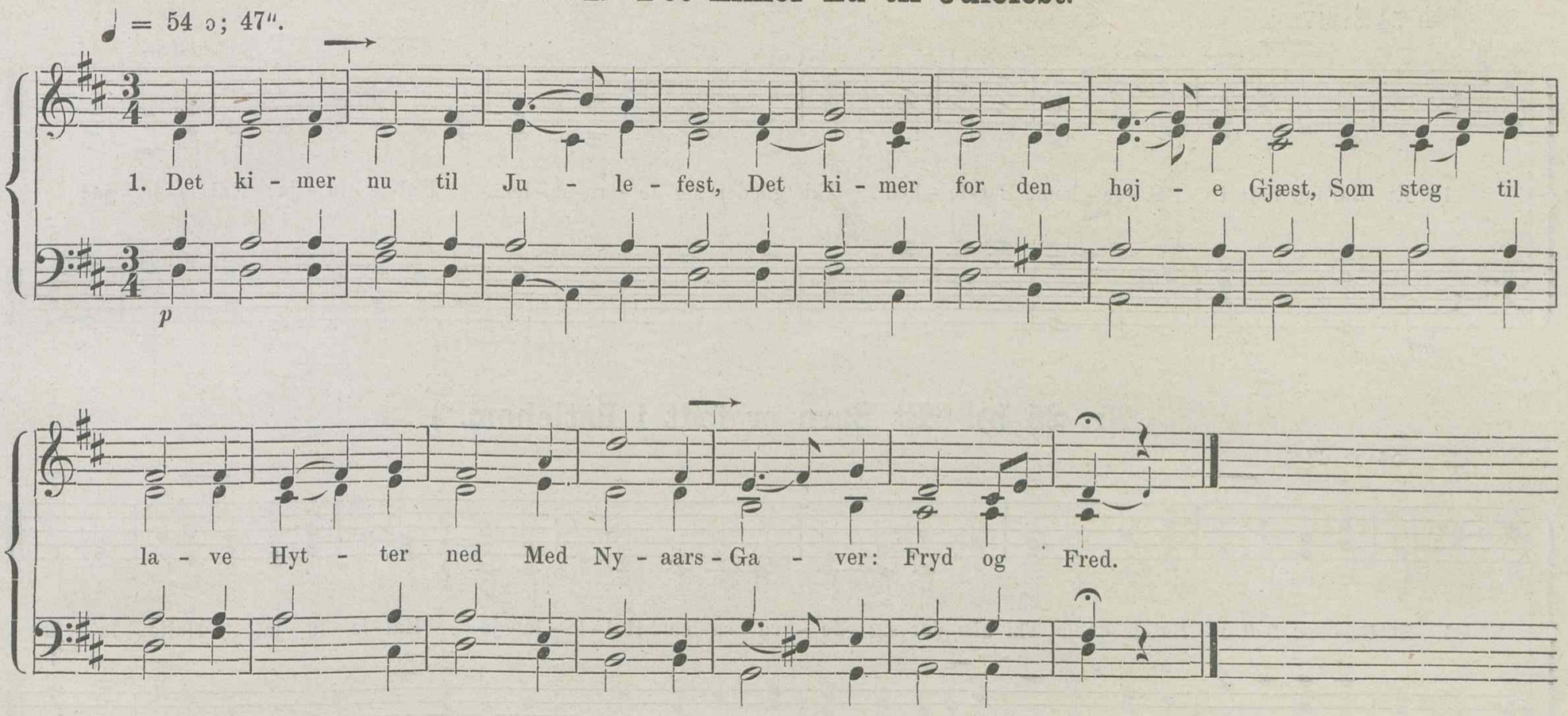
Fattig kom du til Jorden ned,
Adlede Armod og Usselhed,
Fattig du gjorde dig med Flid,
Rige blev vi til evig Tid.
O, Gud ske Lov!

6.

Konning er du blandt Konger bedst;
Aanders Konge blev Støvets Gjæst,
Fører os op fra Skyggedal
Hjem til sin lyse Kongesal.
O, Gud ske Lov!

Luther; — N. F. S. Grundtvig.

Nr. 24. Det kimer nu til Julefest.

2.
O, kommer med til Davids By,
Hvor Engle sjunge under Sky;
O, ganger med paa Marken ud,
Hvor Hyrder høre Nyt fra Gud!

3.
Og lad os gaa med stille Sind
Som Hyrderne til Barnet ind,
Med Glædestaarer takke Gud
For Miskundhed og Naadebud!

4.
O Jesu, Verden vid og lang
Til Vugge var dig dog for trang,
For ringe, om med Guld tilredt
Og perlestukken, silkebredt.

5.
Men Verdens Ære, Magt og Guld
For dig er ikkun Støv og Muld;
I Krybben lagt, i Klude svøbt
Et himmelsk Liv du mig har kjøbt.

6.
Velan, min Sjæl, saa vær nu glad
Og hold din Jul i Davids Stad,
Ja, pris din Gud i allen Stund
Med liflig Sang af HjærtensGrund!
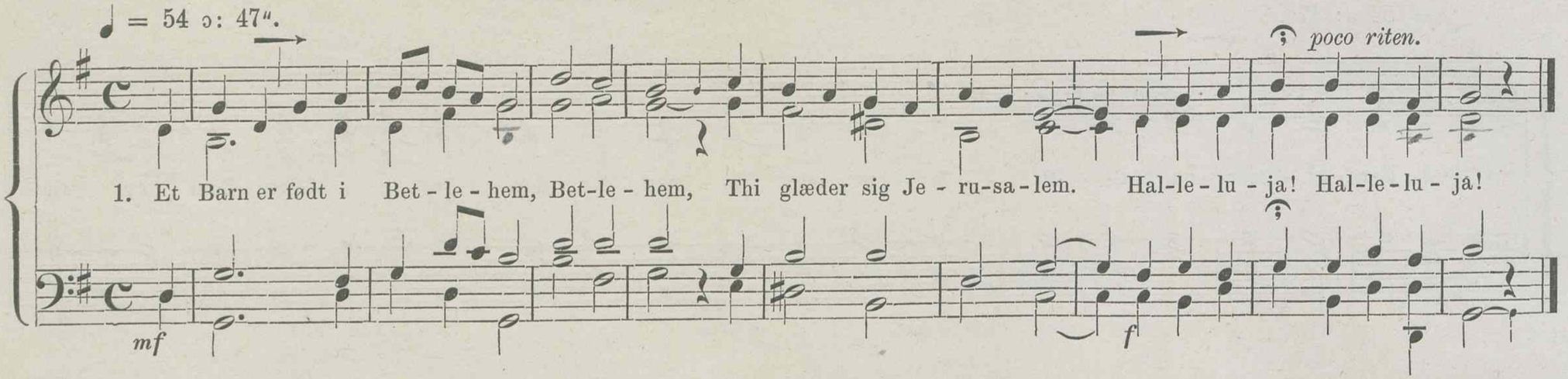
7.
Ja, sjunge hver, som sjunge kan!
Nu tændtes Lys i Skyggers Land,
Og ret som Midnatshanen gol,
Blev Jakobs Stjærne til en Sol.

8.
Nu kom han, Patriarkers Haab,
Med Flammeord og Himmeldaab;
Og Barnet tyder nu i Vang,
Hvad David dunkelt saa' og sang.
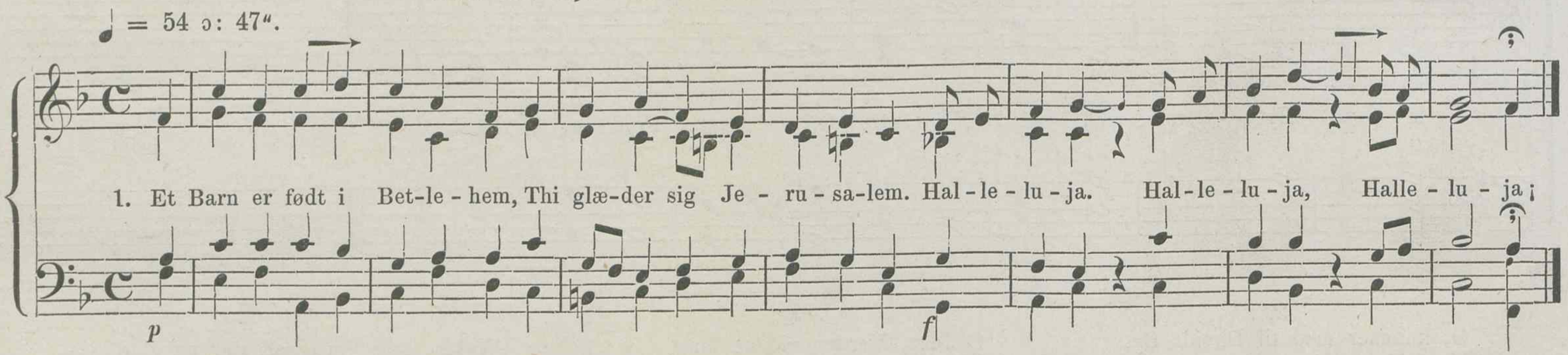
9.
Kom, Jesus, vær vor Hytte-Gjæst,
Hold selv i os din Julefest!
Da skal med Davidsharpens Klang
Dig takke højt vor Jubelsang!

Efter Luther ved N. F. S. Grundtvig.

Nr. 25 a. Et Barn er født i Betlehem.

Nr. 25 b). Et Barn er født i Betlehem.*)

2.
En fattig Jomfru |: sad i Løn :|
Og fødte Himlens Kongesøn.
|: Halleluja! :|

3.
Han lagdes i et |: Krybberum, :|
Guds Engle sang med Fryd derom.
|: Halleluja! :|

4.
Og Østens Vise |: ofred' der :|
Guld, Røgelse og Myrrha skær.
|: Halleluja! :|

5.
Forsvunden er nu |: al vor Nød :|
Os er i Dag en Frelser fød.
|: Halleluja: :|

6.
Guds kjære Børn vi |: blev paa ny, :|
Skal holde Jul i Himmelby.
|: Halleluja! :|

7.
Paa Stjærnetæpper |: lyseblaa, :|
Skal glade vi til Kirke gaa.
|: Halleluja! :|

8.
Guds Engle der os |: lære brat :|
At synge, som de sang i Nat.
|: Halleluja! :|

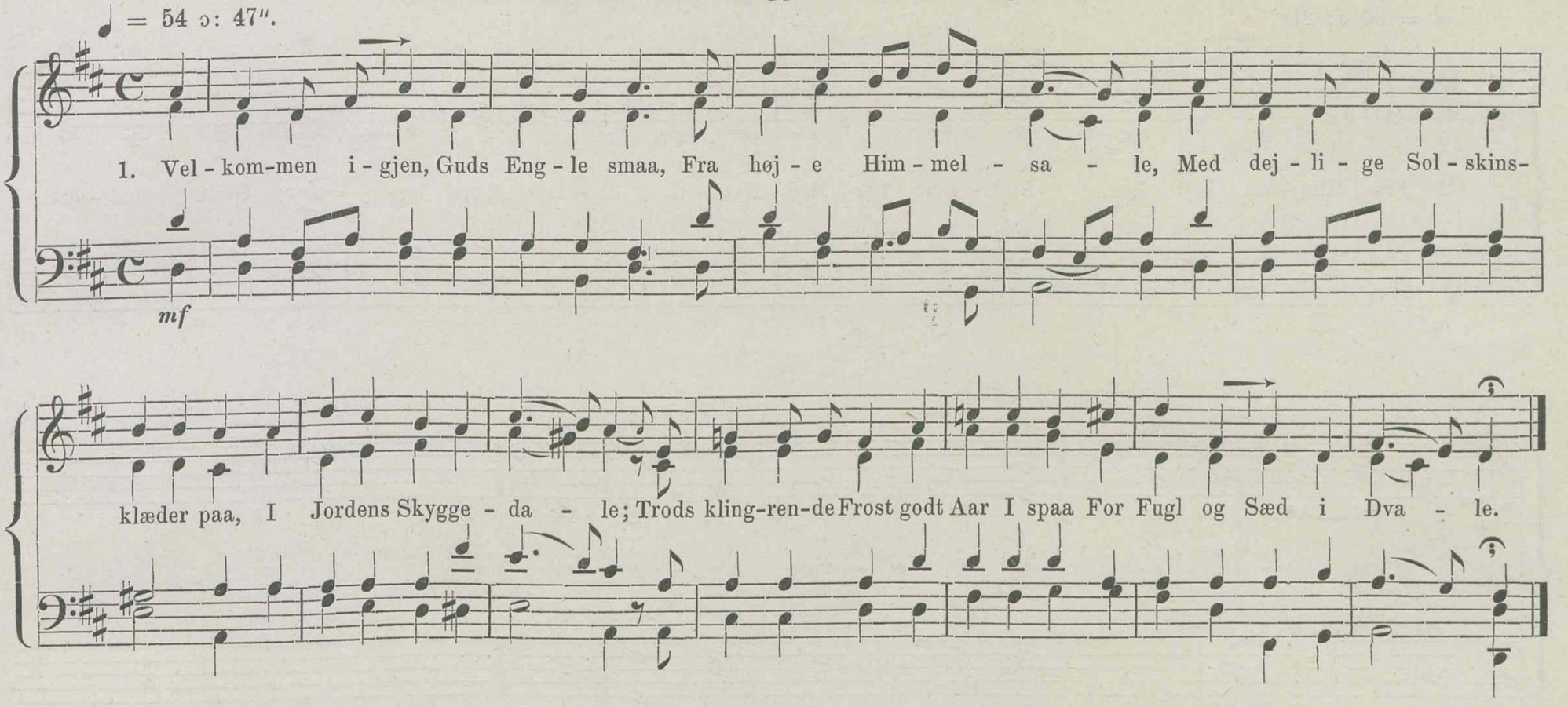
9.
Da vorde Engle |: vi som de, :|
Guds milde Ansigt skal vi se.
|: Halleluja! :|

10.
Ham være Pris til |: evig Tid :|
For Frelser bold og Broder blid!
|: Halleluja! :|

Opr. latinsk; — N. F. S. Grundtvig.

*) For denne Melodi bortfalder Gjentagelsestegnet i Versets første Linje.

Nr. 26. Velkommen igjen, Guds Engle smaa.

2.

Vel mødt under Sky paa Kirkesti,
Paa Sne ved Midnatstide!
Udbære vor Jul ej nænne I,
Derpaa tør nok vi lide;
O, ganger dog ej vor Dør forbi,
Os volder ej den Kvide!

3.

Med venlige Øjne himmelblaa,
I Vugger og i Senge,
Vi Puslinger har i hver en Vraa,
Som Blomster gro i Enge;
O, synger for dem, som Lærker slaa,
Som hørt de har ej længe!

4.

Saa drømme de sødt om Betlehem,
Og er det end forblommet,
De drømme dog sandt om Barnets Hjem,
Som laa i Krybberummet,
De drømme, de lege Jul med dem,
Hvis Sang de har fornummet.

5.

Da vaagne de mildt i Morgengry
Og tælle mer ej Timer,
Da høre vi Julesang paa ny,
Som sig med Hjærtet rimer;
Da klinger det sødt i højen Sky,
Naar Juleklokken kimer.

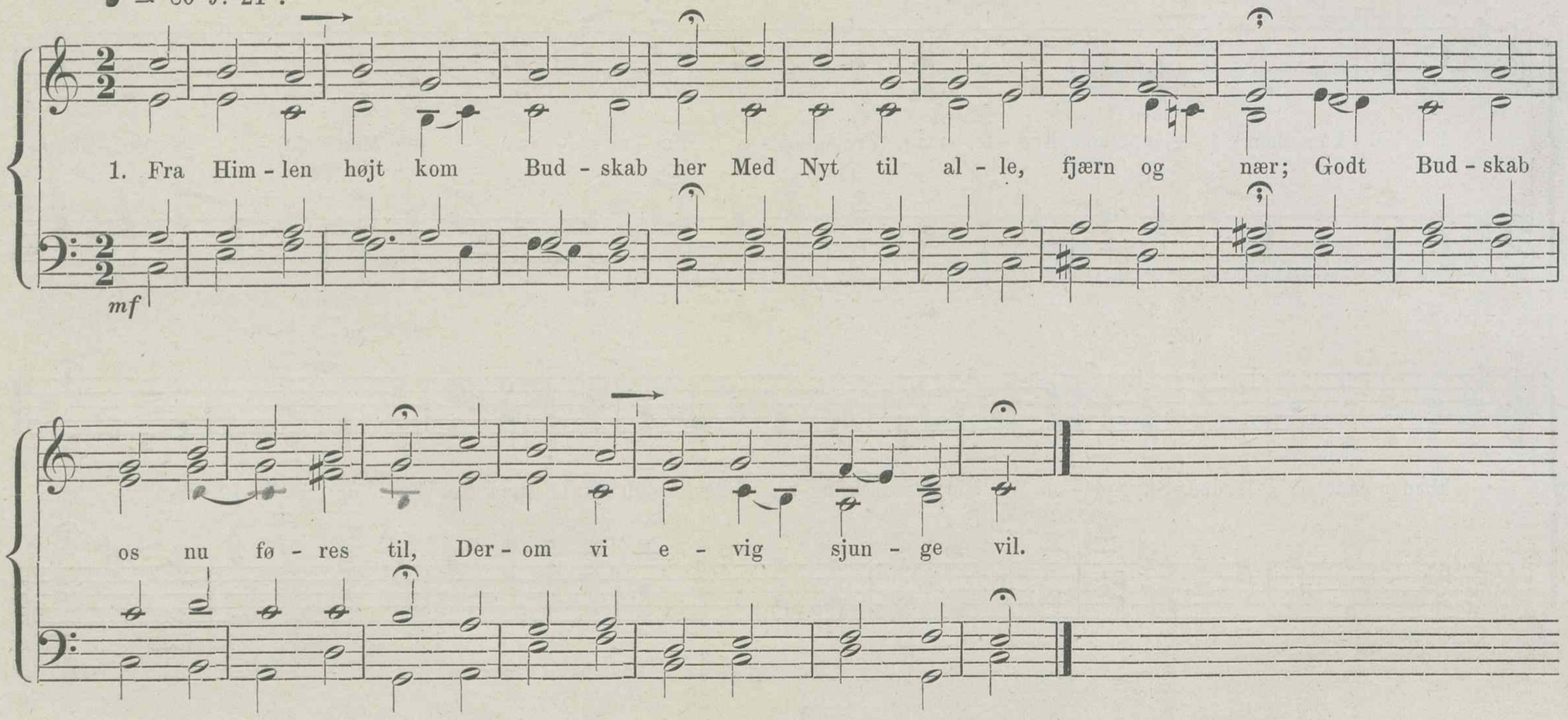
6.

Da vandre Guds Engle op og ned
Paa Salmens Tonestige;
Da byder vor Herre selv Guds Fred
Til dem, den efterhige;
Da aabner sig Himlens Borgeled,
Da kommer ret Guds Rige!

N. F. S. Grundtvig.

Nr. 27. Fra Himlen højt kom Budskab her.

♩ = 80 ♪: 21″.

2.
I Dag et lidet Barn er fød
Til Bod for Verdens Synd og Nød;
Det er den Herre Jesus Krist,
Som Frelse bringer os for vist.

3.
Saa lad os mærke Tegnet ret:
I Stalden hist, i Krybbe slet,
Der vil vi finde Barnet lagt,
Som har al Verden i sin Magt.

4.
Saa gaa vi da saa hjærteglad
Med Hyrderne til Davids Stad
Og se den Julegave skjøn,
Guds egen elskelige Søn.

5.
O, vær velkommen, ædle Gjæst!
For Syndres Skyld du kommen est
I Verdens Jammer ned til mig!
Jeg aldrig kun fuldtakke dig.

6.
Paa Hø og Straa du ligger der,
I Klude svøbt, o Herre kjær!
Dog straaler ingen Trone saa,
Som her din Armods ringe Straa.

7.
Var Verden nok saa vid og lang,
Dig var den dog en Vugge trang
Og dig ej værd, var den end fuld
Af Perler, Ædelsten og Guld.

8.
Saaledes det behaged dig
Den Sandhed at forkynde mig,
At Verdens Ære, Magt og Guld
For dig er ikkun Støv og Muld.

9.
Min kjære Herre Jesu Krist,
Gjør dig en Vugge i mit Bryst,
Tag Herberg i mit Hjærte der,
At jeg dig aldrig glemmer mer!

10.
Pris være Gud i Sang og Bøn,
Som skjænked os sin egen Søn!
Saa vil vi glemme Sorg og Savn
Og holde Jul i Jesu Navn!

Luther; — Hans Thomissøn; — Ev.-kr. Sbg.

(Til samme Melodi.)

1.
Lyksalig, hvo som frygter Gud
Og har for Øjne Herrens Bud;
Ham klæder alt i Verden smukt,
Han nyder glad sit Arbejds Frugt!

2.
Ham skjænker Gud et stille Liv,
Ham skjænker Gud en Venneviv;
Han ej, som enlig Spurv paa Tag,
Sørgmodig sidder Nat og Dag.

3.
Hans Hustru blomstrer i hans Bo,
Som paa Solsiden Ranker gro,
Hans Børneflok med blide Kaar,
Som Ymper i en Abildgaard.

4.
Velsignelse, al Jordens Tarv,
Velsignelsen er deres Arv;
Velsignede af Himlens Gud
Staar Sønnen Brudgom, Datter Brud.

5.
Gudfrygtig Mand i Oldingsaar
Omkranse skjønt de hvide Haar,
Naar Bedstefader paa sit Skjød
Ser Børnebørn med Kinden rød.
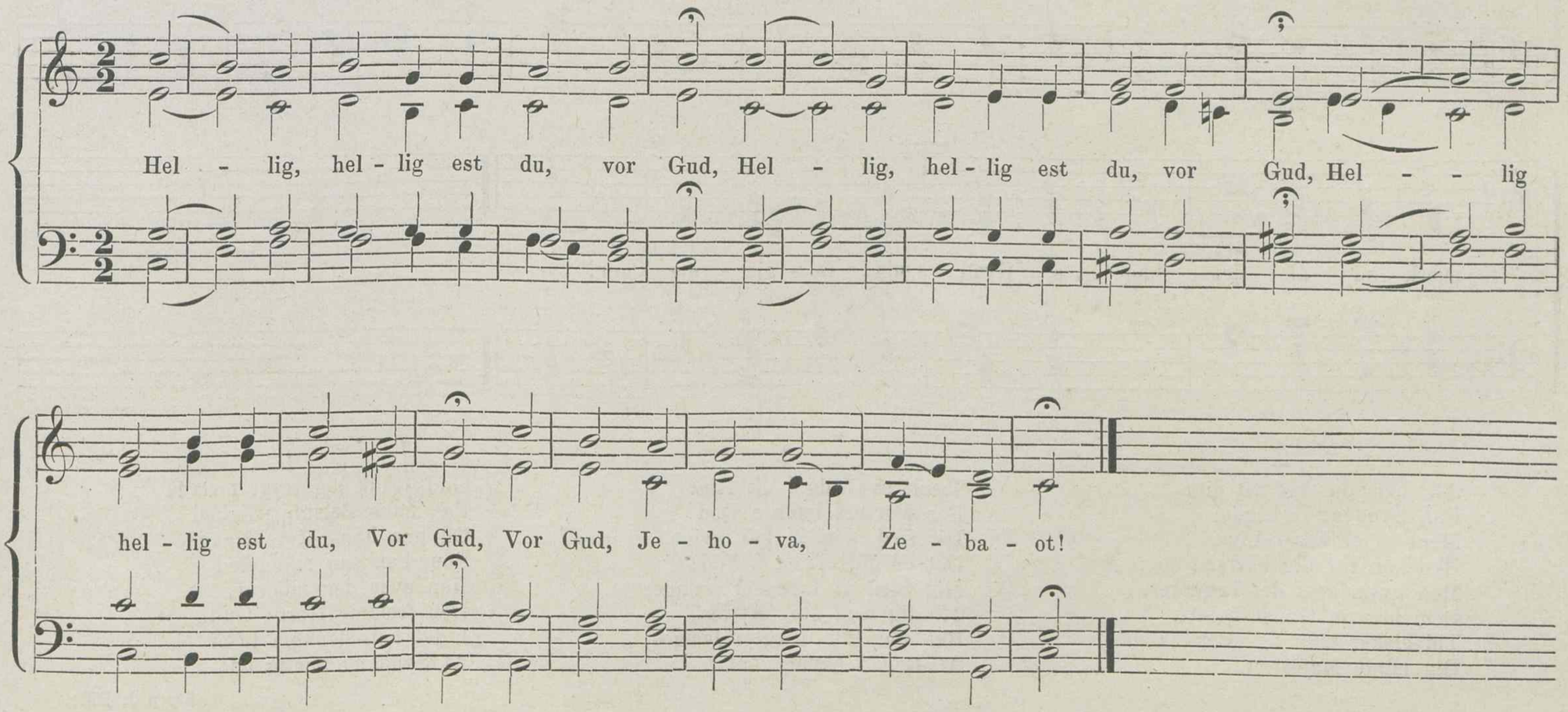
6.
For ham gaar Solen dejlig ned,
Han sover hen i Herrens Fred;
Vejviser er hans Vandringsstav,
Hans Støv velsignes i sin Grav.

7.
Og hvad er ligt en Moders Lyst
Med Søn og Datter ved sit Bryst,
Naar Naadens Sol i Herrens Fred
Omstraaler hendes Kjærlighed!

8.
Og hvilken Blomst har Duft saa sød
Som Moder from i Liv og Død!
Hun er en Blomst i Edens Bed,
Som dufter i al Evighed.

J. Huss; — P. Palladius; — N. F. S. Grundtvig.

Anmærkning. Ved Anvendelsen af denne Melodi til Salmen »O store Gud, vi love dig« maa 3dje Vers synges saaledes:

Nr. 28. Jeg raaber fast, o Herre.

♩ = 54 ɔ: 47".

1. Jeg raa-ber fast, o Her - re, Af Dyb-sens Nød til dig, Du vil mig naa-dig væ - re Og gjær - ne frel - se mig; Dit Ø - re du ned - bøj - e, Naar jeg min Bøn frem - bær; O, mærk ud af det høj - e, Hvad min Be - gjæ - ring er!

2.

Ak, hvis du Agt vil give
Paa Synden, vi begaa,
Mens vi er her i Live,
Hvo kan for dig bestaa?
Men hvem som det begjærer,
Dem har du Gunst betet;
Thi elsker man og ærer
Din milde Majestæt.

3.

Tænk paa mig i dit Rige
For Korsets haarde Død!
Dit Ord, som ej kan svige,
Det er min Trøst i Nød!
Min Sjæl af Længsel trænges
Til dig med stor Attraa,
Ret som den Vægter længes,
At Dagen komme maa.

4.

Guds Folk sig trygt forlade
Paa hans Barmhjærtighed
Og paa hans store Naade,
Som han saa mangeled
Hen over dem udøser,
Den fromme Herre Gud,
I det han dennem løser
Af Synd og Sorrig ud!

Steen J. Bille.

(Til samme Melodi.)

1.

Mit Hjærte altid vanker
I Jesu Føderum,
Did samles mine Tanker
I deres Hovedsum;
Der er min Længsel hjemme,
Der har min Tro sin Skat;
Jeg kan dig aldrig glemme,
Du søde Julenat!

2.

Men ak, hvad skal jeg sige,
Naar jeg vil tænke paa,
At Gud af Himmerige
I Stalden ligge maa;
At Himlens Fryd og Ære,
Det levende Guds Ord,
Skal saa foragtet være
Paa denne onde Jord!

3.

En Perle, der forgjættes,
Saa nøje ledes op,
Den blanke Demant sættes
I gylden Krones Top;
Man kaster ej en Drue
Blandt tørre Grene ned;
Skal jeg min Gud da skue
I saadan Usselhed?

4.

Hvi skulde Herresale
Ej for dig pryded staa?
Du havde at befale,
Hvad end du peged paa;
Hvi lod du dig ej svøbe
I Lyset som et Baand,
Og Jordens Konger løbe
At kysse paa din Haand?

5.

Hvi lod du ej udspænde
En Himmel til dit Telt
Og Stjærnefakler brænde,
Du store Himmelhelt?
Hvi kom ej aabenbare,
Da du i Svøb blev lagt,
Den himmelske Hærskare
Til Tjeneste og Vagt?

6.

Han, som med Guddoms Vælde
Al Verden dømme vil,
Ej har det, han kan hælde
Sit arme Hoved til;
Det var og ej hans eget,
Det Hø, hvori han laa,
Han havde ej saa meget,
Han kunde ligge paa.

7.

En Spurv dog har sin Rede
Og sikre Hvilebo,
En Svale maa ej lede
Om Nattely og Ro;
En Løve véd sin Hule,
Hvor han sin Ro kan faa:
Skal sig min Frelser skjule
I fremmed Stald paa Straa?
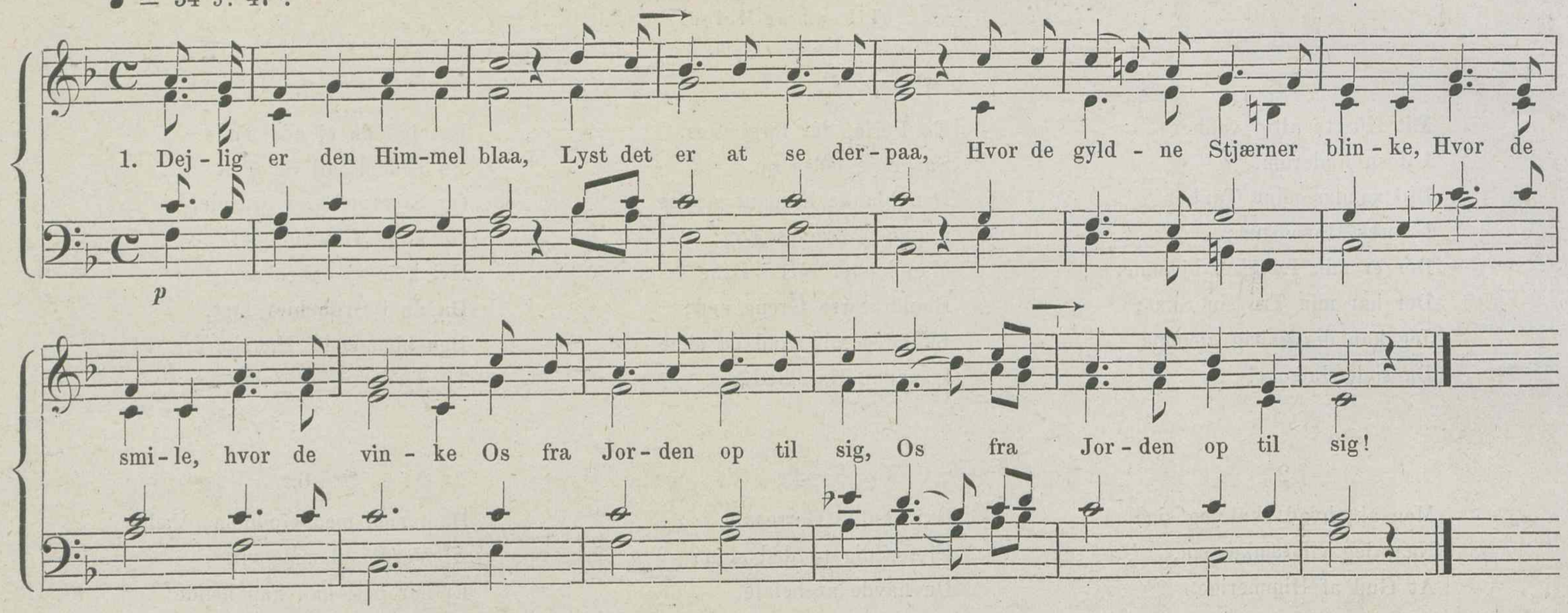
8.

Ak, kom, jeg vil oplukke
Mit Hjærte, Sjæl og Sind
Med tusend Længselssukke,
Kom, Jesu, kom herind!
Det er ej fremmed Bolig,
Du har den dyrekjøbt;
Her skal du blive trolig
I Kjærligheden svøbt!

H. A. Brorson.
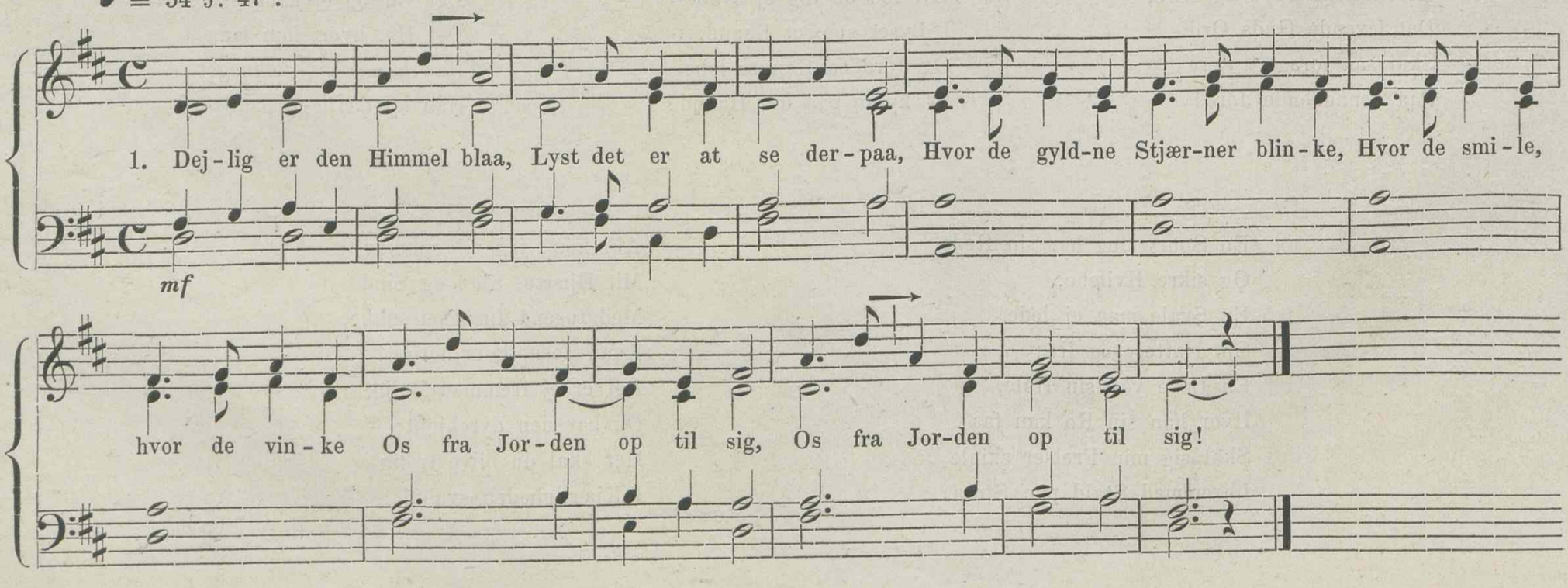
Nr. 29. a). Dejlig er den Himmel blaa.

♩ = 54 ɔ: 47″.

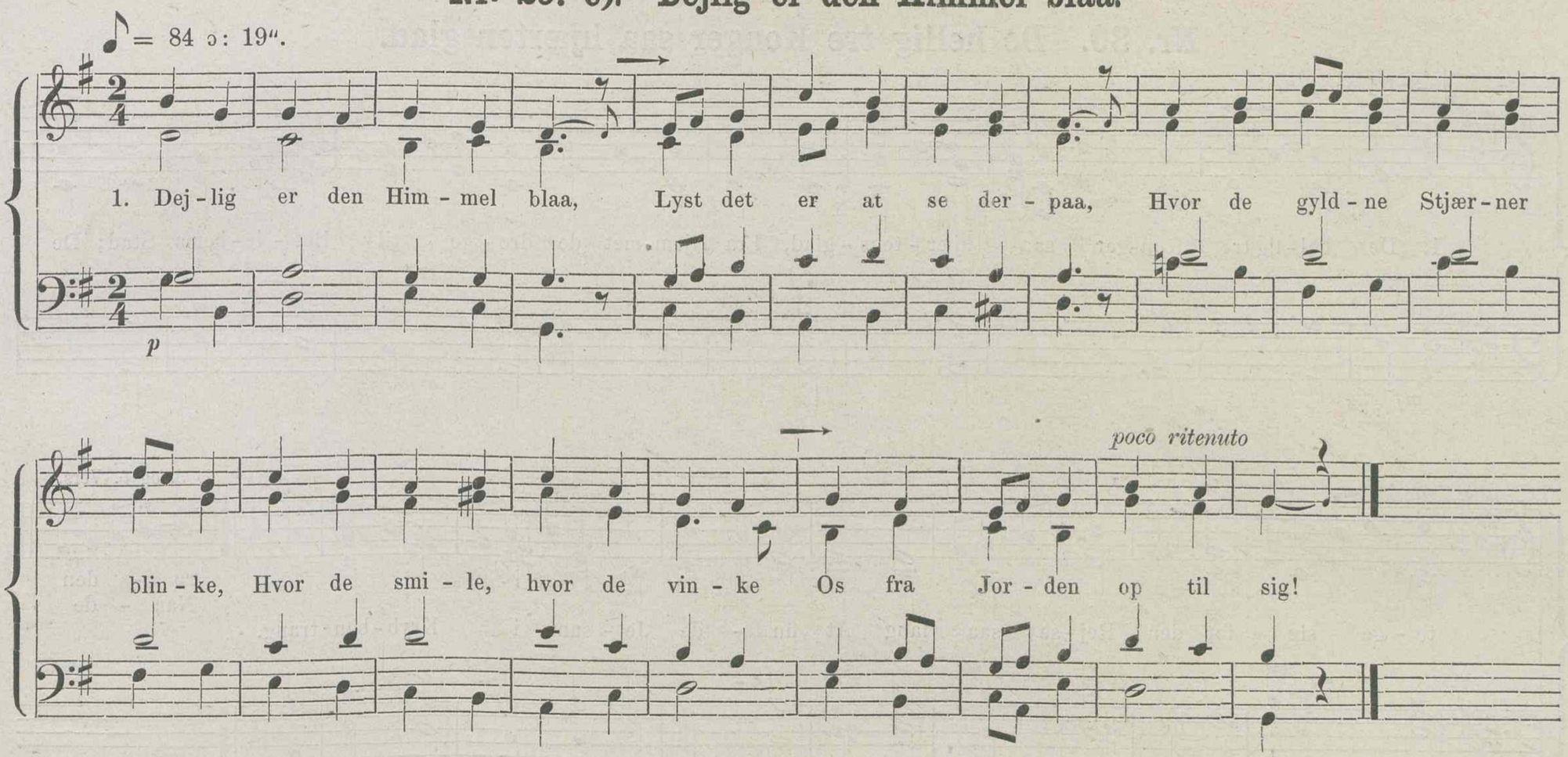

Nr. 29. b). Dejlig er den Himmel blaa.

♩ = 54 ɔ: 47″.

Nr. 29. c). Dejlig er den Himmel blaa.

2.

Det var midt i Julenat,
Hver en Stjærne glimted mat,
Men med ét der blev at skue
En saa klar paa Himlens Bue,
Som en lille Stjærnesol.

7.

Naar den Stjærne, lys og blid,
Sig lod se ved Midnatstid,
Var det Sagn fra gamle Dage,
At en Konge uden Mage
Skulde fødes paa vor Jord.

4.

Vise Mænd fra Østerland
Drog i Verden ud paa Stand
For den Konge at oplede,
For den Konge at tilbede,
Som var født i samme Stund.

5.

De ham fandt i Davids Hjem,
De ham fandt i Betlehem,
Uden Spir og Kongetrone;
Der kun sad en fattig Kone,
Vugged Barnet i sit Skjød.

6.

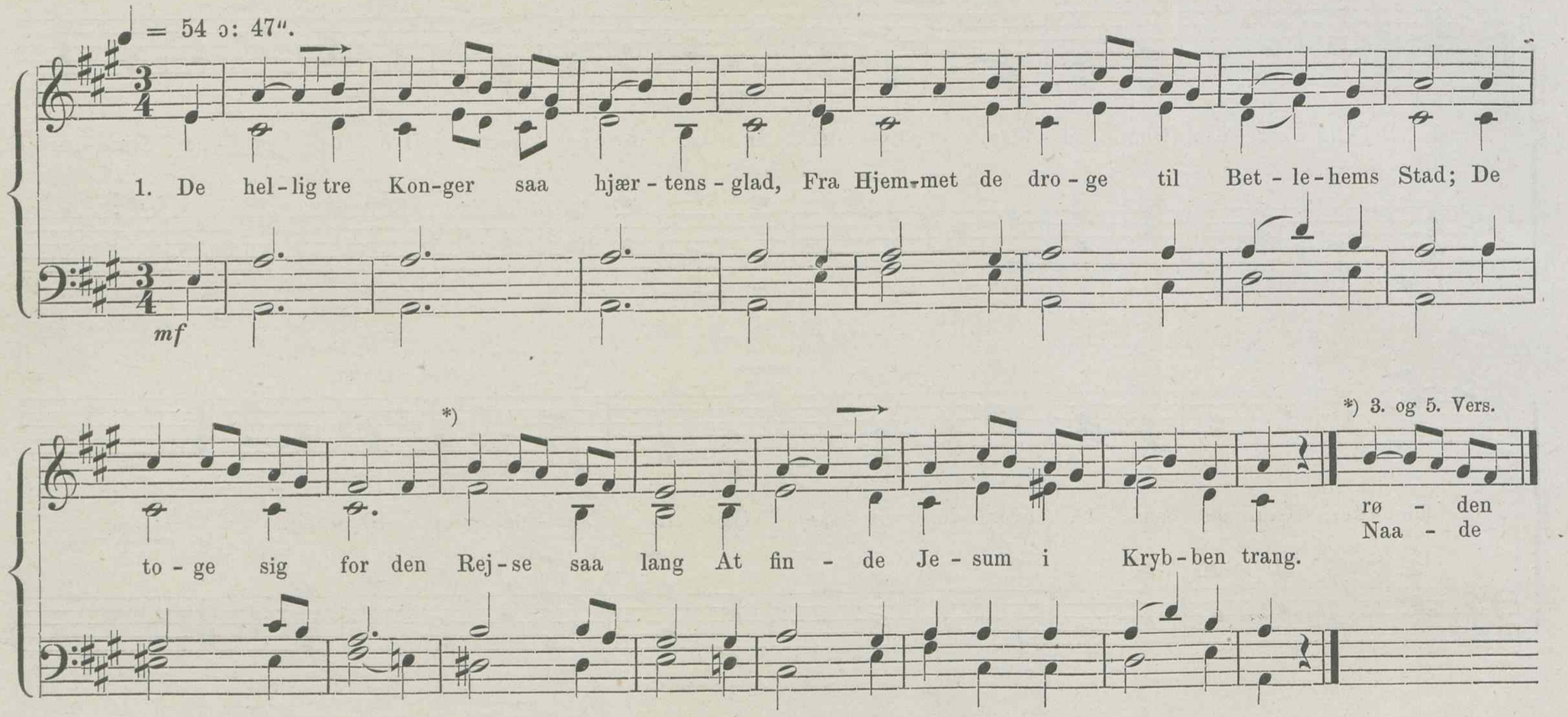
Stjærnen ledte vise Mænd
Til vor Herre Kristus hen;
Vi har og en Lede-Stjærne,
Og naar vi den følge gjærne,
Komme vi til Jesus Krist!

7.

Denne Stjærne, lys og mild,
Som kan aldrig lede vild,
Er hans Guddomsord, det klare,
Som han os lod aabenbare
Til at lyse for vor Fod.

N. F. S. Grundtvig.

Nr. 30. De hellig tre Konger saa hjærtensglad.

2.

En Stjærne dem viste til Jødeland
Og hen til den himmelske Frelsermand;
Og Barnet de funde, dejlig og skær,
Hos Oxe og Asen i Stalden der.

3.

Og ned de fulde paa deres Knæ,
Da Barnet de monne for Øje se;
Og Røgelse, Myrrha, røden Guld
De ofred den Herre saa frydefuld.

4.

Saa droge de hjemad til deres Land
Og prisede Gud, deres Skabermand;
Lad os ogsaa falde Herren til Fod,
Ham prise af hele vor Hu og Mod!

5.

Alt for den Stjærne fra Jakob klar,
For Kvisten af Israel aabenbar,
For Kilden, som sprang af Naade stor,
For Herren over alt Englekor!

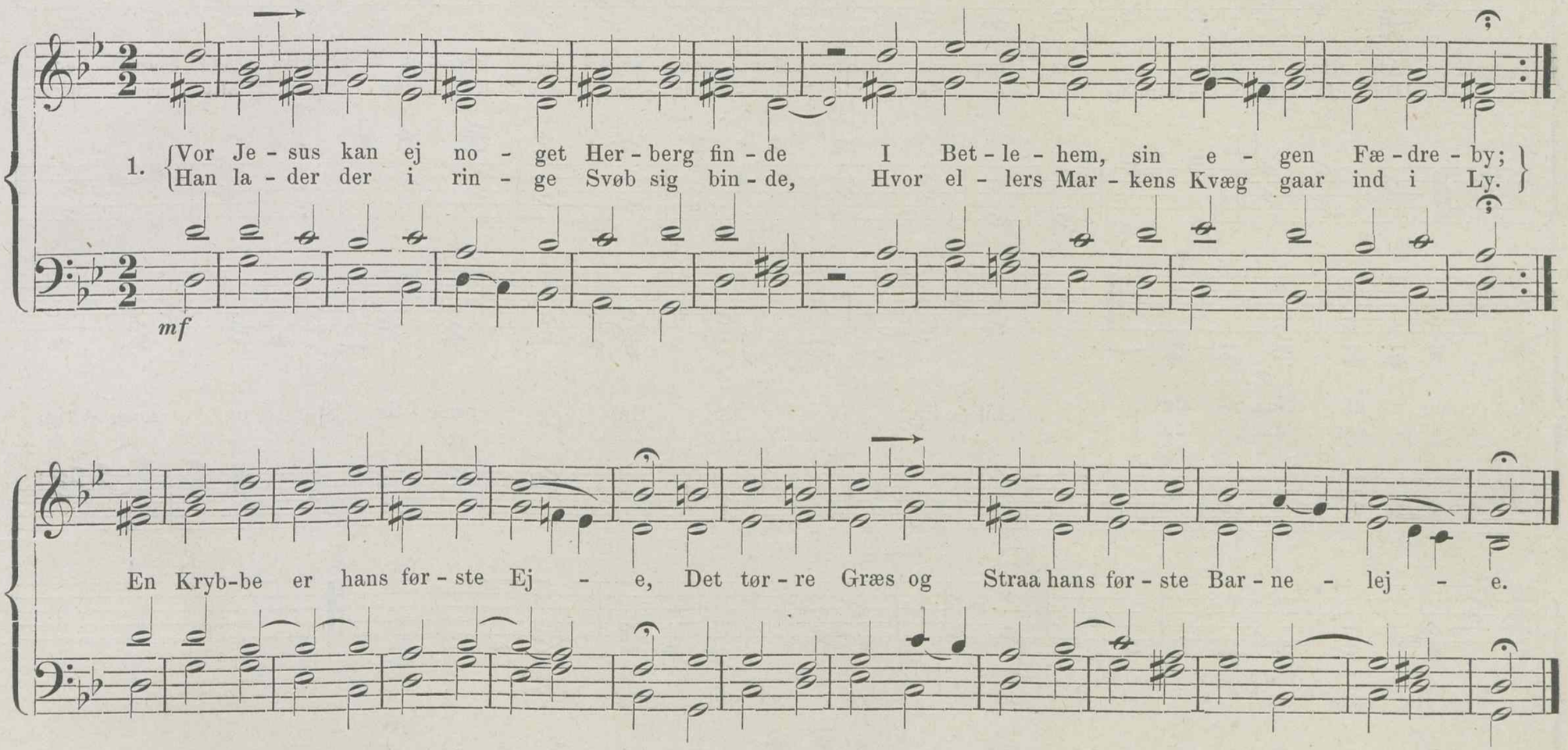
6.

Og synge som Kongerne hjærtensglad
En frydefuld Sang udi allen Stad,
Indtil vi hos ham, vor Glæde kom fra,
Kan synge evigt Halleluja!

Gl. Folkesang.

Nr. 31. Vor Jesus kan ej noget Herberg finde.

♩ = 76 ↄ: 24″.

2.

Den Herre har sig Fattigdom tilegnet,
Som alle gode Gaver har i Haand;
Den hellige blandt Syndere er regnet,
At han maa sønderrive vore Baand.
Nu er der Haab for alle døde,
I det Guds egen Søn paa Jorden lod sig føde.

3.

Velsignet være Herrens store Naade,
Hans store Magt til evigt Minde sat,
Som vidste paa vor Jammer Bod at raade
I denne underfulde Naades Nat;
Velsignet Mørke uden Lige,
Da Lyset selv brød frem af høje Himmerige!

4.

Saa vil vi os trods alle Fjender fryde;
Gud har os givet det, ham kjærest var,
Og lader alle Naadestrømme flyde;
Hvad er der, som han os ej givet har?
Saa være ham da ogsaa Livet,
Og hvad vi har, til Tak og evigt Offer givet!

Efter det tyske af H. A. Brorson.

Nr. 32. Af Højheden oprunden er.

♩ = 76 ɔ: 24″.

1. Af Høj - he - den op - run - den er En Mor - gen - stjær - ne, klar og skær, Af Sand - hed
Du Ja - kob - stam-mens nye - e Skud, Du Da - vids Søn, min Kon - ning prud, Mig fry - der

mf

og af Naa - de!
o - ver Maa - de!

Lif - lig, Ven - lig, Høj og præg - tig, Stor og mæg - tig,

Rig paa Ga - ver! Liv og Lys ved dig jeg ha - - ver.

2.

Du lille Barn, saa favr og skjøn,
Gud Faders og Mariæ Søn,
Hil dig, højbaarne Konning;
Du Lilje i mit Hjærterum,
Dit Trøstens Evangelium
Er sødt som Mælk og Honning;
Kjære
Herre,
Himlens Manna,
Hosianna!
Dig til Ære
Glad i Aanden vil jeg være.

3.

Min Sjæl i Herren fryder sig,
Naar mildelig du ser til mig
Med Miskundhedens Øje;
O Jesu Krist, min Frelser god,
Dit Ord, dit Legem og dit Blod
Jeg evig vil ophøje!
Tag mig,
Favn mig,
Gyd i Barmen
Himmelvarmen,
At din Naade
Ved dit Ord maa ene raade!

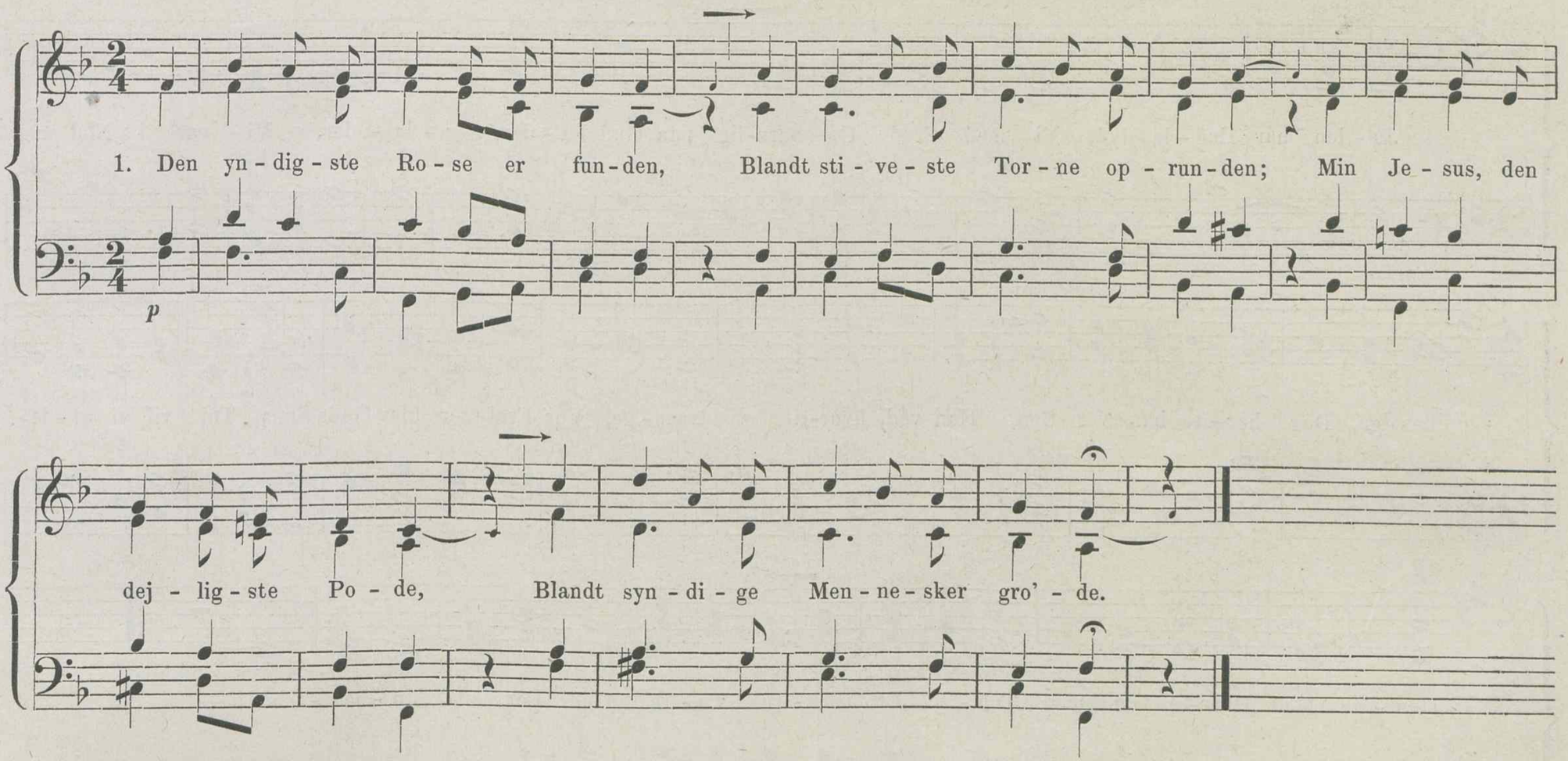
4.

Hvor saligt er mit Hjærte nu!
Mit ét og alt er, Jesu, du,
Den første og den sidste;
Du henter mig til Lov og Pris
I Himmeriges Paradis,
Naar Øjet her vil briste!
Amen,
Amen!
Kom du milde
Jesu lille,
Tøv ej længer;
Længselen mit Hjærte trænger!

Efter det tyske af H. Chr. Sthen; — N. F. S. Grundtvig.

Nr. 33. Den yndigste Rose er funden.

♪ = 80 ↄ: 21″.

2.

Alt siden vi tabte den Ære
Guds Billedes Frugter at bære,
Var Verden forvildet og øde,
Vi alle i Synden bortdøde.

3.

Da lod Gud en Rose opskyde
Og Sæden omsider frembryde,
At rense og ganske forsøde
Vor Slægts den fordærvede Grøde.

4.

Al Verden nu burde sig fryde,
Med Salmer mangfoldig udbryde;
Men mangen har aldrig fornummen,
At Rosen i Verden er kommen.

5.

Forhærdede Tidselgemytter,
Saa stive som Torne og Støtter,
Hvi holde I eder saa ranke
I Stoltheds fordærvede Tanke?

6.

Ak, søger de ydmyge Steder,
I Støvet for Frelseren græder!
Saa faa I vor Jesum i Tale,
Thi Roserne voxe i Dale.

7.

Min Jesu, du stedse skal være
Min Rose, mit Smykke, min Ære;
De giftige Lyster du døder
Og Korset saa liflig forsøder!

8.

Lad Verden mig alting betage,
Lad Tornene rive og nage,
Lad Hjærtet kun daane og briste,
Min Rose jeg aldrig vil miste!

H. A. Brorson.

Nr. 34. Julen har Englelyd.

♩ = 66 ↄ: 31″.

1. Ju - len har Eng - le - lyd, Vi med Fryd Os barn-lig paa Gud Fa - der For - la - der. Vi var i Nød saa

mf

læn - ge, Dog hør - te han vor Bøn, Han véd, hvor-til vi træn - ge, Vor Frel - ser blev Guds Søn; Thi vil vi al - le

sjun - ge Med Hjær-te og med Tun - ge Et Æ - re væ - re Gud For sit Ju - le - bud!

2.

Ret i en salig Tid
Kom han hid;
Til levende og døde
Gjenløde
De Ord, der fór saa vide
Til alle Tider hen
Om ham, som tog vor Kvide
Og gav os Fryd igjen,
Gik ned for os i Døden,
Som Sol i Aftenrøden,
Og stod i Morgengry
Op for os paa ny!

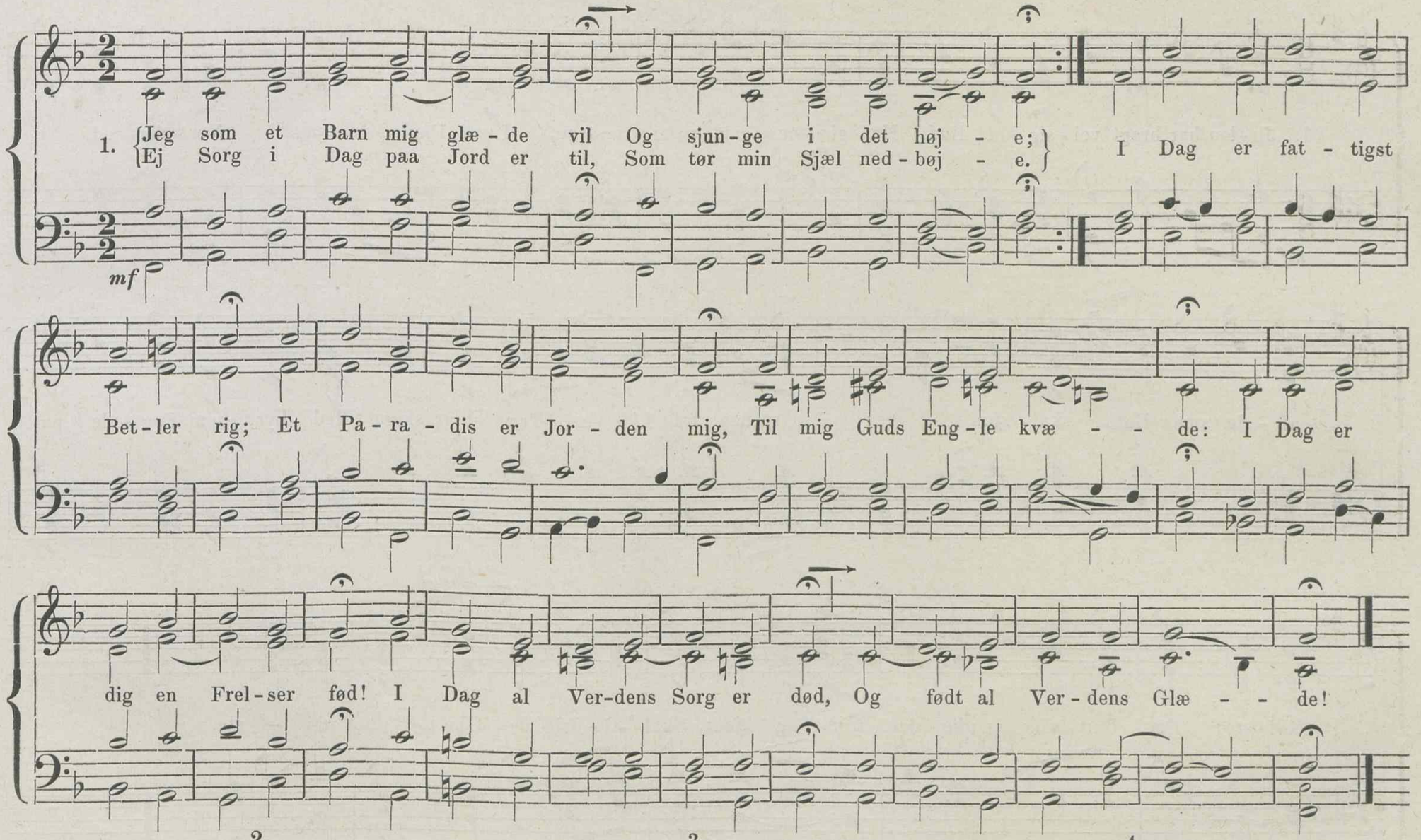
3.

Sorg er til Glæde vendt,
Klagen endt,
Vor Glæde skal hver Tunge
Udsjunge.
Syng med Guds Engleskare
Paa Jesu Fødselsdag
Om Fred i Sjælefare,
Gud Faders Velbehag,
Som vil al Sorgen vende
Til Glæde uden Ende,
Bær os paa Børnevis
Ind i Paradis!

Dansk-katholsk; — N. F. S. Grundtvig.

Nr. 35. Mel. „Et lidet Barn saa lysteligt“.

♩ = 84 ɔ: 19“.

2.

Ej Synd, ej Død i Verden mer
Mig knuge skal og tvinge,
Jeg Naadens Dør oplukket ser,
Min Sjæl har Englevinge.
En Konge blev i Dag mig fød;
Det lille Barn paa Moders Skjød
Al Verdens Nød betvinger.
Hans Rige Himmel er og Jord;
Den Konge evig Tro jeg svor,
Og han min Sjæl gav Vinger.

3.

Flyv højt, min Sjæl, flyv barnefro,
Vær salig i hans Rige!
Med Kjærlighed, med Haab og Tro,
Hans Kraft mig ej skal svige;
I Klude svøbt, i Krybbe lagt,
Det Barn har over Stormen Magt
Og over Havets Bølger;
Ej Jord, ej Luft, ej Ild, ej Vand,
Ej Mørkets Magter røre kan
Den Sjæl, som Herren følger.

4.

Kom, høje, ringe, store, smaa,
Enfoldige med vise!
Lad os til Jesu Krybbe gaa
Og Verdens Frelser prise!
Forgjæves lyse Stjærnen ej!
Se, Konger følge Hyrdens Vej!
Hør, Himlens Engle kvæde!
I Dag er os en Frelser fød,
I Dag al Verdens Sorg er død,
Og født al Verdens Glæde!

B. S. Ingemann.

Nr. 36. Julen har bragt velsignet Bud.

♪ = 66 ↄ: 31″.

1. Ju-len har bragt vel-sig-net Bud, Nu glæ-des gam-le og un-ge, Hvad Engle-ne sang i Ver-den ud, Nu al-le smaa Børn skal sjun-ge; Gre-nen fra Li-vets Træ staar skjønt Med Lys, som Fug-le paa Kvi-ste; Det Barn, som sig glæ-der fromt og kjønt, Skal al-drig den Glæ-de mi-ste.

mf

2.

Glæden er Jordens Gjæst i Dag
Med Himmelkongen den lille;
Du fattige Spurv, flyv ned fra Tag
Med Duen til Julegilde;
Dans, lille Barn, paa Moders Skjød,
En dejlig Dag er oprunden;
I Dag blev vor kjære Frelser fød
Og Paradisvejen funden.

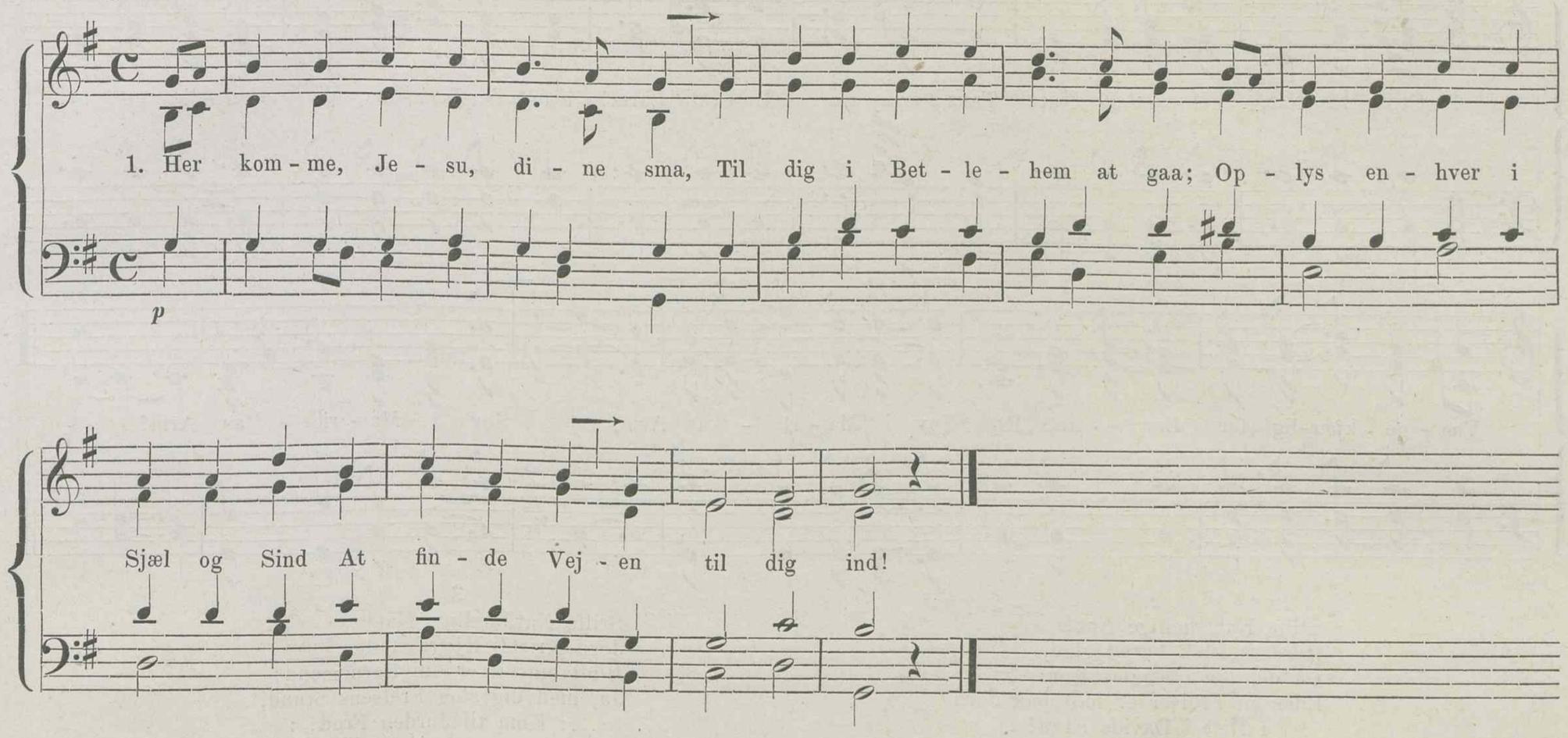
3.

Frelseren selv var Barn som vi,
I Dag han laa i sin Vugge;
Den Have, Guds Engle flyve i,
Vil Jesus for os oplukke;
Himmerigs Konge blandt os bor,
Han Juleglæden os bringer,
Han favner hver Barnesjæl paa Jord
Og lover os Englevinger.

B. S. Ingemann.

Nr. 37. Her komme, Jesu, dine smaa.

♩ = 54 ɔ: 47".

2.

Vi løbe dig med Sang imod
Og kysse Støvet for din Fod;
O salig Stund, o klare Nat,
Da du blev født, vor Sjæleskat!

3.

Velkommen fra din Himmelsal
Til denne Verdens Skyggedal,
Hvor man dig intet andet bød
End Stald og Krybbe, Kors og Død.

4.

Men, Jesu, ak! hvor gaar det til,
At dog saa faa betænke vil
Den inderlige Kjærlighed,
Som drog dig til os arme ned?

5.

O, drag os smaa dog til dig hen,
Vor søde fromme Sjæleven!
At hver af os saa inderlig
I Troen maa omfavne dig.

6.

Lad Verden ej med al sin Magt
Os rokke fra vor Daabes Pagt,
Men giv, at al vor Længsel maa
Til dig, til dig alene staa!

7.

Saa skal det ske, at vi engang,
Blandt alle Helgens Jubelsang,
I Himlens søde Paradis
Skal prise dig paa Englevis.
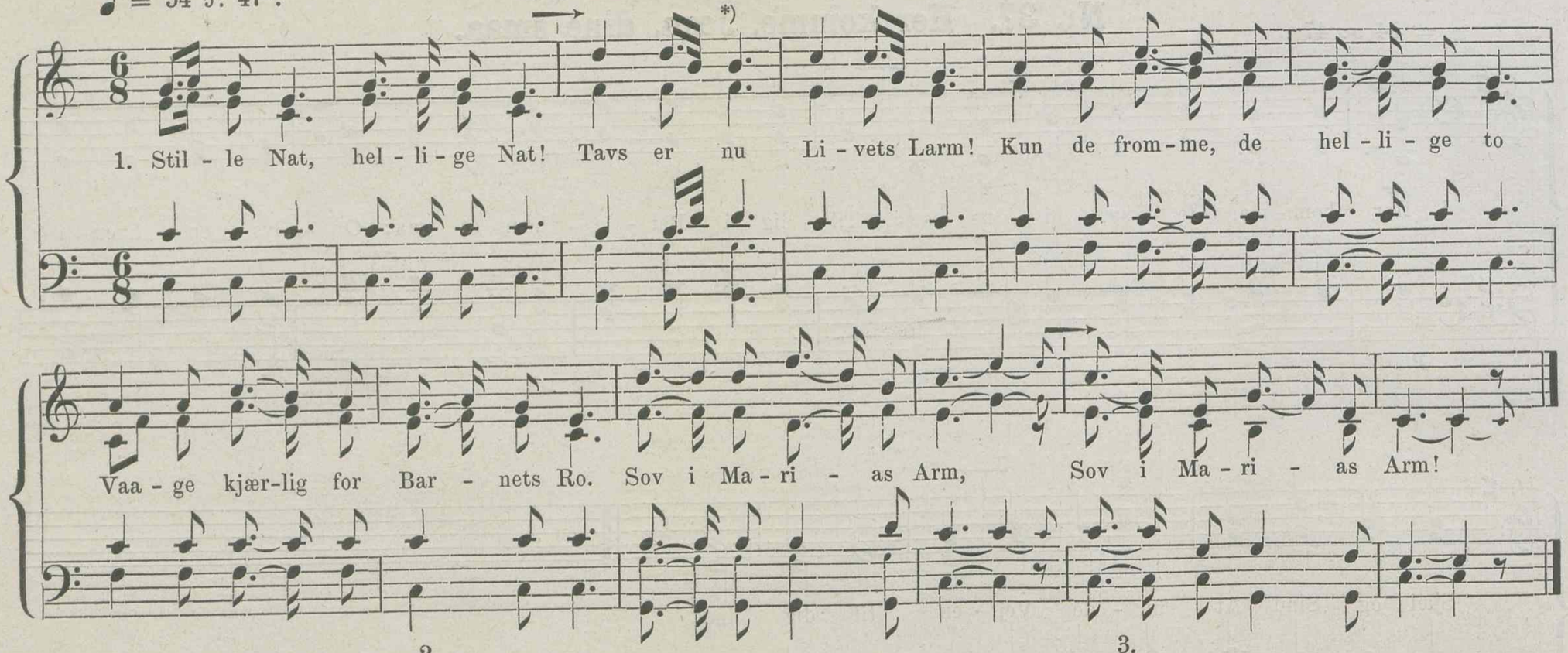
8.

Her staa vi nu i Flok og Rad
Om dig, vort skjønne Hjærteblad,
Ak hjælp, at vi og alle maa
I Himlen om din Trone staa!

H. A. Brorson.

Nr. 38. Stille Nat, hellige Nat.

♪ = 54 ɔ: 47″.
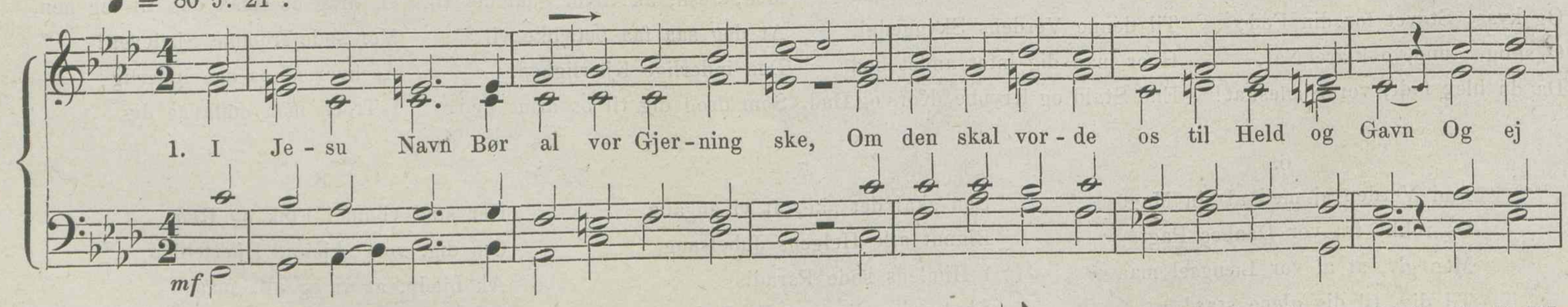

2.
Stille Nat, hellige Nat!
Hyrders Flok lytted glad,
Da det lød i Engles Kor:
Eder en Frelser er født paa Jord
|: Hist i Davids Stad! :|

3.
Stille Nat, hellige Nat!
Jesu Krist! Kjærlighed
Blidt omsvæver din Barnemund;
Ja, med dig slog Frelsens Stund,
|: Kom til Jorden Fred! :|

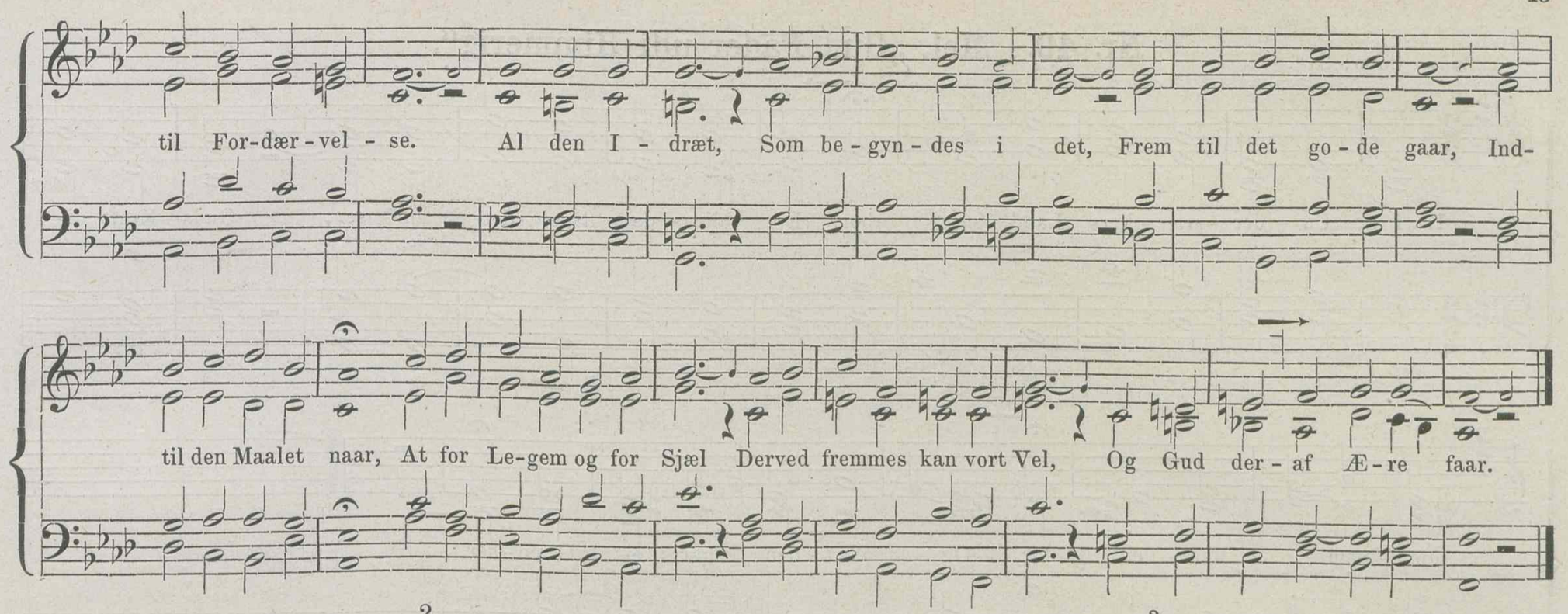
Efter det tyske af A. P. B.

Nr. 39. I Jesu Navn.

♩ = 80 ɔ: 21″.

*) Ved Benyttelsen af nærværende Mel. til Nr. 161 og Nr. 454 i Rosk. Sbg. deles denne Node i ♩ ♪; men S. Nr. 161 har faaet sin egen Melodi under Nr. 157, hvorefter ogsaa S. Nr. 454 kan synges.

2.

I Jesu Navn,
Paa Jesu eget Bud
Paakalde vi med Tillid Herrens Navn,
Prise vi med Tak vor Gud.
Mægtig han er,
Hvad han byder, det sker,
Al Godhed er hos Gud;
Al Visdom er hos Gud;
Stadig vi da haabe maa,
At, naar ham vi lide paa,
Alting heldig falder ud.

3.

I Jesu Navn,
Vi leve og vi dø;
I Livet han os holder i sin Favn,
Han os favner, naar vi dø.
Engang han skal
Ved sit mægtige Kald
Os vække vældelig
Og føre os til sig;
Jesu, som os har forløst,
Dig vi da med Englerøst
Synge Pris evindelig.

Af en ubekjendt Forfatter (1645);.— Ev.-kr. Sbg.

(Til samme Melodi.)

1.

Din Sæd udstrø,
Du store Sædemand!
Lad spire, Herre, Ordets Himmelfrø!
Giv det Rod i fremmed Land!
Spirer det ej
Paa den alfare Vej,
Vil Tjørn, vil Klippegrund
Det kvæle for en Stund,
Herre, i den gode Jord,
Hvor et ydmygt Hjærte bor,
Giv det Roden, stærk og sund.

2.

Af helligt Frø
Lad hellig Vækst opstaa!
Lad den i Jordens kolde Luft ej dø!
Aandens Himmel vil den naa.
Fromhed og Tro,
De retfærdiges Ro,
Det Haab, som ej forgaar,
Af himmelsk Rod opstaar;
Kjærligheden, høj og stor,
Himmelfrugten er paa Jord
Af den Sæd, Guds Søn udsaar.
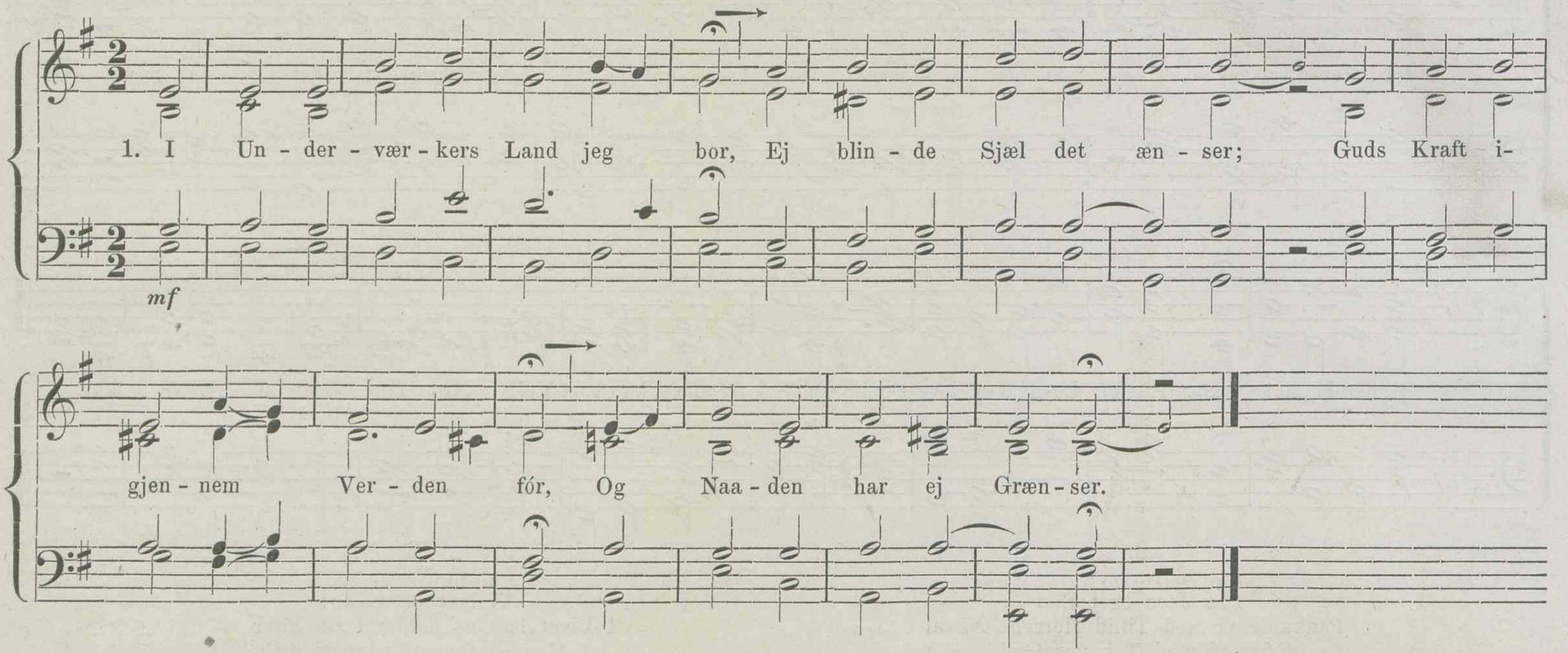
3.

Jeg har det hørt,
Det Salighedens Ord;
O Frelser, hvor din Røst har Sjælen rørt,
Stille Himmelspiren gror.
Skal den ej dø,
Skal af Evigheds Frø
Den Spire foldes ud,
Som stræber fromt mod Gud —
Herre, send mig da din Aand;
Frelser, skjærm med hellig Haand
Evighedens Planteskud.

B. S. Ingemann.

Nr. 40. Mel. „Gud Fader udi Himmerig“.

♩ = 80 ↄ: 21″.

2.
Den Herre ej forglemmer mig,
Som Ørknens Fugl ej glemmer;
Han hører spæde Ravnes Skrig,
Han Dyrets Suk fornemmer.
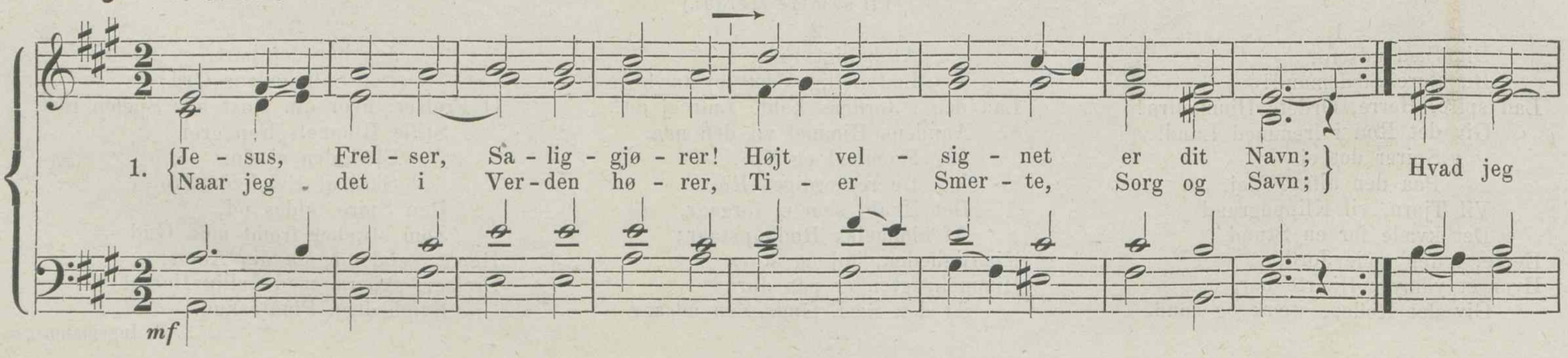
3.
Han kommer fattig Spurv i Hu,
Han Markens Lilje klæder;
Han skjærmer underfuldt endnu
Den Orm, min Fod nedtræder.

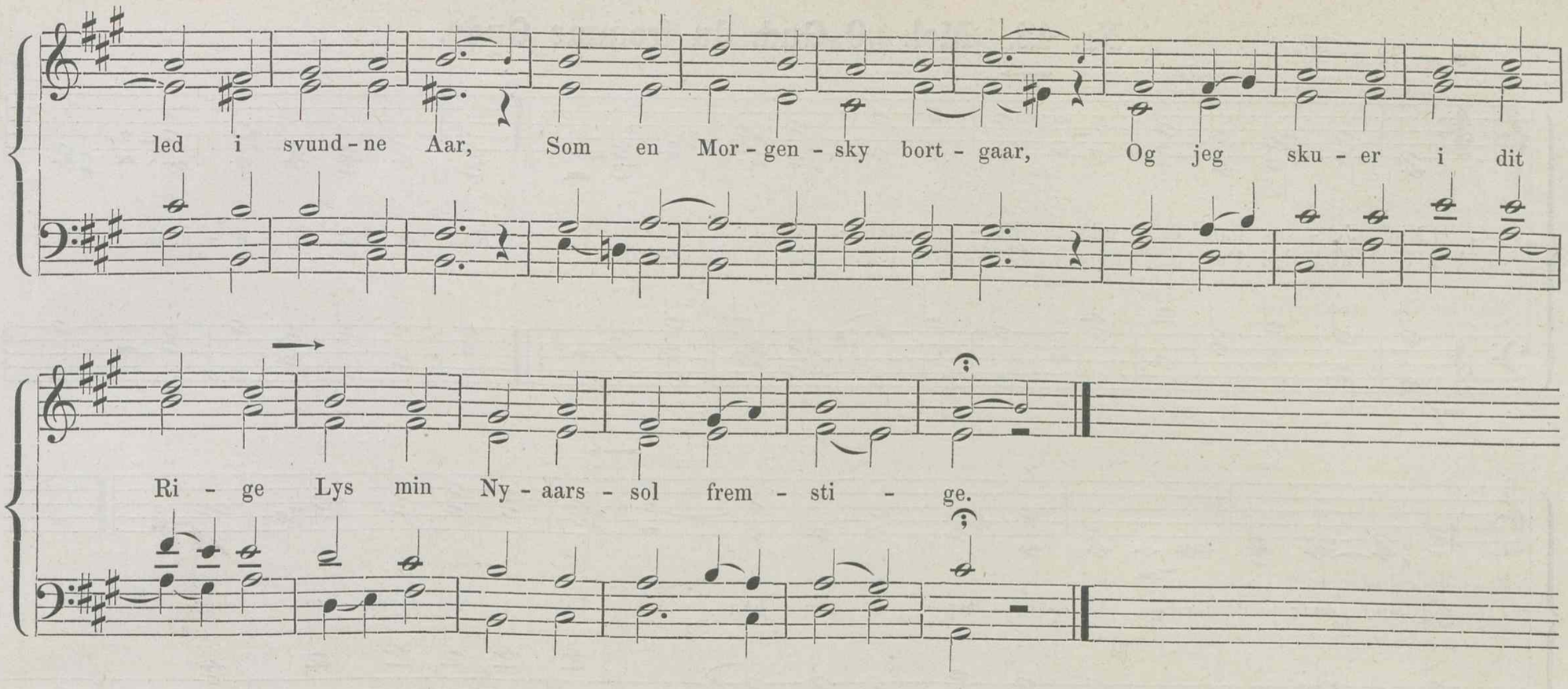
4.
O Gud, hold over os din Haand,
Og ingen Ørk er øde;
Opliv al Verden med din Aand,
Og leve skal de døde.

B. S. Ingemann.

Nr. 41. Jesus, Frelser, Saliggjører.

♩ = 80 ↄ: 21″.

2.

Jesus! naar dit Navn jeg hører,
Hører jeg en himmelsk Klang;
Sjælens dybe Grund sig rører,
Jeg fornemmer Engles Sang;
Før din store Dag frembrød,
Før du laa i Moders Skjød,
Hørte Jorden Englens Tunge
Salig her dit Navn udsjunge.

3.

Jesus! naar dit Navn jeg siger,
Bøjer sig mit Knæ mod Jord,
Aanden mod din Himmel stiger,
Hjærtet haaber, elsker, tror.
I dit Navn henvandrer jeg
Frydefuld Gudherrens Vej
Til den Nyaars-Morgenrøde,
Naar jeg salig dig skal møde!

B. S. Ingemann.

(Til samme Melodi.)

1.

Dagen synker, Lyset svinder,
Hvorfor saa vemodig nu?
Kaste døde Glæders Minder
Deres Skygger i din Hu?
Nævn for Gud med Haabets Navn
Dine Længsler, dine Savn!
Er hans Kraft dig nu forborgen,
Solen rinder op i Morgen.

2.

Vælter Mørket Frygtens Byrde,
Syndens Banghed paa dit Sind?
Kristus, alle Sjæles Hyrde,
Ej ved Hjorden slumrer ind!
Kast paa ham din tunge Nød;
Han vil ingen Synders Død.
Ej din Skyld vil ham besvære;
Kristi Kors kan meget bære!

3.

Gjør dig Nattens Varsler bange?
Sæt din Tro mod Dødens Magt!
»I min Faders Hus er mange
Boliger«, har Jesus sagt.
Tusendvis gaa Stjærner frem,
Finder Sjælen der sit Hjem?
Véd jeg det? Men fast forvisset
Er et Lysets Sted mig hisset!

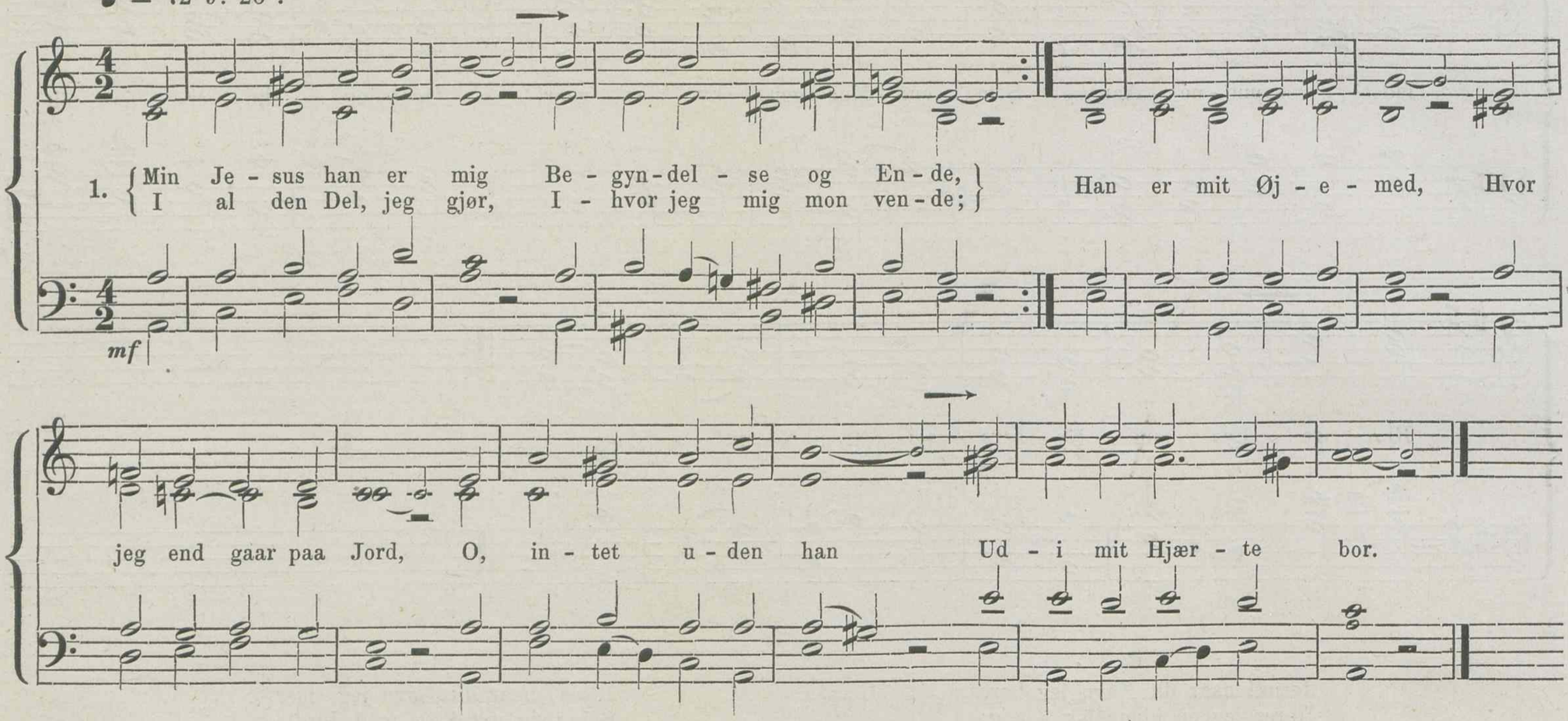
4.

Vær i Herren tryg og stille!
Tag i Troen Jesu Fred!
Ingen Nat skal kunne skille
Dig ved deres Kjærligked;
Ikke Døgnets mørke Stund,
Ej det sidste Søvnens Blund.
Al din Hvile Naaden freder,
Vækker dig til Haab og Glæder!

C. J. Boye.

Nr. 42. Mel. „O Gud, du fromme Gud“.

♩ = 72 ɔ: 26“.

2.
Naar jeg kun Jesum har,
Hvad skjøtter jeg om Jorden,
Hvad agter jeg paa Slud,
Paa Storm og Ild og Torden?
Hans Kjærlighed den gjør
Hver Byrde mig til Lyst!
Jeg intet uden ham
Vil huse i mit Bryst.
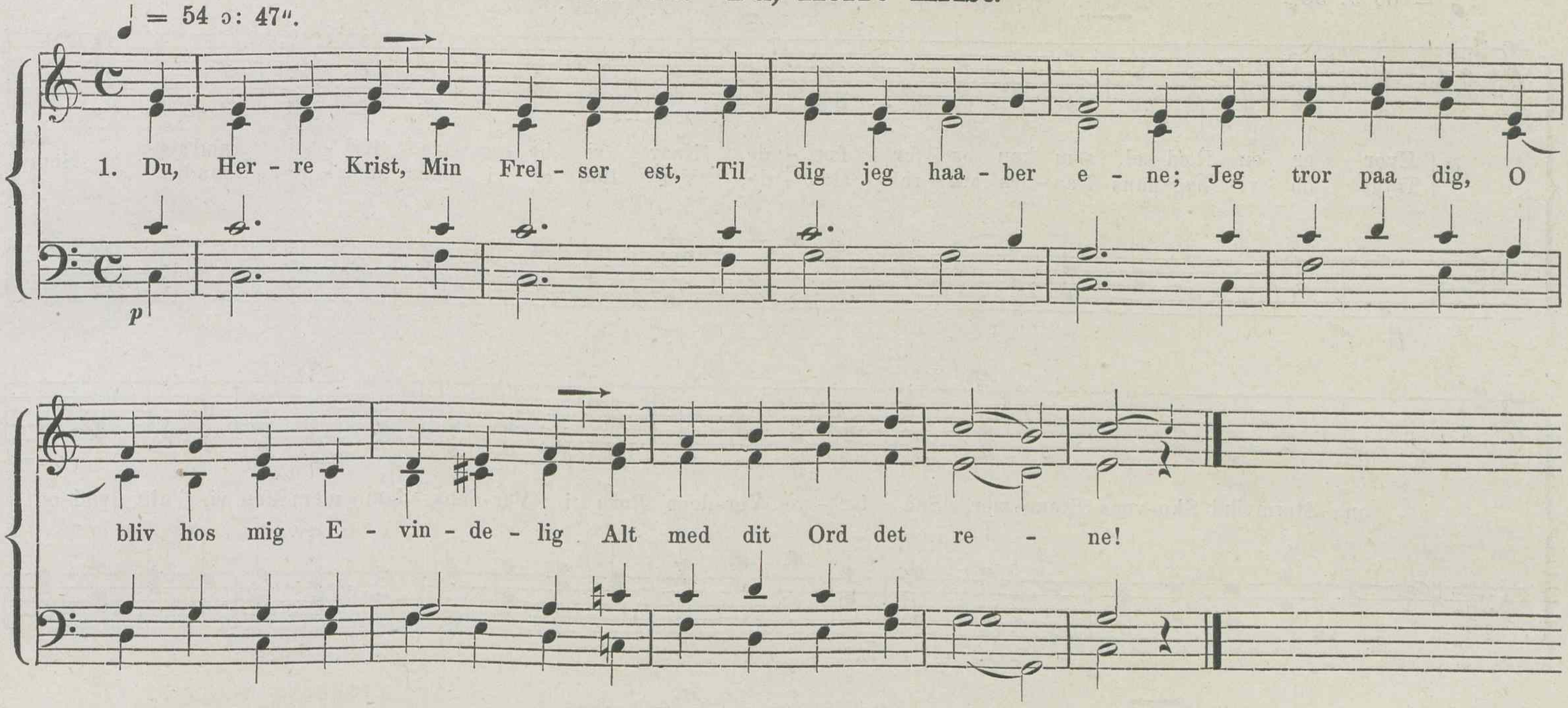
3.
Med Jesu vaager jeg,
Med Jesu vil jeg sove,
Med Jesu gaar jeg glad
Og alting frisk tør vove;
Med Jesu jeg engang
Gaar til mit Hvilested,
Det er jo ej at dø,
Naar Livet følger med.

4.
Min Jesu, før mig selv
I alle mine Dage
Ej uden dig et Trin
Paa denne Jord at tage!
Skal jeg mig føre selv,
Forføres jeg saa let,
Men fører du mig, da
Er al min Vandring ret.

5.
Dig vil jeg ganske mig
Med Liv og Sjæl hengive,
I Tanke, Gjerning, Ord
Dig tjene her i Live;
Forsmaa det Offer ej,
Lad mig dog være din,
Gjør med mig, hvad du vil,
Din Villie er min!

Efter det tyske ved H. A. Brorson; — Ev.-kr. Sbg.

Nr. 43. Du, Herre Krist.

2.

Jeg slaar min Lid
Nu og altid
Kun til din rige Naade;
O Jesu sød,
Hjælp mig af Nød,
Ja, for din Død
Frels mig fra Synd og Vaade!

3.

Gaar Sorgen paa,
Din Sjæls Attraa
Er altid at husvale;
Hvad Nød er der,
Hvor du er nær,
O Herre kjær!
Dig mon jeg mig befale.

4.

Jeg være vil,
O Jesu mild,
Hvor du mig helst vil have;
Jeg lukker ind
I Sjæl og Sind
Dig, Herre min,
Med al din Naadegave.

5.

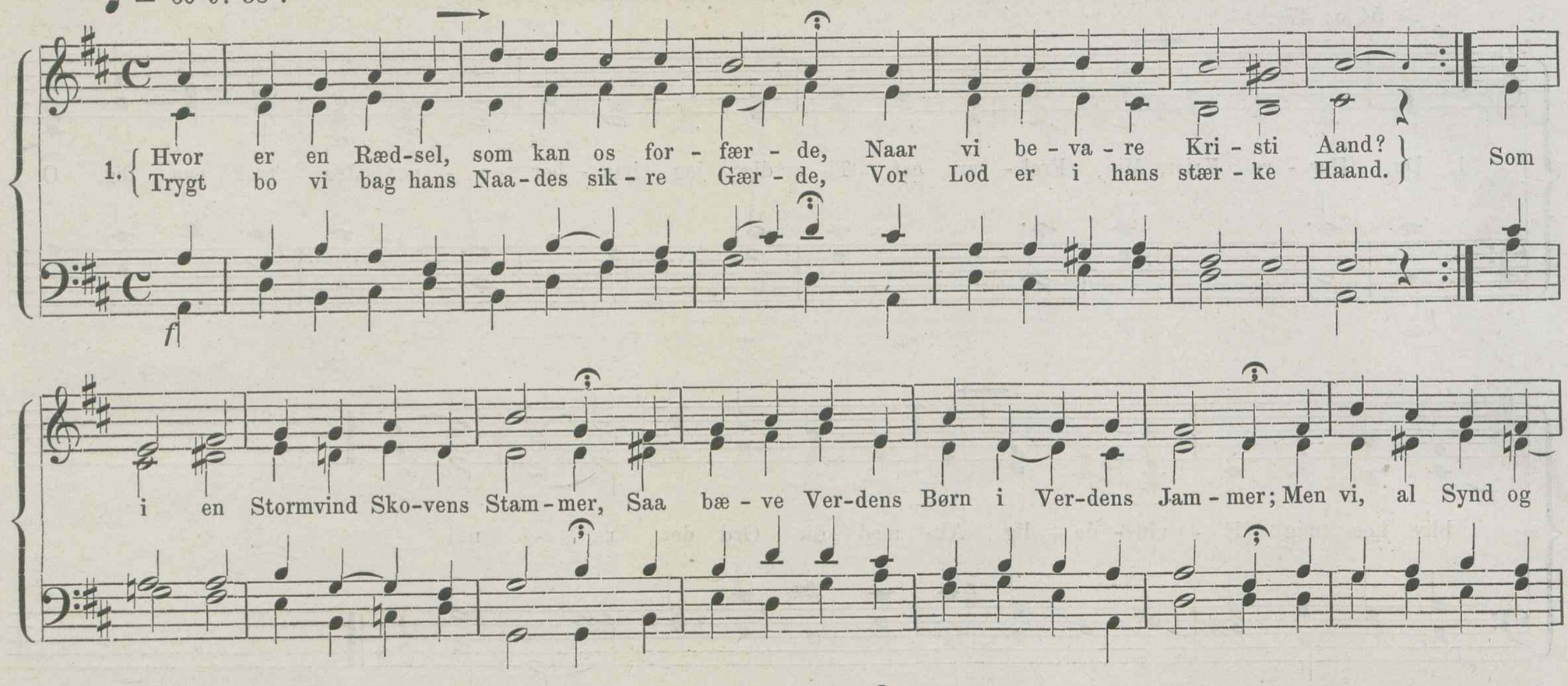
Da véd jeg vist,
O Jesu Krist,
Du vil mig ej forlade;
Du siger saa:
Kald du mig paa,
Hjælp skal du faa,
Og intet skal dig skade!
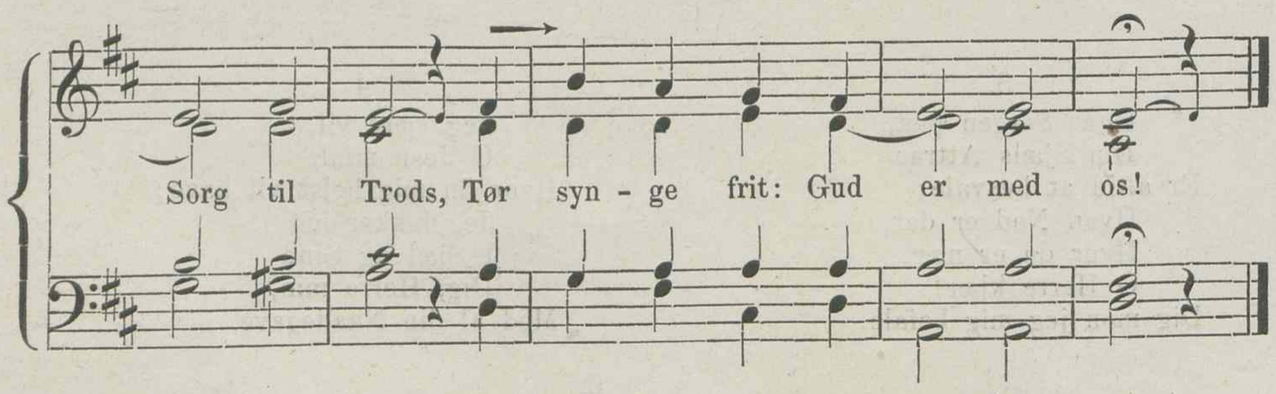
6.

Giv os, o Gud,
Vi paa dit Bud
Maa leve saa tilsammen,
At vi hos dig
Evindelig
I Himmerig
Kan faa din Glæde! Amen.

H. Chr. Sthen.

Nr. 44. Mel. „Lovsynger Gud, den vældige, den vise.“

2.

Se, en Immanuel til Tegn os sattes
I Jesu Krist til evig Tid,
At aldrig skal os Hjælp og Redning fattes
I Troens Kamp og gode Strid.
Vor stærke Fader i det høje
Ved ham har taget bort vor Sorg og Møje
Og ladet større Held os spaa,
End hvad vi bede og forstaa.

3.

Ved dig, Immanuel, skal vindes Freden;
Gud var med os i Kraftens Bliv,
Hvorved det Støv, du vandred i her neden,
Blev dannet i din Moders Liv.
Du skyldfri Søn af Davids Datter,
Ved dig vort tabte Held skal vindes atter;
Du rene Skud af Davids Rod,
Af dig vi drage Styrke god.

4.

Gud var med os i al din Daad og Tale,
I hver en Tanke af din Aand,
I hvert af dine Fjed i Syndens Dale,
I Underkraften af din Haand,
I hvert dit Suk, i al din Kvide,
I dine Saar, i Blodet af din Side
Og i din Død paa Korsets Pæl,
Uskyldige Immanuel!

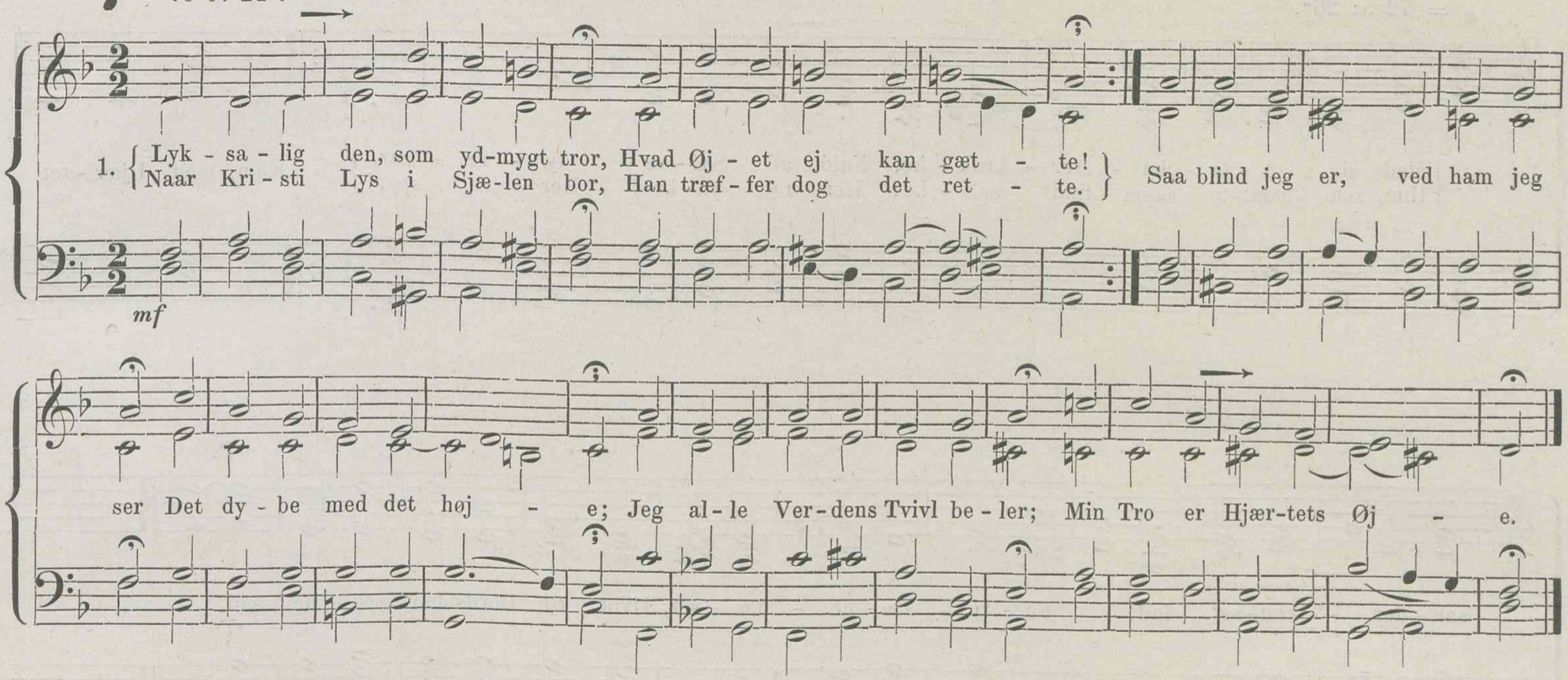
5.

Gud var med os i Glansen fra det høje,
Da Graven brast paa tredje Dag,
Og i dit Sejerstog fra Kampens Møje
Til Hjemmet efter vunden Sag.
Gud er med os, til Verden svinder,
I Daabens Pagt og i din Nadvers Minder,
I Aandens Værn mod Synd og Sorg,
Immanuel, du Klippeborg!

M. N. Schmidt.

Nr. 45. Mel. „Mit Haab og Trøst og al Tillid.“

♩ = 76 ɔ: 24″.

2.

Der spørges vel saa mangt »Hvorfor?«
Naar Sorgens Skygger stige;
Hvorfor mig Skæbnen tit er haard,
Jeg kan ej altid sige.
Men Herren gjemmer mig en Skat
Til Løn for al Slags Møje;
Det ser jeg grandt i Mulm og Nat;
Min Tro er Hjærtets Øje.

3.

Saa mangt et utaalmodigt »Naar?«
Bli'r spurgt i Modgangs Tider,
Mens Dagen sent med Taarer gaar,
Og Natten langsomt glider.
Naar hjælper mig min Fader kjær?
Det véd jeg ej saa nøje;
Men det jeg ser, at han er nær;
Min Tro er Hjærtets Øje.

4.

Min Fremtids Skjul er rullet ned,
Fordulgt er næste Morgen;
Men Herrens Visdom er min Fred,
Ej den er mig forborgen.
Jeg kan med trøstigt Velbehag
I Haabet mig fornøje;
Enhver min Dag er Herrens Dag;
Min Tro er Hjærtets Øje.

5.

Jeg ser vel ej i Himlen ind,
Hvor skarpt jeg ogsaa stirrer;
De stærke Straaler gjør mig blind,
Og Skyen mig forvirrer.
Men dog jeg kjender Himlens Havn,
Hvor ingen Storm tør støje;
Jeg styrer did i Jesu Navn;
Min Tro er Hjærtets Øje.

C. J. Boye.

Nr. 46. Med sin Alabasterkrukke.

♩ = 72 ɔ: 26″.

1. Med sin A - la - ba - ster - kruk - ke, Fuld af Sal - ve dy - re - bar,
Hun, som maat-te skam - fuld suk - ke: Her - re, yn-kes! Her - re, spar!
Kom, med Hjær - tet

p

søn - der - knu-set, Ind i Fa - ri - sæ - er - hu - set, Hvor til Bords den re - ne sad.

2.

Synderinden kom med Rødme,
Krukken brat hun sønderbrød,
Salven dyrebar med Sødme
Over Herren hun udgød,
Lod og sine Taarestrømme
Herrens Fødder oversvømme,
Tørred med sit Hovedhaar.

3.

I min Barm, som denne Kvinde,
Hjærtet føler Banghed stor,
Sniger, som den Synderinde,
Sig til dig ved Naadens Bord,
Rødmer, blegner, føler Vaanden,
Eftergjør det alt i Aanden,
Sukker: Herre, ynkes, spar!

4.

Som min Gud jeg dig vil dyrke,
Som en Sol for mig oprind!
I min Sjæl er Mulm og Mørke,
Midnat uden Maaneskin;
Se dog til mig! — Fra det høje
Spejle sig dit Soleøje
I min stille Taareflod!

Efter det græske ved N. F. S. Grundtvig.

Nr. 47. Jeg kjender ham, hvem jeg har overgivet.

♩ = 80 ɔ: 21″.

1. Jeg kjen - der ham, hvem jeg har o - ver - gi - vet Min he - le Sjæl til e - vig
Han Vej - en er og Sand - he - den og Li - vet, Han ned til os med Naa - dens

mf

Ej - en - dom,
Fyl - de kom;
O, vel mig, Je - sus, dig jeg kjen - der, Til dig som Frel - se - ren min

Til - lid sig hen - ven - der.

2.

Lyksalige de Øren, som dig hørte,
Lyksalige de Øjne, som dig saa',
Da du dit Liv blandt Menneskene førte,
Du, som for os i Døden vilde gaa!
Men jeg skal og en Gang med Glæde
Dit Ansigt skue hist i Herlighedens Sæde.

3.

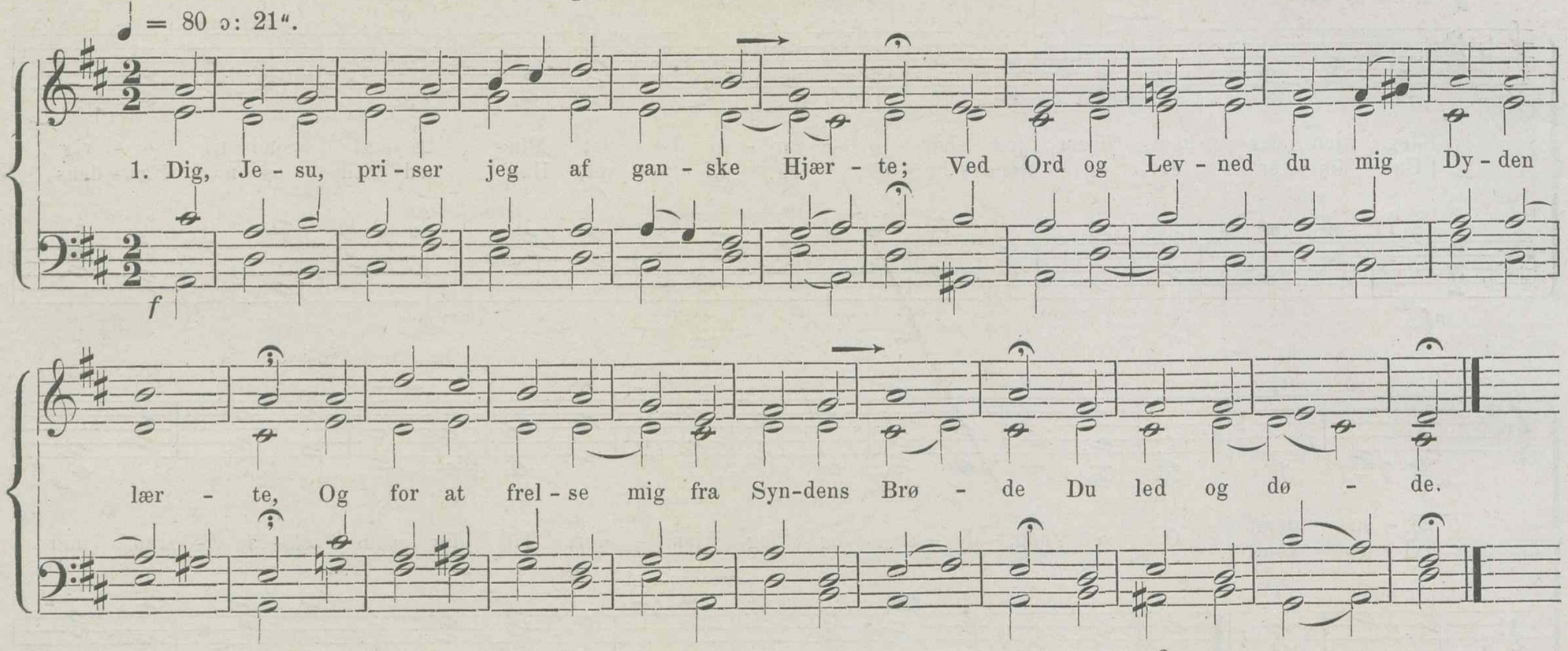
O søde Haab, o Trøst foruden Lige!
Din stærke Haand oplod mig Himmelen,
Og fra mit Bryst tit Længselssukke stige
At komme did, hvor du for os gik hen;
O, jeg hos dig skal have Livet
Og se den Herlighed, din Fader dig har givet.

4.

Min Jesu, lad mig altid dig tilhøre,
Din Aand, din Kraft vejlede mine Fjed,
At sikre Trin jeg maa paa Banen gjøre
Og naa mit Maal, en evig Salighed!
Paa dig jeg tror, paa dig jeg haaber,
Og vist du hører den, der dig med Tro anraaber.

H. Kampmann.

Nr. 48. Dig, Jesu, priser jeg af ganske Hjærte.

2.
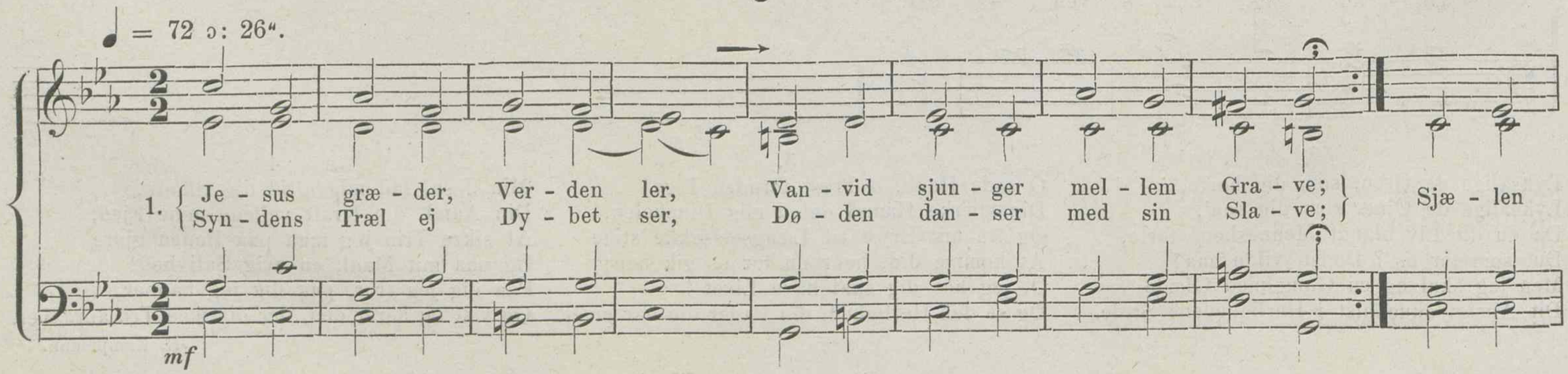
Dog, lad ej blot min Sang din Pris udbrede,
Til Tro og Kjærlighed din Aand mig lede,
Og styrk mig selv mod syndig Lyst at kæmpe
Og den at dæmpe!
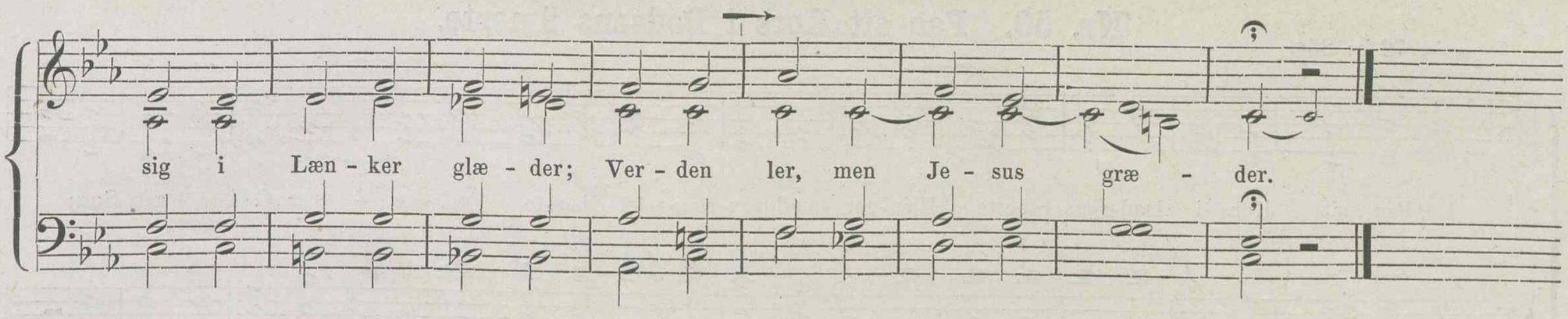
3.

Da skal og kan mig intet fra dig vende;
Jeg er og bliver din til Livets Ende,
Og hisset jeg igjennem Evigheder
Din Pris udbreder.

Efter det tyske af H. A. Brorson; — Riber.

Nr. 49. Jesus græder, Verden ler.

2.

Enden kommer; Ve, o Ve!
Fangne Sjæl, afryst din Lænke!
Kan du Jesu Graad ej se,
Kan du paa din Fred ej tænke?
Græd forgjæves, Verdens Dommer,
Ve da, Ve, naar Enden kommer!

3.

Jesus græder; smelt, hvert Bryst,
Vaagn, hver syndig Sjæl, som sover;
Bæv, o Verden, i din Lyst,
Dig det er, han græder over.
Brister, brister, Mørkets Kjæder,
Smelt, hvert Hjærte; Jesus græder!

B. S. Ingemann.

(Til samme Melodi.)

1.

Kristus gaar til Kedrons Bæk;
Sagtelig med Sorg den risler;
Rundt omkring i Græs og Hæk
Bugter Snogen sig og hvisler;
En kun vil de alle stinge,
Bitre Smerte Jesum bringe.

2.

Knus den, Mester! i dens Blod,
Før den naar sin onde Glæde!
Slangens Hoved med sin Fod
Har da Magt at søndertræde.
Hjærtet bryder ud i Taarer,
Dersom Dødens Braad dig saarer.

3.

Kristus staar ved Kedrons Bæk;
End er Tid at gaa tilbage.
Blomsten vaagner op med Skræk,
Dybe Suk fra Busken klage,
Hviske gjennem Nattens Vinde:
Mørket haver ondt i Sinde!

4.

Al Naturen har ham kjær;
Tit han gik i Mark og Skove,
Frydede Guds Blomsterhær
Ved dens Herlighed at love.
Nu den gyser ved hans Fare,
Vil saa gjærne ham bevare!

5.

Hør, o Jesu, Nattens Røst!
Judas venter med sin Skare!
Kan ej Jorden finde Trøst,
Frelses ud af Syndens Snare,
Uden du skal Døden møde?
Maa du lide, skal du bløde?

6.

Kristus over Kedron gaar;
Kjærlig al vor Nød han vejer
Mod den Kval, ham forestaar;
Kjærligheden vinder Sejer.
Alt han lader Gud beskikke;
Spares kan han, — vil det ikke.

7.

Jesu! til din Smertes Vej
Bitter Vemod Tanken leder!
Styrk mig, at forgjæves ej
Over dig mit Øje græder!
Du min Taare selv velsigne!
Giv mig Kraft til dig at ligne!

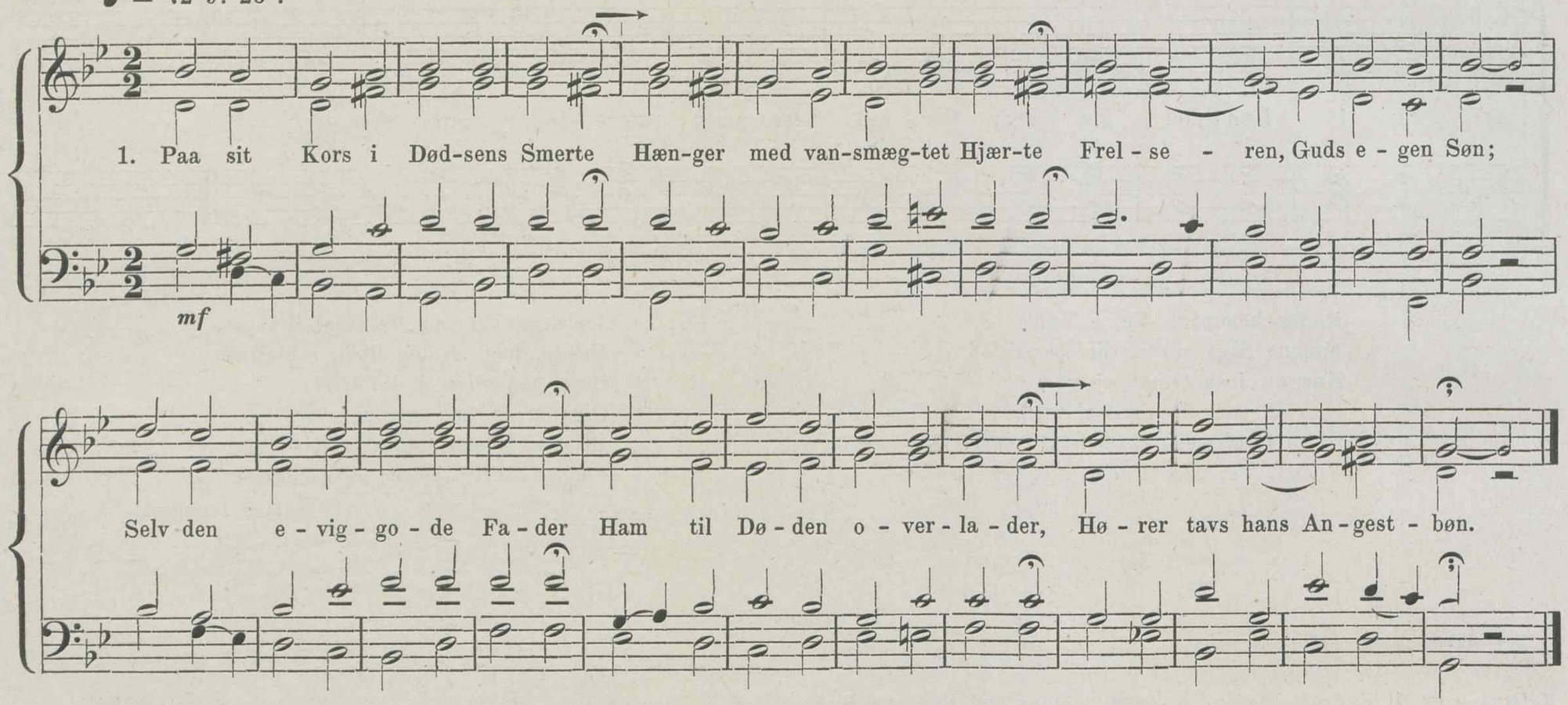
8.

Oprejs Modet ved din Aand,
Naar i Prøvens Stund det svigter,
Naar jeg vejer i min Haand
Verdens Lyst mod tunge Pligter!
Lad mig Verden overmande,
Stærk, som du, ved Kedrons Vande!

C. J. Boye.

Nr. 50. Paa sit Kors i Dødsens Smerte.

♩ = 72 ɔ: 26″.

2.

Ak, hvor ængstet, hvor bedrøvet,
Hver en Vennetrøst berøvet
Er den ømme Frelsers Sjæl!
Lidelsernes Kalk uddrikke
Maa han, skal han, ellers ikke
Naas hans Hensigt og mit Vel.

3.

Hvo kan tænke paa den Smerte
Uden med et saaret Hjærte,
Om endog en Synder led?
Men her lider han, den høje;
Smelt, mit Hjærte, græd, mit Øje,
Ak, her lider Hellighed!

4.

Han for Verdens Synd maa lide
Al den Marter, al den Kvide,
Taale Spot og Saar og Baand.
Ak, han selv var Livets Kilde;
Men han dør, og dø han vilde,
Lydig han opgav sin Aand.

5.

O, lad aldrig nogen Sinde
Mig de Plager gaa af Minde,
Frelser! dem for mig du bar.
Men lad Kors og Død og Smerte
Tale, raabe i mit Hjærte,
Hvad min Frelse kostet har!

6.

Hjælp, at jeg min Synd begræder
Og mig stedse varsomt glæder
Ved min Fred og Salighed;
Kjøbt jeg blev, dit Navn ske Ære!
Dyrekjøbt, ak, lad det være
Varsel paa ethvert mit Fjed!

7.

Af din Naade giv mig Kræfter,
At jeg stedse dig herefter
Maa bekjende redelig;
Du, som atter bød mig leve,
Dig til Ære lad mig leve
Og i Døden prise dig!
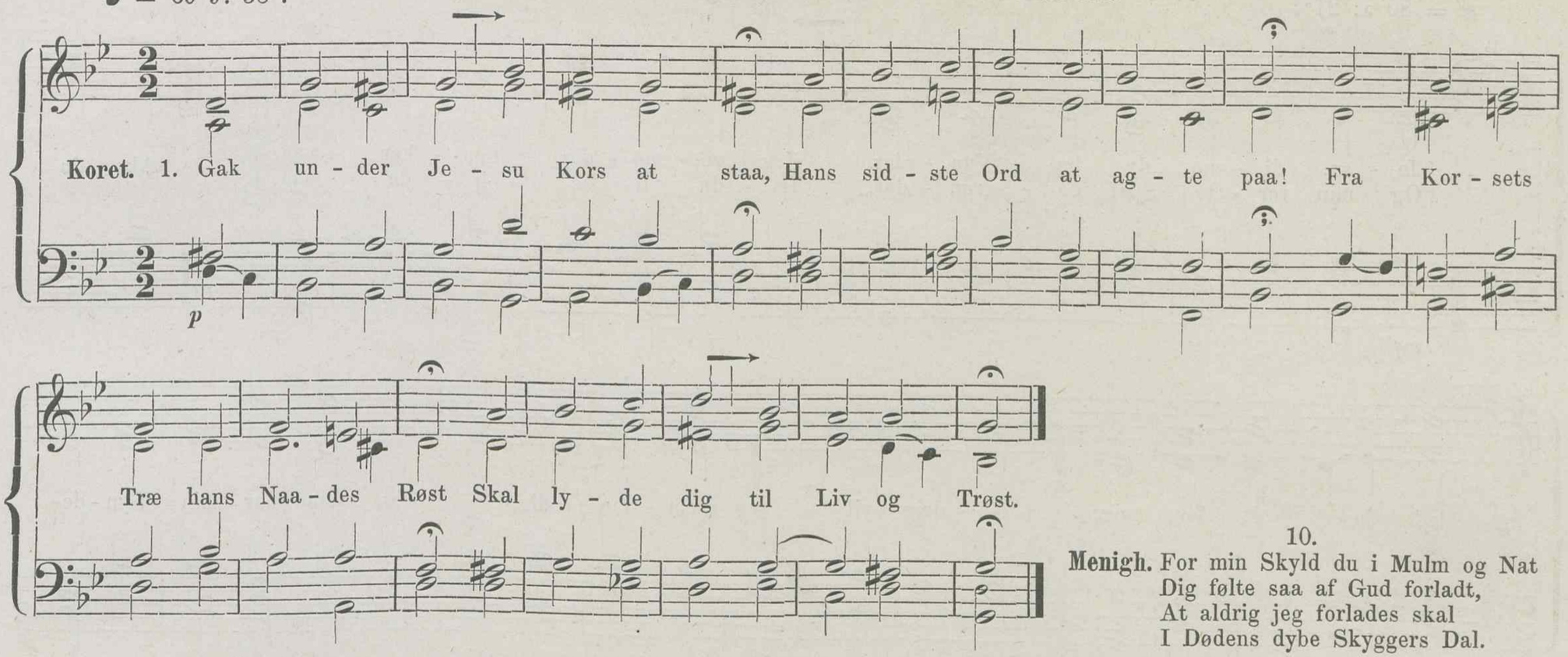
8.

Nu, Forbarmer, jeg det haaber,
Jeg forløste stadig haaber,
Styrk du selv min svage Tro;
Naar mit Legem dødt henfalder,
Da jeg véd, min Sjæl du kalder
Hen til Paradisets Ro.

B. G. Sporon; — Riber.

Nr. 51. Gak under Jesu Kors at staa.

♩ = 60 ɔ: 38″.

2.

Han først for sine Fjender bad:
O, kjære Fader, dem forlad,
Thi hvad de gjøre, véd de ej,
Saa blinde gaa de Syndens Vej!

3.

Menigh. O Jesu, bed du og for mig;
Du ser, hvor blind og skrøbelig
Jeg er i al min Vej, mit Værk,
Men ved din Bøn jeg bliver stærk.

4.

Koret. Han dernæst til sin Moder saa',
Hvor jammerfuld hun monne staa
Som stungen gjennem Sjæl og Liv
Med skarpen Sværd og Morderkniv.

5.

En anden Søn han hende gav
Til Lindring, Trøst og Støttestav:
Johannes, tag dig hendes Sag
Som Moders an fra denne Dag!

6.

Menigh. Om jeg, o Jesu, og skal staa
Forladt, forhadt, med Korset paa,
Ja, venneløs, blandt Rov og Ran,
Send et Guds Barn, som ta'r mig an!

7.

Koret. Den Røver, som sin Synd fortrød
Og trøsted sig i Kristi Død,
For hannem brød han Dødens Brod
Og gav i Paradis ham Lod.

8.

Menigh. Lad mig og i min sidste Stund
Faa Trøst af Jesu Aand og Mund;
O, lad mig daglig bedre mig
Og faa en Lod i Himmerig!

9.

Koret. Det fjerde Ord var frygteligt,
Og aldrig hørte Himlen sligt:
Min Gud, min Gud, hvi haver du
I denne Nød forladt mig nu!

10.

Menigh. For min Skyld du i Mulm og Nat
Dig følte saa af Gud forladt,
At aldrig jeg forlades skal
I Dødens dybe Skyggers Dal.

11.

Koret. Mig tørster, sagde han og fik
Af Eddike saa besk en Drik.
Menigh. O Frelser, mine Synders Maal
Du tømte af den bitre Skaal!

12.

Koret. Da lød hans Ord: Det er fuldbragt!
Og bedre Ord blev aldrig sagt.
Menigh. Nu staar mig aaben Himlens Port,
For mig har Jesus Fyldest gjort.

13.

Koret. Det sidste Suk, det sidste Raab
Var fuldt af Livsens store Haab,
Han sagde: Fader, i din Haand
Befaler jeg min Sjæl og Aand!

14.

Menigh. Det Ord, det Ord sig trænger ind
Udi mit Hjærte, Sjæl og Sind;
Gid det og blive sidste Ord
Jeg tale skal paa denne Jord!

Th. Kingo.

Nr. 52. Jesu, dine dybe Vunder.

♩ = 80 ɔ: 21".

1. Je - su, di - ne dy be Vun - der Jeg ve - mo - dig tæn - ker paa,
Og min rør - te Sjæl be - grun - der, Hvi du vil - de li - de saa.
Ak, du led jo alt for mig; Al - drig vil jeg glem - me dig, Dig, som bar min Syn - de-
brø - de, Da du gik din Død i Mø - de.

mf

2.
Tit er Udyd mig i Sinde,
Tit mig frister Kjød og Blod;
Da jeg holde vil i Minde
Dig, som du ved Korset stod.
Uden Skyld du var forhadt,
Martret, spottet og forladt;
Dette kan mig Styrke give,
Syndelysten at bortdrive.

3.
Tit mig Verdens Lyst vil lede
Hen paa Lasters brede Vej,
Tit mig lokker syndig Glæde,
Dog den mig besnærer ej;
Thi for Verdens falske Lyst
Ængstedes min Jesu Bryst.
Bort da, Vellyst, af mit Hjærte!
Du har voldt min Frelser Smerte.

4.

Vil mig Skræk og Kummer true,
Jesu, da min Trøst er du;
Jeg skal ej for Korset grue,
Naar jeg kommer dig i Hu.
Tillid og Taalmodighed
Lærte du mig, da du led;
Gjærne jeg dig følger efter,
Giv mig Stadighed og Kræfter!

5.

End naar Døden selv sig nærmer,
O, jeg dog forsager ej;
Du, min Frelser, min Beskjærmer,
Du gik selv ad samme Vej;
Du gik ind til Herlighed,
Der har du beredt mig Sted;
Klippefast mit Haab er grundet,
Døden har du overvundet.

Efter det tyske af N. C. Arctander; — Ev.-kr. Sbg.

(Til samme Melodi.)

1.

Endt er Ugens Værk og Møje,
Sabbatsdagen forestaar;
Tør jeg nu mig ret fornøje,
At jeg Hvilens Timer faar?
Villig vender sig min Hu
Bort fra Verdens Trængsel nu;
Tør du haabefuld berede
Dig, min Aand, paa Himlens Glæde?

2.

Førend Søndags Morgenrøde
Jesus fik af Graven vakt,
Taalte han og led og døde,
Og hans Gjerning var fuldbragt.
Jeg er og en Sædemand; —
Tjente jeg min Gud som han?
Kors paa Jorden fik jeg bære; —
Bar jeg det til Jesu Ære?

3.

Mind mig ret om Gravens Skygge,
Tavse, mørke Aftenstund!
Lad mig ikke daarlig bygge
Livsens Haab paa løse Grund!
Om jeg nu fik Dødens Bud,
Hvordan saa' mit Regnskab ud?
Spar mig, Gud! For Verdens Dommer
Stedes jeg, naar Budet kommer.

4.

Sabbatsdag for al Slags Klage
Stiger snart i Mørkets Sted;
Haabefuld jeg da vil tage
Forskud paa min Himmelfred.
Først min Skyld til dig, min Gud,
Slette mine Taarer ud!
Kamp og Tro og Bod mig lede
Fremad mod dit Riges Glæde!

C. J. Boye.

Nr. 53. Jesus er mit Liv i Live.

♩ = 80 ɔ: 21″.

1. Je - sus er mit Liv i Li - ve, Je - sus dø - det har min Død, For min
Du for mig dig vil - de gi - ve I den stør - ste Sjæ - le - nød;

mf

Sa - lig - hed at frem - me, Lod du dig saa dybt be - skæm - me; Tak og Æ - re tu - send-

fold Ske dig der - for, Je - su bold!

2.

Uden Skyld du blev anklaget,
At jeg skulde sikkert bo;
Grumt du blev med Uret slaget,
At jeg skulde nyde Ro;
For med Gud mig at forsone,
Lod du dig med Torne krone;
Tak og Ære tusendfold
Ske dig derfor, Jesu bold!

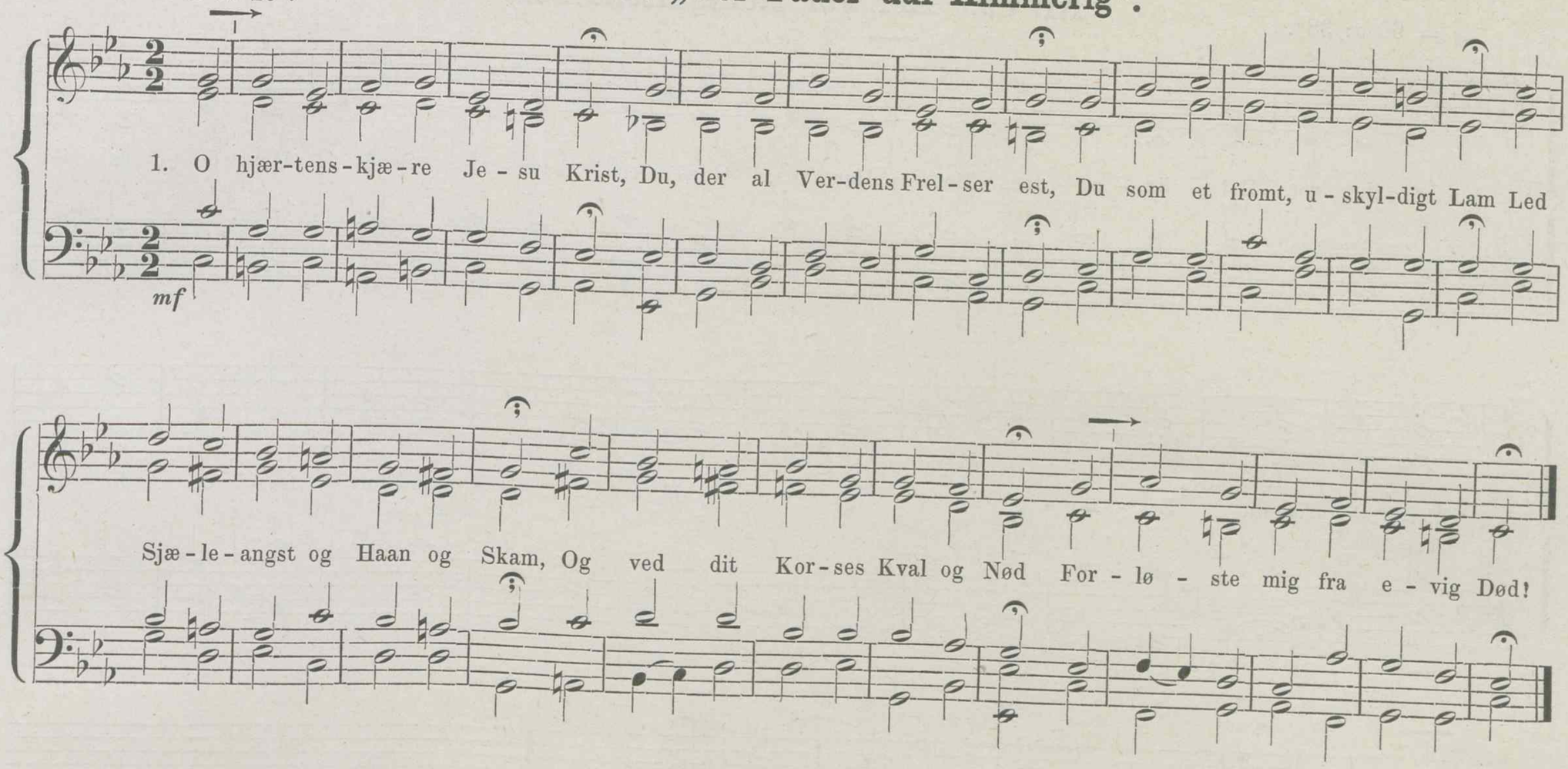
3.

Tak og Pris af Sjæl og Hjærte,
Jesu, for din Angst og Nød,
For hvert Saar, hver Spot og Smerte,
For din jammerfulde Død,
For dit Suk og dine Klager,
For de tusendfolde Plager,
For, hvad Sjæl og Legem led,
Tak og Pris i Evighed!

Efter det tyske af Fr. Rostgaard.

Nr. 54. Mel. „Vor Fader udi Himmerig“.

♩ = 72 ↄ: 26″.

2.

Jeg takker dig af Hjærtens Grund
For alt, du led saa mangelund;
Jeg beder end ydmygelig,
At du min Synd forlader mig,
For hvilken du, o Jesu, led
Og til din sidste Time stred!

3.

Lad, hellige Immanuel,
Din Død ej spildes paa min Sjæl;
Din Sjælekamp, den Kval, du led,
Lad komme mig til Salighed;
Dit Fængsel og dit haarde Baand
Mig fri af mine Fjenders Haand!

4.

Og naar den Time kommer da,
At Sjælen skilles skal herfra,
Da stat mig bi, o Jesu Krist,
Og vogt mig vel for Fjendens List,
At han med al sin Vold og Svig
Ej noget skal formaa mod mig!

5.

Jeg er din Ejendom og Arv,
Du kjender bedst min Trang og Tarv,
Du haver kjøbt mig med dit Blod,
Som du paa Korset flyde lod;
Thi kan du ej forlade mig,
Al min Fortrøstning staar til dig!

Efter Cassubens Sbg. 1661.

Nr. 55. Hør vor Helligaftens Bøn.

♩ = 60 ↄ: 38″.

1. Hør vor Hel - lig - af - tens Bøn, Hør os, Guds en - baar - ne Søn! Hør du os i

mf

Paa - ske - kvæld, Ef - ter - giv os al vor Gjæld, Saa, op - stand - ne fra de dø - de,

Glad vor Me - ster vi kan mø - - de!

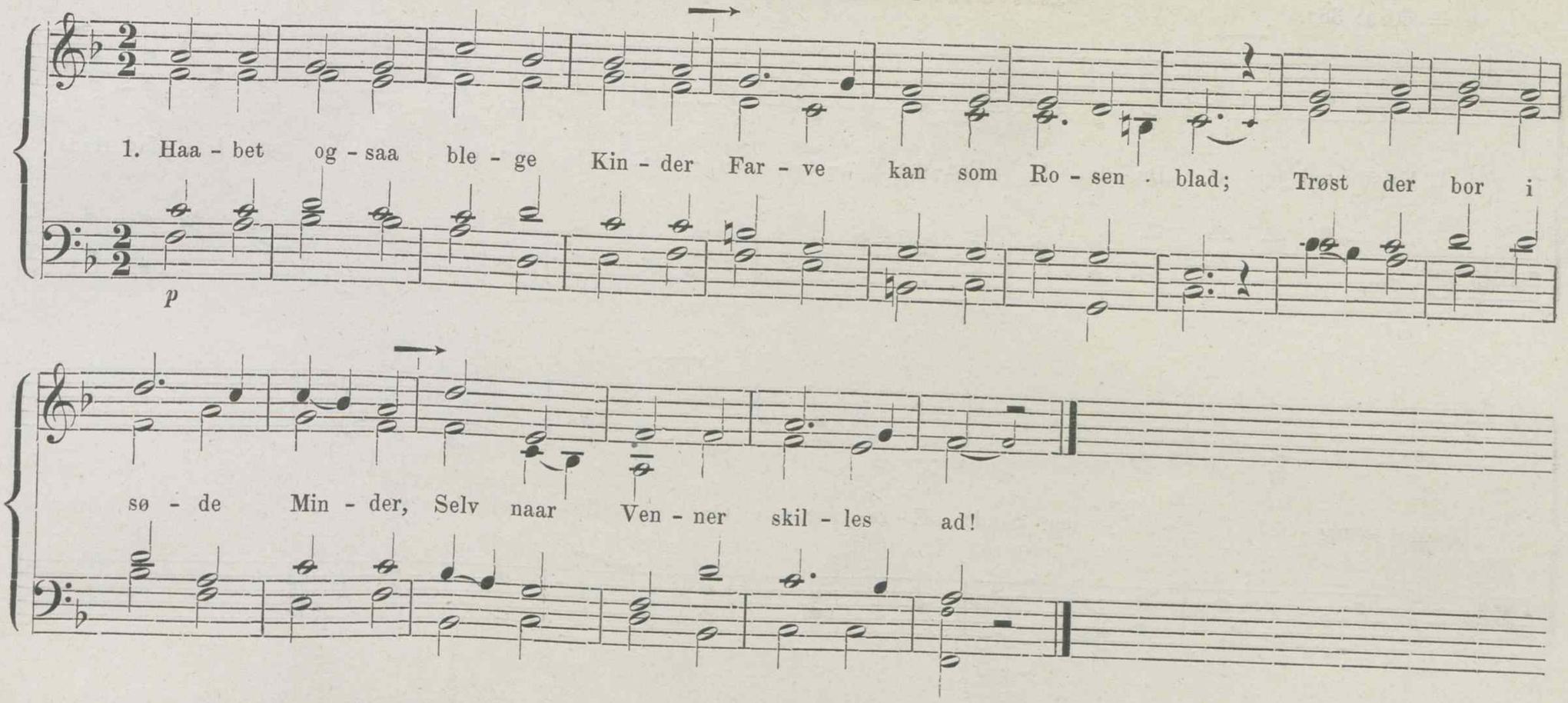
2.

Kristus, Ære være dig,
Takkesang evindelig!
Ved Korsfæstelsen i Gaar
Læged du vort dybe Saar,
Ved Opstandelsen i Morgen
Slukker du al Dødningsorgen.

Efter det græske af N. F. S. Grundtvig.

♩ = 72 ɔ: 26″.

Nr. 56. Haabet ogsaa blege Kinder.

2.

Aand, du kan ej Støvet glemme,
Som var her din Barndoms Ven;
Lyt da glad til Haabets Stemme:
I forbindes skal igjen!

3.

Flyver end til fjærne Linde
Fuglen fra sin Rede her,
Dog sit Træ den véd at finde
Mellem alle Skovens Træ'r!

4.

Find dig derfor i at savne
Vennen din i Jordens Dal;
Thi du skal dog atter favne
Vennen din i Himlens Sal!

Efter Oehlenschläger. (Af »Kirke-Salmer« 1845.)

(Til samme Melodi.)

1.

Dag til Hvile, Dag til Glæde,
Dag, indviet til Guds Fred,
Du har set i Dødningklæde
Herren til Guds Herlighed!

2.

Dag, som Naadens Gjerning kroner,
Frelserværkets Hviledag!
Dine Helligaften-Toner
Blev Guds Riges Klokkeslag!

3.

Lønlig gjennem Dødninghaven
Livets Engel Vingen slaar;
Stille over Klippegraven
Aandens Morgenluftning gaar.

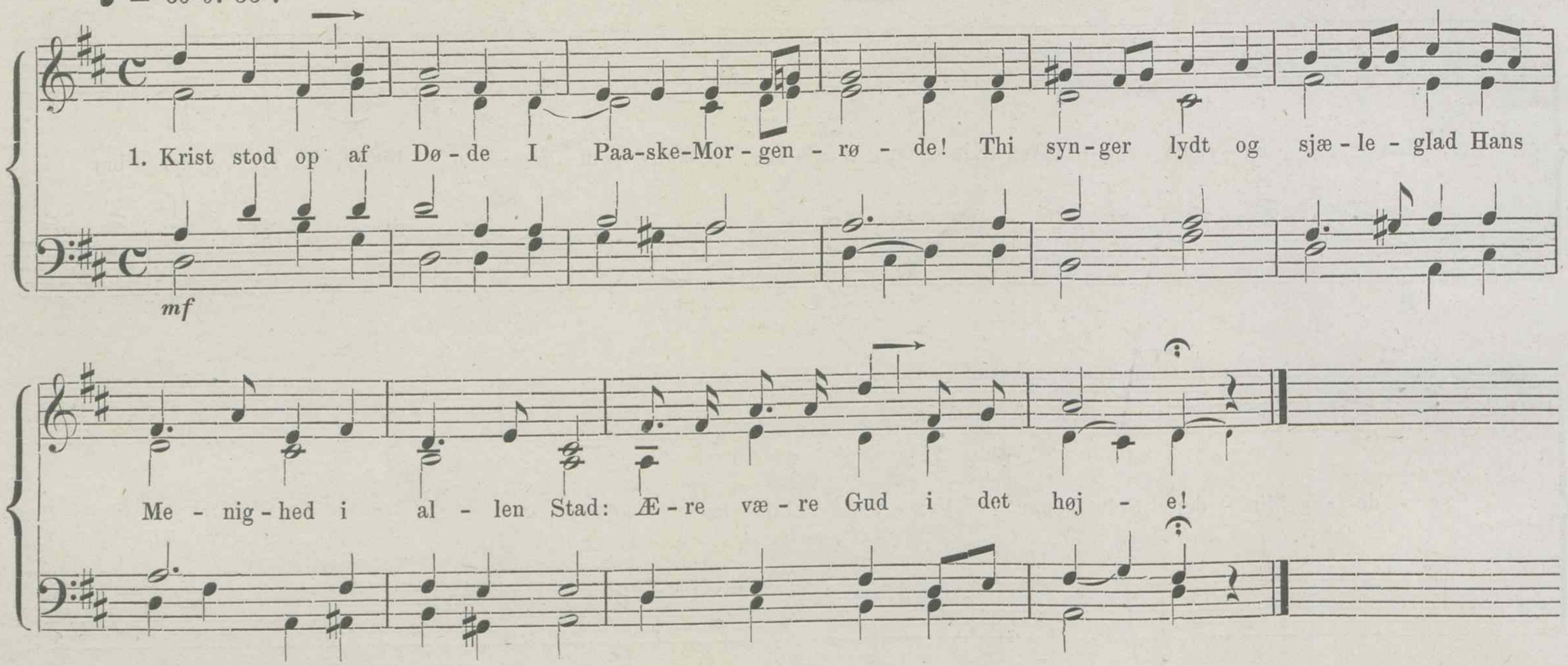
4.

Bliv til Paaske-Morgenrøde,
Gravsabbat fra Golgatha;
Da med de forløste døde
Juble vi: Halleluja!

B. S. Ingemann.

Nr. 57. Krist stod op af Døde.

♩ = 60 ɔ: 38″.

2.

Krist stod op af Døde,
Afsonet er vor Brøde!
Thi synger lydt og sjæleglad
Hans Menighed i allen Stad:
Ære være Gud i det høje!

3.

Krist stod op af Døde,
I Himlen vi ham møde!
Thi synger lydt og sjæleglad
Hans Menighed i allen Stad:
Ære være Gud i det høje!

Oprindelig latinsk; — N. F. S. Grundtvig.

(Til samme Melodi.)

1.

Himlens Morgenrøde
Sig lod paa Jorden føde
Ved Midnatstid i Betlehem.
Den dunkle Vraa blev Lysets Hjem;
Ære være Gud i det høje!

2.

Himlens Morgenrøde
For levende og døde
Oprandt, da Guds enbaarne Søn
Til Moder fik en Jomfru skjøn.
Ære være Gud i det høje!

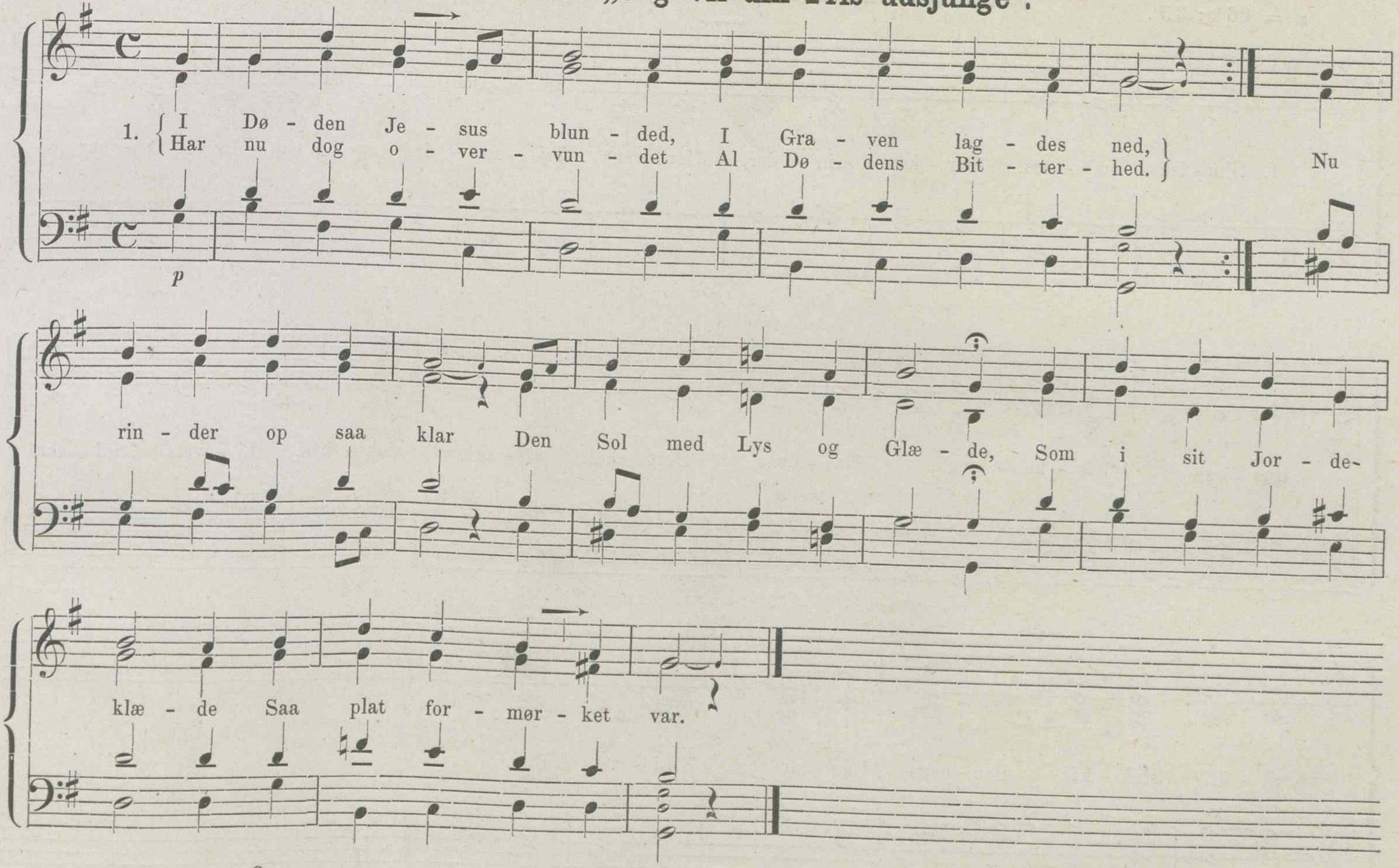
3.

Himlens Morgenrøde,
Hilsæl med Toner søde!
Gjenlyd, Guds Riges Blomstervang,
Af Paradisets Fuglesang!
Ære være Gud i det høje!

N. F. S. Grundtvig.

Nr 58. Mel. „Jeg vil din Pris udsjunge“.

♩ = 54 o: 47″.

2.

I Gry ved Englestyrke
Blev Stenen væltet hen;
Af Gravens Sted, hint mørke,
Opstod vor Sjæleven.
Du Mørkets frække Magt,
Som Jesus nys ombragte,
Som ham paa Korset strakte,
Se ham til Liv opvakt!

3.

Med Lov vor Mund udbryder
Om Jesu Herlighed,
Den hele Jord sig fryder,
Fordi hans Ord er sket;
Sit Løfte holdt han vist,
Thi sjunger alle Munde
Af dybe Hjærtensgrunde:
Tak ske dig, Herre Krist!

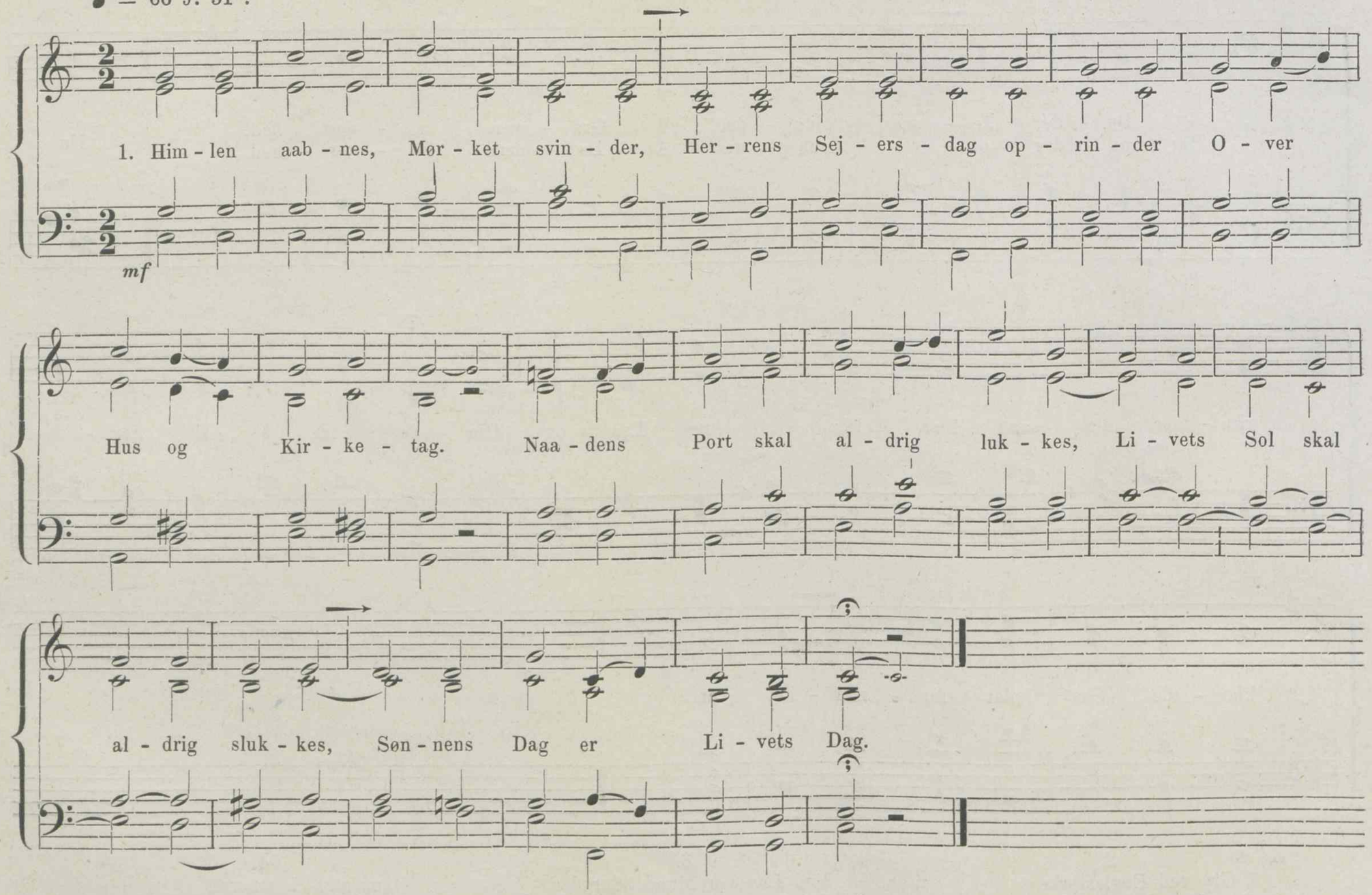
4.

O mægtig Sejerherre,
Som Fjendens hele Magt,
Dit store Navn til Ære,
Har under Fødder lagt!
Hjælp os at kæmpe saa,
At naar vor Strid har Ende,
Vi Palmen kan i Hænde
Og Sejerskronen faa.

Opr. tysk; — Ev.-kr. Sbg.

Nr. 59. Himlen aabnes, Mørket svinder.

♩ = 66 ɔ: 31″.

2.
Nu har Sjælen Sabbatstimer,
Nu til Bøn paa Jorden kimer
Kirkeklokkens Søndagsrøst;
Al Guds Engleflok med Amen
Slaar de gyldne Vinger sammen,
Lover Gud for Verdens Trøst.

3.
Synd og Død med Gru og Plage,
Eders bitre Søgnedage
Kommer ej min Glæde ved!
Venlig over Smerte-Haven,
Over Golgatha og Graven
Denne Dag har lyst sin Fred.

4.
Er den alvorsfuld og stille,
Maa min varme Taare trille,
Mens jeg jubler Jesu Navn;
Det er Salighed at græde,
Naar Guds Riges Haab og Glæde
Hilse mig i Jesu Favn.

5.
O, Guds Rigdoms Dyb af Naade,
Mørkets Skræk og Verdens Gaade,
Jeg forstaar dig, thi jeg tror;
Himlens Port skal aldrig lukkes,
Livets Sol skal aldrig slukkes,
Livets Fyrste did opfór!

C. J. Boye.

(Til samme Melodi.)

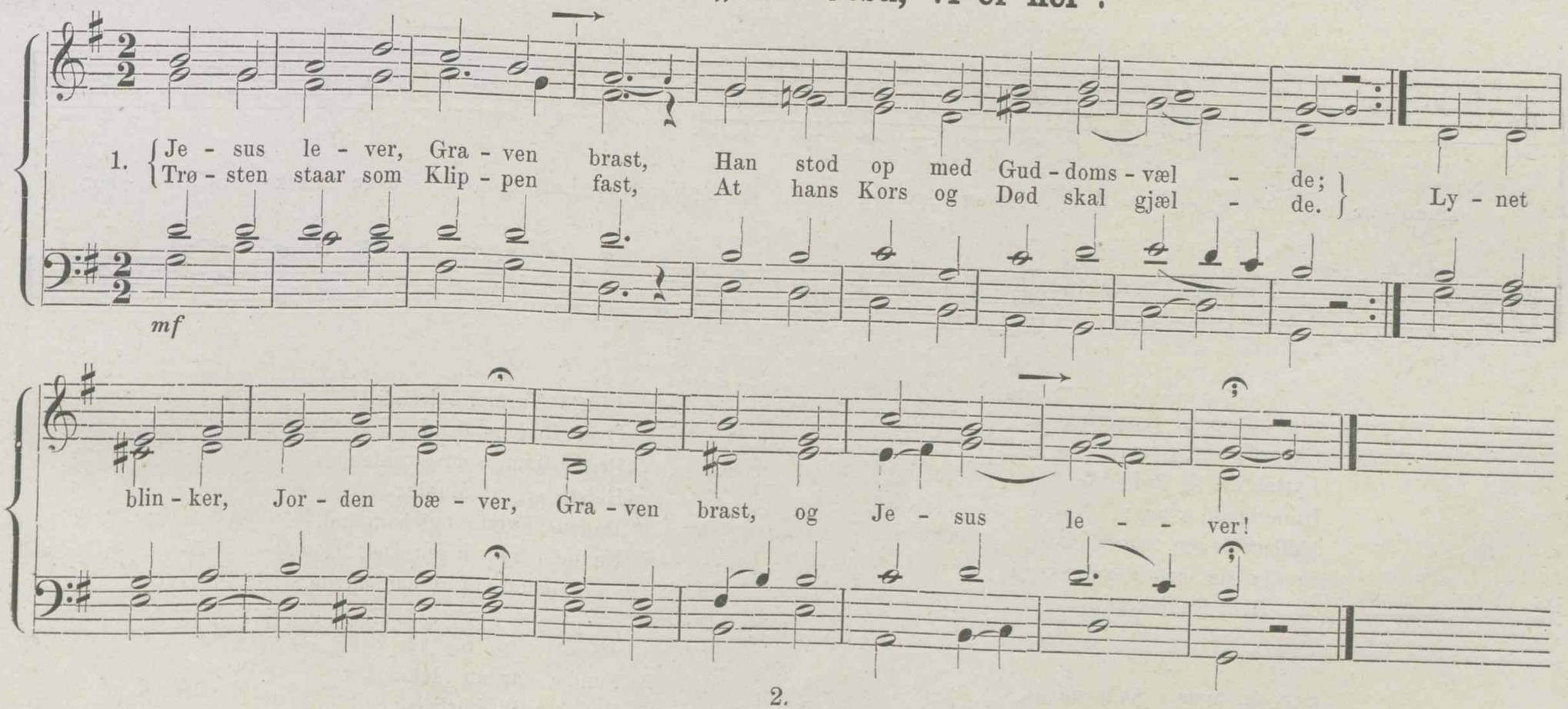
1.
Der er Sang i Dødninghaven,
Brudt er Seglet, tom er Graven,
Og bortflygtet er dens Vagt;
Og der lufte Morgenvinde,
Og en Engels Vinger skinne,
Hvor de havde Herren lagt.

2.
Han, den levende, som døde,
Lig en himmelsk Morgenrøde
Ned til Gravens Skygger saa';
Der er Sang i Dødens Have,
Og højt over Kors og Grave
Livsens gyldne Kroner staa.

Fr. Hammerich.

Nr. 60. Mel. „Søde Jesu, vi er her".

♩ = 80 ɔ: 21".

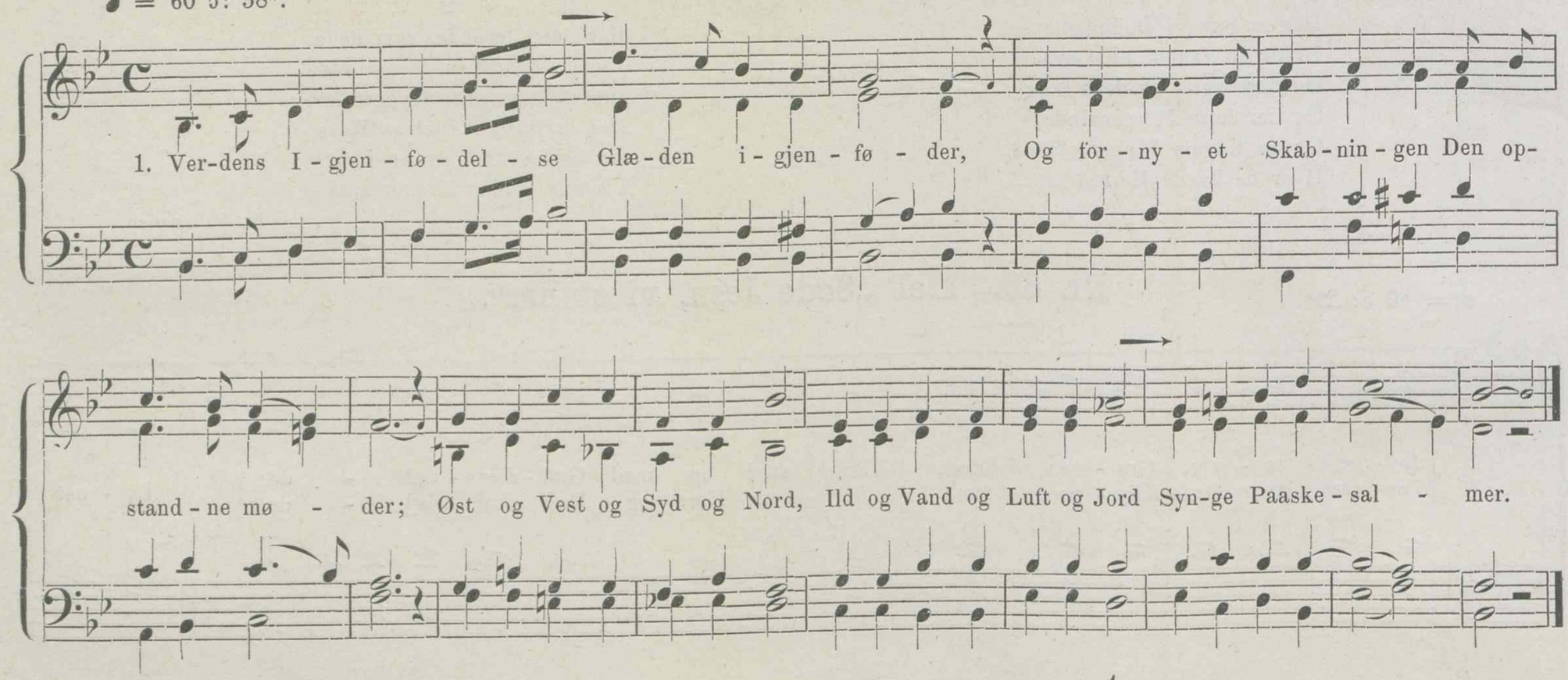

2.
Jeg har vundet, Jesus vandt,
Døden veg for Livets Sejer;
Jesus Mørkets Fyrste bandt,
Fri er den, som Jesus ejer;
Aaben har jeg Himlen fundet,
Jesus vandt, og jeg har vundet!

Nordahl Brun.

Nr. 61. Verdens Igjenfødelse.

♩ = 60 ɔ: 38″.

2.

Ser du op til Hvælvingen,
Skyerne sig klare;
Lytter du til Bølgerne,
Blidelig de svare;
Mellem begge morgenglad
Fryder sig med Foraarskvad
Hele Fuglekoret.

3.

Ser du, hvor i Skovene
Alle Træer skyde?
Mærker du, hvor Engene
Sig i Vaaren fryde?
Nu det visne vorder grønt,
Hvad der falmed, atter skjønt;
Det gjør Paaskemorgen.

4.

Livets Varme, sejrende
Over Dødens Kulde,
Priser ham, som straalende
Rejste sig af Mulde;
Dødens Fyrste tog ham hel,
Havde i ham ingen Del,
Misted, hvad han havde.

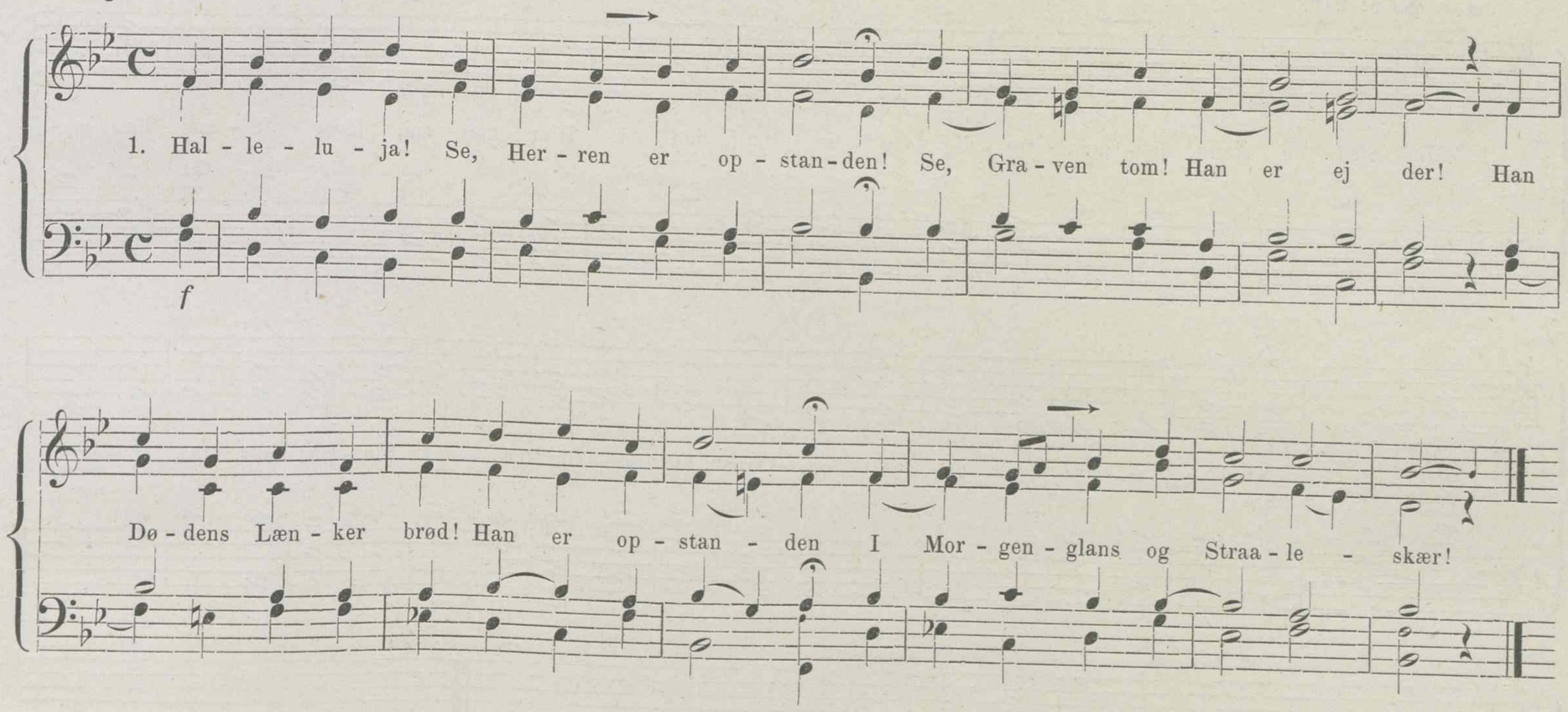
5.

Fundet har nu Mennesket
Bod for alt Forliset;
Sværdet nu, det flammende,
Svandt fra Paradiset;
Nu Keruben løfter glad
Oljegren og Palmeblad,
Vinker os til Eden.

Opr. latinsk; — N. F. S. Grundtvig.

Nr. 62. Mel. „O Fryd, o Held.“

♩ = 54 ɔ: 47″.

2.

Han er opstanden! Hør det, Mørkets Rige!
Hans Blik nedstyrted Gravens Vagt;
Din Trone faldt; for ham du maatte vige;
Hans Vælde blev din Overmagt.

3.

Han er opstanden! Hører det, I frække,
Som spotte Herrens Majestæt!
Har Gravens Sten vel kunnet ham bedække?
Hans Almagt Vredens Børn har set!

4.

Han er opstanden! Hører det, I svage,
Som her i Syndens Banghed gaa!
Sin Søn har Gud fra Døden kaldt tilbage;
Nu skal Forjættelsen bestaa!

5.

Han er opstanden! Hører det, I bange!
Er Dødens Frygt ej Daarers Skam?
Ved Jesu Grav tag Dødens Frygt til Fange!
Med ham vi dø, opstaa med ham!

6.

Han er opstanden! Grav, hvor er din Sejer!
Hvor er din Brod, du bitre Død!
Ved ham jeg Arveret til Himlen ejer!
Han Mørkets Scepter sønderbrød!

Efter Paul Gerhard af C. J. Boye.

Nr. 63. Min Sjæl og Aand, opmuntre dig.

♩ = 80 ɔ: 21″.

1. Min Sjæl og Aand, op - mun - tre dig Og se nu ind i Him - me - rig, Hvor Je - sus han op-

mf

sti - - ger! Han væ - re, hvad du mest at - traar, O, da du Tro - ens Vin - ger faar, At ef - ter

ham du hi - ger Mod Him - lens ly - se Ri - - ger.

2.

Den Sky, som ham fra Øjne tog,
Den følger jeg og tænker dog,
Den skal ham ej bedække;
Jeg skal dog trænge til ham ind,
I Tro, i Haab, med Sjæl og Sind;
Han skal sin Haand udstrække
Og gjennem Sky mig række.

3.

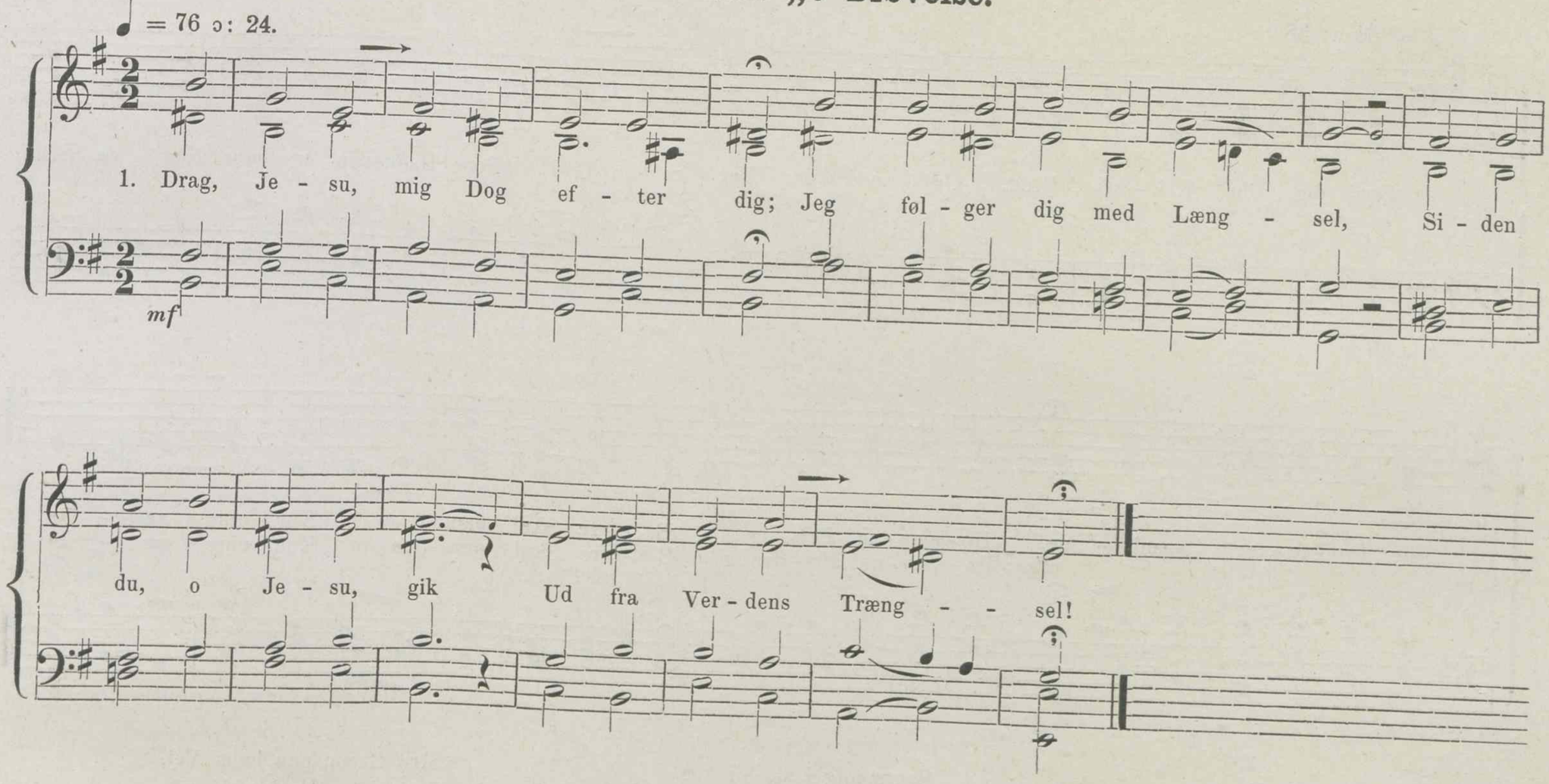
Jeg véd og i mit Hjærte tror,
At, som han op til Himlen fór,
Han saa igjen skal komme;
O kom da, søde Jesu, kom
Og aabne Himlens Helligdom
For alle dine fromme!
Ak, gid den Tid var omme!

4.

O Verden, hav du da god Nat!
I Himlen er mit Hjærtes Skat,
Jeg vil fra Jorden hige;
Din Lyst, dit Guld, din Højhed ej
Skal lægge Hindring paa min Vej,
Farvel vil jeg dig sige;
Kom, søde Himmerige!

Th. Kingo.

Nr. 64. Mel. „O Drøvelse.“

2.

Drag, Jesu, mig
Dog efter dig
Fra Verdens Myretue,
At jeg ikke mere skal
Al den Jammer skue!

3.

Drag, Jesu, mig
Dog efter dig
Til Himlens Frydebolig;
Verden er for dine Børn
Vildsom og urolig!

4.

Drag, Jesu, mig
Dog efter dig
Til Himlen op at fare;
Der at staa med Glædesraab
I de frommes Skare!

Efter det tyske af H. A. Brorson.

Nr. 65. Fryd dig, du Kristi Brud.

♩ = 60 ɔ: 38".

1. Fryd dig, du Kri - sti Brud, Og mød din Her - re Gud! For Haan-den er hans Naa - de, Som
dig Pro - fe - ten spaa' - de. Ho - sian - na! Pris og Æ - re Skal ham, vor Kon - ning, væ - re!
eller: Ho - sian - na! Hæ - der og Æ - re Skal den - ne vor Kon - ning væ - re!

2.

Gak ud af dit Pavlun,
Og se et Glædens Sjun;
Her rider Ærens Konning;
Glæd dig, du Zions Dronning!
Hosianna! Hæder og Ære
Skal denne vor Konning være!

3.

Et Asen hannem bær,
Dog er det Herrefærd;
Hans Pragt er saare ringe,
Dog kan han Døden tvinge.
Hosianna! Hæder og Ære
Skal denne vor Konning være!

4.

Sagtmodig i sit Sind
Han rider stille ind;
Han Gaver har at føre,
Som Bruden skal tilhøre.
Hosianna! Hæder og Ære
Skal denne vor Konning være!

5.

Lad op din Port saa vid,
Nu kommer Naadens Tid!
Nu kommer dig at gjæste
Den største og den bedste.
Hosianna! Hæder og Ære
Skal denne vor Konning være!

6.

Strø Grene paa hans Vej,
Spar dine Klæder ej!
Alt Folket bære Palmer
Og sjunge Højtidssalmer!
Hosianna! Hæder og Ære
Skal denne vor Konning være!

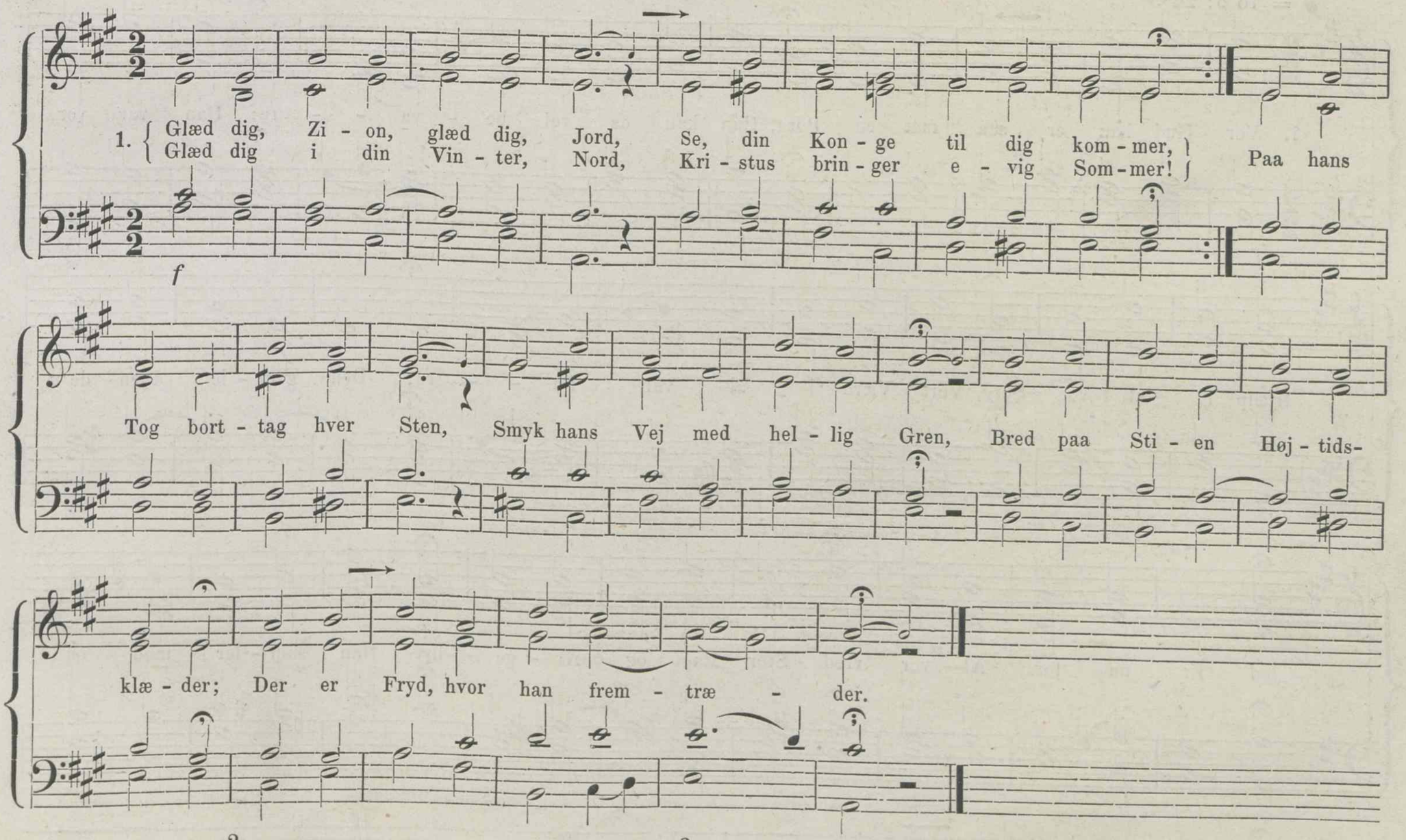
7,

Umyndige og smaa
Lad gjøre ligesaa!
Den hele Folkeskare
Med Fryd og Jubel svare:
Hosianna! Hæder og Ære
Skal denne vor Konning være!

Allerede 1611 en gl. Salme.

Nr. 66. Mel. „Gud, du skabte Jordens Kreds.“

♩ = 84 ɔ: 19″.

2.

Saligt, hvor han drager ind,
Saligt er det Folk, det Rige!
Der skal Sorgen fly af Sind,
Der skal Synd og Død bortvige,
Der skal Kjærligheden bo,
Der skal Fredens Palme gro,
Der skal Haabet evig bygge
Under Kerubvingers Skygge.

3.

Bøj dig for din Konge, Sjæl,
Verdens Konger, bøjer eder!
Stolte Magt og Højhed, knæl,
Tronen for Guds Søn bereder!
Se, i Aanders store Land
Kongespiret fører han,
Mørkets Magter for ham vige,
Hans er Salighedens Rige!

4.

Over de gjenløstes Land
Han paa Naadens Stol er Dommer;
Evig lovet være han,
I Gud Herrens Navn han kommer!
Sjung, hver Sjæl, med Tak og Bøn:
Hosianna, Davids Søn!
Sjung, mens alle Knæ sig bøje:
Hosianna i det høje!

B. S. Ingemann.

Nr. 67. Vor Gud han er saa fast en Borg.

♩ = 76 ɔ: 24".

1. Vor Gud han er saa fast en Borg, Han kan os vel be - va - - re; Han var vor

f

Hjælp i al vor Sorg, Vort Værn i al vor Fa - - re; Den gam - le Fjen - de

led Er nu for Al - vor vred, Stor Magt og Ar - ge - list Han sam - ler mod os

vist, Ej Jor - den har hans Li - - ge.

2.

Vor egen Magt den er kun svag,
Let kan os Fjenden fælde;
Men en antager sig vor Sag,
Omgjordet med Guds Vælde:
Det er den Herre Krist,
Og Sejer faar han vist;
Der er ej anden Gud,
Han drager med os ud,
Han Marken skal beholde.

3.

Og mylred Djævle frem paa Jord
Og os opsluge vilde,
Vi frygte dog ej Fare stor,
De deres Trusler spilde;
Lad rase Mørkets Drot
Med Løgn og Mord og Spot,
Han har dog faaet sin Dom,
Da Krist til Jorden kom;
Et Ord ham nu kan fælde.

4.

Det Ord de vel skal lade staa
Og dertil Utak have,
Thi Herren selv vil med os gaa
Alt med sin Aand og Gave;
Og tage de vort Liv,
Gods, Ære, Barn og Viv,
Lad fare i Guds Navn,
Dem bringer det ej Gavn;
Guds Rige vi beholde!

Efter Luther; — Ev.-kr. Sbg.

(Til samme Melodi.)

1.

Halleluja! om Sejr og Fred
Kan de gjenløste sjunge.
Halleluja! om Salighed
Sjung frydefuld, hver Tunge!
De saliggjortes Hær
Staar Herrens Trone nær:
Den gode Strid de stred,
De se Guds Herlighed,
Gud gav dem Livsens Krone.

2.

I Lysets Sejersklædebon
De knæle for Guds Trone,
I Glans af Herlighedens Aand,
Mens alle Himle tone;
De Palmen, eviggrøn,
Nedbøje for Guds Søn;
I Engles Paradis
De sjunge: Tak og Pris!
Gud evig Lov og Ære!

3.

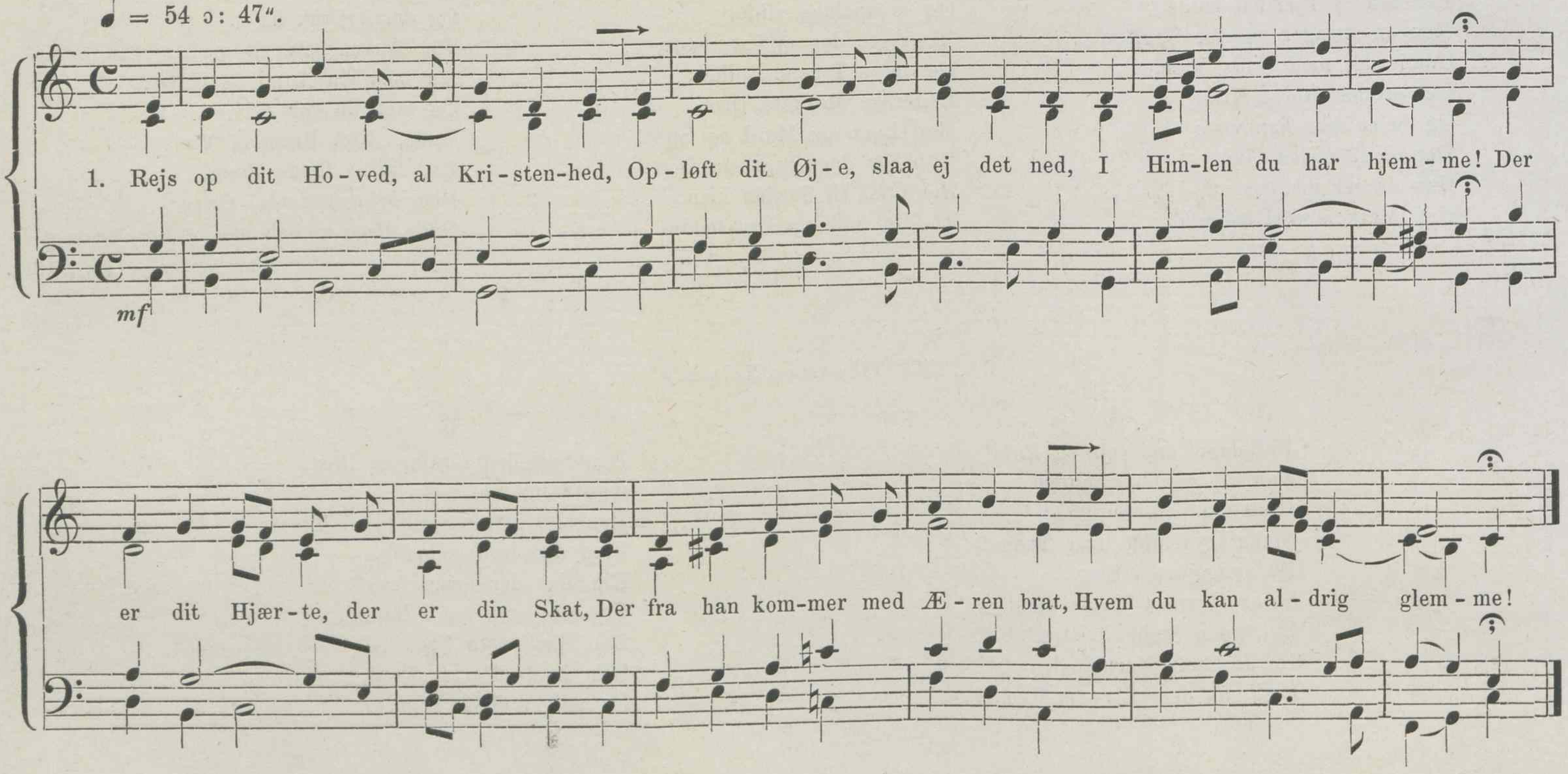
Den Salighed forklartes Røst
Kun salig kan udsige;
Den sorrigfulde Sjæl fandt Trøst,
Fred den fredsommelige:
Rig blev den arme Aand,
Fri den, som laa i Baand,
Den Sjæl, som Uret led,
Gik til sin Herres Fred,
Er salig i Guds Rige.

4.

Halleluja! de Sejer vandt
De saliggjorte Sjæle:
De Herren søgte, de ham fandt;
Paa deres Vej vi knæle!
Gud, styrk os paa vor Gang,
At vi med Sejerssang
Engang med Tak og Pris
I Engles Paradis
Halleluja kan sjunge!

B. S. Ingemann.

Nr. 68 a). Rejs op dit Hoved, al Kristenhed.

2.

Og naar da under hver Himmelegn
Du ser din Konges det visse Tegn,
Ja, Tegn i Sol og Maane:
Da funkler frydelig Øjet dit,
Da rejser Hoved du kjækt og frit,
Mens Stjærner dø og daane.

3.

Men, skjønt du længes, o Kristenhed,
Saa glem dog ikke, at godt du véd,
Hvad Herren tøver efter;
Og bed ham aldrig, før Timen kom,
Til Jordens Gru og al Verdens Dom
At røre Himlens Kræfter!

4.

Du véd, du tjener en Herre mild,
Som ikkun nødig med Himlens Ild
Hjemsøger Jordens Lyder;
Som Abraham, der for Sodom bad,
Saa bed og du for den store Stad,
Til selv han Staven bryder.

Nr. 68 b). Rejs op dit Hoved, al Kristenhed.

♩ = 54 ɔ: 47″.

1. Rejs op dit Ho-ved, al Kri-sten-hed, Op-løft dit Øj-e, slaa ej det ned, I Him-len du har hjem-me! Der er dit Hjær-te, der er din Skat, Der fra han kom-mer med Æ-ren brat, Hvem du kan al-drig glem-me!

mf

5.

Ja, bed for Babel, til grandt du ser,
At Bøn og Sukke ej baade mer
Mod Undergangens Bølge!
Da raaber Herren: jeg kommer snart!
Og Bruden svarer: med Lynets Fart
I Sky jeg dig skal følge!

6.

Da gjalder Luren for sidste Gang,
Da luer Bavnen i Blomster-Vang,
Da styrter Dødens Trone;
Da lutres herlig den gamle Jord
I Skærsilds-Luer, paa Herrens Ord,
Da straaler Livets Krone!

Gl. Salme; — N. F. S. Grundtvig.

Nr. 69. Vaagner op! en Stemme byder.

♩ = 54 ɔ: 47".

1. Vaag-ner op! en Stem-me by - der, Som høj-tids - fuld og mæg-tig ly - der Til al - le
Vaag-ner op! staar op, I dø - de! Som gik fra Ti-dens Sorg og Mø - de, Nu ly - der

f

Gra - ves Dyb en - gang;
Doms - ba - su - nens Klang!
Guds Røst til e - der sker, Thi Nat-ten er ej mer, Da - gen kom - mer,

Den sid - ste Dag, Den sto - re Dag, Den kom - mer ef - ter Guds Be - hag.

2.

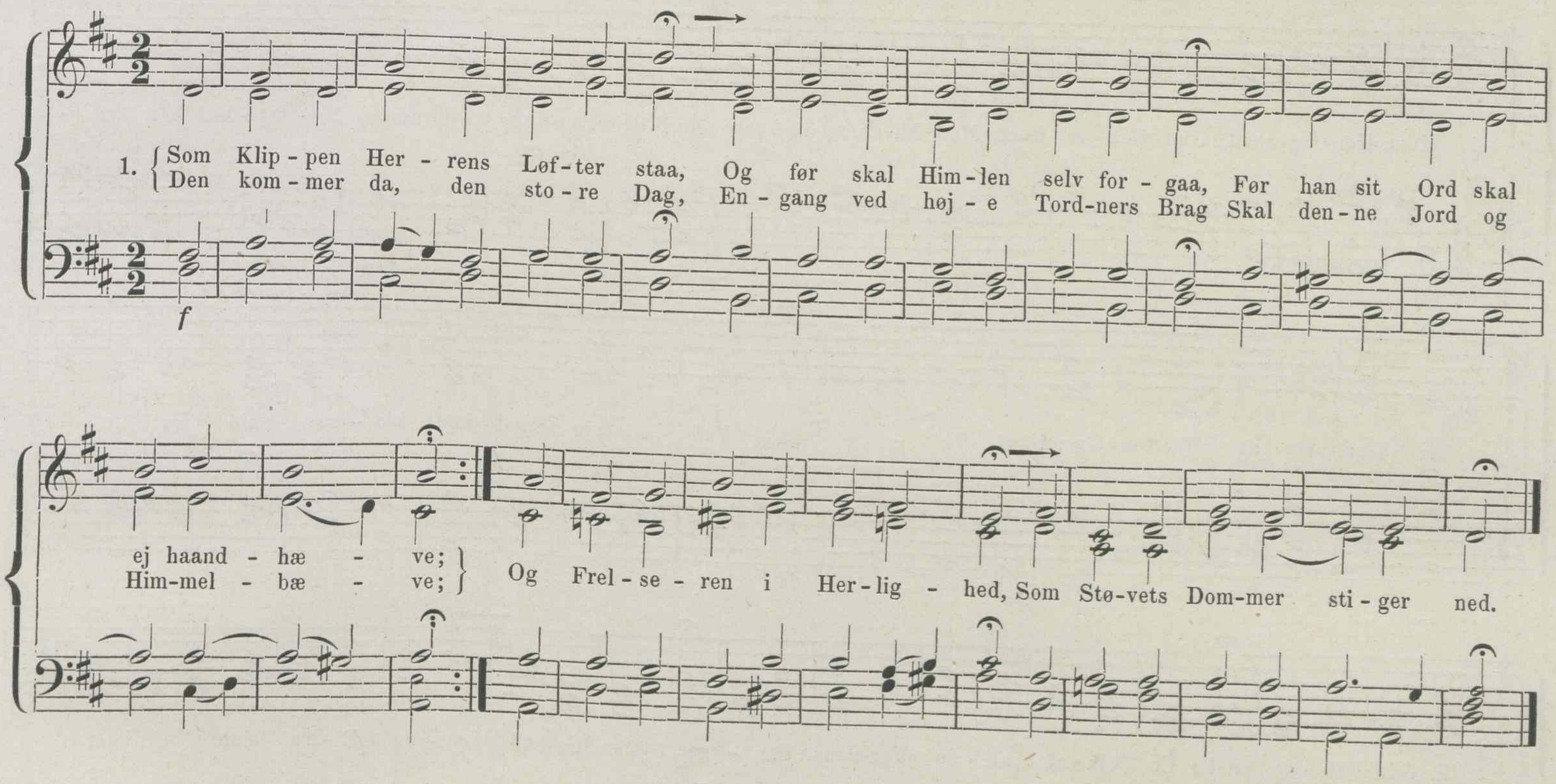
Jord og Hav og Himle bæve,
Med Anskrig ned Guds Engle sværve:
Han kommer, Jesus kommer nu!
Dybet aabnes, Bjærge falde,
Og Adams Børn forsamles alle
Omkring hans Stol med Haab og Gru.
Og med sit Guddomsord
Adskiller han sin Hjord
Som en Hyrde;
De fromme saa
Til Fryd indgaa,
Men bort de onde vige maa.

3.

Jesu, mig din Tilkomst glæder,
Naar jeg i dine Fodspor træder
Paa Tornesti, blandt Klagelyd;
Du af Torne skaber Palmer,
Af Sorgens Toner glade Salmer,
Thi skuer jeg min Grav med Fryd.
Naar, træt af Livets Strid,
Jeg hvilet har en Tid
I dens Skygge,
Du vækker mig
Saa naaderig
Til evig Salighed hos dig.

Efter det svenske af Wexels.

Nr. 70. Mel. „Gud Herre, jeg er i din Magt.“

2.

Alt Hyklerskjul bortfalder her,
Alvidenheden Dommer er,
Og Dommen Sandheds rene Stemme;
Den hellige bedrages ej,
Den vise kjender Støvets Vej,
Den naadige skal intet glemme;
Men, efter sin Retfærdighed,
Hver Dyd og Udyd regne med.

3.

O Skræk og Rædsel da for hver,
Som troløs havde Synden kjær
Og lod sin Lyst alene raade!
En navnløs Angst skal martre dem,
Naar de for Herren stilles frem,
Som venlig her tilbød dem Naade,
Og Straffedommen lyde skal:
Gaar bort til de fordømtes Kval!

4.

Men himmelsk Fred og salig Ro
Skal i de frommes Hjærter bo,
Som sig i Tro til Herren vendte,
Som Syndens Veje her forlod
Med Anger og med ydmyg Bod
Og deres Løb i Gud fuldendte;
Thi Herren vil velsigne dem
Med Aandens Lyst i Glædens Hjem.

V. C. Hjort.

Nr. 71. Kom, Helligaand, Gud Herre from.

♩ = 76 ɔ: 24″.

1. Kom, Hel - lig-aand, Gud Her - re from, Med Mi-skund-hed og Naa - de kom! Op - byg din Me - nig - hed her ne -

mf

de, Lær den af Hjærtens Grund at be - - de! Ved e - vig Sand - heds kla - re Skin Du le - der

til Guds Ri - ge ind Et Folk af al - le Ver-dens Tun - ger, Der dig til Lov og Æ - re sjun - ger.

2.

Du Lys, som i det høje bor,
Lys paa vor Vej med Livets Ord;
Lær os vor Fader ret at kjende,
Og os i Tro til ham at vende!
Fra vantro Lærdom os befri,
Fra Skalkhed og fra Hykleri,
At frejdig og i Troen faste
Paa Jesum al vor Lid vi kaste!

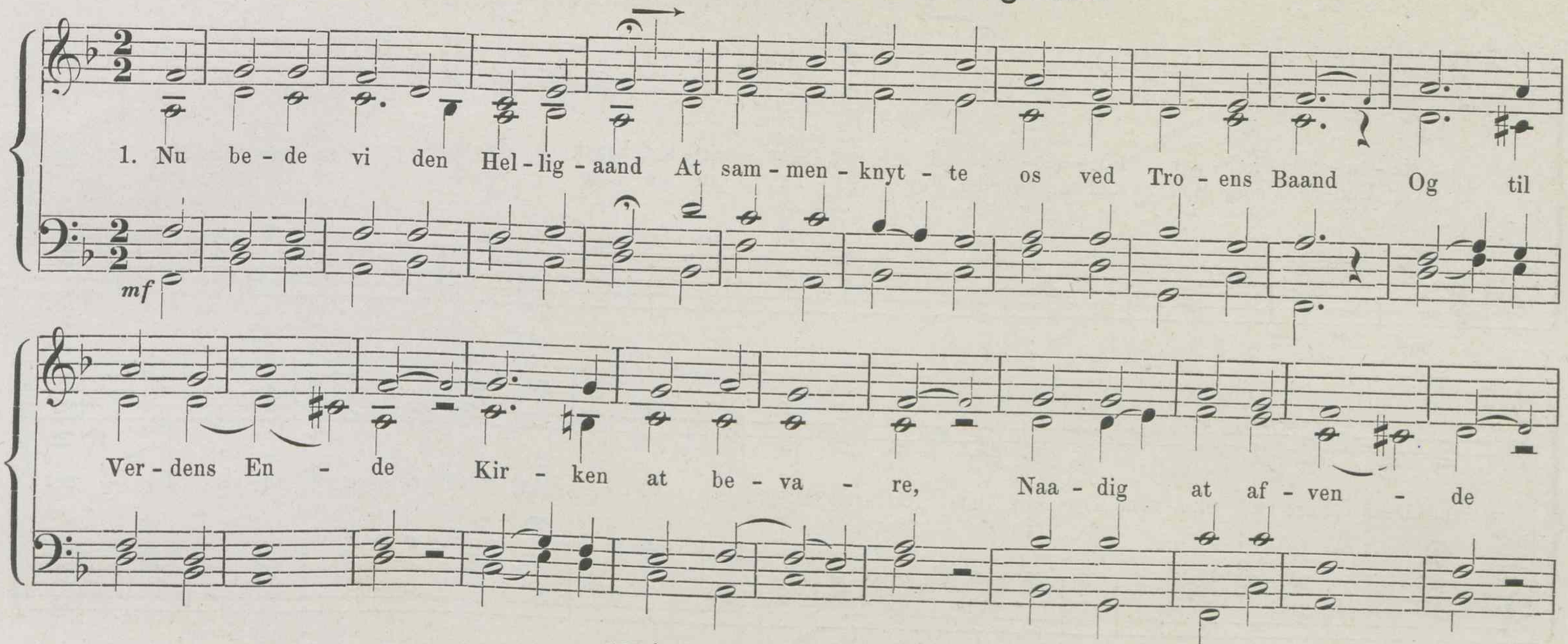
3.

Du Guddomslue, vær vor Lyst,
Opvarm, opglød det kolde Bryst,
At intet maa fra Gud os rive,
Hvad Trængsel end vor Lod skal blive!
Gjør du vor Skrøbelighed stærk,
Din Kraft sig te i alt vort Værk,
At gjennem Døds og Satans Pile
Vi kan os kæmpe til din Hvile!

M. Luther; — Fr. Hammerich.

♩ = 80 ɔ: 21″.

Nr. 72. Nu bede vi den Helligaand.

2.
Du Livets Lys, opklar os saa,
At i sin Herlighed kan for os staa
Herren, vi tilbede,
Guds den elskelige,
Som os vil indlede
I sin Faders Rige;
Herre, hør vor Bøn!

3.
Du Kjærlighedens Aand, indgyd
I Herrens Samfund Kjærlighedens Fryd;
Saa vi glade vandre,
Jesu, mellem dine,
Elskende hverandre,
Som Gud elsker sine!
Herre, hør vor Bøn!

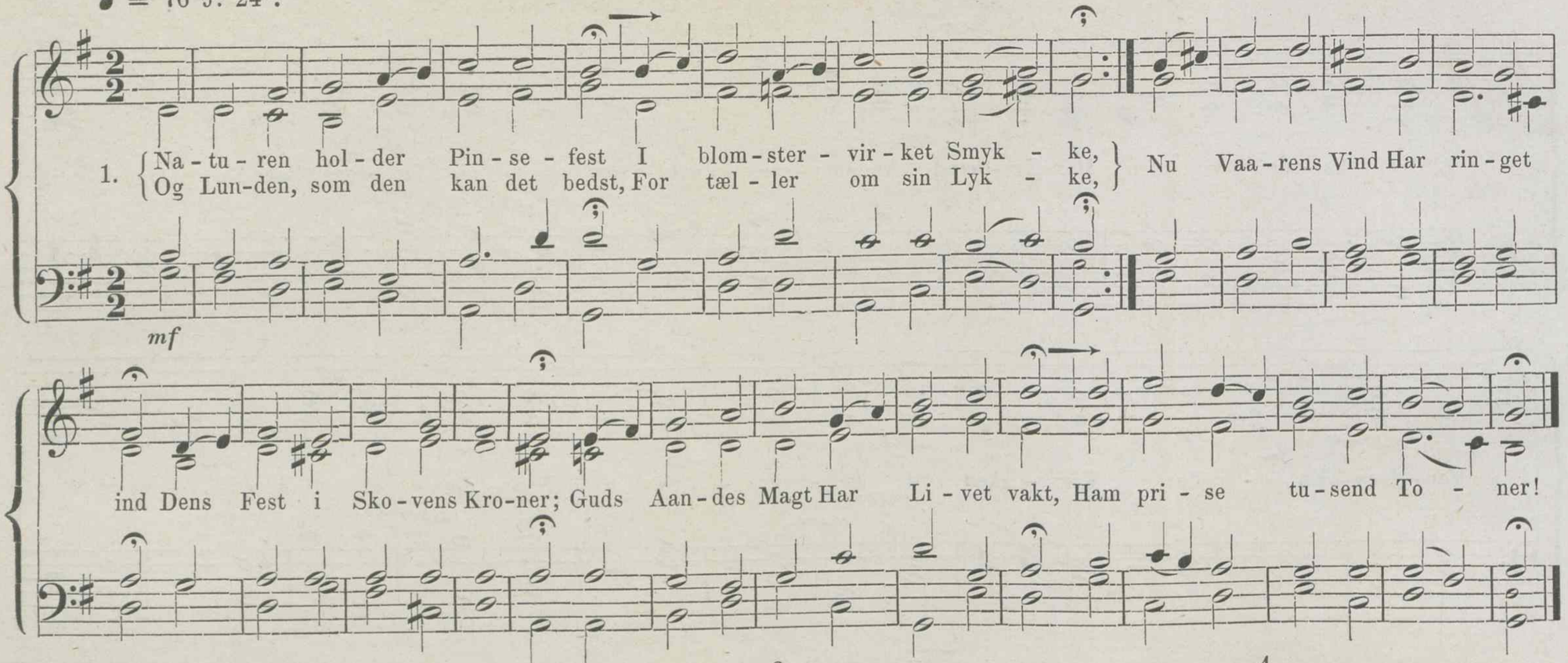
4.
O Talsmand, lad os finde Trøst,
Som Barnet finder den ved Moders Bryst,
I din søde Stemme,
Saa al vor Elende
Smilende vi glemme
Over salig Ende!
Herre, hør vor Bøn!

5.
Ja, Sandheds Aand, forvis os paa,
At ogsaa vi er af Gud Faders smaa!
Da er Sorgen slukket,
Da er Perlen fundet,
Paradis oplukket,
Døden overvundet!
Herre, hør vor Bøn!

Luther; — N. F. S. Grundtvig.

Nr. 73. Naturen holder Pinsefest.

♩ = 76 ɔ: 24″.

2.

Og Hjærtet holder Pinsefest
Med Vang og Mark og Skove,
Den Helligaand, vor Himmelgjæst,
Vi hilse nu og love.
Nu vift og vaj,
Du grønne Maj,
Min Palmegren jeg svinger!
Til Kirkeby,
Med Sang i Sky,
Hans Indtog Højtid bringer.

3.

Til Herrens Pris hans Fuglehær
Udflagrer med sin Trille;
Naar Aanden med Guds Kraft er nær,
Kan jeg da tie stille?
Om Jesu Krist,
Der lever hist,
Mig lægges Ord paa Tunge,
Om Livets Vaar,
Jeg godt forstaar,
De Fugleflokke sjunge!

4.

I trange Svøb var Bladet svøbt,
Til Døden overgivet;
Med Skyens Vandbad blev det døbt,
Da sprang det ud til Livet.
Til Kraft og Haab
Jeg fik min Daab,
Guds Aand, du var til Stede;
O lad min Tro
Med Løvet gro,
Bevar dens Sommerglæde!

5.

Jeg ser, den grønne Ager staar
Opstanden fra de døde,
Jeg véd, min Frelser Aar for Aar
Vil ogsaa mig gjenføde.
Det gamle Frø
Dog maatte dø,
Før Marken fik sin Grøde;
Thi hjælp mig, du
Guds Aand, min Hu
Til Verdens Lyst at døde!

6.

Af Haabets grønne Maj jeg vil
Min Pinseløvsal bygge
Mod Skylregn og mod Dagens Ild,
Med Hvile og med Skygge.
Om Kjærlighed
Bag Gravens Bred
Med ren og evig Lue,
Om Glæden hist
Hos Jesum Krist
Mig synger Skovens Due!

C. J. Boye.

Nr. 74. Mel. „Store Gud, som dig til Ære“.

♩ = 80 ɔ: 21″.

1. Hel - lig - aand, din Pris ud - sjun - ger Ver-dens Kreds og Eng - les Kor;
Giv vor An - dagt Flam - me - tun - ger, Giv vor Ju - bel Him - mel - ord!
Dig for - kynd - te Sky - ens Tor - den, Vej - rets Bru - sen var dit Bud, Kraf - ten brag - te du fra Gud, Bar hans Vid - nes-byrd til Jor - den, Af A - po - stel - ska - rens Hu Drev du, væl - dig, Fryg - tens Gru.

2.
Styrken gav du dem i Eje,
Løste deres Tungebaand,
Gav dem med paa Stridens Veje
Ordets Flammesværd i Haand;
Evig bliver du den samme,
Er du Jordens Himmelgjæst,
Holder altid Pinsefest,
Hvor dig Hjærtet vil annamme;
En med Fader og med Søn
Kommer du paa Støvets Bøn.
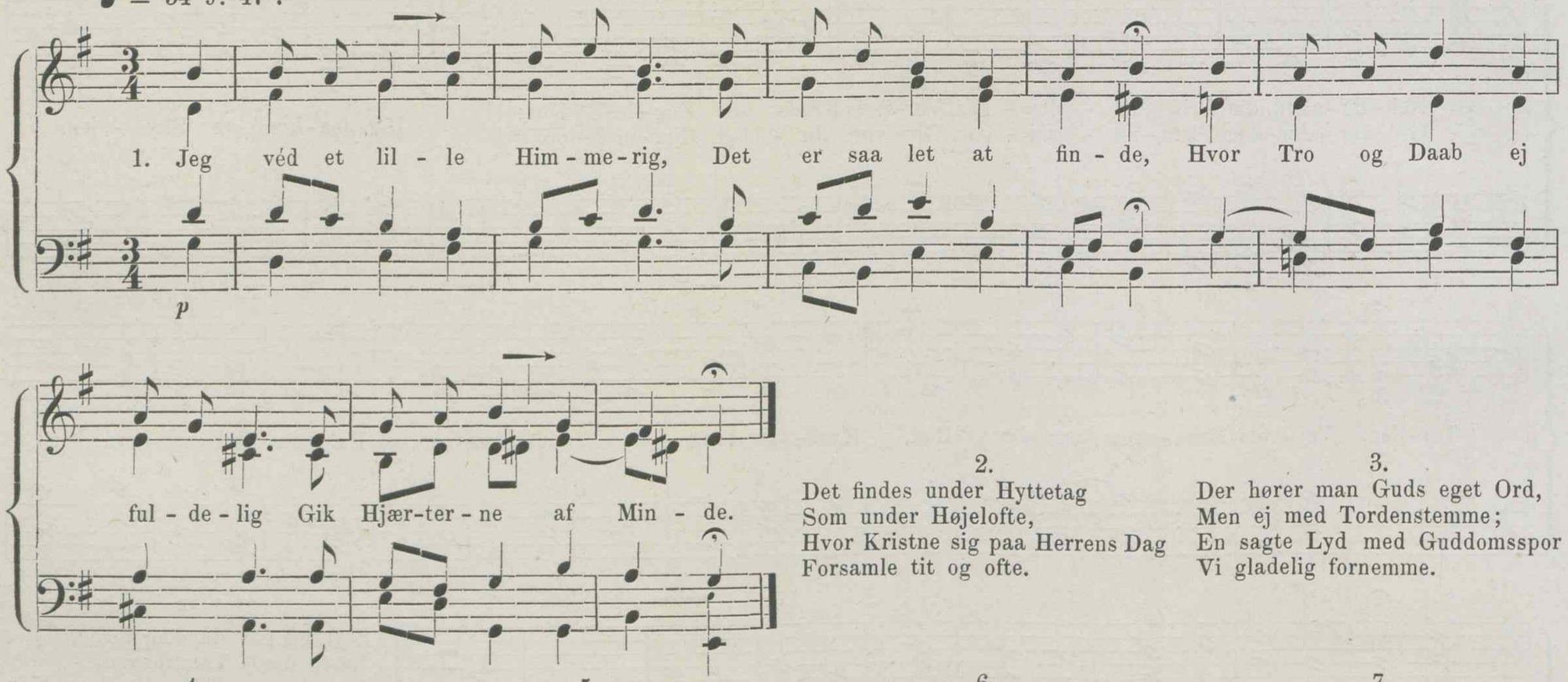
3.
Sandheds Aand! lad dine Luer
Skinne, saa jeg vildes ej,
Saa jeg ser og grandt beskuer
Jesu Ord og Jesu Vej;
Lad det dunkle Bogstav tindre
For min Sjæl som Stjærneskrift,
Tvivlens mørke Sky bortvift,
At den ej skal Øjet hindre!
Lad mig se, du Lysets Aand,
Kristus ved Guds højre Haand!

4
Kraftens Aand! udgyd din Flamme
Over Hjærte, over Sind!
Pryd mig, som den døde Stamme
Grønnes under Vaarens Vind!
Smyk du mig med Kraft og Ære,
Hold mig fri for Syndens Men!
Løvfuld gjør min golde Gren,
Lad mig Frugt og Krone bære!
Øxen ligger Roden nær;
Du min Kraft og Frelse vær!

5.
Helligaand! vær du min Trøster
Under Modgangs tunge Strid!
Kom, naar Hjærtestyrken brøster,
Himmeldue, from og blid!
Vift du med din Straalevinge
Smertens bitre Taare bort!
Gjør min Svagheds Time kort,
Haab og Taalmod du mig bringe!
Under Verdens Nød og Savn
Hold mig fast i Troens Favn!

C. J. Boye.

Nr. 75. Mel. „Jeg véd et evigt Himmerig“.

2.
Det findes under Hyttetag
Som under Højelofte,
Hvor Kristne sig paa Herrens Dag
Forsamle tit og ofte.

3.
Der hører man Guds eget Ord,
Men ej med Tordenstemme;
En sagte Lyd med Guddomsspor
Vi gladelig fornemme.

4.
Thi han, om hvem Guds Engle sang,
I Kraft er selv til Stede;
Guds Børneflok med liflig Klang
Der synger højt af Glæde.

5.
O, der det er vor store Lyst,
Hvor efter Troen tales,
Naar Herren ved sin Tjeners Røst
Lyslevende afmales!

6.
Det himmelsk er at høre paa,
Hvordan Guds Søn i Støvet,
Som spæd engang i Krybbe laa,
Udførte Levnedsløbet!

7.
Det himmelsk er at tænke paa,
At han, som dyrt os kjøbte,
Guddommelig vil vandre saa
I alle sine døbte!

N. F. S. Grundtvig.

(Til samme Melodi.)

1.
Nat, Søvn og Leje, far nu vel,
Det dages flux i Øster;
Til Bøn, til Bøn, min kjære Sjæl,
Suk til den Gud, dig trøster!

2.
O, Lysets Fader, Livets Sol,
Med Søn og Aand tillige,
Se fra din høje Himmelstol
Ned til vort Jorderige!

3.
Lad Lyset i din Kirke bo,
Lad Ordets Lys og Støtte
Ledsage os i Kristi Tro,
Til vi til Himlen flytte!

4
Oplys du Kongens Sjæl og Sind,
Hans Sværd som Lynild blive,
Gjør hver hans Fjende synlig blind,
Du stadig Fred os give!

5.
Lys og, o Jesu, for min Fod,
At jeg skal ikke falde,
Men at jeg vogter Kjød og Blod
For Syndens Gift og Galde!

6.
Lad dine Engle mig ved Haand
Igjennem Verden lede
Og udi Sygdoms haarde Baand
Mig Lægedom berede!

7.
Giv jeg saaledes leve maa
I hver en Tid og Lykke,
Jeg kan mod Livets Aften faa
Det evig lyse Smykke!

Th. Kingo.

(Til samme Melodi.)

1.
Nu falmer Skoven trindt om Land,
Og Fuglestemmen daler,
Alt flygted Storken over Strand,
Ham fulgte muntre Svaler.

2.
Hvor Marken bølged nys som Guld
Med Ax og Vipper bolde,
Der ser man nu kun sorten Muld
Og Stubbene de golde.

3.
Men i vor Lade, paa vor Lo,
Der har vi nu Guds Gaver,
Der Virksomhed og Velstand gro
I Tøndemaal af Traver.

4.
Og han, som voxe lod paa Jord
Med Skoven Ax og Vipper,
Han bliver hos os med sit Ord,
Det Ord, som aldrig glipper.

5.
Ham takke alle vi med Sang
For alt, hvad han har givet,
For hvad han voxe lod i Vang,
For Ordet og for Livet.

6.
Da over os det hele Aar
Sin Fred han lyser gjærne,
Og efter Vinter kommer Vaar
Med Sommer, Korn og Kjærne.

7.
Og naar engang paa Herrens Bud
Vort Timeglas udrinder,
En evig Sommer hos vor Gud
I Paradis vi finder.

8.
Da høste vi, som Fugle nu,
Der ikke saa og pløje,
Da kommer aldrig mer i Hu
Vi Jordens Strid og Møje.

9.
For Høsten her og Høsten hist
Vor Gud ske Lov og Ære,
Som ved vor Herre Jesum Krist
Vor Fader vilde være!

10.
Hans Aand, som alting kan og véd,
I disse korte Dage
Med Tro og Haab og Kjærlighed
Til Himlen os ledsage.

N. F. S. Grundtvig.

(Til samme Melodi.)

1.
Hvor lifligt er det dog at gaa
Med Jesu Ord i Munde,
Hans Liv og Død at tænke paa
Og alt hans Værk begrunde.

2.
Den Glæde alt fra Aandens Hjem
De to Disciple finge,
Der de ud af Jerusalem
Til Emaus henginge.

3.
O Jesu, o, du véd, jeg gaar,
Din Pilegrim og Borger,
I disse korte Verdensaar,
Fuld af de tusend Sorger!

4.
Dig vandrer jeg saa gjærne med,
Opstandne Jesu milde!
Til Himlen jeg i dine Fjed
Saa gjærne følge vilde.

5.
O følg dog med, jeg slipper ej,
O drag mig, naar jeg ikke
Saa fyrig er paa Himlens Vej,
Hvor Torne Foden stikke!

6.
Maaske min Aftenstund er nær
I Ungdom eller Alder;
O, bliv dog hos mig, favn mig her,
Naar jeg ved Døden falder!

7.
Saa skal jeg grandt, o Jesu kjær,
Dig og din Fader kjende;
O, gid kun saa min Vandringsfærd
Var kommen vel til Ende!

Th. Kingo.

Nr. 76 a). Kirken den er et gammelt Hus.

♩ = 54 ɔ: 47".

1. Kir - ken den er et gam - melt Hus, Staar, om end Taar - ne - ne fal - de!

mf

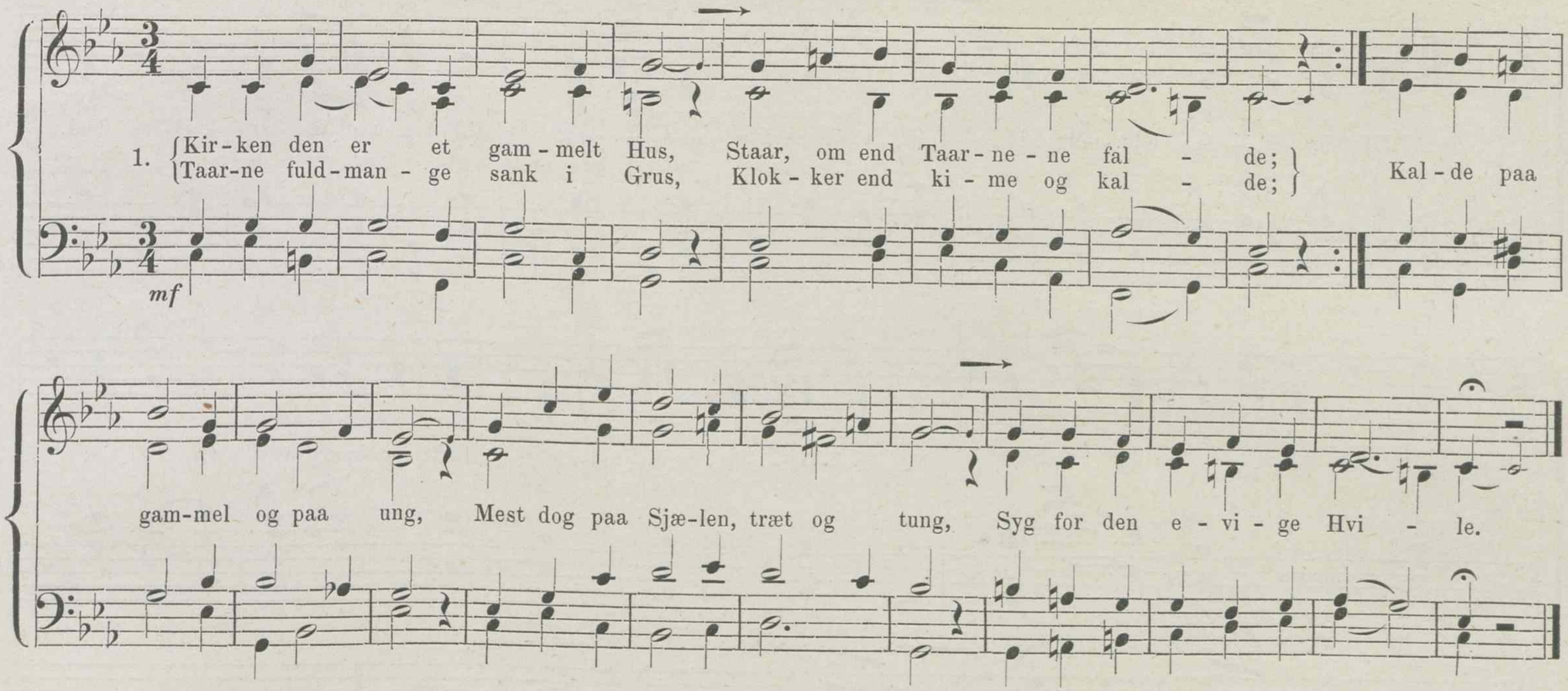
Taar - ne fuld - man - ge sank i Grus, Klok - ker end ki - me og kal - -

de; Kal - de paa gam - mel og paa ung, Mest dog paa Sjæ - len, træt og tung,

Syg for den e - vi - ge Hvi - le.

Nr. 76 b). Kirken den er et gammelt Hus.

♩ = 54 ɔ: 47″.

2.

Herren vor Gud vist ej bebor
Huse, som Hænder mon bygge,
Arkepavlunet var paa Jord
Kun af hans Tempel en Skygge;
Dog sig en Bolig, underfuld,
Bygged han selv af Støv og Muld,
Rejste af Gruset i Naade.

3.

Vi er Guds Hus og Kirke nu,
Bygget af levende Stene,
Som under Kors, med ærlig Hu,
Troen og Daaben forene;
Var vi paa Jord ej mer end to,
Bygge dog vilde han og bo
Hos os i hele sin Vælde.

4.

Hvor vi end mødes her paa Jord
Frelserens Navn at paakalde,
Flux han med Aand og Livets Ord
Kommer med Fred til os alle;
Nær, som sit Ord, i allen Stund
Er han vort Hjærte og vor Mund,
Drot over Tiden og Rummet.

5.

Husene dog med Kirkenavn,
Bygte til Frelserens Ære,
Hvor han de smaa tog tit i Favn,
Er os som Hjemmet saa kjære;
Dejlige Ting i dem er sagt,
Sluttet har der med os sin Pagt
Han, som os Himmerig skjænker.

6.

Fonten os minder om vor Daab,
Altret om Nadverens Glæde;
Hvor skulde før i Tro og Haab
Herren vi føle til Stede,
End hvor der for os prentet staar:
Herren i Dag er som i Gaar,
Saa er og Troen og Daaben!

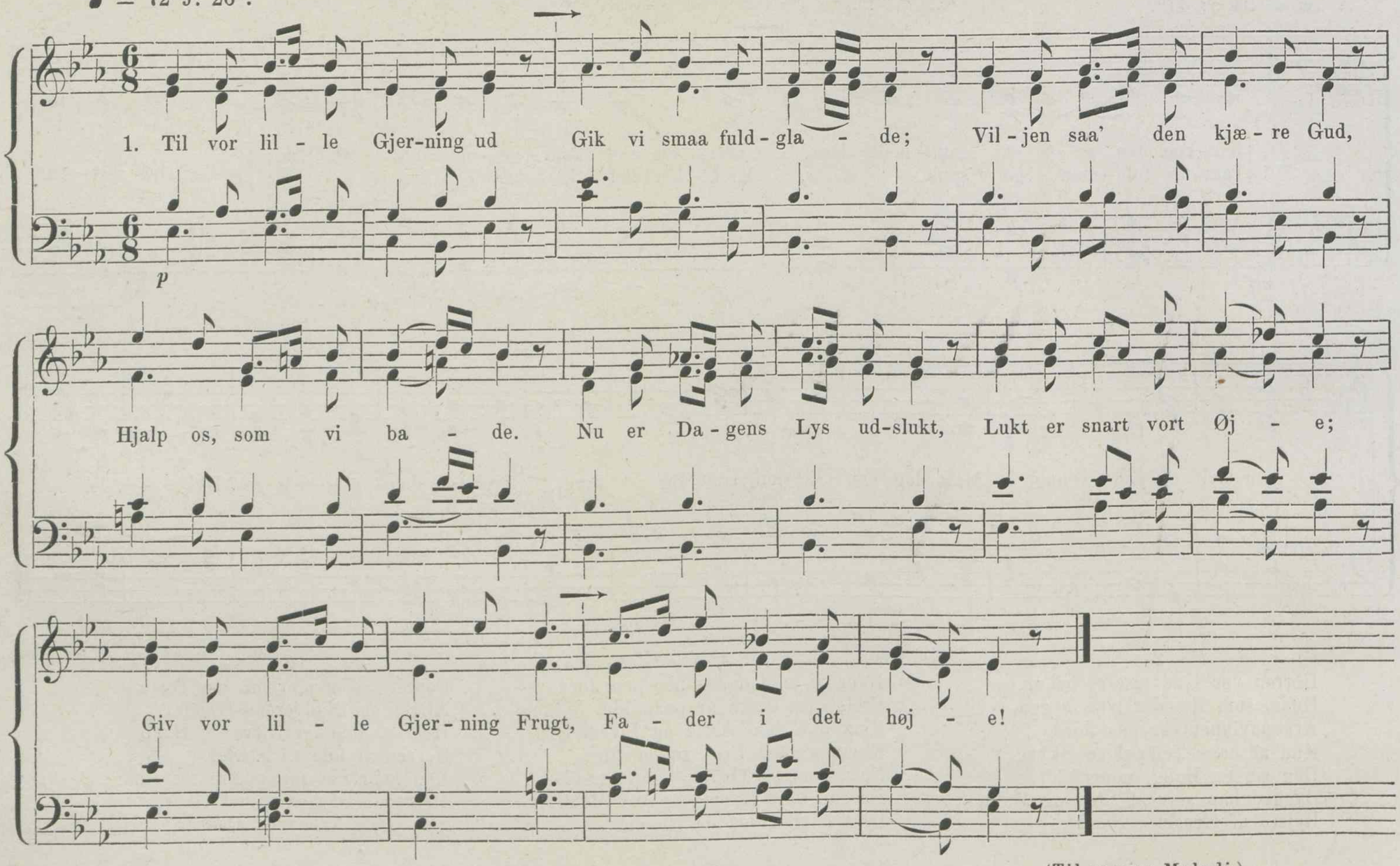
7.

Give da Gud, at hvor vi bo,
Altid, naar Klokkerne ringe,
Folket forsamles i Jesu Tro
Der, hvor det plejed at klinge:
Verden vel ej, men I mig ser,
Alt, hvad jeg siger, se, det sker.
Fred være med eder alle!

N. F. S. Grundtvig.

Nr. 77. Til vor lille Gjerning ud.

♪ = 72 ↄ: 26″.

2.

Du, som viser Dag og Nat
Sol og Stjærner Veje!
Livets underfulde Skat
Gav du os i Eje.
I hver Barnesjæl paa Jord
Har du lagt en Kjærne
Til en Blomst med himmelsk Flor,
Herlig som en Stjærne.

3.

Lad den Kjærne underfuld
Voxe i vort Indre,
Naar der skinner Sol paa Muld,
Og naar Stjærner tindre!
Lad det Frø opvoxe smukt
Med din Børnevrimmel,
Til at bære evig Frugt
I din høje Himmel!

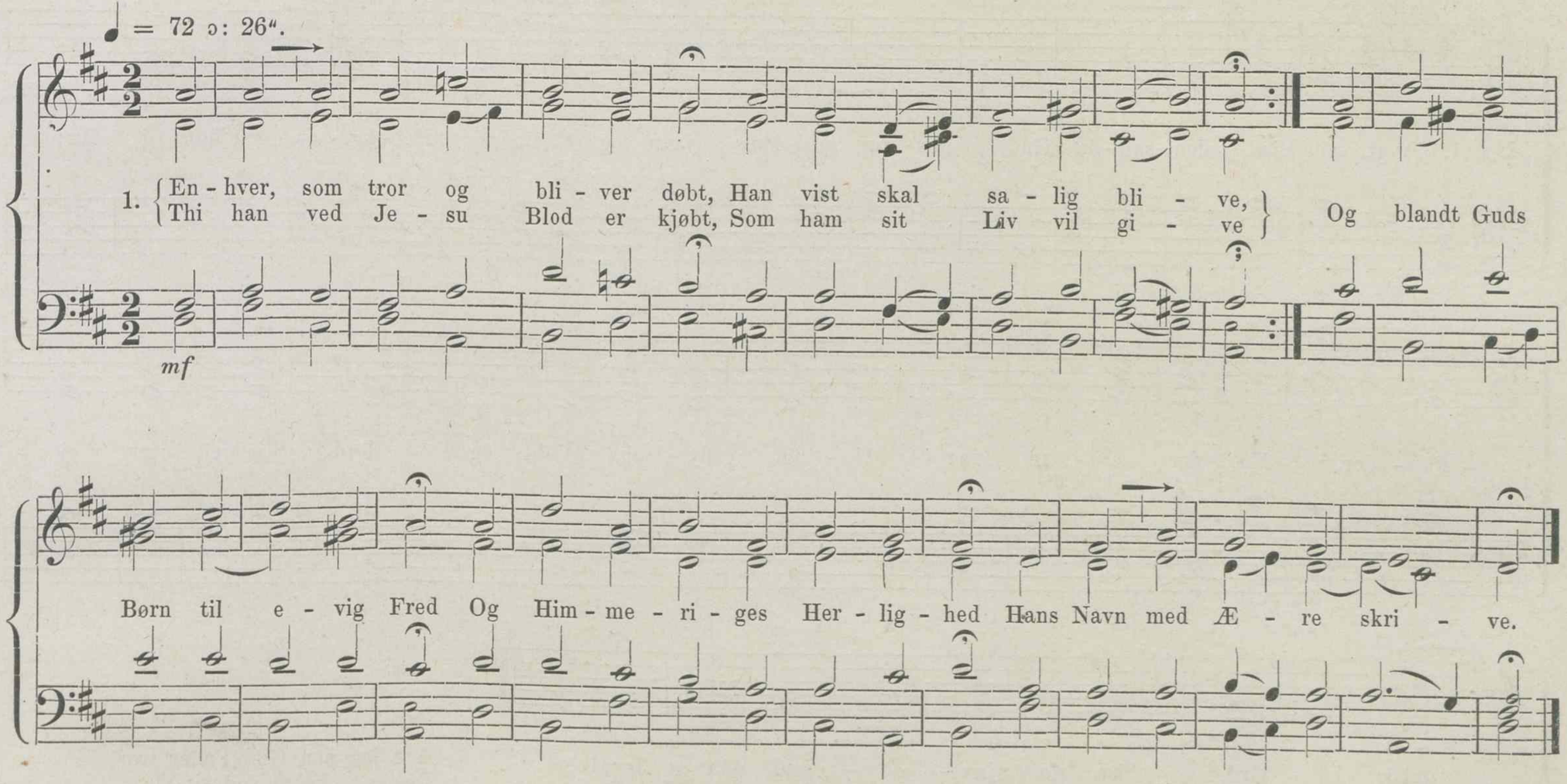
B. S. Ingemann.

(Til samme Melodi.)

Herren strækker ud sin Arm,
Vil de smaa velsigne;
Kommer, smaa, til Jesu Barm,
Lærer ham at ligne!
Døb, gjenfød dem, Herre from,
Dybt i Livets Kilde,
Aldrig de til Død og Dom
Sig fra dig forvilde!

Efter det engelske af N. F. S. Grundtvig.

Nr. 78. Enhver, som tror og bliver døbt.

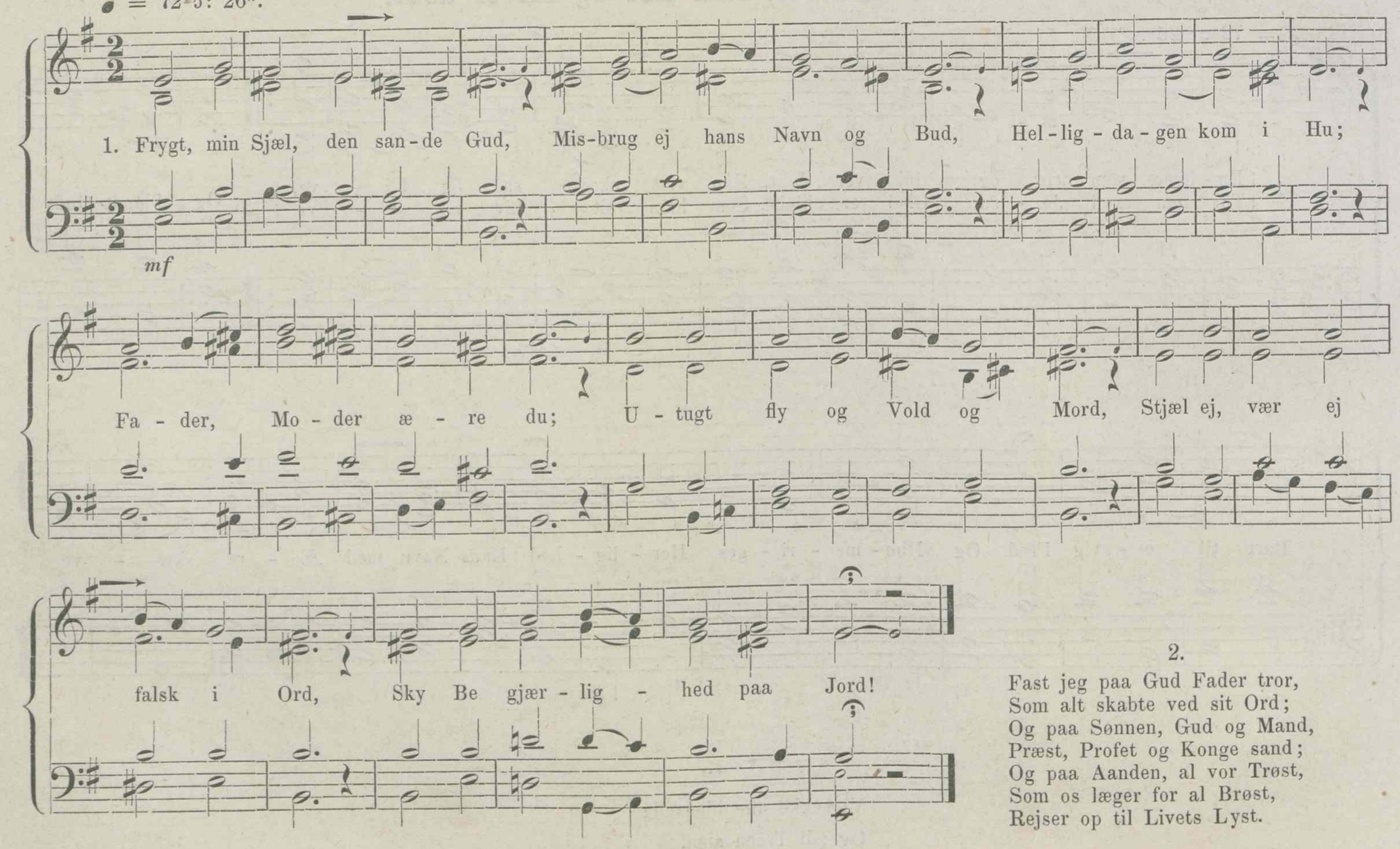

2.

Vi sukke alle hjærtelig
Og udi Troen sige,
Med ydmyg Bøn, enhver for sig:
O Jesu, lad os stige
Ved Daabens Kraft i Dyder frem,
Og før os saa ved Troen hjem
Til Herlighedens Rige!

Th. Kingo; — Ev.-kr. Sbg.

Nr. 79. Frygt, min Sjæl, den sande Gud.

2.

Fast jeg paa Gud Fader tror,
Som alt skabte ved sit Ord;
Og paa Sønnen, Gud og Mand,
Præst, Profet og Konge sand;
Og paa Aanden, al vor Trøst,
Som os læger for al Brøst,
Rejser op til Livets Lyst.

3.

Fader vor, lad til vort Gavn
Helligt vorde os dit Navn,
Lad os nær dit Rige se,
Viljen din i Verden ske;
Giv os Brød, vor Synd tilgiv,
Os fra Fristelse udriv,
Fra alt ondt os Frelse giv!

4.

Du, som os af Naade stor
Har gjenfødt ved Vand og Ord,
Hjælp, vi bær vort Kristen-Navn
Dig til Ære, os til Gavn,
Holde tro vor Daabes Pagt,
Staa mod Fjenden ret paa Vagt,
Faa med Synd og Døden Magt!

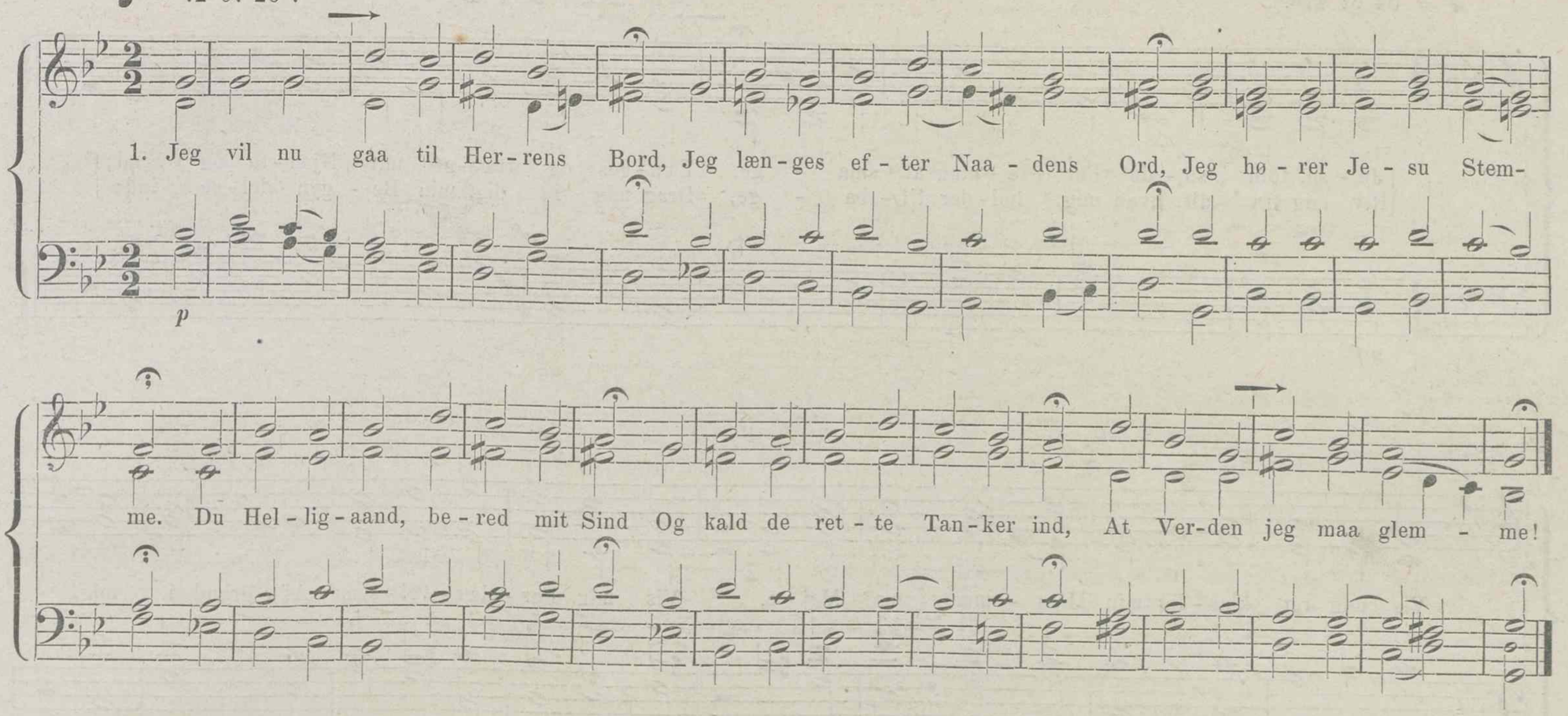
5.

Mæt min Sjæl, o Jesu sød,
Med dit Legem, Livets Brød!
Vederkvæg mig, Frelser god,
Med Livskalken i dit Blod
Til min Synds Forladelse
Og din Døds Hukommelse;
Dig Lov, Pris og Ære ske!

Bertel Pedersøn; — N. F. S. Grundtvig.

Nr. 80. Mel. „O kjære Sjæl, fald ydmyg ned“.

♩ = 72 ɔ: 26“.

2.

Den dybe Nat paa Jorden laa,
Da Jesus sad med sine faa
Ved Nadveren tilsammen;
Og Fristeren bag Judas stod
Og kjøbslog om den frommes Blod,
Og Helvede sang Amen.

3.

Lad Verden smile, Lykken le,
Jeg ser min Frelsers Sjæleve,
Hans Smerte vil jeg bære;
Ja, bar jeg end al Glædens Skat,
En vemodsfuld Skærtorsdags-Nat
Skal denne Stund mig være.

4.

Saa far da hen, al jordisk Lyst,
Og tag med dig bort fra mit Bryst
Forfængelige Tanker!
Til Alvor kalder Jesus nu;
Med stille Sind og uden Gru
Paa Naadens Dør jeg banker.

5.

Om Vemod hviler tungt paa Sind,
Om Taaren brænder paa min Kind,
Jeg vil mig ikke skamme;
Ethvert mit Suk fra Hjærtens Grund
Min Frelser vil i denne Stund
Med Kjærlighed annamme.

C. J. Boye.

Nr. 81. Jesu, din søde Forening at smage.

♩ = 54 ɔ: 47″.

1. Je - su, din sø - de For - e - ning at sma - ge, Læn - ges og træn - ges mit Hjær - te og Sind;
Riv mig fra alt, hvad mig hol - der til - ba - ge, Drag mig i dig, min Be - gyn - del - se ind;

mf

Vis mig ret klar - lig min Jam - mer og Møj - e, Vis mig For - dær - vel - sens Af - grund i mig,

At sig Na - tu - ren til Dø - den kan bøj - e, Aan-den al - e - ne maa le - ve for dig!

2.

Styrk mig ret kraftig i Sjælen her inde,
At jeg kan finde, hvad Aanden formaar;
Tag dig til Fange min Tale og Sinde,
Led mig og lok mig, saa svag som jeg gaar!
Mig, og hvad mit er, jeg gjærne forsager,
Naar du alene i Hjærtet maa bo,
Og naar din Naade af Sindet bortjager,
Hvad som forstyrrer min inderlig Ro.

3.

O, hvo der kunde det ene kun lære,
Sig at opofre med Hjærte og Hu;
O, maatte Jesus mig alting kun være!
Jeg er des værre langt borte endnu.
Jesu, som gav mig et hørende Øre,
Ræk mig tillige din kraftige Haand,
At jeg min Vandring herefter maa føre
Ret som en Kristen i Helligheds Aand!

4.

Hør dog, o Jesu, din klagende Due,
Hyrde, opsøg dit vildfarende Lam;
Vær mig blandt Myrrha en læskende Drue,
Lutre mit Hjærte fra Synd og fra Skam;
Lad mig i Bogstavens Væsen ej blive,
Som kun gjør udvortes ærbar og fin,
Aanden lad Loven i Hjærtet indskrive,
At jeg i Sandhed maa kalde mig din!

5.

Jesu, naar vil du dog skaffe mig Hvile?
Byrden den trykker, ak, tag mig den af!
Naar skal jeg se dig ret venlig at smile?
Rejs dig at true det brusende Hav!
Kjærligste Jesu, du maa dig forbarme,
Skjul dog dit Ansigt ej evig for mig;
Ædleste Rigdom for aandelig arme,
Fyld det udtømmede Hjærte med dig!

6.

Lad mig, o Jesu, forgjæves ej raabe,
Se dog, hvor Sjælen er hungrig og træt;
Lad os, Immanuel, være til Hobe,
Har jeg dig ene, da bliver jeg mæt.
Fordum du sagde: de maatte forsmægte,
Dersom jeg lader dem hungrige gaa;
Evige Kjærlighed, kan du da nægte
Sjælen, der hungrer, sin Næring at faa?

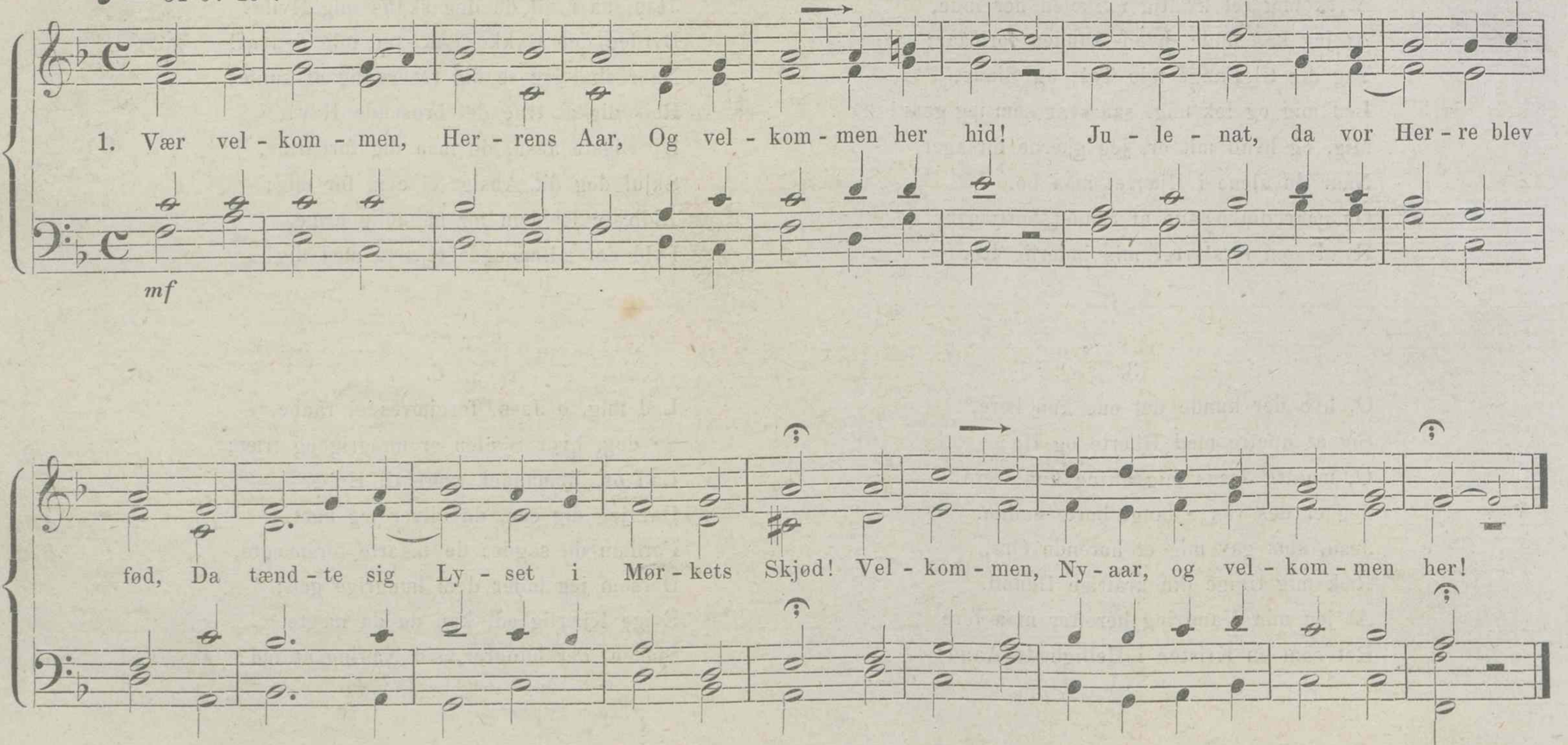
7.

Naadigste Jesu, nu vil jeg mig binde
Fast til din dyre Forjættelses Pagt;
Beder og leder, saa faa I og finde,
Saa har de sanddrue Læber jo sagt.
Jeg vil med Kvinden af Kanaans Egne
Raabe dig efter og faar ikke Ro,
Før du paa Bønnen til Slutning vil tegne:
Amen, det ske dig alt efter din Tro!

P. Hygom.

Nr. 82. Vær velkommen, Herrens Aar.

♩ = 84 ɔ: 19".

2.

Vær velkommen, Herrens Aar,
Og velkommen her hid!
Paaskemorgen, da Herren opstod,
Da Livstræet fæsted i Graven Rod!
Velkommen, Nyaar, og velkommen her!

3.

Vær velkommen, Herrens Aar,
Og velkommen her hid!
Pinsedag, da Guds Aand kom herned,
Da nedsteg Guds Kraft til vor Skrøbelighed!
Velkommen, Nyaar, og velkommen her!

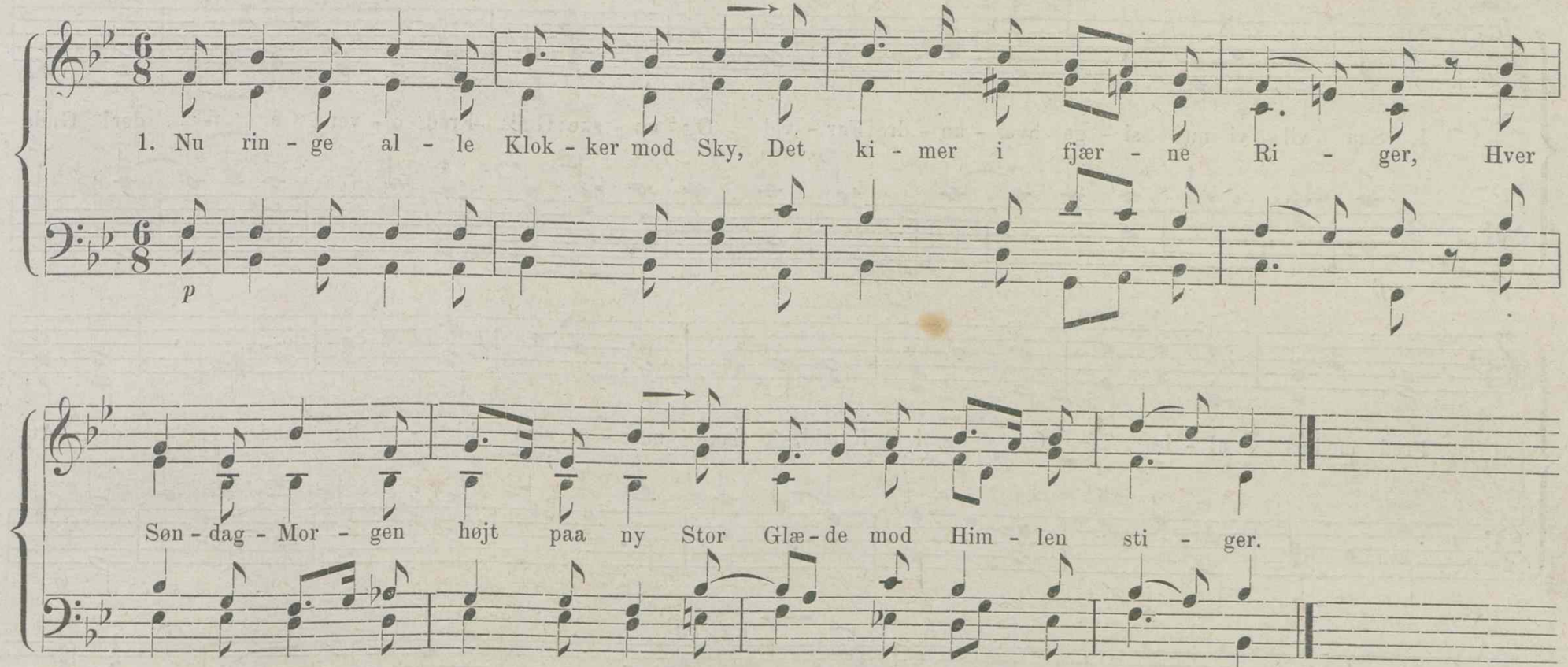
4.

Vær velkommen, Herrens Aar,
Og velkommen her hid!
Herrens Aar med vor Guds Velbehag,
Nu bringer os Glæde hver Herrens Dag!
Velkommen, Nyaar, og velkommen her!

Efter en gl. Salme af N. F. S. Grundtvig.

Nr. 83. Nu ringe alle Klokker mod Sky.

♪ = 84 ɔ: 19″.

2.

Det toner med Lov og Pris og Bøn
Fra Jord mod Paradishaven:
Det var en Søndag-Morgen skjøn,
Vor Frelser stod op af Graven.

3.

For os han i Gravens Dyb steg ned;
Han gik til de dødes Rige.
Til Livet med stor Herlighed
Han vilde for os opstige.

4.

Al Verdens Glæde begravet laa;
Nu frydes vi alle Dage;
Den Glæde, Søndagssolen saa',
Den har i Verden ej Mage.

5.

Der sad en Engel paa Gravens Sten
Blandt Liljer i Urtehaven;
Han peged med sin Palmegren,
Hvor Jesus stod op af Graven.

6.

Og der blev Glæde paa Jorderig,
Lig Glæden i Engles Himmel;
Livskongen løfter op med sig
Til Livet sin Børnevrimmel.

7.

Guds Børn skal holde med Engle Bøn
Med Jubel i Paradishaven:
Det var en Søndag-Morgen skjøn,
Vor Frelser stod op af Graven.

B. S. Ingemann.

Nr. 84 a). Saa vil vi nu sige hverandre Farvel.

♩ = 60 ɔ: 38″.

1. Saa vil vi nu si - ge hver - an - dre Far - vel Og øn - ske: Guds Fred o - ver e - der! Guds

mf

Fred med os al - le i Gry og i Kvæld, Saa man - ge, som hjær - te - lig be - - der, At

Kri - stus, Guds Søn, Maa væ - re vor Løn, Naar vi skal af Ver - den ud - van - - dre!

2.

O hjælp os, Gud Fader, o hjælp os, Gud Søn,
Saa glade vort Løb vi fuldende!
Gud Helligaand, himmelske Trøster i Løn,
Lad Kjærlighedsluerne brænde,
At vi kan med Lyst
Og Mod udi Bryst
Saa kæmpe, at Kronen vi vinde.

En Folkesang.

♩ = 60 ɔ: 38″.

Nr. 84 b). Saa vil vi nu sige hverandre Farvel.

1. Saa vil vi nu si - ge hver - an - dre Far - vel Og øn - ske: Guds Fred o - ver e - der! Guds

mf

Fred med os al - le i Gry og i Kvæld, Saa man - ge, som hjær - te - lig be - der, At

Kri - stus, Guds Søn, Maa væ - re vor Løn, Naar vi skal af Ver - den ud - van - - dre!

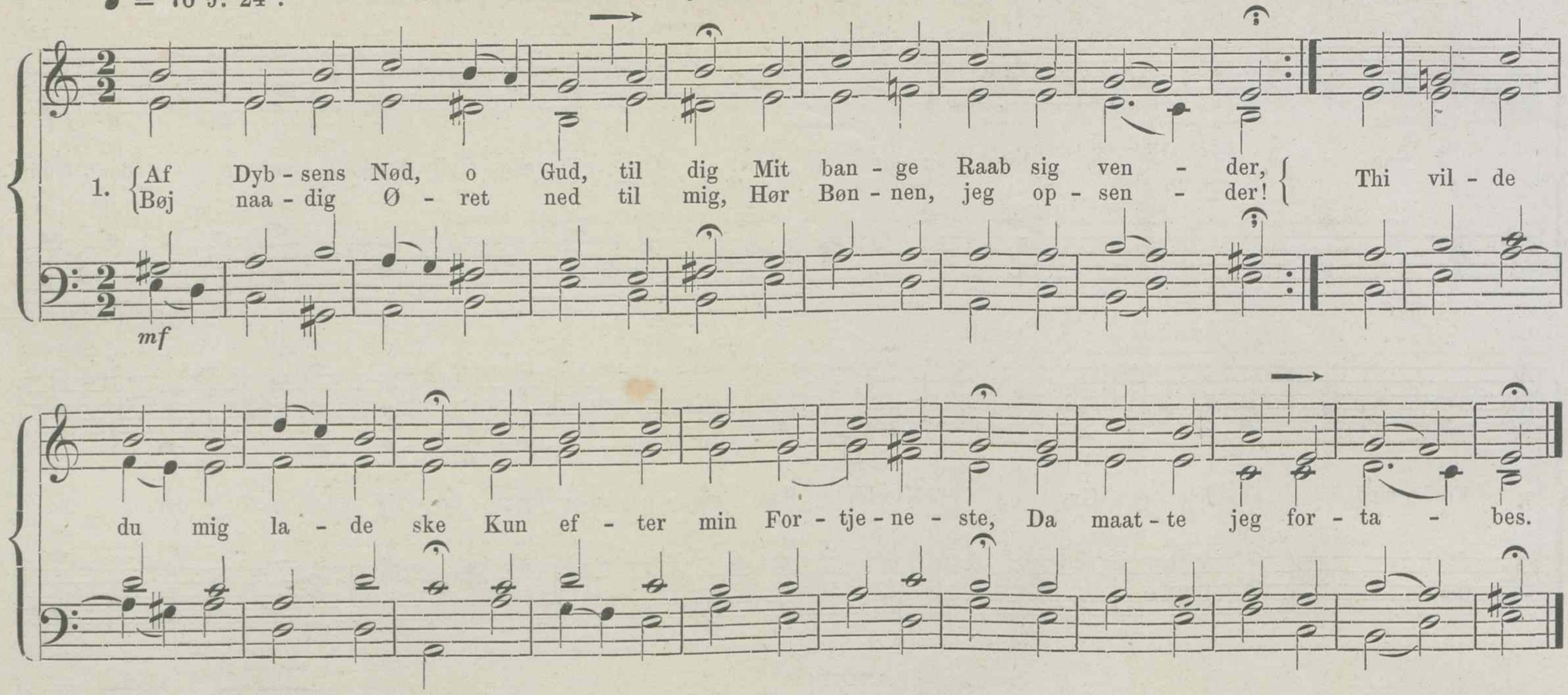
2.

O hjælp os, Gud Fader, o hjælp os, Gud Søn,
Saa glade vort Løb vi fuldende!
Gud Helligaand, himmelske Trøster i Løn,
Lad Kjærlighedsluerne brænde,
At vi kan med Lyst
Og Mod udi Bryst
Saa kæmpe, at Kronen vi vinde.

En Folkesang.

Nr. 85. Af Dybsens Nød, o Gud, til dig.

♩ = 76 ɔ: 24″.

2.

Hos dig jo Naade gjælder kun,
Af den du Synd tilgiver;
Thi ren og hellig i sin Grund
Vor Gjerning aldrig bliver;
Hvo kan, o Gud, for dig bestaa?
Enhver for Dommen skjælve maa
Og ty hen under Naaden.

3.

Derfor paa Gud og ej paa mig
Jeg alt mit Haab vil bygge,
Mit Hjærte skal husvale sig
Udi hans Naades Skygge;
Den blev mig tilsagt ved hans Ord,
Det er min Trøst, paa det jeg tror,
Deri mig intet rokker.

4.

Ja, varer det fra Morgenstund
Og indtil Aftens Ende,
Mit Hjærte skal dog ingenlund
Forsagt fra ham sig vende;
Men som det rette Israel,
Der læsket blev af Aandens Væld,
Jeg bier paa min Herre.

5.

Og er vort Syndemaal end stort,
Dog større er Guds Naade,
Hans stærke Haand, som alt har gjort,
Kan vel os fri af Vaade;
Han er den gode Hyrde, som
Sin Hjord fra Synd, fra Død og Dom
I Naade vil forløse.

Efter Luther; – P. Hjorts Sbg.

(Til samme Melodi.)

1.

Min Gud, jeg gammel er og graa,
Stor Svaghed vil mig plage,
Mig Alderdom er kommen paa
Med Sorg og tunge Dage;
Mit Legems Styrke, Sjælens Kraft
I mig formindskes Dag og Nat,
Det vil jeg for dig klage.

2.

Du, Herre, est mit Klippeslot,
Din Hjælp mon jeg tillide,
Du har bevist mig meget godt
Alt fra min Ungdoms Tide;
Du drog mig ud af Moders Liv,
Din Trøst, o Herre, nu mig giv,
Forløs mig fra al Kvide!

3.

Forkast mig ej, o Herre kjær,
For Alderdommens Lyde,
Forlad mig ej, men hos mig vær,
Din Godhed lad mig nyde!
Lad mig min Tilflugt faa til dig,
Saa priser jeg dig eviglig,
Vil i din Hjælp mig fryde!

4.

Min Tro og Trøst, mit Haab, min Bøn,
O Herre, du formere,
Giv mig frit Mod og Taalmod skjøn,
Mit Levned du regere,
At i din Frygt jeg vandrer saa,
At jeg et evigt Liv kan faa,
Naar her jeg er ej mere!

Th. K. Hygom; — H. Thomissøn; — F. Hammerich.

(Til samme Melodi.)

1.

Ve mig, at jeg saa mangelund
I syndig Lyst har levet,
At Naadens dyrebare Stund
Af mig forsømt er blevet;
Naar Gud sin Naadesol paa ny
Hver Morgen over mig lod gry,
Da lukte jeg mit Øje!

2.

Ve mig, at Vantro Hjærtet saa
Som med en Laas og Lænke
Tillukte, naar Gud banked paa;
Jeg vilde ej betænke,
At Jesu Naades mindste Flig
Mer end al Verden gjorde rig,
Som før jeg havde prøvet.

(Til samme Melodi.)

3.

Se, jeg er den forlorne Søn,
Der selv sig vilde raade
Og ødte bort sin Arv saa skjøn
For syndig Lyst og Baade;
Mig smagte ikke Himmelbrød,
Men Verdens Gift den var mig sød,
Saa jeg min Gud forglemte.

4.

Ak, fyldt staar mine Synders Skaal
Og i mangfoldig Maade;
Dog, Herre, hvo har fundet Maal
Og Grænse for din Naade?
Din Storhed ej af Ende véd,
Din Naade dog i Evighed
Din Storhed kan opveje!

5.

Hvis Hjærtesuk har du ej mødt?
Hvis Raab har Gjensvar savnet?
Hvo er fra Naadens Alter stødt,
Som har det ret omfavnet?
Jeg græder, raaber, beder dig,
Jeg venter, haaber; Jesu, mig
Lad Trøst og Redning finde!

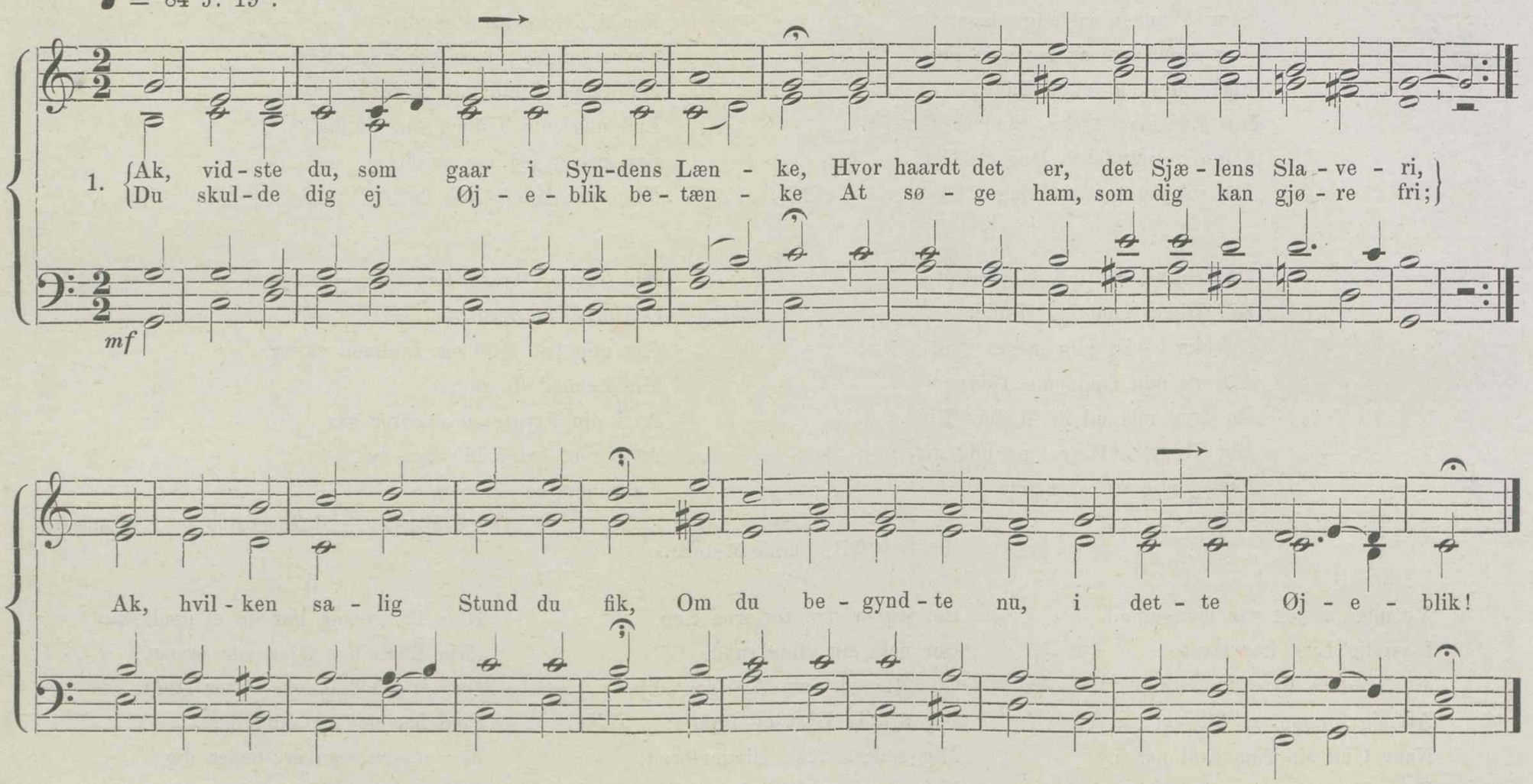
6.

O Gud, min Synd du sænke ned,
Hvor Havet dybt mon være,
Iklæd mig din Retfærdighed,
Forny mig til din Ære;
Et helligt Hjærte her mig giv
Og gjør mig Arving til det Liv,
Som ej har Død i Vente!

Efter det tyske; — S. Jonæsøn; — Ev.-kr. Sbg.

Nr. 86 a). Ak, vidste du, som gaar i Syndens Lænke.

♩ = 84 ɔ: 19″.

2.

Ak, kjendte du Guds Naades Himmerige,
Hvor godt det er at høre Jesum til,
Du skulde ej imod hans Naade krige,
Som dig endnu saa gjærne hjælpe vil.
Ak, hvilken Sejr Guds Kirke fik,
Om du begyndte nu, i dette Øjeblik!

3.

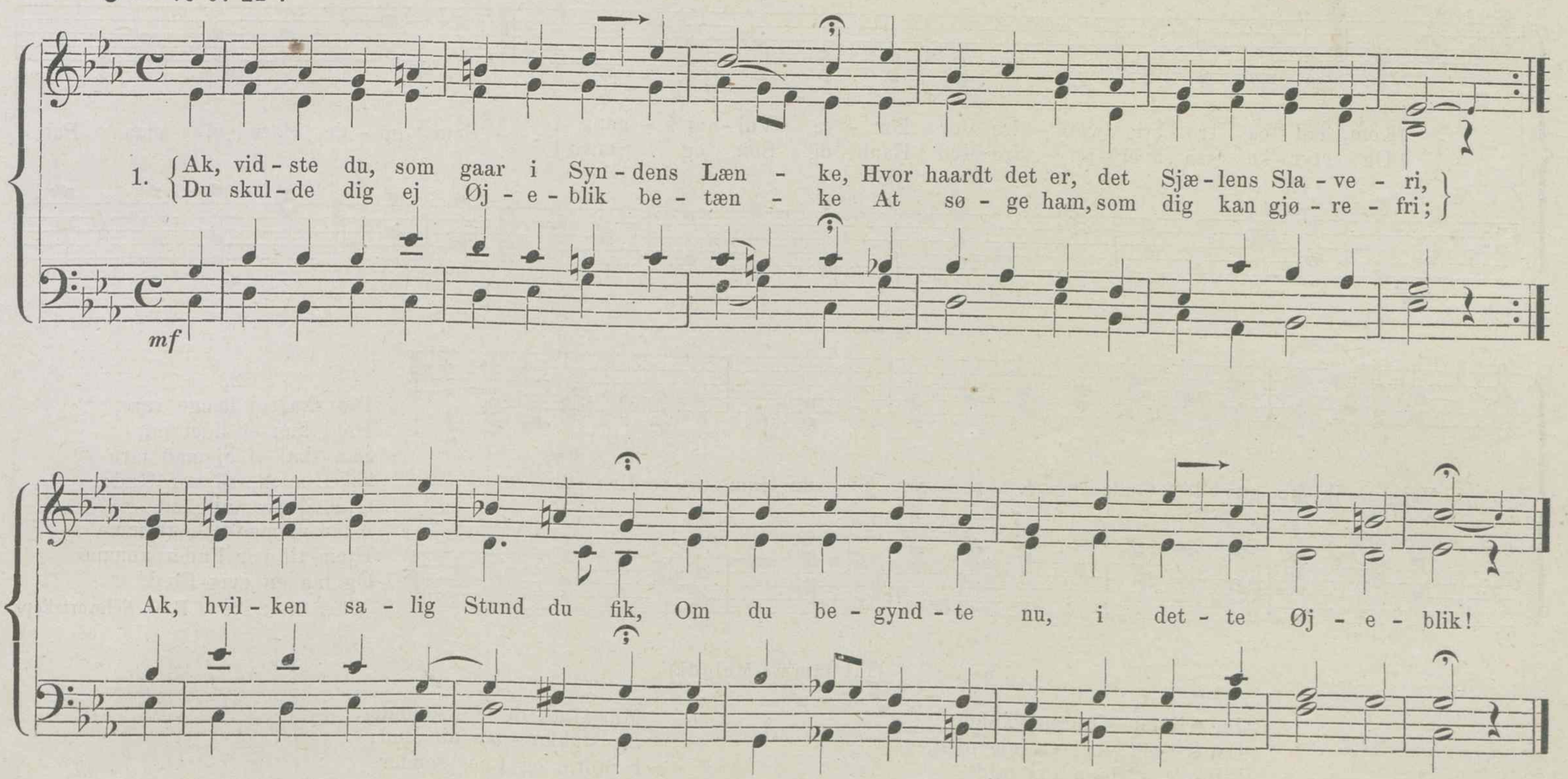
Ak, vidste du, at man sig ej kan drømme
I Himlen ind, det ej saa let er gjort,
Hvor skulde du din Lunkenhed fordømme
Og lede om den rette, snævre Port;
Ak, hvilken Jammer Ende fik,
Om du begyndte nu, i dette Øjeblik!

4.

Ak, skjønned du, hvor godt det er at lande
I Paradis, hvor Glæden der er sød,
Du skulde snart al Verdens Lyst forbande
Og haste hen til Jesu Kors og Død.
Ak, hvilken Fryd Guds Engle fik,
Om du begyndte nu, i dette Øjeblik!

Nr. 86 b). Ak, vidste du, som gaar i Syndens Lænke.

♪ = 76 ɔ: 21″.

5.
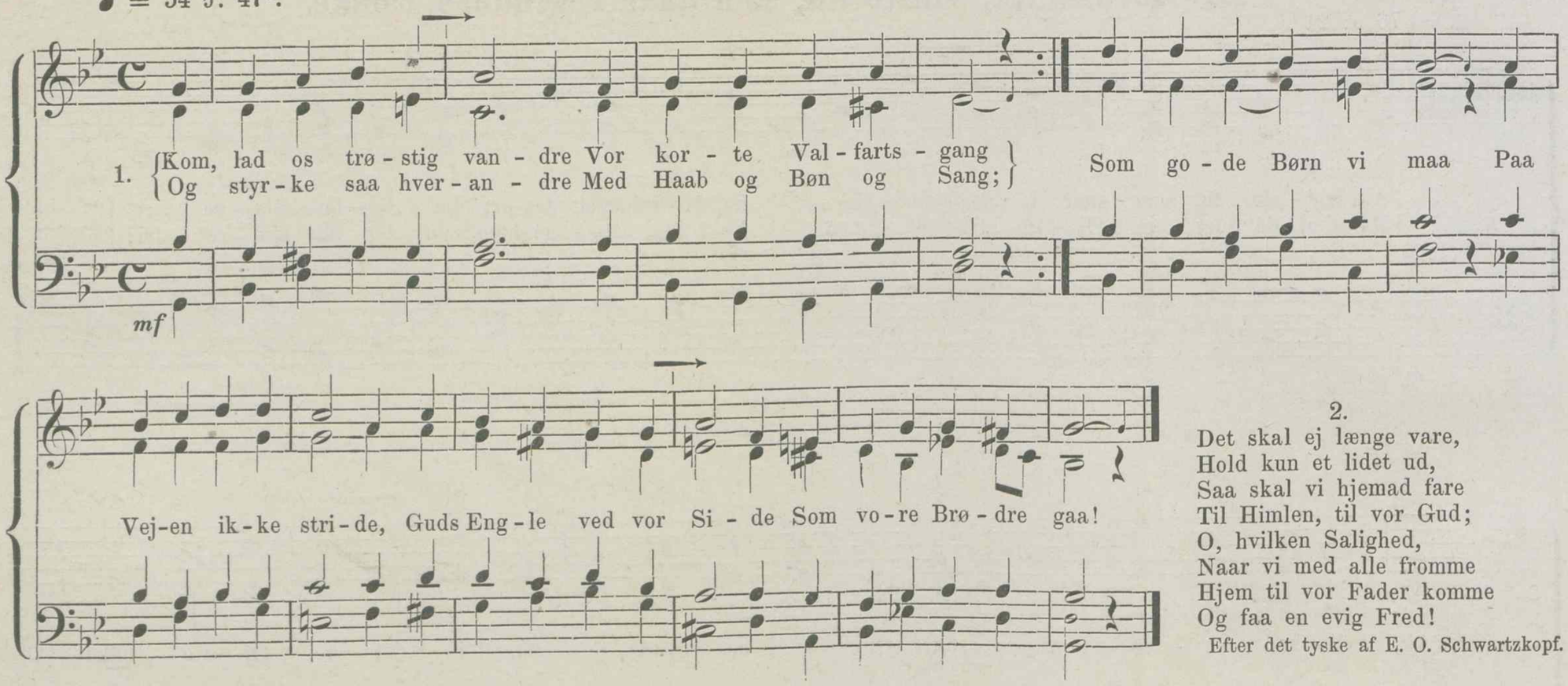
Ak, vilde du kun én Gang dig for alle
I Bod og Bøn oprigtig give ind,
Hvor skulde Ro i Hjærtet dig da falde,
Hvor skulde lettet føle sig dit Sind.
Ak, hvilken Hvile Sjælen fik,
Om du begyndte nu, i dette Øjeblik!

6.

Ak, kunde du — du kunde, om du vilde —
Dog gribe ret Guds rige Naade fat!
Nu kan det ske, nu, før det er for silde,
Det mørknes alt mod Evighedens Nat.
Ak, hvilken Glæde Jesus fik,
Om du begyndte nu, i dette Øjeblik!

H. A. Brorson.

Nr. 87. Mel. „Guds Godhed vil vi prise“.

2.
Det skal ej længe vare,
Hold kun et lidet ud,
Saa skal vi hjemad fare
Til Himlen, til vor Gud;
O, hvilken Salighed,
Naar vi med alle fromme
Hjem til vor Fader komme
Og faa en evig Fred!

Efter det tyske af E. O. Schwartzkopf.

(Til samme Melodi.)

1.
Jeg vil min Gud paakalde
Den Stund, han er mig nær;
I Herrens Haand vi falde,
Naar alt omstyrter her!
Hjemsøgelsernes Stund
Ej trygge Synder skuer;
Den vækker, før den truer,
Med Gru hver Sjæl af Blund.

2.
Den Jord, hvorpaa jeg træder,
Henruller under mig,
Foruden Baand og Kjæder,
I Luft vidunderlig.
De tusend Stjærners Hær,
I Herrens Haand de hvile;
Til evig Grav de ile,
Er deres Time nær.

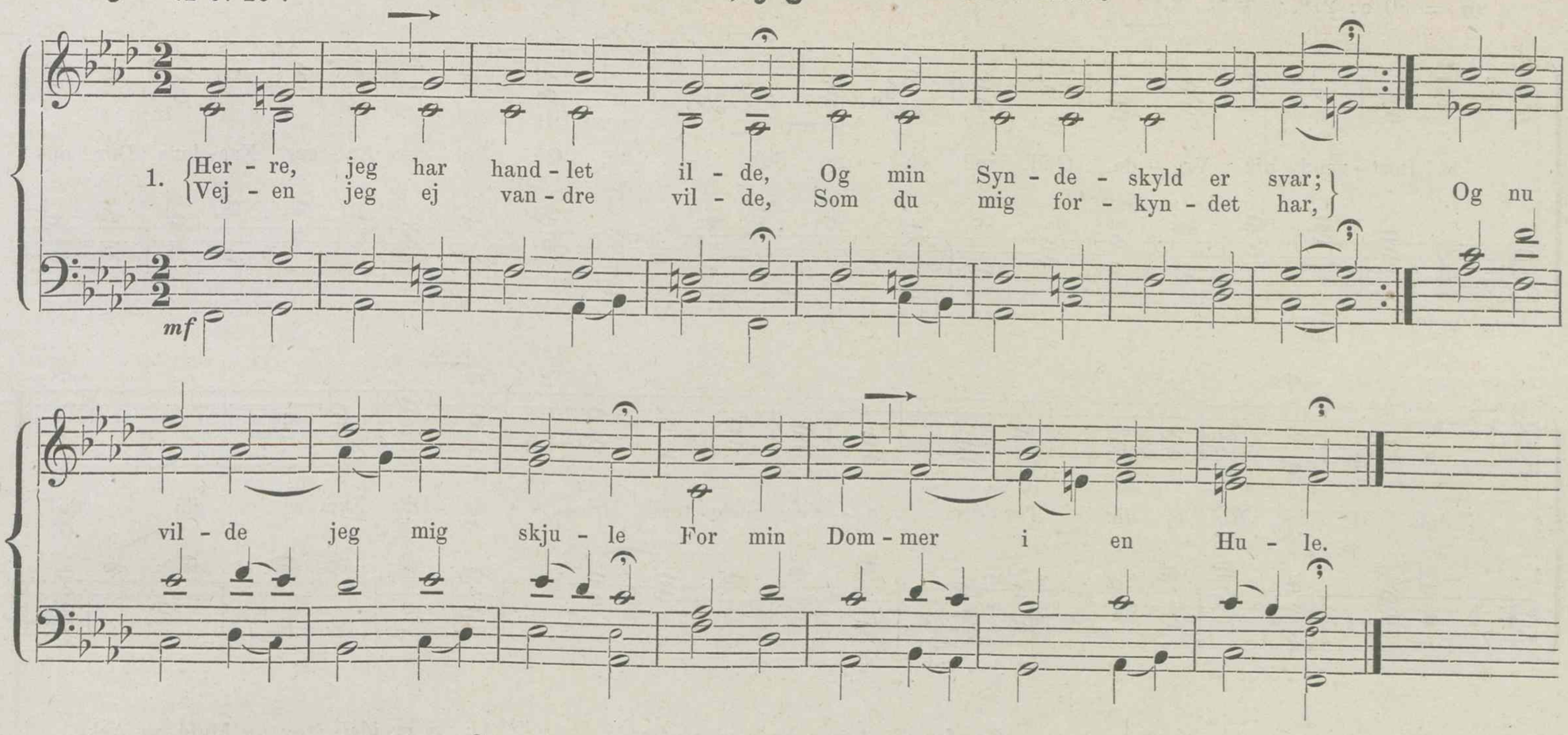
3.
Min Gud, du Sole tænder,
De slukkes paa dit Bud;
I Storm og Luer sender
Du Magtens Engle ud.
Hvor Livet bor i Dag,
I Morgen Døden bygger;
Den Sjæl, Guds Kraft omskygger,
Bor under Palmers Tag.

4.
Paa Naadens Piller hviler
Det store Herrens Hus;
Did Livets Arving iler
Fra sprængte Graves Grus;
Der ved Guds Vældes Haand
Min Frelser paa mig kalder;
Der bo, naar Verden falder,
I salig Fred min Aand!

B. S. Ingemann.

Nr. 88. Herre, jeg har handlet ilde.

♩ = 72 ɔ: 26″.

2.

Dog jeg kan dig ej undvige,
Thi du alle Vegne staar;
Vil jeg ud paa Havet stige,
Om jeg ned i Jorden gaar,
Fløj jeg end til Verdens Ende,
Kan du mig dog se og kjende.

3.

O, hvad kan den Byrde lette,
Som saa dybt mig trykker ned?
Angers Graad kan ej udslette
Syndernes Mangfoldighed;
Trøst og Haab og Mod forsvinde,
Hvor, ak, hvor er Hjælp at finde?

4.

Jesu, ene du mig arme
Trøste kan i denne Nød,
Og du vil dig vist forbarme,
Frelse mig fra evig Død!
Mildt din Hyrdestemme lyder
Og mig til din Favn indbyder.

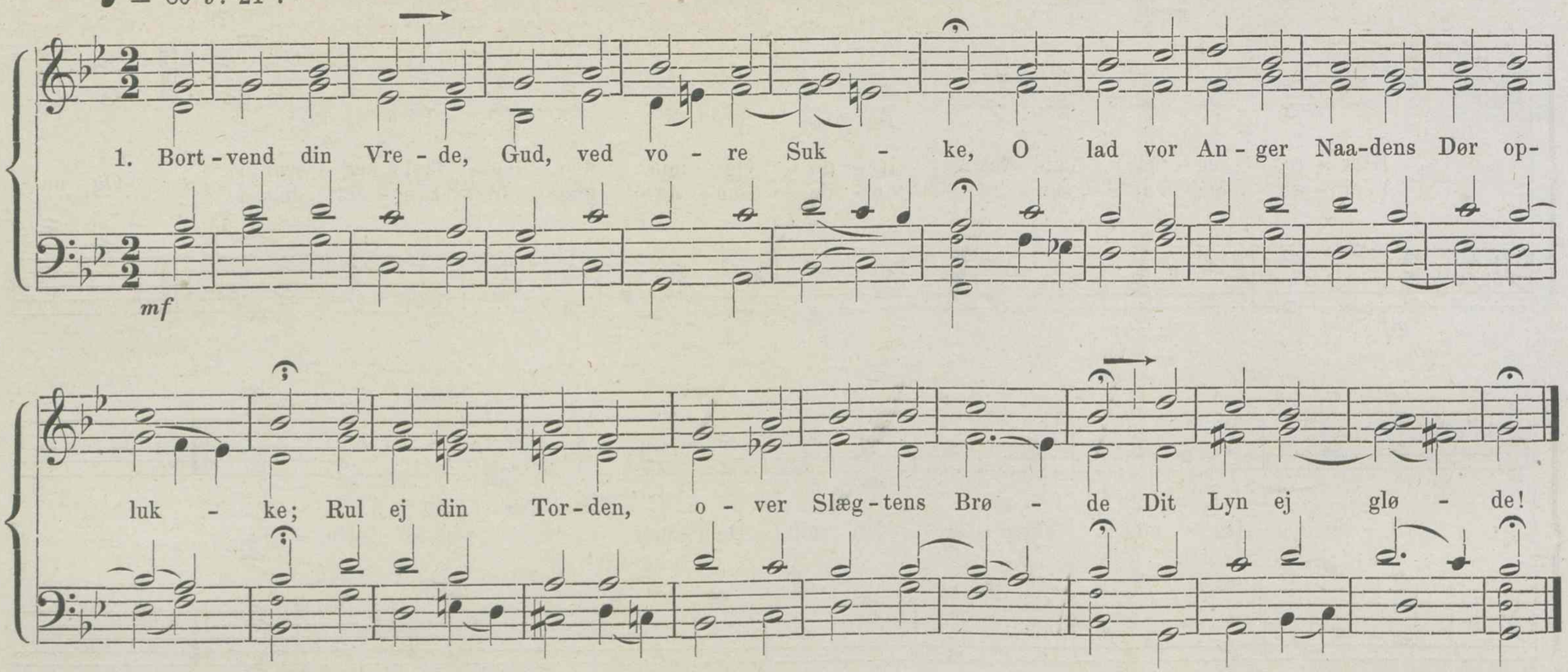
5.

Ren af Synden du mig tvætte,
Sænk i Havets Dyb den ned,
Gjør du mine Veje rette
Og mit Hjærte selv bered;
Lad din Aand min Sjæl oplive
Og din Naade hos mig blive!

Opr. tysk; — Ægidius; — Ev.-kr. Sbg.

Nr. 89. Mel. „Afvend din Vrede, Herre Gud, af Naade“.

♩ = 80 ɔ: 21″.

2.
Ak, om vor Synd for Dommen skulde stedes,
Da maatte Jordens Frugt som Avner spredes,
Da skulde Slægten, rammet og bedøvet,
Nedslaas i Støvet.

3.
Se, for dit Aasyn bede vi og knæle,
Gud, til din Mildhed ty de bange Sjæle;
O, lad din Naade atter sig forbarme,
Frels du os arme!

4.
Ak, vi er idel Støv og Muld og Aske,
Os svage daglig Synden vil forraske,
Og Nød og Død og tusend Trængsler plage
Os alle Dage.

5.
Se til din Søns den bitre Korsets Kvide,
Hvad han for vore Synder vilde lide,
At han sig selv som Offer, os til Baade,
Gav hen i Naade!

6.
O, for hans Gjerning vil du os tilgive,
Bortdø skal Brøden, Angeren skal blive;
Da skal vi engang stedes for dit Øje
Hist i det høje!

Opr. latinsk; — Welhaven.

(Til samme Melodi.)

1.
O Herre, kommer Sorgens Stund her nede,
Lær mig i Tro at haabe fromt og bede!
Et Ord af dig min Trængsel, min Elende
Til Fryd kan vende.

2.
Har Jorden ej den Urt, som kan mig kvæge,
Har Verden ej den Haand, som kan mig læge,
Paa dig, o Herre, jeg i Nøden haaber,
Til dig jeg raaber.

3.
O Frelser, om du vil, du kan borttage
Det Kors, jeg ikke mægter selv at drage;
Men, o, kan det min Sjæl til Frelse være,
Lær mig det bære!

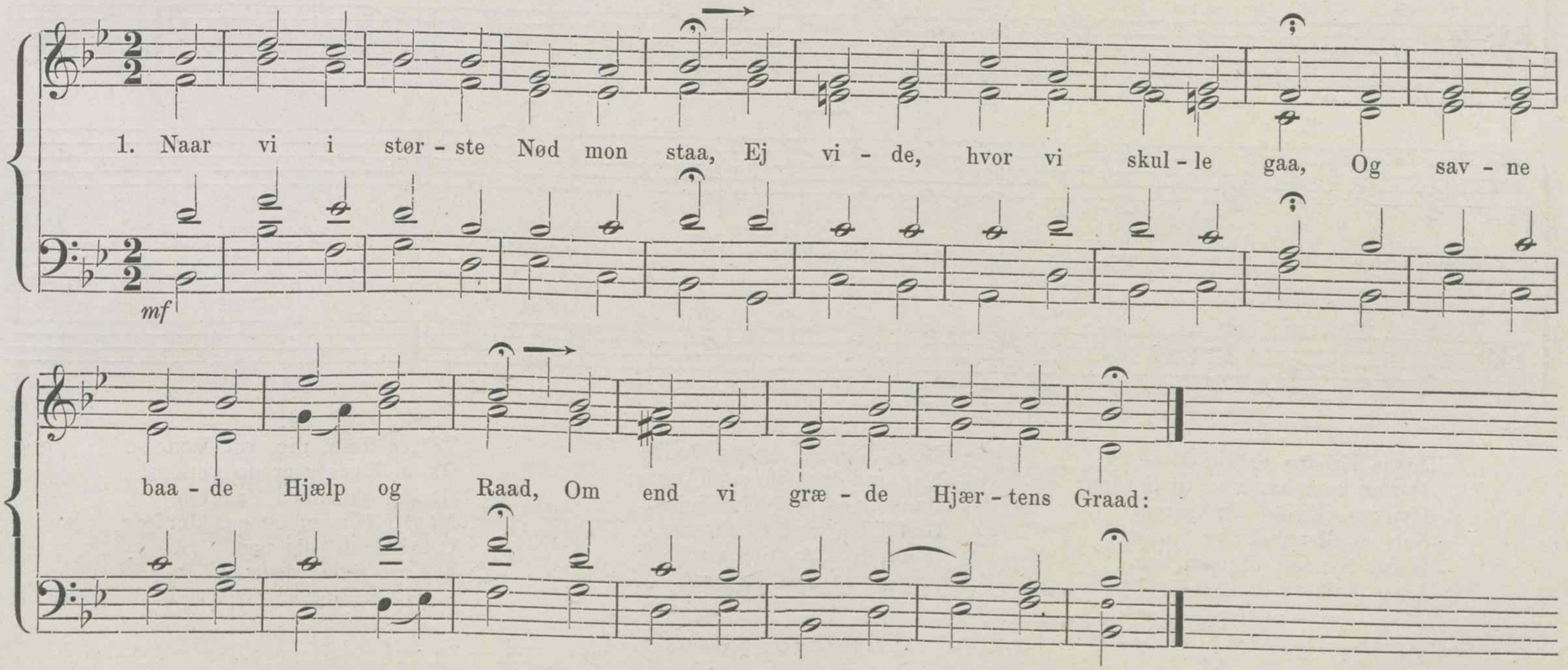
4.
Lad under Byrden voxe Sjælens Vinge,
Forklart i Smerten den mod dig sig svinge,
Du, som fra Korset salig kunde stige
Til Himlens Rige!

5.
O du, som ende kan al Verdens Smerte,
Du selv i Kval mig Himmelglæden lærte;
Et Ord af dig mig frelser og helbreder
For Evigheder!

B. S. Ingemann.

Nr. 90. Naar vi i største Nød mon staa.

♩ = 80 ɔ: 21″.

2.
Saa er alene det vor Trøst,
At vi tilsammen, med én Røst,
Paakalde dig, o Herre Gud,
Som frelse kan af Nøden ud.

3.
Vi løfte Sjælen sørrigfuld
Og Blikket til dig, Herre huld;
Vi søge Syndsforladelse
Og alle Straffes Mildelse; —

4.
Den du forjætted naadelig
Enhver, som derom beder dig.
Vi bede dig i Jesu Navn,
Slut du os i din Faderfavn!

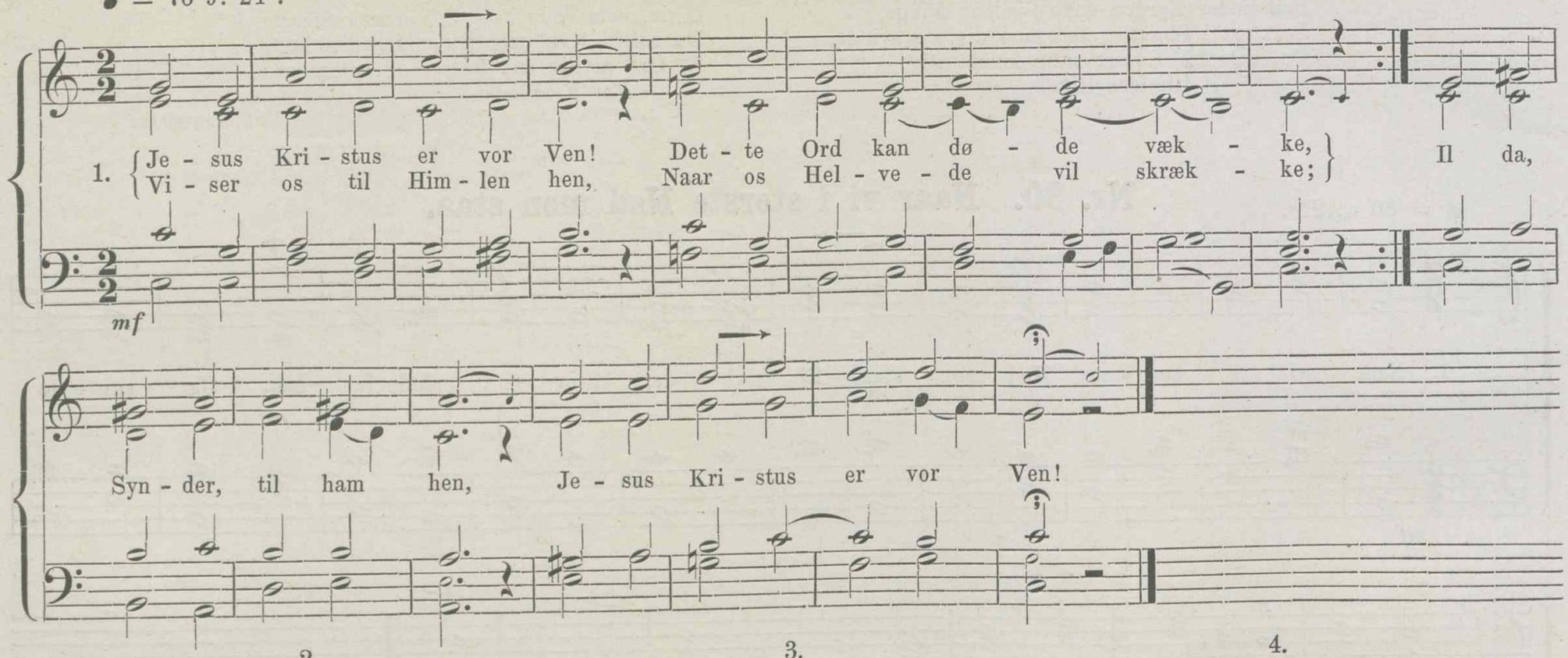
5.
Vor store Skyld os ej behold,
Men riv os ud af Syndens Vold;
Staa os i al vor Jammer bi,
Gjør os for alle Plager fri!

6.
O, da vi skal af Hjærtens Grund
Dig glade takke allen Stund,
Dig lydig være med stor Flid
Og love dig til evig Tid!

Opr. tysk; — H. Thomissøns Sbg. (1569).

Nr. 91. Mel. „Jesus er mit Haab, min Trøst“.

♩ = 76 ɔ: 24″.

2.
Jesus Kristus er vor Ven!
Derfor kom han ned til Jorden;
Hvilken Glæde! Frelseren
Selv et Menneske er vorden!
Il da, Synder, til ham hen,
Jesus Kristus er vor Ven!

3.
Jesus Kristus er vor Ven!
Kun ved ham vi vorde rene;
Han vil os med Gud igjen,
Gud igjen med os forene.
Il da, Synder, til ham hen,
Han er et med Faderen!

4.
Tak, o Jesu, dig, vor Ven,
Os en Frelser er du vorden,
Og dig skjænked Faderen
Magt i Himlen og paa Jorden;
O, vi ile til dig hen,
Til vor rette Sjæleven!

Efter det tyske af H. A. Brorson.

(Til samme Melodi.)

1.
Ingen er min Ven som du,
Herre Jesus, fromme Mester!
Mild du kommer mig i Hu,
Naar mig Sorg og Sygdom gjæster.
Verden skyr min usle Bo;
Jesus Kristus er mig tro!

2.
Naadens Evangelium
Taler til det arme Hjærte;
Haab og Trøst du giver Rum
Sammen der med hver min Smerte.
Ved dit Ord, endnu som før,
Under du paa Jorden gjør.

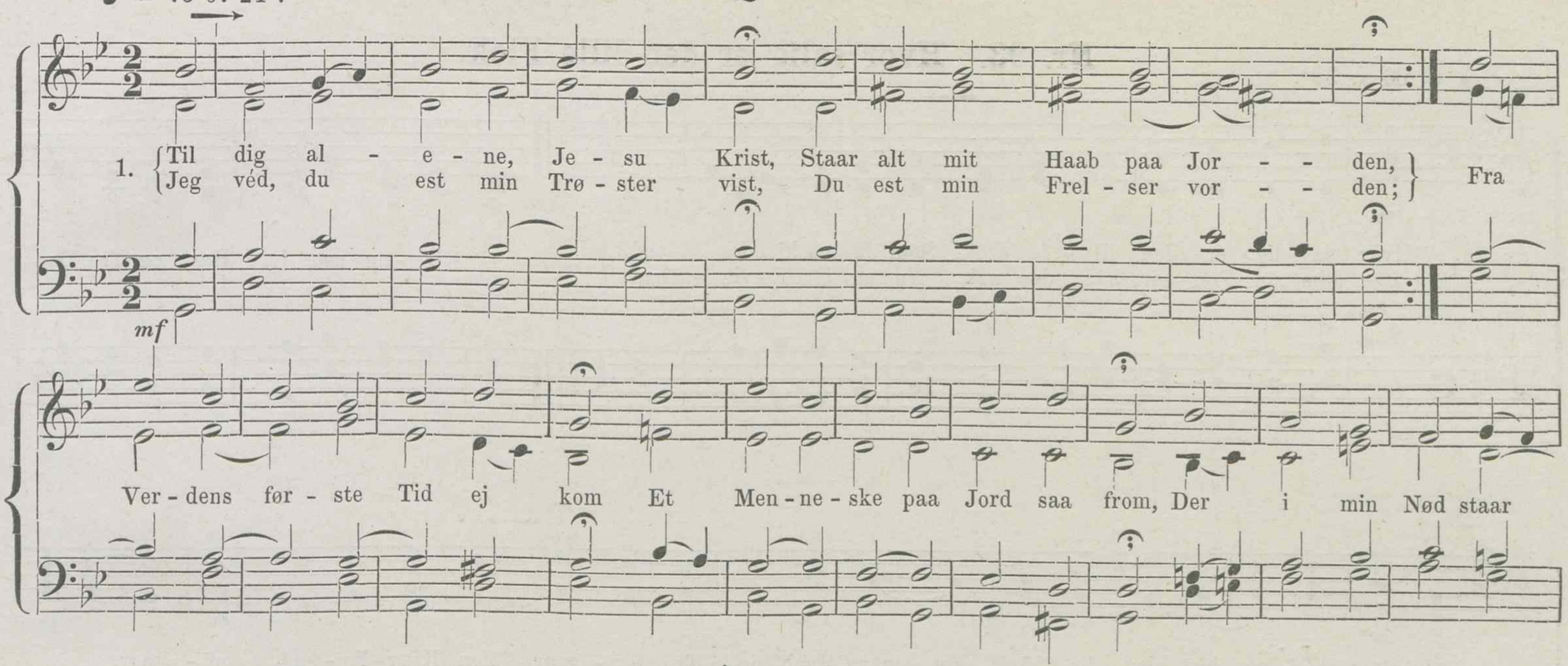
3.
Verdens Lykke mig bedrog,
Verdens Lyst mig fik bedaaret;
Dybe Vunder den mig slog;
Jesus, du helbreder Saaret!
Hvad saa Herren siden vil,
Hører jeg min Frelser til!

4.
Jeg vil leve glad i dig,
Glad i dig mit Øje lukke!
Du mig aabner Himmerig;
Der er ikke Sorg og Sukke.
Er jeg din i Verdens Strid,
Min du bli'r til evig Tid!

Efter det svenske af C. J. Boye.

Nr. 92. Til dig alene, Jesu Krist.

♩ = 76 ɔ: 24″.

2.

Min Synd er stor og ganske svar,
Deraf er Sorger mine;
O Herre, gjør min Mørkhed klar
Alt for din haarde Pine;
Og før mig til din Faders Fod,
Du, som for mig udgød dit Blod!
Saa bliver jeg af Synden løst;
O, du min Trøst,
Giv det, du loved med din Røst!

3.

Giv mig af din Barmhjærtighed
En kristen Tro til Ende,
Og at din store Kjærlighed
Jeg inderlig maa kjende
Og over alting elske dig
Og Næsten ligervis som mig;
Stat du mig bi i Nødens Tid,
I Dødens Strid,
Og gjør min sidste Time blid!

4.

Vor Gud og Fader lovet vær,
Som os alt godt mon give,
Og Jesu Krist, vor Broder kjær,
Der hos os vilde blive;
Pris være og den Helligaand,
Som løser os af Mørkheds Baand
Og fører os til Troens Fred
Og Salighed!
Gud være Tak i Evighed!

Efter det tyske af Hans Thomissøn; — Ev.-kr. Sbg.

Nr. 93. Hvor salig er den lille Flok.

♩ = 60 ɔ: 38″.

1. Hvor sa - lig er den lil - le Flok, Som Je-sus kjendes ved,
I ham, sin Frel-ser, har den nok Nu og i E-vig - hed!

I Kjær-lig-hed, i Haab og Tro Den

mf

van-drer her og hist skal bo Med ham, naar Haab og Tro for - gaar, Men Kjær-lig-hed be - staar.

2.

Men, Jesu, er jeg en af dem,
Vil du mig kalde din?
Staar jeg for dig, som hine fem,
Med Blus i Lampen min?
O, lad mig ej til Hvile gaa,
Før jeg kan herom Vished faa,
Før du kan faa det Svar af mig:
Du véd, jeg elsker dig!

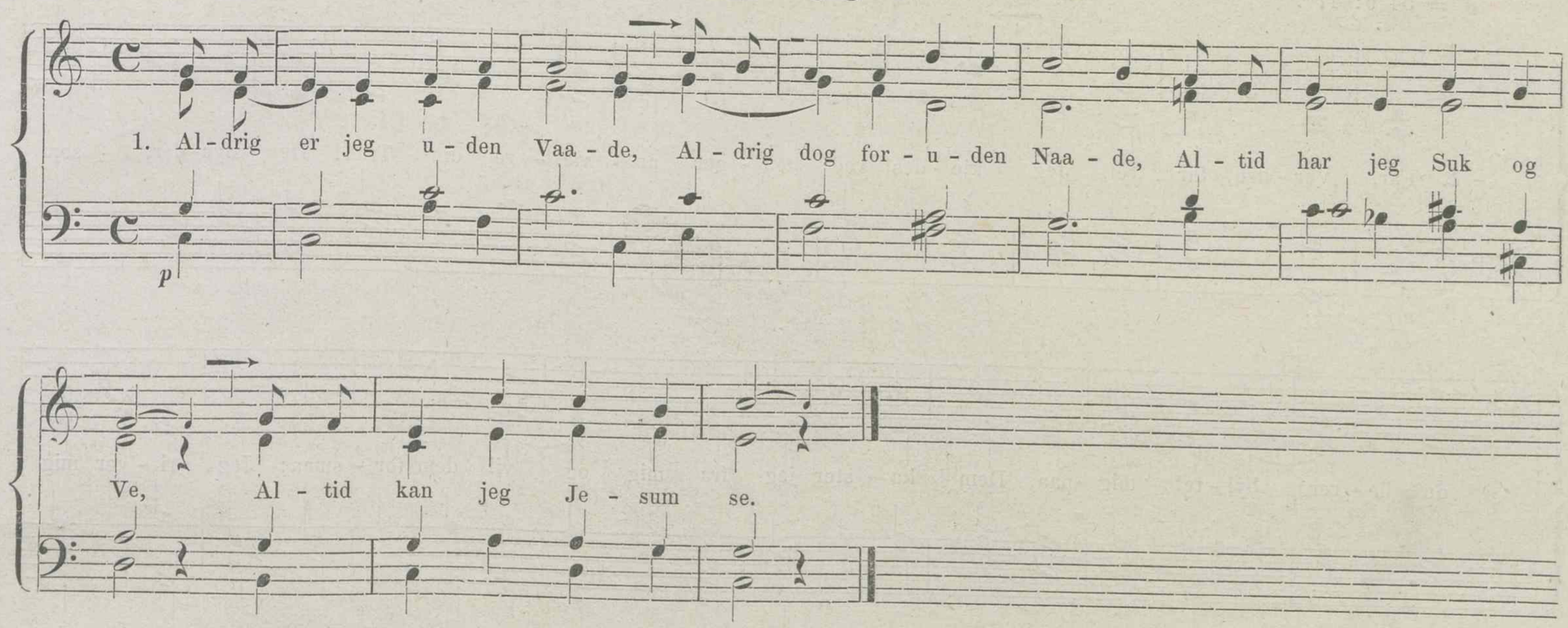
3.

Og maatte det med Graad end ske,
At saadant Svar jeg gav,
Saa vil du naadig til mig se
Og tørre Taaren af;
Ja, naar kun du, som alting véd,
Hos mig kan finde Kjærlighed
Og kjende mig iblandt din Flok
Som din, saa har jeg nok!

Folkesang.

Nr. 94. Aldrig er jeg uden Vaade.

♩ = 54 ɔ: 47″.

2.

Altid trykke mine Synder,
Altid Jesus Hjælp forkynder,
Altid er jeg udi Trang,
Altid fuld af Bøn og Sang.

3.

Nu i Sorrig, nu i Glæde,
Nu i Fald og nu i Sæde,
Ofte fuld af stor Uro,
Altid fuld af Jesu Tro!

4.

Saa er Sorg til Glæde lænket,
Saa er Drikken mig iskjænket,
Besk og sød i Livets Skaal;
Saadant er mit Levneds Maal.

5.

Men, o Jesu, jeg vil græde,
Hjælp du til, at Troens Glæde
Over Synd og Sorrig maa
Altid Overvægten faa.

Th. Kingo.

(Til samme Melodi.)

1.

Alle Vegne, hvor jeg vanker,
Jeg min Jesum har i Tanker,
Hvor jeg ligger, sidder, gaar,
Efter ham min Længsel staar.

2.

Bort fra Verdens Land at ile,
Bort fra Møje, hjem til Hvile,
Er jeg rejsefærdig til,
Naar min Herre Jesus vil.

3.

Fri fra Sorgen, fri fra Nøden,
Fri fra Synden, fri fra Døden,
O, hvor vil jeg være glad
I den gyldne Englestad!

4.

Da skal Mund og Hjærte klinge
Og min Frelser Lovsang bringe;
Salig sjunge Sjælen da
Englenes Halleluja!

Efter det tyske af Brorson.

Nr. 95. Far, Verden, far vel.

♩ = 54 ɔ: 47".

1. Far, Ver - den, far vel, Jeg kje - des ved læn - ger at væ - re din Træl! De Byr - der, som
du ha - ver byl - tet mig paa, Dem ka - ster jeg fra mig og vil dem for - smaa; Jeg ri - ver mig
løs, og jeg kje - des nu ved For - fæn - ge - lig - hed!

mf

2.

Hvad er det dog alt,
Som Verden opsminker med fager Gestalt?
Det er jo kun Skygger og skinnende Glar,
Det er jo kun Bobler og skrattende Kar,
Det er jo kun Gyngeis, Dynd og Fortræd,
Forfængelighed!

3.

Hvad er mine Aar,
Som listende svinde og snigende gaar?
Hvad er min Bekymring, mit grublende Sind,
Min Sorrig, min Glæde, mit Hovedes Spind?
Hvad er dog mit Arbejd, min Møje, min Sved?
Forfængelighed.

4.

O, Rigdom og Guld,
Du Jorderigs Afgud i skinnende Muld,
Du est dog af Verdens de skuffende Ting,
Som voxer, aftager og vexles omkring;
Du est dog i højeste Mærke og Med
Forfængelighed.

5.

Ak, Ære, hvad er,
Hvad er vel de Kroner og Kranse, du bær?
Misundelse sidder dig altid paa Ryg,
Du hemmelig stødes og sjælden est tryg,
Du ofte maa styrte, hvor andre de gled,
Forfængelighed.

6.

Ak, Yndest og Gunst,
Du hastig opkomne og faldende Dunst,
Oppustende Gjøgler, henviftende Vind,
Med tusende Øjne du dog løber blind!
Hvad est du, naar man dig ved Solen har set?
Forfængelighed.

7.

Ak, Venskab og Tro,
Som alt efter Lykken véd Fløjet at sno,
Du smukke Bedrager med smilende Mund,
Som skuffer saa ofte i Drøvelsens Stund,
Du est, som og jeg af Forfarenhed véd,
Forfængelighed.

8.

Ak, kjødelig Lyst,
Som mangen med dødelig Læbe har kyss't;
Dit fængende Tønder, din flyvende Gnist
Blev mangen til evige Luer til sidst;
Din Skaal synes Honning, men Drikken er led
Forfængelighed.

9.

Saa far da, far vel!
Du skal nu ej længer bedrage min Sjæl.
Bedragerske Verden, jeg takker dig af
Og sænker dig ned i Forglemmelsens Grav;
Jeg længes at trøstes for Sorrig og Nød
I Abrahams Skjød.

10.

Der skal mine Aar
Begyndes i Evigheds dejlige Vaar;
Der skal ikke Dagen ved Solen opgry,
Ej Maanen tilmaale mig Næ eller Ny;
Men Jesus er Solen, hvis Straaler er strø't
I Abrahams Skjød.

Th. Kingo.

(Til samme Melodi.)

1.

God Morgen igjen,
Du liflige Dagskjær, min Trøster og Ven!
Jeg sukked i Bønnen og slumrede ind,
Og Sorgen i Drømme besøgte mit Sind;
Nu, skamfuld, ved dig jeg min Uro beser
Og ængstes ej mer.

2.

Hvad var mine Savn?
De Skygger i Sjælen, saa ringe af Navn!
Hvad var mine Taarer? En dryppende Dug!
Og hvad mine Ønskers de vægtløse Fnug?
Hvi glemte jeg, daarlig, for Verdens Fortræd
Guds Rige og Fred?

3.

Se! Solen i Brand
Slaar Skyen paa Flugt og forgylder dens Rand!
Se, Taagerne spredes for Himmelens Vift!
Se, Blomster og Blade med blinkende Skrift!
Jeg læser om Herren: hvert Morgenens Gry
Hans Godhed er ny!

4.

Min Skaber og Gud!
Af Natten du førte mig Daglyset ud.
Kun dig vil jeg tjene, kun dig til Behag
I Gjerning og Bøn gjennemleve min Dag!
Du har den i Hænde; dens Medfør og Vej
Forstaar ikke jeg.

5.

Den havde sin Strid
Med Skyer fra Vesten i Dæmringens Tid;
Maaske vil de flokkes paa Vejen igjen;
Maaske mine Timer skal mørknes som den?
Du véd det, min Fader; jeg slaar mig til Ro
I Haab og i Tro!

C. J. Boye.

Nr. 96. Mel. „Jesu, du min Glæde“.

♩ = 80 ɔ: 21“.

1. Hvor har Jor-dens Glæ - de Saa be-stan-digt Sæ - de, Saa be-fæ-stet Slot,
   At man kun-de si - ge: Der er Glæ-dens Ri - ge, Der er al-ting godt?
   Mon ej Sorg Til Kon-ge-borg Fandt en Vej sig ind at li - ste? Jo, den Vej-en vid - - ste.

mf

2.

Hvad er Verdens Ære,
Disse laante Fjere,
Denne korte Glans,
Dette falske høje,
Som forblinder Øje,
Som bedaarer Sans?
Højest op
Til Ærens Top
Om jeg Vejen havde fundet,
O, hvor lidt var vundet!

3.

Hvad er Rigdoms Kilde?
Øs kun aarle, silde,
Til du bliver træt;
Naa de Herligheder,
Som du saa tilbeder;
Er du nu da mæt?
Gjør dit Guld
Dig frydefuld?
Daare, o, den gyldne Dynge
Vil dit Sind betynge!
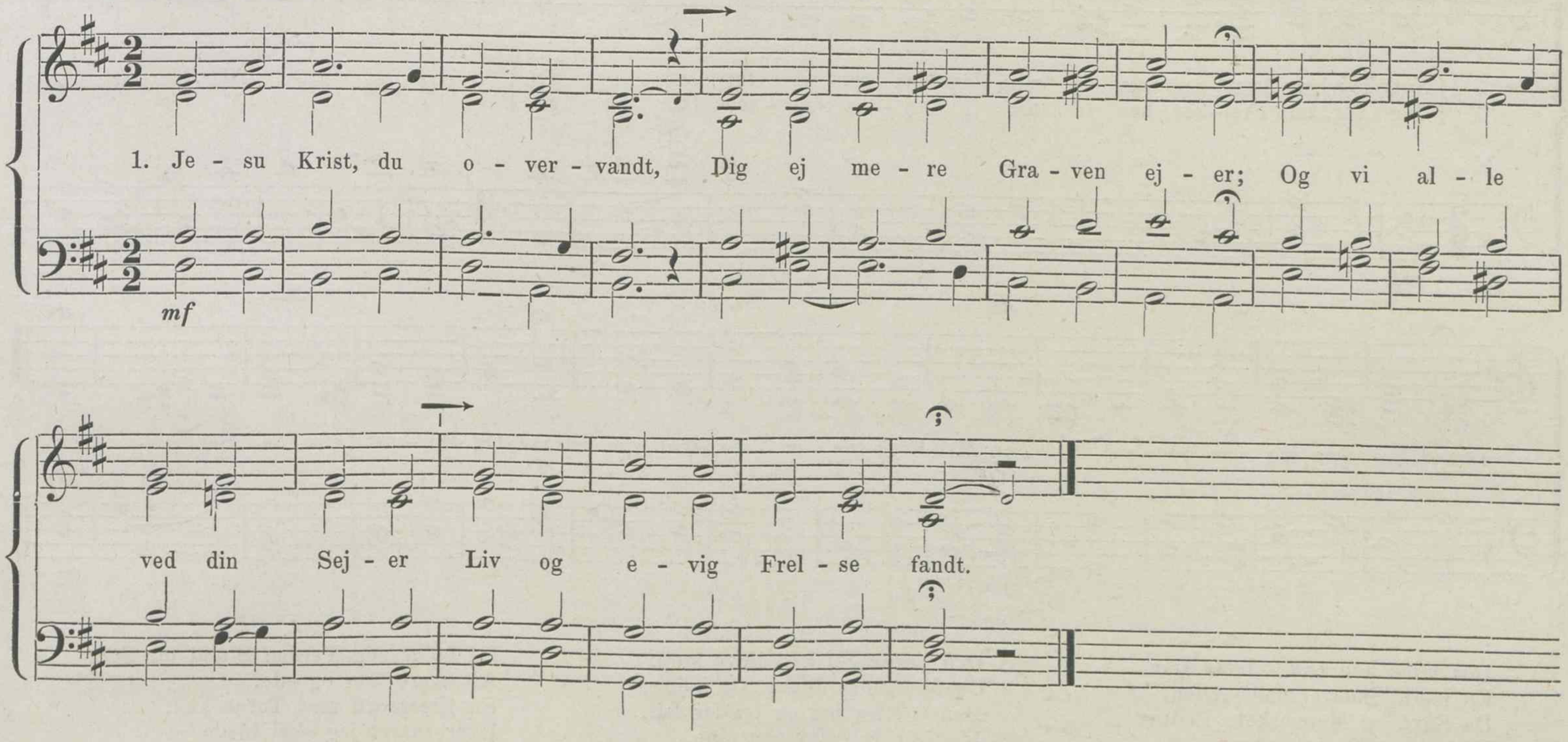
4.

Nej, de Herligheder,
Hvortil mig vejleder
Herrens Aand og Ord,
Aldrig disse vindes
For det Guld, som findes
Paa den ganske Jord,
Sjæl, forglem
Dog ikke dem;
Efter disse kun du tragte,
Verden ej du agte!

Cl. Frimann.

Nr. 97. Jesu Krist, du overvandt.

♩ = 80 ɔ: 21″.

2.

Du opstod, o, lad os ej
Hjærtet fast til Jorden binde;
Lad hos dig os Styrke finde
Til at gaa vor Himmelvej!

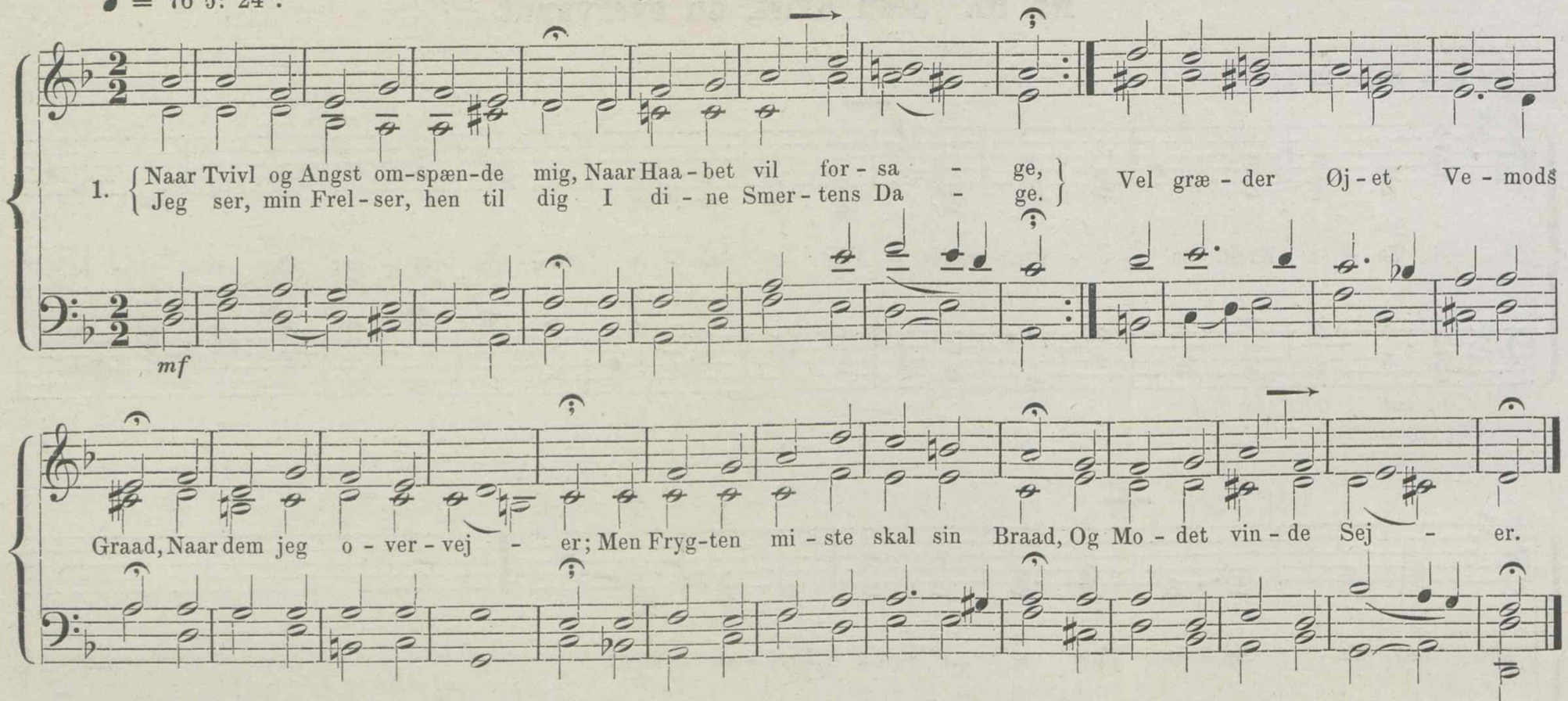
3.

Giv os Kraft at følge dig,
Styrk vor Fod, naar den vil glide,
Staa os bi, naar vi skal stride,
Gjør vor Bortgang sejerrig!

Biskop Plum (?); — Ev.-kr. Sbg.

Nr. 98. Mel. „O store Gud, din Kjærlighed“.

♩ = 76 ɔ: 24″.

2.

Der følge kan paa solklar Dag
En mørk Skærtorsdags-Aften,
Da Savn og Menneskers Bedrag
Vil prøve Hjærtekraften;
Men, Kristus, du har naadig sagt:
«Min Fred jeg giver eder!«
Mod den har Verden ingen Magt;
Den vel om Hjærtet freder.

3.

Den jævne Sti kan blive stejl,
Og Modgangs Bjærg sig højne;
Men trættes jeg og træder fejl,
Jeg kan dog Hjælpen øjne.
Lad Herren føre, som han vil!
Han rette Vej maa vide.
Jeg gaar ad Oljebjærget til
Med Kristus ved min Side.

4.

Og bli'er mig Verden Stund for Stund
Alt mere tom og øde,
En Urtegaard med Torne kun,
Hvor saaret jeg skal bløde —
De store Haabets Ord jeg véd,
Som gjør min Tanke rolig,
At Kristus har beredt mig Sted
I Guds, min Faders, Bolig.

5.

Og skal jeg, fulgt af Verdens Had,
Mit Kors til Graven bære,
Naar de, for hvem jeg stred og bad,
Korsfæstet har min Ære —
Til dig, min Frelser, ser jeg da
Og trøster mig i Nøden;
Din Æreshøj blev Golgatha,
Din Ros du fik ved Døden.

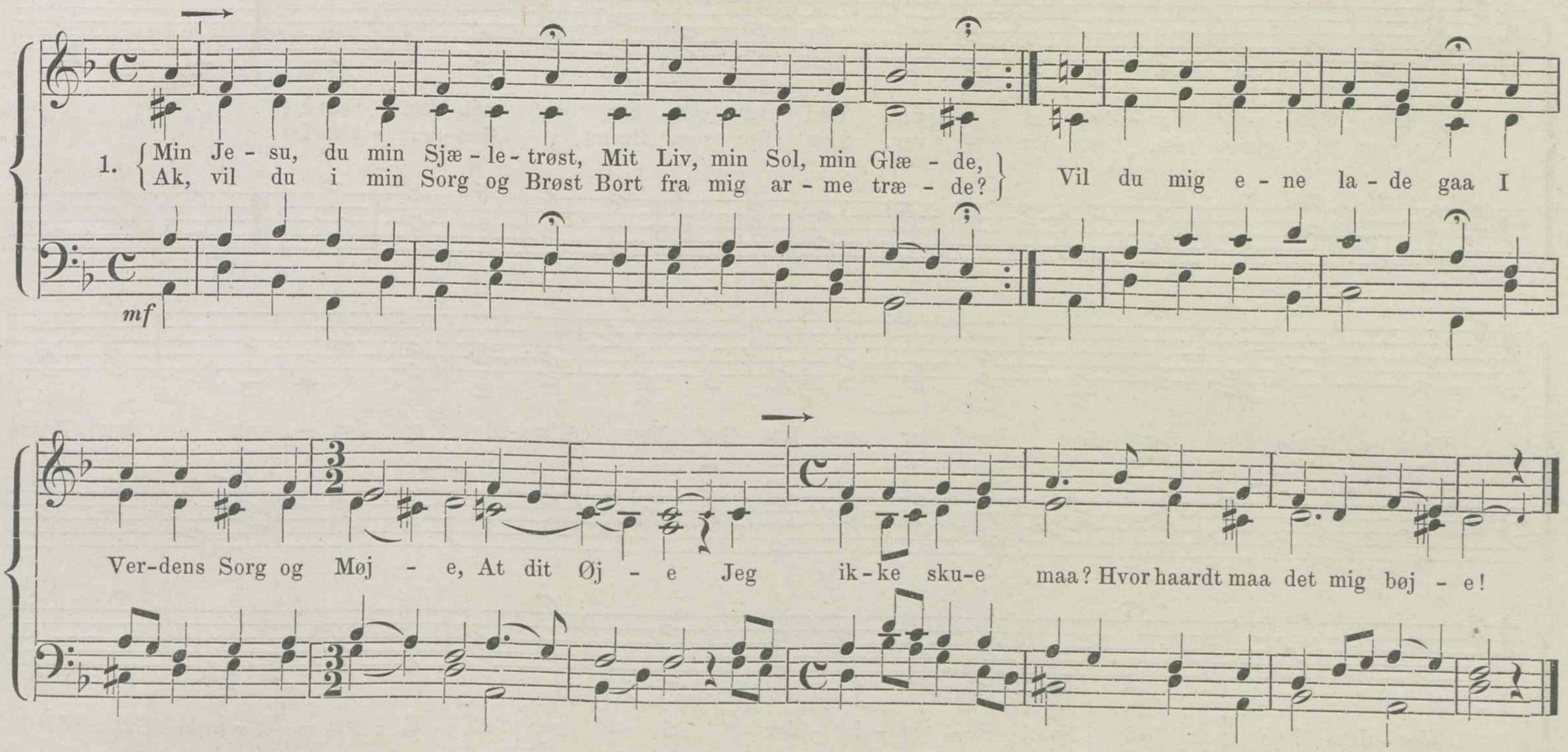
6.

Ja, Kristus, i dit Tornespor
Jeg Fred og Kraft mig sanker;
Den Lægeurt paa Vejen gror,
Som styrker mine Tanker!
Som Morgendug paa visne Straa
Min Taare da skal være,
Og Hjærtets Kraft igjen opstaa
Og Troens Frugter bære!

C. J. Boye.

Nr. 99. Mel. „Til dig jeg raaber, Jesu Krist“.

♩ = 54 ɔ: 47″.

2.

Skal for min Modgangs Vintervej
Majmaaned aldrig dages,
Skal og ved Himlens Straaler ej
Min Taaresky bortjages?
Skal ingen Honningdraabe mig
Udi mit Bæger falde,
Skal kun Galde
Iskjænkes dem, som dig
Tilbede og paakalde?

3.

O kjære Sjæl, din Lod paa Jord
Du ej saa mørkt afmale,
Husk, at du har din Frelsers Ord,
Agt paa hans Trøstetale!
En liden Stund det vare skal,
Saa faar al din Elende
Herlig Ende
Og skal i Himlens Sal
Til evig Fryd sig vende.

4.

Kom, Kors og Kummer, kom da, hvad
Den onde Verden giver!
Om føje Stund vi skilles ad;
Min Jesus han opliver
Min Sjæl med en saa kraftig Trøst,
At, medens Øjet græder,
Hjærtet kvæder:
Gud høre vil min Røst!
Det Haab mig evig glæder.

Th. Kingo.

Nr. 100. Mel. „Min Sjæl nu lover Herren“.

♩ = 80 ɔ: 21″.

1. Den Glæ - de, Ver - den gi - ver, Den va - rer kun en stak - ket Stund,
Som Sky - glans den bort - dri - ver, Den flyr som Drøm i Mor - gen - blund,
Af e - vigt

mf

Væld ud - rin - der Den Fryd, der kom fra Gud, Den Glæ - de ej for - svin - der, Naar

Ver - dens Lys gaar ud; Naar E - vig - he - den sti - ger Af Ti - me - lig - heds Grav, Med

Ver - den ej bort - vi - - ger Den Glæ - de, Her - ren gav.

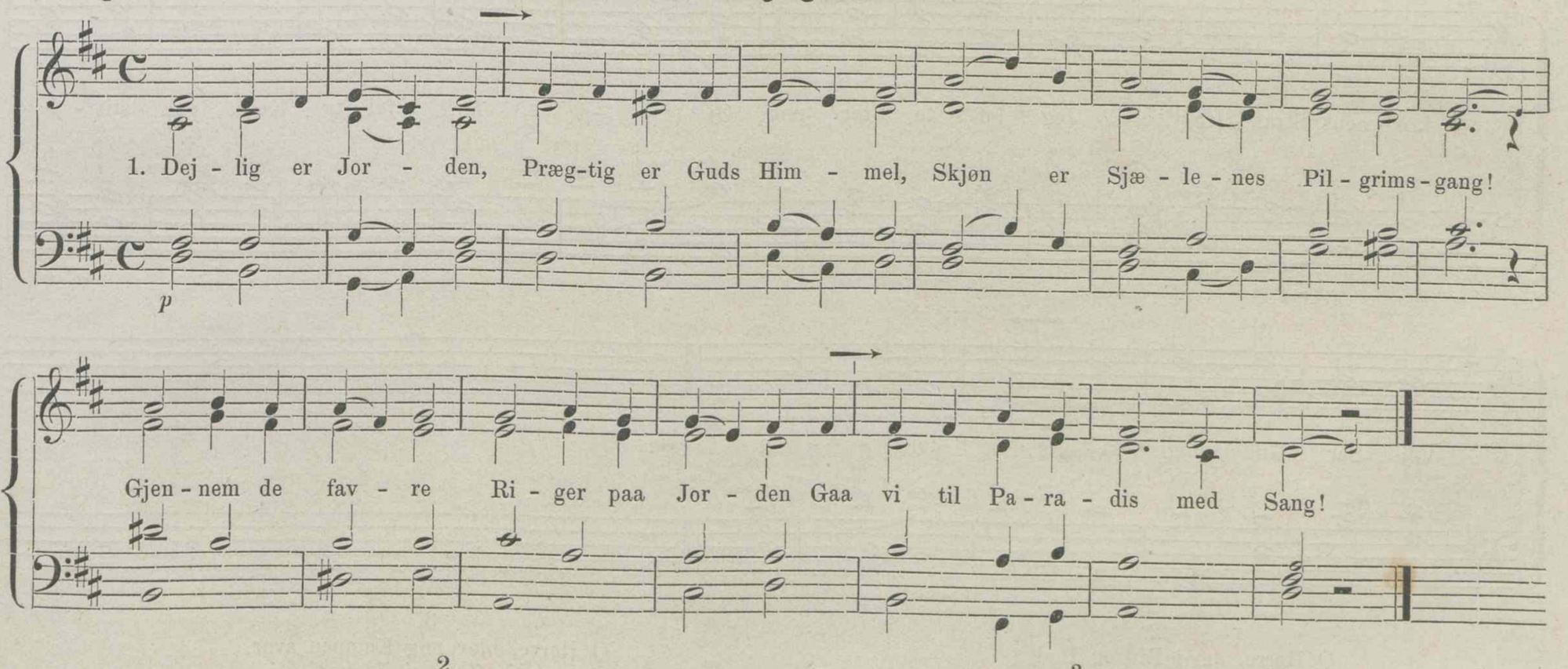
2.
Den Sorg, Guds Barn her lider,
Den varer kun en liden Stund;
Naar Herrens Dag fremskrider,
Er Verdens længste Nat et Blund.
Hist tusend Aar faa Ende,
Som Dag og Time her,
Vor Sorg vil Gud omvende
Til evig Glæde der;
Did Jesus Krist os drager;
Der er ej Kors, ej Grav,
Der ingen os fratager
Den Glæde, Herren gav.

3.
O Haab, som aldrig sviger,
O Trøstens Ord, som evig staar!
Fra Længslers Land jeg stiger
Til Salighed, som ej forgaar.
En liden Stund jeg bygger,
Hvor Sørgepilen gror,
I Savnets dunkle Skygger
En liden Stund jeg bor;
Min Frelser forud drager,
Han til sin Fader gaar,
O, der han mig modtager,
Naar store Time slaar!

B. S. Ingemann.

Nr. 101. Dejlig er Jorden.

♩ = 60 ɔ: 38″.

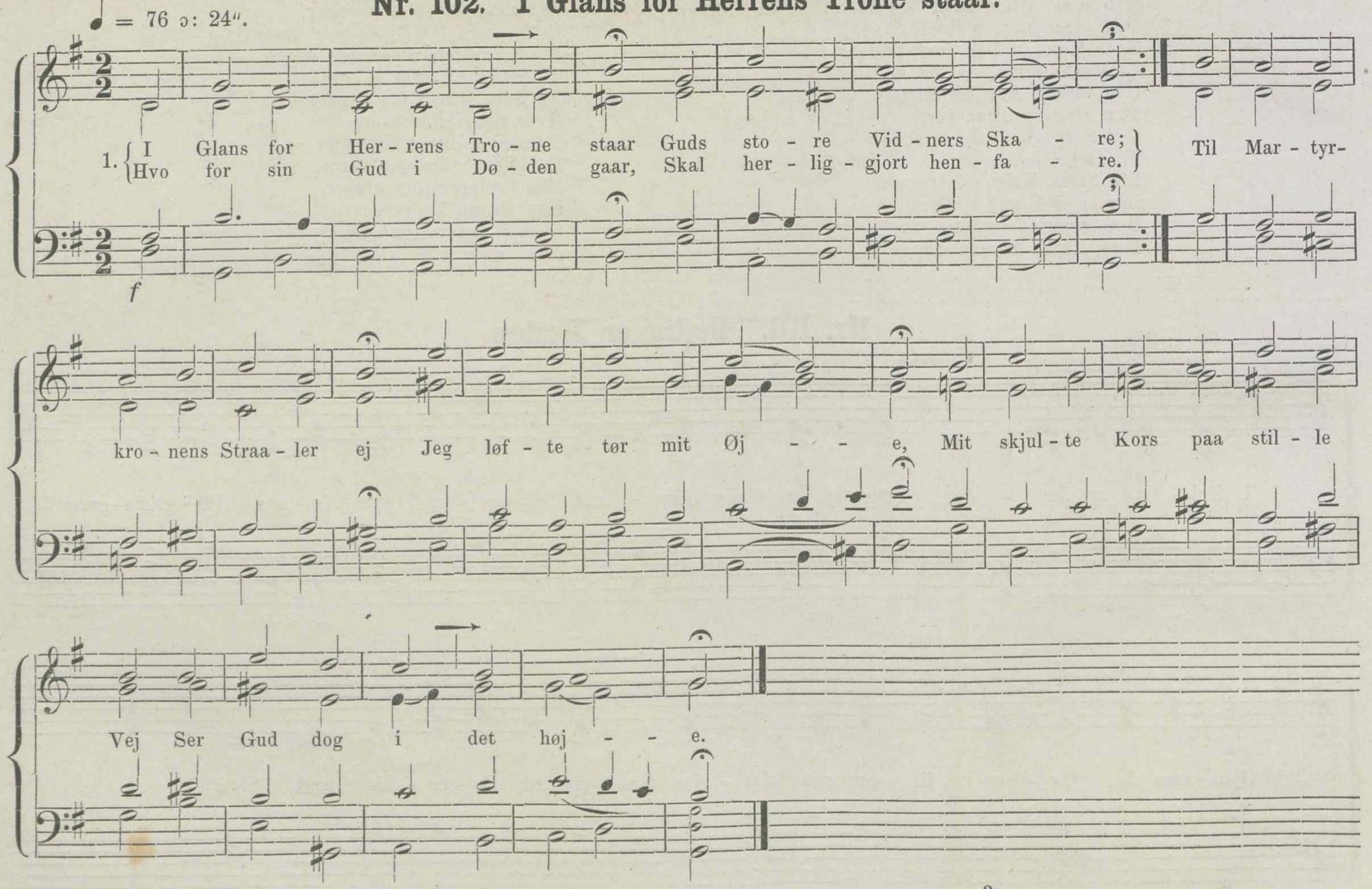

2.
Tider skal komme,
Tider skal henrulle,
Slægt skal følge Slægters Gang;
Aldrig forstummer
Tonen fra Himlen
I Sjælens glade Pilgrimssang.

3.
Englene sang den
Først for Markens Hyrder,
Skjønt fra Sjæl til Sjæl det lød:
Fred over Jorden,
Menneske, fryd dig,
Os er en evig Frelser fød!

B. S. Ingemann.

Nr. 102. I Glans for Herrens Trone staar.

2.

O Herre, om i Liv og Død
Jeg vidner om dit Rige,
Det skal min Tro i Sorg og Nød,
Min Kjærlighed dig sige;
Du vejer mine Sorger smaa,
Du ser, om fromt jeg lider,
Du ser den Kamp, som ingen saa',
Og om jeg ærlig strider.

3.

O Herre, blev mig Kampen svar,
Og er min Sorg ej liden,
Om her slet ingen Ven jeg har,
Vær du mig nær i Striden;
Ser ingen Sjæl min bitre Ve,
Men brænder Hadets Lue,
Din Himmel lad mig aaben se!
Din Herlighed jeg skue!

B. S. Ingemann.

Nr. 103. Forlen mig Kraft at elske dig.

♩ = 80 ɔ: 21″.

1. For - len mig Kraft at el - ske dig, O du, som først har el - sket mig, Min Ska - ber,
Lær mig at kjen - de di - ne Bud, Og lad min Tro, al - go - de Gud, De san - de

mf

Fa - der, Her - - re!
Frug - ter bæ - - re;

Tænd hel - lig Var - me i mit Bryst, At jeg med virk - somt

Mod og Lyst Ud - bre - de maa din Æ - - re!

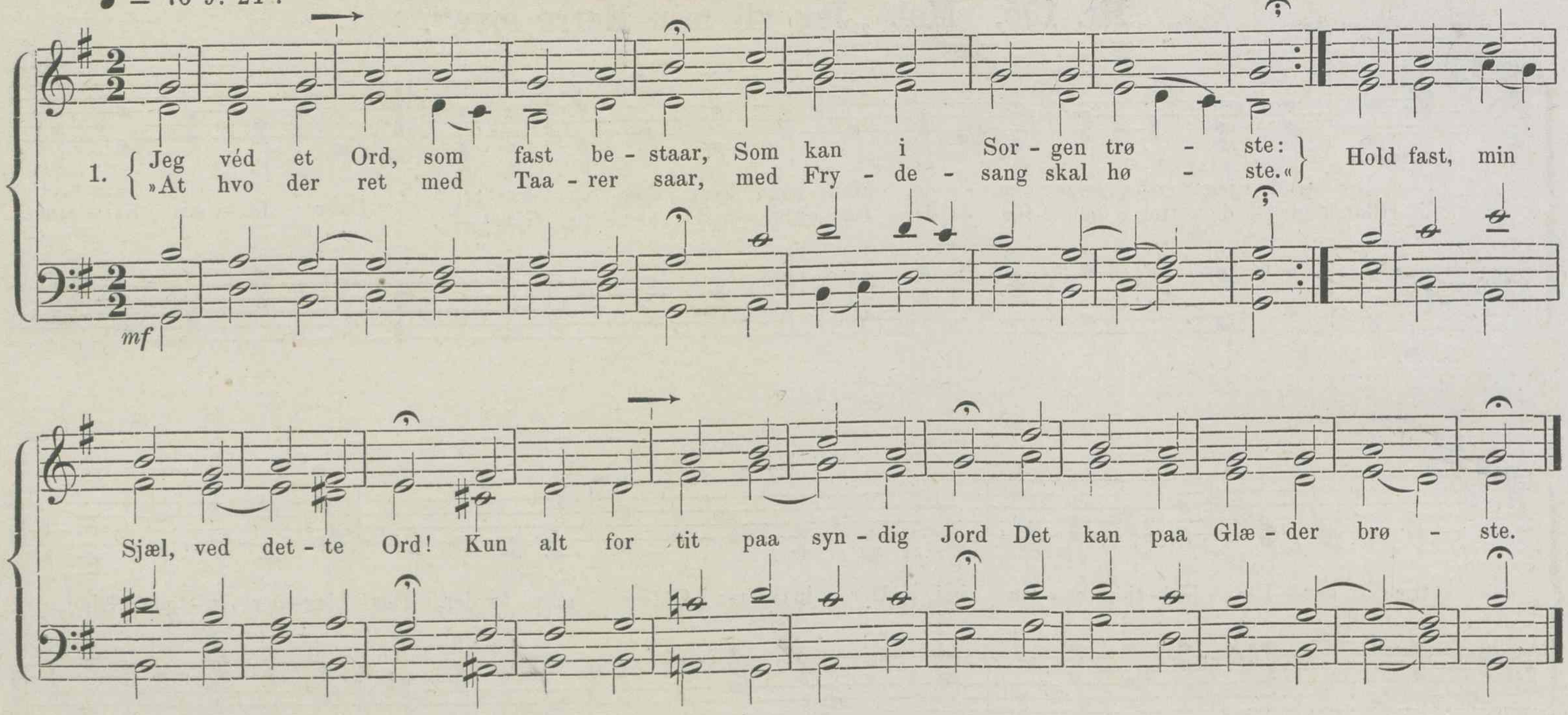
2.

Mit Borgerskab i Himlen er;
Maaske det Øjeblik er nær,
Som der hen mig skal føre;
Da skal min Sjæl opsvinge sig
Fra Støv og vorde Engle lig
Og Engles Gjerning gjøre.
Hjælp, at jeg være maa bered,
Ved Gudsfrygt og ved Hellighed
Dit Kald med Fryd at høre!

E. Storm.

Nr. 106. Mel. „I dybest Nød vil jeg til Gud“.

♩ = 76 ɔ: 24“.

2.

Lad Verden sig til Kraft og Trøst
Det stolte Sind udkaare;
Det bli'r til sidst en Jammers-Høst,
Er Haabet lagt paa Baare.
Jeg sukker dybt af Hjærtens Grund;
Beskæmmet bliver ingen Stund
Taalmodighedens Taare!

3.

Som Foraars-Regn paa Markens Is
Den falder paa min Smerte,
Og grønt staar Haabets Paradis
Omkring det bange Hjærte.
Min Bøn som Fuglen flagrer ud
Og henter mig fra Himlens Gud
Den Fred, min Sjæl begjærte.

4.

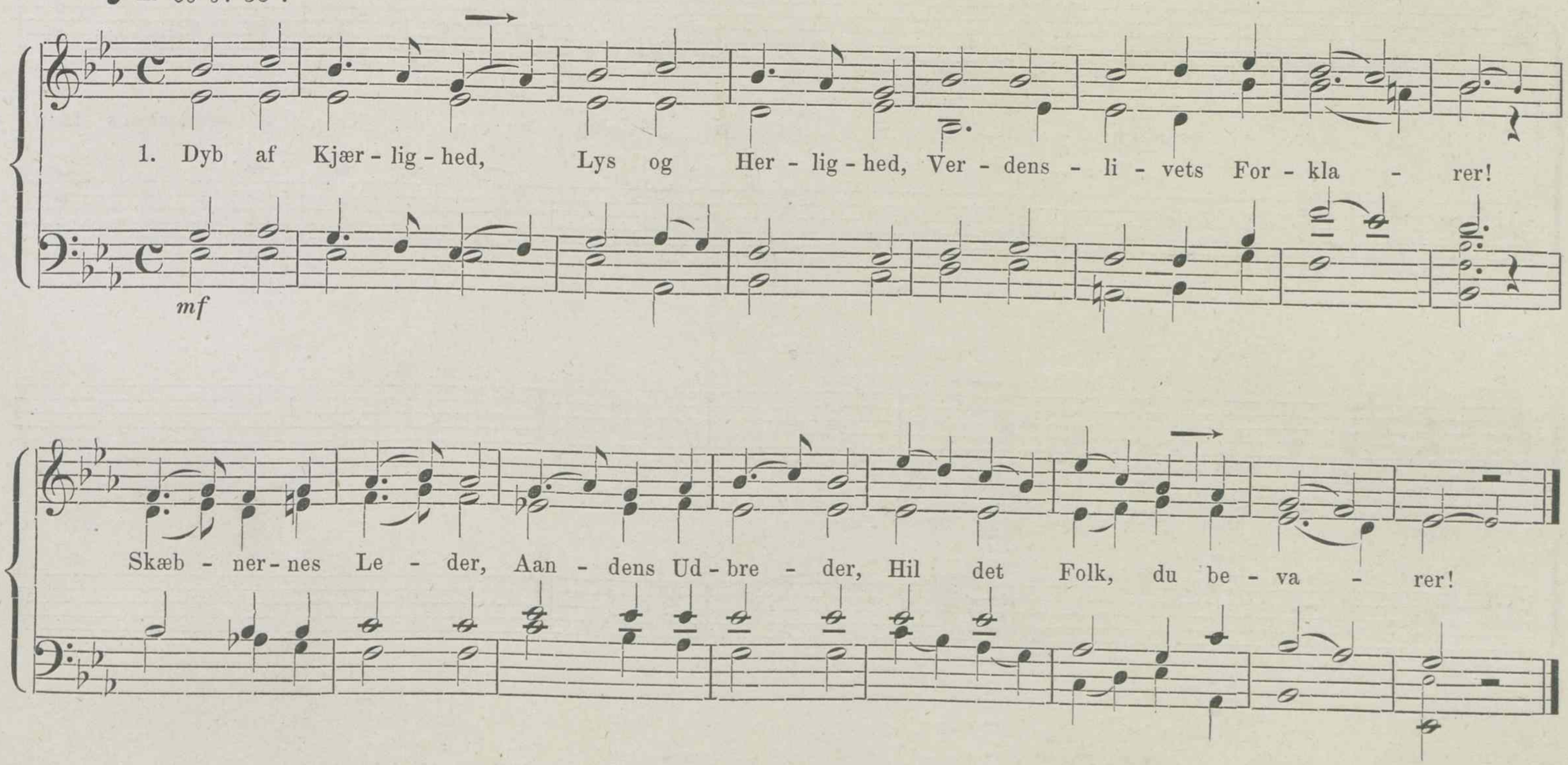
Lad Verden med sit kolde Sind
Udle mig som en Daare!
Jeg gaar dog til min Broder ind,
Hvem Livets Plager saare;
Jeg græder med ham i hans Nød.
Ret ingen Stund forgjæves flød
En Kjærlighedens Taare!

5.

Saa véd han dog i al sin Ve,
Han har en Ven her nede;
I mine Taarer skal han se
Guds Kjærlighed til Stede.
Den Udsæd vorder ikke gold;
Min Gud la'r høste mangefold
Den bedste Himmelglæde!

C. J. Boye.

Nr. 107. Mel. „O sanctissima“.

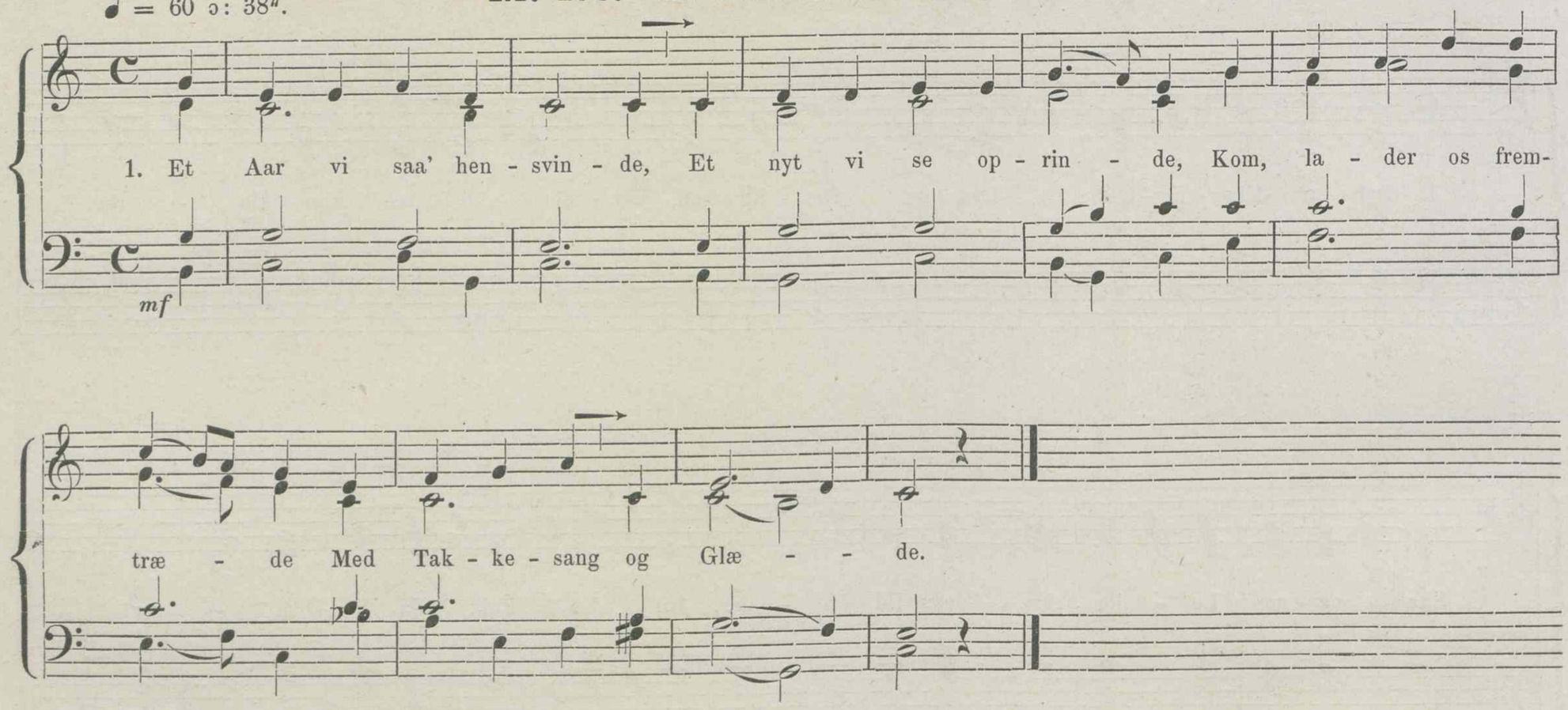

2.

Ved din Varetægt
Danmarks Kongeslægt
Bar Aarhundreder Kronen;
Styrk du med Aanden
Lovhævder-Haanden,
Folket, Riget og Tronen!

B. S. Ingemann.

Nr. 108. Et Aar vi saa' hensvinde.

2.

Hvor har du, Gud, din Naade
Mod os saa over Maade
Hver Morgen villet vise!
Derfor vi nu dig prise.

3.

Du paa din Vej os føre,
Velsigne, hvad vi gjøre,
Som Naadens Sol du glæde
De gamle med de spæde!

4.

Din Aand i alt os drive
Og Vidnesbyrd os give!
Den os med Naade pryde,
Til vi os hjemme fryde!

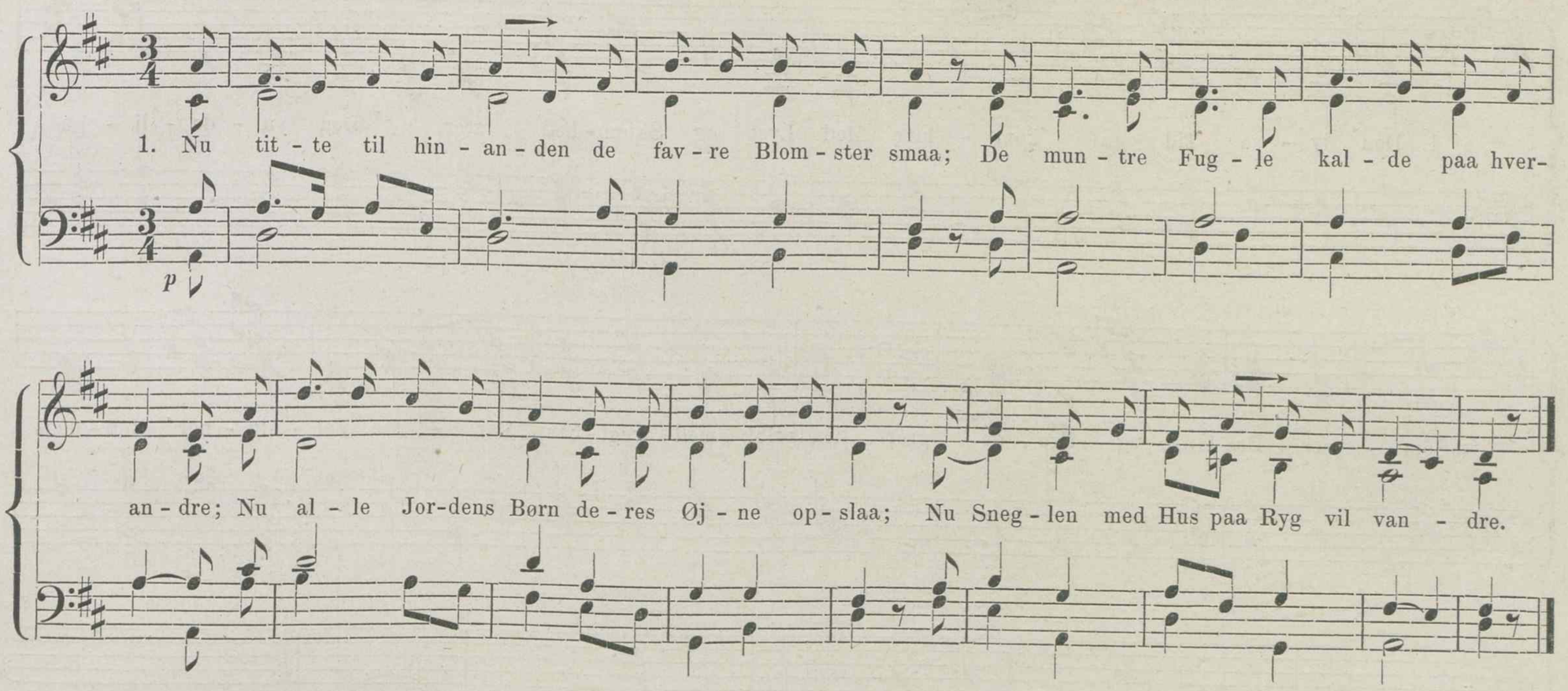
5.

Giv os til Nyaarsgave,
Hvad vi nu bedet have!
O, du vort Liv i Live,
Os i din Haand vi give.

Efter det tyske.

♪ = 84 ɔ: 19″.

Nr. 109. Nu titte til hinanden de favre Blomster smaa.

2.

Den kjære Gud og Skaber den mindste Orm er nær,
Han føder Fugl og Markens Lilje klæder;
Dog Menneskenes Børn har han allermest kjær,
Gud aander paa Øjet, naar det græder.

3.

Guds Søn var selv et Barn og paa Krybbestraa han laa;
Hans Vugge stod paa Jord foruden Gænge.
Guds Himmeriges Fryd har han lovet de smaa
Og Blomster fra Paradisets Enge.

4.

Guds Søn har os saa kjær, han er Børnevennen stor;
Han bærer Barnet op til Gud paa Armen;
Han Storm og Hav betvang, da han vandred paa Jord;
Men Børnene leged ham ved Barmen.

5.

O du, som os velsigned og tog i Favn de smaa,
En Morgen se vi dig i Paradiset!
Du lærte os til Gud vore Øjne opslaa —
Evindelig være du lovpriset!

B. S. Ingemann.

Nr. 110. Mel. „Din Vilje ske, o Herre“.

♪ = 80 ɔ: 21″.

1. Den ly - se Tid nu kom - mer Med Lyst og Skjøn - hed stor, Den yn - de - li - ge
Som - mer, Da Græs og Grø - de gror. Guds Sol med frugt - bar Var - me Vel - sig - ner Bon - dens
Flid Og kvæ - ger nu de ar - me, Som frøs i Vin - ter - tid.

2.

De fagre Blomsterenge
Og Agrens ædle Sæd
De rige Urtesenge
Og Skovens Træer med,
De skulle os paaminde
Om Miskundhedens Skat,
Som vi hos Herren finde
I Aarets Dag og Nat.

3.

Vi høre Fugle sjunge
Med mange Haande Lyd;
Skal ikke da vor Tunge
Lovprise Gud med Fryd!
Min Sjæl, ophøj Guds Ære,
Stem op med Frydesang
Til ham, som vil os nære
Og glæde paa vor Gang!

4.
O Herre Jesu Kriste,
Vor Glædes Sol saa mild,
Dit Lys lad os ej miste,
Tænd Kjærlighedens Ild;
Opvarm vort kolde Hjærte,
Men udsluk Lystens Brand;
Opklar vor Sorg og Smerte
I Dunkelhedens Land!

5.
Du Sarons Blomst med Ynde,
Du Lilje i Guds Dal,
Lær mig din Pris forkynde,
Dit Billed i mig mal;
Din Naade paa mig falde
Som Dug paa Libanon,
Og Hjærtets Blomst fremkalde
I Kjærlighedens Aand!

6.
Velsign, o Gud, med Grøde
Og Frugtbarhed vort Land,
Giv os nødtørftig Føde
Af Jord og Sø og Strand!
Fra Himlen dryppe Fedme,
Ernærende vor Jord,
Til Sjælen Naadens Sødme
Udgaa af Livets Ord!

Ffter det svenske af Wexels.

(Til samme Melodi.)

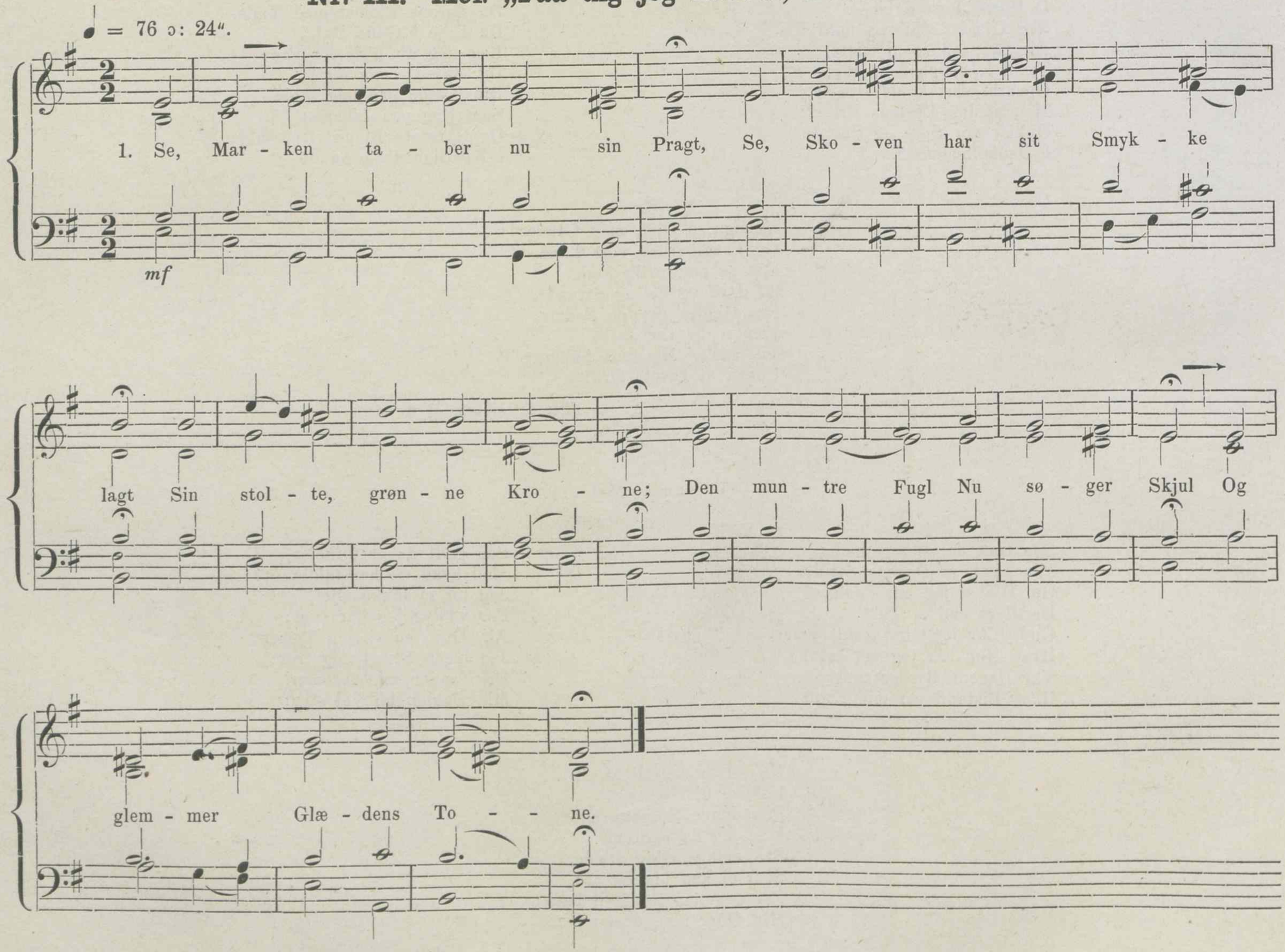
1.
Saa træt du est og mødig,
Min Sjæl, af Dagens Strid?
Om Hvilen jeg har nødig,
Dertil er end ej Tid!
Guds Lov jeg først maa sjunge.
Hvad Nød har jeg vel haft?
Var Dagens Byrder tunge,
Hans Bistand var min Kraft!

2.
Saa godt du er fornøjet,
Med hvad du har fuldbragt?
Jeg tør ej lukke Øjet,
Før ydmyg jeg har sagt:
Ak, Gud, en værdig Tjener
Jeg ingen Stund mig tror;
Du Naaden mig forlener.
Min Dagløn bli'r ej stor!

3.
Nu vil du vel til Mode
Udsove dit Besvær?
Paa denne Sorgens Klode
Mon jeg da ene er?
Saa mange Øjne græde,
Som ej kan blunde nu;
For dem jeg først vil bede:
Min Gud, kom dem i Hu!

C. J. Boye.

Nr. 111. Mel. „Paa dig jeg haaber, Herre from“.

2.

Rundt om os er Forkrænkelse,
Rundt om os idel Død vi se;
Det er Naturens Orden.
Til Jorden maa
Tilbage gaa
Alt det, som kom af Jorden.

3.

En Lærdom dette Syn mig er.
O Gud, du mig den Visdom lær,
At tælle mine Dage,
At jeg maa ret
Betænke det,
Jeg snart her fra skal drage!

4.

Men, o, der kommer Vaar igjen;
Pris være dig! Oplivelsen
Se vi med Haab i Møde;
Lad Planten dø,
Den af sit Frø
Igjen staar op af Døde!

5.

Saa kommer og for mig en Vaar,
Da Legemet igjen opstaar
Af Gravens kolde Gjemme.
Da skal mit Bryst
Med salig Lyst
Nyt Liv igjen fornemme.

6.

Algode Gud, jeg takker dig,
Dit Ord og Løfte trøster mig,
Mig Graven ikke skrækker;
Thi Jesus Krist,
Det véd jeg vist,
Til evigt Liv mig vækker.

H. Kampmann.

Nr. 112. Rind nu op i Jesu Navn.

♩ = 60 ɔ: 38″.

1. Rind nu op i Je - su Navn, Du liv - sa - lig Mor - gen - rø - de! Jeg i Aand og Bøn vil mø - de Her - ren fra min Hvi - le - stavn; Sjæl og Hjær - te skal sig rø - re Med al Tak for Nat - te- ly Og min Frel - sers Lov - sang fø - re Til den høj - e Him - mel - sky.

2.
Nattens mørke Taage gik,
Dagen straaler fra det høje,
Og mit atter aabne Øje
Solen nu i Sigte fik.
Tak og Pris og evig Ære
Være dig, treenig Gud,
Som paa Hænder vilde bære
Mig af Nattens Mørke ud!

3.
Gid, min Gud, jeg kunde saa
Dagen i din Frygt begynde,
At jeg ikke skulde synde
Og fra dine Veje gaa!
O min Jesu, du oprinde
Over mig som Sol og Skjold,
Saa at jeg kan overvinde
Kjød og Blod og Satans Vold!

4.
Al den Gjerning, Drift og Daad,
Som min Haand i Dag skal gjøre,
Gid jeg aldrig den maa røre
Uden Aandens Kraft og Raad!
Thi forgjæves skal jeg svede
Og arbejde uden Frugt,
Om din Haand er ej tilrede,
Og din Hjælp er udelukt.

5.
Lær mig ved hvert Klokkeslag,
At i dig jeg Styrke vinder,
Hjærtet ej til Verden binder,
Spilder ingen Naadens Dag!
Og naar endt er Tid og Dage,
Lad mig evig være din,
Lad min Synd og Sorg og Klage
Smulre med mit Jordelin.

Efter Th. Kingo.

(Til samme Melodi.)

1.
Dagen har fuldendt sin Gang,
Mark og Ager saa' den gløde;
De har baaret deres Grøde
Sjunget deres Aftensang.
Har og jeg min Gjerning færdig,
Været tro, mens Lyset var?
Blev den Morgen-Løftet værdig,
Som jeg frem for Herren bar?

2.
Ingen Ros jeg har hos Gud,
Skjønt jeg gav mig den saa gjærne.
Jesus, du min Aftenstjærne,
Spred din Straale for mig ud!
Lad dens Glans mit Smykke være!
Dæk min Brøst for Herrens Blik!
Troen er jo al min Ære;
Alt mit Haab af dig jeg fik.

3.
Aftenstjærne blid og skjøn,
Morgen-Lys, før Dagen smiler!
Fred min Sjæl, imens jeg hviler!
Væk mig aarle op til Bøn!
Skygger Skyen, eller tænder
Du dit Lys paa Himlens Blaa,
Lige fuldt din Vej jeg kjender,
Og min Tanke kan dig naa!

C. J. Boye.

Nr. 113 a). Nu rinder Solen op.

♩ = 60 ɔ: 38″.

1. Nu rin - der So - len op Af Ø - ster - li - de,
For gyl - der Klip - pens Top og Bjær - gets Si - de;
Vær glad, min Sjæl, og lad din Stem-me
klin - ge, Stig op fra Jor - dens Bo, Du dig med Tak og Tro Til Him - len svin - ge!

2.

Utallig saa som Sand
Og uden Maade,
Som Havets dybe Vand
Er Herrens Naade;
Med den hver Dag min Sjæl han overgyder,
Hver Morgen i min Skaal
En Naade uden Maal
Til mig nedflyder.

3.

Han har i denne Nat
Med Engleskare
Mit Hus og Hjem omsat,
At ingen Fare
Har mig og mine ramt i nogen Maade;
Men jeg er frelst og fri
Fra Dødens mørke Sti
Og Sjælevaade.

4.

Min Sjæl, vær frisk og glad,
Lad Sorgen fare!
Dit Legems Blomsterblad
Vil Gud bevare;
Han vil i Dag mig give Kraft og Styrke,
Jeg i mit Kald og Stand
Min Gud og Fader kan
Tilbørlig dyrke.

Nr. 113 b). Nu rinder Solen op.

♩ = 60 ɔ: 38″.

1. Nu rin - der So - len op Af Ø - ster - li - de,
For - gyl - der Klip - pens Top Og Bjær - gets Si - de;
Vær glad, min Sjæl, og lad din Stem - me

mf

klin - ge, Stig op fra Jor - dens Bo, Du dig med Tak og Tro Til Him - len svin - ge!

5.

Lad Synden ej i Dag
Min Sjæl forblinde,
At jeg min Guds Behag
Kan ret besinde!
Velsign mig, Herre Gud, ud af det høje!
Gid jeg hver Dag og Tid
I dig og i min Flid
Mig lader nøje!

6.

Du bedst min Tarv og Trang,
O Herre, kjender,
Tilmed er Lykkens Gang
I dine Hænder;
Og hvad mig tjener bedst i hver en Maade,
Du det tilforn jo ser.
Min Sjæl, hvad vil du mer?
Lad Gud kun raade!

Th. Kingo.

Nr. 114. Mel. „O du store Sejerherre“.

♩ = 80 ɔ: 21″.

1. Op, min Sjæl, thi Sol er op - pe, Straa - ler - ne paa Hu - set ler,
Tænk, at du paa Zi - ons Top - pe Her - rens Naa - de - straa - ler ser,
Som dit Hjær - te skal op - ly - se, Kla - re op For - nuf - tens Nat, Al - le on - de Aan - der ky - se Ned i Hel - veds Mør - ke brat!

mf

2.

Søde Jesu, hold min Tanke
Til dit rene Bud og Ord,
Lad i Dag min Sjæl opsanke
Naadesmuler fra dit Bord;
Trøst mig, styrk mig, tag mig vare
Ved din egen gode Aand;
Verdens Lyster, Satans Snare
Blive fra min Hu og Haand!

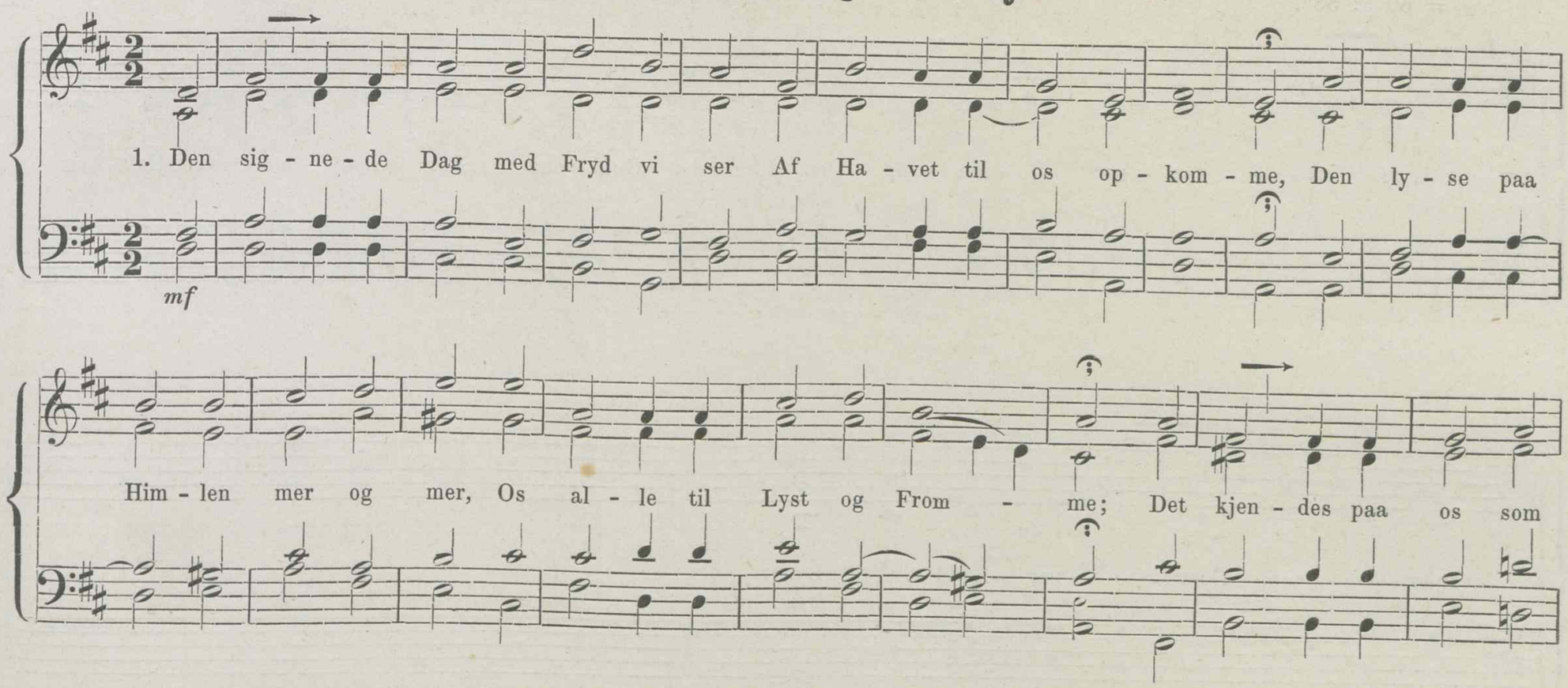
3.

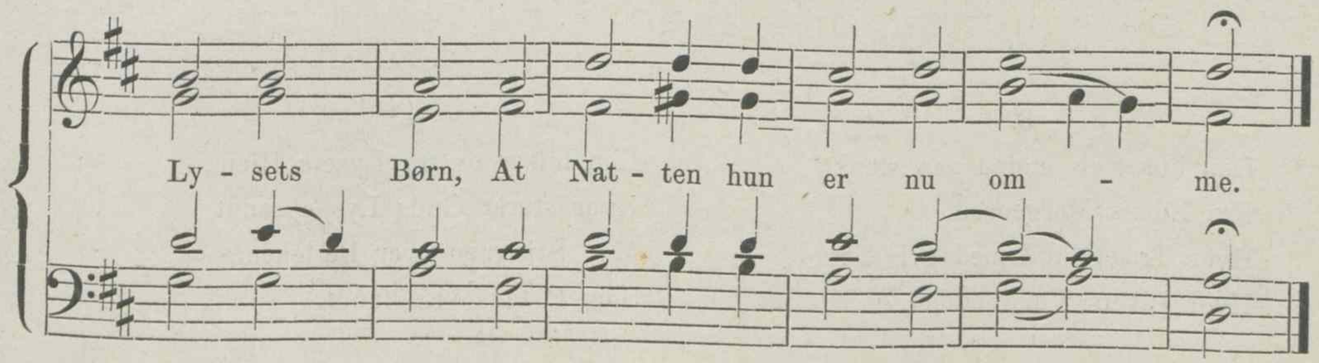
Lad dit Aasyns blide Straale
Skinne paa din Kirke ned,
Du for Kongen fuldt imaale
Lykke, Liv og Salighed;
Sign vort Land! Hver Sjæl husvale
Naadens Pagt ved Jesu Blod!
Og, naar Livets Sol vil dale,
Gjør da Dødens Time god!

Th. Kingo.

Nr. 115. Den signede Dag med Fryd vi ser.

♩ = 76 ɔ: 24″.

2.
Den salige Stund, den Midnatstid,
Vor Herre han lod sig føde,
Da klared det op i Østerlid
Til dejligste Morgenrøde,
Da Lyset oprandt, som Jordens Bold
Skal lysne udi og gløde.

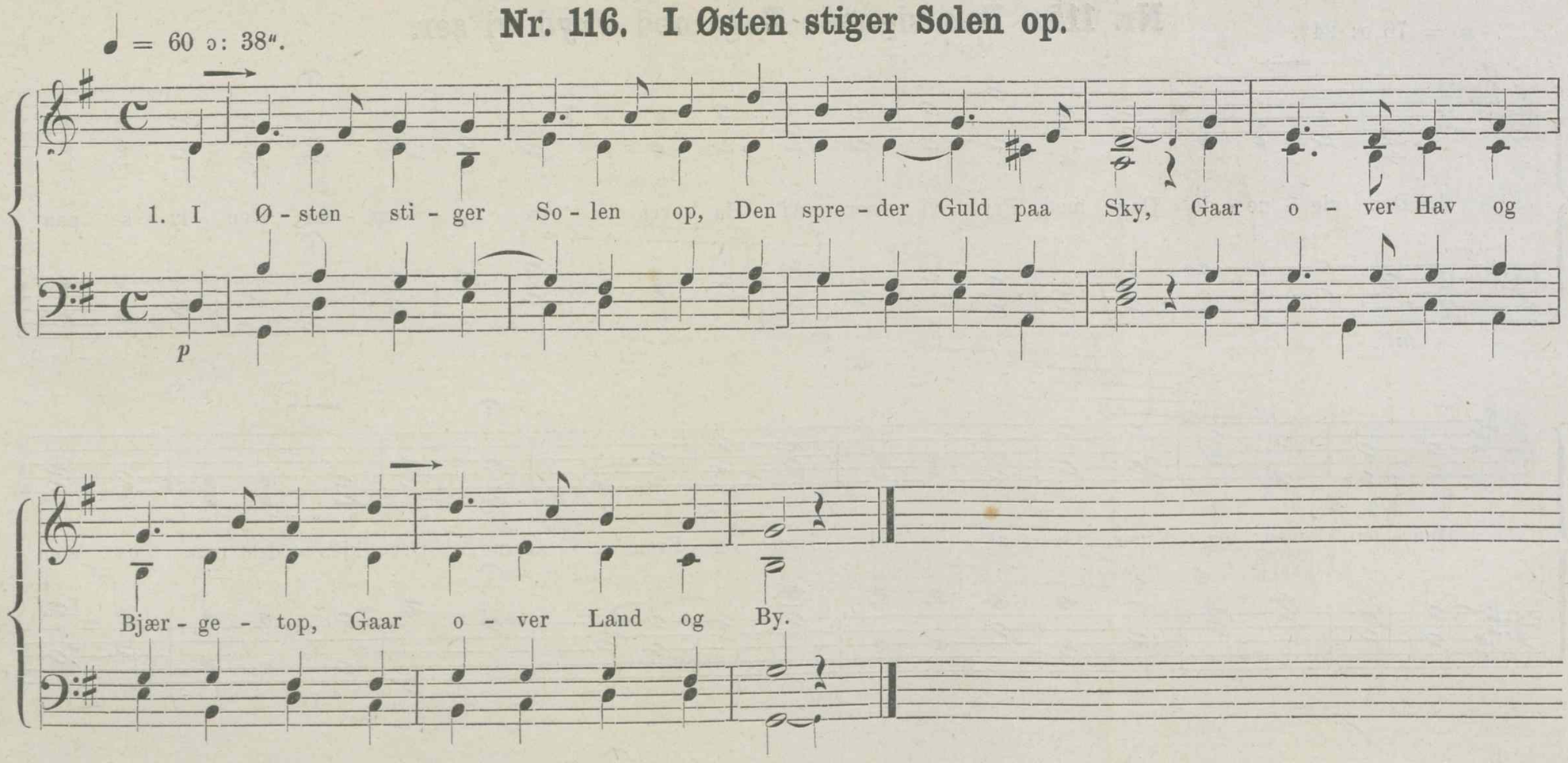
3.
Om levende blev hvert Træ i Skov,
Og var saa hvert Blad en Tunge,
De kunde dog ej Guds Naades Lov
Med værdelig Røst udsjunge;
Thi evig nu skinner Livets Lys
For gamle og saa for unge.

4.
Som Guld er den aarle Morgenstund,
Naar Dagen opstaar af Døde,
Dog kysser os og med Guld i Mund
Den liflige Aftenrøde;
End tindre da maa det matte Blik
De blegnede Kinder gløde.

5.
Saa rejse vi til vort Fædreland,
Der ligger ej Dag i Dvale,
Der stander en Borg, saa prud og grand,
Med Troner og gyldne Sale;
Saa frydelig der til evig Tid
Med Venner i Lys vi tale!

En Omarbejdelse af den gl. danske Dagvise ved N. F. S. Grundtvig.

Nr. 116. I Østen stiger Solen op.

2.

Den kommer fra den favre Kyst,
Hvor Paradiset laa,
Den bringer Lys og Liv og Lyst
Til store og til smaa.

3.

Den hilser os endnu saa smukt
Fra Edens Morgenrød,
Hvor Træet stod med evig Frugt,
Hvor Livets Væld udflød.

4.

Den hilser os fra Lysets Hjem,
Hvor størst Guds Lys oprandt
Med Stjærnen over Betlehem,
Som Østens vise fandt.

5.

Og med Guds Sol udgaar fra Øst
En himmelsk Glans paa Jord,
Et Glimt fra Paradisets Kyst,
Hvor Livets Abild gror.

6.

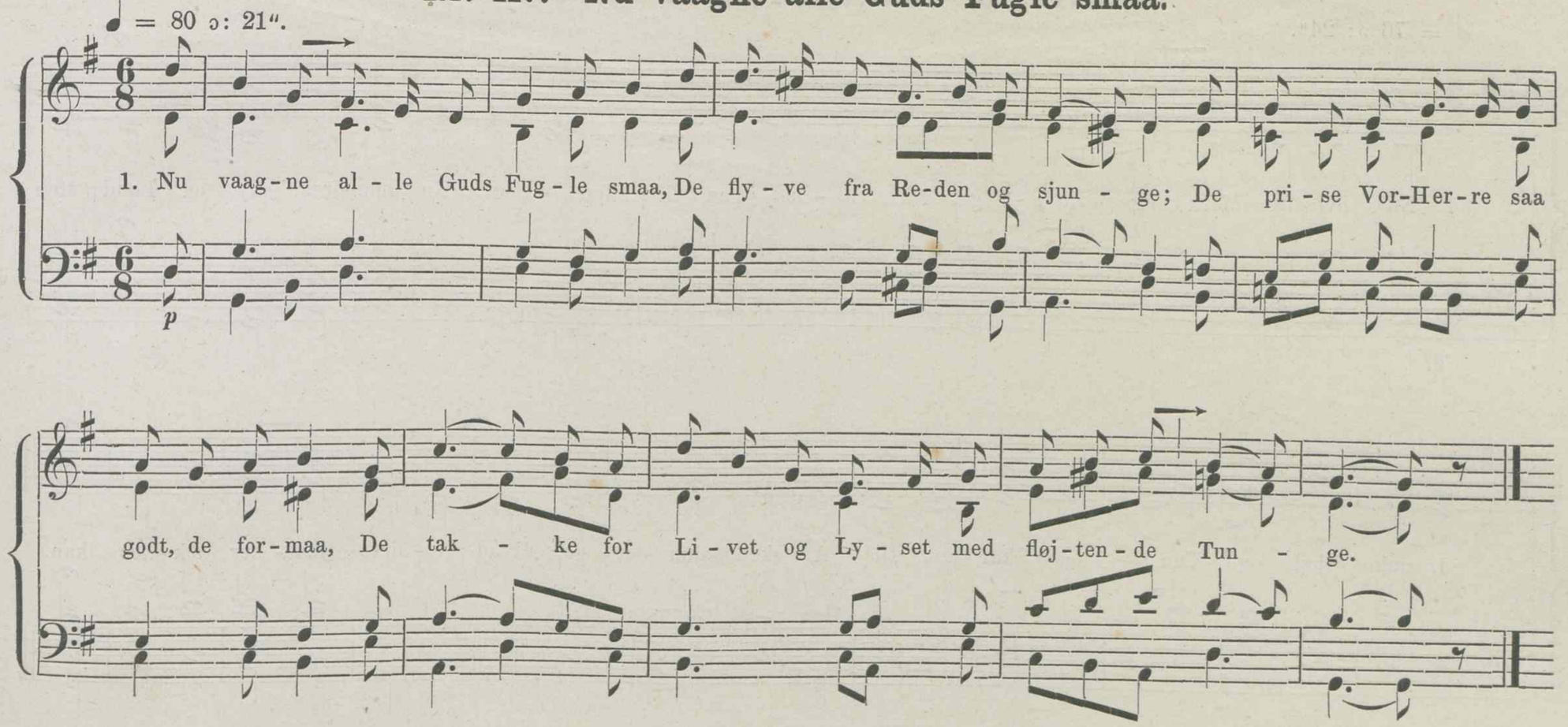
Og alle Stjærner neje sig,
Hvor Østens Sol gaar frem:
Den synes dem hin Stjærne lig,
Som stod ved Betlehem.

7.

Du Soles Sol fra Betlehem,
Hav Tak og Lov og Pris
For hvert et Glimt fra Lysets Hjem
Og fra dit Paradis!

B. S. Ingemann.

Nr. 117. Nu vaagne alle Guds Fugle smaa.

2.

Nu kvidrer Svalen paa Kirketag
Og Spurven ved Menneskers Huse;
De synge: God Morgen! de synge: God Dag!
De synge: Guds Fred! Gud ske Lov! og i Luften hensuse.

3.

Smaafuglens Sang Vor-Herre forstaar;
Han kjender hver Sjæl i sit Rige;
De fattiges Lovsang han ikke forsmaar;
Han ser, hvad de maalløse Skabninger alle vil sige.

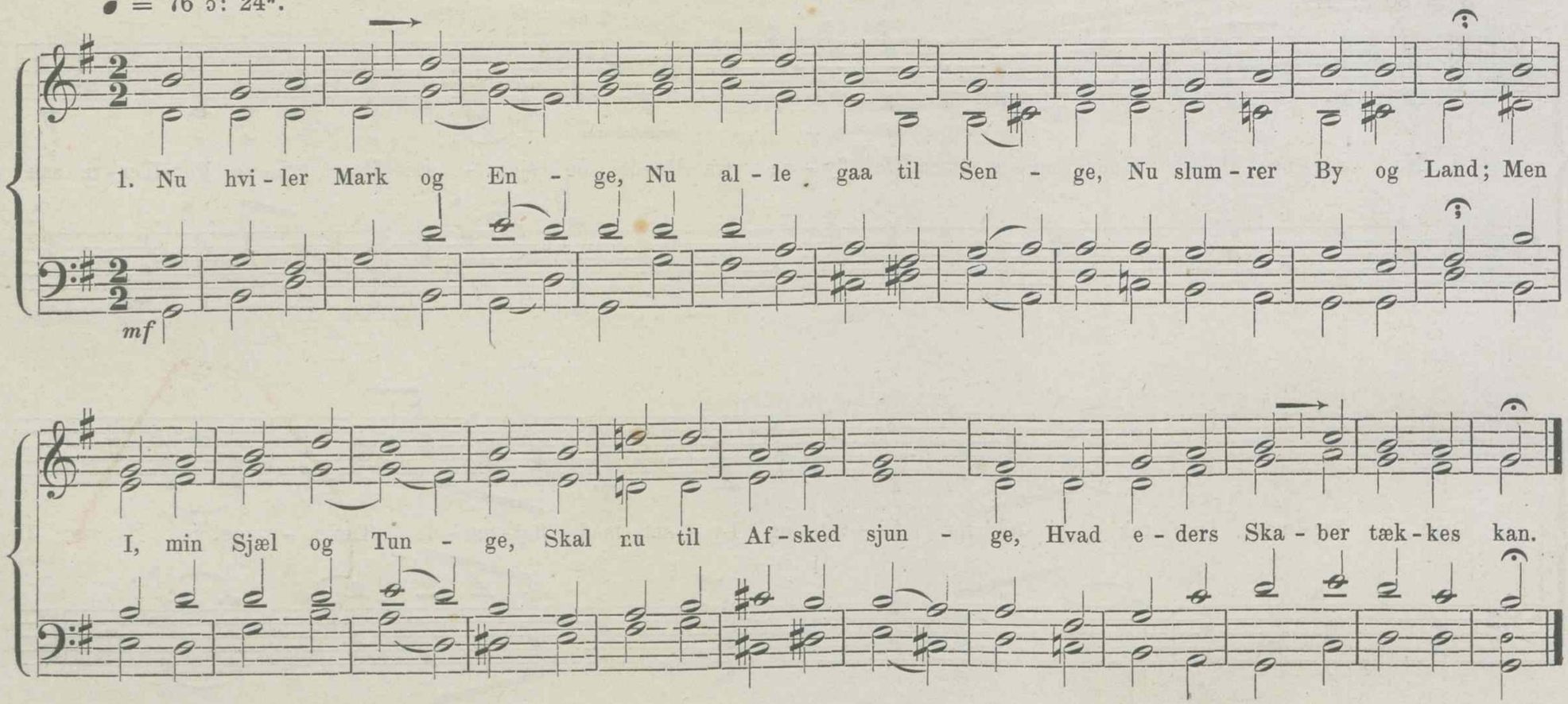
4.

Os ser du ogsaa, du kjære Gud!
Du hører vor Røst i din Himmel;
Naar Fuglene flagre af Rederne ud,
Du hører Smaabørnenes Pris i din jublende Vrimmel.

B. S. Ingemann.

Nr. 118. Nu hviler Mark og Enge.

♩ = 76 ɔ: 24″.

2.

Se, Dagen gik til Ende,
I Himlens Sal sig tænde
De gyldne Stjærner smaa!
Som dem skal Gud mig smykke,
Naar han mig vil undrykke
Hjem til hans Paradis at gaa.

3.

Som mine trætte Hænder,
Naar Dagens Gjerning ender,
Til Hvilen glæde sig;
Saa glæd dig og, mit Hjærte,
Til, efter Strid og Smerte,
At vinde Fred i Himmerig.

4.

Træt er jeg af at vaage;
Luk jer, I Øjenlaage!
Men over Liv og Sjæl
Vaag du i al din Naade,
Og vogt dem vel fra Vaade,
Du Øje over Israel!

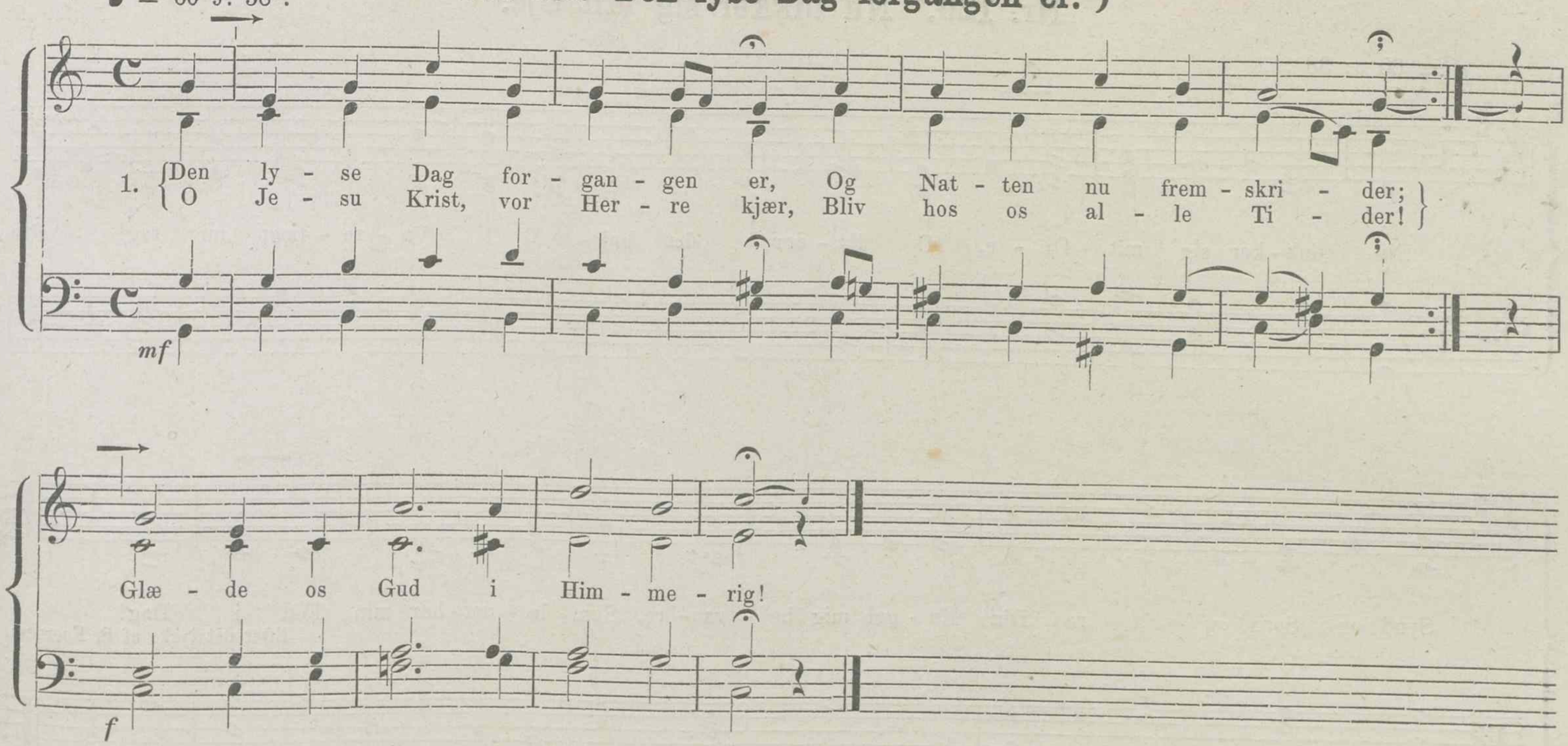
5.

O Jesu, du min Glæde,
Du dine Vinger brede
Og sænke om mig ned!
Vil Slangen mig omslynge,
Saa lad din Engel synge:
Det Barn er gjemt i Herrens Fred!

Paul Gerhard; — Cassubens Sbg.; — F. Hammerich.

Nr. 119. Den lyse Dag forgangen er.*)

♩ = 60 ɔ: 38″.

2.

Du est det store Guddomslys,
Som alle Engle glæder,
Kom til os i vort Hjærtes Hus,
Der vi dig Plads bereder!
Glæde os Gud i Himmerig!

3.

Du est vor Vægter, tryg og tro,
Du vil os ej undfalde,
Paa dig vi bygge vil og bo,
I Nøden dig paakalde.
Glæde os Gud i Himmerig!

4.

Vi os befale dig i Vold,
Naar vi vort Øje lukke;
Du est vort Værn og faste Skjold,
Du al vor Sorg kan slukke.
Glæde os Gud i Himmerig!

5.

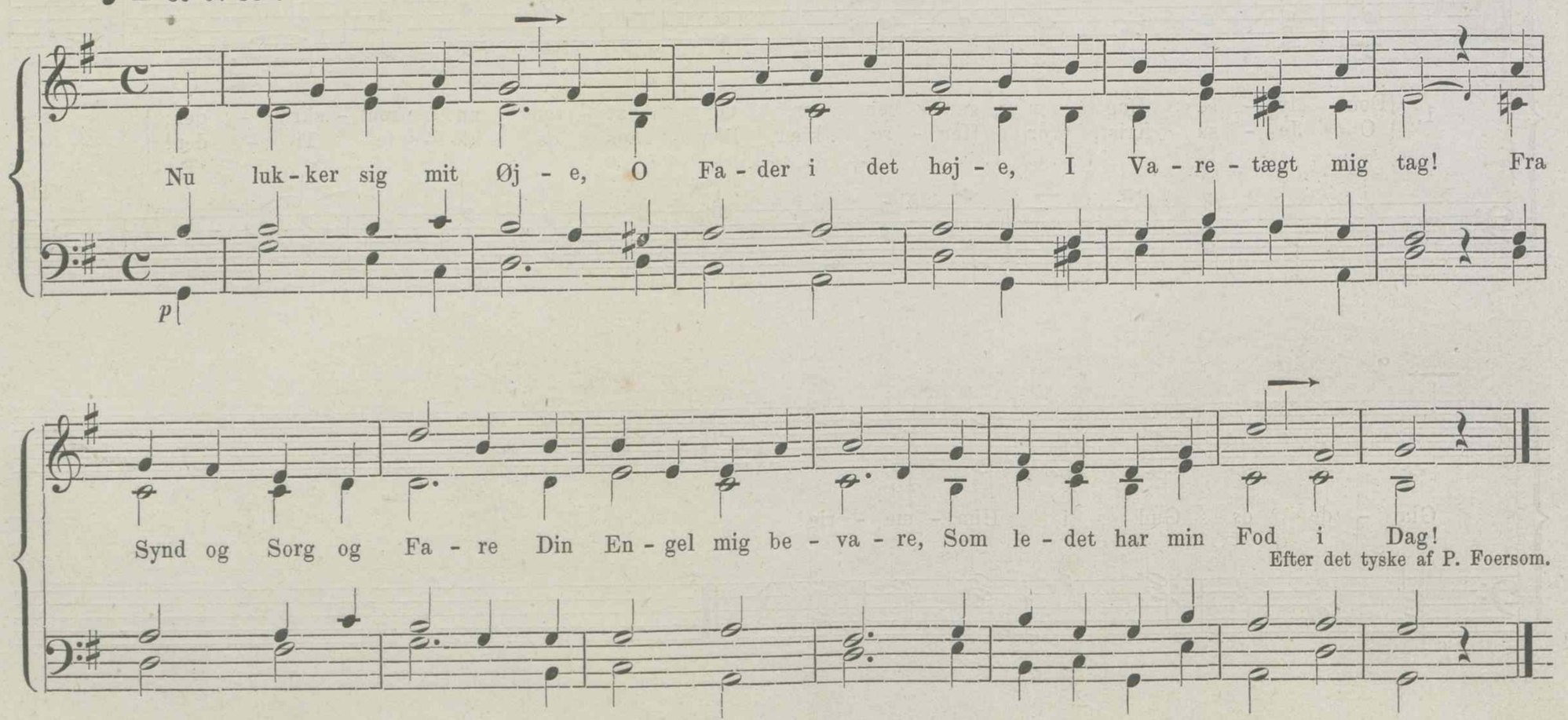
I Morgen vil vi love dig,
Din Godhed glad bekjende,
Og siden udi Himmerig
Dig prise uden Ende.
Glæde os Gud i Himmerig!

H. Sthen; — Wexels' Sbg.

*) Denne Salme kan ogsaa synges efter Mel. Nr. 150 med Iagttagelse af den der gjorte Bemærkning.

Nr. 120. Nu lukker sig mit Øje.

♩ = 60 ɔ: 38″.

Efter det tyske af P. Foersom.

(Til samme Melodi.)

1.

Du bød mig bede, Fader!
Forlad, som jeg forlader
Min Skyldner Skyld og Brøst!
Ve, ve, hvis jeg nedbeder
Mig gjennem Evigheder
Forbandelsen med frække Røst!

2.

Ak, kan paa Nag jeg gjemme,
Ak, kan min Sjæl ej glemme
Sin Harm, til Sol gaar ned;
Min store Skyld og Brøde
Bag sidste Aftenrøde
Mig dømme vil i Evighed.

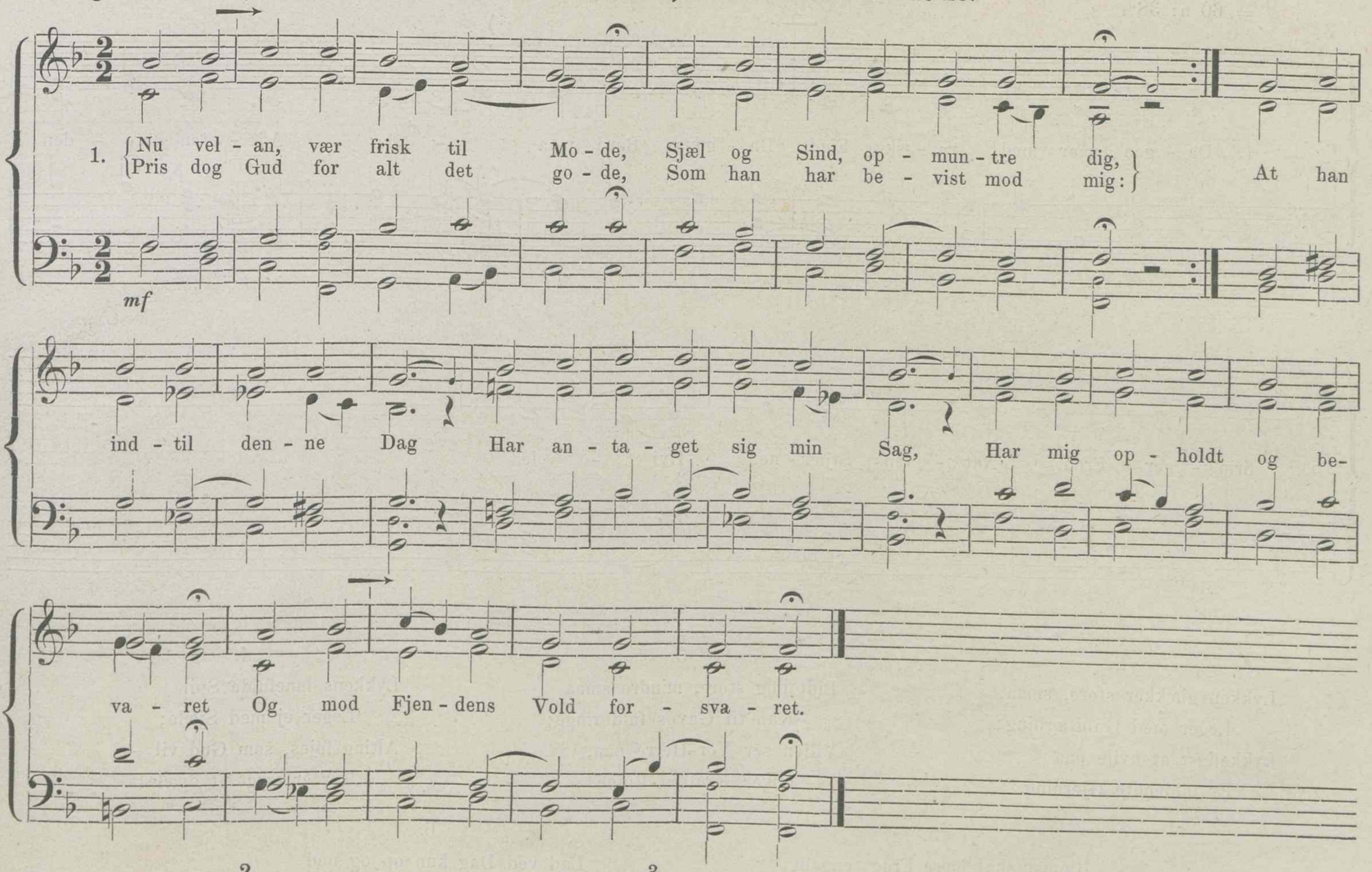
3.

Barmhjærtighedens Fader!
Hvis du ej Skyld forlader,
Min Sjæl forgaar for dig.
Din Kjærlighed mig lede,
At jeg med Haab tør bede:
Som jeg tilgav, tilgiv du mig!

B. S. Ingemann.

Nr. 121. Nu velan, vær frisk til Mode.

♩ = 76 ɔ: 24″.

2.

Denne Dag er nu forsvundet,
Solens Skin har os forladt,
Derimod har os omvundet
Denne mørke, kolde Nat;
Lad, o Gud, dit Lyses Skin
Lyse for min Sjæl og Sind
Og mit Hjærte ret antænde
Af din Kjærlighed at brænde!

3.

O du Sjælens Trøst og Glæde,
O du Herlighedens Glans,
Vær i Nat hos mig til Stede,
Og med Engle mig omskans!
Om end Dagen viger brat,
Bliv hos mig i Mulm og Nat,
Lad din Naade mig omfavne,
At jeg ej min Gud maa savne!
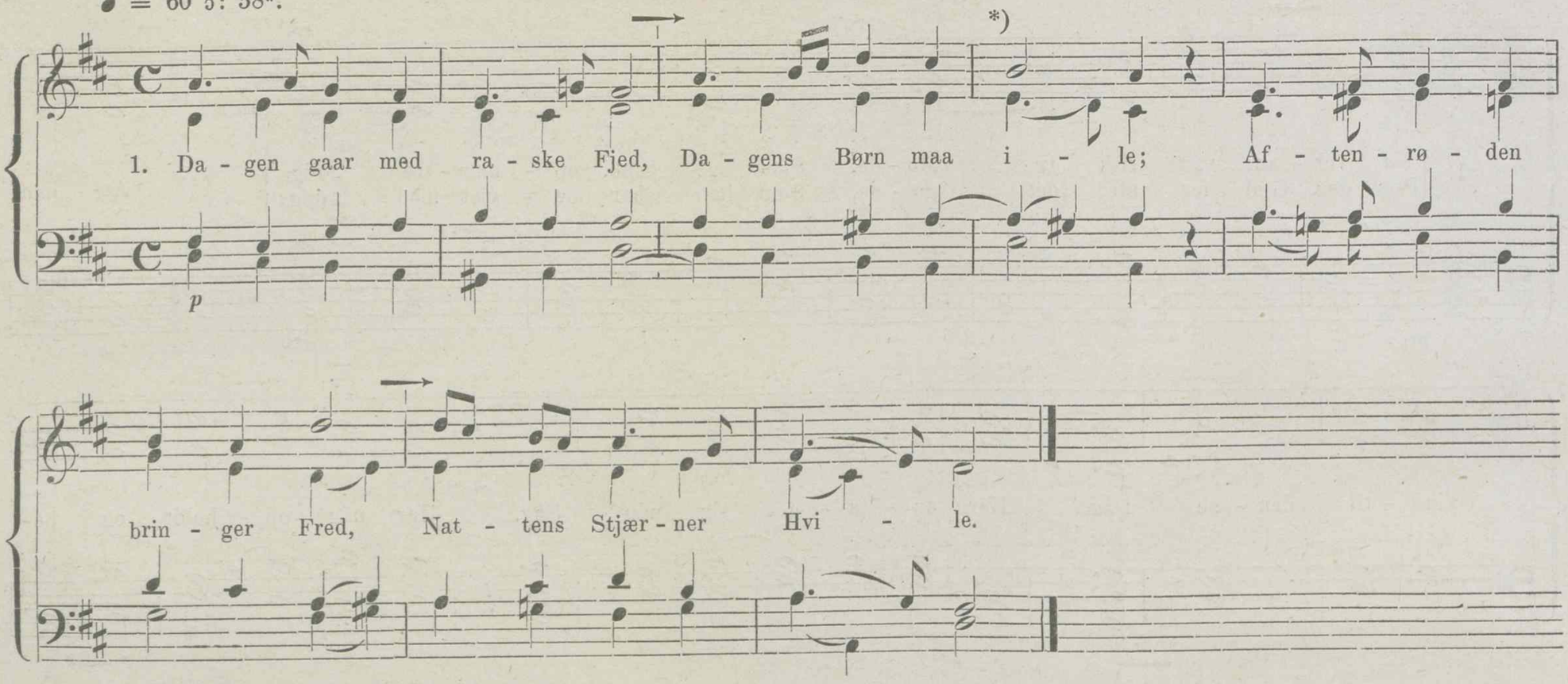
4.

Dine Vinger mig bedække,
Lad mig hvile i dit Skjød,
Intet ondt lad mig forskrække
Eller hindre Søvnen sød!
Dig befaler jeg i Haand
Liv og Legem, Sjæl og Aand,
Hustru, Børn og Slægt og Venner,
Ogsaa dem, jeg ikke kjender!

Opr. tysk.

Nr. 122. Dagen gaar med raske Fjed.

♩ = 60 ɔ: 38″.

2.

Lykken gjækker store, smaa,
Leger med Guldtærning;
Lykkeligst at hvile paa
Er fuldendte Gjerning.

3.

Lidt dog store, mindre smaa
Kan til Gavns fuldbringe;
Viljen ser Vor-Herre paa,
Giver Kraften Vinge.

4.

Lykkens lunefulde Spil
Leger ej med Sjæle;
Alting føjes, som Gud vil —
Her er trygt at dvæle!

5.

Blomst skal bære Frugt engang,
Høst skal følge Sommer;
Dag er ej saa travl og lang,
Aftenstund dog kommer.

6.

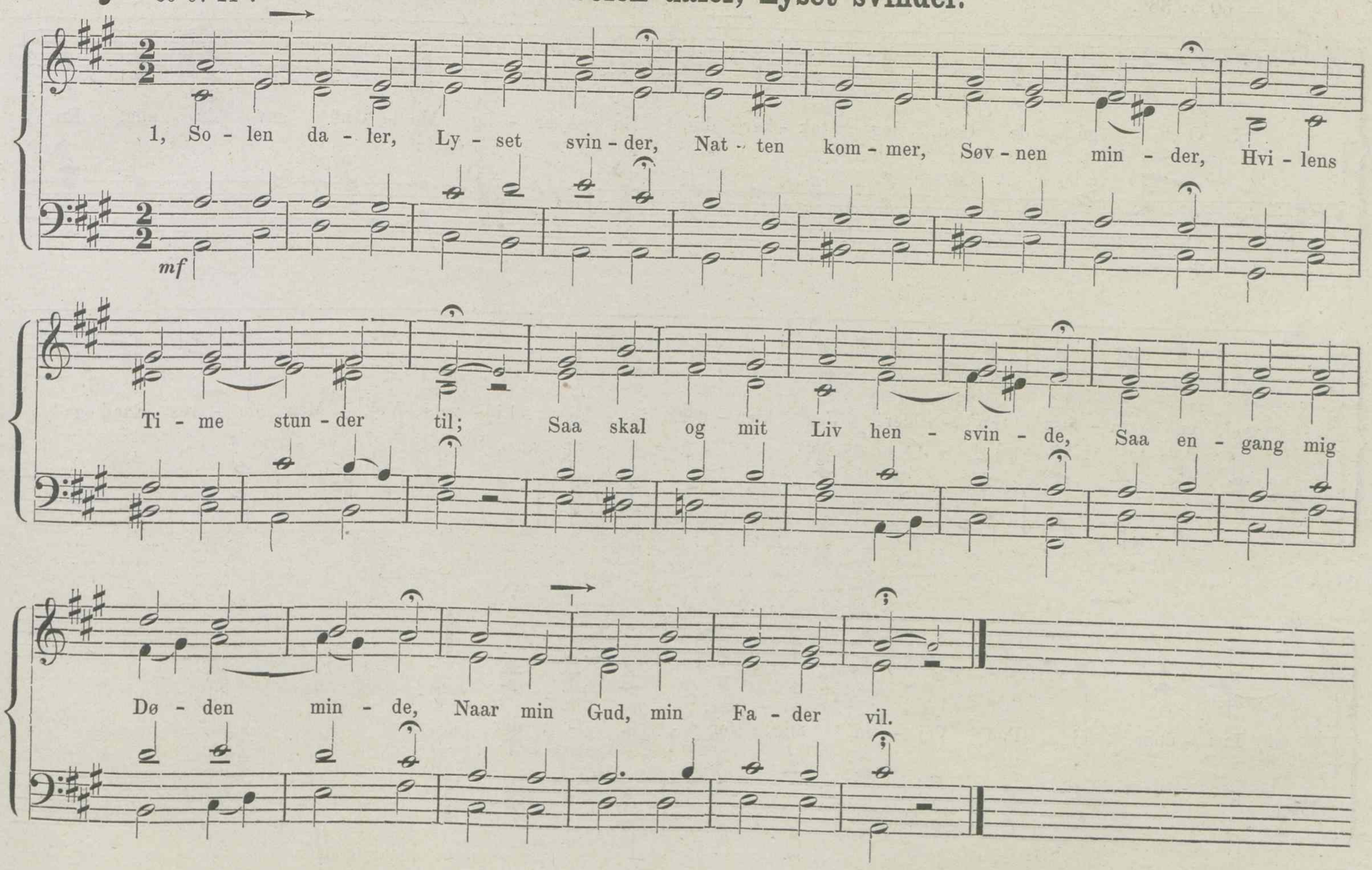
Lad ved Dag kun op og ned
Lykkens Tærning rulle;
Fandt ved Kvæld kun Sjælen Fred,
Gik det, som det skulde.

B. S. Ingemann.

*) Til Nr. 79 i Rosk. Sbg. deles den halve Node i to Fjerdedele.

Nr. 123. Solen daler, Lyset svinder.

♩ = 80 ɔ: 21″.

2.

Gode Gud! o, hør mig svage!
Du velsigne mine Dage,
Sign og mine Nætters Ro!
Og naar her mit Liv er omme,
Og min Afskedsstund skal komme,
O, saa sign mit Haab, min Tro!

3.

Tryg skal jeg i dine Arme
Glemme Verdens Svig og Harme,
Drive bort al Daarskabs Id;
Søvnen skal mig Lise give,
Og min sidste Søvn skal blive
Fremfor alle sød og blid.

Af »Ev.-kr. Sbg.«.

Nr. 124 a). O gode Gud, jeg takker dig.

♩ = 60 ɔ: 38″.

1. O go - de Gud, jeg tak - ker dig, En kjær - lig Mo - der gav du mig, En
god, en tro - fast Fa - der! Jeg kjen - der ik - ke Li - vets Vej, Men de - res Raad og
Lær - dom ej Paa Vej - en mig for - la - der.

2.

O Gud, lad mig betænke ret,
Hvad fra mit første Aandedræt
Jeg deres Omhu skylder!
Da røres jeg saa inderlig,
Og Kjærlighed til dem og dig
Min hele Sjæl opfylder.

3.

Mit rørte Hjærte bryder ud
I Bøn til dig, algode Gud;
Den svage kan du styrke.
Giv, jeg dem lyder redelig;
De lære mig at kjende dig
Og trofast dig at dyrke.

4.

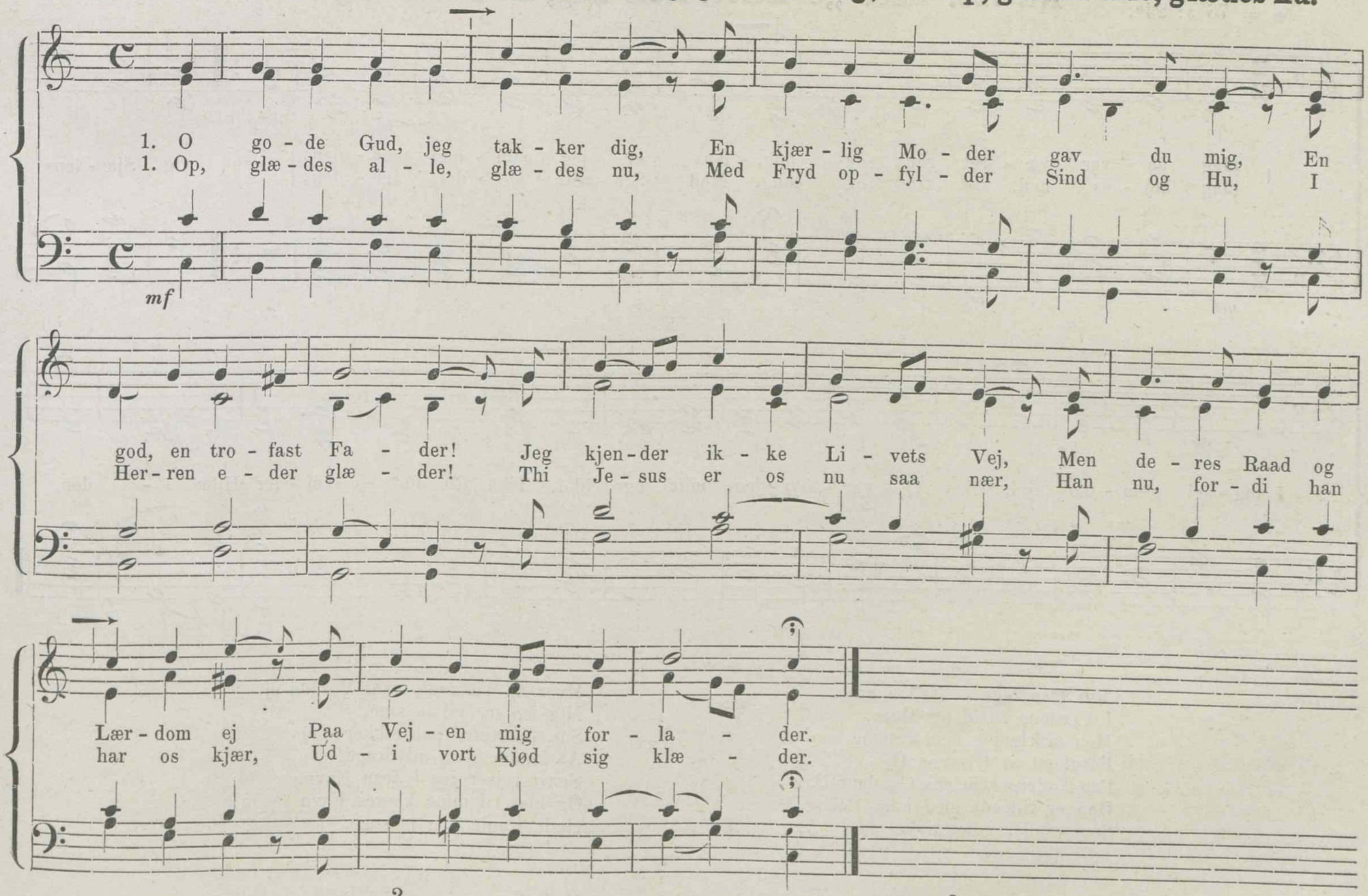
Løn du dem selv med Miskundhed,
Og din Velsignelse udbred
Til, hvad de foretage!
Og lad dem finde Trøst hos dig,
Naar Alderdommen nærmer sig
Med skrøbelige Dage.

5.

Med dig lad Glæde, Haab og Ro
I deres Hjærter altid bo,
Du stedse hos dem være!
Og naar fra mig du kalder dem
Til gode Sjæles rette Hjem,
Løn dem med evig Ære!

V. C. Hjort.

♩ = 60 ɔ: 38″. **Nr. 124 b). Mel. O gode Gud, jeg takker dig;** eller **Op, glædes alle, glædes nu.**

2.

Bort, Sorg, og krænk ej mer vort Sind!
Guds Glæde lukke vi nu ind,
At vi kan Jesum favne
Med Bøn og Hjærtens Tak og Tro,
I hannem skal vi Haab og Ro
Og Glæde aldrig savne.

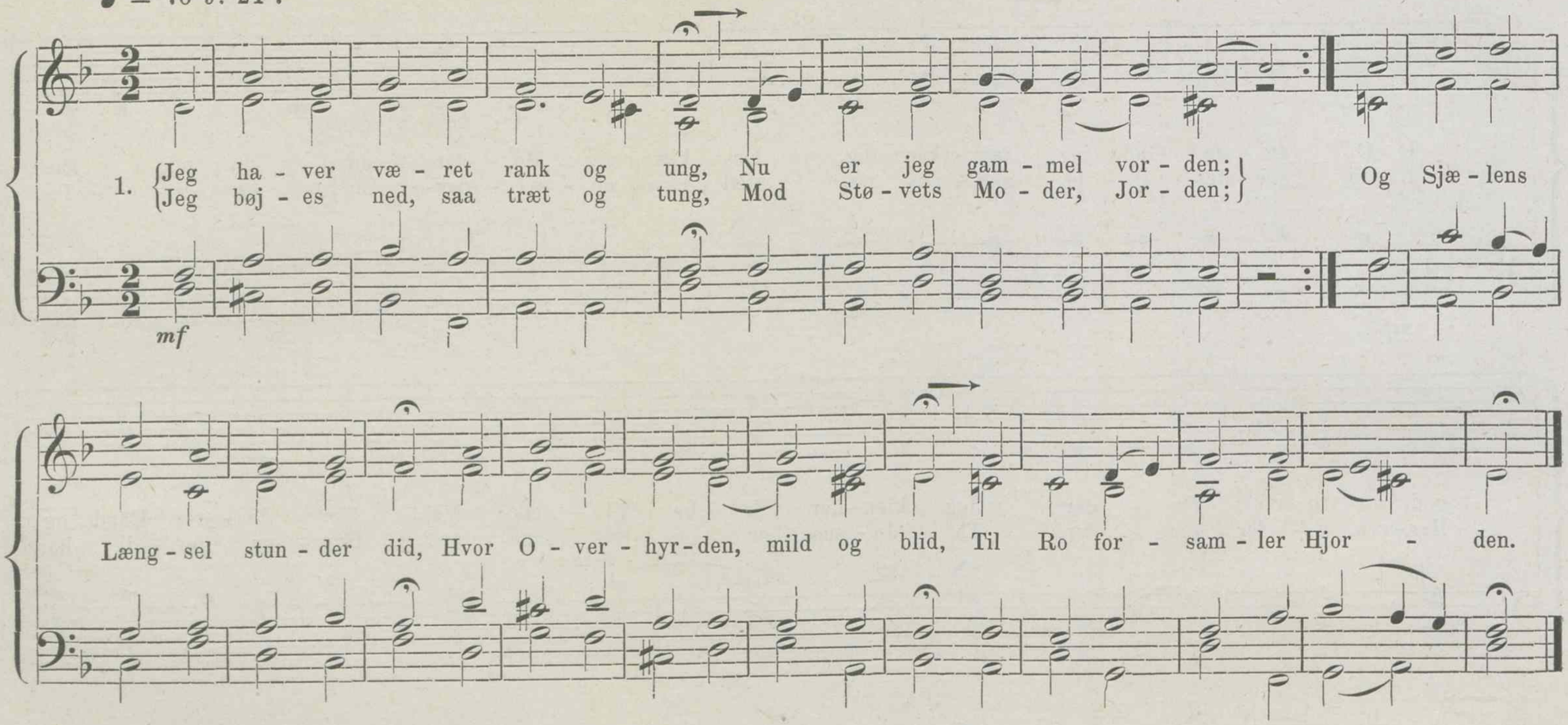
3.

Din Fred, o Gud, som overgaar
Alt det, som Sind og Sans formaar,
Vort Hjærte saa bevare
I Kristo Jesu, at vi maa
Den rette Juleglæde faa,
Som aldrig skal bortfare!

Th. Kingo; — Ev.-kr. Sbg.

Nr. 125. Mel. „O Herre, frels mig, døm min Sag“.

♩ = 76 ɔ: 24“.

2.
Min Isse blev i Verden graa,
I Verdens Strid og Møje;
Men aldrig jeg den fromme saa'
Forglemt af Herrens Øje.
Paa Nødens som paa Glædens Dag
Han er tilfreds med hans Behag,
Som raader i det høje.

3.
Jeg skued flere. Slægters Grav,
Saa' Ven fra Ven bortvige,
Og rig og fattig, høj og lav
I Graven vorde lige.
Mens Dage komme, Dage fly,
Guds Naade dog, hver Morgen ny,
Sit Ord vil aldrig svige.

4.
Hvor er det godt, naar Verden ej
Mig længer vil behage,
Saa hjærtefro paa sikker Vej
At kunne hjem ad drage!
Snart rejser jeg i Jesu Navn,
Og hist til mine kjæres Favn
Guds Engle mig ledsage.

5.
Med Simeon jeg far' i Fred
Og mig til Ro begiver,
Som Neget af den modne Sæd
Paa Marken høstet bliver.
Du kjære Høstmand, Jesu Krist,
Jeg haaber paa, at du for vist
Et Sted hos dig mig giver.

Efter det svenske af C. J. Boye.

(Til samme Melodi.)

1.

Han staar paa Randen af sin Grav,
I Morgen de ham dømme,
Den bitre Kalk, ham Verden gav,
Han om en Stund skal tømme;
Da svulmer Hjærtet i hans Barm,
Ej føler han mod Verden Harm,
Men Kjærlighed til sine.

2.

Han deler ud det hvide Brød
Til alle sine kjære;
Han er jo selv det Livsens Brød,
Der vil os evig nære:
»Det er mit Legem«, har han sagt,
»Som gives hen i Dødens Magt
Og brydes her for eder!«

3.

Saa tog han Vinens ædle Saft
I Paaskefestens Bæger;
Han er jo selv den Livsens Kraft,
Som Hjærtets Sorger læger:
»Tag, drik deraf, det er mit Blod,
Som øses ud til Syndebod,
Gjør dette til mit Minde!«

4.

Bort svandt de mange Hundred Aar,
Men end hans Klokker kime,
End Kalk og Disk paa Bordet staar
Til Minde om hin Time;
End med sin Aand han staar os bi,
Og trøstig da forkynde vi
Hans Død, indtil han kommer.

Fr. Schmidt.

(Til samme Melodi.)

1.

I Korsets Skole blev jeg sat,
Fra først jeg Verden kjendte;
Mit Liv det er som idel Nat,
Der ej har Sol at vente;
Vil end en Stjærne rinde op,
Strax skjuler Skyens mørke Krop
Det Haab, som Stjærnen tændte.

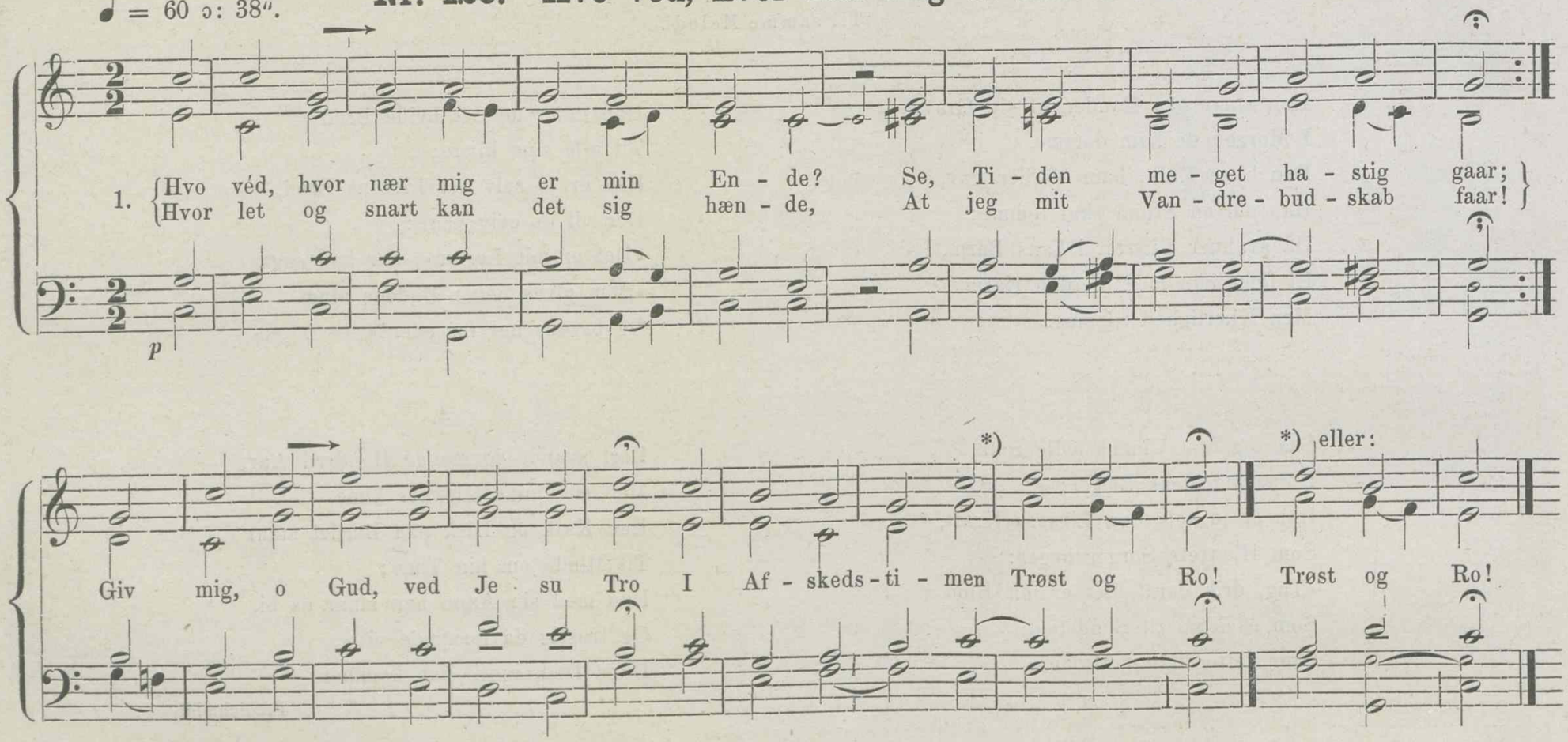
2.

Dog venter jeg din Salighed,
Min Gud, til hvem jeg raaber;
Om hele Verden var mig vred,
Jeg paa din Frelse haaber;
Igjennem Modgangs tykke Sky
Skal Dagen engang for mig gry
Med Naadeduggens Draaber!

Th. Kingo.

Nr. 126. Hvo véd, hvor nær mig er min Ende.

♩ = 60 ɔ: 38″.

2.

I næste Nat maaske du kalder
Min Sjæl hen i din Evighed,
Maaske mit Legems Hytte falder,
Forinden Solens Lys gaar ned.
Giv mig, o Gud, ved Jesu Tro
I Afskedstimen Trøst og Ro!

3.

Lær mig at tælle mine Dage
Og rettelig at bruge dem!
Giv mig i Visdom at tiltage,
Paa Fromheds Vej at vandre frem.
Giv mig, o Gud, ved Jesu Tro
I Afskedstimen Trøst og Ro!

4.

Hjælp mig i Tide at bevare
Mit Hjærte fra Letsindighed,
At, naar du kalder, jeg kan svare:
Ja, Herre, se, jeg er bered!
Giv mig, o Gud, ved Jesu Tro
I Afskedstimen Trøst og Ro!

5.

Lad alt det gode, du vil give,
Min Sjæl bestyrke i din Frygt;
Paa dig er al min Lyst i Live,
Paa dig mit Haab i Døden bygt.
Giv mig, o Gud, ved Jesu Tro
I Afskedstimen Trøst og Ro!

6.

I Jesu Navn tilgiv, o Fader,
Alt, hvad jeg syndet har mod dig!
Ved ham, jeg véd, du Synd forlader,
Naar jeg i Tro omvender mig.
Giv mig, o Gud, ved Jesu Tro
I Afskedstimen Trøst og Ro!

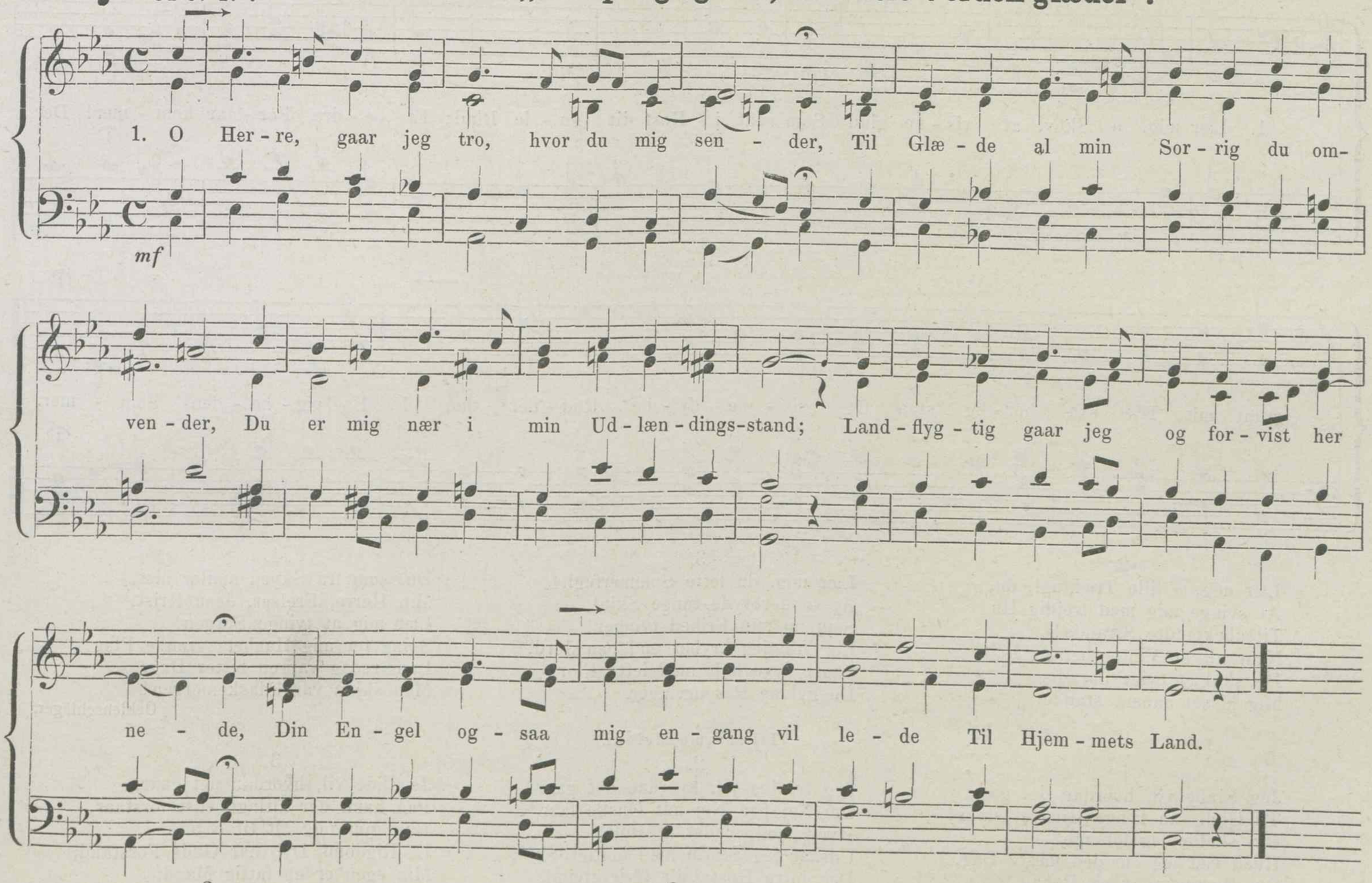
7.

Lad da mit Endeligt kun komme,
Jeg gaar tilfreds af Verden ud;
Min Frelser lever mig til Fromme,
Ved ham er du mig Naadens Gud
Og giver mig ved Jesu Tro
I Afskedstimen Trøst og Ro!

Opr. tysk; — F. Rostgaard; — E. Storm.

Nr. 127. Mel. „Den prægtig' Sol, som hele Verden glæder".

♩ = 54 ɔ: 47".

2.

Der er mit Hjem, hvorfra jeg er udgangen,
Hvor Aanden lyttet har til Serafsangen
Og drømt om Salighed, før jeg blev fød;
Der er mit Hjem, hvorhen sig Aanden svinger,
Naar den opløfter sig med Ørnevinger
Fra Grav og Død.

3.

Der er mit Fædreland, hvor til det bedre
Gudherren kaldte naadig mine Fædre,
Hvor frelste Aanders Glans omstraaler dem;
Hvor min Forløser hos sin Fader troner,
Hvor de forløstes store Hymne toner —
Der er mit Hjem.

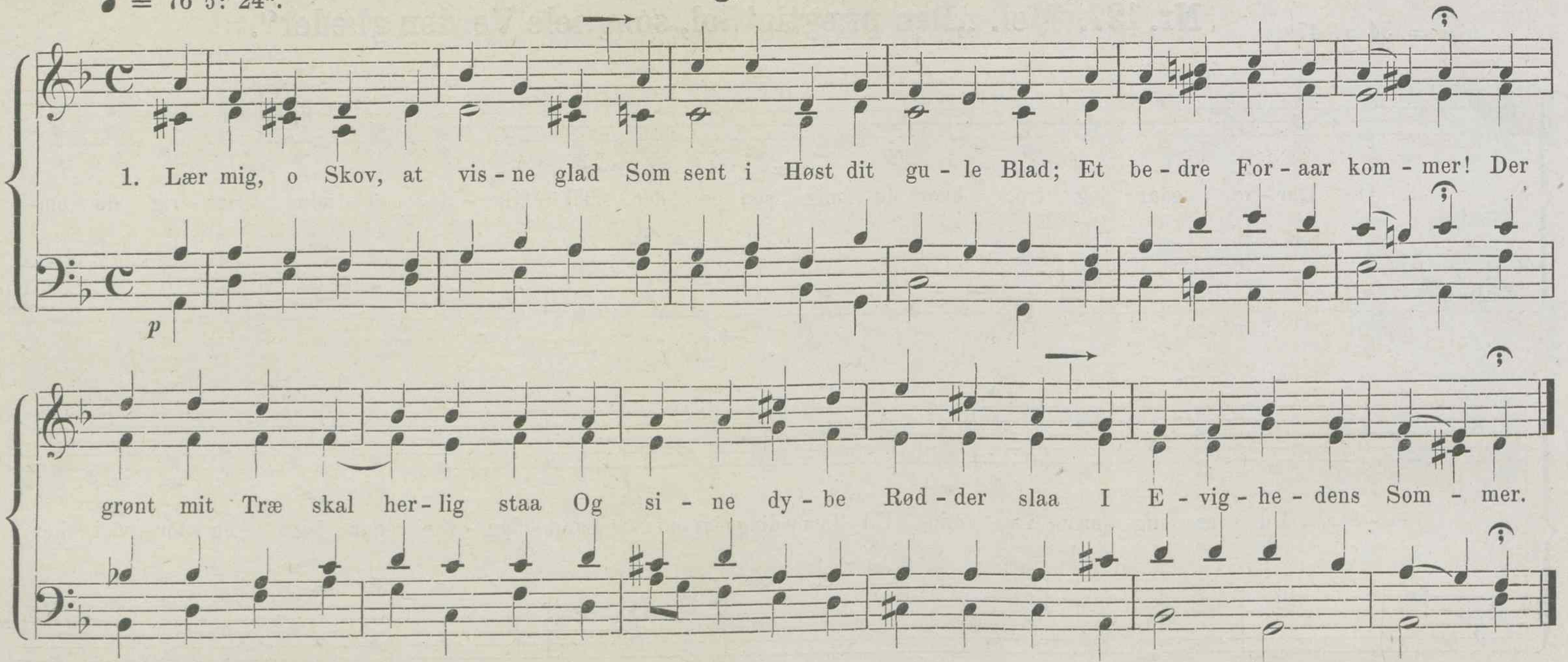
4.

O Jesu Krist! du til det Hjem mig lede!
Du selv engang landflygtig var her nede:
For mig du vandred i Udlændingsstand.
Et saligt Fædreland har du mig givet —
O, led du gjennem Døden mig til Livet,
Til Hjemmets Land!

B. S. Ingemann.

Nr. 128. Lær mig, o Skov, at visne glad.

♪ = 76 ↄ: 24″.

2.
Lær mig, o lille Trækfugl, du,
At svinge mig med frejdig Hu
Til ubekjendte Strande!
Naar alt er Vinter her og Is,
Da skal et evigt Paradis
Mig hisset aabent stande.

3,
Lær mig, du lette Sommerfugl,
At sønderbryde tunge Skjul,
Som nu min Frihed tvinger!
En Orm jeg kryber end paa Jord,
Snart flyve højt med lette Flor
De gyldne Purpurvinger.

4.
Du, som fra Skyen smiler hist,
Min Herre, Frelser, Jesu Krist,
Lær mig at tvinge Sorgen!
Sving for mig Haabets grønne Flag!
Langfredag var en bitter Dag,
Men skjøn var Paaskemorgen!

Oehlenschläger.

(Til samme Melodi.)

1.
Jeg haabe vil, hvordan det gaar,
Til Gud, saa længe Hjærtet slaar!
Hvi skulde jeg forsage?
Hvad véd jeg om den næste Dag,
Om Herren efter sit Behag
Vil give eller tage!

2.
Jeg trøstes vil, hvordan det gaar!
Om Nej paa Nej mit Ønske faar,
Hvad hjælper det at støje?
Udsaar jeg Storm med heftigt Sind,
Den bitre Høst bli'r Hvirvelvind,
Det var en daarlig Møje!

3.
Jeg lide vil, hvordan det gaar,
Paa ham, der alting bedst forstaar,
Han gjør mig alt til Baade!
Et Rigdoms Dyb har Guds Forstand,
Min egen er en fattig Mand,
Mon jeg kan Herren raade?

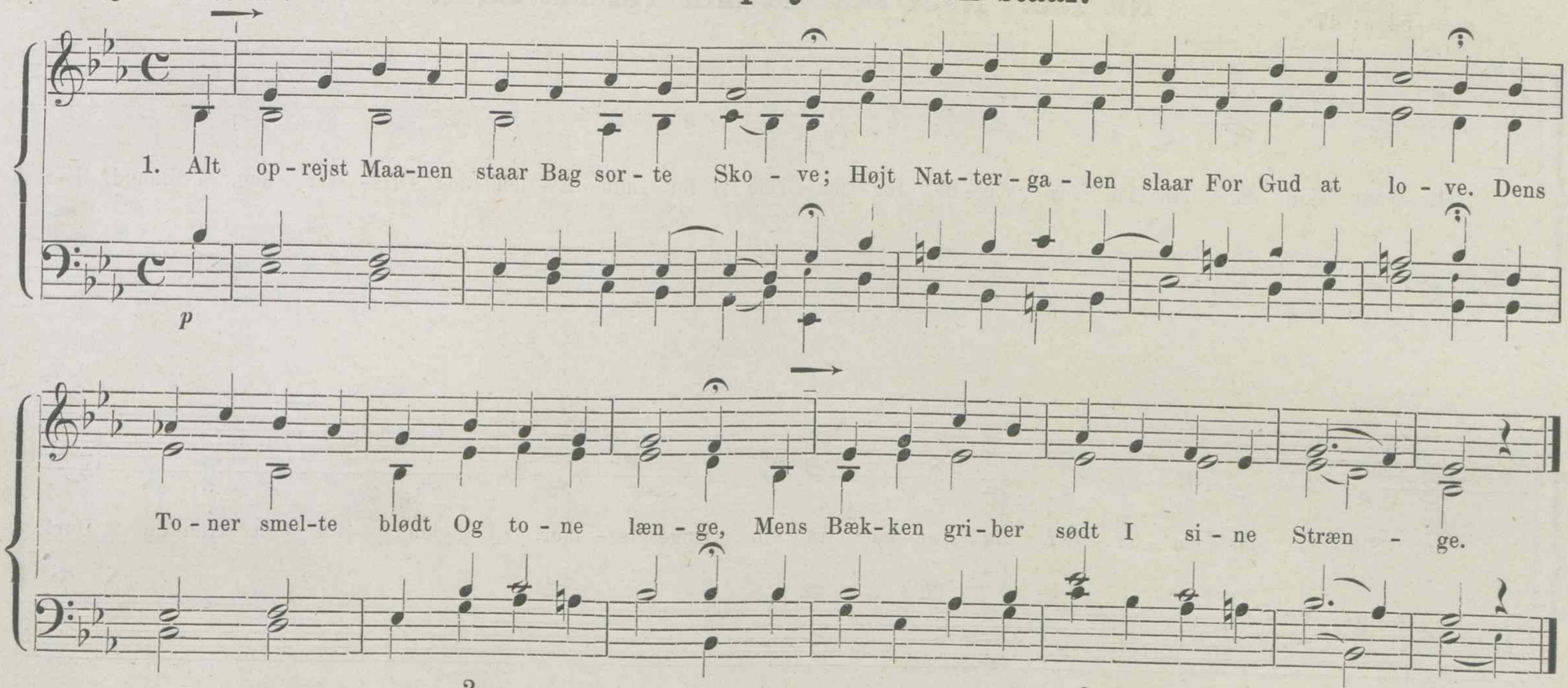
4.
Jeg bie vil, hvordan det gaar,
Taalmodig, til Guds Time slaar,
Jeg faar den nok at høre;
Om Nødens Dag er end saa lang,
Til Aftenhvile vist engang
Det ringer for mit Øre.

5.
Til Aftenro og Morgenfryd,
Mens Engleskaren slaar til Lyd,
De Himmelklokker ringe;
Blev hvert et Verdens Haab Bedrag,
En salig, evig Sabbatsdag
Maa Gravens Nat mig bringe.

C. J. Boye.

Nr. 129. Alt oprejst Maanen staar.

♩ = 54 ɔ: 47″.

2.

O Nat, snart vil maaske
Din lyse Maane
Mit blege Ansigt se
I Døden blaane!
Lad den da smile smuk
Paa mig i Nøden,
Og mød mit sidste Suk
Med Morgenrøden!

3.

O Dødens Engel, kom
Og stil min Længsel,
Bring mig for Herrens Dom
Fra Verdens Fængsel.
Velsignet er hans Navn,
Han huldt forlader.
Knug mig kun i din Favn,
Han er min Fader!

Oehlenschläger; — A. P. B.

(Til samme Melodi.)

1.

Eja, min Sjæl ret inderlig
Sig fryder!
Med Lov og Pris jeg gladelig
Udbryder,
Naar jeg betænker,
Hvad mig Jesus skjænker,
Da han i Naade knuste Dødens Lænker.

2.

Som Fugl, der venter Morgenskjær
Med Længsel,
Saa sidder jeg i Natten her
I Fængsel;
Min Jesus vende
Snart al min Elende
Til Liv og Salighed foruden Ende!

3.

Straal frem, du frydefulde Dag,
Med Fromme,
Paa hvilken alt saa vel i Lag
Skal komme;
Naar Englesangen
Og naar Harpeklangen
Skal hilse Livets Sol, som er opgangen!

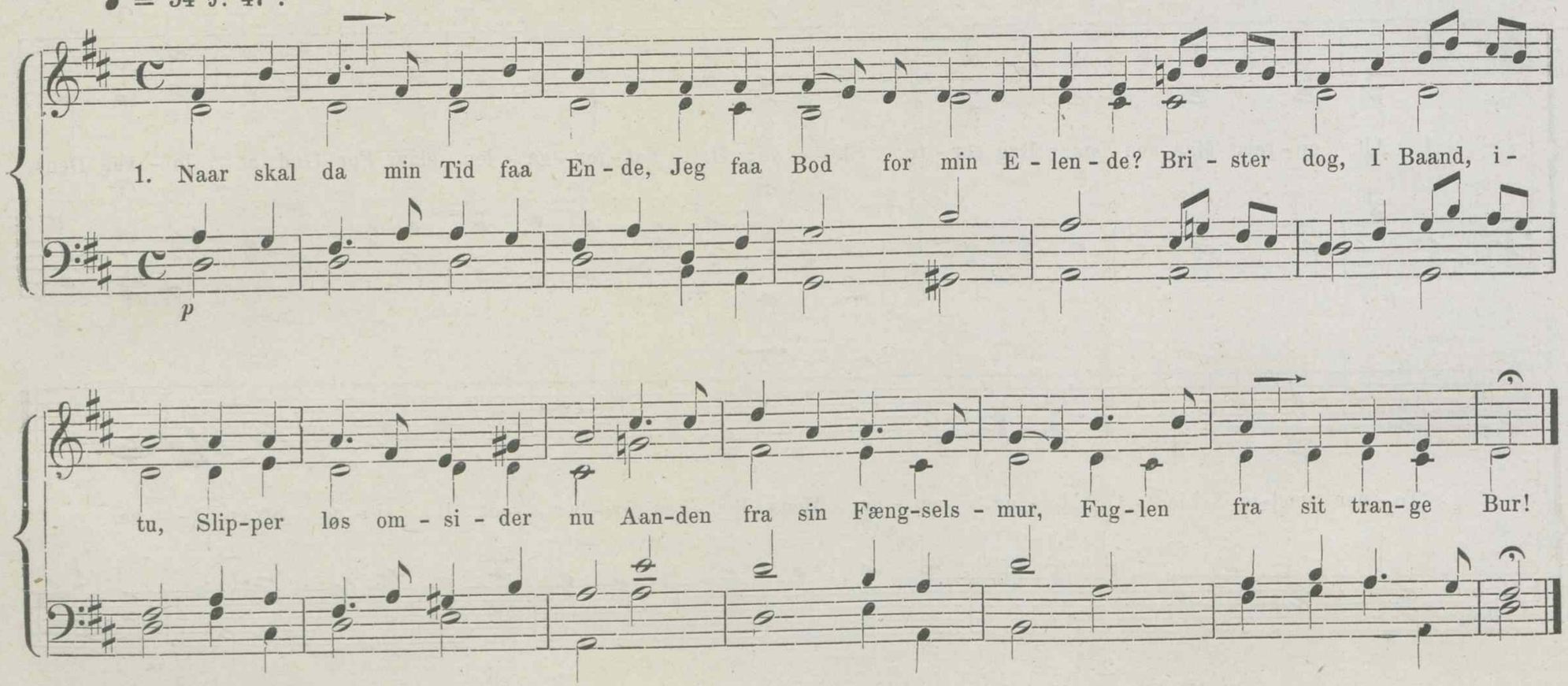
4.

Men du, bered mig, Herre Krist,
At vente
Den store Morgen, naar du vist
Vil hente
Fra Taaredalen
Og fra Jordekvalen
Mig hjem til Himmerig, til Frydesalen!

Ellen Andersdatter; — Fr. Hammerich.

Nr. 130. Naar skal da min Tid faa Ende.

♩ = 54 ɔ: 47".

2.

Kom kun, Død, du bringer Glæde,
Kom, ak kom, jeg er tilrede;
Luk mit Øje, læg kun ned
Støvet i dets Hvilested;
Rolig Gravens Bolig er,
Kom kun, Død, og læg mig der.

3.

Da min Aand vil faa at skue
Naadens Stol i hellig Lue,
Se, hvor Livsens Strømme gaa,
Paradisets Roser staa,
Se Guds Stad i Straalepragt,
De udvalgtes skjønne Dragt.

4.

Jeg ved Jesu Barm skal ligge,
Af hans Naadebæger drikke
Trøstens Kilde, Livsens Saft
Til en evig Sundheds Kraft,
Iført Lysets Klædebon
Og med Palmegren i Haand.

5.

Da skal jeg i Edens Dale
Høre Himlens Nattergale;
Da jeg til Guldharpers Klang
Synge skal min Frelsers Sang,
Røre selv det Citharspil,
Himles Gjenlyd svare til.

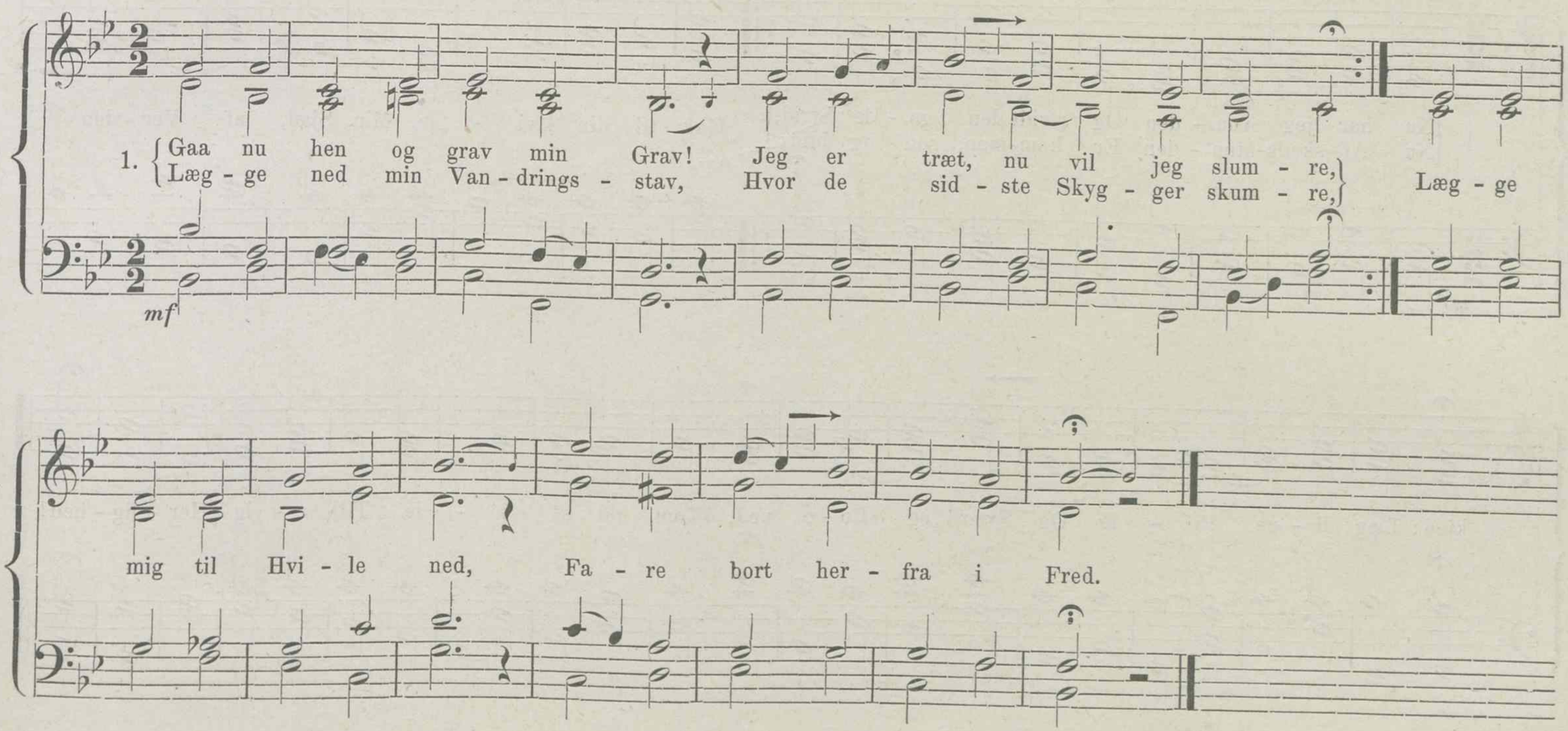
6.

Naar skal da min Tid faa Ende,
Jeg faa Bod for min Elende?
Brister dog, I Baand, itu,
Slipper løs omsider nu
Aanden fra sin Fængselsmur,
Fuglen fra sit trange Bur!

Efter L. Thurah.

Nr. 131. Gaa nu hen og grav min Grav.

♩ = 60 ɔ: 38″.

2.

Ak, i Verden er der koldt,
Alt dens Lys er kun en Skygge,
Og hvor dristig, højt og stolt
End vi vore Planer bygge,
Som en Røg de dog forgaa,
Himlen kan de aldrig naa.

3.

Far da vel, o Jord! jeg vil
Rejse bort fra Savn og Trængsel,
Bort fra Glædens Gjøglespil,
Bort fra Sorgens mørke Fængsel;
Bort fra Skygger og Bedrag
Gaar jeg til den klare Dag.

4.

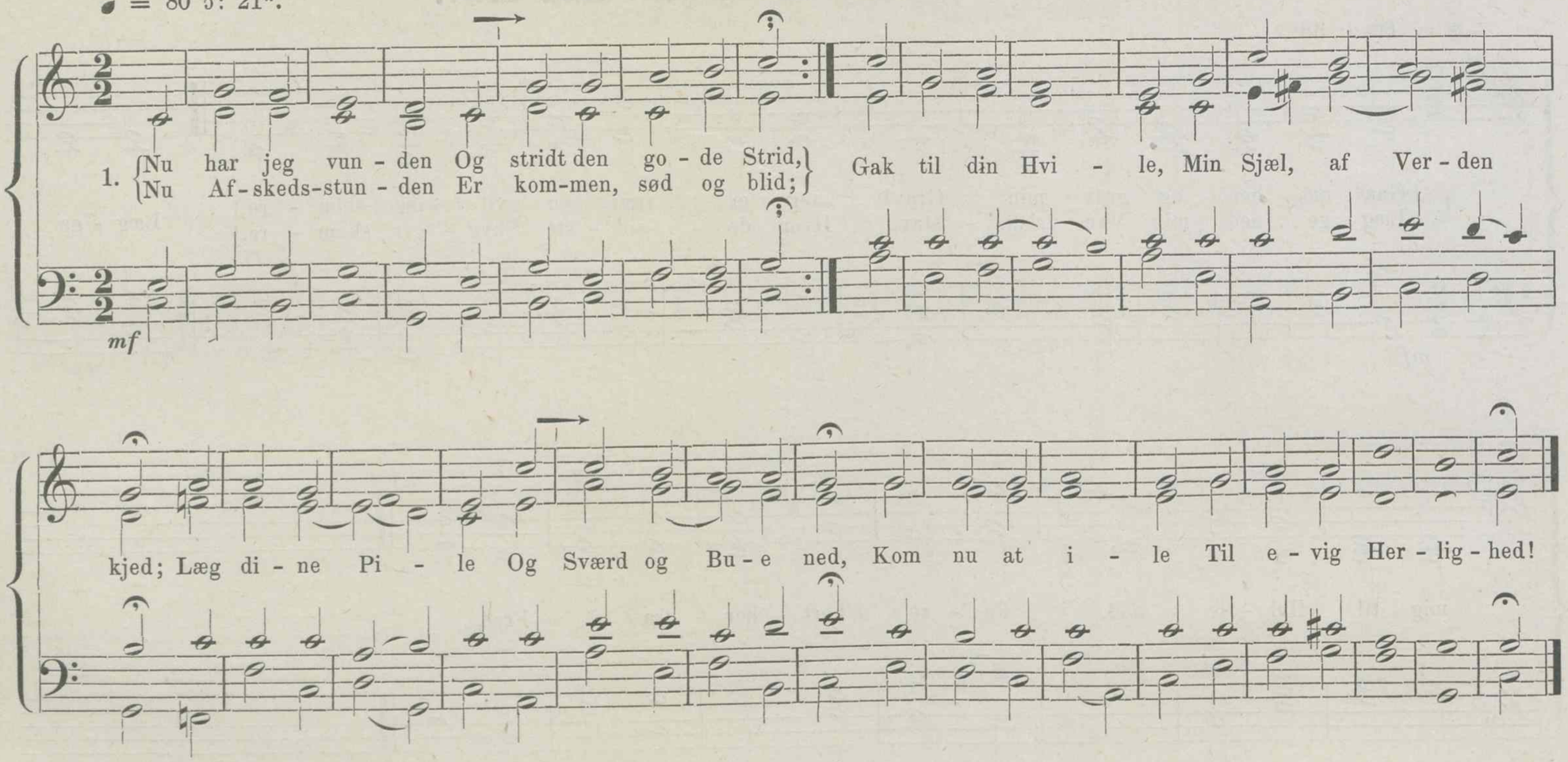
Far da vel, det er fuldbragt,
Dagens Sol og Nattens Stjærne!
Snart jeg ser en større Pragt,
Thi jeg rejser til det fjærne,
Did, hvor Himlens Stjærnekrans
Straaler i en evig Glans.

5.

Til min Fader hjem jeg gaar,
Der er Hvilen sød og rolig,
Og jeg véd det vist, der staar
Ogsaa mig beredt en Bolig.
Hør mit Suk og gjem min Aand,
Herre Jesu, i din Haand!

Opr. tysk; — Hauch; — Fr. Hammerich.

Nr. 132. Mel. „Paa Gud alene.“

2.

Her har jeg Skjoldet,
Nu Kampens Tid gaar ud;
Jeg har beholdet
Den sande Tro paa Gud;
Hvor er der tvistet
Om denne dyre Skat;
Hvor har han vristet
Paa Troen Dag og Nat,
Som mig har fristet,
Men nu er bleven mat!

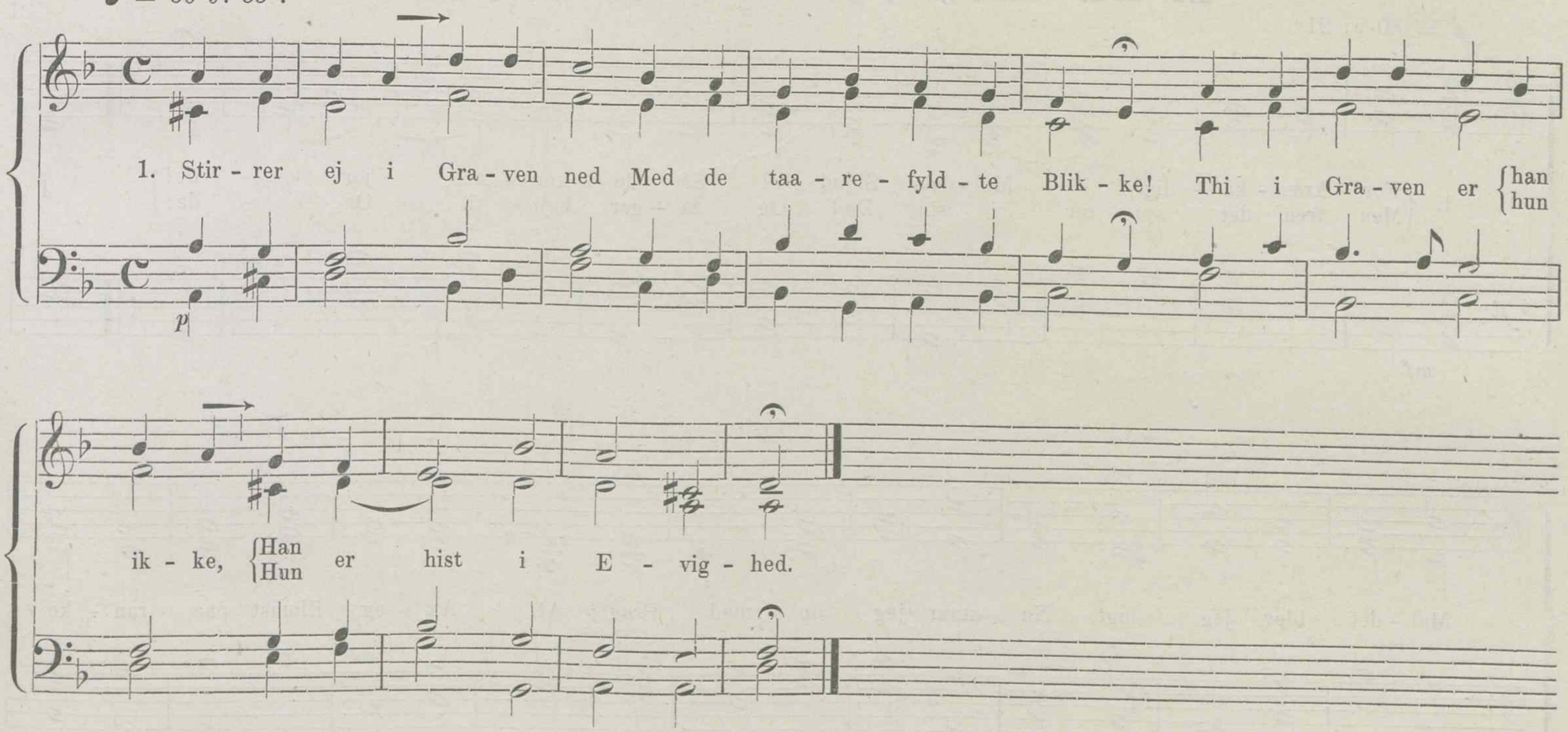
3.

Al Pris og Ære,
Ja i al Evighed,
Vor Fader være,
Som saa' i Naade ned!
Og Jesu milde,
Som led den bitre Død!
Guds Aand, som vilde
Os trøste i vor Nød!
Ak, det er silde,
Kom, Livets Morgenrød!

Efter H. A. Brorson

Nr. 133. Stirrer ej i Graven ned.

♩ = 50 ɔ: 55″.

2.

Taage over Graven gaar,
Vi bevare dunkle Minder;
Men vi se kun, hvad der svinder,
Ikke, hvad der forestaar.

3.

Ej vi granske Livet ud,
Naar vi Dødens Nat betragte;
Men vi kan dens Gru foragte,
Har vi sat vor Lid til Gud.

4.

Venlig staar hans Stjernehær;
Gud ej sine Børn forlader;
Hisset har en kjærlig Fader
Mangen Bolig fjærn og nær.

5.

Vugger Gud dig blid i Arm,
Læg dig rolig da til Hvile!
Dobbelt salig vil du smile,
Naar du vaagner ved hans Barm.

6.

Giv ham da den gamle Dragt!
Mens du slumrer under Løvet,
Mens vi stirre ned paa Støvet,
Virker han en ny med Pragt.

C. Hauch.

Nr. 134. Mel. „Jeg gaar til Døden, hvor jeg gaar".

♩ = 80 ɔ: 21".

1. For - kræn - ke - ligt, i Mul - dets Skjød Vi Sæ - de - kor - net jor - - de!
Men frem det spi - rer i sin Død Og ta - ger højt til Or - - de:

I Mul - det blev jeg lagt, Nu staar jeg op med Pragt; Af Ax og Blomst paa ran - ke

Straa Jeg faar en dej - lig Kro - ne paa.

2.

O Trøstesyn! o Haabets Ord!
Vil I mig dette sige:
Mit Legem skal af Støv og Jord
Oprejses for Guds Rige?
Ja, Herre Jesus Krist!
Ved dig jeg véd det vist!
Jeg frem af Graven saa' dig gaa,
Som du opstod, skal jeg opstaa!

3.

Jeg ser mod Tabor-Bjærget op,
— O! der er godt at være! —
Jeg ser dig straale paa dets Top
Og Lysets Klædning bære.
Hint Frydesyn mig spaar
Den Herlighed, jeg faar:
Forklaret skal mit Støv gaa frem
Til Himmeldragt i Englehjem!

4.

Saa fryd dig Sjæl, naar du det véd,
Og vær for Graven rolig!
Naar denne Hytte brydes ned,
Du faar en bedre Bolig!
Af Herren overklædt
Jeg finder hist beredt
Mit Blivested, hvorfra jeg ej
Skal føres mer paa Dødens Vej!

5.

Mit Borgerskab jeg haver der;
Jeg faar vel Røst og Øje,
At grandt jeg ser Guds Gjernings Hær
Og kan hans Navn ophøje.
Opstandne Jesu Krist,
Den samme her og hist!
Til bedre Gjerning, større Værk
Du gjør mig vel i Himlen stærk!

6.

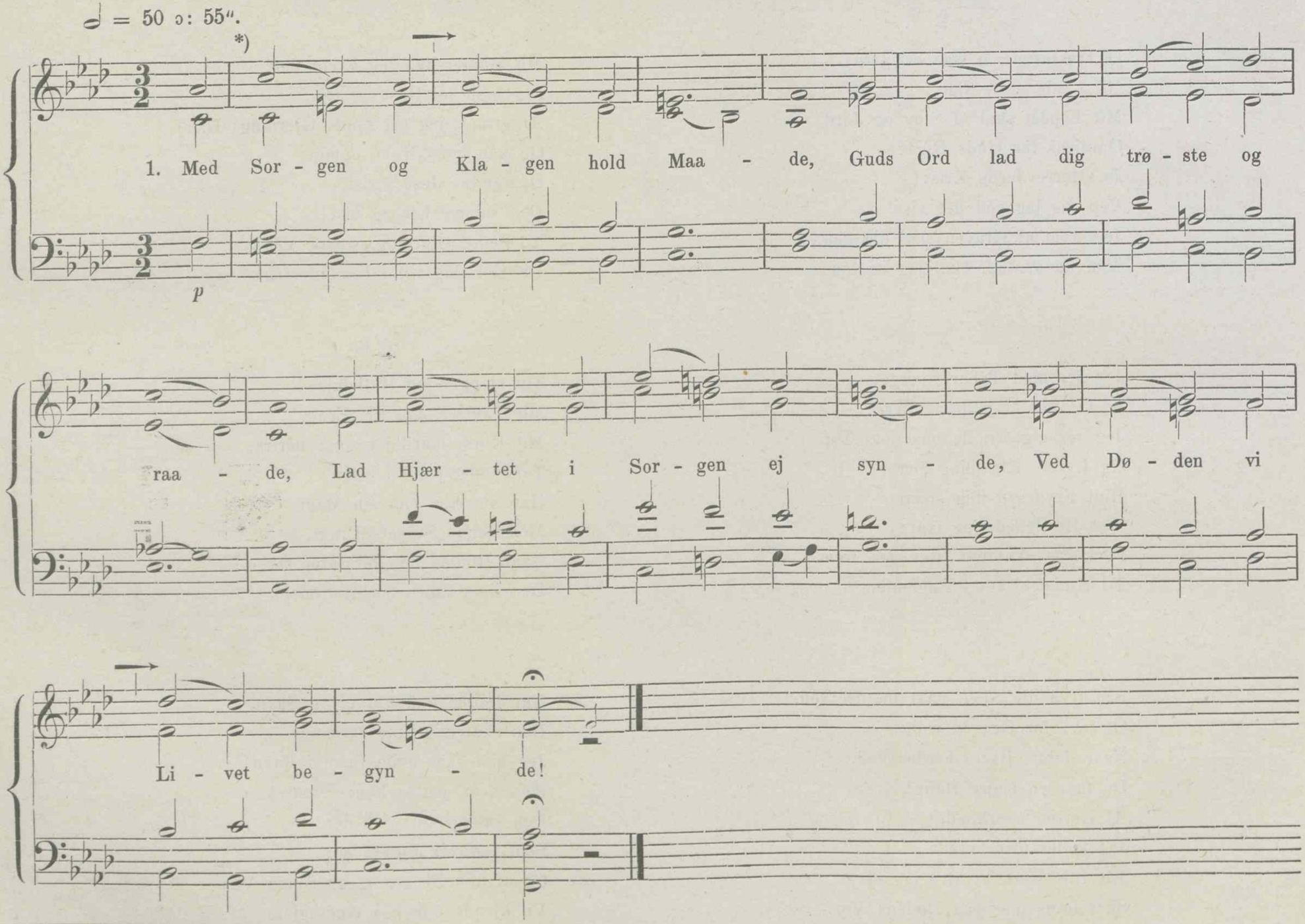
Thi sjunger jeg Halleluja,
Min Frelser, dig til Ære!
Mit Kors, indtil jeg gaar herfra,
Taalmodig jeg vil bære.
Har Smerten end sin Magt
Mod denne Støvets Dragt,
Naar Himlen den forklaret ser,
Den lider ingen Smerter mer!

7.

Har Døden end Farvel og Savn,
Den skal mig ikke skræmme!
Jeg hist skal hvile Favn i Favn
Med dem, jeg ej kan glemme!
Den samme bli'r jeg der,
Som jeg paa Jorden er;
Og al min Slægt, og hver min Ven
Vil kjende mig hos Gud igjen.

C. J. Boye.

Nr. 135. Med Sorgen og Klagen hold Maade.

*) Det uregelmæssige Versemaal i Nr. 263 og 543 af Rosk. Sbg. fordrer snart en Sammentrækning, snart en Deling af Melodiens Noder i Lighed med, hvad der er saa almindeligt i Folkesange. Saaledes maa de første to Noder i Takten ofte sammentrækkes paa én Stavelse, hvilket ovfr. er antydet ved en Bue. I 3dje og 11te Takt maa den punkterede Node opløses i 𝅗𝅥 𝅘𝅥; paa nogle Steder maa disse Takter, ligesom den 7de og 15de, endogsaa opløses i 𝅗𝅥 𝅗𝅥 𝅗𝅥 eller, bedre, i 𝅗𝅥. 𝅘𝅥 𝅗𝅥.

2.

Vi indsvøbe Liget med Taare
Og lægge det stille paa Baare;
Men Svøbet og Baaren betyder:
Det slumrer, til Dagen frembryder.

3.

Lad Hjærte og Øje kun briste,
Og Legemet lægges i Kiste;
Den Time ej borte skal blive,
Da Herren det kalder til Live.

4.

Hvad før var al Ynde berøvet
Og blandedes ganske med Støvet,
En lysende Bolig skal være
For Sjælen i Himmerigs Ære.

5.

Se Kornet i Jorden den sorte,
Det synes saa visselig borte;
Men atter sin Spire det skyder,
I gyldneste Grøde frembryder!

6.

O Jord, vi en Gave dig skjænke,
Med Graad i dit Skjød vi den sænke;
En dyrebar Sæd du modtager,
Vi derfor dig kalde Guds Ager!

7.

En Sjæl i den Støvhytte bo'de,
En Sjæl, som paa Frelseren tro'de,
Og længtes med Haab mod det høje,
Med Gud og hans Glæde for Øje.

8.

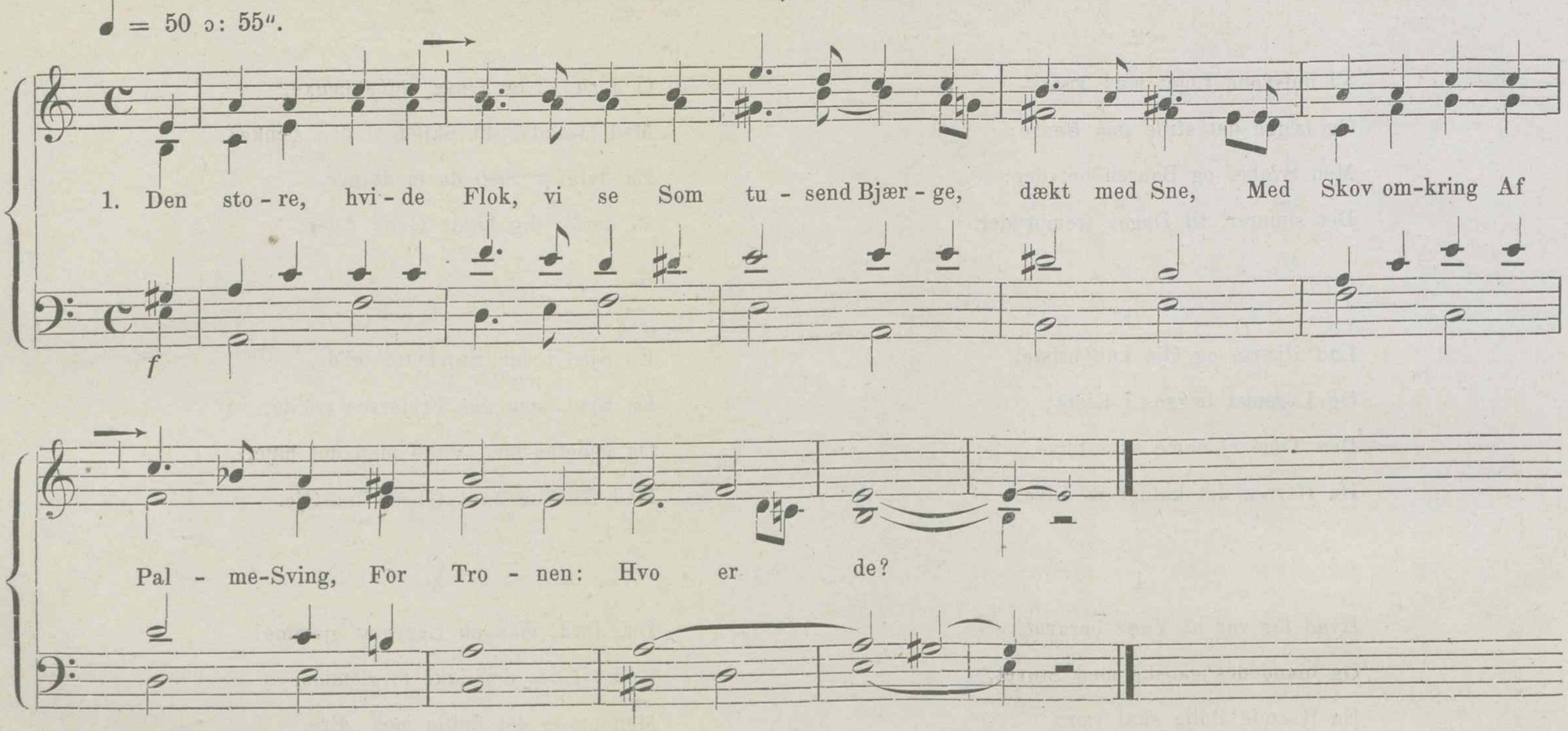
Du, Jord, maa nu Legemet gjemme!
Gud vil det dog ikke forglemme,
Men pryde det dejlig med Ære,
Til evig hans Billed at bære.

9.

Ja, Herre, naar Tiden er omme,
Da kalder du flux dine fromme,
Fra Striden i Verden til Freden,
Fra Hvilen i Graven til Glæden!

Opr. paa Latin af Prudentius; — P. Hegelund; — Wexels' Sbg.

Nr. 136. Den store, hvide Flok, vi se.

2.

Det er den Helteskare, som
Af hin den store Trængsel kom
Og frelst opstod
Ved Jesu Blod
Til Himlens Helligdom.

3.

Der holde de nu Kirkegang
Med uophørlig Jubelklang,
I højen Kor,
Hvor Herren bor
Blandt alle Engles Sang.

4.

Her gik de under stor Foragt,
Men se dem nu i Lysets Pragt,
I Tronens Glans
Med Livets Krans,
I Himlens Præstedragt!

5.

Tit var de stedt i haarden Nød,
Tit Taarers Strøm paa Kinden flød;
Men Gud har dem,
Strax de kom hjem,
Aftørret paa sit Skjød.

6.

Nu holde de, hvor Liv er bedst,
Hos ham en evig Løvsals-Fest;
Og Jesus selv
Ved Livets Elv
Hjemfører Himlens Gjæst.

7.

Til Lykke, Kæmpe-Samling, ja,
O, tusendfold til Lykke da,
At du var her
Saa tro især
Og drog med Sejr herfra!

8.

Du har foragtet Verdens Trøst,
Saa lev nu evig vel og høst,
Hvad du har saa't
Med Suk og Graad,
I alle Engles Lyst!

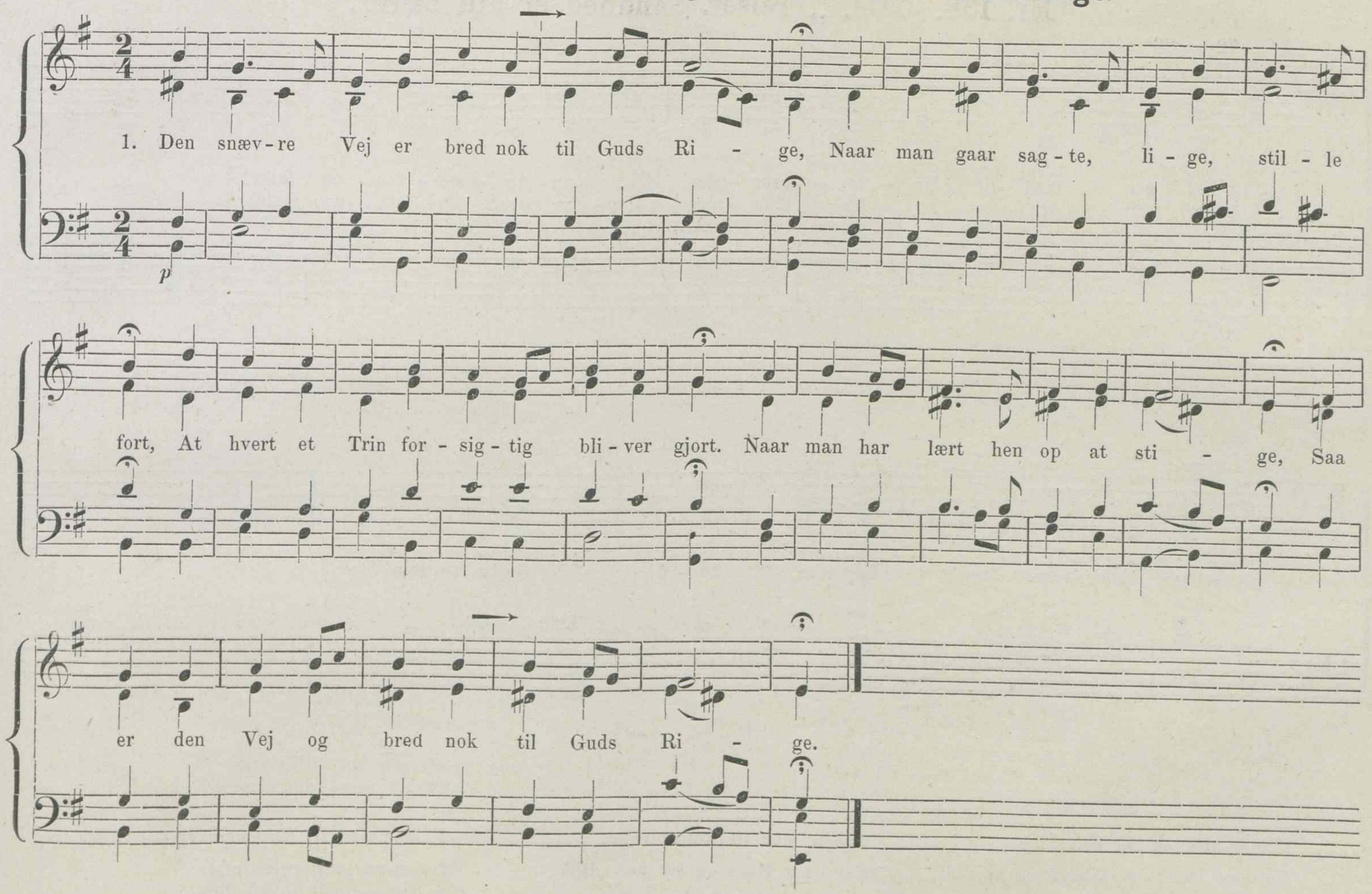
9.

Opløft din Røst, alt er fuldbragt!
SvingPalmen, sjung af himmelsk Magt:
Pris være dig
Evindelig,
Vor Gud og Frelser, sagt!

H. A. Brorson.

♩ = 84 ɔ: 19″.

Nr. 137. Den snævre Vej er bred nok til Guds Rige.

2.

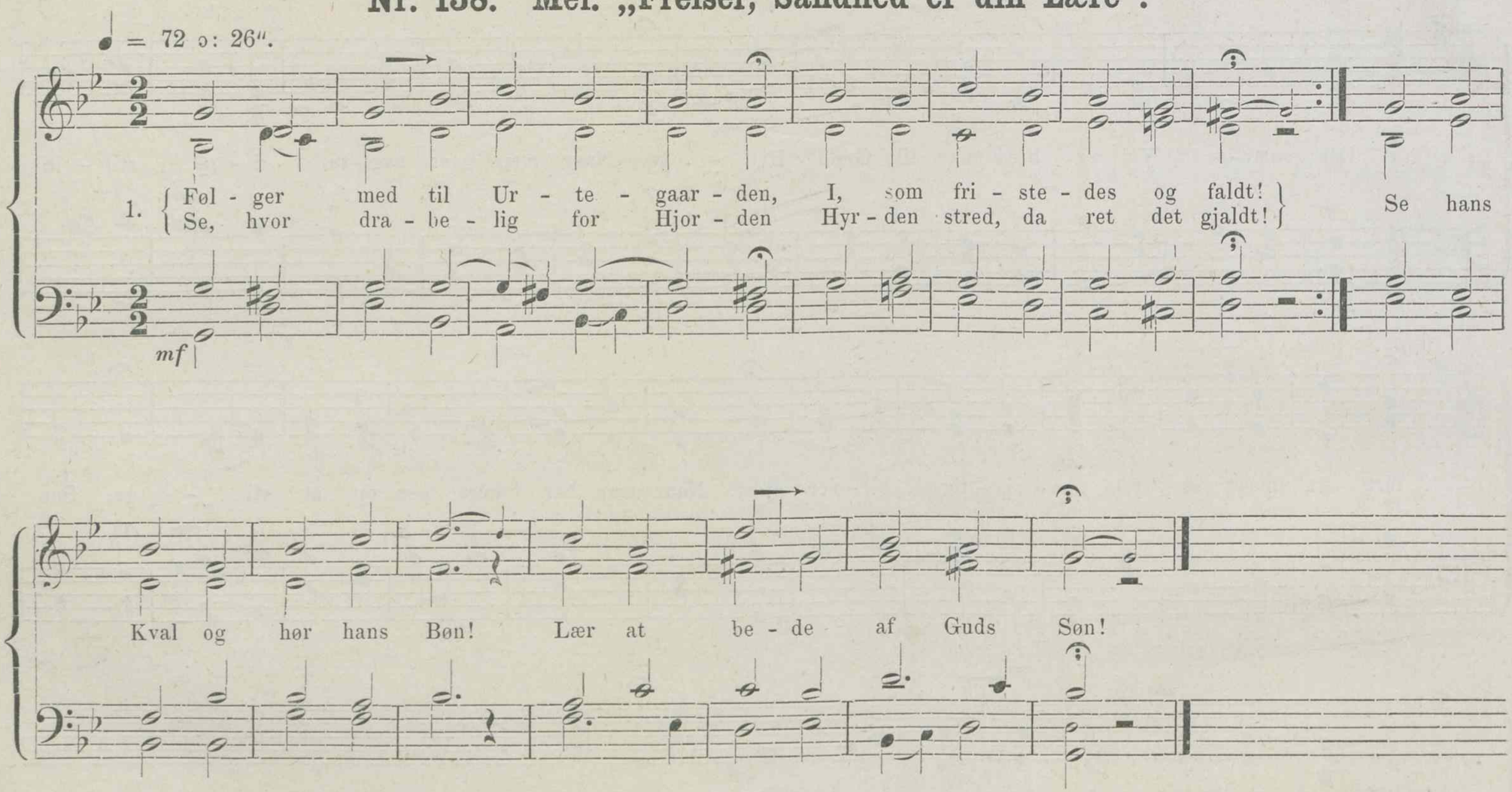
Vor-Herres Vej er fuld af Ligheder,
Naar man den har i Troen rigtig kjendt,
Saa Hjærtet er til Vejen trøstig vendt.
Naar man sig dertil ret bereder,
Saa er vor Vej og fuld af Ligheder.

3.

Hjælp, Jesus, dig at følge alle Vegne,
Du ser, jeg gaar endnu saa skrøbelig,
Og drag mig, at jeg frisk kan følge dig,
Saa skal hver Frygt og Sorg hensegne,
Hjælp, Jesus, dig at følge alle Vegne!

Efter det tyske af H. A. Brorson.

Nr. 138. Mel. „Frelser, Sandhed er din Lære“.

2.

Følger med og ser paa Tinget
Verdens Dommer skjændt og skjældt,
Trindt af Avindsmænd omringet,
Dødsdom over Sandhed fældt.
Væn dig, Sjæl, til Verdens Løn!
Lær at lide af Guds Søn!

3.

Følger med til Retterstedet,
Ser hans Kors og ser hans Blik!
Ser hans tørre Læbe vædet
Ynkelig af Galdedrik!
Se ham rolig, mild og skjøn!
Lær at dø af Davids Søn!

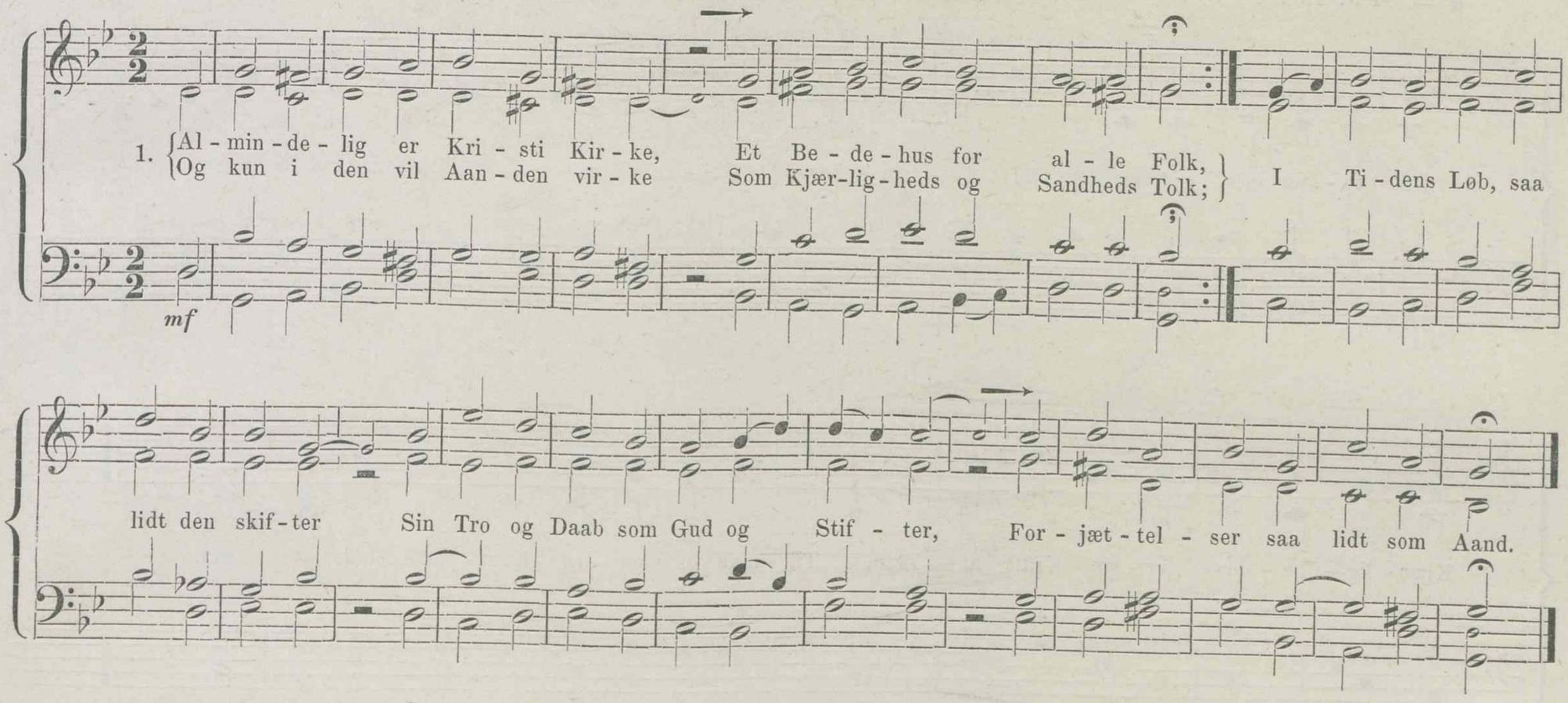
4.

Følger med til Klippegraven
I den aarle Morgenstund!
Livets Trøst i Dødninghaven,
Hører den af Englemund:
Karsk stod op, hvad blegnet laa! —
Lær os, Herre, at opstaa!

Efter det engelske af N. F. S. Grundtvig.

Nr. 139. Almindelig er Kristi Kirke.

♩ = 80 ɔ: 21″.

2.

O, mærke det hver Folkestamme,
Som knæle vil i Jesu Navn!
Var Moderskjødet ej det samme,
Ej heller saa var Faders Favn;
Og havde Kirken Grundvold skiftet,
Ej Sandheds Gud den havde stiftet;
Thi evig fast staar Sandheds Ord.

3.

Og mærker det, Medkristne kjære,
Som har til fælles Tro og Daab
Og Herren til Gud Faders Ære
Med Herlighedens store Haab!
O lader synke brat og falde
De Skillerum og Skanser alle,
Som gjør splidagtigt Herrens Hus.

4.

Thi al Erkjendelse herneden
Af Livet i Guds Himmerig,
Den gjælder ej for Evigheden,
Er dunkel kun og billedlig;
Forsvinde skal den som en Skygge
For Glansen hist, hvor vi vor Lykke
Skal med vor Herres Øjne se.

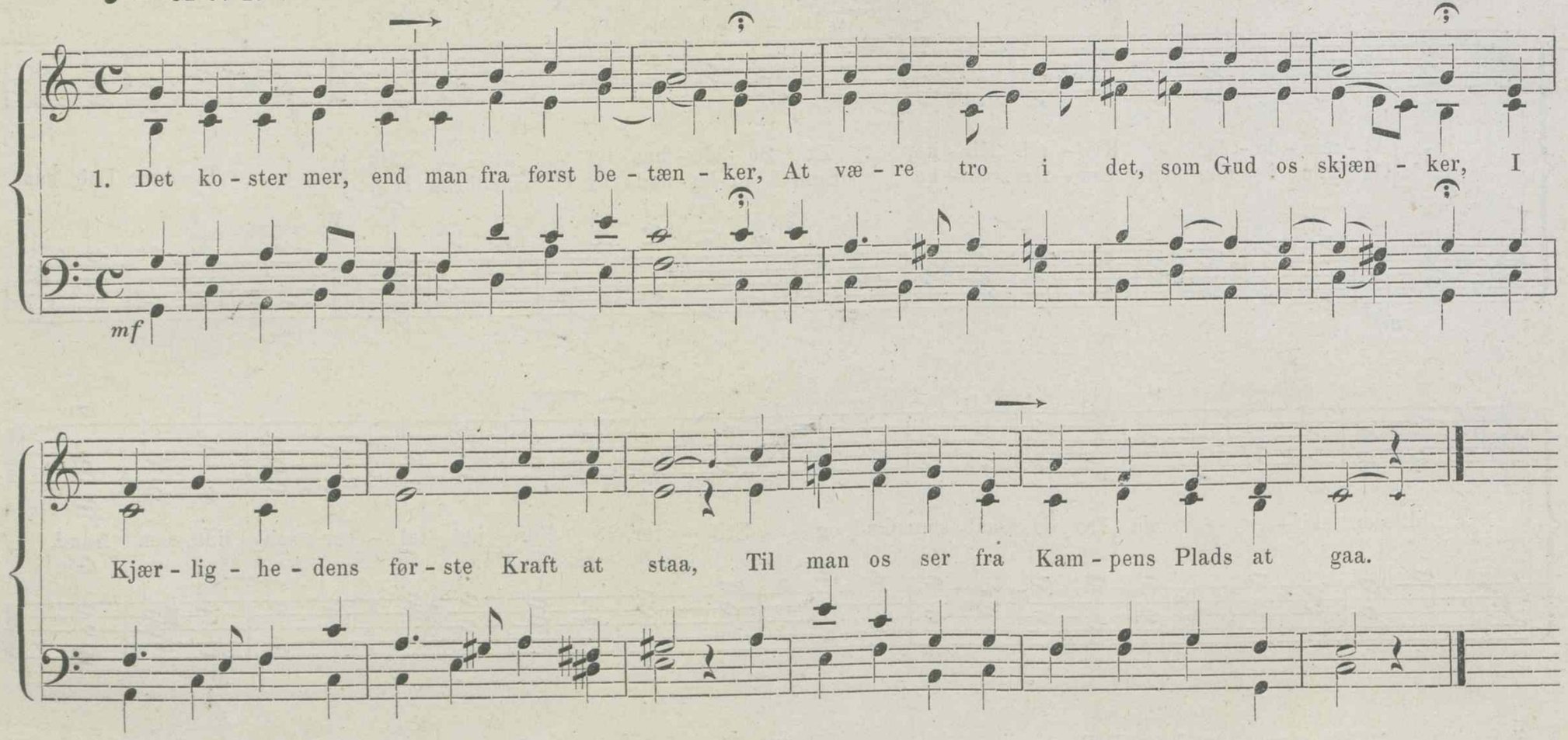
5.

O, lad da i vor Læretime
Alt timeligt os bruge saa,
Som det sig allerbedst kan rime
Med, hvad der evig skal bestaa!
Det er, hvad Hjærtet godt fornemmer,
Har for sig alle Himlens Stemmer:
Uegennyttig Kjærlighed!

N. F. S. Grundtvig.

Nr. 140. Mel. „Min Aand ved dig, algode Gud, sig fryder“.

♪ = 84 ɔ: 19″.

2.

Hvor ofte maa man sig for Himlen skamme,
Naar man ej mer kan se den første Flamme
Og overtydes grandt ved Aandens Tugt,
At meget af den første Ild er slukt.

3.

Snart Lunkenhed sig søger ind at snige,
Den trætte Fod vil ud af Vejen vige,
Den synes haard; en anden Vej man sig
Da vælger til at vandre magelig.

4.

Man for sig har endnu saa mange Dage
Og den med dem forbundne Last og Plage,
Det Aag er tungt, og Heden slaar sig til;
Da véd man tit ej, hvor man være vil.
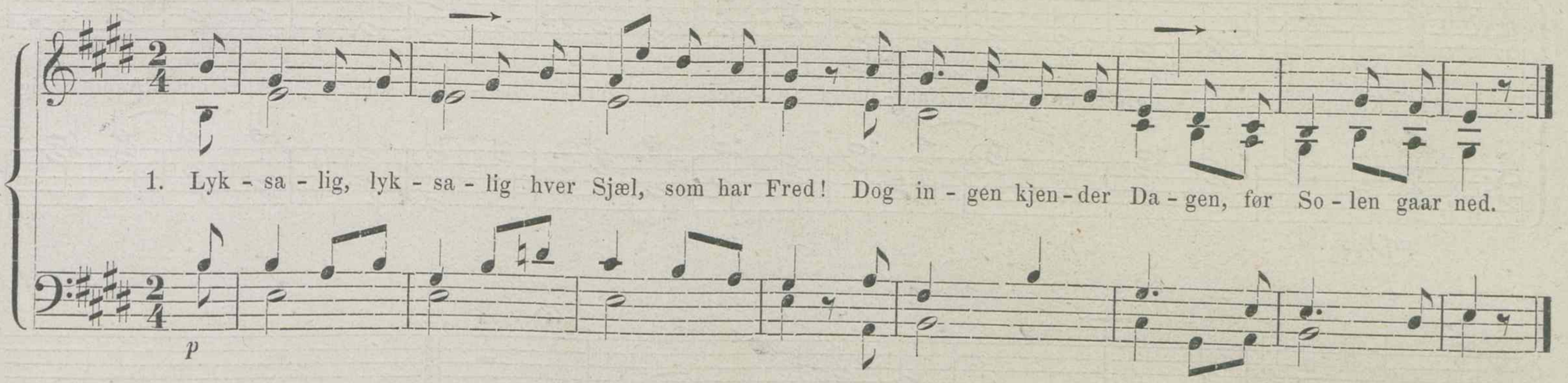
5.

Men er der, Herre, meget, som mig hindrer,
Saa lad mig se, hvor Kronen hisset tindrer,
Som mig engang din egen Haand skal fly,
Saa faar jeg Kraft og Mod og Lyst paa ny!

Efter det tyske af H. A. Brorson.

Nr. 141. Lyksalig, lyksalig hver Sjæl, som har Fred.

♪ = 84 o: 19″.

2.

God Morgen, god Morgen! sang Fuglen paa Kvist;
Tit saa' den Aftensolen bag Fængselets Rist.

3.

Tit dufted, tit nikked Smaablomsten ved Gry;
Før Aften laa den knust under Haglvejrets Sky.

4.

Tit leged Smaabarnet i Morgensol rød;
Ved Kvæld det laa paa Lejet saa stille og død.

5.

Paa Jorden ej lever saa salig en Sjæl,
Jo Lykken kan omskiftes fra Morgen til Kvæld.

6.

Lyksalig dog Sjælen, som kjender Guds Fred,
Skjønt ingen kjender Dagen, før Solen gaar ned.

7.

God Morgen! vi sjunge med Fuglen helt fro,
Skal selv i mørke Fængsel til Natten vi bo.

8.

Guds Børn kan sig glæde som Blomster ved Gry,
Skal selv de ligge knust under Aftenens Sky.

9.

Som Barn kan jeg frydes i Morgensol rød,
Om ogsaa jeg før Aften er stille og død.

10.

Guds Fred og god Aften! vi sjunge ved Kvæld;
Vor Herre selv bevarer hver flygtende Sjæl.

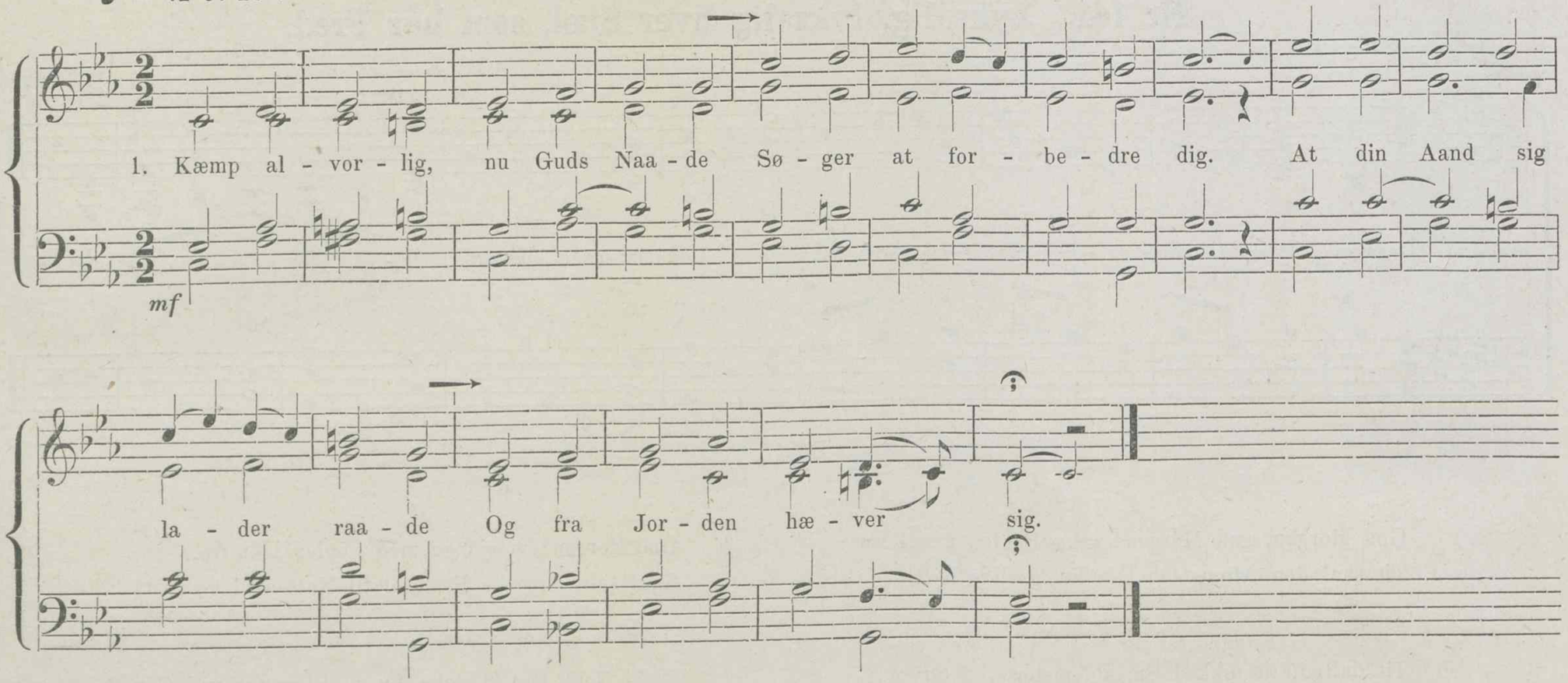
11.

Lyksalig, lyksalig hver Sjæl, som har Fred!
Guds Fred er Sjælesolen, som aldrig gaar ned.

B. S. Ingemann.

Nr. 142. Kæmp alvorlig, nu Guds Naade.

♩ = 72 ɔ: 26″.

2.

Kæmp i hellig Ivers Lue,
Lad den største Kjærlighed
Hver en Tanke underkue,
Som ej Kristus kjendes ved!

3.

Har du da igjennemkæmpet
Til Gjenfødelse og Fred,
Tænk ej, nu er alting dæmpet,
Vid, at Kampen varer ved.

4.

Forarbejd med Frygt og Bæven
Sjælens dyre Salighed.
Jævn er Verden aldrig bleven,
Hav et Øje paa hvert Fjed!

5.

Rokker Viljen Kjødets Skranker,
Strax er Sjælen vild og stolt,
Hjærtet mister Troens Anker,
Brystet bliver haardt og koldt.

6.

Troskab, er den ellers ægte,
Gjør med Synden aldrig Fred,
Vil paa Adam aldrig slægte,
Men slaar Syndens Tanker ned.

7.

Troskab, er den ellers ægte,
Følger Jesu Kristi Fjed,
Tappert mod alt ondt at fægte
Er den stedse helt bered.

8.

Troskab, er den ellers ægte,
Elsker Hjærtets stille Fred,
Vil sig gjærne selv fornægte
For at naa sit Himmelmed.

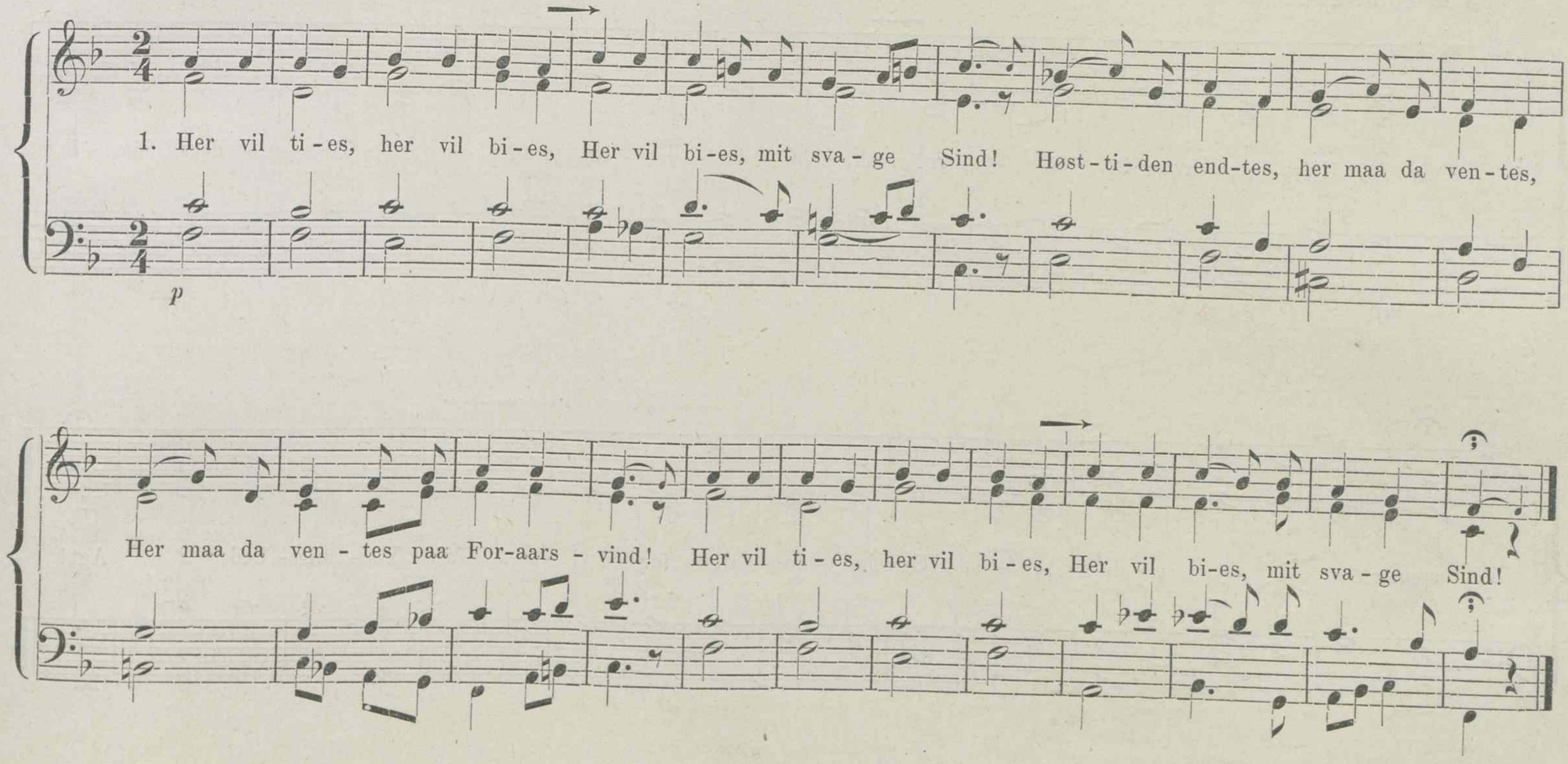
9.

I, som for Guds Rige fægte,
Kæmp jer hver Dag bedre frem
Med en Troskab, som er ægte,
Til det glade Himmelhjem!

Efter det tyske.

Nr. 143. Her vil ties, her vil bies.

♩ = 76, ɔ: 24″.

2.

Trange Tider langsomt skrider,
Langsomt skrider, det har den Art;
Dagene længes, Vinteren strænges,
Vinteren strænges, og det er svart!
Trange Tider langsomt skrider,
Langsomt skrider, det har den Art.

3.

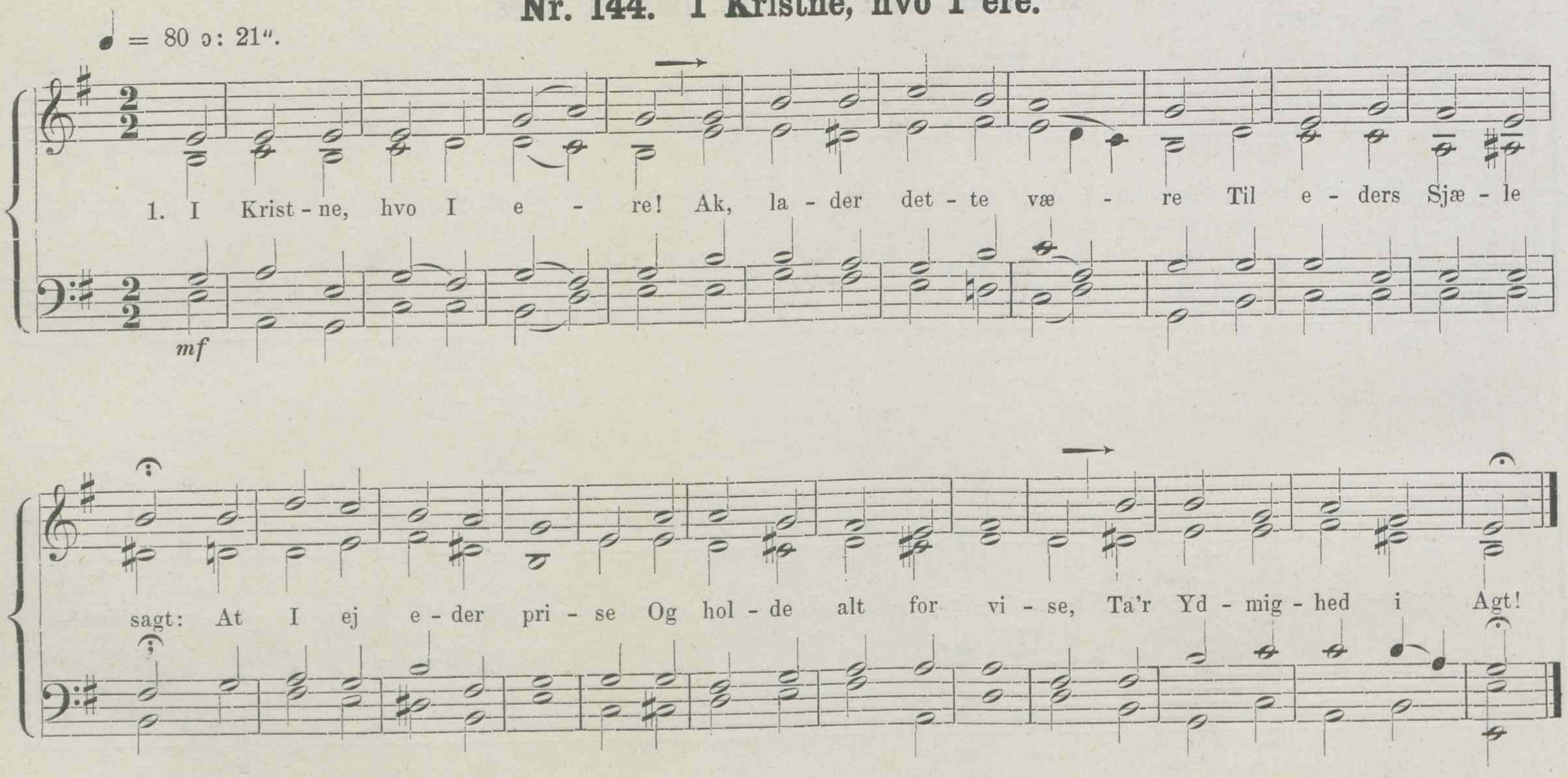
Kom, min Due, flyv at skue,
Flyv at skue bag Gærdet hist,
Om du der inde Løvspring kan finde,
Løvspring kan finde med Blad paa Kvist!
Kom, min Due, flyv at skue,
Flyv at skue bag Gærdet hist.

4.

Kom, min Due, lad dig skue,
Lad dig skue med Oljeblad!
Se, nu er Stunden næsten oprunden,
Næsten oprunden, som gjør mig glad.
Kom min Due, lad dig skue,
Lad dig skue med Oljeblad!

Efter H. A. Brorson af N. F. S. Grundtvig.

Nr. 144. I Kristne, hvo I ere.

2.

Med Fromhed hver begegner,
Som det vel staar og egner
Hver kristen Kvinde, Mand!
Med alle skal I søge
Samdrægtighed at øge,
At ej I støde an!

3.

Og, om I skulde møde
En Uven, som for Føde
Og Brød Ansøgning gjør,
Da Maden for ham sætter,
At han sig derpaa mætter,
Saa gjør I, som I bør!

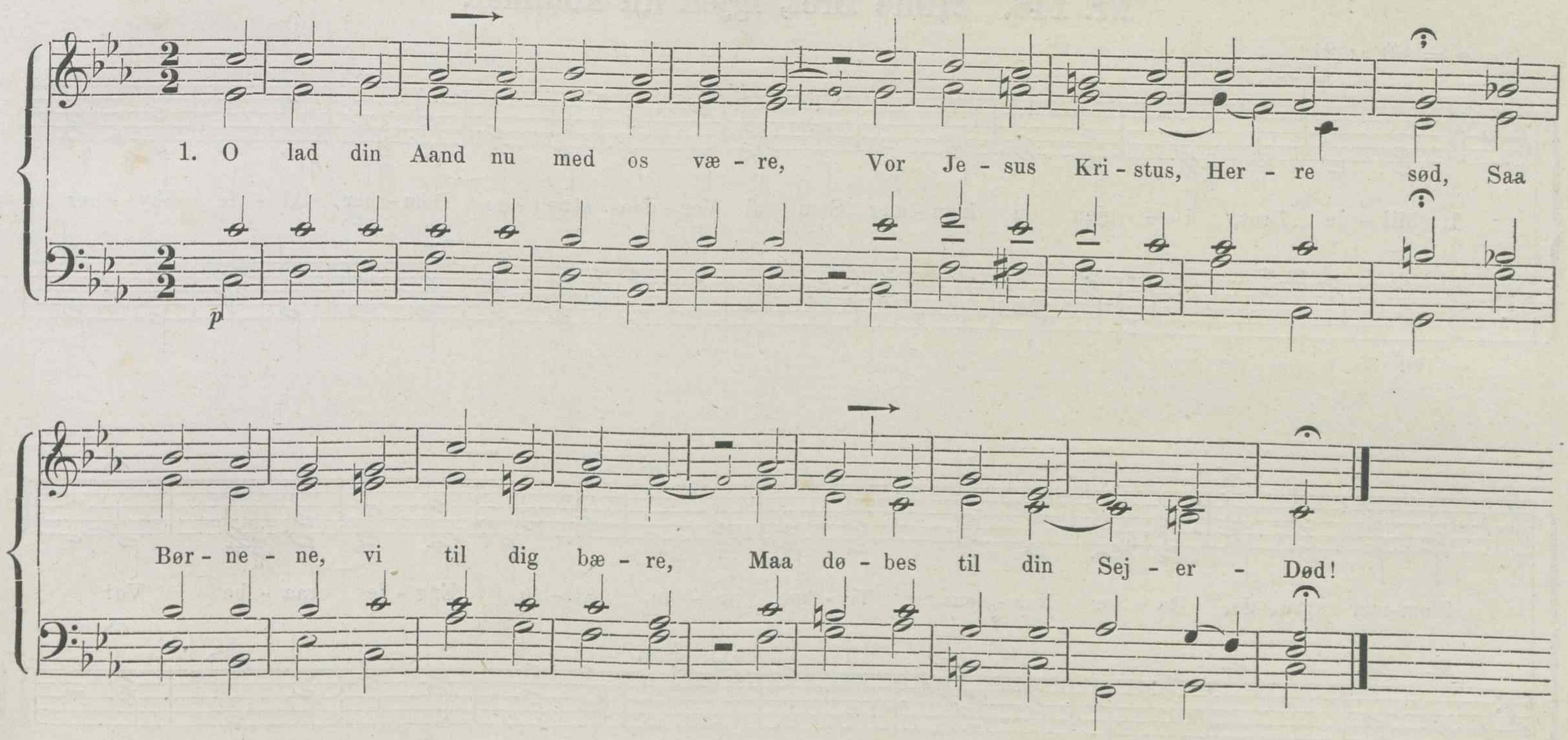
4.

Ak, lader ondt ej finde
Den Magt at overvinde
Og eder kaste om;
Men ondt med godt belønner
Og paa Guds Naade skjønner,
Saa fly I Verdens Dom!

- Th. Kingo.

Nr. 145. O lad din Aand nu med os være.

♩ = 80 ɔ: 21″.

2.
Vi efter dig dem her opkalde,
O lad dem i dit Navn opstaa!
Om end de snuble, ej de falde,
Men fare fort og Maalet naa!

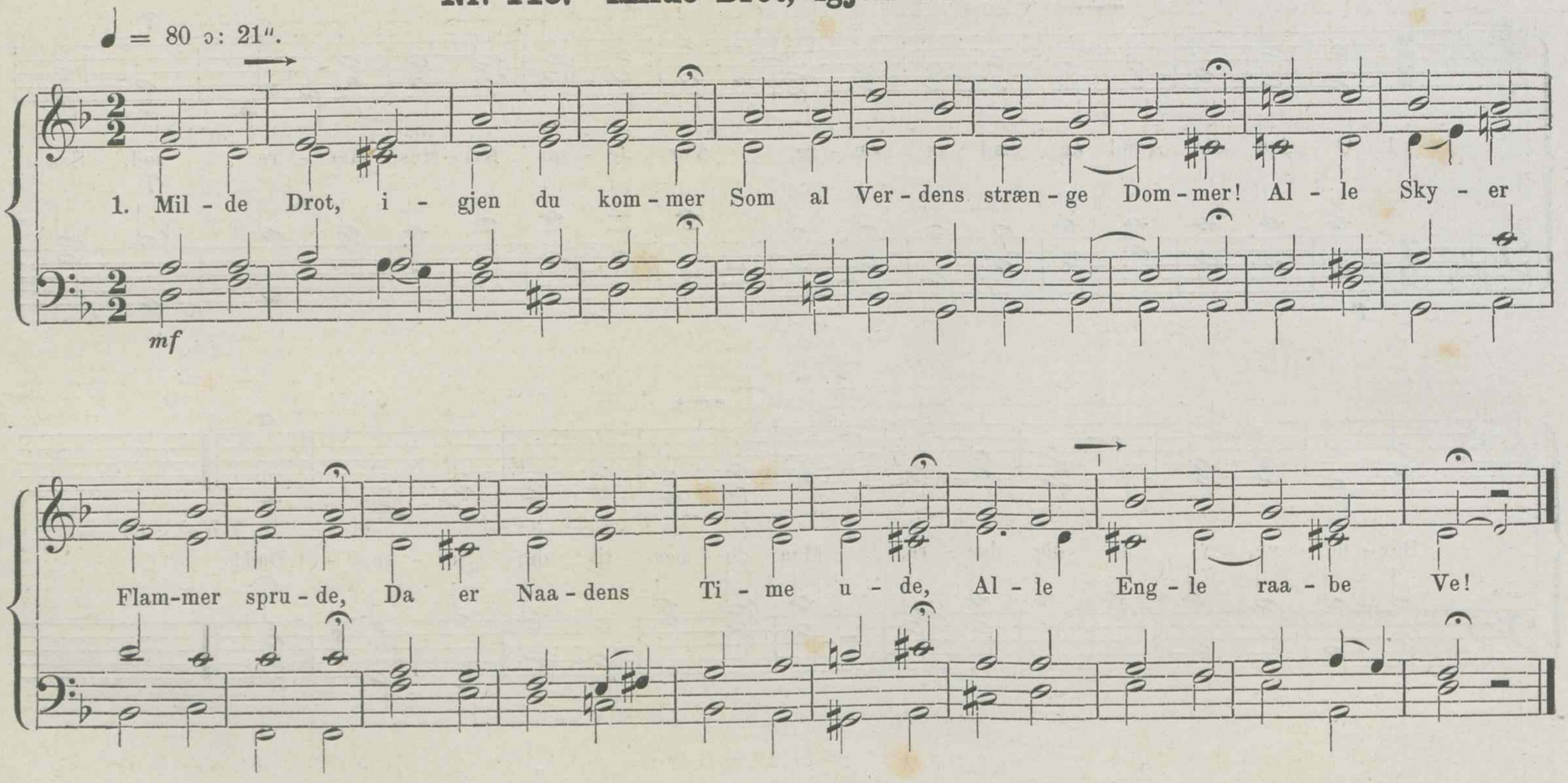
3.
Er Løbet langt, lad dem ej mattes!
Graahærdet Tjener kom i Hu!
Er Løbet kort, lad ej dem fattes
En Plads, hvor hjemme selv er du!

4.
O skriv dit Navn i deres Hjærte
Og deres i din højre Haand,
Saa de med dig har Fryd og Smerte
Til fælles i din Helligaand!

5.
For Vuggen lyde Engletoner,
Lad dem ej dø paa Gravens Bred!
Alt som du korser, saa du kroner,
I Skyggedalen du gaar med!

Efter det engelske af N. F. S. Grundtvig.

Nr. 146. Milde Drot, igjen du kommer.

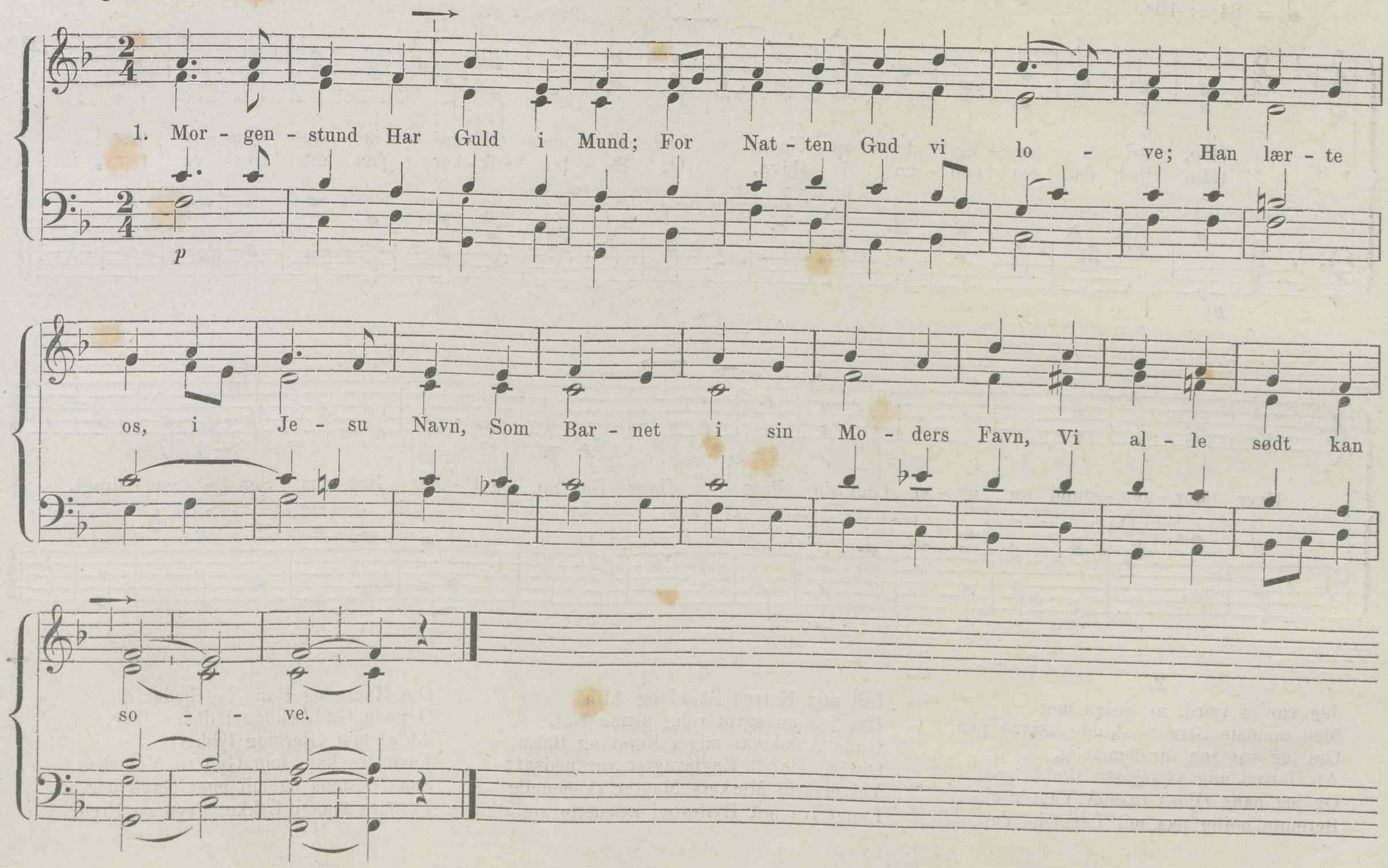
2.

Hør os nu i Naadens Fylde,
Straf os ej, som vi forskylde,
Vogt vor Sjæl for Skam og Skade!
Rør os, bøj os, gjør os glade,
Lad os se din Herlighed!

Opr. latinsk; — N. F. S. Grundtvig.

Nr. 147. Morgenstund har Guld i Mund.

♪ = 84 ɔ: 19″.

2.

Morgenstund
Har Guld i Mund;
Vi til vort Arbejd ile,
Som Fuglen glad i Skov og Vang
Udflyver med sin Morgensang,
Gjenfødt ved Nattehvile.

3.

Morgenstund
Har Guld i Mund,
Og Guld betyder Glæde;
Og glædelig er hver en Dag,
Som leves til Guds Velbehag,
Om end vi maatte græde.

4.

Gaa da frit
Enhver til sit
Og stol kun paa Guds Naade!
Da faa vi Lyst og Lykke til
At gjøre Gavn, som Gud det vil,
Paa allerbedste Maade.

5.

Sol opstaar,
Og Sol nedgaar,
Og god er Lysets Gjerning;
Gud give os at skinne saa
Som Himmellys, skjønt af de smaa,
Da randt for os Guldtærning.

N. F. S. Grundtvig.

Nr. 148. Op, op! i søde Jesu Navn.

♪ = 84 ɔ: 19″.

1. Op, op! i sø - de Je - su Navn, Lad di - ne Øj - ne ik - ke slum - re mer,
Min Sjæl, du est end - nu i Havn, Og So - len stik - ker paa dit Hus og Ler;

Hver Mor - gen - stund for ny - er Gud sin Pagt, Hans Sol for - gyl - der Nat-tens Sør - ge - dragt.

2.

Jeg var ej værd, at Solen mig
Med mindste Straale skulde skinne paa,
Om jeg var saa forglemmelig,
At Herren mig af Hjærte skulde gaa,
Og jeg hans Øjnes tusend Vagter ej
Berømte højlig paa mit Levneds Vej.

3.

Udi min Herres Skjød og Arm
Har jeg nu sovet rolig denne Nat,
Guds Aand var mig i Bryst og Barm,
Og jeg blandt Englevagter var nedsat;
Thi maatte Mørkets Magter skammelig
Langt fra mit Hvilested hensætte sig.

4.

Om Hjælp og Raad jeg beder dig,
O gode Gud, endnu i denne Dag,
At al min Gjerning lykkelig
Forrettes kan, min Gud til Velbehag,
Saa Næstens og mit eget Gavn derved
Forøges maa i Lykke, Fryd og Fred.

5.

Giv, at jeg mig erindre kan,
At intet Blivested er her for mig,
At Verden er mit Vandringsland,
Og mine Rejsetimer skynde sig!
Gud véd, hvor snart jeg Graven hilse skal,
Saa hastig talt er mine Dages Tal.

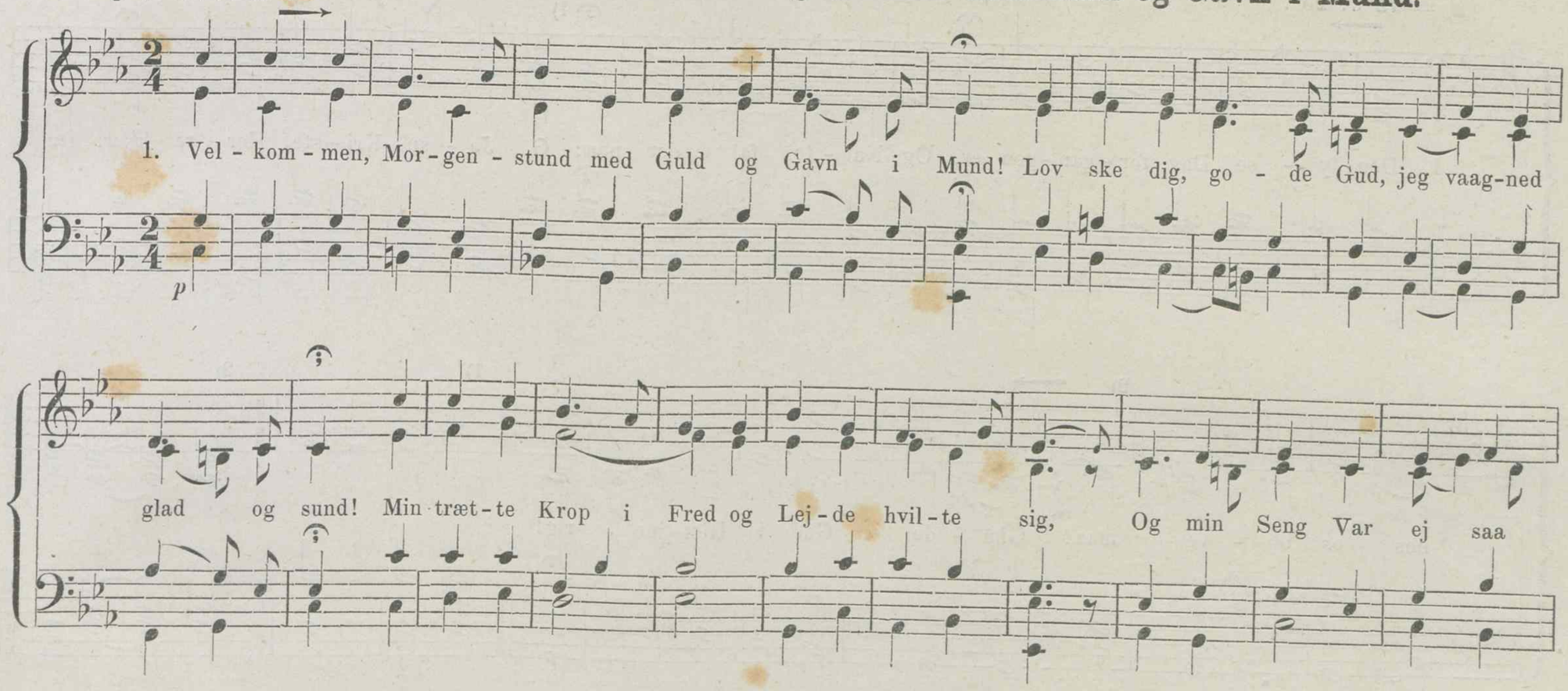
6.
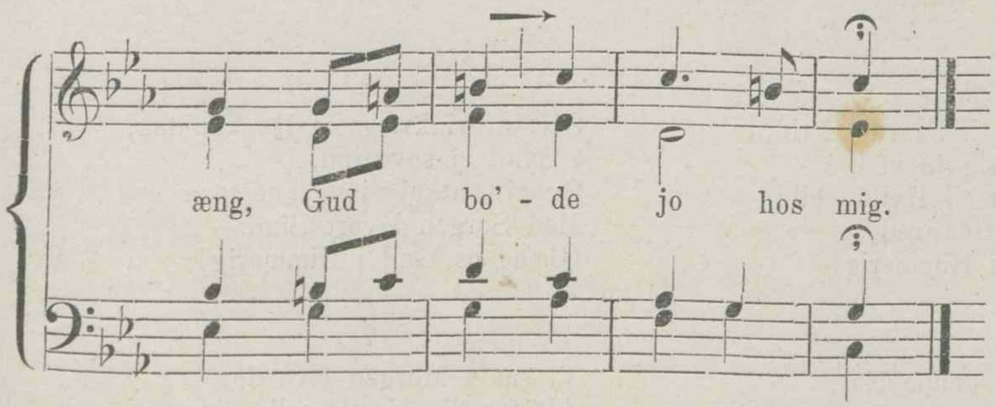
Kom Jesu, kom kun, naar du ser,
At det kan være mig til Sjælens Tarv,
Bræk kun mit svage Kar og Ler,
Jeg skal da nyde først min Himmel-Arv!
Paa hvad i Støv hensmulrer og forgaar,
Du aande, og forskjønnet det opstaar!

Th. Kingo.

Nr. 149. Velkommen, Morgenstund med Guld og Gavn i Mund.

♪ = 84 ɔ: 19″.

2.

For Dag, som var i Gaar, er nu ej mere Brug,
Men denne nyder jeg i Tidens Flugt og Fug
Af Herrens Naade, som er til mit Levned lagt,
At min Tid
Med Frugt og Flid
Kan tages end i Agt.

3.

Hjælp, Gud, jeg kunde saa i Frygt og Agtsomhed
Se, hvordan Tiden bort fra mine Fædre gled,
At ingen Verdens Lyst mig saa i Sindet gror,
At jeg kan
Med god Forstand
Se, hvor den sig hensnor.

4.

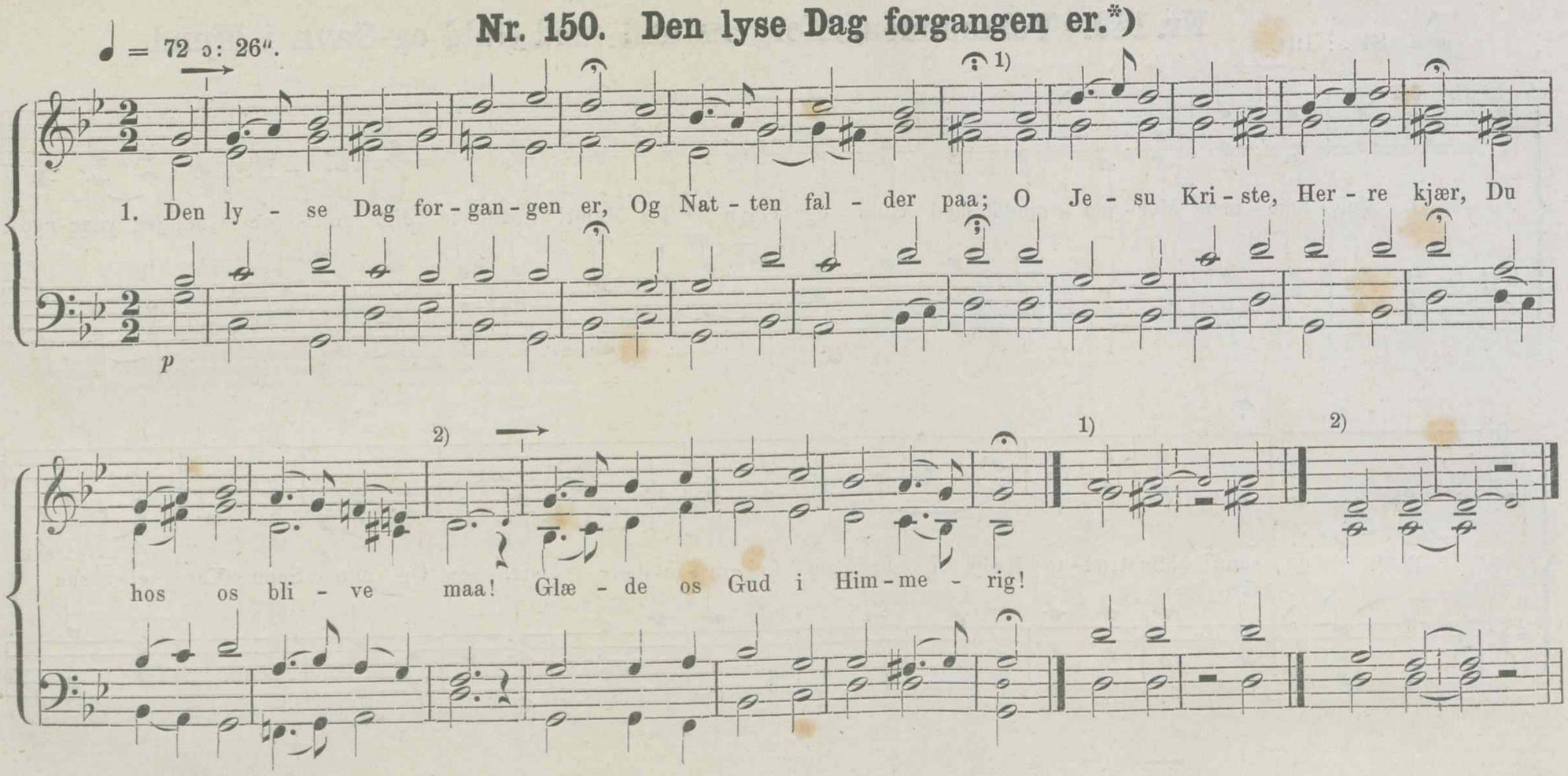
Udi mit Kald, o Gud, læg med mig Haand i Haand,
At jeg af Spindelvæv skal ikke sno mig Baand!
Lad din Velsignelse mig komme til at gro!
Gjerrighed
Og Armes Sved
Langt være fra min Bo!

5.

Din Ære og dit Ord gjør her i Norden fast,
At vi fra Lyset ej i Mørket blive kast'!
Besøg den syges Seng, bespis hver hungrig Sjæl!
Gjør dem fri
Fra vilden Sti,
Som end er Syndens Træl!

Th. Kingo.

Nr. 150. Den lyse Dag forgangen er.*)

2.

Dit Guddoms-Lys for os opgaa,
Os naadig det optænd!
Det skinne i vort Hjærtes Vraa,
Og trygt vi sove hen.
Glæde os Gud i Himmerig!

3.

Du fører os, vor Frelser tro,
Til Liv igjennem Død;
Thi vil med dig vi bygge, bo,
Paakalde dig i Nød.
Glæde os Gud i Himmerig!

4.

Mens Dagen er til haarde Strid,
Som hver med sig jo véd,
Er Natten skabt til Hvilen blid
Og gi'r den trætte Fred.
Glæde os Gud i Himmerig!

5.

Bevar os Gud i denne Nat,
Den ondes Raad afvend;
I alskens Fare med os stat,
Din Englevagt os send.
Glæde os Gud i Himmerig!

6.

Giv, at vi kvægsom Ro kan faa,
I Synd ej sove ind,
Og giv, at ej vi vaagne maa
Med Sorgen i vort Sind.
Glæde os Gud i Himmerig!

7.

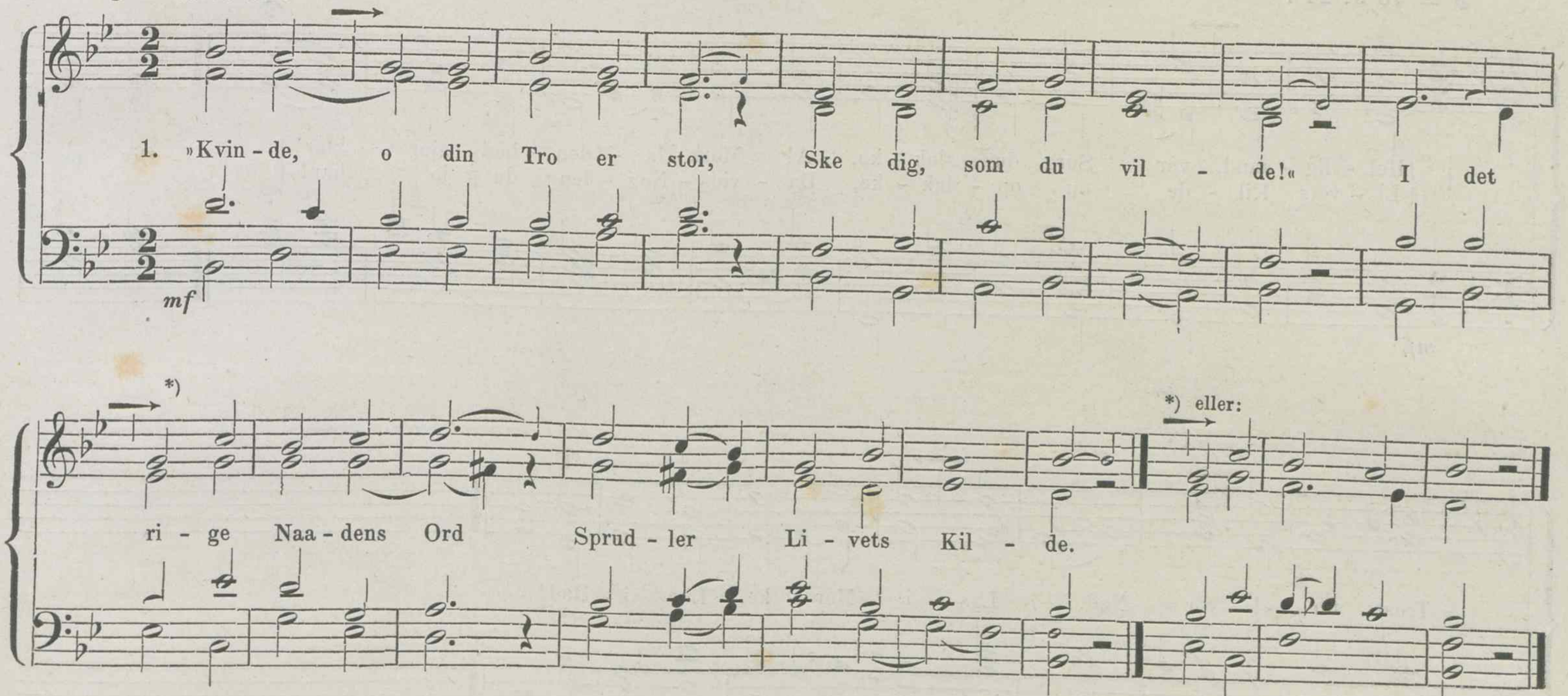
Vi saa i Morgen love dig
Alt for din Naade mild,
Og engang dig i Himmerig
Vi evig prise vil.
Glæde os Gud i Himmerig!

H. Chr. Sthen (1659); — A. P. B.

*) Naar denne Melodi benyttes til Nr. 82 i Rosk. Sbg., udvides 7de og 14de Takt saaledes, som ovenfor er anvist.

Nr. 151. Kvinde, o din Tro er stor.

♩ = 80 ɔ: 21″.

2.

Det var Herrens Ord engang
Til den Hedning-Kvinde,
Som, mens Klokkerne har Klang,
Aldrig gaar af Minde.

3.

Det er stadig Herrens Ord
Til hvert Hjærte lille,
Naar han ser, dets Tro er stor
Til hans Øjne milde.

4.

Gjærne det ved Hunde smaa
Sig som Kvinden ligner,
Naar kun Smuler det kan faa
Af, hvad Gud velsigner.

5.

Smuler af det Livets Brød,
Som fra Himlen kommer,
Det er Lægedom for Død,
Sæd til evig Sommer.

6.

Syng da, Hjærte hvert, som tror
Paa Guds Søn den milde,
Evig Tak for Trøstens Ord:
Ske dig, som du vilde!

7.

Naar det sker, hvad Hjærtet vil,
Som er Livets Sæde,
Da er Sorg og Død ej til,
Men kun Liv og Glæde.

8.

Det vil og vor Frelsermand,
Sorg og Død han hader;
Liv og Glæde lover han
Evig hos sin Fader.

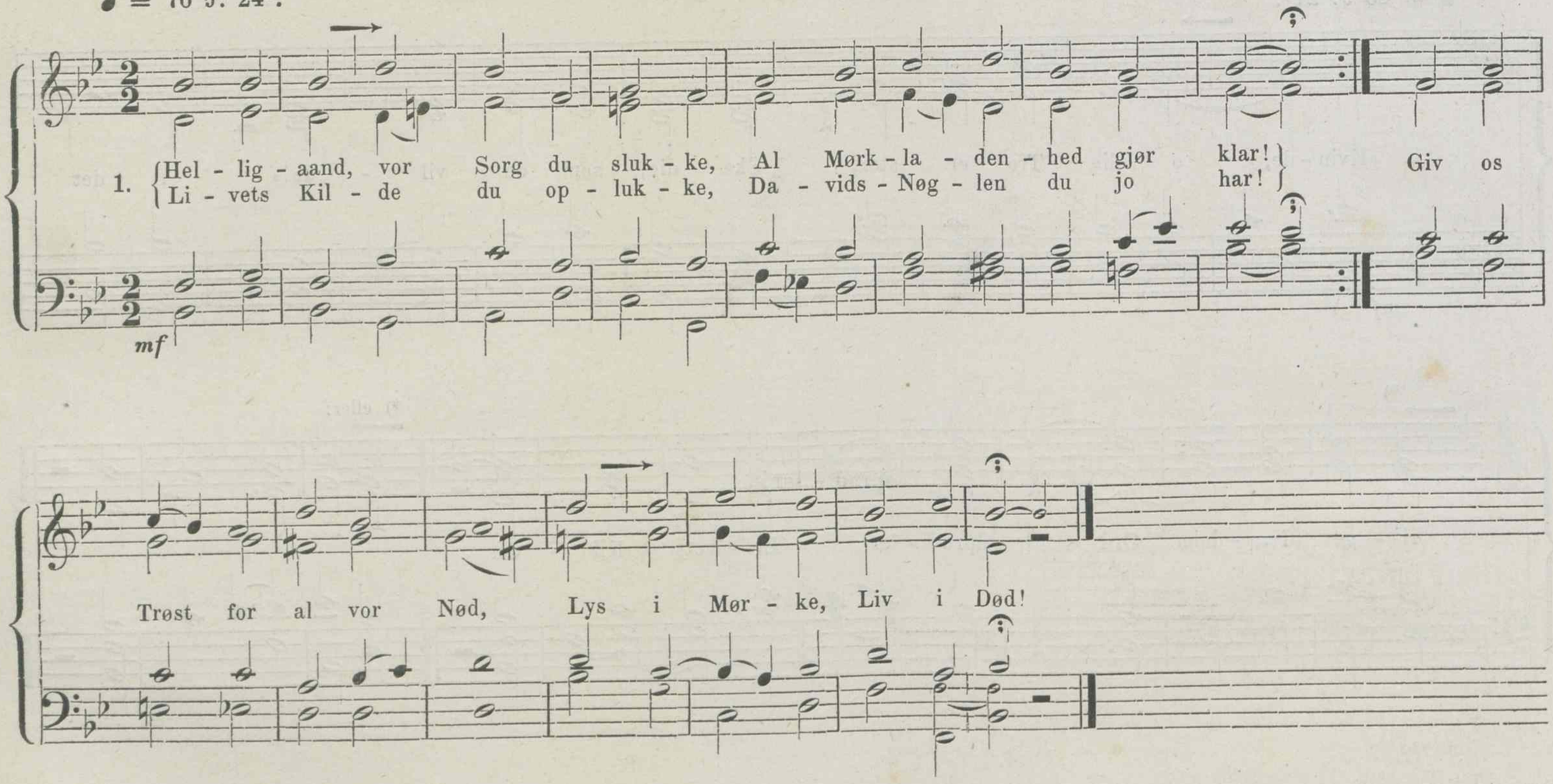
9.

Selv er han det Livets Brød;
Hvem deraf vil æde,
Skal indgaa, trods Synd og Død,
Til Vor-Herres Glæde.

N. F. S. Grundtvig.

Nr. 152. Helligaand, vor Sorg du slukke.

♩ = 76 ɔ: 24″.

2.

Guddomsdybet du ransager,
Det er Kjærlighedens Væld,
Som det Faderen behager,
Han betaler Hjærtets Gjæld,
Aandelig han til os ned
Daler med sin Kjærlighed.

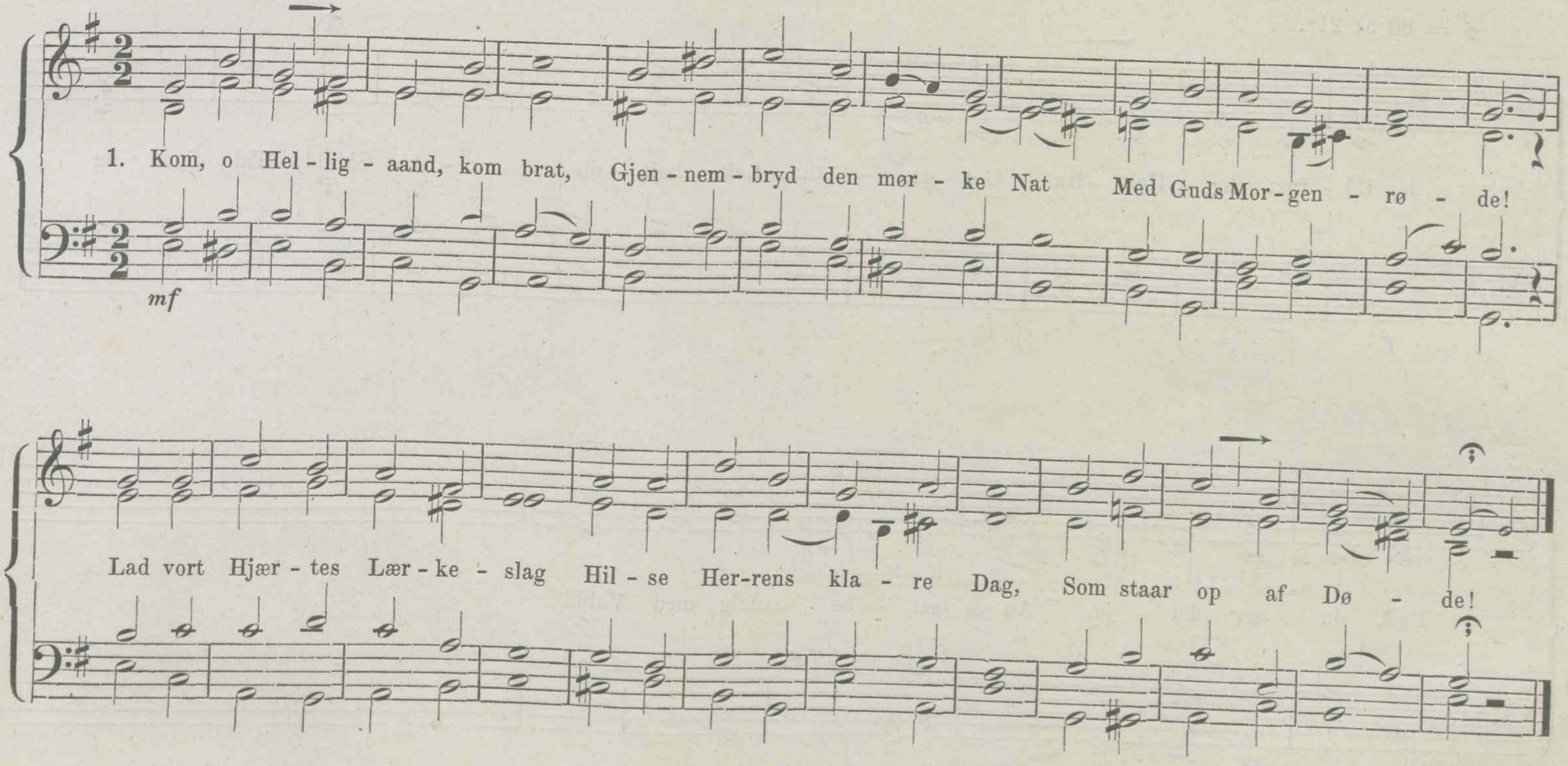
3.

Du, den nye Verdens Skaber,
Vís paa os, hvad du formaar!
Kæmp, saa Verdens Fyrste taber,
Vind, saa Jesu Ord bestaar!
Byg dit Tempel i vort Bryst,
Fyld Guds Hus med Himmellyst!

N. F. S. Grundtvig.

Nr. 153. Kom, o Helligaand, kom brat.

♩ = 76 ɔ: 24″.

2.

Sjælesørger allerbedst!
Hjærtekamrets ædle Gjæst!
Vær hos os til Stede
Med Guds Fred i Storm og Strid,
Himmelsk Trøst i Trængsels Tid,
Sluk vor Sorg med Glæde!

3.

Saligheden, Tvivl til Trods,
Gjør indlysende for os,
Som ved Aand os trøste,
Føle dybt, at uden dig
Tomt er alt paa Jorderig,
Avner kun at høste.

4.

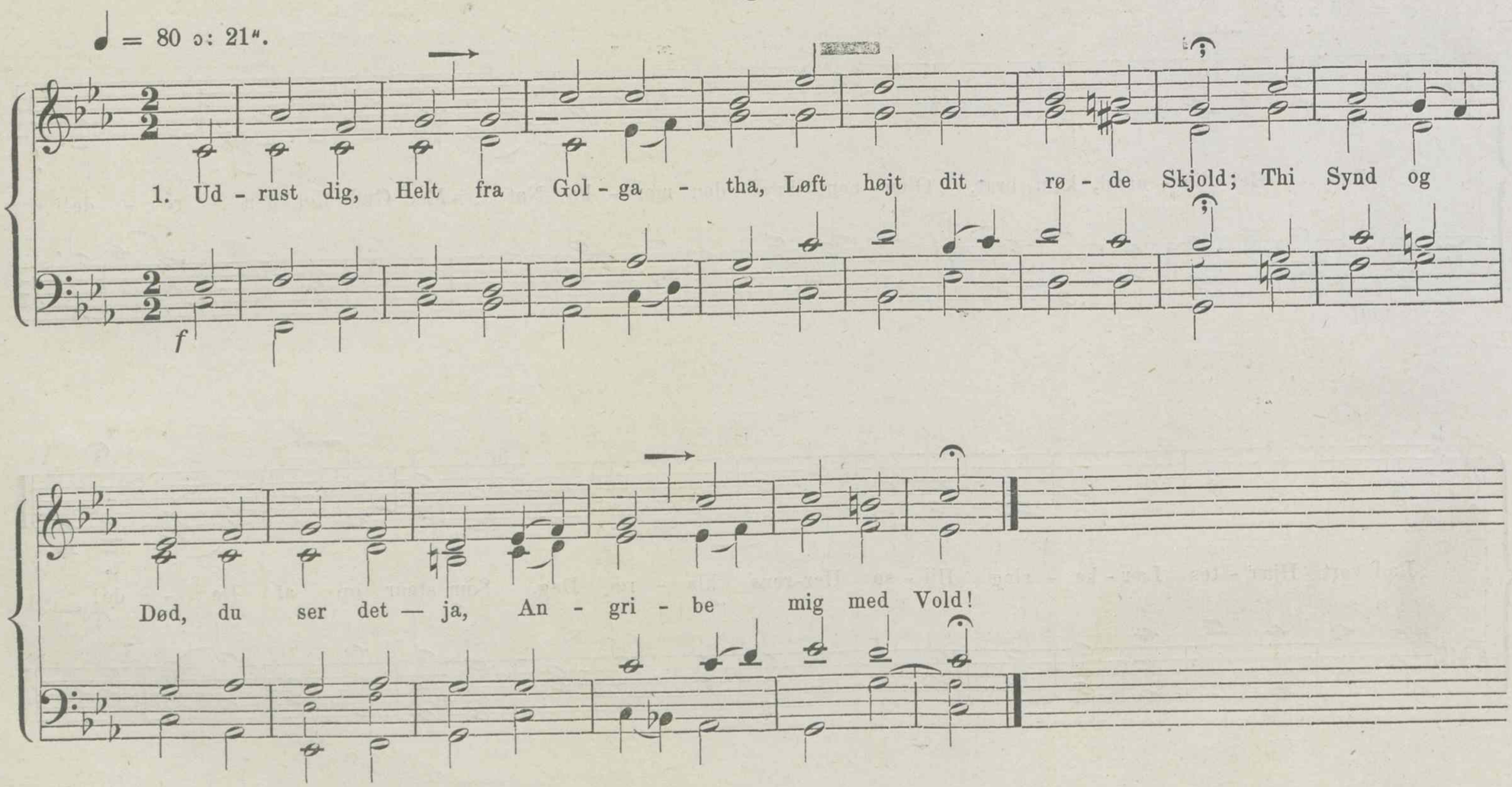
Styrk og bøj os med din Arm,
Gjør vor kolde Kundskab varm,
Dæmp og Luer vilde!
Rens os med dit Hjærtesuk,
Læsk os med din Morgendug:
Vemodstaarer milde!

5.

Lad for os, som paa dig tro,
Livets Blomster overgro
Gravens mørke Tilje!
Og ved Kirkegaardens Port
Vift fra os hver Skygge sort
Med din hvide Lilje!

Efter den latinske Pinsehymne »Veni, Sancte Spiritus« af N. F. S. Grundtvig.

Nr. 154. Udrust dig, Helt fra Golgatha.

2.

Løft højt dit Glavind i din Harm
Mod dem, som trodse dig,
Nedstyrt dem med en vældig Arm
Fra Lyset og fra mig!

3.

Da skal jeg, sikker ved din Haand,
Ej frygte Døden mer,
Og glad ser da min frelste Aand
Paa sit nedbrudte Ler!

Johannes Ewald.

Nr. 155. Du er jo min og bliver min.

♩ = 66 ɔ: 31″.

1. Du er jo min og bli - ver min, Det tør jeg trø - stig si - - ge,
Skjønt Her - ren kal - der dig nu sin I Him - me - ri - ges Ri - - ge; Han

har det stør - ste Krav paa dig, Hans Eng - le bar dig bort fra mig, Du Rod - skud

af min Lil - je, Min Søn, min Hjær - tens Vil - - je!

2.

Stod det til mig, da valgte jeg
Vel nu saa Hjærtens gjærne
Af alt i Verden ikkun dig,
Mit Hjærtes lille Stjærne;
Da sagde jeg: o bliv hos mig,
Mit Hus jeg smykke vil med dig,
Mit Hjærtes dybe Bølge
Din Snekke tro skal følge!

3.

Mit Hjærte mener det saa godt,
Men Gud det bedre mener;
Min Kjærlighed mod hans, vor Drot,
At nævnes ej fortjener;
Jeg er en stakkels Fader kun,
Men han al Faderligheds Grund,
Den Kilde, som har givet
Alverden Daab til Livet.

4.

Jeg længes efter dig, min Søn;
Men han, som gav dig Livet,
Har ved sin Trone morgenskjøn
I Himlen Plads dig givet;
Og sukker jeg: hvor er mit Lys?
Da møder han dig med et Kys
Og siger: Barn, til Lykke!
Nu skal hos mig du bygge.

5.

O Salighed, o Livets Ord!
Som ej vi kan udgrunde;
Hos Gud der ingen Ufred bor,
Han afskyr alt det onde;
Hos ham er Sorgen udelukt,
Der modnes ikkun Livets Frugt;
Hvem han i Favn vil tage,
Skal aldrig mere klage.

6.

Vel vogte ogsaa vi paa Jord
De kjære smaa for Fare,
Og Dag og Nat vor Sorg er stor
For ret dem at hevare;
Men Sjæles Vej til Salighed,
Derom véd vi kun lidt Besked;
Thi naa vi ingenlunde
Det Maal, hvortil vi stunde.

7.

Ak, mangt et Barn saa fromt og godt
Vil dog, trods Drømme skjønne,
Forføres brat og saa med Spot
Sin Gud og os kun lønne;
Det modnes til Guds Riges Baal,
Det skjænker os den bitre Skaal,
Saa briste maa vort Hjærte
Af Græmmelse og Smerte.

8.

Den Sorg ej mig skal overgaa,
Mit Barn ved Herrens Gave;
Nu kan han for Guds Ansigt staa,
Og gaa i Kristi Have;
Nu har han Fred og Glæde der,
Nu hviler han fra alt Besvær
Og ser de Engleskarer,
Der os vor Fred bevarer.

9.

Nu lære skal hans lille Mund
I Herrens Engleklynge
Om Salighedens dybe Grund
En Lovsang højt at synge;
Nu ser han alt og véd Besked
Med det, som ingen af os véd,
Ja, som vi aldrig kunne
Paa Jorderig udgrunde.

10.

Ak, kunde i en Krog jeg staa
Og blot en Smule høre,
Mens du kan Engleharpen slaa
Og liflig Tungen røre,
Ja sjunge Hellighedens Pris,
Der frelste dig paa Helgenvis
Da højt jeg skulde græde
Af salig Faderglæde.

11.

Jeg skulde sige: Bliv kun der!
Ej klage høit med Sorgen:
Ak, gid mit Barn igjen var her!
Men sukke hver en Morgen:
Eliæ Vogn! o kom i Dag
Og bring mig op til ham i Mag
Og til de kjære Sjæle,
Hvor der er godt at dvæle.

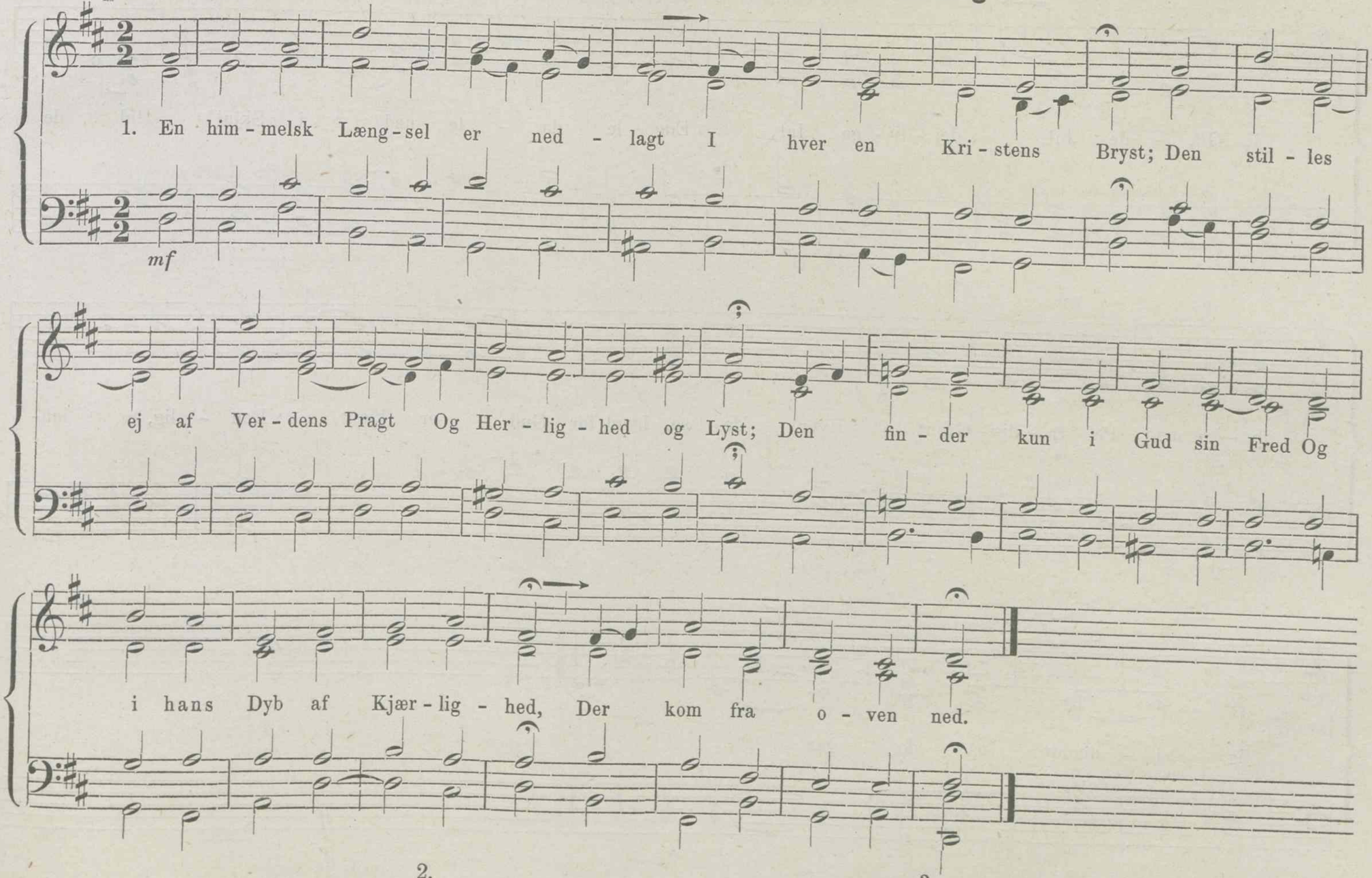
12.

Det ske! Lad fare al min Sorg!
Jeg vil ej mere græde;
Du bor jo paa den lyse Borg
I Herlighed og Glæde;
O bliv kun der i salig Fred,
Hvor Livets Sol gaar aldrig ned!
Snart skal jeg med de andre
Til hine Egne vandre.

Efter Paul Gerhard af C. H. Thurah.

Nr. 156. En himmelsk Længsel er nedlagt.

♩ = 76 ɔ: 24″.

2.

Der er saa koldt og vildsomt her
I denne Tidens Nat,
Og Farer true fjærnt og nær,
Og Sjælen er saa mat;
Som Fuglen i sit Nattely
Den vugger sig og kvidrer sky
Og venter Morgengry.

3.

O Herre Jesu, du, hvis Blod
Os Himmerig har kjøbt,
Du Hyrde, himmelsk from og god,
Hvis Daab og os har døbt,
Gjør dine Børn til Døden tro,
Og led os hjem i Fred og Ro,
Hvor der er godt at bo!

F. Hammerich.

Nr. 157. Glade Jul, dejlige Jul.

♩ = 60 ɔ: 38″.

1. Gla - de Jul, dej - li - ge Jul, Eng - le da - le ned i Skjul! Hid de fly - ve med Pa - ra - dis - Grønt, Hvor de se, hvad for Gud er kjønt, Løn - lig, løn- lig i - blandt os de gaa.

2.
Julefryd, evige Fryd,
Hellig Sang med himmelsk Lyd!
Det er Englene, Hyrderne saa',
Den Gang Herren i Krybben laa;
|: Evig :| er Englenes Sang.

3.
Fred paa Jord, Fryd paa Jord,
Jesusbarnet blandt os bor!
Engle sjunge om Barnet saa smukt,
Han har Himmerigs Dør oplukt;
|: Salig :| er Englenes Sang.

4.
Salig Fred, himmelsk Fred
Toner Julenat her ned!
Engle bringe til store og smaa
Bud om ham, som i Krybben laa;
|: Fryd dig, :| hver Sjæl, han har frelst!

B. S. Ingemann.

Nr. 158. Søndag Morgen fra de døde.

♩ = 76 ɔ: 24″.

1. Søn - dag Mor - gen fra de dø - de Je - sus sej - er - rig op - stod;
Hver en Søn - dags Mor - gen - rø - de Brin - ger nu for Dø - den Bod, Kal - der

un - der - fuldt til - ba - ge Al - le Her - rens Le - ve - da - ge.

2.

Tusendtunget Herrens Tale
Da gjenfødes vidt om Land;
Vaagner op af Søvn og Dvale,
Øren, I som høre kan!
Stander, Sjæle, op af Døde,
Hilser Livets Morgenrøde!

3.

Hver en Søndag Døden gyser,
Mørket skjælver under Jord,
Thi med Glans da Kristus lyser,
Mægtig lyde Sandheds Ord;
Sejersalig de bekrige
Dødens Drot og Mørkets Rige.

N. F. S. Grundtvig.

Nr. 159. Jo større Kors, des bedre Bønner.

♩ = 66 ɔ: 31″.

1. Jo stør - re Kors, des be - dre Bøn - ner, De sti - ge fra den ban - ge Aand, Og Her-rens Naa - de rigt be - løn - ner En-hver, der gav sig i hans Haand. I Nø - den Da - vids Har - pe klang, Og lif - ligst to - ned da hans Sang.

mf

2.

Jo større Kors, des mere Længsel;
Paa vilden Sø vi se mod Land,
I Ørknens Ensomhed og Trængsel
Vi længes efter Kanaan.
Naar Duen her ej finder Ly,
Da maa den hjem til Arken ty.

3.

Jo større Kors, des mere blinker
Den Krone, som os smykke skal,
Naar Herren fra sin Trone vinker
Os hen blandt de udvalgtes Tal;
Klenodiet, som der vi faa,
Gjør alle Verdens Trængsler smaa.

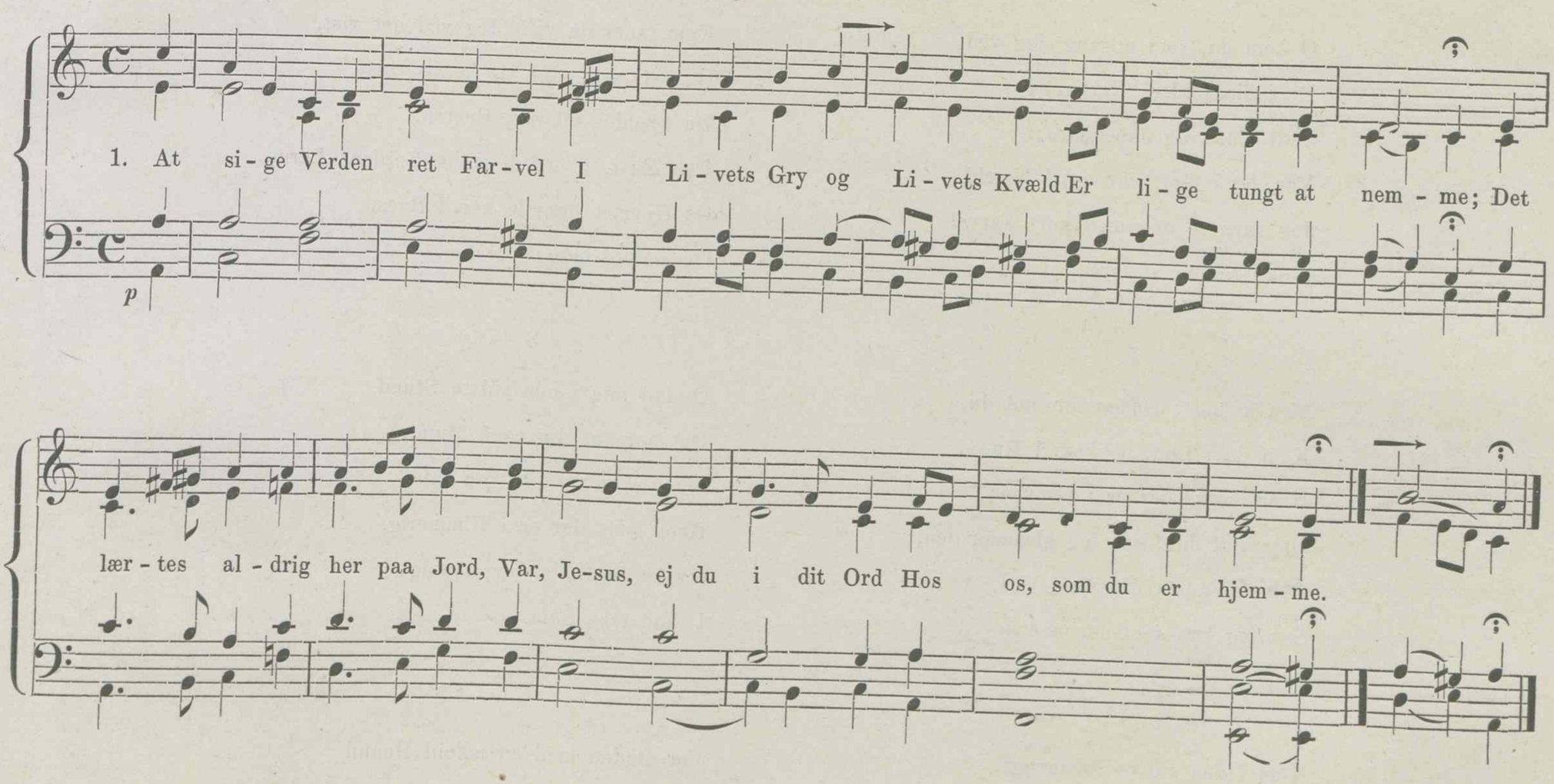
4.

Korsfæstede! lad Korset blive
Alt mer og mere kjært for mig;
Din gode Aand mit Hjærte give
Den Tro, som hviler sig i dig,
Indtil Forløsningstimen slaar,
Og Kronen over Korset staar!

Efter det tyske; — Wexels' Sbg.

Nr. 160. At sige Verden ret Farvel.

♩ = 59 ɔ: 50″.

2.

Hvor tit hos dig end Trøst jeg fandt,
Naar Hjærtet skjalv og Graaden randt,
Og Verdens Bølger bruste,
Ved Støvet hænger dog min Sjæl,
Og Slangen bider i min Hæl,
Skjønt du dens Hoved knuste.

3.

O Jesu, Herre, Broder sød,
Du kjender bedst den bitre Død,
Du har den overvundet;
Vor Skabning grandt og kjender du
Og véd, vi alle se med Gru
Vort Timeglas udrundet.

4.

O kom du, som engang, jeg véd,
Du i din Faders Herlighed
Skal klart dig aabenbare;
Var det i Gry, var det i Kvæld,
Jeg skyndte mig med kort Farvel
I Sky til dig at fare.

5.

Men kommer Døden før end du,
Kom da i Løn, og kom i Hu,
Hvor mørkt der er i Graven;
Omstraal mig, saa jeg glemmer den,
Salv Øjet paa din syge Ven,
Saa jeg kan se Gudshaven!

6.

Kom i den sidste Nattevagt
I en af mine kjæres Dragt,
Og sæt dig ved min Side,
Og tal med mig, som Ven med Ven,
Om, hvor vi snart skal ses igjen
Og glemme al vor Kvide.

7.

Kom, som du vil! Jeg véd det vist,
Du selv har sagt, at her og hist
Du kjendes vil paa Røsten,
Den Røst, hvorved, trods Verdens Larm,
Os Hjærtet brænde kan i Barm
Og smelte hen i Trøsten.

8.

O, lad mig i min sidste Stund
Det høre af din egen Mund,
Som Aand og Liv kan tale,
Hvor godt der er i Himmerig,
Og at du Bolig har til mig
I dine lyse Sale, —

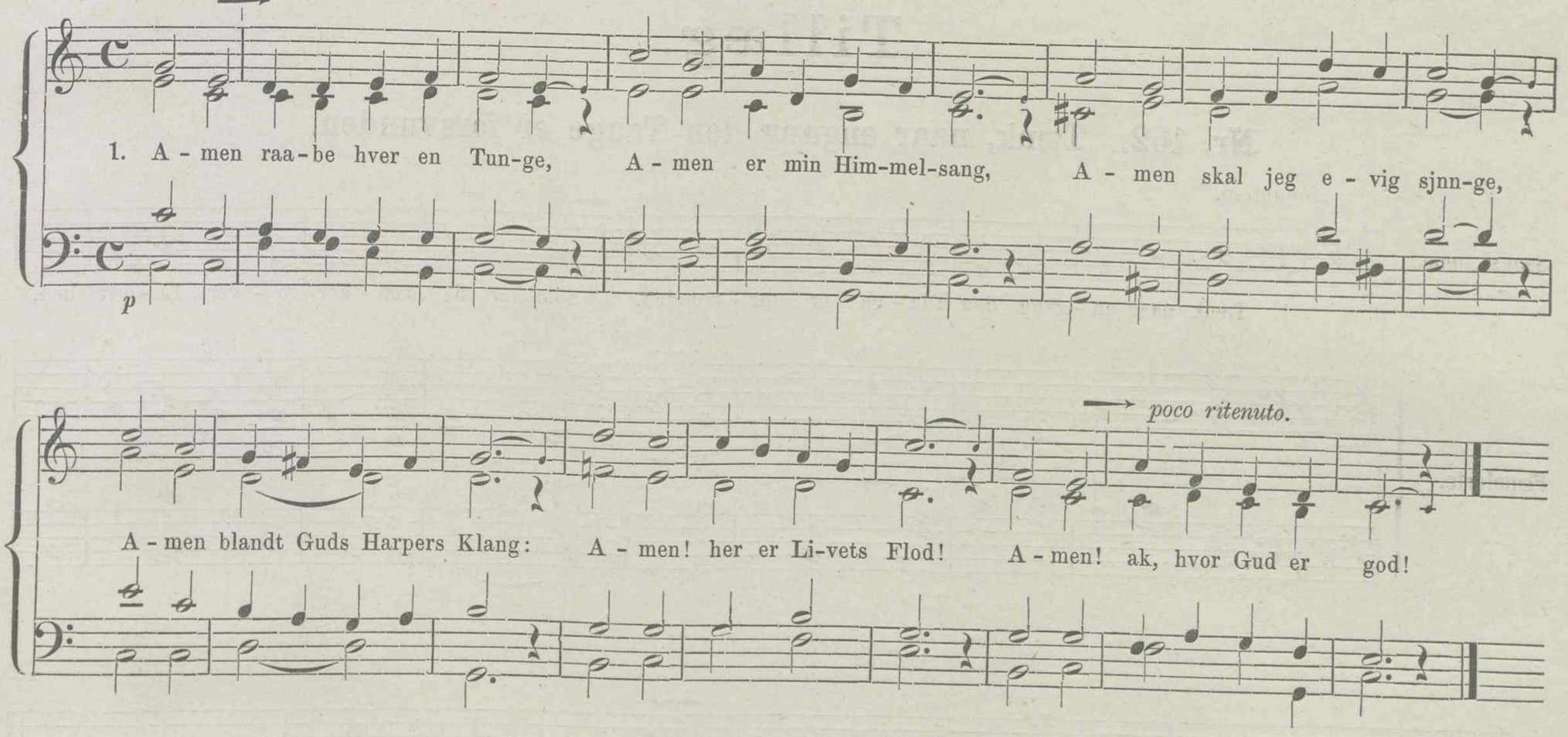
9.

Før Døden med en iskold Haand
Gjør Skjel imellem Støv og Aand,
Bortvifter Hjærtets Varme,
Indslumre skal jeg da med Lyst,
Som Barnet ved sin Moders Bryst,
I dine Frelserarme!

N. F. S. Grundtvig.

Nr. 161. Amen raabe hver en Tunge.

♩ = 54 ɔ: 47″.

2.

Amen! Jesus Kristus raade,
Amen er hans Aand og Ord!
Amen er hans Kraft og Naade,
Amen er hans Daab og Bord,
Amen er hans Liv og Død.
Amen! han har endt vor Nød!

3.

Amen siger nu tilsammen,
Amen, Herren gjøre saa!
Amen, Jesu, svar nu Amen!
Amen er dit Segl herpaa.
Amen! sig: kom i min Favn;
Amen! ja, i Herrens Navn!

N. Brorson.

Tillæg.

Nr. 162. Tænk, naar engang den Taage er forsvunden.

Andantino.

Sangstemme.

Pianoforte.

1. Tænk, naar en - gang den Taa - ge er for - svunden, Som her sig sæn - ker o - ver Li - vet ned,

p

1. Naar Da - gen e - vig klar er hist op - run - den, Og Lys om - straa - ler hvert af mi - ne Fjed!

p *f* *p*

2.

Tænk, naar engang er løst hver jordisk Gaade,
Besvaret hvert Hvorfor, jeg grunded paa,
Men kunde ej med al min Grublen raade;
Tænk, naar jeg Herrens Vej skal klart forstaa!

3.

Tænk, naar engang hver Hjærtesorg er slukket,
Hver Vunde lægt, og stillet hvert et Savn,
Hver Smertens Taare visket af, og Sukket,
Det dybe, kvalt i Kjærlighedens Favn!

4.

Tænk, naar engang med utildækket Øje
Jeg ham skal se, hvem her jeg tro'de paa;
Tænk, naar jeg hist mit Knæ skal for ham bøje,
Naar jeg med Tak skal for hans Aasyn staa!

5.

Tænk, naar engang jeg uden Synd skal leve,
Hver Tanke ren, hver Gjerning uden Brøst!
Naar aldrig jeg behøver mer at bæve
For Muligheden af en syndig Lyst!

6.

Tænk, naar engang i Himlens gyldne Sale
Jeg med den Ven, jeg her paa Jorden fandt,
I Lyset om et evigt Liv skal tale
Og om det Liv, der som en Drøm forsvandt!

7.

Væk, Jesus, denne Tanke i mit Hjærte,
Hver Gang mig Vejen tykkes lang og slem!
Den sødt skal dæmpe hver en bitter Smerte
Og lokke Smilet gjennem Taarer frem!

W. A. Wexels.

Nr. 163. Se ned i Naade, Himlens Fader.

Larghetto.

Sangstemme.

Pianoforte.

1. Se ned i Naa-de, Him-lens Fa-der, { Til den-ne / Og i din

2. Hvo staar vel ren for Her-rens Tro-ne? Hvo syn-ker

p *pf* *f* *p*

Ped. ✻ *Ped.* ✻

1. Hyt-tes rin-ge Tag, Endt at-ter er en Li-vets Dag, Din skjøn-ne Sol vor Jord for-
Va-re-tægt mig tag!*)

2. ej for Naa-dens Fod? Dog ær-lig An-ger, kraf-tigt Mod Kan Al-ret-fær-dig-hed for-

cresc. *f*

*) Denne Linje forandret med Hensyn til Sangens mulige Udførelse i Kirken.

1. la - der. Men ej, for-di sig Da - gen fjær-ner, Har Haa - bet dog min Sjæl for-ladt; Jeg

2. so - ne. Blæs, vil - de Storm, paa Ti - dens Vo-ve! Vox, skar-pe Torn, paa Li - vets Vej! Barm-

f *f*

Ped. ✻ *Ped.* ✻ *Ped.* ✻ *Ped.* ✻

1. véd, at gjen-nem Ti - dens Nat Ned-blin-ke E - vig - he-dens Stjær - ner.

2. hjær - tig he-den slum - rer ej! Den vaa-ger, — jeg vil ro - lig so - - ve.

Oehlenschläger.

1ste Vers. 2det Vers.

cresc. *f* *pp*

Ped. ✻ *Ped.* ✻ *Ped.* ✻ *Ped.*

Nr. 164. I en søvnløs Nat.

Andante.

Sangstemme.

1. Jeg gjær-ne vil dig lo - ve, Min Gud, ved Dag og Nat; Men maa jeg nu lidt
2. O lad en En-gel vaa - ge For mig en li - den Stund, Og mi - ne Øj - en-
3. Og lad mig in - tet drøm - me, Som dig er til Mis - hag, Men hvad der sig kan
4. Nu har du vist bøn - hørt mig, Nu fal - der jeg i Blund; Nu har din En - gel

Pianoforte.

p

1. so - ve, For jeg er træt og mat.
2. laa - ge Ind - dys - se sødt i Blund!
3. søm - me I Eng - les Ven - ne - lag!
4. rørt mig Og hvi - sker: sov du kun!

G. P. Brammer.

Nr. 165. Bryllupssalme.

Molto andante.

Sopran og Alt.

Tenor og Bas.

mf

1. O Him - mel - brud - gom, Je - su Krist! Dit Tro - skabsord er e - vig vist. Her
2. O Him - mel - brud - gom, Je - su Krist! Du væ - re med dem her og hist! Ræk
3. O Him - mel - brud - gom, Je - su Krist! I Ver - den er ej Ro og Rist. I
4. O Him - mel - brud - gom, Je - su Krist! Giv dem af Li - vets Træ en Kvist Til
5. O Him - mel - brud - gom, Je - su Krist! Tag dem dog hjem til dig til sidst, Hvor

p

p *poco riten.*

1. tven - de sam-les i dit Navn; Om - slut dem i din tryg - ge Favn, Om - slut dem i din tryg - ge Favn!
2. dem dit Ord til Van-dringsstav! Styr de - res Skib paa Ver-dens Hav! Styr de - res Skib paa Ver-dens Hav!
3. Tros - pav - lu - net er der Fred; Op - rejs dem det til Ar - ne - sted! Op - rejs dem det til Ar - ne-sted!
4. Sjæ - le - bru-de - ga - ve skjøn! Saa har de Pa - ra - dis i Løn, Saa har de Pa - ra - dis i Løn!
5. Kjær - lig - he-dens Eng - le bo Hos hvem til Dø - den dig blev tro! Hos hvem til Dø - den dig blev tro!

G. P. Brammer.

p

Nr. 166. Dugdraaben.

Andante.

Sangstemme.

1. Dug-draa-ben blin-ker paa Ro-sen-gren; Den tin-drer, den sit-rer af Glæ-de: I
2. Sjæ-le er Draa-ber paa Li-vets Gren; De tin-dre, de sit-re af Glæ-de: I
3. Dug-draa-ben blin-ker et Øj-e-blik; Men e-vigt er Guddoms-li-vet. Den

Pianoforte.

sempre p

1. mind-ste Dug-per-le, klar og ren, Er Ver-dens-so-len til Ste-de.
2. Sjæ-lens Dug-per-le, klar og ren, Er Ver-dens-aan-den til Ste-de.
3. Sjæl, hvor-i Guds Bil-led op-gik, En e-vig Ver-den blev gi-vet.

B. S. Ingemann.

Nr. 167. Ved Graven.

Andante.

Sangstemme.

Pianoforte.

1. Tag det sor - te Kors fra Gra - ven, Plant en Lil - je, hvor det
2. Jord, som af din Vin - ter - dva - le Vaag - ner i den mil - de

mf *pf*

1. stod! Ved hvert Skridt i Død - ning - ha - ven Blom - ster spi - re ved vor Fod.
2. Vaar! Nu du aar - lig skal af - ma - le Di - ne Bar - ne - hjær - ters Kaar,

mf *pf*

ten.

1. Eng - le - vin - ger paa vor Grav For den brud - te Van - drings-stav,
2. I din Kjor - tel ly - se - grøn, Vir - ket som vort Haab i Løn,

dolce *p* *ten.*

1. Pal - me - fugl for A - ske - kruk - ke, Fry - de - sang for hu - le Suk - ke!
2. Med din Duft, hvor Ro - ser vrim - le, Med din Røst, hvor Lær-ker him - le!

N. F. S. Grundtvig.

Nr. 168. Ved et Barns Grav.

Andante.

Sangstemme.

1. Vis - se - lul - le, Dat - ter min! Slum - re i dit
2. Be - dre har du det for vist Hos din Eng - le -

Pianoforte.

p *semp. legato.* *mf*

1. Jor - de - lin! Naar du vaag - ner af din Ro, Smi - ler du blandt Eng - le fro.
2. bro - der hist! Vi bør taa - lig li - de Al vor Sorg og Kvi - de,

1. Lil - le Bro - der, Ven - nen din, Le - der dig i Flok-ken ind; Flyg - tet er al
2. Stræ-be, ef - ter kval - fuld Nat, His - set til vor dy - re Skat I det ly - se

1. Smer - te Fra dit Eng - le - hjær - te! Sov sødt! Sov sødt!
2. Ri - ge En-gang at op - sti - ge! Sov sødt! Sov sødt! — sen.

Nr. 169. Juleaften-Sang.

Andantino.

Sangstemme.

Pianoforte.

1. Kom, Glut-ter smaa! kom I kun hid; I den-ne sø - de Ju - le-tid Vor gla-de Sang skal

p

ly - de. Kom, lad os, før vi gaa til Seng, Nu sjun-ge om den lil - le Dreng; Den Sang vil Hjær-tet fry - de.

2.

Hvor I saa' Solens Morgenglød
Saa dejlig farve Himlen rød,
Langt bort i Østerlide,
Der bo'de i en gammel By
Et lille Drengebarn, hvis Ry
Er bredt om Verden vide.

3.

En Tømmermand i Nazaret,
Den jævne Josef, slet og ret,
Sig tog en dejlig Kvinde.
Maria var saa hvid og rød;
Hist I paa hendes Moderskjød
Kan Jesusbarnet finde.

4.

Dog Nazaret var ej hans Hjem,
Nej, han var født i Betlehem;
En Krybbe var hans Vugge.
Der lyste Nattens Stjærnedag,
Mens Konger under ringe Tag
Sig dybt for Barnet bukke.

5.

Men Jesus snart blev stærk i Aand,
Han voxed under Herrens Haand.
Det var ved Paasketide, —
Nys har han fyldt sit tolvte Aar,
Da til Jerusalem han gaar
Ved Tømmermandens Side.

6.

Did hans Forældre fór hvert Aar
Til Højtid i den blide Vaar,
Naar Lammets Blod var rundet.
I Templets Hvælving der de sad,
Af Sind og Hu saa fromt de bad;
Saa de tilbage stunded.

7.

Da nu de skulde rejse hjem,
Blev Barnet i Jerusalem;
Dog — Josef og hans Moder
En Dag ad Vejen drage hen,
Hos Rejsefæller ham igjen
At finde de formoder.

8.

Dog, ak! — de træffe der ham ej;
Tilbage gaar da deres Vej,
De bli'r saa mod i Sinde.
De lede hele Dage tre,
Men intetsteds han er at se;
Hvor skal de dog ham finde?

9.

Til sidst de vende sig did hen,
Hvor de skriftkloge, vise Mænd
Udlægge Skriftens Tale.
Se, lille Jesus sidder der,
Og højt hans Visdom agtes her
I Templets Læresale.

10.

Og ingen nok sig undre kan
Ved hans utrolige Forstand;
Dog bløder Mod'rens Hjærte:
»Hvi vilde du dog handle saa,
Saa langt fra mig og Fader gaa?
Vi søgte dig med Smerte.«

11.

Da svared han Maria saa:
»Her hen det burde mig at gaa
Og hos min Fader være;
Den Gjerning, som ham hører til,
Den stedse jeg udrette vil;
Men ham ske Pris og Ære!«

12.

Forfærded alle paa ham saa',
Og ingen kan det Ord forstaa:
»Hvor mon han vel har hjemme?«
Men dog hans Tale trænger ind
Dybt i Marias Sjæl og Sind;
Der gaar den ej ad Glemme.

13.

Med Far og Mor han nu gaar hjem;
Saa tro, saa from han er mod dem,
Han gjør dem alt til Baade.
Og som han voxer nu i Aar,
I Visdom videre han gaar
Og fremmes i Guds Naade.

14.

Dog — selv da han var bleven stor,
Han elsked ingen mer paa Jord
End Børn, saa smaa, saa spæde.
»Kom«, sagde han, »til mig, I smaa!
Kun hvo der bli'r som Barn, kan naa
Til Himmeriges Glæde!« —

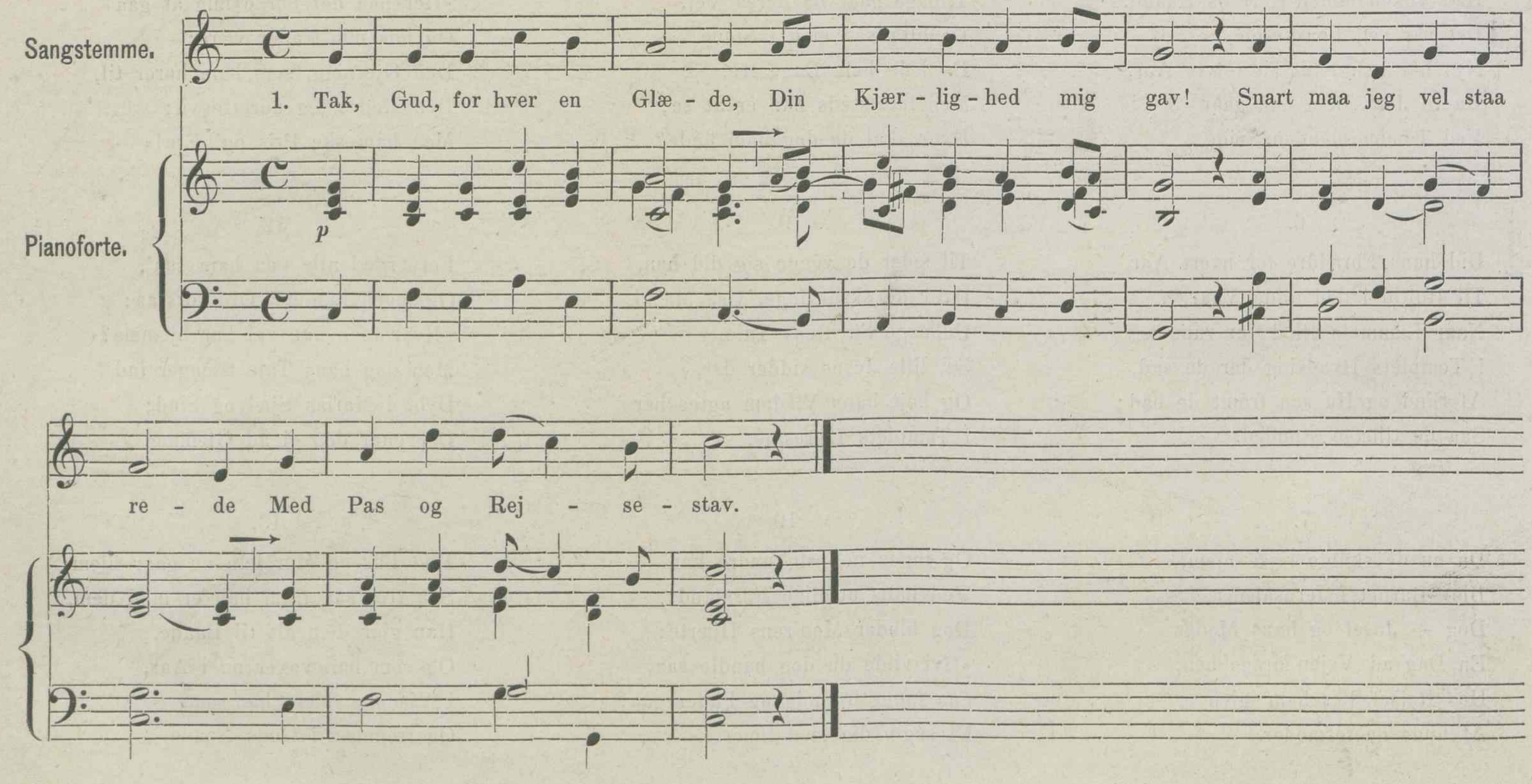
15.

Og nu god Nat for denne Gang!
Til Ende kom vor Julesang,
Og det er saare silde.
Gaar derfor, Smaabørn, smukt i Seng,
Og drømmer om den lille Dreng;
De Drømme bli'r saa milde!

H. C. Christensen.

Nr. 170. Mod Slutningen.

Larghetto.

2.

Hav Tak for Sangens Gave
I al din Miskundhed,
Og gid, at jeg maa have
Den til mit sidste Fjed!

3.

Maaske det turde baade,
Om end du gav mig Rast, —
Der er saa mange Traade,
Som endnu holde fast.

4.

Endnu er svag min Vinge,
Og du saa hellig, stor, —
Jeg føler mig saa ringe,
Jeg er saa tung af — Jord!

5.

Vel blinker i det fjærne
Din Almagts lyse Pant;
Dog vinker end den Stjærne
Mig sødt, hvor Livet svandt.

6.

Men, Gud! du er den samme,
Er Kjærligheden selv,
Og du vil mild annamme
Mig uden »ve« og »skjælv«!

Ludvig Bødtcher.

(Til samme Melodi.)

1.
O Gud, hvor liflig kvæde
De mange Fugle smaa;
Det er dog ret en Glæde
For os at høre paa.

2.
Mens jeg bedrøvet sidder
Den lange Sommerdag,
Saa lyder Spurvens Kvidder
Og Lærkens Trilleslag.

3.
Og Gud i Himlen bøjer
Sit Øre til dem ned,
Det mere ham fornøjer
End min Tungsindighed.

4.
O give Gud, jeg kunde
Opløfte saa mit Sind
Fra mine Sørgestunde
Og se i Himlen ind!

5.
O give Gud, jeg vidste
At være rigtig glad,
Som Fuglene paa Kviste
Alt under Lindens Blad!

6.
Hvad er det, som forvolder
Mit Hjærte disse Savn?
En kjærlig Fader holder
Sit Barn jo dog i Favn.

7.
Er dig usporlig vorden
Det Aandens Vingeslag,
Som vifter over Jorden
En vakker Sommerdag.

8.
Se, hvor de Straaler blinke
Og kalde dig henud,
Gak hen, hvor de dig vinke,
Og kast din Sorg paa Gud!

9.
Hør Glæden tusendtunget!
Gak ud til den og knæl!
Hvor længe har den sjunget:
»Frimodig, kjære Sjæl!«

10.
Men al Naturens Stemme
Sin Lovsang glad frembær,
Dit Hjærte skal fornemme,
At Herren han er nær.

»Religiøse Digte«, udg. af W. A. Wexels.

Nr. 171. Hvert et Lys i Livets Nat.
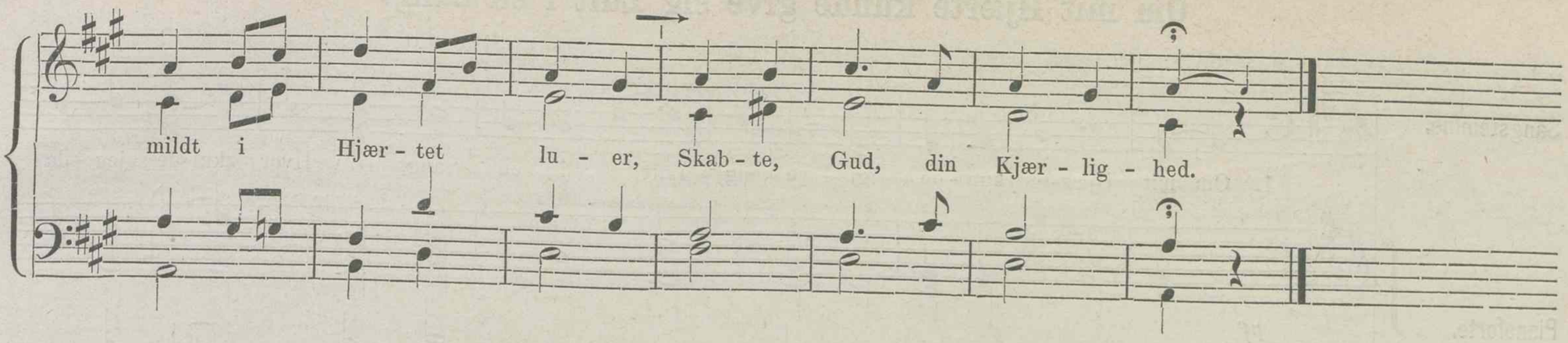
♩ = 60 ɔ: 38″.

1. Hvert et Lys i Li - vets Nat, Hver en Trøst i Li - vets Smer - te,

p

Hver en Glæ - de i vort Hjær - te, Hver en Sjæls og Le - gems Skat, Alt, hvad

skjønt vort Øj - e sku - er, Alt, hvad her - ligt Aan - den véd, Alt, hvad

2.

Den er alt det godes Rod,
Den er alt det sandes Kilde,
Den udvælder aarle, silde
I en klar og dejlig Flod;
Gjennemstrømmer Livet stille,
Gjør det frugtbart, smukt og rigt,
Lader Himlens Straaler spille
Paa dets Blomster yndeligt.

3.

Ja, du store, milde Gud,
Du ved Faderkjærligheden
Skaber atter her et Eden,
Sletter Synd og Sorrig ud;
Ogsaa mig, den store Synder,
Frelste du i Jesu Navn,
Liv og Salighed forkynder
Mig din aabne Faderfavn.

W. A. Wexels.

Om mit Hjærte kunde give sig Luft i en Sang.

♩ = 66 ɔ: 31″.

Sangstemme.

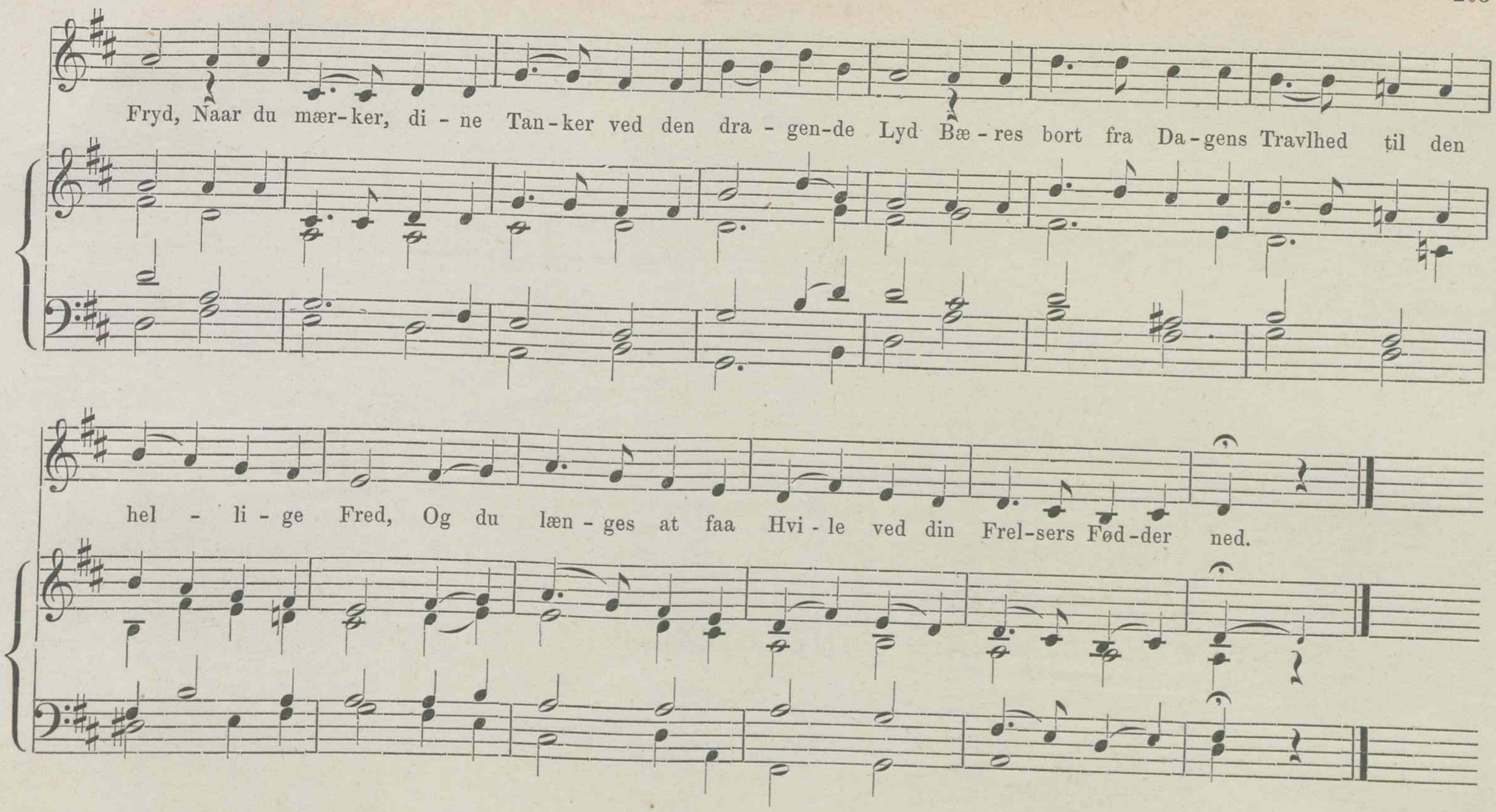
Pianoforte.

1. Om mit Hjær-te kun-de gi - ve sig Luft i en Sang, Hvor skul-de jeg da

pf

syn - ge, ja syn - ge, saa det klang! Saa det klang i din Sjæl som Kir - ke - klok-kens Slag, Naar den

kal - der til Kir - ke paa den fest - li - ge Dag, Naar den fyl - der dit Hjær - te med Al - vor og med

2.

Ja synge jeg skulde, synge, saa det klang!
Saa det klang som i Natten, da Juleenglen sang,
Da han sang om Nyaarsgaven, om Himmeriges Fred,
Som Julekongen bragte til Jorderige ned, —
Den Fred, som giver Kræfter til at bære Dagens Strid, —
Den Fred, som kan gjøre din Livsaften blid, —
Den Fred, som lægger Smil selv om Dødens blege Mund,
Om Evighedens Fred efter korte Trængselsstund.

3.

Men kan jeg ikke synge, ej synge, som jeg vil,
Saa kan jeg dog stille og taknemlig lytte til;
Lytte til, naar de himmelske Hærskarers Kor
Gjennem Juleevangeliet klinger over Jord;
Lytte til, saa den naaderige Kjærlighedsrøst
Synger Julefred og Julefryd ind i mit eget Bryst.
Og findes her en Sangbund, som vil klinge fuldt igjen,
Maaske den bærer Tonen til andre Hjærter hen.

G. G. W. Berggreen.

I.

Ansættelse af Melodierne

til Sangene i

Evangelisk-kristelig Salmebog.

1. De ved nogle Numre staaende Bogstaver vise hen til Anmærkningerne efter dette Register.
2. Det udhævede Tal viser den til Kirkebrug mest passende Melodi.

№ 1—35.		№ 36—70.		№ 71—105.		№ 106—140.		№ 141—175.		№ 176—210.		№ 211—245.		№ 246—280.		№ 281—315.	
Ev. Sbg.	Mel.	Ev. Sbg.	Mel.	Ev. Sbg.	Mel.	Ev. Sbg.	Mel.	Ev. Sbg.	Mel.	Ev. Sbg.	Mel.	Ev. Sbg.	Mel.	Ev. Sbg.	Mel.	Ev. Sbg.	Mel.
1 . . .	1	36 . . .	19	71 . . .	81	106 . . .	8	141 . . .	35	176 . . .	32	211 . . .	126	246 . . .	125	281 . . .	85
2 . . .	40	37 . . .	78	72 . . .	19	107 . . .	2	142 . .	151b)	177 . . .	32	212 . . .	63	247 . . .	87	282 . . .	45
3 . . .	2	38 . . .	129a)	73 . . .	89	108 . . .	13	143 . . .	80	178 . . .	12	213 . 75 el.	40	248 . . .	41	283 . . .	88
4 . . .	48	39 . . .	85	74 . . .	4	109 . . .	89	144 . . .	50	179 . . .	97	214 . . .	125	249 . . .		284 . .	124b)
5 . . .	27	40 . . .	99	75 . . .	48	110 . . .	2	145 . . .	52	180 . . .	35	215 . . .	19	250 . . .	31	285 . . .	98
6 . . .	32	41 . . .	90	76 . . .	90	111 . . .	13	146 . . .	89	181 . . .	39	216 . . .	32	251 . . .	90	286 . . .	19
7 . . .	32	42 . . .	11	77 . . .	19	112 . . .	35	147 . 52 el.	8	182 . . .	35	217 . . .	19	252 . . .	103	287 . . .	32
8 . . .	78	43 . . .	66	78 . . .	98	113 . . .	90	148 . . .	19	183 . . .	32	218 . . .	121	253 . . .	85	288 . . .	41
9 . . .	22	44 . . .	19	79 . . .	67	114 . . .	90	149 . . .	52	184 . . .	78	219 . . .	19	254 . . .	40	289 . . .	63
10 . . .	6	45 . . .	11	80 . . .	13	115 . . .	122	150 . . .	85	185 . . .	100	220 . . .	126	255 . . .	90	290 . . .	19
11 . . .	32	46 . . .	19	81 . . .	132	116 . . .	81	151 . . .	39	186 . . .	32	221 . . .	19	256 . . .	78	291 . . .	128
12 . . .	3	47 . . .	58	82 . . .	13	117 . . .	19	152 . . .	50	187 . . .	67	222 . . .	125	257 . . .	99	292 . 8 el.	41
13 . . .	78	48 . . .	35	83 . . .	8	118 . . .	99	153 . . .	50c)	188 . . .	6	223 . . .		258 . . .	18	293 . . .	144
14 . . .	78	49 . . .	54	84 . . .	2	119 . . .	52	154 . . .		189 . . .	3	224 . . .	43d)	259 . . .	42	294 . . .	19
15 . . .	19	50 . . .	39	85 110 el.	105	120 . . .	91	155 . . .	52	190 . . .	67	225 . . .	41	260 . . .	125	295 . . .	45
16 . . .	92	51 . . .	19	86 . . .	63	121 122 el.	151	156 . . .	19	191 . . .	74	226 . . .	125	261 . . .	85	296 . . .	52
17 . . .	90	52 . . .	54	87 . . .	45	122 . . .	80	157 . . .	52	192 . . .	78	227 . . .	43d)	262 . . .	106	297 . . .	132
18 . . .	67	53 . . .	78	88 . . .	87	123 . . .	32	158 . . .	52	193 . 121 el.	8	228 . . .	19	263 . . .	51	298 . . .	43d)
19 . . .	102	54 . . .	106	89 . . .	13	124 . . .	96	159 . . .	52	194 . . .	78	229 122 el.	151	264 . . .	43d)	299 . . .	92
20 . 7 ell.	127	55 . . .	100	90 . . .	63	125 . . .	51	160 . . .	52	195 . . .	138	230 . . .	42	265 . . .	42	300 . . .	63
21 . . .	121	56 . . .	74	91 . . .	85	126 . . .	125	161 . . .	52	196 . 98 el.	73	231 . . .	19	266 . . .	88	301 . . .	19
22 . . .	89	57 . . .	5	92 . . .	15	127 . . .	98	162 . . .	52	197 . . .	40	232 . . .	42	267 . . .	19	302 . . .	42
23 . . .	54	58 . . .	121	93 . . .	98	128 . . .	92	163 . 52 el.	8	198 . . .	45	233 . . .		268 . . .	85	303 . . .	106
24 . . .	127	59 . . .	13	94 . . .	96	129 . . .	64	164 . . .	51	199 . . .	53	234 . . .	96	269 . . .	40	304 . . .	13
25 . . .	106	60 . . .	140	95 . . .	65	130 . . .	27	165 . . .	4	200 . . .	98	235 . . .	72	270 . . .	19	305 . . .	19
26 . . .	67	61 . . .	121	96 . . .	121	131 . . .	32	166 . . .	62	201 . . .	13	236 . . .	125	271 . . .	52	306 . . .	18
27 . . .	67	62 . . .	98	97 . . .	63	132 . . .	50c)	167 . . .	79	202 . . .	19	237 . . .	48	272 . . .	85	307 . . .	104
28 . . .	79	63 . . .	151b)	98 . . .	28	133 . . .	47	168 . . .	60	203 . . .	45	238 . . .	80	273 . . .	88	308 . . .	125
29 . . .	100	64 . . .	79	99 . . .	87	134 . . .	19	169 . . .	35	204 . . .	125	239 . . .	71	274 . . .	54	309 . . .	45
30 . . .	4	65 . . .	100	100 . . .	54	135 . . .	39	170 . . .	2	205 . . .	63	240 . . .	19	275 . . .	79	310 . . .	19
31 . . .	98	66 . . .	78	101 . . .	85	136 . . .	91	171 . . .	91	206 . . .	134	241 . . .	43d)	276 . . .	42	311 . . .	131
32 . . .	90	67 . . .	90	102 . . .	67	137 . . .	80	172 . . .	19	207 . . .	90	242 . . .	125	277 . . .	125	312 . . .	13
33 . . .	80	68 . . .	112	103 . . .		138 . . .	58	173 . . .	2	208 . . .	125	243 . . .	19	278 . . .	60	313 . . .	52
34 . . .	67	69 . . .		104 . . .	118	139 . .	124b)	174 . . .	102	209 . . .	19	244 . . .	13	279 . . .	98	314 . . .	64
35 . . .	19	70 . . .	19	105 . . .	118	140 . . .	19	175 . . .	121	210 . . .	19	245 . . .	54	280 . . .	89	315 . . .	125

№ 316—349.		№ 350—383.		№ 384—417.		№ 418—451.		№ 452—485.		№ 486—519.		№ 520—553.		№ 554—587.		№ 588—617.	
Ev. Sbg.	Mel.	Ev. Sbg.	Mel.	Ev. Sbg.	Mel.	Ev. Sbg.	Mel.	Ev. Sbg.	Mel.	Ev. Sbg.	Mel.	Ev. Sbg.	Mel.	Ev. Sbg.	Mel.	Ev. Sbg.	Mel.
316	125	350	13	384	87	418	98	452	48	486	32	520	32	554	48	588 . 75 el.	40
317	85	351	45	385		419	19	453	100	487	138	521	2	555	19	589	42
318	125	352	80	386	98	420	99	454	32	488		522	78	556	87	590	98
319	90	353	13	387	67	421	74	455	90	489	67	523	32	557	65	591	12
320	98	354	106	388	79	422	126	456	112	490	42	524	32	558	13	592	86
321	45	355	13	389	90	423	126	457	54	491	121	525	19	559	54	593	85
322	92	356	41	390	79	424	19	458	39	492	63	526	79	560	124	594	19
323 . 75 el.	40	357	52	391	79	425	125	459	48	493	119	527		561	11	595	13
324	92	358	52	392	98	426	32	460	78	494	80	528	39	562	81	596	89
325	98	359	134	393	13	427	98	461	35	495	19	529	80	563 . 8 el.	121	597	19
326	45	360	18	394	51	428	60	462	121	496	121	530	79	564	39	598	99
327	125	361	63	395	51	429	95	463	78	497	67	531	106	565	12	599	18
328	54	362	125	396	51	430	8	464	19	498	78	532	54	566	44	600	63
329	51	363	48	397	98	431	79	465	105	499		533	32	567	65	601	102
330	80	364	19	398	121	432	121	466	125	500	90	534	67	568	35	602	158
331	121	365	48	399	27	433	41	467	111	501	67	535	67	569	35	603	98
332	19	366	90	400	126	434	52	468	32	502	127	536	63	570 124 el.	80	604	19
333	125	367	19	401	63	435	13	469	78	503	19	537		571	27	605	98
334	19	368	13	402	86	436	13	470	19	504	121	538	13	572	31	606	79
335	98	369	98	403	106	437	121	471	112	505		539	18	573	35	607	78
336	19	370	67	404	125	438	125	472	121	506	123	540	67	574	28	608	80
337	85	371	13	405	85	439	89	473	19	507	19	541	98	575	121	609	45
338	78	372	39	406	18	440	80	474 59 el.	123	508	78	542	48	576	58	610	135
339	87	373	60	407	126	441	89	475	75	509 126 el.	151	543	39	577	65	611	67
340	85	374	13	408	63	442	125	476 7e) el.	127	510	52	544	2	578	63	612	18
341	54	375	60	409	91	443	43d)	477	113	511	90	545	121	579	66	613	19
342	125	376	39	410	126	444	28	478	121	512	19	546	112	580	54	614	89
343	67	377	60	411	70	445	28	479	19	513	45	547	13	581 . 37 el.	90	615	19
344	54	378	78	412	51	446	44	480	78	514		548	67	582	78	616	121
345	54	379	63	413	52	447	19	481	67	515	87	549	67	583	85	617	67
346	45	380	121	414	125	448	58	482	80	516		550	67	584	79		
347	98	381	19	415	51	449	121	483	18	517	45	551	121	585	54		
348	48	382	121	416	52	450		484	112	518		552	13	586	128		
349	19	383	19	417	53	451	112	485	19	519	87	553	125	587	52		

a) Salmen Nr. 38 kan synges paa Mel. 129, naar 2 Vers sammentrækkes til et.

b) Verset deles.

c) Ved Anvendelsen af Mel. Nr. 50 til Salmerne Nr. 132 og 153 sammentrækkes de to Noder i 8de og 20de Takt paa én Stavelse.

d) I Mel. Nr. 43, anvendt til Salmerne Nr. 224, 227, 241, 264, 298 og 443, maa den halve Node i 4de Takt opløses i to Fjerdedele.

e) Ved Anvendelsen af Mel. Nr. 7 til Salmen Nr. 476 maa den første Akkord anslaas som en Fjerdedels Optakt, og de to Fjerdedele i 1ste Takt sammentrækkes paa Versets 3dje Stavelse.

II.

Oplysninger angaaende Melodiernes Udspring.

№.

Giv mig, Gud, en Salmetunge; komp. 1863 af A. P. Berggreen, f. i Kbhvn. d. 2den Marts 1801; siden 1ste Juli 1838 Organist ved Trinitatis Kirke. Denne Sang, der egentlig kun er en Bøn om at kunne synge og ikke synes bestemt til at synges, havde i de tidligere Udgaver ingen Melodi; men da den er bleven opfattet som en »Indgangssalme«, har jeg sat en Mel. til den.

1. **Vi tro, vi alle tro paa Gud** *(Wir glauben All' an einen Gott).* Texten har Luther oversat efter den gamle latinske Messesang fra den Ambrosianske Tid: »Patrem credimus«. Melodien forekommer i den under Luthers Medvirkning af hans Ven Joh. Walther udgivne Sangbog (Wittenberg 1524) og skulde efter Walthers Vidnesbyrd være af Luther. Men dette Vidnesbyrd har man ikke umiddelbart af Walther; det meddeles af Michael Prætorius i hans »Syntagma musicum«, Wittenberg 1615, S. 449—53, altsaa mange Aar efter Walthers Død, der antages at være indtruffen 1555. Hertil kommer, at Karl Severin Meister i sit Værk »Das katholische deutsche Kirchenlied u. seine Singweisen«*) meddeler et facsimiliseret Aftryk af Mel. til denne S. efter et Haandskrift i det kgl. Bibliothek i Breslau fra 1417, og hvoraf altsaa fremgaar, at Mel. ikke er af Luther, om ogsaa med Forandringer, som hans Oversættelse medførte. Ligesom der tidligere, uden nærmere Redegjørelse, er blevet tillagt Luther Forfatterskabet til mange Salmer, der, tidligere sungne paa Latin i den katholske Kirke, af ham ere blevne oversatte eller, som katholske Sange,

*) 1ste Del. Freiburg 1862, S. 29, slg. S. 451-54. Se ogsaa Ambros' »Geschichte der Musik«, 3dje Del, S. 414 og 368, Anm. 2, hvor Ambros kalder ovennævnte Værk »en fortræffelig Bog«.

№.

ere blevne mere eller mindre forandrede i Overensstemmelse med hans nye Lære, saaledes har man ogsaa gjort ham til Komponist af de dertil hørende Melodier, der i Regelen ere de gamle katholske, af ham selv meget yndede og derfor til de oversatte eller omarbejdede Texter bibeholdte, om end mer eller mindre forandrede i Forhold til Texternes Form. Herom udtaler den herlige Mand sig meget aabent og beskedent anerkjendende mod de gamle Forfattere, hvis Sange han har optaget »zum zeugniss frommer Christen, so vor uns gewest sind«. Ligeledes: »Es haben sich etliche wol beweiset, und die Lieder gemehret, also, das sie mich weit übertroffen, und inn dem wohl meine Meister sind«*) — Ovennævnte Johan Walther var Docent ved Universitetet i Wittenberg, hans Fødselsaar er ubekjendt. Det var ham, der fornemmelig hjalp Luther med at optegne Koralmelodierne, hvortil L. ikke selv havde den fornødne musikalske Kundskab. (Slg. Fr. Rochlitz's »Für Freunde d. Tonkunst«, Leipzig 1832, S. 91, Anm.). — Den danske Oversættelse af nærværende S. er af Mag. Chr. Henrik Bjerring, Sognepræst til Aastrup paa Falster, f. 1729, d. 1804 (s. F. L. Mynsters »Luthers Salmer«, Kbh. 1863, S. 44).

2. **Alene Gud i Himmerig,** *(Allein Gott in der Höh' sey Ehr').* Mel. synes at være udsprungen af »Et in terra pax« i det gamle »Gloria Paschalis«. Den forekommer først hos Hans Kugelmann (1540), Hertug Albrecht af Brandenborgs Kapelmester. Der finde vi den i Treledstakt; men, i det Salmens

*) In den »geistlichen Liedern, Wittenberg 1535«, og »Vorrede zu d. Christlichen Gesängen, Wittenberg 1529«, se Fr. Bollens »Der deutsche Choralgesang d. katholichen Kirche«, Tübingen 1851, S. 149-76.

№.

jambiske Fodmaal er givet ved en bestandig Vexlen af en lang og en kort Node, faar Mel. en uskjøn, haltende Bevægelse, der allerede 1601 foranledigede Bartholomæus Gesius, Kantor i Frankf. a. d. Oder (d. 1613), til at omsætte den i lige Taktart.

3. **Lover den Herre, den mægtige Konge, med Ære** *(Lobet den Herrn, den mächtigen König der Ehren).* Textens Forfatter er Joach. Neander, Præst i Bremen, d. 1680. Nogle have antaget, at Mel. ogsaa var af ham; men da denne allerede skal have været bekjendt 1660, og Texten først blev bekjendt 1679, er dette ikke sandsynligt. Hos os har jeg først truffet Melodien i Pontoppidans Sbg. Kbh. 1742, S. 448.

4. **Op, hver, som her paa Jorden bor** *(Lobt Gott, ihr Christen allzugleich)*; af Nic. Herrmann, »den gamle Kantor i Joachimsthal«, i Bøhmen, død i en høj Alder d. 3dje Maj 1561; er ogsaa Forf. til Original-Texten. Mel. i Pontoppidans Sbg. 1742, S. 447.

5. **Nu takker alle Gud** *(Nun danket Alle Gott)*; af Joh. Crüger (1649), Gymnasiallærer og Kantor i Berlin, f. i Nedrelausitz 1598, d. i Berlin 1662. Mel. i Pontoppidans Sbg. 1742, S. 342.

6. **Kristne, synger højt i Kor;** komp. 1852 af A. P. Berggreen.

7. **Stor er du, Gud! Utalte Engles Hære;** komp. 1852 af J. P. E. Hartmann, f. i Kbhvn. d. 14de Maj 1805, ansat 1824 som Organist ved Garnisonskirken; siden 22de Febr. 1843 Organist ved Frue Kirke.

8. **Du, o Gud, vort Haab skal være;** Mel. af A. P. Berggreen, komp. 1826 til en anden Text i Anledning af Tusendaars-Festen for Kristendommens Indførelse i Danmark; den er tidligere trykt i hans »Sange til Skolebrug«, 1ste Hæfte, 1ste Udg., 1834.

9. **Til Himlene rækker din Miskundhed, Gud,** og

10. **Ak, som en Drøm er manges Liv;** komponerede 1852 af J. P. E. Hartmann (se ovfr. under Nr. 7).

11. **Op, al den Ting, som Gud har gjort;** komp. 1844 af A. P. Berggreen; tidligere trykt i hans »Skole-Sangbog«, 1845.

12. **O, glade Budskab for mit Hjærte;** Mel. fra Zincks »Koral-Melodier til den evang.-kr. Salmebog« (Kbhvn. 1801), og af

№.

ham komponeret. — H. O. C. Zinck var født i Husum d. 2den Juli 1746; var fra 1768 Kirkesanger i Hamborg under C. Ph. E. Bachs Direktion; 1777 blev han ansat i det hertugelige Hofkapel i Ludwigslust; kom 1787, samtidig med Schulz, til Kbhvn. som Syngemester ved det kgl. Theater; var fra 1789 til 1801 tillige Organist ved Vor Frelsers Kirke paa Kristianshavn, og fra 1791 til 1811 Musiklærer ved Blaagaards Skolelærer-Seminarium; døde i Kbhvn. d. 15de Febr. 1832.

13 a) og b). **Hvad kan os komme til for Nød** *(Nun freut euch, liebe Christen gmein).* Den første Mel. skal Luther have hørt af en Rejsende, omtrent 1535, og foretrukket den for en tidligere, maaske fra en verdslig Sang til denne S. laant Melodi. Man tror at kunne spore, at Luther blev mere og mere forsigtig med Anvendelsen af verdslige Melodier til aandelige Sange, i det han oftere ombyttede en saadan laant Mel. med en ny til Salmen komponeret (s. nedenfor under Nr. 27, og Ph. Wackernagels »Martin Luthers geistliche Lieder«, Stuttgart 1848, S. 121 og 164.) Den anden Melodi er nedskreven af J. P. E. Hartmann efter at være sungen for ham, og derefter harmoniseret af ham. Saaledes som den staar her, er den sungen i Vor Frue K. i de sidste tyve Aar. Dens store Lighed med Mel. »O, priser Herren, alle Mand« (komp. af Zinck) i Zincks Kbg. lader formode, at den oprindelig stammer herfra.*)

14. **Hvor godt er det i Jesu Arme** *(Wie wohl ist mir in Gottes Armen)*; af G. Ch. Apel, f. i Tröchtelborn i Fyrstendømmet Erfurt d. 21de Novbr. 1775, Stadskantor og Organistved Nikolaj- og Helligaandskloster-Kirke i Kiel; døde 1841. (S. hans »Choral-Melodienbuch«, Kiel 1817, og »Choralbuch«, Kiel 1832.)

15. **Min Sjæl, hvi vil du græmme dig** *(Warum betrübst du dich, mein Herz).* De ældste mig bekjendte Kilder for denne Mel ere: Hans Thomissøns Sbg., Kbhvn. 1569, S. 235, og »Cantica sacra . . . . edita ab Francisco Elero Ulysseo. Accesserunt in fine Psalmi Lutheri et aliorum . . . . Modis

*) Oplysningerne ang. den anden Melodi ere tilføjede af Udg.

applicati«, Hamborg 1588. Salmens Forf., den berømte nürnbergske Mestersanger Hans Sachs (f. 1494, d. 1576), formodes ogsaa at være Forf. til Melodien. Det er i alt Fald vist, at han kar komponeret flere Melodier; men da Salmen i gamle Sangbøger angives at skulle synges »Im thon: »Frölich bin ich aus hertzen grund« (s. f. Ex. »Psalmen, geystliche Lieder und Gesänge . . . . D. M. Luth. auch Anderer Gottseliger Lehrer u. Männer«, Strassborg 1581), maa Mel. være komponeret til denne Text, hvis ikke her en oftere foregaaet Forvexling har fundet Sted, at Mel. nemlig er bleven benævnet efter en senere, til den anvendt Text, (s. ndfr. under Nr. 41 og 42), hvilket jeg er saa meget mere tilbøjelig til at tro, som Melodien ikke har Karakter af Glæde, men derimod svarer til den vemodige Stemning, hvoraf Salmen er udsprungen. (Slg. »Lebensbeschreibung Hans Sachsens« af M. S. Ranisch. Altenburg 1765, S. 32-33, 130-31, 197-98.)

16. **Den, som mig føder, det er Gud, min Herre**; komp. 1852 af N. W. Gade, f. i Kbhvn. d. 22de Febr. 1817; ansat 1851 som Organist ved Garnisons Kirke; er siden 1ste Oktbr. 1858 Organist ved Holmens Kirke.

17. **Sorrig og Glæde de vandre til Hobe**; Mel. fra Th. Kingos »Aandelige Sjungechor«, 2den Part, Kbhvn. 1681. Jeg antager denne Mel., ligesom Nr. 112 og 113 a), for Folkemelodier, hvortil K. har skrevet sine Sange; og hvad de to første angaar, har jeg paa Grund af Melodiernes Karakter troet, at de maaske kunde være skotske Folkemelodier, som K. havde hørt i sine Forældres Hus (slg. »Thomas Kingo, en Levnedsbeskrivelse« af A. C. L. Heiberg, Odense 1852. S. 26). Imidlertid har jeg senere truffet paa en Mel., der har for megen Lighed med den her under Nr. 17 optagne, til at jeg ikke maa antage den for den samme; og da denne allerede skal findes i Ahasverus Fritsch's »Himmels-Lust und Welt-Unlust« (Leipzig 1675), saa synes vel min paa ovfr. anf. Sted meddelte Hypothese herved at være svækket med Hensyn til

denne Mel.; men dens nordiske og ingenlunde tyske Stil tillader mig dog ikke at opgive min Formodning, saa meget mindre, som der er mange forunderlige Exempler paa Folkemelodiernes Forplantelse til andre, fra deres Hjemstavn langt borte liggende Egne; og for at nævne et herhidhørende Exempel, saa er Mel. til en ældgammel, svensk Folkevise, »Näfvervisa« kaldet, vandret til Tyskland, er der bleven forsynet med S.-Texten »Ach Gott, erhör mein Seufzen«, og er som en Kirke-Mel. vendt tilbage igjen til Sverrig. Den findes under Nr. 487 i Häffners Kbg. (s. Berättelser ur Kyrkomusikens Historia« af Abr. Manckell, Stockholm 1841, S. 39, og mine »Svenske Folke-S. og Mel.«, 1861, Nr. 43, samt tilhørende Anm. S. 195.)

18. **Mig hjærtelig nu længes** *(Herzlich thut mich verlangen)*; komp. til en verdslig Text »Mein Gemüth ist mir verwirret« af Hans Leo Haszler; han var født i Nürnberg 1564, blev 1585 Organist i Augsburg, senere Hofmusikus i Prag hos Kejser Rudolf d. 2den; døde 1612 i Frankf. a. M. Mel. findes allerede optagen i et dansk Værk fra 1640 [under Fortalen 1634], nemlig »Canticum canticorum Salomonis paraphrasi adornat. a Laur. Petræo« [Laurits Pedersen], S. 2. Mel. med sin oprindelige Text staar aftrykt efter »Lustgarten deutscher Gesänge«, Nürnberg 1601, i 1ste Hæfte af C. F. Beckers »Lieder und Weisen vergangener Jahrhunderte« (Leipzig 1849, S. 21), og kan tjene som Exempel paa den forvirrende Optegnelse af de gamle Melodier.

19. **Hvo ikkun lader Herren raade** *(Wer nur den lieben Gott lässt walten)*; Mel. komp. 1657 af Salmens Forf., Georg Neumark, født d. 16de Marts 1621 i Mühlhausen, død i Weimar d. 8de Juli 1681 som Geh. Arkiv-Sekretær. (S. »Der evang. Kirchengesang« af Winterfeld, III, S. 292-295.)

20. **Op, thi Dagen nu frembryder**; komp. 1852 af N. W. Gade.

21. **Guds Menighed, syng for vor Skaber i Løn**; komp. 1852 af A. P. Berggreen.

22. **Nu kom der Bud fra Englekor**; Mel. i Zincks Kbg. (1801)

№

under Nr. 69[b]), og valgt af ham i Stedet for den træge, livløse Mel. »Maria er en Jomfru ren«, der i Kingos Gradual (Odense 1699) er ansat til Salmen. Da Zinck ikke i de S. 219-29 omtalte Optegnelser har angivet sig som Komponisten, tør man ikke tillægge ham Melodien.

23. **Lovet være du, Jesu Krist** (*Gelobet seist du, Jesu Christ*); Mel. hører til en aandelig Folkesang fra den forlutherske Tid og er vist meget gammel. Den findes i Hans Thomissøns Sbg. (1569), og i N. Jespersøns Gradual (1573).

24. **Det kimer nu til Julefest;** komp. 1850 af C. Balle, Præst til Vester- og Østerbølle i Viborg Stift, f. d. 25de Decbr. 1806, d. 1855.

25. a) og b). **Et Barn er født i Betlehem** (*Puer natus in Bethlehem*); den første er en dansk Folkemelodi (slg. mine Folke-Sange og Melodier, 1ste Udg. IV. 1855, Nr. 5 under Litr. A. og Anmærkningerne S. 1); den anden komp. 1857 af A. P. Berggreen.

26. **Velkommen igjen, Guds Engle smaa;** komp. 1832 af A. P. Berggreen, tidligere trykt i hans »Sange til Skolebrug«, 1ste Hæfte, 1ste Udg., 1834.

27. **Fra Himlen højt kom Budskab her** (*Vom Himmel hoch da komm ich her*). Ligesom Luther har taget Begyndelsen til denne S. af en verdslig Folkesang »Aus fremden Landen komm ich her«, saaledes benyttede han ogsaa foreløbig dennes Mel., men ombyttede den senere med denne her optagne, enten af ham selv eller en af hans musikalske Venner (Joh. Walther? — Ludvig Senfl? Hertug Ludvig af Baierns Kapelmester) opfundne. I Følge E. E. Koch (s. under Nr. 67), IV, S. 122-23, er denne Mel. først trykt i en Magdeborger Sangbog fra 1540. Efter Tuchers »Melodien d. evangelischen Kirchengesangs im ersten Jarhrh. d. Reformation« (Leipzig 1848), II, S. 354, findes den først i Kluges »Geistliche Lieder«, Wittenberg 1543. Slg. K. S. Meisters »Das katholische deutsche Kirchenlied«, S. 219, Nr. 48. — Den danske Oversættelse af S. skyldes afdøde Professor Kolderup-Rosenvinge (s. F. L. Mynsters »Luthers Salmer«, Kbhvn, 1863, S. 58, og J. P. Mynsters »Kirkelige Lejlighedstaler, II, S. 409).

28. **Jeg raaber fast, o Herre;** Mel. findes under Nr. 130 i den reformerte Kirkes Sbg., Paris 1562, hvortil Claude Goudimel har besørget Melodierne. Den siges at have før 1542 hørt til en Dans, kaldet Volta. Den staar i Kingos Gradual (1699). Salmen findes i Joach. Moltkens Sbg. (1654) uden Angivelse af nogen Mel., saa at den formodentlig er bleven sunget paa nærværende Mel. I Kingos »Aandelige Sjungechor«, 2den Part, 1681, angives S. »Kom, Sjæl, og lad os græde« at kunne synges »under den bekjendte Mel.: »Jeg raaber fast, o Herre««. Jeg har ikke truffet den i andre tyske Melodibøgnr end i »Alte Choral-Melodien«, udg. af M. Töpler, Soest 1850, S. 82. — Goudimel, f. 1510, blev henrettet paa Bartholomæus-Dagen, den 24de August 1572.

29. a), b) og c). **Dejlig er den Himmel blaa.** Den første af disse Melodier er komponeret omtrent 1837 af C. E. F. Weyse, Organist ved Frue Kirke, f. i Altona d. 5te Marts 1774, d. i Kbhvn. d. 8de Oktbr. 1842; den er trykt i Borchhorst's »Sange til Brug ved Skoleundervisningen«, 1838, S. 40 (slgn. S. 50). Den anden Mel. er komp. omtrent 1840 af en gammel Mand, der ellers aldrig har givet sig af med Komposition; den tredje 1858 af A. P. Berggreen.

30. **De hellig tre Konger saa hjærtensglad;** Mel. til en østerrigsk Julevise. (S. mine »Tyske Folke-S. og Mel.«, 1863, Nr. 38).

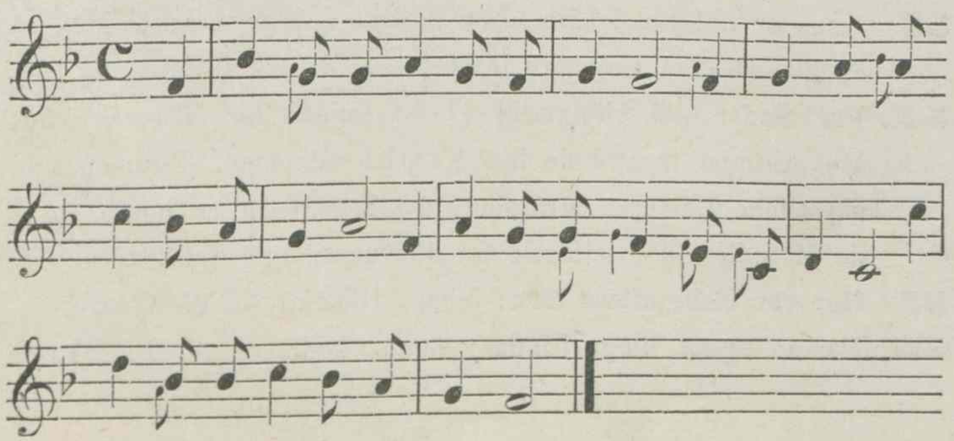
31. **Vor Jesus kan ej noget Herberg finde** er en Oversættelse af »*Das Jesulein kann keine Herberg finden*«, der har Mel. til fælles med »*Mein Freund zerschmilzt aus Lieb' in seinem Blute*« (i vore gamle Sbøger »Af Kjærlighed min Ven sit Blod udgyder«); men da Slutningen at Brorsons Oversættelse ikke passede til den tyske Melodis Metrum, er den her optagne, først i Pontoppidans Sbg. (Kbhvn 1742) forekommende — derfor rimeligvis danske — Mel. benyttet eller snarere

№

komponeret til Oversættelsen. For den tyske Mel., som staar i dette Værk under Nr. 86b, fandt Brorson Anvendelse til sin S. »Ak vidste du, som gaar i Syndens Lænke«.

32. **Af Højheden oprunden er** *(Wie schön leucht't uns der Morgenstern)*; Mel. maaske tagen af en verdslig Folkesang: »Wie schön leuchten die Aeugelein«, og første Gang udgivet tilligemed Salmeu af dennes Forf., Ph. Nicolai, 1599.

33. **Den yndigste Rose er funden.** Den hertil brugte Mel. hører til den latinske Gravsang: »Jam moesta quiesce querela« af Prudentius (f. i Spanien i Midten af det 4de Aarh., d. omtr. 405), og forekommer først i en Samling af Gravsange, udg. af Joseph Klug (Wittenberg 1542). Winterfeld (»Der evang. Kirchengesang«. I, 1843, S. 32) ytrer den Formodning, at denne Mel. er fra samme Tid som Texten »Jam moesta«, og at vi i den have »maaske det eneste Fxempel paa en antik Mel,, der næsten uforandret har vedligeholdt sig i den kristne Kirke til vore Dage«. Det være nu, som det vil, meget gammel er Melodien, og da det derfor turde være af Interesse for mange at se, hvor meget eller snarere hvor lidet den — saaledes som jeg har hørt den, og som den her træffes — afviger fra den ældste Optegnelse, aftrykkes den her efter Winterfeld (I, Nr. 139). Ved de smaa Noder ere Afvigelserne antydede:

№

I den danske Kirke har Mel. været sungen siden Slutn. af det 16de Aarh. til den efter ovennævnte latinske Text oversatte S. »Med Sorgen og Klagen hold Maade« (s. ndfr. under Nr. 135).

34. **Julen har Englelyd;** komp. 1852 af A. P. Berggreen.

35. **Et lidet Barn saa lystelig** *(Ein Kindelein so löbelich)*. Da denne S. allerede af Middelalderens Skribenter bliver kaldet Canticum antiqua celebritate nobilitatum«, der »fra tidlig Tid« er bleven sungen ved Julen, kunde det vel være, at vi endnu besad den gamle, ved den bestandige Brug vedligeholdte Mel.; og skulde det end være med Urette, at den er bleven tilskreven den hell. Benno, Biskop i Meissen (f. 1011, d. 1107), kunde den dog maaske henføres til hans Tid (slg. Fr. Bollens' under Nr. 1 nævnte Skrift, S. 30). Mel. forekommer først i Kluges »Geistliche Lieder«, Wittenberg 1543.

36. **Julen har bragt velsignet Bud;** komp. af C. E. F. Weyse (s. hans »Trestemmige Sange til Brug ved Skoleundervisningen«, 1841).

37. **Her komme, Jesu, dine smaa;** Mel. af J. A. P. Schulz, f. i Lüneborg d. 30te Marts 1747; var fra 1787-1795 kgl. dansk Hofkapelmester; d. i Schwedt d. 10de Juni 1800. (S. hans »Religiöse Oden und Lieder«, Hamborg 1786, S. 26).

38. **Stille Nat, helige Nat** *(Stille Nacht, heilige Nacht)*; en tyrolsk Julevise. (S. mine »Tyske Folke-S. og Mel.«, 1863, Nr. 30); Mel. tillægges Mich. Haydn (s. Hillers »Deutsches Volksliederbuch«, 2. Hæfte, S. 27).

39. **I Jesu Navn.** Mel. betegnes i Cassubens Sbg. som »Frøken Annæ Cathrines Vise: Ald verdslig Pract«, og er altsaa i det mindste fra 1632 (s. P. Syvs »Danske Viser«, 4de Part, Nr. 100); men rimeligvis er det en ældre dansk Mel., hvortil Forfatterinden har digtet sin Sang. Den tidligste Optegnelse af Mel. er den i Kingos Gradual (1699); men den findes allerede

№

anført til Salmen i Joachim Moltkens Sbg., Kbhvn. 1654.

40. **Gud Fader udi Himmerig**; en gl. dansk Mel., der gaar igjennem alle de danske Sangbøger. Se Hans Thomissøns Sbg., 1569; Niels Jespersøns Gradual, Kbhvn. 1573; Arøboes »En liden Haandbog«, Kbhvn. 1627, S. 108; Kingos Gradual, 1699; Breitendichs Koralbog, Kbhvn. 1764; o. s. v.

41. **Jesus, Frelser, Saliggjører**; komp. 1841 af A. P. Berggreen, men til en anden Text af samme Forf., nemlig: »Herrens Frygt er Visdoms Kilde«. Her finder altsaa en saadan Forvexling af Melodi-Benævnelse Sted, som ovenfor er omtalt under Nr. 15., og som i Tidens Løb kunde medføre, at den tidligere S. blev angivet at skulle synges efter Mel. »Jesus, Frelser, Saliggjører«, medens det dog egentlig er denne S., der synges efter Mel. »Herrens Frygt er Visdoms Kilde«.

42. **O Gud, du fromme Gud** (*O Gott, du frommer Gott*). Denne Mel. er urigtig bleven tillagt J. S. Bach; den staar allerede i en Lüneborger Sangbog fra 1648, og Bach er født 1685. Ogsaa denne Mel. har faaet sin Benævnelse efter en anden S. end den, hvortil den er komponeret. (Slg. L. Ercks »J. S. Bachs Choralgesänge«, 1ste Del, Leipzig 1850, S. 59 og 120-121).

43. **Du, Herre Krist**; komp. 1852 af A. P. Berggreen.

44. **Lovsynger Gud, den vældige, den vise**; Mel. komp. af Zinck og staar i hans Kbg. (1801). Den er her noget forandret i Rhythmus.

45. **Mit Haab og Trøst og al Tillid**; findes i H Thomissøns Sbg. (1569).

46. **Med sin Alabasterkrukke**; komp. 1852 af A. P. Berggreen.

47. **Jeg kjender ham, hvem jeg har overgivet**; komp. 1838 af C. E. F. Weyse (s. hans Kbg., Kbhvn. 1839).

48. **Dig Jesu, priser jeg af ganske Hjærte**; komp. 1838 af C. E F. Weyse (se hans Kbg. 1839). I denne Versform findes

№

flere Salmer i »Evang.-krist. Sbg«, for hvilke Melodien »Afvend din Vrede, Herre Gud, af Naade« er ansat; men da dennes mørke Tonefarve ikke passer til nogen af dem, har Weyse for disse komponeret nærværende Melodi.

49. **Jesus græder, Verden ler**; komp. 1852 af A. P. Berggreen.

50. **Paa sit Kors i Dødsens Smerte**; Mel. fra Zincks Kbg. (1801), og da vi i »Ev.-kr. Sbg.« se Salmen med Overskrift »Egen Mel.«. er denne vist dansk. De hele Noder ere her gjorte til halve.

51. **Gak under Jesu Kors at staa** (*Mein' Seel', o Herr, muss loben dich*). Mel. træffes tidligst hos Barthol. Gesius (1605), men henføres af Winterfeld til den sidste Halvdel af 16de Aarh. (»Der evang. Kirchengesang«, I, Musikbil. Nr. 49). Hos os finde vi den først i Kingos Gradual (1699), S. 23. Den har gjennemgaaet forskjellige Metamorfoser i Breitendichs Kbg. (Kbhvn. 1764), Schjørrings (Kbhvn. 1781), og Zincks (1801), efter hvilken sidste den her er optagen.

52. **Jesu, dine dybe Vunder** (*Jesu, deine tiefen Wunden*); oprindelig en fransk Folkemelodi, anvendt af Kong Henrik d. 2den som Dauphin, omtr. 1542, til den franske Overs. af den 42de Salme: Comme on voit un cerf qui brâme« eller, som den tilsvarende gl. danske S. begynder: »Som en Hjort med Tørst befangen«. Mel. udkom første Gang i Lyon 1565 i den Salme-Samling, der endnu bruges i den fransk-reform. Kirke.

53. **Jesus er mit Liv i Live** (*Jesu meines Lebens Leben*). Mel. af Joh. Schop i Hamborg, 1641.

54. **Vor Fader udi Himmerig** (*Vater unser im Himmelreich*); Mel. tidligst trykt i de hos Köphl udkomne »Psalmen und geystliche Lieder«, Strassborg 1537. Dette er ogsaa en af de Melodier, der fejlagtig ere blevne tillagte Luther.

55. **Hør vor Helligaftens Bøn**; komp. 1852 af N. W. Gade.

56. **Haabet ogsaa blege Kinder**; komp. 1849 af A. P. Berg-

№

green. Texten er en Omarbejdelse af et Digt, der staar i Oehlenschlägers »Øen i Sydhavet«, II, 1824, S. 155.

57. **Krist stod op af Døde**; komp. 1852 af A. P. Berggreen.

58. **Jeg vil din Pris udsjunge** (*Aus meines Herzens Grunde*); Mel. tillægges Nic. Herrmann (s. ovfr. under Nr. 4); i det mindste er den fra samme Tid.

59. **Himlen aabnes, Mørket svinder**; komp. 1849 af A. P. Berggreen.

60. **Søde Jesu, vi er her** (*Liebster Jesu, wir sind hier*); af Joh. Rud. Ahle, f. i Mühlhausen i Thüringen d. 23de December 1625; var 1648 Kantor i Erfurt; døde som Borgmester og Organist i Mühlhausen 1673.

61. **Verdens Igjenfødelse**; komp. 1852 af H. Matthison-Hansen, f. i Flensborg d. 6te Febr. 1807; siden 31te Januar 1832 Organist ved Domkirken i Roskilde.

62. **O Fryd, o Held**; Mel. komp. af Zinck og staar i hans Kbg. (1801). Her lidt forandret med Hensyn til Rhythmus.

63. **Min Sjæl og Aand opmuntre dig**; en dansk Mel.; staar i H. Thomissøns Sbg. (1569).

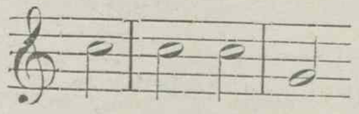
64. **O Drøvelse, o Hjærteve** (*O Traurigkeit, o Herzeleid*); Mel. staar i Greg. Corner's »Grosses catholisches Gesangbuch« (Nürnberg 1625) ganske overensstemmende med den i den danske Kirke brugelige Syngemaade.

65. **Fryd dig, du Kristi Brud** (*Auf meinen lieben Gott*); af Jacob Regnart, f. i Flandern, Kejser Rudolf den 2dens Vicekapelmester i Prag; findes i hans »Schöne kurzweilige teutsche Lieder«. I, Nürnberg 1578, og derfra optagen i C. F. Beckers »Lieder und Weisen vergangener Jahrhunderte«, II, Leipzig 1830, S. 23. Regnarts Fødsels- og Døds-Aar ere ubekjendte, men han levede i en meget høj Aler endnu i Begyndelsen af det 17de Aarh.

66. **Gud, du skabte Jordens Kreds**; Mel. komp. af Zinck (s. hans Kbg.). Den er en af de Melodier, hvori jeg har tilladt mig betydeligere Forandringer, navnlig for at undgaa Ensformigheden i 3dje, 4de og 5te Sætning.

№

67. **Vor Gud han er saa fast en Borg** (*Ein' feste Burg ist unser Gott*); den antages almindeligst at være digtet og komponeret af Luther 1529 efter Rigsdagen i Speyer.*) Medens man tidligere, som ovfr. under Nr. 1 bemærket, har været alt for rundhaandet med at tilskrive Luther Forfatterskabet til Salmer og Melodier, have enkelte i senere Tid tvært imod villet gjøre det tvivlsomt, om han var Forfatter til denne Heltesang; men da der ikke anføres tilstrækkelige Grunde for de opkastede Tvivl, holder jeg fast ved den Overbevisning, at den er digtet og komponeret af Luther (slg. Ph. Wackernagels »Luthers geistliche Lieder«, Stuttgart 1848, S. 156-58, og Bollen's »Der deutsche Choralgesang d. kathol. Kirche«, Tübingen 1851 S. 157). Hos Meister (s. ovfr. under Nr. 1), S. 31-32 anføres en Mel. til en latinsk Text »Excultet coelum laudibus«, der skulde være Kilden til den »lovpriste Melodi: Vor Gud han er saa fast en Borg«. Jeg har ikke kunnet finde anden Lighed mellem disse Melodier end de 4 første Noder

I det under Nr. 15 anførte Værk »Cantica sacra« (1588) staar over denne Luthers S. »Deus noster refugium et virtus«, der henpeger til Davids Salmer (den 46de og andre)**), der har svævet L. for Tankerne. Om han nu ogsaa havde taget Motivet af en eller anden latinsk Text til sin S., maa den dog lige fuldt anses for at være af ham, som man ikke nægter en Digter Forfatterskabet til et Værk, hvortil han med Frihed og Selvstændighed har benyttet et ældre Motiv.

68 a)og b). **Rejs op dit Hoved, al Kristenhed**; den første Mel. komp. 1852 af H. Rung, Syngemester ved det kgl. Theater, f. d. 3dje Marts 1807 i Kbhvn., d. den 12te Decbr. 1871; den

---

*) s. E. E. Koch's »Geschichte d. Kirchenlieds u. Kirchengesangs«. IV, S. 246
**) slg. Koch's »Geschichte d. Kirchenl.«, S. 246-49.

№

anden komp. 1874 af Kammermusikus Chr. J. Hansen, f. den 6te Maj 1814 i Kbhvn., d. sammest. den 15de Marts 1875.

69. **Vaagner op! en Stemme byder** (*Wachet auf, ruft uns die Stimme*); Mel., første Gang trykt 1599 tillige med den under Nr. 32 omtalte, formodes at være af Textens Forfatter, Dr. Philip Nicolai, d. 1608 som Præst i Hamborg (s. Rudelbach »Om Salme-Literaturen«, 1856, S. 144-46).

70. **Gud Herre, jeg er i din Magt.** Mel. komp. af Zinck (s. hans Kbg.) Slutningen betydelig forandret paa Grnnd af den uheldige Modulation til Underdominanten i næstsidste Sætning, der betager den sidste Sætning Karakteren af Slutning.

71. **Kom, Helligaand, Gud Herre from.** Mel. har jeg kun set i Zincks Kbg. (1801), men antager den dog for at være meget gammel.

72. **Nu bede vi den Helligaand** (*Nun bitten wir den heil'gen Geist*); en ældgammel Mel. fra 12te eller 13de Aarh.; den findes først trykt i Joh. Walthers Sangbog (1524). — Se Fr. Bollens »Der deutsche Choralgesang der kath. Kirche«, 1851, S. 19-23 og 140.

73. **Naturen holder Pinsefest**; Mel. komp. 1844 af A. P. Berggreen; tidligere trykt i hans »Skole-Sangbog«, 1845.

74. **Store Gud, som dig til Ære**; komp. 1838 af C. E. F. Weyse (s. hans Kbg. 1839).

75. **Jeg véd et evigt Himmerig**; en dansk Folkemelodi, udsprungen af den tyske: »Es liegt ein Schloss in Oesterreich«. Den findes i N. Schjørrings Kbg. (1781) under Nr. 45, og derefter i Zincks (1801) under Nr. 50, men i en Forklædning, som næsten gjør den ukjendelig; (slg. mine »Danske Folke-Sange og Mel.», 1860, Nr. 22 a-b og den dertil hørende Anmærkning S. 275, samt mine »Tyske Folke-S. og Mel.«, 1863, Nr. 10).

76. a) og b). **Kirken den er et gammelt Hus**; den første Melodi komp. 1839 af A. P. Berggreen; den anden komp. 1840 af Lud. M. Lindeman, Organist i Kristiania, f. den

№

28de Novbr. 1812 i Throndhjem. Den er tidligere trykt i P. Hjorts »Gamle og Nye Salmer«, (3dje Udg., Kbhvn. 1843, S. 334), men kun med den Bemærkning: »Fra Norge«.

77. **Til vor lille Gjerning ud**; komp. af C. E. F. Weyse (s. »Syv Aftensange« af B. S. Ingemann, med Akkomp. af Pfte., Kbhvn. 1838).

78. **Enhver, som tror og bliver døbt** (*Es ist das Heil uns kommen her*); Mel. i Joh. Walthers Sangbog (1524). Winterfeld (Evang. Kircheng. I, S. 41-43) tror, at den oprindelig er en Folkemelodi. Vist er det, at den har en frejdig og livlig Karakter.

79. **Frygt, min Sjæl, den sande Gud** (*Singen wir aus Herzens Grund*); Mel. opstaaet af den gamle kath. Hymne »In natali Domini« og vandret i forskjellige Skikkelser gjennem alle tyske og danske Sangbøger siden 1544. Jeg har optaget den efter Zincks Kbg. (1801) med et Par ubetydelige, Menighedssangen lettende Forandringer.

80. **O kjære Sjæl, fald ydmyg ned** (*Kommt her zu mir, spricht Gottes Sohn*); Melodien var allerede bekjendt i Begyndelsen af det 16de Aarh. og skal tilhøre en Folkesang: »Was wöll'n wir aber heben an«. I den danske Kirke indførtes den ved H. Thomissøns Sbg. (1569).

81. **Jesu, din søde Forening at smage.** Mel. findes først hos Schjørring (Kbg. 1781), der rimeligvis har forkastet den i Breitendichs Kbg. (1764) staaende Mel. som mindre passende. Denne sidste er den tyske Mel. til »Jesu Jehova, ich such' und verlange«, hvoraf vor S. skal være en Bearbejdelse (s. »Dansk Kirketidende«, 6te Bind, 1851, S. 704). Skade at Sch. ikke nævner, hvorfra han har denne Mel.; at den er af dansk Herkomst, tvivler jeg ikke paa.

82. **Vær velkommen, Herrens Aar**; komp. 1852 af A. P. Berggreen.

83. **Nu ringe alle Klokker mod Sky**; komp. af C. E. F. Weyse (s. hans »Otte Melodier til B. S. Ingemanns »Morgensange for Børn««, med Akkomp. af Pfte., Kbhvn. 1837).

№

84. a) og b). **Saa vil vi nu sige hverandre Farvel**; den første komp. 1852 af Joh. Chr. Gebauer, f. i Kbhvn. d. 6te Decbr. 1808; ansat d. 13de Decbr. 1847 som Organist ved Petri Kirke; siden 1ste April 1859 Organist ved Helligaands Kirke; den anden komp. 1868 af A. P. Berggreen. Denne er tilføjet, fordi nogle have fundet den ældre, iøvrigt saa almindelig afholdte Melodi temmelig vanskelig,

85. **Af Dybsens Nød, o Gud, til dig** (*Aus tiefer Noth schrey ich zu dir*). Mel. forekommer i Joh. Walthers Sangbog (Wittenberg 1524); den er fejlagtig tillagt Luther, men er en ældre af ham benyttet Mel., ligesom han vel ogsaa har benyttet den oprindelige dertil hørende Text til hin S. I en Magdeborger Chronik, udg. 1702 af Joh. Vulpius, fortælles ved Aaret 1524: »In eben demselben Jahre am 6. May ist ein alter Mann, seines Handwerks ein Tuchmacher, bey Kayser Otten auff dem Markt gestanden und hat zum ersten geistliche Lieder feil gehabt, und den Leuten vorgesungen, als: *Aus tiefer Noth schrey ich zu dir; es woll uns Gott genädig sein, u. s. w.* — men paa denne Tid kunde i Følge sammenholdte Omstændigheder ovennævnte Waltherske Sangbog endnu ikke være udkommen, om man end ellers maaske vilde forestille sig, at de heri indeholdte Sange allerede kunde være komne ud i Folket (se ndfr. ved Nr. 106, og slg. Fr. Bollen's »Der deutsche Choralgesang«, 1851, S. 155-156; Ph. Wackernagels »Martin Luthers geistliche Lieder«, 1848, S. 25, Anm. 4, og von Tuchers »Schatz des evang. Kirchengesangs«, Leipzig 1848, II, S. 386, Anm. 2). — Ambros i sin »Geschichte d. Musik« (s. 3dje Bind, S. 374-75, cf. S. 414) nævner Maximilian d. 1stes overordentlig dygtige »Organistmester« Paul Hoffhaymer el. Hofheimer (1449-1537), der har komp. en verdslig Sang af et overordentligt Udtryk: »Meins trauerns ist«, hvis Mel. er den her omhandlede, og den findes i et Haandskrift paa det kgl. Hofbibliothek i Wien.

86. a) og b). **Ak, vidste du, som gaar i Syndens Lænke**; den

№

første Mel. komp. 1850 af C. Balle (s. ovfr. ved Nr. 24); den anden, en tysk Mel., har jeg ikke truffet tidligere end i Freilinghausens »Geistreiches Gesangbuch« 17de Opl., Halle 1734, S. 627. (Slg. Bemærkningen ovfr. ved Nr. 31.)

87. **Guds Godhed vil vi prise** (*Helft mir Gottes Güte preisen*); Mel. findes i Hermann Vespasius' »Christliche Gesänge«, 1571; Komponisten aldeles uvis.

88. **Herre, jeg har handlet ilde** (*Herr, ich habe missgehandelt*); Mel. af Joh. Crüger (s. ovfr. ved Nr. 5). Af Winterfelds oftere anf. Værk (II, Musikbil. Nr. 81) ser jeg, at jeg i 13de Takt har truffet det rette ved at følge Breitendichs Kbg. og ikke Zincks eller Weyses.

89. **Afvend din Vrede, Herre Gud, af Naade** (*Herzliebster Jesu, was hast du verbrochen*). Mel. skal efter svensk Sbg,, 3dje Opl. 1873, Nr. 378, være af Tatius Olthof, Kantor i Rostock (1584). I den Form, hvori den findes her, afviger den i rhythmisk Henseende temmelig stærkt fra den svenske Kbg., men har i denne Form været brugt i den danske Kirke over 170 Aar og findes, paa lidet nær, allerede i Kingos Gradual (1699). Olthof skal have været en videnskabelig og musikalsk dannet Mand (s. Gerbers og Schillings Lexica.)

90. **Naar vi i største Nød mon staa**; Mel. komp. omtr. 1817 af C. E. F. Weyse.

91. **Jesus er mit Haab, min Trøst** (*Jesus meine Zuversicht*). Mel. er vel egentlig at tillægge Joh. Crüger (s. ovfr. ved Nr. 5) og findes i en af ham 1658 udg. Sangbog; men da man i to tidligere, ogsaa af ham (1653 og 1656) udgivne Sangbøger finder en med denne beslægtet Mel., der ikke er angiven at være af Crüger, har man troet, at Mel. i sin tidligere Form tilhørte Salmens Forfatterinde, Luise Henriette, Kurfyrstinde af Brandenborg, og kun Omarbejdelsen var at tilskrive Crüger (s. »Fünfundzwanzig Ckoralmelodien . . . . in ihrer ursprünglichen Form«, af Dr. Imm. Faiszt, Stuttg. 1850, S. 17-18).

92. **Til dig alene, Jesu Krist** (*Allein zu dir, Herr Jesu Christ*);

№.

Mel. tidligst trykt i de hos Valentin Babst udkomne »Geystliche Lieder« (Wittenberg 1545). Da Salmens Forf., Joh. Schneesing, Præst i Friemar ved Gotha omtr. 1530, var en dygtig Musiker, har man antaget ham for Komponist til Melodien.

93. **Hvor salig er den lille Flok**; komp. 1852 af H. Matthison-Hansen (s. ovfr. ved Nr. 61).

94. **Aldrig er jeg uden Vaade**, og

95. **Far, Verden, far vel**; komponerede 1852 af A. P. Berggreen.

96. **Jesu, du min Glæde** *(Jesu, meine Freude)*; komp. af Joh. Crüger førend 1656 (s. ovfr. ved Nr. 5).

97. **Jesu Krist, du Sejer vandt**; komp. 1852 af A. P. Berggreen.

98. **O store Gud, din Kjærlighed** *(Mein Seel' erhebt den Herren mein)*; er altsaa en tysk Mel. og allerede bekjendt 1524 (s. Winterfeld »Der evang. Kirchengesang«, I, Musikbil. Nr. 50); den findes i H. Thomissøns Sbg. (1569) og siden i alle de følgende danske Sangbøger. Den 3dje Node i Mel. er hos Winterfeld $\overline{g}$, og saaledes ikke, som jeg tidligere troede, en Trykfejl i Thomissøns Sbg.; derimod er det rigtig konjektureret, at $\overline{a}$'et i Kingos Gradual og alle de senere Koralbøger (undtagen Schjørrings, der har $\overline{g}$) er indkommet ved en Trykfejl; men jeg har dog ikke fundet mig foranlediget til at optage den ældre Syngemaade, men beholdt $\overline{f}$, i Overensstemmelse med Arøboes »En liden Haandbog« (1627), S. 74, og »Canticum canticorum Salomonis paraphrasi adornat. a Laur. Petræo« [Laurits Pedersen], Kbhvn. 1640, S. 352, da denne Tone giver, som jeg synes, Mel. et bedre Sving, saa meget mere, som der efter 4de Tone kommer $\overline{g}$ igjen.

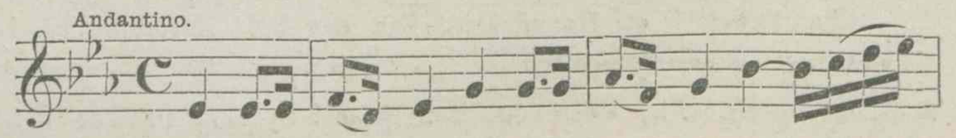
99. **Til dig jeg raaber, Jesu Krist** *(Ich ruf zu dir, Herr Jesu Christ)*; Mel. i en hos Joseph Klug udkommen Sangbog (Wittenberg 1535). Det er uvist, om Dr. Paul Speratus (f. 1484, d. 1554) er Forf. til Texten, og naar man kun

№.

i denne Formening ogsaa har tillagt ham Melodien, bliver Slutningen helt usikker, om han end var, hvad man læser, en musikalsk begavet Mand.

100. **Min Sjæl nu lover Herren** *(Nun lob mein' Seel' den Herren)*; i sin oprindelige, fra nærværende temmelig afvigende Form af Hans Kugelmann (1540).

101. **Dejlig er Jorden.** Mel. siges at høre til »Ein altes Kreuzbruderlied«, meddelt i »Neueste Nachrichten aus dem Reiche Gottes« for 1850 og derfra optagen med Ingemanns Text i »Dansk Kirketidende«, udg. af Brandt og Fenger, 5te Bind, 1850, S. 793, hvor det efter det tyske Skrift hedder: »Sangen er nylig af en lykkelig Haand funden i Westphalen blandt andre Levninger fra Middelalderen. Den skal paa Korstogenes Tid være sungen af Korsfarerne og Pilegrimme paa deres Vandringer til Jerusalem. Sangen er paa ny kommen ud iblandt Folket og har i Tyskland udbredt sig fra Sted til Sted, saa den i mange Egne synges af gamle og unge, af Hyrdedrengene paa Marken og af smaa Børn.« Melodien har visselig ikke det antikke Præg, som kunde understøtte ovenstaaende Meddelelses Rigtighed, og hvorledes det hænger sammen med det »nylige« Fund af Sangen, skal jeg ikke sige (s. ndfr.). Mel. er imidlertid en udbredt Folke-Melodi. Den findes i Hoffmann v. Fallersleben's »Schlesische Volkslieder«, Leipzig 1842, Nr. 287, og i L. Ercks »Deutscher Liederhort«, Berlin 1856, S. 412, hvor der til Hjemmel for den brugelige tyske Text henvises til et Flyveblad fra 1747 og en »Fuldaer Gesangb.« fra 1695. Besynderligt nok findes hos Mozart (s. hans »Oeuvres complettes«, udkomne hos Breitkopf & Härtel i Leipzig, IV, S. 18 i Violinstemmen) nedenstaaende Sats, der meget ligner Begyndelsen af Mel.; kun ere de sidste to Takter figurerede:

№

102. **I Glans for Herrens Trone staar**; komp. 1825 af A. P. Berggreen; tidligere trykt i hans »Sange til Skolebrug«, 1ste Hæfte, 1ste Udg., 1834.

103. **Forlen mig Kraft at elske dig**; Mel. fra Zincks Kbg., og da Texten er af E. Storm, og der i Ev.-kr. Sbg. over den staar »Egen Mel.«, er det sandsynligvis en dansk Mel.

104. **Ej Livets Kummer, Jordens Møje**; Mel. af Zinck og staar i hans Koralbog. 3dje og 4de Sætning er hos Zinck ganske ens med 5te og 6te. For at hæve denne Ensformighed har jeg sat de to førstnævnte Sætninger en Terts dybere, hvorved dog den melodiske Form er bevaret.

105. **Jeg vil min Herre love**; Mel. kun i Zincks Kbg. (1801), men ikke betegnet som af ham komponeret (s. ovfr. ved Nr. 22). Den i Kingos Gradual (1699) og andre tidligere og sildigere Værker staaende Mel. har Z. rettelig forkastet.

106. **I dybest Nød vil jeg til Gud**; *(Aus tiefer Noth schrey ich zu dir)*; Mel. træffes først i en 1524 eller 1525 udkommen Strassborger Sangbog og er en ny, til Luthers Salme strax efter dennes Udgivelse komponeret Mel., der, skjønt smuk, dog ikke har kunnet fortrænge den karakteristiske Mel. Nr. 85. Endnu maa jeg, til Bestyrkelse af det ovfr. bemærkede angaaende sidstnævnte Melodis tidligere Forekomst end 1524, tilføje, at havde Luther selv komponeret eller blot ladet komponere denne, havde næppe en anden søgt en ny Mel. til Salmen; dertil nød L. og alt, hvad der kom fra ham, paa hin Tid for stor Anseelse (s. de ovfr. anførte Skrifter af Ph. Wackernagel, S. 126 Anm. 2 og S. 176, og v. Tucher, S. 387).

107. **O sanctissima**; Mel. til en siciliansk Folkehymne, trykt i Herders »Stimmen der Völker«, 1807.

№

108. **Et Aar vi saa' hensvinde**; komp. 1844 af A. P. Berggreen; Mel. tidligere trykt i hans »Skole-Sangbog«, 1845.

109. **Nu titte til hinanden de favre Blomster smaa**; komp. af C. E. F. Weyse (s. hans »Otte Melodier til Ingemanns Morgensange«, 1837).

110. **Din Vilje ske, o Herre**; komp. af J. A. P. Schulz (s. hans Melodier til »J. P. Uzens lyrische Gedichte religiösen Inhalts«, Hamborg 1784, S. 43).

111. **Paa dig jeg haaber, Herre from** *(In dich hab' ich gehoffet, Herr)*; Mel. findes tidligst i Heinr. Finks »Schönen auserlesenen Liedern«, Nürnberg 1536, senere i en Strassborger Sangbog fra 1560.

112. **Rind nu op i Jesu Navn**; Mel. fra Kingos »Aandelige Sjungechor«, 1ste Part, 1674. Nylig har jeg fundet den i en Samling franske Viser under Titel: »La clef des Chansonniers au Receuil des Vaudevilles depuis cent ans & plus«, par J. B. Christophe Ballard, Tome I, Paris 1717, Pag. 120, og temmelig overensstemmende med den Kingoske. Imidlertid maa jeg hertil bemærke, at da den er mere i skotsk end i fransk Stil, maa jeg fastholde den under Nr. 17 gjorte Bemærkning.

113 a) og b). **Nu rinder Solen op**; den første en gl. dansk Mel., der findes i Terkelsens »Astræa«, 3dje Del, Kbh. 1654 og i Kingos »Aandel. Sjungechor«, 1ste Part, 1674; den anden er komp. af Zinck 1796 og staar i hans Kbg. Den første Mel. er at foretrække; thi den anden, saa smuk den iøvrigt er, har en utilfredsstillende Slutning, der hidrører fra Modulationen til Underdominantens Toneart i næstsidste Takt.

114. **O du store Sejerherre** *(O Durchbrecher aller Bande)*; i tyske Koralbøger har jeg ikke kunnet finde Mel. tidligere end hos Rein (Kbg. 1755); men den staar i Pontoppidans Sbg. 1742, S. 242, og er optagen i Breitendichs og alle følgende danske Koralbøger.

N.

115. **Den signede Dag med Fryd vi ser**; komp. 1826 af C. E. F. Weyse (s. Danske Højtids-Salmer til Tusendaars-Festen, ved N. F. S. Grundtvig, Kbhvn. 1826).

116. **I Østen stiger Solen op,** og

117. **Nu vaagne alle Guds Fugle smaa**; komponerede af C. E. F. Weyse (s. hans »Otte Melodier« o. s. v., 1837).

118. **Nu hviler Mark og Enge** *(Nun ruhen alle Wälder)*; Mel., der henlægges til Aaret 1490, hører til en verdslig Text: »Insbruck, ich muss dich lassen«, hvormed den udkom 1539, og tilskrives Heinrich Isaac. Han var født omtrent 1440, levede længe i Italien, fra 1475 som Kapelmester ved en Kirke i Florents, siden i Insbruck som Kejser Maximilian d. 1stes Kapelmester, døde i Begyndelsen af det 16de Aarh.; en i sin Tid meget berømt Komponist og Lærer for den af Luther for sine Motetter saa afholdte Ludvig Senfl. Interessant er den Ytring af Mozart: at han for denne Mel. vilde give sit bedste Værk — en Pris, som ingen vil kunne overbyde. Imidlertid maa vel hin beundrende Dom henføres til Mel. i dens oprindelige Skikkelse (s. mine »Tyske Folke-S. og Mel.«, 1863, Nr. 4).

119. **Den lyse Dag forgangen er**; komp. af Zinck og staar i hans Kbg. (1801).

120. **Nu lukker sig mit Øje**; Mel. af Peter Caspar Krossing, f. i Kbhvn. d. 21de Aug. 1793, en Discipel af Kapelmester Kunzen; var fra 1816 Organist ved Frederiks tyske Kirke paa Kristianshavn; fra 1820 til 1827 tillige Syngemester ved det kgl. Theater, døde d. 1ste Septbr. 1838. Nærværende Mel. er komp. omtr. 1820, men først trykt i mine »Sange til Skolebrug«, 2det Hæfte, 1ste Udg., 1836.

121. **Nu velan, vær frisk til Mode** *(Werde munter, mein Gemüthe)*; komp. omtr. 1642 af Joh. Schop, »Rathsmusikant« i Hamborg; virkede især i Aarene 1640-1660.

122. **Dagen gaar med raske Fjed**; komp. af C. E. F. Weyse (s. hans »Aftensange«, 1838).

N.

123. **Solen daler, Lyset svinder**; Mel. fra Zincks Kbg. (1801) og vist fra hans Tid; thi flere Tonefald, især den sidste Sætning, vidne om, at den er ny. De hele Noder ere her forandrede til halve.

124. **O gode Gud, jeg takker dig**; den første Mel. komp. 1836 af N. W. Gade (s. mine »Sange til Skolebrug«, 3dje Hæfte, 1ste Udg., 1836); den anden Mel. komp. af A. P. Berggreen 1875 af Hensyn til den anden Text.

125. **O Herre, frels mig, døm min Sag** *(Richt mich, Herr, und führ mich mein Sach)*. Jeg har ikke kunnet finde Mel. i nogen tysk Samling, skjønt den vistnok maa staa i en eller anden saadan. Af Brandts og Helwegs Salmeværk ser jeg, at den tyske Text skal være af Hans Sachs; muligt, at Mel. ogsaa kunde være af ham (s. ovfr. ved Nr. 15). Den findes i H. Thomissøns Sbg. (1569).

126. **Hvo véd, hvor nær mig er min Ende** *(Wer weiss, wie nahe mir mein Ende)*; Mel. komp. af Barth. Crasselius, evangelisk Præst i Düsseldorf (1704), til S. »Dir, dir Jehovah, will ich singen», og først trykt i Bronners Hamborgske Kbg. (1715) til »Wer nur den lieben Gott lässt walten« (s. Winterfelds »Evang. Kirchengesang«, II, S. 294, og III, S. 29). I den danske Kirke er den indkommen ved Pontoppidans Sbg., 1742 (Nr. 417), til S. »Hvo ikkun lader Herren raade«; men allerede Breitendich (1764) ansætter den tillige for »Hvo véd, hvor nær mig er min Ende«, og ved denne Benyttelse igjennem flere Menneskealdere har Melodien

»Som rørt vi sang for mangen Ven,
Som synges skal for os igjen« —

faaet en særegen Betydning for os, hvorfor jeg ikke kan give den Kritik Medhold, der foretrækker ved Begravelser at benytte Mel. Nr. 19 i Stedet for denne.

127. **Den prægtig' Sol, som hele Verden glæder**; Mel. efter Kingos »Aandel. Sjungechor«, 1ste Part, 1674.

№.

128. **Lær mig, o Skov, at visne glad**; komp. 1849 af A. P. Berggreen; trykt 1850 i det af ham efter Oehlenschlägers Død udg. »Mindeblad«. Texten af Oehlenschlägers Fortælling »Eremiten«.

129. **Alt oprejst Maanen staar**; komp. 1828 af A. P. Berggreen. Texten efter Oehlenschlägers »Aladdin«; det sidste Vers forandret.

130. **Naar skal da min Tid faa Ende**; komp. 1824 af P. C. Krossing (s. ovfr. ved Nr. 120) til en Text af Oehlenschläger med samme Begyndelsesvers, skreven til Lægen Callisens Begravelse.

131. **Gaa nu hen og grav min Grav**; komp. 1841 af A. P. Berggreen.

132. **Paa Gud alene.** Den i Kingos Gradual og Breitendichs Kbg. staaende Mel. har Zinck med god Grund forkastet og valgt den her optagne, der findes i hans Kbg. (s. iøvrigt Bemærkningen ovfr. ved Nr. 22).

133. **Stirrer ej i Graven ned**; komp. 1852 af A. P. Berggreen.

134. **Jeg gaar til Døden, hvor jeg gaar**; Mel. har kun været at finde i Zincks Kbg. (1801); her optagen med samme smaa Forandringer som i Weyses Kbg., 1839; (s. iøvrigt ovfr. ved Nr. 22).

135. **Med Sorgen og Klagen hold Maade** (s. ovfr. ved Nr. 33). Jeg fandt ikke den gamle Mel. overensstemmende med Textens Karakter, ligesom den næppe er komp. dertil, men benyttet som forhaandenværende, hvorfor jeg 1846 komponerede denne. Hertil kommer, at Digtets daktyliske Form ogsaa finder et roligere og naturligere Udtryk i Treledstakten end i den til hin Mel. brugte lige Taktart med den gjennemførte Inddeling af én lang og to korte Noder, hvorved den faar en Karakter af Livlighed, der ikke synes mig passende for en Gravsang. Snarere turde en S. af saa alvorlig Karakter som Nr. 33 finde sit Udtryk i nærværende Melodi; dog, da Alvoren mildnes ved det helt igjennem fastholdte, yndige Billede af »Rosen«, vil den

№.

gamle Melodi med sin lysere Farve blive den for hin S. mest passende.

136. **Den store, hvide Flok, vi se**; komp. 1852 af Joh. Chr. Gebauer (s. ovfr. ved Nr. 84).

137. **Den snævre Vej er bred nok til Guds Rige** *(Der schmale Weg ist breit genug zum Leben)*. Mel. findes i Freylinghausens »Geistreiches Gesangbuch« (9de Oplag, Halle 1715), Pontoppidans Sbg. (Kbhvn. 1742) og Breitendichs Kbg. (Kbhvn. 1764).

138. **Frelser, Sandhed er din Lære.** I »Evang.-kristelig Sbg.« staar over den saaledes begyndende S. Nr. 195 »Egen Melodi«, og da jeg dertil ikke har truffet denne Mel. i andre Kbøger end Zincks (Kbhvn. 1801), er den rimeligvis dansk; (s. iøvrigt Bemærkningen ovfr. ved Nr. 22).

139. **Almindelig er Kristi Kirke.** Hertil har jeg benyttet en tysk Mel. »Und müsst' ich auch noch Jahre weinen«, komp. af Joh. Gottfr. Schicht (s. hans »Allgemeines Choralbuch«, Leipzig 1819, Nr. 585). Han var Kantor ved Thomasskolen og Musikdirektor ved begge Hovedkirkerne i Leipzig, født d. 29de Septbr. 1753, død d. 16de Febr. 1823. I ovennævnte Kbg. findes ikke mindre end 306 Melodier af ham.

140. **Min Aand ved dig, algode Gud, sig fryder**; komp. af Zinck og staar i hans Kbg. (1801).

141. **Lyksalig, lyksalig hver Sjæl, som har Fred**; komp. 1841 af A. P. Berggreen.

142. **Kæmp alvorlig, nu Guds Naade** *(Ringe recht, wenn Gottes Gnade)*; Mel. i Freylinghausens »Geistreiches Gesangbuch« (17de Oplag, Halle 1734), Pontoppidans Sbg. (1742) og Breitendichs Kbg. (1764).

143. **Her vil ties, her vil bies**; komp. 1854 af A. P. Berggreen.

144. **I Kristne, hvo I ere.** Mel. i Kingos Gradual (Odense 1699), hvor »Udi din store Vrede« er anført som dens Hovedsalme; og da denne allerede findes mellem »Udkaarne Salmer«, 1620 (s. Brandt og Helwegs »Den danske Salme-

№

digtning«, I, S. 300), er Mel. vistnok at føre tilbage i det mindste til Begyndelsen af det 17de Aarh.

145. **O lad din Aand nu med os være.** Mel. komp. til »Du klagst und fühlest die Beschwerden« af C. Ph. E. Bach, født i Weimar d. 14de Marts 1714, d. i Hamborg d. 14de Septbr. 1788 som Kor-Musikdirektor. Se hans »Neue Melodien zu einigen Liedern des neuen Hamburgischen Gesangbuchs«, 1787.

146. **Milde Drot, igjen du kommer.** Mel. hører til den tyske S. »Leite mich nach deinem Willen«; s. Schichts »Allgemeines Koralbuch«, Nr. 350; men ikke af ham komponeret.

147 **Morgenstund har Guld i Mund**; komp. 1855 af A. P. Berggreen.

148. **Op, op i søde Jesu Navn**, og

149. **Velkommen, Morgenstund med Guld og Gavn i Mund**; begge Mel. af Th. Kingos »Aandelige Sjungechor«, 1ste Part, Kbhvn. 1674.

150. **Den lyse Dag forgangen er**; af Kingos Gradual (Odense 1699). Dette maa vist være den gl. danske Folkemelodi »Jeg tjente mig udi Grevens Gaard«, der i H. Chr. Steens »Vandrebog« (fra Slutningen af det 16de Aarh.) er ansat til Salmen. Texten er her givet i en Omarbejdelse, forskjellig fra den, hvori den under Nr. 82 forefindes i den nye Sbg., da den kvindelige Cæsur i 2den og 4de Linje ikke passer til nærværende Melodi. Imidlertid har jeg dog ved en Udvidelse af 2den og 4de Sætnings Slutningstakter vist dens Anvendelighed til ovennævnte Salme.

151. **Kvinde, o din Tro er stor**; komp. 1856 af A. P. Berggreen.

№

152. **Helligaand, vor Sorg du slukke,**

153. **Kom, o Helligaand, kom brat,** og

154. **Udrust dig, Helt fra Golgatha**; komponerede 1856 af N. W. Gade.

155. **Du er jo min og bliver min**; komp. 1856, og

156. **En himmelsk Længsel er nedlagt**; komp. 1843 af A. P. Berggreen. Den sidste Mel. hører oprindelig til en Skolekantate af H. Hertz i Anledning af Rektor N. L. Nissens Halvhundredaars-Jubilæum.

157. **Glade Jul, dejlige Jul,** og

158. **Søndag Morgen fra de døde**; komponerede 1857 af A. P Berggreen.

159. **Jo større Kors, des bedre Bønner**; komp. 1860 —

160. **At sige Verden ret Farvel**; komp. 1863 —

161. **Amen raabe hver en Tunge**; komp. 1859 —

162. **Tænk, naar engang den Taage er forsvunden**; komp. 1856 — og

163. **Se ned i Naade, Himlens Fader**; komp. 1837 af A. P. Berggreen. Texten er af Oehlenschlägers dramatiske Æventyr »Fiskeren« (1816, S. 249).

164. **Jeg gjærne vil dig love,** og

165. **O Himmelbrudgom, Jesu Krist**; komponerede 1863 —

166. **Dugdraaben blinker paa Rosengren**; komp. 1862 —

167. **Tag det sorte Kors fra Graven**; komp. 1835 —

168. **Visselulle, Datter min**; komp. 1851 —

169. **Kom, Glutter smaa, kom I kun hid**; komp. 1844 og

170. **Tak, Gud, for hver en Glæde**; komp. 1868 af A. P. Berggreen.

171. **Hvert et Lys i Livets Nat**; komp. 1870 af A. P. Berggreen.

Slutningsbemærkning.

Man har i de paa flere Steder leverede Notitser om Koral-Komponisterne ofte sammenblandet Melodisterne (ɔ: Opfinderne af Melodierne) og Harmonisterne (ɔ: de, der have harmoniseret dem), hvilke just med Hensyn til de gamle Koralmelodier vel maa adskilles. Det er saaledes i mange Tilfælde meget vanskeligt, ofte vistnok umuligt, at komme efter Sandheden, og jeg har derfor i de foregaaende Optegnelser især ladet mig det være magtpaaliggende at angive Melodiernes omtrentlige Alder, i Stedet for ved Navns Anførelse uden antagelig historisk Hjemmel at bestyrke urigtige Forestillinger om Melodiernes Oprindelse. I den 3dje Udgave havde jeg alt Lejlighed til at optage flere Berigtigelser, navnlig da jeg var saa heldig fra H. O. C. Zincks Familie at erholde et Exemplar af hans Koralbog, hvori han selv har betegnet de af ham komponerede Melodier. Jeg skal her anføre dem alle efter Numrene i hans Kbg., nemlig: Nr. 10 (hos mig Nr. 119), 12, 14 (104), 18, 25 (66), 43, 68 (44), 71, 72 (140), 73 (70), 86 (113 b), 91 (62), 92 (12) 124, 126. Ligeledes oplyser gamle Zinck os om, at Nr. 111, 125 og 127 i hans Kbg. ere af Schulz, og den første af disse Melodier komponeret 1790 i Kjøbenhavn. —

Rettelser i 3dje Udg. af den trestemmige Udsætning.

S. 146. Under »Jeg raaber fast, o Herre« udslettes S. 438, der hensættes under »Jeg vil min Herre love«.
- - Under »Jo større Kors, des bedre Bønner« tilføjes S. 386.

I nogle Udgaver af Roskilde Sbg. maa Melodi-Overskrifterne til følgende Salmer berigtiges saaledes:

S. 10: *Vreden din afvend* l. *Afvend din Vrede.*
- 67, 209 og 544: Mel. »Udrust dig, Helt fra Golgatha«; og Gjentagelsestegnene udslettes.
- 83: Mel. »Nu lukker sig mit Øje« eller »Nu hviler Mark og Enge«.
- 139: *Egen Melodi.*
- 161: Mel. »Stille Nat, hellige Nat« eller *Egen Melodi.*
- 235: Egen Melodi, eller som: »Kristne, synger højt i Kor«.
- 319. I Stedet for den anf. Mel, sættes »Søndag Morgen fra de døde«.
- 337, tilføjes: eller »At sige Verden ret Farvel«.
- 351: Overskriften skal hedde: »Fra Himlen højt vi komme her«.
- 357. I Stedet for den anf. Mel. sættes *Egen Melodi.*
- 386, tilføjes: eller »Jo større Kors, des bedre Bønner«.
- 438. I Stedet for den anf. Mel. sættes »Jeg vil min Herre love«.
- 454: Mel. »Stille Nat, hellige Nat« eller »Glade Jul, dejlige Jul«.
- 505. **I Stedet for den anf. Mel. sættes »Guds Godhed vil vi prise«.**
- 513, tilføjes: eller *Egen Melodi.*
- 539, tilføjes: eller »Jo større Kors, des bedre Bønner«.
- 545, tilføjes: eller *Egen Melodi.*
- 556. I Stedet for den anf. Mel. sættes *Egen Melodi* og Gjentagelsestegnene udslettes.
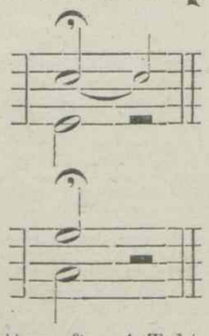
Bemærkninger og Rettelser.

Til Iste Melodi-Tillæg, 1873.

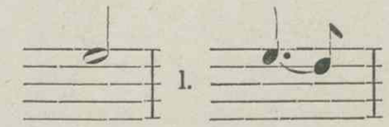
Da jeg blev anmodet om at levere Melodierne til dette Salmebogs-Tillæg, var Textheftet allerede trykt; og da jeg, som i Forordet til Melodierne bemærket, ikke kunde optage alle de over Salmerne ansatte Melodier, medførte dette en Uoverensstemmelse mellem Melodi-Angivelserne i Textbogen og min Melodi-Samling. Ved den S. 82 givne Fortegnelse over den til hver Salme benyttede Melodi er der hjulpet herpaa.

S. III, 1. Linje: foranstaaende l. efterfølgende.
- -, 18. - : Cæsur l. Cæsur og Rim.
- -, 19. - : Nr. 11 l. Nr. 711.
- 4, 2. System, 2. Takt: $\overline{e}$ l. $\overline{d}$.
- -, 1. — , 4. — : $\overline{e}$ i Alten l. $\overline{fis}$, sidste $\overline{d}$ i Disk. l. $\overline{h}$.
- 5, 3. — , 5. — : ♮ skal staa foran h.
- 8, 2. Textlinje: efter »Kjær« sættes Komma.
- 9. I Tempo-Betegnelsen rettes ♩ til ♪.
- 15, 4. System, 4. Takt: i Stedet for 𝄽 gives Tenor og Bas *c.*

S. 16, sidste Takt, læs:

- 21. Forspilstegnet sættes efter 4. Takt i 1. Syst, og efter 1. Takt i 7. Syst.
- 21, 2. Textlinje: Faderen l. Fader sin.
- 24: Tempo-Betegnelsen skal være: ♩ = 72 o: 26″.
- 27, i Overskriften: Sjælen l. Sjælene. Samme Rettelse S. 80 i Anm. til Nr. 195.
- -, 1ste Textlinje: er l. en.
- 48, Nr. 217. Fermaterne i 4. Takt udslettes.
- 55, 2. Syst., 3. Takt:

l.

- 65: I Tempo-Betegnelsen rettes ♩ til ♪.
- 73, 1. Vers: Til ham ikkun mit Hjærte staar l. I ham kun Fred mit Hjærte faar.
- 83, i Anm. til Nr. 175: 1811 l. 1871.
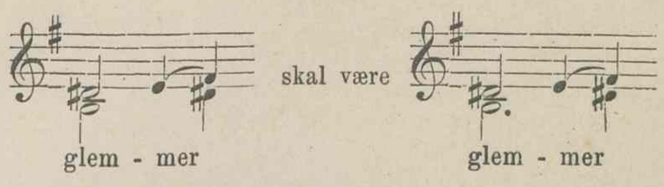
Til 2det Melodi-Tillæg, 1874.

Den Forandring, som er foretagen med S.-Numrene i den senere Udgave af »Nogle Salmer« o. s. v. medfører en Rettelse i den dertil hørende Melodi-Samling ganske i modsat Retning af den, som blev gjort i Forordet til denne. I Fortegnelsen S. 18: »Ansættelse af Melodierne« maa S.-Nummeret 635 forandres til 634 b) og alle de følgende Numre læses et Nr. lavere. Saaledes maa naturligvis ogsaa alle de S. 14 og flg. i »Fortegnelse over Melodierne og de til hver Mel. hørende Salmer« med højere Nummer end 634 anførte Salmer ligeledes læses et Nummer lavere, mens Nr. 635, ligesom ovfr. bemærket, rettes til Nr. 634 b).

S. 9, 4. Syst., 1. Takt: *b* i Bassen rettes til *c.*
- 17: Under Mel. »Tænk naar engang« rettes Nr. 774 til 703 (i den senere Udg.)

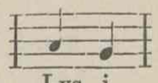
Rettelser.

Pag. 30. Nr. 7 skal være Nr. 27.
Pag. 128. Nr. 111 mangler et Punkt i 5te System:

skal være

Pag. 202. Nr. 171. »Hvert et Lys i Livets Nat«. Den fjerde Node i Melodien skal være *gis* og ikke *fis*:

Bevyppen tilt. til Salmen

Rettelser i 3dje Udg. af den tre

S. 146. Under »Jeg raaber fast, o Herre« udslettes S. 438, de
- - Under »Jo større Kors, des bedre Bønner« tilføjes S.

I nogle Udgaver af Roskilde Sbg. maa Melodi-Overskrifter

S. 10: *Vreden din afvend* l. *Afvend din Vrede.*
- 67, 209 og 544: Mel. »Udrust dig, Helt fra Golgatha«; og Gjentagelsestegnene udslettes.
- 83: Mel. »Nu lukker sig mit Øje« eller »Nu hviler Mark og Enge«.
- 139: *Egen Melodi.*
- 161: Mel. »Stille Nat, hellige Nat« eller *Egen Melodi.*
- 235: Egen Melodi, eller som: »Kristne, synger højt i Kor«.
- 319. I Stedet for den anf. Mel, sættes »Søndag Morgen fra de døde«.
- 337, tilføjes: eller »At sige Verden ret Farvel«.
- 351: Overskriften skal hedde: »Fra Himlen højt vi komme her«.

S.
-
-
-
-
-
-
-

Bemærkninger og

Til 1ste Melodi-Tillæg, 1873.

Da jeg blev anmodet om at levere Melodierne til dette Salmebogs-Tillæg, var Textheftet allerede trykt; og da jeg, som i Forordet til Melodierne bemærket, ikke kunde optage alle de over Salmerne ansatte Melodier, medførte dette en Uoverensstemmelse mellem Melodi-Angivelserne i Textbogen og min Melodi-Samling. Ved den S. 82 givne Fortegnelse over den til hver Salme benyttede Melodi er der hjulpet herpaa.
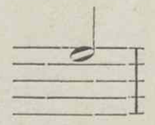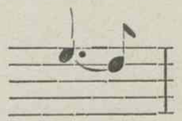
S. III, 1. Linje: foranstaaende l. efterfølgende.
- -, 18. - : Cæsur l. Cæsur og Rim.
- -, 19. - : Nr. 11 l. Nr. 711.
- 4, 2. System, 2. Takt: $\overline{e}$ l. $\overline{d}$.
- -, 1. — , 4. — : $\overline{e}$ i Alten l. $\overline{fis}$, sidste $\overline{d}$ i Disk. l. $\overline{h}$.
- 5, 3. — , 5. — : ♮ skal staa foran h.
- 8, 2. Textlinje: efter »Kjær« sættes Komma.
- 9. I Tempo-Betegnelsen rettes ♩ til ♪.
- 15, 4. System, 4. Takt: i Stedet for 𝄽 gives Tenor og Bas *c.*

S. 16, sidste Takt, læs:

- 21. Forspilstegnet sættes efter 4. Takt i 1. Syst, og efter 1. Takt i 7. Syst.

S.
-
-
-
-
-
-
-

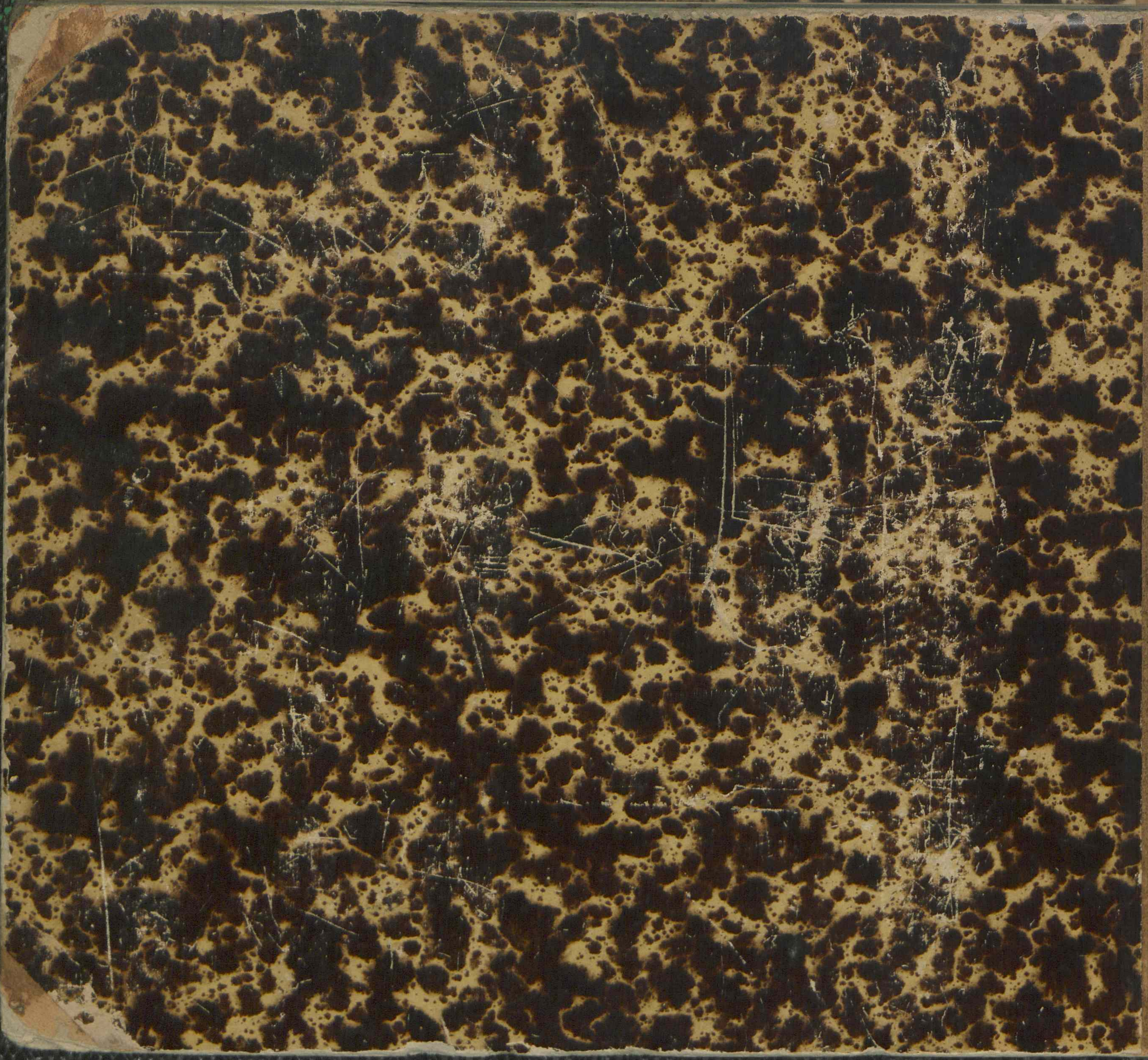
- 48, Nr. 217. Fermaterne i 4. Takt udslettes.
- 55, 2. Syst., 3. Takt: l.
- 65: I Tempo-Betegnelsen rettes ♩ til ♪.
- 73, 1. Vers: Til ham ikkun mit Hjærte staar l. I ham kun Fred mit Hjærte faar.
- 83, i Anm. til Nr. 175: 1811 l. 1871.

Til 2det Melodi-Tillæg, 1874.

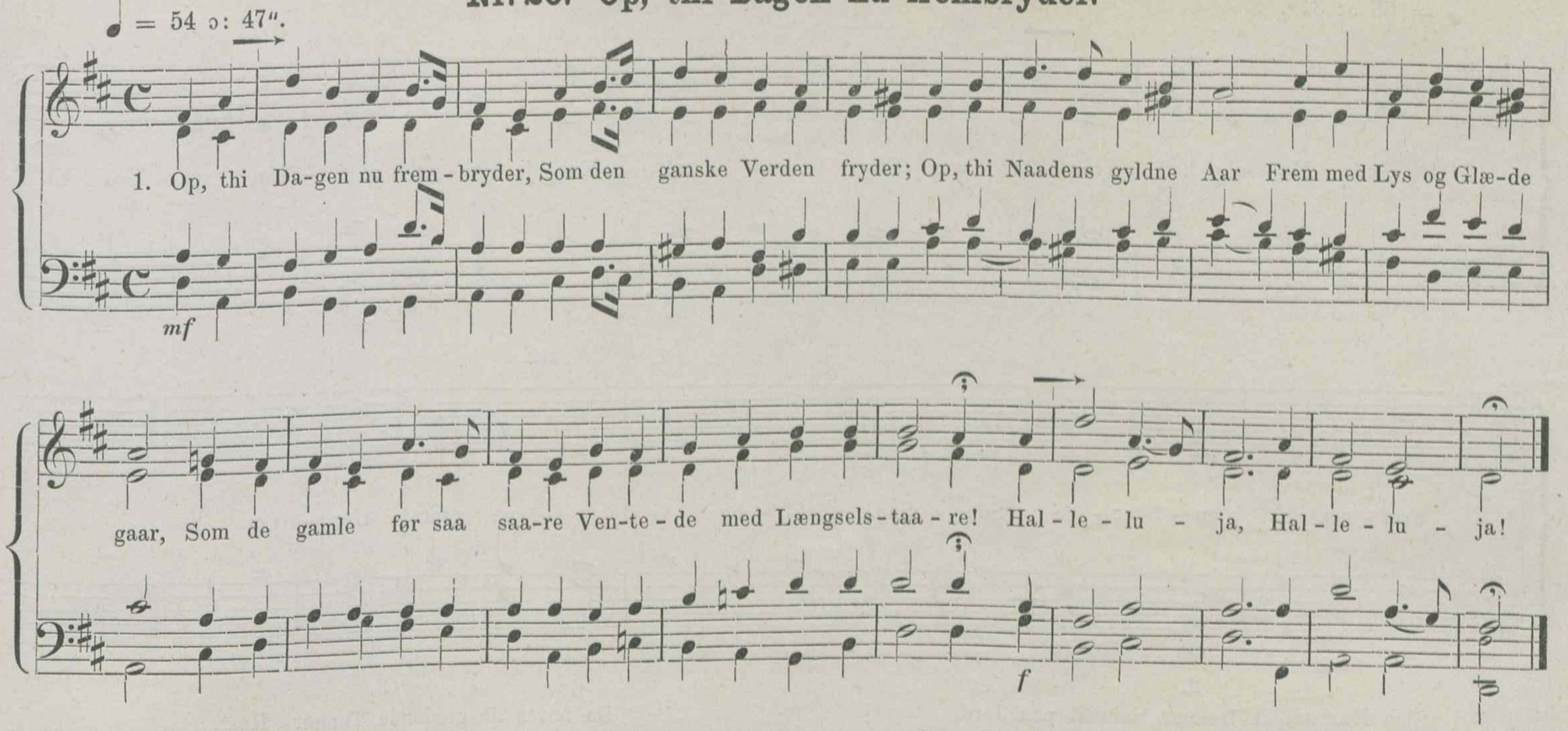
Den Forandring, som er foretagen med S.-Numrene i den senere Udgave af »Nogle Salmer« o. s. v. medfører en Rettelse i den dertil hørende Melodi-Samling ganske i modsat Retning af den, som blev gjort i Forordet til denne. I Fortegnelsen S. 18: »Ansættelse af Melodierne« maa S.-Nummeret 635 forandres til 634 b) og alle de følgende Numre læses et Nr. lavere. Saaledes maa naturligvis ogsaa alle de S. 14 og flg. i »Fortegnelse over Melodierne og de til hver Mel. hørende Salmer« med højere Nummer end 634 anførte Salmer ligeledes læses et Nummer lavere, mens Nr. 635, ligesom ovfr. bemærket, rettes til Nr. 634 b).

S. 9, 4. Syst., 1. Takt: *b* i Bassen rettes til *c.*
- 17: Under Mel. »Tænk naar engang« rettes Nr. 774 til 703 (i den senere Udg.)

Joh. Olsen,
Bogbinder,
Walkendorfsgade 36
3de Sted fra Amagertv.

Nr. 20. Op, thi Dagen nu frembryder.

2.

Han, som mange Majestæter,
Fromme Fædre og Profeter
Bad med Længsel om at se,
Og det kunde dog ej ske,
Han til os saa kjærlig kommer
I en yndig Naadens Sommer.
Halleluja, Halleluja!

3.

Han, som Abraham var lovet,
Menighedens Liv og Hoved,
Jakobs Krone, Sol og Lyst,
Alle Folkes Haab og Trøst,
Han kom ned til os omsider
I den nye Pagtes Tider.
Halleluja, Halleluja!

4.

Nu maa Skyggen bort sig vende,
Nu maa Billedværket ende,
Hvad skal Offerdyrets Blod?
Jesus skjænked evig Bod;
Her selv Pagtens Ark maa vige,
Her er Pagtens Naade-Rige.
Halleluja, Halleluja!

5.

Nu er Tæppet sønderrevet
Og en Indgang aabnet blevet,
I Guds Helligdom at gaa
Og for Naadens Sol at staa;
Han, som Verdens Lys er blevet,
Nattens Mørke har fordrevet.
Halleluja, Halleluja!

6.

Moses' Rige nu ophører,
Kristi Friheds Aand os fører,
Borte er al Trældoms Frygt;
Hvo Guds Naade ret har søgt,
Kan nu trygt sig dertil fryde,
Børnefriheds Ret at nyde.
Halleluja, Halleluja!

Efter det tyske ved H. A. Brorson.